

Holy Bible

Aionian **Edition**®

Littafi Mai Tsarki, Don Kowa
Hausa Contemporary Bible
New Testament

Holy Bible Aionian Edition ®
Littafi Mai Tsarki, Don Kowa
Hausa Contemporary Bible
New Testament

CC Attribution ShareAlike 4.0, 2018-2024

Source text: eBible.org

Source version: 7/13/2024

Source copyright: CC Attribution ShareAlike 4.0

Biblica, Inc., 2009, 2017, 2020

Original work available for free at www.biblica.com and open.bible

Formatted by Speedata Publisher 4.19.18 (Pro) on 7/19/2024

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

AionianBible.org

Published by Nainoia Inc

<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Hausa at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aiōdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aiōdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

History

Hausa at AionianBible.org/History

- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEP Bible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 135 languages.
- 05/01/24 - 371 translations now available in 151 languages.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Mattiyu	1
Markus	30
Luka	49
Yohanna	81
Ayyukan Manzanni	105
Romawa	137
1 Korintiyawa	151
2 Korintiyawa	164
Galatiyawa	173
Afisawa	178
Filibbiyawa	183
Kolossiyawa	187
1 Tessalonikawa	190
2 Tessalonikawa	193
1 Timoti	195
2 Timoti	199
Titus	202
Filemon	204
Ibraniyawa	205
Yaƙub	215
1 Bitrus	219
2 Bitrus	223
1 Yohanna	226
2 Yohanna	230
3 Yohanna	231
Yahuda	232
Ru'uya ta Yohanna	234

APPENDIX

Reader's Guide

Glossary

Maps

Destiny

Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

Yesu ya ce, “Ya Uba ka yi musu gafara, don ba su san abin da suke yi ba.”
Suka rarraba tufafinsa ta wurin jefa kuri’a.
Luka 23:34

Mattiyu

1 Tarihin da aka rubuta game da asalin Yesu Kiristi dan Dawuda, dan Ibrahim. **2** Ibrahim ya haifi Ishaku, Ishaku ya haifi Yakub, Yakub ya haifi Yahuda da'yan'uwansa, **3** Yahuda ya haifi Ferez da Zera, waɗanda Tamar ce mahaifiyarsu; Ferez ya haifi Hezron, Hezron ya haifi Ram, **4** Ram ya haifi Amminadab, Amminadab ya haifi Nashon, Nashon ya haifi Salmon, **5** Salmon ya haifi Bowaz, wanda Rahab ce mahaifiyarsa, Bowaz ya haifi Obed, wanda Rut ce mahaifiyarsa, Obed ya haifi Yesse, **6** Yesse kuwa ya haifi Sarki Dawuda. Dawuda ya haifi Solomon, wanda matar Uriya ce mahaifiyarsa. **7** Solomon ya haifi Rehobowam, Rehobowam ya haifi Abiya, Abiya ya haifi Asa, **8** Asa ya haifi Yehoshafat, Yehoshafat ya haifi Yehoram, Yehoram ya haifi Azariya, **9** Azariya ya haifi Yotam, Yotam ya haifi Ahaz, Ahaz ya haifi Hezekiya, **10** Hezekiya ya haifi Manasse, Manasse ya haifi Amon, Amon ya haifi Yosiya, **11** Yosiya kuma ya haifi Yekoniya da'yan'uwansa a lokacin da aka kwashe su zuwa bauta a Babilon. **12** Bayan an kwashe su zuwa bauta a Babilon. Yekoniya ya haifi Sheyaltiyel, Sheyaltiyel ya haifi Zerubbabel, **13** Zerubbabel ya haifi Abiyud, Abiyud ya haifi Eliyakim, Eliyakim ya haifi Azor, **14** Azor ya haifi Zadok, Zadok ya haifi Akim, Akim kuma ya haifi Eliyud, **15** Eliyud ya haifi Eleyazar, Eleyazar ya haifi Mattan, Mattan ya haifi Yakub, **16** Yakub ya haifi Yusuf, mijin Maryamu, wadda ta haifi Yesu, wanda ake kira Kiristi. **17** Ta haka akwai zuriya goma sha huɗu ke nan duka-duka daga lokacin Ibrahim zuwa lokacin Dawuda, goma sha huɗu kuma daga Dawuda zuwa bauta a Babilon, goma sha huɗu kuma daga bauta a Babilon zuwa Kiristi. **18** Ga yadda haihuwar Yesu Kiristi ta kasance. An yi alkawarin auren mahaifiyarsa Maryamu, ga Yusuf. Amma tun kafin su zama miji da mata, sai aka tarar Maryamu tana da ciki, ta wurin Ruhu Mai Tsarki. **19** Yusuf mijinta, da yake shi mai adalci ne, bai so yã ba ta kunya, yã tone mata asiri a fili ba, sai ya yi tunani yã sake ta a boye. **20** Amma yana cikin wannan tunani, sai wani mala'ikan Ubangiji ya

bayyana masa cikin mafarki ya ce, “Yusuf dan Dawuda, kada ka ji tsoron daukan Maryamu zuwa gidanka a matsayin matarka, gama cikin nan nata, daga wurin Ruhu Mai Tsarki ne. **21** Za tã haifi ða, za ka kuma sa masa suna Yesu, gama shi ne zai ceci mutanensa daga zunubansu.” **22** Duk wannan ya faru ne, don a cika abin da Ubangiji ya faɗi ta bakin annabin cewa, **23** “Ga shi budurwa za tã yi ciki, za tã haifi ða, kuma za a kira shi Immanuwel” (wanda yake nufin “Allah tare da mu”). **24** Da Yusuf ya farka daga barci, sai ya bi umarnin mala'ikan Ubangiji, ya ðauki Maryamu zuwa gida a matsayin matarsa. **25** Amma bai kwana da ita ba, sai bayan da ta haifi ðan. Ya kuwa sa masa suna Yesu.

2 Bayan an haifi Yesu a Betlehem, a Yahudiya, a zamanin Sarki Hiridus, sai waɗansu Masana, daga gabas suka zo Urushalima **2** suka yi tambaya suka ce, “Ina shi wanda aka haifa sarkin Yahudawa? Gama mun ga tauraronsa a gabas mun kuwa zo ne domin mu yi masa sujada.” **3** Da Sarki Hiridus ya ji wannan, sai hankalinsa ya tashi haka ma na dukan Urushalima. **4** Bayan ya kira dukan manyan firistoci da malaman dokoki na mutane wuri ðaya, sai ya tambaye su inda za a haifi Kiristi. **5** Suka amsa suka ce, “A Betlehem ne, cikin Yahudiya, gama haka annabin ya rubuta. **6** “Amma ke Betlehem, a cikin ƙasar Yahuda, ba ke ce mafi ƙanƙanta a cikin masu mulki a Yahuda ba, gama daga cikinki mai mulki zai zo, wanda zai zama makiyayin mutanena Isra'ila.” **7** Sai Hiridus ya kira Masanan nan a boye, yã gano daga wurinsu daidai lokacin da tauraron ya bayyana. **8** Sai ya aike su Betlehem ya ce, “Ku je ku binciko a hankali game da yaron nan. Da kun same shi, sai ku kawo mini labari nan da nan, domin ni ma in je in yi masa sujada.” **9** Bayan sun saurari sarki, sai suka kama hanyarsu, tauraron da suka gani a gabas kuwa yana tafe a gabansu, sai da ya kai inda yaron yake. **10** Da suka ga tauraron, sai suka yi farin ciki ƙwarai. **11** Suka shiga gidan, suka kuwa ga yaron tare da mahaifiyarsa Maryamu. Suka durƙusa har ƙasa, suka yi masa sujada. Sa'an nan suka kunce dukiyarsu, suka miƙa masa kyautai na zinariya da na turare da na mur. **12**

Bayan an gargade su cikin mafarki kada su koma wurin Hiridus, sai suka koma kasarsu ta wata hanya dabam. **13** Bayan sun tafi, sai mala'ikan Ubangiji ya bayyana ga Yusuf a mafarki ya ce, "Tashi, ka dauki yaron da mahaifiyarsa, ku gudu zuwa Masar. Ku zauna a can sai na gaya muku, gama Hiridus zai nemi yaron don ya kashe." **14** Sai Yusuf ya tashi, ya dauki yaron da mahaifiyarsa da dad dare suka tafi Masar, **15** inda ya zauna har sai da Hiridus ya mutu. Ta haka kuwa aka cika abin da Ubangiji ya fada ta bakin annabin cewa, "Daga Masar na kira dana." **16** Da Hiridus ya gane cewa Masanan nan sun yi masa wayo, sai ya husata kwarai, ya yi umarni cewa a karkashe dukan'yan yara maza da suke a Betlehem da kewayenta, daga masu shekara biyu zuwa kasa, bisa ga lokacin da ya sami labarin daga Masanan nan. **17** Sai abin da aka fada ta bakin annabi Irmiya ya cika, cewa, **18** "An ji murya a Rama, tana kuka da makoki mai tsanani, Rahila ce take kuka domin'ya'yanta, an kasa ta'azantar da ita, don ba su." **19** Bayan Hiridus ya mutu, sai mala'ikan Ubangiji ya bayyana ga Yusuf a mafarki a Masar, **20** ya ce, "Tashi, ka dauki yaron da mahaifiyarsa ku tafi kasar Isra'ila, domin wadanda suke neman ran yaron sun mutu." **21** Sai ya tashi, ya dauki yaron da mahaifiyarsa suka tafi kasar Isra'ila. **22** Amma da ya ji Arkelawus ne yake mulki a Yahudiya a matsayin wanda ya gaji mahaifinsa Hiridus, sai ya ji tsoron zuwa can. Bayan an gargade shi a mafarki, sai ya ratse zuwa gundumar Galili, **23** ya je ya zauna a wani garin da ake kira Nazaret. Ta haka aka cika abin da aka fada ta bakin annabawa cewa, "Za a ce da shi Banazare."

3 A wadancan kwanaki, Yohanna Mai Baftisma ya zo, yana wa'azi a Hamadan Yahudiya **2** yana cewa, "Ku tuba, gama mulkin sama ya yi kusa." **3** Wannan shi ne wanda aka yi maganarsa ta wurin annabi Ishaya cewa, "Ga murya mai kira a hamada tana cewa, 'Ku shirya wa Ubangiji hanya, ku miƙe hanyoyi domininsa.'" **4** Tufafin Yohanna kuwa an yi su da gashin rafumi ne, yana kuma daure da damara ta fata. Abincinsa kuwa fari ne da zumar jeji. **5** Mutane suka zo

wurinsa daga Urushalima da dukan Yahudiya da kuma dukan yankin Urdun. **6** Suna furta zunubansu, ya kuma yi musu baftisma a Kogin Urdun. **7** Amma da Yohanna ya ga Farisiyawa da Sadukiyawa da yawa suna zuwa inda yake yin baftisma, sai ya ce musu, "Ku macizai! Wa ya gargade ku ku guje wa fushin nan mai zuwa?" **8** Ku yi ayyukan da suka dace da tuba. **9** Kada ma ku yi tunani a ranku cewa, 'Ai, Ibrahim ne mahaifinmu.' Ina gaya muku cewa Allah zai iya ta da'ya'ya wa Ibrahim daga cikin duwatsun nan. **10** An riga an sa bakin gatari a gindin itatuwa, kuma duk itacen da bai ba da'ya'ya masu kyau ba, za a sare shi a jefa cikin wuta. **11** "Ina muku baftisma da ruwa domin tuba. Amma wani yana zuwa a bayana wanda ya fi ni iko, wanda ko takalmansa ma ban isa in dauka ba. Zai yi muku baftisma da Ruhu Mai Tsarki da kuma wuta. **12** Yana riƙe da matankadinsa, zai tankade hatsinsa, ya kuma tattara alkamarsa a cikin rumbu, amma zai kone yayin da wutar da ba a iya kashewa." **13** Sai Yesu ya zo daga Galili, ya je Urdun don Yohanna ya yi masa baftisma. **14** Amma Yohanna ya so ya hana shi, yana cewa, "Ina bukata ka yi mini baftisma, yaya kake zuwa wurina?" **15** Yesu ya amsa ya ce, "Bari ya zama haka yanzu; ya dace mu yi haka don mu cika dukan adalci." Sa'an nan Yohanna ya yarda. **16** Nan da nan da aka yi wa Yesu baftisma, sai ya fito daga ruwa. A wannan lokaci sama ya bude, sai ya ga Ruhun Allah yana saukowa kamar kurciya ya kuwa sauka a kansa. **17** Sai murya daga sama ta ce, "Wannan shi ne Dana wanda nake kauna; wanda kuma nake jin dadinsa kwarai."

4 Sa'an nan Ruhu ya kai Yesu cikin hamada don Iblis ya gwada shi. **2** Bayan ya yi azumi yini arba'in da kuma dare arba'in, sai ya ji yunwa. **3** Sai mai gwajin ya zo wurinsa ya ce, "In kai Dan Allah ne, ka ce wa duwatsun nan su zama burodi." **4** Yesu ya amsa ya ce, "A rubuce yake cewa, 'Ba da abinci kadai mutum yake rayuwa ba, sai dai da kowace kalmar da take fitowa daga bakin Allah.'" **5** Sai Iblis ya kai shi birni mai tsarki, ya kai shi can wuri mafi tsayi duka na haikali. **6** Ya ce, "In kai Dan Allah ne,

yi tsalle ka sauka ƙasa. Gama a rubuce yake, “Zai umarci mala’ikunsa game da kai, za su tallafe ka da hannuwansu, don kada ka buga ƙafarka a kan dutse.” 7 Yesu ya amsa masa ya ce, “A rubuce yake kuma cewa, ‘Kada ka gwada Ubangiji Allahnka.’” 8 Har wa yau, Iblis ya kai shi bisa wani dutse mai tsawo sosai, ya nunnuna masa dukan mulkokin duniya da darajarsu. 9 Ya ce, “Zan ba ka dukan wannan, in za ka durƙusa ka yi mini sujada.” 10 Sai Yesu ya ce masa, “Rabu da ni, Shaidan! Gama a rubuce yake, ‘Yi wa Ubangiji Allahnka sujada, shi kaɗai kuma za ka bauta wa.’” 11 Sa’an nan Iblis ya bar shi, mala’iku kuwa suka zo suka yi masa hidima. 12 Da Yesu ya ji labari cewa an kulle Yohanna a kurkuku, sai ya koma zuwa Galili. 13 Ya bar Nazaret, ya je ya zauna a Kafarnahum, wadda take a bakin tafki wajen Zebulun da Naftali 14 don a cika abin da aka faɗa ta bakin annabi Ishaya cewa, 15 “Kasar Zebulun da ƙasar Naftali, da kuke a hanyar zuwa tekun Galili, a ketaren Urdun, wannan yankin Galili ta Al’ummai, 16 mutanen da suke zama cikin duhu sun ga babban haske; haske kuma ya haskaka a kan waɗanda suke zama a inuwar mutuwa.” 17 Tun daga wannan lokaci, Yesu ya fara wa’azi yana cewa, “Ku tuba, gama mulkin sama ya yi kusa.” 18 Da Yesu yana kan tafiya a bakin Tekun Galili, sai ya ga waɗansu’yan’uwa guda biyu, Siman wanda ake kira Bitrus da ɗan’uwansa Andarawus. Suna jefa abin kamun kifi a tafki, gama su masunta ne. 19 Sai Yesu ya ce, “Zo, ku bi ni, ni kuwa zan mai da ku masu jan mutane zuwa wurina.” 20 Nan da nan suka bar abin kamun kifinsu suka bi shi. 21 Da ya ci gaba daga nan, sai ya ga waɗansu’yan’uwa guda biyu, Yakub ɗan Zebedi da ɗan’uwansa Yohanna. Suna cikin jirgin ruwa tare da mahaifinsu Zebedi, suna shirya abin kamun kifinsu. Yesu ya kira su, 22 nan take suka bar jirgin ruwan da mahaifinsu suka kuwa bi Yesu. 23 Yesu ya zazzaga dukan Galili, yana koyarwa a cikin majami’unsu, yana wa’azin labari mai daɗi na mulkin sama, yana kuma warkar da kowace cuta da rashin lafiyar mutane. 24 Labarinsa ya bazu ko’ina a Suriya, mutane kuwa suka kawo masa dukan waɗanda suke fama da cututtuka iri-iri, da waɗanda suke

da zafin ciwo, da masu aljanu, da waɗanda suke masu farfadiya, da shanyayyu, ya kuwa warkar da su. 25 Taron mutane mai yawa daga Galili, Dekafolis, Urushalima, Yahudiya da kuma yankin hayin Urdun suka bi shi.

5 Ganin taron mutane, sai ya hau kan gefen dutse ya zauna. Almajiransa kuwa suka zo wurinsa, 2 sai ya fara koya musu. Yana cewa, 3 “Masu albarka ne waɗanda suke matalauta a ruhu, gama mulkin sama nasu ne. 4 Masu albarka ne waɗanda suke makoki, gama za a yi musu ta’aziyya. 5 Masu albarka ne waɗanda suke masu tawali’u, gama za su gaɗi duniya. 6 Masu albarka ne waɗanda suke jin yunwa da kishirwa don gani an yi adalci, gama za a ƙosar da su. 7 Masu albarka ne waɗanda suke masu jinƙai, gama za a nuna musu jinƙai. 8 Masu albarka ne waɗanda suke masu tsabtar zuciya, gama za su ga Allah. 9 Masu albarka ne waɗanda suke masu kulla zumunci, gama za a kira su’ya’yan Allah. 10 Masu albarka ne waɗanda ake tsananta musu don gani an yi adalci, gama mulkin sama nasu ne. 11 “Masu albarka ne ku, sa’ad da mutane suke zaginku, suna tsananta muku, suna kuma faɗin kowace irin muguwar magana a kanku saboda ni. 12 Ku yi murna ku kuma yi farin ciki, domin ladarku mai yawa ne a sama, gama haka suka tsananta wa annabawan da suka riga ku. 13 “Ku ne gishirin duniya, amma in gishiri ya rabu da daɗin ɗanɗanonsa, yaya za a saƙe mai da daɗin ɗanɗanonsa? Ba shi da sauran amfani, sai dai a zubar da shi mutane kuma su tattaka. 14 “Ku ne hasken duniya. Birnin da yake a bisan tudu ba ya ɓoyuwa. 15 Mutane ba sa ƙuna fitila su rufe ta da murfi. A maimako, sukan ajiye ta a kan wurin ajiye fitila, takan kuma ba da haske ga kowa a cikin gida. 16 Haka ma, bari haskenku ya haskaka a gaban mutane, domin su ga ayyukanku masu kyau, su kuwa yabi Ubanku da yake cikin sama. 17 “Kada ku yi tsammani na zo ne domin in kawar da Doka ko kuma Annabawa; ban zo domin in kawar da su ba ne, sai dai domin in ciccika su. 18 Gaskiya nake gaya muku, kafin sama da ƙasa sun shuɗe, babu ko ɗan wasali, babu wani ɗigo ta kowace hanya

da zai face daga Dokar, sai an cika kome. **19** Duk wanda ya karya daya daga cikin mafi kanƙanta na umarnan nan, ya kuma koya wa waɗansu su yi haka, za a ce da shi mafi kanƙanta a mulkin sama. Amma duk wanda ya aikata, ya kuma koyar da waɗannan umarnai, za a kira shi mai girma a cikin mulkin sama. **20** Gama ina faɗa muku cewa in dai adalcinku bai fi na Farisiyawa da na malaman dokoki ba, faufau, ba za ku shiga mulkin sama ba. **21** “Kun dai ji an faɗa wa mutanen da cewa, ‘Kada ka yi kisankai; kuma duk wanda ya yi kisankai za a hukunta shi.’ **22** Amma ina gaya muku, duk wanda ya yi fushi da ɗan’uwansa, za a hukunta shi. Kuma duk wanda ya ce wa ɗan’uwansa ‘Raka,’ za a kai shi gaban Majalisa. Amma duk wanda ya ce, ‘Kai wawa!’ Zai kasance a hatsarin shiga jahannama ta wuta. (Geenna g1067) **23** “Saboda haka, in kana cikin ba da baikonka a kan bagade, a can kuwa ka tuna cewa ɗan’uwanka yana riƙe da kai a zuci, **24** sai ka bar baikonka a can gaban bagade. Ka je ka shirya tukuna da ɗan’uwanka; sa’an nan ka zo ka ba da baikonka. **25** “Ka yi hanzari ka shirya al’amura da mafiyinka wanda yake kararka a kotu. Ka yi haka, tun kana tare da shi a kan hanya, in ba haka ba, zai miƙa ka ga alkali, alkali kuma ya miƙa ka ga ɗan sanda, mai yiwuwa kuwa a jefa ka a kurkuku. **26** Gaskiya nake gaya maka, ba za ka fita ba, sai ka biya kobo na ƙarshe. **27** “Kun dai ji an faɗa, ‘Kada ka yi zina.’ **28** Amma ina gaya muku, duk wanda ya dubi mace, sa’an nan ya yi sha’awarta a zuci, ya riga ya yi zina ke nan da ita a zuciyarsa. **29** In idonka na dama yana sa ka yin zunubi, ƙwafule shi ka yar. Zai fiye maka ka rasa daya daga cikin gaɓoɓin jikinka, da a jefa jikinka ɗungum a cikin jahannama ta wuta. (Geenna g1067) **30** In kuma hannunka na dama yana sa ka yin zunubi, yanke shi ka yar. Zai fiye maka ka rasa daya daga cikin gaɓoɓin jikinka, da a jefa jikinka ɗungum a cikin jahannama ta wuta. (Geenna g1067) **31** “An kuma faɗa, ‘Duk wanda ya saki matarsa, dole ya ba ta takardar saki.’ **32** Amma ina gaya muku, duk wanda ya saki matarsa in ba a kan laifin zina ba, ya sa ta zama mazinaciya ke nan, kuma duk wanda ya auri macen da mijinta ya sake, shi ma yana zina ne.

33 “Har wa yau dai kun ji an faɗa wa mutane a da, ‘Kada ka karya alkawarinka, sai dai ka cika alkawaran da ka yi wa Ubangiji.’ **34** Amma ina gaya muku, Kada ku yi rantsuwa sam, ko da sama, domin kursiyin Allah ne; **35** ko da ƙasa, domin matashin ƙafafunsa ne; ko kuma da Urushalima, domin birnin Babban Sarki ne. **36** Kada kuma ka rantse da kanka, domin ba za ka iya mai da ko gashi daya ya zama fari ko baƙi ba. **37** Abin da ya kamata ku ce kawai, shi ne, I, ko A’a. Abin da ya wuce haka kuwa daga wurin Mugun nan yake. **38** “Kun dai ji an faɗa, ‘Ido domin ido, haƙori kuma domin haƙori.’ **39** Amma ina gaya muku, Kada ku yi tsayayya da mugun mutum. In wani ya mare ka a kumatun dama, juya masa ɗayan ma. **40** In kuma wani yana so ya yi ƙararka ya ƙwace rigarka, to, ba shi mayafinka ma. **41** In wani ya tilasta ka yin tafiya mil daya, to, tafi tare da shi mil biyu. **42** Ka ba wa duk wanda ya roƙe ka abu, kada kuma ka hana wa wanda yake neman bashi daga gare ka. **43** “Kun dai ji an faɗa, ‘Ka ƙaunaci maƙwabcinka, ka kuma ƙi abokin gaɓanka.’ **44** Amma ina gaya muku, ku ƙaunaci abokan gaɓankukuma ku yi wa waɗanda suke tsananta muku addu’a, **45** don ku zama ya’yan Ubanku na sama. Shi yakan sa ranarsa ta haskaka a kan mugaye da masu kirki; yakan kuma sako ruwan sama a bisa masu adalci da marasa adalci. **46** In masoyarku kawai kuke ƙauna, wace lada ce gare ku? Ko masu karɓar haraji ma ba haka suke yi ba? **47** In kuwa kuna gai da’yan’uwanku ne kaɗai, me kuke yi fiye da waɗansu? Marasa bin Allah ma ba haka suke yi ba? **48** Saboda haka sai ku zama cikakku, yadda Ubanku na sama yake cikakke.

6 “Ku yi hankali kada ku nuna ‘ayyukanku na adalci’ a gaban mutane, don su gani. In kuka yi haka, ba za ku sami lada daga wurin Ubanku da yake cikin sama ba. **2** “Saboda haka sa’ad da kake ba wa masu bukata taimako, kada ka yi shelarsa, yadda munafukai suke yi a majami’u da kuma kan tituna, don mutane su yabe su. Gaskiya nake gaya muku, sun riga sun sami ladarsu cikakke. **3** Amma sa’ad da kake ba wa masu bukata taimako, kada ka yarda hannun

hagunka yā ma san abin da hannun damarka dukan jikinka zai cika da haske. 23 Amma in yake yi, 4 don bayarwarka ta zama a ɓoye. idanunka suna da lahani, dukan jikinka ma zai Ubanka kuwa mai ganin abin da ake yi a ɓoye, cika da duhu. To, in hasken da yake a cikinka zai sāka maka. 5 “Sa’ad da kuma kuke addu’a, duhu ne, duhun ya wuce misali ke nan! 24 “Ba kada ku zama kamar munafukai, gama sun mai iya bauta wa iyayengiji biyu. Ko dai yā ki cika son yin addu’a a tsaye a cikin majami’u ɗaya, yā kaunaci ɗaya, ko kuwa yā yi aminci da kuma a bakin titi, don mutane su gan su. ga ɗaya, sa’an nan yā rena ɗayan. Ba dama ku Gaskiya nake gaya muku, sun riga sun sami bauta wa Allah, ku kuma bauta wa kuɗi gaba ladarsu cikakke. 6 Amma sa’ad da kake addu’a, ɗaya.” 25 “Saboda haka, ina gaya muku, kada sai ka shiga ɗakinka, ka rufe kofa, ka yi addu’a ku damu game da rayuwarku, game da abin da ga Ubanka wanda ba a gani. Ubanka kuwa mai za ku ci, ko abin da za ku sha; ko kuma game ganin abin da ake yi a ɓoye, zai sāka maka. da jikinku, game da abin da za ku sa. Ashe, rai 7 Sa’ad da kuma kuke addu’a, kada ku yi ta bai fi abinci ba, jiki kuma bai fi tufafi ba? 26 maimaita magana, kamar marasa sanin Allah, Ku dubi tsuntsayen sararin sama mana; ba sa domin suna tsammani za a ji su saboda yawan shuki ko girbi ko ajiya a rumbuna, duk da haka, maganarsu. 8 Kada ku zama kamar su, gama Ubanku na sama yana ciyar da su. Ashe, ba ku Ubanku ya san abin da kuke bukata kafin ma ku fi su daraja nesa ba? 27 Wane ne a cikinku ta roke shi. 9 “To, ga yadda ya kamata ku yi addu’a. wurin damuwa zai iya kara wa rayuwarsa ko “Ubanmu wanda yake cikin sama, a tsarkake sa’a ɗaya? 28 “Me ya sa kuke damuwa a kan sunanka, 10 mulkinka yā zo a aikata nufinka riguna? Ku dubi yadda furannin jeji suke girma a duniya kamar yadda ake yi a sama. 29 Duk da haka ina 11 Ka ba gaya muku ko Solomon cikin dukan darajarsa mu yau abincin yininmu. 12 Ka gafarta mana bai sa kayan adon da ya kai na ko ɗaya a cikinsu laifofinmu, kamar yadda mu ma muke gafarta ba. 30 In haka Allah yake yi wa ciyawaar jeji wa masu yin mana laifi. 13 Kada ka bari a kai mu sutura, wadda yau tana nan, gobe kuwa a jefa cikin jarraba, amma ka cece mu daga mugun a cikin wuta, ba zai ma fi yi muku sutura ba, nan.’ 14 Gama in kuna yafe wa mutane sa’ad da ya ku masu karancin bangaskiya? 31 Don haka, suka yi muku laifi, Ubanku da yake cikin sama, kada ku damu, kuna cewa, ‘Me za mu ci?’ Ko, ma zai gafarta muku. 15 Amma in ba kwa yafe ‘Me za mu sha?’ Ko kuma, ‘Me za mu sa?’ 32 wa mutane laifofinsu, Ubanku ma ba zai gafarta Gama marasa sanin Allah suna fama neman muku zunubanku ba. 16 “Sa’ad da kuma kuna dukan waɗannan abubuwa, Ubanku na sama azumi, kada ku ɓata fуска, yadda munafukai kuwa ya san kuna bukatarsu. 33 Da farko dai, suke yi. Sukan ɓata fuskokinsu domin su nuna ku nemi mulkin Allah da kuma adalcinsa, za wa mutane cewa suna azumi. Gaskiya nake gaya a kuwa ba ku dukan waɗannan abubuwa. 34 Amma sa’ad da kana azumi, ka shafa wa kanka Saboda haka kada ku damu game da gobe, gama mai, ka wanke fuskarka, 18 domin kada mutane gobe zai damu da kansa. Damuwar yau ma ta su ga alama cewa kana azumi, sai dai Ubanka isa wahala.

7 “Kada ku ba wa kowa laifi, don kada a ba ku kadai wanda ba a gani; Ubanka kuwa mai ganin laifi ku ma. 2 Gama da irin shari’ar da ganin abin da ake yi a ɓoye, zai sāka maka. 19 “Kada yi wa wadansu, da ita za a shari’anta ku. Mudun ku yi wa kanku ajiyar dukiya a duniya, inda da kuka yi awo da shi, da shi za a yi muku. 3 asu da tsatsa suke ɓatawa, inda kuma ɓarayi “Don me kake duban ɗan tsinken da yake idon sukan fasa, su yi sata. 20 Amma ku yi wa kanku ɗan’uwanka, alhali kuwa ga gungume a naka ajiyar dukiya a sama, inda ba tsatsa da asu da ido? 4 Yaya za ka ce wa ɗan’uwanka, ‘Bari in za su ɓata su, inda kuma ba ɓarayin da za su cire maka ɗan tsinken nan daga idonka,’ alhali fasa, su yi sata. 21 Gama inda dukiyarka take, kuwa a kowane lokaci akwai gungume a naka a nan ne fa zuciyarka za tã kasance. 22 “Ido shi ne fitilar jiki. In idanunka suna da kyau,

ido? 5 Kai munafuki, fara cire gungumen da yake idonka, a sa'an nan ne za ka iya gani sosai yadda za ka cire dan tsinken da yake a idon dan'uwanka. 6 "Kada ku ba karnuka abin da yake mai tsarki; kada kuma ku jefa wa aladu lu'ulu'anku. In kuka yi haka za su tattake su, sa'an nan su juyo su jijji muku ciwo. 7 "Ku roka za a ba ku; ku nema za ku samu; ku kwankwasa za a kuwa bude muku kofa. 8 Gama duk wanda ya roka, akan ba shi; wanda ya nema kuwa, yakan samu, wanda kuma ya kwankwasa, za a bude masa kofa. 9 "Wane ne a cikinku in dansa ya roke shi burodi, sai ya ba shi dutse? 10 Ko kuwa in ya roke shi kifi, sai ya ba shi maciji? 11 In ku da kuke mugaye kun san yadda za ku ba da kyautai masu kyau ga'ya'yanku, balle Ubanku na sama, ba zai fi ku iya ba da abubuwa masu kyau, ga su wadanda suka roke shi ba! 12 Saboda haka, duk abin da kuke so mutane su yi muku, ku ma sai ku yi musu, domin wannan shi ne Doka da koyarwar Annabawa sun kunsu. 13 "Ku shiga ta matsattsiyar kofa. Gama kofar zuwa hallaka fadadfiya ce mai sauƙin bi kuma, masu shiga ta cikinta kuwa suna da yawa. 14 Amma kofar zuwa rai, karama ce matsattsiya kuma, masu samunta kuwa kaƙan ne. 15 "Ku yi hankali da annabawan karyu. Sukan zo muku da kamannin tumaki, amma daga ciki mugayen kyarketai ne. 16 Ta wurin aikinsu za ku gane su. Mutane suna iya tsinkan inabi a jikin kaya, ko kuwa baure a jikin sarƙaƙkiya? 17 Haka ma kowane itace mai kyau yakan ba da'ya'ya masu kyau, kuma mummunan itace ba ya ba da'ya'ya masu kyau. 18 Itace mai kyau ba ya ba da munanan'ya'ya, haka kuma mummunan itace ba ya ba da'ya'ya masu kyau. 19 Duk itacen da ba ya ba da'ya'ya masu kyau sai a sare shi a jefa cikin wuta. 20 Ta haka, ta wurin aikinsu za ku gane su." 21 "Ba duk mai ce mini, 'Ubangiji, Ubangiji,' ne zai shiga mulkin sama ba, sai dai wanda yake aikata nufin Ubana da yake sama. 22 Da yawa za su ce mini a wannan rana, 'Ubangiji, Ubangiji, ashe, ba mu yi annabci a cikin sunanka ba, ba kuma a cikin sunanka ne muka fitar da aljanu, muka yi abubuwan banmamaki da yawa ba?' 23 Sa'an nan zan ce musu a fili, 'Ban taƙa saninku ba. Ku rabu

da ni, ku masu aikata mugunta!' 24 "Saboda haka duk wanda yake jin kalmomin nan nawa yake kuma aikata su, yana kama da mutum mai hikima wanda ya gina gidansa a kan dutse. 25 Ruwan sama ya sauko, rafuffuka suka cika, iska kuma ta hura ta bugi gidan; duk da haka bai faƙi ba, gama yana da harsashinsa a kan dutse. 26 Amma duk wanda yake jin kalmomin nan nawa bai kuwa aikata su ba, yana kama da wani wawa wanda ya gina gidansa a kan yashi. 27 Ruwan sama ya sauko, rafuffuka suka cika, iska kuwa ta hura ta bugi gidan, sai ya faƙi da mummunar ragargajewa kuwa." 28 Sa'ad da Yesu ya gama faƙin waƙannan abubuwa, sai taron mutanen suka yi mamakin koyarwarsa, 29 domin ya koyar kamar wani wanda yake da iko, ba kamar malamansu na dokoki ba.

8 Da ya sauko daga dutsen, sai taron mutane mai yawan gaske suka bi shi. 2 Wani mutum mai kuturta ya zo ya durkusa a gabansa ya ce, "Ubangiji, in kana so, kana iya tsabtacce ni." 3 Yesu ya miƙa hannunsa ya taƙa mutumin. Ya ce, "Ina so, ka tsabtacce!" Nan da nan aka warkar da shi daga kuturtarsa. 4 Sai Yesu ya ce masa, "Ka lura kada ka gaya wa kowa. Sai dai ka tafi, ka nuna kanka ga firist ka kuma yi bayarwar da Musa ya umarta, a matsayin shaida gare su." 5 Da Yesu ya shiga Kafarnahum, sai wani jarumi ya zo wurinsa, yana neman taimako. 6 Ya ce, "Ubangiji, bawana yana kwance a gida shanyayye, yana kuma shan azaba kwarai." 7 Yesu ya ce masa, "Zan je in warkar da shi." 8 Jarumin ya amsa, "Ubangiji, ban cancanci in sa ka zo gidana ba, ka dai yi magana kawai, bawana zai warke. 9 Gama ni kaina mutum ne a karkashin iko, da kuma sojoji a karkashina. Nakan ce wa wannan, 'Je ka,' sai ya tafi; wancan kuma, 'Zo nan,' sai ya zo. Nakan ce wa bawana, 'Yi wannan,' sai kuwa ya yi." 10 Da Yesu ya ji wannan, sai ya yi mamaki ya kuma ce wa waƙanda suke binsa, "Gaskiya nake gaya muku, ban taƙa samun wani a Isra'ila da bangaskiya mai girma haka ba. 11 Ina kuma gaya muku da yawa za su zo daga gabas da kuma yamma, su ƙauki wuraren zamansu a biki tare da Ibrahim, Ishaku, da Yaƙub a cikin mulkin sama. 12 Amma

za a jefar da'ya'yan mulki waje, zuwa cikin baƙin duhu, inda za a yi kuka da cizon haƙora." 13 Sa'an nan Yesu ya ce wa jarumin, "Je ka! Za a yi bisa ga bangaskiyarka." A daidai wannan lokaci bawansa kuwa ya warke. 14 Da Yesu ya zo cikin gidan Bitrus, sai ya ga surukar Bitrus tana kwance a gado tana da zazzabi. 15 Ya taɓa hannunta sai zazzabin ya sake ta, ta kuwa tashi ta fara yin masa hidima. 16 Da yamma ta yi, aka kawo masa masu aljanu da yawa, ya kuwa fitar da ruhohin ta wurin magana, ya kuma warkar da dukan marasa lafiya. 17 Wannan ya faru ne domin a cika abin da aka faɗa ta bakin annabi Ishaya cewa, "Ya debi rashin lafiyarmu, ya kuma ɗauki cututtukanmu." 18 Da Yesu ya ga taron mutane kewaye da shi, sai ya ba da umarni a ketare zuwa ɗayan hayin tafkin. 19 Sai wani malamin dokoki ya zo wurinsa ya ce, "Malam, zan bi ka duk inda za ka." 20 Sai Yesu ya amsa ya ce, "Yanyawa suna da ramummuka, tsuntsayen sararin sama suna da sheƙuna, amma Ɗan Mutum ba shi da wurin da zai sa kansa." 21 Sai wani almajiri ya ce masa, "Ubangiji, da farko bari in je in binne mahaifina." 22 Amma Yesu ya ce masa, "Ka bi ni, ka bar matattu su binne matattunsa." 23 Sai ya shiga jirgin ruwa, almajiransa kuwa suka bi shi. 24 Ba zato ba tsammani, sai wani babban hadari ya taso a tafkin, har raƙuman ruwan suka sha kan jirgin. Amma Yesu yana barci. 25 Almajiran suka je suka tashe shi, suna cewa, "Ubangiji, ka cece mu! Za mu nutse!" 26 Ya amsa ya ce, "Ku masu karancin bangaskiya, me ya sa kuke tsoro haka?" Sa'an nan ya tashi ya tsawata wa iskar da kuma rakuman ruwan, sai wuri ya yi tsit gaba ɗaya. 27 Mutanen suka yi mamaki suka ce, "Wane irin mutum ne wannan? Har iska da rakuman ruwa suna masa biyayya!" 28 Da ya isa ɗayan gefen a yankin Gadarenawa (ko kuwa Gerasenawa), sai ga mutum biyu masu aljanu suna fitowa daga kaburbura suka tarye shi. Su abin tsoro ne ƙwarai, har ba mai iya bin wannan hanya. 29 Suka yi ihu suka ce, "Me ya haɗa ka da mu, Ɗan Allah?" Ka zo ne nan don ka ji mana kafin lokaci yā yi? 30 Nesa kaɗan da su kuwa akwai babban garken aladu da yake kiwo. 31 Aljanun suka roƙi Yesu suka ce, "In ka

fitar da mu, tura mu cikin garken aladun nan." 32 Ya ce musu, "Ku tafi!" Sai suka fita suka shiga cikin aladun, dukan garken kuwa ya gangara a guje daga kan tudun zuwa cikin tafkin aladun kuma suka mutu a cikin ruwa. 33 Masu kiwon aladun suka ruga, suka je cikin gari suka ba da labarin dukan wannan, haɗe da abin da ya faru da mutanen nan masu aljanu. 34 Sai dukan garin suka fito don su taryi Yesu. Da suka kuwa gan shi, sai suka roƙe shi yā bar musu yanki.

9 Yesu ya shiga jirgin ruwa, ya ketare ya zo garinsa. 2 Waɗansu mutane suka kawo masa wani shanyayye, kwance a tabarma. Da Yesu ya ga bangaskiyarsu, sai ya ce wa shanyayyen, "Kada ka damu saurayi, an gafarta maka zunubanka." 3 Da jin wannan, waɗansu malaman dokoki suka ce wa juna, "Wannan mutum yana yin saɓo!" 4 Sane da tunaninsu, Yesu ya ce, "Me ya sa kuke da mugun tunani a zuciyarku?" 5 Wanne ya fi sauƙi, a ce, 'An gafarta maka zunubanka,' ko kuwa a ce, 'Tashi ka yi tafiya?' 6 Amma don ku san cewa Ɗan Mutum yana da iko a duniya yā gafarta zunubai." Sai ya ce wa shanyayyen, "Tashi, ɗauki tabarmarka ka tafi gida." 7 Mutumin kuwa ya tashi ya tafi gida. 8 Da taron suka ga haka, sai suka cika da tsoro, suka yabi Allah wanda ya ba wa mutane irin ikon nan. 9 Da Yesu ya yi gaba daga wurin, sai ya ga wani mutum mai suna Mattiyu zaune a inda ake karɓar haraji. Ya ce masa, "Bi ni." Mattiyu kuwa ya tashi ya bi shi. 10 Yayinda Yesu yake cin abinci a gidan Mattiyu, masu karɓar haraji da yawa da kuma masu zunubi suka zo suka kuwa ci tare da shi da kuma almajiransa. 11 Sa'ad da Farisiyawa suka ga haka, sai suka tambayi almajiransa suka ce, "Don me malaminku yake ci tare da masu karɓar haraji, da masu zunubi?" 12 Da jin wannan, Yesu ya ce, "Ai, ba masu lafiya ba ne su buƙatar likita, sai dai marasa lafiya. 13 Amma ku je ku koyi abin da wannan yake nufi, 'Jinƙai nake bukata, ba hadaya ba.' Gama ban zo domin in kira masu adalci ba, sai dai masu zunubi." 14 Sai almajiran Yohanna suka zo suka tambaye shi suka ce, "Me ya sa mu da Farisiyawa muke azumi, amma almajiranka ba sa yi?" 15 Yesu ya amsa ya ce, "Yaya baƙin

ango za su yi makoki yayinda yake tare da su? Lokaci yana zuwa da za a dauke ango daga gare su, sa'an nan za su yi azumi. **16** "Ba mai yin faci da sabon kyalle a kan tsohuwar riga, gama facin zai kece rigar ya sa kecewar ma ta fi ta da muni. **17** Mutane kuma ba sa zuba sabon ruwan inabi a cikin tsofaffin salkuna. In suka yi haka, salkunan za su farfashe, ruwan inabin kuwa ya zube salkunan kuma su lalace. A'a, ai, sukan zuba sabon ruwan inabi ne a cikin sababbin salkuna, don a kiyaye dukan biyun." **18** Yayinda yake fadin wannan, sai wani mai mulki ya zo ya durkusa a gabansa ya ce, "Yanzu-yanzu diyata ta rasu. Amma ka zo ka dibiya hannunka a kanta, za ta kuwa rayu." **19** Yesu ya tashi ya tafi tare da shi, haka ma almajiransa. **20** A daidai wannan lokaci sai ga wata mace wadda ta yi shekaru goma sha biyu tana zub da jini ta rabo ta bayansa ta ta'aba gefen rigarsa. **21** Ta ce a ranta, "Ko da rigarsa ce kawai na ta'abo, zan warke." **22** Yesu ya juya ya gan ta. Sai ya ce, "Kada ki damu diyata, bangaskiyarki ta warkar da ke." Nan take macen ta warke. **23** Da Yesu ya shiga gidan mai mulkin ya ga masu busan sarewa da taro mai hayaniya, **24** sai ya ce, "Ku ba da wuri. Ai, yarinyar ba ta mutu ba, tana barci ne." Amma suka yi masa dariya. **25** Bayan an fitar da taron waje, sai ya shiga ciki ya kama yarinyar a hannu, ta kuwa tashi. **26** Labarin wannan kuwa ya bazu ko'ina a yankin. **27** Da Yesu ya fita daga can, sai wadansu makafi biyu suka bi shi, suna kira, suna cewa, "Ka yi mana jinkai, 'Dan Dawuda!'" **28** Da ya shiga cikin gida, sai makafin nan suka zo wurinsa, ya kuma tambaye su, "Kun gaskata cewa ina iya yin wannan?" Suka amsa suka ce, "I, Ubangiji." **29** Sa'an nan ya ta'aba idanunsu ya ce, "Bisa ga bangaskiyarku a yi muku haka"; **30** sai idanunsu suka bude. Yesu ya gargade su sosai ya ce, "Ku lura kada wani ya san wani abu game da wannan." **31** Amma suka fita suka yi ta baza labari game da shi ko'ina a wannan yankin. **32** Yayinda suke fitowa, sai aka kawo wa Yesu wani mutum mai aljani, da ba ya iya magana. **33** Sa'ad da aka fitar da aljanin kuwa, sai beben ya yi magana. Taron suka yi mamaki suka ce, "Ba a ta'aba ganin irin wannan abu a Isra'ila ba."

34 Amma Farisiyawa suka ce, "Ai, da ikon sarkin aljanu yake fitar da aljanu." **35** Yesu ya zazzaga dukan garuruwa da kauyuka, yana koyarwa a majami'unsu, yana wa'azin labari mai dadi na mulkin yana kuma warkar da kowace irin cuta da rashin lafiya. **36** Da ya ga taron mutane, sai ya ji tausayinsu, domin an wulafanta su ba su kuma da mai taimako, kamar tumaki marasa makiyayi. **37** Sai ya ce wa almajiransa, "Girbi yana da yawa, amma ma'aikata ka'dan ne. **38** Saboda haka ku roki Ubangijin girbi, ya aiko da ma'aikata cikin gonarsa na girbi."

10 Sai ya kira almajiransa goma sha biyu wurinsa ya kuma ba su iko su fitar aljanu, su kuma warkar da kowace irin cuta da rashin lafiya. **2** Ga sunayen manzannin nan goma sha biyu, da fari, Siman (wanda ake kira Bitrus) da dan'uwansa Andarawus; Yakub dan Zebedi da dan'uwansa Yohanna; **3** Filibus da Bartolomeyu; Toma da Mattiyu mai kar'bar haraji; Yakub dan Alfayus da Taddayus; **4** Siman Zilot da kuma Yahuda Iskariyot wanda ya bashe Yesu. **5** Wadannan sha biyun ne Yesu ya aika da umarni cewa, "Kada ku je cikin Al'ummai, ko kuwa ku shiga wani garin Samariyawa. **6** A maimakon haka ku je wajen batattun tumakin Isra'ila. **7** Sa'ad da kuke tafiya, ku yi wa'azi, kuna cewa, 'Mulkin sama ya kusato.' **8** Ku warkar da marasa lafiya, ku ta da matattu, ku tsabtacce kutare, ku kuma fitar da aljanu. A kyauta kuka samu, ku kuma bayar a kyauta. **9** "Kada ku rife wata zinariya ko azurfa ko jan karfe a aljihunanku, **10** kada ku dauki jaka don tafiya, ko karin riga, ko takalma ko sanda; domin ma'aikaci ya cancanci hakkinsa. **11** Kowane gari ko kauyen da kuka shiga, ku nemi mai mutunci a wurin, ku kuma zauna a gidansa har sai kun tashi. **12** Da shigarku gidan, ku yi gaisuwa. **13** In gidan na kirki ne, bari salamarku ta zauna a kansa; in kuwa ba mai kirki ba, salamarku ta komo muku. **14** Duk wanda ya ki marabtarku ko ya ki sauraron kalmominku, sai ku karkade kurar kafafunku sa'ad da kuka fita gidan ko garin. **15** Gaskiya nake gaya muku, za a fi jin tausayin Sodom da Gomorra a ranar shari'a fiye da wannan gari. **16** "Ina aikanku kamar tumaki a cikin

kyarketai. Saboda haka ku zama masu wayo kamar macizai, kuma marasa barna kamar kurciyoyi. 17 Ku yi hankali da mutane; za su miƙa ku ga majalisa su kuma yi muku bulala a majami'unsu. 18 Saboda ni, za a ja ku zuwa gaban gwamnoni da gaban sarakuna domin ku ba da shaida a gabansu, da kuma ga Al'ummai. 19 Amma sa'ad da suka kama ku, kada ku damu game da abin da za ku faɗa ko kuwa yadda za ku faɗe shi. A lokacin za a ba ku abin da za ku faɗa, 20 gama ba ku ba ne kuke magana, amma Ruhun Ubanku ne yake magana ta wurinku. 21 "Dan'uwa zai ci amanar dan'uwansa, a kuma kashe shi, Uba ma zai yi haka da dansa; ya'ya za su tayar wa iyayensu, su kuma sa a kashe su. 22 Dukan mutane za su ƙi ku saboda ni, amma wanda ya jure har ƙarshe zai sami ceto. 23 Sa'ad da aka tsananta muku a wannan wuri, ku gudu zuwa wancan. Gaskiya nake gaya muku, kafin ku gama zazzaga dukan biranen Isra'ila, 'Dan Mutum zai zo. 24 "Dalibi ba ya fin malaminsa, haka ma, bawa ba ya fin maigidansa. 25 Ya isa wa dalibi yā zama kamar malaminsa, haka ma bawa kamar maigidansa. In har an kira wanda yake kan gida Be'elzebut, me za su ce game da mutanen gidansa? 26 "Saboda haka kada ku ji tsoronsu. Ba abin da yake a rufe da ba za a tone ba, ko kuwa a boye da ba za a bayyana ba. 27 Abin da na faɗa muku a asirce, ku faɗe shi a sarari; abin da aka faɗa muku a kunne, ku yi shelarsa daga kan rufin daki. 28 Kada ku ji tsoron masu kashe jiki amma ba sa iya kashe rai. A maimakon haka, ku ji tsoron Wannan wanda yake da iko yā hallaka rai duk da jiki a jahannama ta wuta. (Geenna g1067) 29 Ba akan sayar da kanari biyu kobo ɗaya ba? Duk da haka ba ɗayansu da zai faɗi ƙasa ba da yardar Ubanku. 30 Kai, ko gashin kanku ma duk an ƙidaya su. 31 Saboda haka kada ku ji tsoro; kun fi kanari masu yawa, daraja nesa. 32 "Duk wanda ya bayyana yarda a gare ni a gaban mutane, ni ma zan bayyana yarda a gare shi a gaban Ubana da yake cikin sama. 33 Amma duk wanda ya yi mūsun sani na a gaban mutane, ni ma zan yi mūsun saninsa a gaban Ubana da yake cikin sama. 34 "Kada fa ku ɗauka na zo ne don in kawo salama a duniya. A'a, ban zo don in kawo

salama ba, sai dai takobi. 35 Gama na zo ne in sa, "gāba tsakanin mutum da mahaifinsa, ya da mahaifiyarta, matar da da surukarta, 36 abokan gāban mutum, za su zama mutanen gidansa ne.' 37 "Duk wanda ya fi ƙaunar mahaifinsa ko mahaifiyarsa fiye da ni, bai dace yā zama nawa ba; duk kuwa wanda yake ƙaunar ɗansa ko diyarsa fiye da ni, bai dace yā zama nawa ba; 38 duk wanda kuma bai ɗauki gicciyensa ya bi ni ba, bai dace yā zama nawa ba. 39 Duk mai son adana ransa zai rasa shi, duk wanda kuwa ya rasa ransa saboda ni zai same shi. 40 "Wanda ya karɓe ku, ya karɓe ni ne, wanda kuma ya karɓe ni, ya karɓi wanda ya aiko ni ne. 41 Duk wanda ya karɓi annabi don shi annabi ne, zai sami ladar annabi, duk kuwa wanda ya karɓi mutum mai adalci don shi mai adalci ne, zai sami ladar mai adalci. 42 In kuma wani ya ba wa ɗaya daga cikin ƙananan nan ko da kwaf ruwan sanyi ne kan shi almajirina ne, gaskiya nake gaya muku, ba shakka ba zai rasa ladarsa ba."

11 Bayan Yesu ya gama yi wa almajiransa sha biyun nan umarni, sai ya yi gaba daga can don yā koyar yā kuma yi wa'azi a garuruwan Galili. 2 Sa'ad da Yohanna Mai Baftisma ya ji a kurkuku abin da Kiristi yake yi, sai ya aiki almajiransa 3 su tambaye shi, "Kai ne wanda zai zo, ko kuwa mu sa ido ga wani?" 4 Yesu ya amsa ya ce, "Ku koma ku gaya wa Yohanna abin da kuka ji, kuka kuma gani. 5 Makafi suna gani, guragu suna tafiya, ana warkar da waɗanda suke da kuturta, kurame suna ji, ana tā da matattu, ana kuma yi wa matalauta wa'azin labari mai daɗi. 6 Mai albarka ne mutumin da bai yi tuntuɓe ba saboda ni." 7 Sa'ad da almajiran Yohanna suke barin wurin, sai Yesu ya fara yi wa taron magana game da Yohanna. "Me kuka je kallo a hamada? Ciyawar da iska take kaɗawa ne? 8 In ba haka ba, to, me kuka je kallo? Mutum mai sanye da riguna masu kyau ne? A'a, masu sa riguna masu kyau, ai, a fadan sarakuna suke. 9 To, me kuka je kallo ne? Annabi? I, ina gaya muku, ya ma fi annabi. 10 Wannan shi ne wanda aka rubuta game da shi cewa, "'Zan aiki ɗan saƙona yā sha gabanka, wanda zai shirya hanyarka a gabanka.' 11 Gaskiya nake

gaya muku. A cikin dukan waƙanda mata suka haifa, ba wani da ya taso da ya fi Yohanna Mai Baftisma girma; duk da haka mafi kanƙanta a mulkin sama ya fi shi girma. **12** Tun daga kwanakin Yohanna Mai Baftisma har yā zuwa yanzu, mulkin sama yana sha da kyar, fitanannu kuma sun kama mulkin sama sun riƙe gam. **13** Gama dukan Annabawa da kuma Doka sun yi ta annabci har yā zuwa kan Yohanna. **14** In kuna niyya ku yarda da wannan, to, shi ne Iliya da dā ma zai zo. **15** Duk mai kunnen ji, yā ji. **16** “Da me zan kwatanta wannan zamani? Suna kama da yara da suke zaune a kasuwa, suna kiran juna, suna cewa, **17** “Mun yi muku busa, ba ku kuwa yi rawa ba, mun rera waƙar makoki, ba ku kuwa yi makoki ba.” **18** Gama Yohanna Mai Baftisma ya zo ba ya ciye-ciye, ba ya shaye-shaye, sai suka ce, ‘Ai, yana da aljani.’ **19** ‘Dan Mutum ya zo yana ciye-ciye, yana shaye-shaye, sai suka ce, ‘Ga mai haɗama da kuma mashayi, abokin masu karɓar haraji da masu zunubi.’ Amma akan tabbatar da hikima ta wurin ayyukanta.” **20** Sai Yesu ya fara yin tir da biranen da aka yi yawancin ayyukansa na banmamaki, don ba su tuba ba. **21** “Kaitonki, Korazin! Kaitonki, Betsaida! Da a ce ayyukan banmamakin da aka yi a cikinki ne aka yi a Taya da Sidon, da tuni sun tuba sanye da rigar makoki da toka. **22** Amma ina gaya muku, za a fi jin tausayin Taya da Sidon a ranar shari’a, fiye da ku. **23** Ke kuma Kafarnahum, za a daga ki sama ne? A’a, za ki gangara zuwa zurfafa ne. Da a ce ayyukan banmamakin da aka yi a cikinki ne a aka yi a Sodom, da tana nan har yā zuwa yau. (Hadēs 9:86) **24** Amma ina gaya miki, za a fi jin tausayin Sodom fiye da ke a ranar shari’a.” **25** A wannan lokaci sai Yesu ya ce, “Ina yabonka, Uba, Ubangijin sama da ƙasa, gama ka boye waɗannan abubuwa ga masu hikima da masu ilimi, ka kuma bayyana su ga ƙananan yara. **26** I, Uba, gama wannan shi ne abin da ka ji daɗin yi. **27** “Dukan kome Ubana ya danƙa mini. Ba wanda ya san ‘Dan sai dai Uban, ba kuma wanda ya san Uban, sai dai ‘Dan da kuma waɗanda ‘Dan ya so yā bayyana musu shi. **28** “Ku zo gare ni, dukanku da kuka gaji kuke kuma fama da kaya, zan kuwa ba ku hutu. **29** Ku ɗauki karkiyata

a kanku, ku kuma yi koyi da ni, gama ni mai tawali’u ne marar girman kai, za ku kuwa sami hutu don rayukanku. **30** Gama karkiyata mai sauƙi ce, kayana kuma marasa nauyi ne.”

12 A lokacin nan Yesu ya bi ta gonakin hatsi a ranar Asabbaci. Almajiransa kuwa suna jin yunwa, sai suka fara kakkarya kan hatsi suna ci. **2** Sa’ad da Farisiyawa suka ga wannan, sai suka ce masa, “Duba! Almajiranka suna yin abin da doka ta hana a yi a ranar Asabbaci.” **3** Sai ya amsa ya ce, “Ba ku karanta abin da Dawuda ya yi ba ne sa’ad da shi da abokan tafiyarsa suka ji yunwa? **4** Ya shiga gidan Allah, da shi da abokan tafiyarsa suka ci keɓaɓɓen burodin, wanda doka ta hana su yi, sai firistoci kaɗai. **5** Ko kuwa ba ku karanta a Doka cewa a ranar Asabbaci firistoci sukan karya dokar Asabbaci duk da haka ba da yin wani laifi ba? **6** Ina faɗa muku cewa waniwanda ya fi haikali yana a nan. **7** Da a ce kun san abin da waɗannan kalmomi suke nufi, ‘Jinƙai nake bukata, ba haɗaya ba,’ da ba ku zargi marar laifi ba. **8** Gama ‘Dan Mutum shi ne Ubangijin Asabbaci.” **9** Da ya ci gaba daga wurin, sai ya shiga majami’arsu, **10** a nan kuwa akwai wani mutum mai shanyayyen hannu. Don neman dalili su zargi Yesu, sai suka tambaye shi suka ce, “Ya dace a warkar a ranar Asabbaci?” **11** Ya ce musu, “In waninku yana da tunkiya, ta kuma faɗa a rami ran Asabbaci, ba zai cire ta daga ramin ba? **12** Sau nawa mutum ya fi tunkiya daraja! Saboda haka ya dace a aikata alheri ran Asabbaci.” **13** Sa’an nan ya ce wa mutumin, “Miƙa hannunka.” Sai ya miƙa, hannunsa kuwa ya koma lafiyayye, kamar dai ɗayan. **14** Amma Farisiyawa suka fita suka kulla shawara yadda za su kashe Yesu. **15** Da ya gane wannan, sai Yesu ya janye daga wurin. Da yawa suka bi shi, ya kuwa warkar da dukan masu ciwonsu, **16** yana jan musu kunne kada su faɗa wa kowa akan ko shi wane ne. **17** Wannan kuwa domin a cika abin da aka faɗa ta bakin annabi Ishaya ne cewa, **18** “Ga bawana da na zaɓa, ƙaunataccena, wanda nake farin ciki da shi; zan sa Ruhuna a kansa, zai kuma yi shelar adalci ga al’ummai. **19** Ba zai yi faɗa ko yā daga murya ba, ba kuwa wanda zai ji muryarsa a kan tituna.

20 Kyauron da ya tanƙwasa ba zai karye shi ba. Fitilar da ta yi kusan mutuwa ba zai kashe ta ba, sai ya jagoranci adalci zuwa ga nasara. 21 Cikin sunansa al'ummai za su dogara." 22 Sai aka kawo masa wani bebe kuma makaho mai aljani, Yesu kuwa ya warkar da shi, har ya iya magana ya kuma sami ganin gari. 23 Dukan mutane suka yi mamaki, suka ce, "Wannan Ɗan Dawuda ne kuwa?" 24 Amma da Farisiyawa suka ji haka, sai suka ce, "Ahab, da Be'elzebub sarkin aljanu ne kadai, wannan mutum yake fitar da aljanu." 25 Yesu kuwa ya san tunaninsu sai ya ce musu, "Duk mulkin da yake gāba da kansa zai lalace, kuma duk birni ko gidan da yake rabe gāba da kansa ba zai dōre ba. 26 In Shaidan yana fitar da Shaidan, ai, ya rabu yana gāba da kansa ke nan. Yaya kuwa mulkinsa zai dōre? 27 In kuwa ta wurin Be'elzebub nake fitar da aljanu, to, ta wa mutanenku suke fitar da su? Saboda haka, su ne za su zama alƙalanku. 28 Amma in ina fitar da aljanu ta wurin Ruhun Allah ne, to, fa, mulkin Allah ya zo muku ke nan. 29 "Ko kuwa, yaya wani zai iya shiga gidan mai ƙarfi yā ƙwace masa kaya ba tare da ya fara daure mai ƙarfin nan tukuna ba? Sa'an nan zai iya washe gidansa. 30 "Wanda ba ya tare da ni, yana gāba da ni ne, kuma wanda ba ya taya ni tarawa, watsarwa yake yi. 31 Saboda haka ina gaya muku, za a gafarta wa mutane kowane zunubi da kuma saɓo, amma saɓo game da Ruhu, ba za a gafarta ba. 32 Duk wanda ya zargi Ɗan Mutum, za a gafarta masa, amma duk wanda ya zargi Ruhu Mai Tsarki, ba za a gafarta masa ba, ko a wannan zamani ko a zamani mai zuwa. (aiōn g165) 33 "Itace mai kyau, yakan ba da'ya'ya masu kyau. Itace marar kyau kuma, yakan ba da'ya'ya marasa kyau. Itace dai, da irin'ya'yansa ne ake gane shi. 34 Ku macizai, ta yaya ku da kuke mugaye za ku iya magana kirki? Gama daga baki, mutum yakan faɗi abin da yake cikin zuciyar. 35 Mutumin kirki yakan fito da abubuwa masu kyau daga ajiyar da aka a yi cikinsa, mugun mutum kuwa yakan fito da mugayen abubuwa daga cikin muguntar da aka yi ajiya a cikinsa. 36 Amma ina gaya muku cewa mutane za su ba da lissafi a ranar shari'a a kan kowace kalmar banza da suka faɗa. 37 Gama ta

wurin kalmominka za a kuɓutar da kai, kuma ta wurin kalmominka za a hukunta ka." 38 Sa'an nan waɗansu Farisiyawa da malaman dokoki suka ce masa, "Malam, muna so mu ga wata alama mai banmamaki daga gare ka." 39 Sai ya amsa ya ce, "Mugaye da masu zinan zamanin nan suna neman wata alama mai banmamaki! Amma babu wadda za a nuna musu, sai dai alama ta annabi Yunana. 40 Gama kamar yadda Yunana ya yi yini uku da kuma dare uku a cikin wani babban kifi, haka Ɗan Mutum zai yi yini uku da kuma dare uku a cikin ƙasa. 41 Mutanen Ninebe za su tashi a ranar shari'a tare da wannan zamani, su kuwa hukunta shi; don sun tuba saboda wa'azin Yunana, yanzu kuwa ga wanda ya fi Yunana girma a nan. 42 Sarauniyar Sheba za tã tashi a ranar shari'a tare da wannan zamani, tã kuwa hukunta shi; don ta zo daga ƙarshen duniya, ta saurari hikimar Solomon, yanzu kuwa ga wanda ya fi Solomon girma a nan. 43 "Sa'ad da mugun ruhu ya fita daga mutum, yakan bi wuraren da ba ruwa yana neman hutu, ba ya kuwa samu. 44 Sa'an nan yakan ce, 'Zan koma gidan da na bari.' Sa'ad da ya iso, ya tarar da gidan ba kowa a ciki, shararre, kuma a kintse. 45 Sai yã je yã dēbo waɗansu ruhoɗi bakwai da suka fi shi mugunta, su kuwa zo su shiga su zauna a can. Ƙarshen mutumin nan fa zai fi farkonsa muni. Haka zai zama ga wannan mugun zamani." 46 Yayinda Yesu yake cikin magana da taron, sai ga mahaifiyarsa da'yan'uwansa tsaye a waje, suna so su yi magana da shi. 47 Wani ya ce masa, "Mahaifiyarka da'yan'uwanka suna tsaye a waje, suna so su yi magana da kai." 48 Ya amsa masa ya ce, "Wace ce mahaifiyata, su wane ne kuma'yan'uwana?" 49 Sai ya miƙa hannu wajen almajiransa ya ce, "Ga mahaifiyata da kuma'yan'uwana. 50 Ai, duk wanda yake aikata nufin Ubana wanda yake cikin sama, shi ne ɗan'uwana da'yar'uwata da kuma mahaifiyata."

13 A ranan nan sai Yesu ya fita daga gida ya je ya zauna a bakin tafkin. 2 Taron mutane mai yawan gaske suka taru kewaye da shi har ya kai sai da ya shiga jirgin ruwa ya zauna, yayinda dukan mutane suka tsaya a gaci. 3

Sa'an nan ya fada musu abubuwa da yawa cikin misalai, yana cewa, "Wani manomi ya fita don ya shuka irinsa. 4 Da yana yafa irin, wadansu suka fadda a kan hanya, tsuntsaye kuwa suka zo suka cinye su. 5 Wadansu suka fadi a wurare mai duwatsu, inda babu kasa sosai, nan da nan kuwa suka tsira, da yake kasar ba zurfi. 6 Sai dai da rana ta daga, sai tsire-tsiren suka kone, suka kuma yankwane domin ba su da saiwa sosai. 7 Wadansu irin suka fadi a cikin kaya, kayan kuwa ta yi girma ta shake su. 8 Har yanzu, wadansu irin suka fadda a kasa mai kyau, inda suka ba da amfani riƙi dari, sittin ko kuma talatin na abin da aka shuka. 9 Duk mai kunnen ji, ya ji." 10 Almajiran suka zo wurinsa suka tambaye shi, "Me ya sa kake wa mutane magana da misalai?" 11 Ya amsa ya ce, "Sanin asirin mulkin sama kam, ku aka ba wa, amma su ba a ba su ba. 12 Duk wanda yake da shi, za a kara masa, zai kuwa samu a yalwace. Duk wanda kuma ba shi da shi, ko dan abin da yake da shi ma, za a karbe. 13 Abin da ya sa nake musu magana da misalai ke nan. "Ko da yake suna kallo, ba sa gani; ko da yake suna saurara, ba sa ji ko su gane. 14 A kansu ne aka cika annabcin Ishaya cewa, "Za ku yi ta ji amma ba za ku taƙa ganewa ba; za ku yi ta kallo amma ba za ku taƙa gani ba. 15 Gama zuciyar mutanen nan ta taurare; da kyar suke ji da kunnuwansu, sun kuma rufe idanunsu. Da ba haka ba, mai yiwuwa su gani da idanunsu, su kuma ji da kunnuwansu, su gane a zuciyarsu, su kuwa juya, in kuma warkar da su." 16 Amma idanunku masu albarka ne domin suna gani, haka ma kunnuwanku domin suna ji. 17 Gama gaskiya nake gaya muku, annabawa da mutane masu adalci da yawa sun yi marmarin ganin abin da kuke gani amma ba su gani ba, su kuma ji abin da kuke ji amma ba su ji ba. 18 "To, ku saurari ma'anar misali na mai shukan nan. 19 Duk sa'ad da wani ya ji saƙo game da mulkin bai kuwa fahimce shi ba, mugun nan yakan zo ya kwace abin da aka shuka a zuciyarsa. Wannan shi ne irin da ya fadi a kan hanya. 20 Wanda ya karfi irin da ya fadi a wuraren duwatsu kuwa, shi ne mutumin da yakan ji maganar, nan da nan kuwa ya karbe ta da murna. 21 Sai dai da yake ba shi da saiwa, yakan dan jima kaƙan

kawai. Da wata wahala ko tsanani ya auko masa saboda maganar, nan da nan sai ya ja da baya. 22 Wanda ya karfi irin da ya fadi cikin kaya kuwa, shi ne mutumin da yakan ji maganar, sai dai damuwoyin rayuwan nan da jarrabar arzikin duniya sukan shake shi, ya sa maganar ta kasa amfani. (aiƙn g165) 23 Amma wanda ya karfi irin da ya fadi a kasa mai kyau, shi ne mutumin da yakan ji maganar ya kuwa fahimce ta. Yakan ba da amfani wani riƙi dari, sittin, ko talatin na abin da aka shuka." 24 Yesu ya ba su wani misali. "Mulkin sama yana kama da wani da ya shuka iri mai kyau a cikin gonarsa. 25 Amma yayinda kowa yake barci, abokin gabansa ya zo ya yafa ciyayi a cikin alkamar, ya tafi abinsa. 26 Sa'ad da alkamar ta tashi ta yi kawuna, sai ciyayin ma suka bayyana. 27 "Bayin mai gonar suka zo wurinsa suka ce, 'Ranka ya dade, ashe, ba iri mai kyau ka shuka a gonarka ba? To, ina ciyayin nan suka fito?' 28 "Sai ya ce, 'Abokin gaba ne ya yi wannan.' "Bayin suka tambaye shi suka ce, 'Kana so mu je mu tutumbuke su?' 29 "Ya amsa ya ce, 'A, don kada garin tutumbuke ciyayi, ku cire har da alkamar. 30 Ku kyale su su yi girma tare sai lokacin girbi. A lokacin zan gaya wa masu girbi, da fari ku tara ciyayin ku kuma daure su dami-dami don a kone; sa'an nan ku tara alkamar ku kuma kawo su cikin rumbuna." 31 Ya ba su wani misali ya ce, "Mulkin sama yana kama da kwayar mustad, wadda mutum ya dauka ya shuka a gonarsa. 32 Ko da yake ita ce mafi kanƙanta cikin kwayoyinku, duk da haka sa'ad da ta yi girma, takan zama mafi girma cikin tsire-tsiren lambu ta kuma zama itace, har tsuntsayen sararin sama su zo su yi sheka a rassansa." 33 Har yanzu ya ba su wani misali ya ce, "Mulkin sama yana kama da yisti wanda mace ta dauka ta kwalla garin alkama mai yawa, har sai da yistin ya gauraye yistin duka." 34 Yesu ya fada wa taron dukan wadannan abubuwa cikin misalai; bai fada musu kome ba, sai tare da yin amfani da misalai. 35 Ta haka aka cika abin da aka fada ta wurin annabi cewa, "Zan buƙe bakina da misalai, zan fadi abubuwan da suke boye tun halittar duniya." 36 Sa'an nan ya bar taron ya shiga gida. Almajiransa kuwa suka zo wurinsa suka ce, "Bayyana mana misalin

ciyayin nan a gona.” 37 Ya amsa ya ce, “Mai yafa irin mai kyan nan, shi ne Dan Mutum. 38 Gonar kuwa ita ce duniya, irin nan mai kyau kuwa suna a matsayin’ya’yan mulkin. Ciyayin nan kuma su ne’ya’yan mugun nan, 39 abokin gāban da yake shuka su kuwa, Iblis ne. Lokacin girbi kuma shi ne farshen zamani, masu girbin kuwa su ne mala’iku. (aiōn g165) 40 “Kamar yadda aka tattara ciyayin aka kuma kōne a wuta, haka zai zama a farshen zamani. (aiōn g165) 41 Dan Mutum zai aiki mala’ikunsa, su kuwa cire daga mulkinsa kome da yake jawo zunubi da kuma duk masu aikata mugunta. 42 Za su jefa su cikin wuta mai zafi, inda za a yi kuka da cizon haƙora. 43 Sa’an nan masu adalci za su haskaka kamar rana a mulkin Ubansu. Duk mai kunnen ji, yā ji.” 44 “Mulkin sama yana kama da dukiyar da aka boye a gona. Da wani ya same ta, sai yā sāke boye ta, sa’an nan cikin farin cikinsa yā je yā sayar da duk abin da yake da shi yā sayi gonar. 45 “Har wa yau dai, mulkin sama yana kama da ɗan kasuwa mai neman lu’ulu’ai masu kyau. 46 Da ya sami dutse guda mai daraja sosai, sai ya tafi ya sayar da dukan abin da yake da shi ya saye shi. 47 “Har yanzu, mulkin sama yana kama da abin kamun kifin da aka jefa cikin tafki yā kamo kifi iri-iri. 48 Da abin kamun kifi ya cika, masuntan suka jawo shi gaci. Sai suka zauna suka tattara kifi masu kyau a kwanduna, amma suka zubar da marasa kyau. 49 Haka zai kasance a farshen zamani. Mala’iku za su zo su ware masu mugunta daga masu adalci (aiōn g165) 50 su kuma jefa su cikin wuta mai zafi, inda za a yi kuka da cizon haƙora.” 51 Yesu ya tambaye su ya ce, “Kun gane dukan waɗannan abubuwa?” Suka amsa, “I.” 52 Sa’an nan ya ce musu, “Saboda haka duk malamin dokokin da ya horu game da koyarwar mulkin sama, yana kama da maigida wanda yakan fitar daga ɗakin ajiyarsa sababbin dukiya da kuma tsofaffi.” 53 Sa’ad da Yesu ya gama ba da waɗannan misalai, sai ya ci gaba daga can. 54 Yana isowa garinsa, sai ya fara koya wa mutane a cikin majami’arsu, suka kuwa yi mamaki. Suka yi ta tambaya suna cewa, “Ina wannan mutum ya sami irin wannan hikima da kuma ayyukan banmamaki haka? 55 Wannan ba shi ne ɗan kafinta nan ba?

Ba mahaifiyarsa ba ce Maryamu, ’yan’uwansa kuma Yaƙub, Yusuf, Siman da Yahuda ba? 56 Duk’yan’uwansa mata kuma ba tare da mu suke ba? To, a ina wannan mutum ya sami dukan waɗannan abubuwa?” 57 Sai suka ji haushinsa. Amma Yesu ya ce musu, “Sai a garinsa da kuma a gidansa na kaɗai annabi ba ya samun girma.” 58 Bai kuwa yi abubuwan banmamaki da yawa a can ba saboda rashin bangaskiyarsu.

14 A lokacin nan sarki Hiridus ya ji labarin Yesu, 2 sai ya ce wa fadawansa, “Wannan Yohanna Mai Baftisma ne; ya tashi daga matattu! Shi ya sa abubuwan banmamakin nan suke faruwa ta wurinsa.” 3 To, ɗa Hiridus ya kama Yohanna ya daure, ya kuma sa shi cikin kurkuku saboda Hiridiyas, matar ɗan’uwansa Filibus, 4 gama Yohanna ya dinga ce masa, “Ba daidai ba ne ka aure ta.” 5 Hiridus ya so yā kashe Yohanna, amma yana jin tsoron mutane, don sun ɗauka shi annabi ne. 6 A bikin tuna da ranar haihuwar Hiridus, diyar Hiridiyas ta yi musu rawa ta kuma gamsar da Hiridus ƙwarai, 7 har ya yi alkawari da rantsuwa cewa zai ba ta duk abin da ta roƙa. 8 Da mahaifiyarta ta zuga ta, sai ta ce, “Ba ni a cikin kwanon nan, kan Yohanna Mai Baftisma.” 9 Sarki ya yi baƙin ciki, amma saboda rantsuwarsa da kuma baƙinsa, sai ya ba da umarni a ba ta abin da ta roƙa 10 ya kuma sa aka yanke kan Yohanna a kurkuku. 11 Aka kawo kansa cikin kwano aka ba yarinyar, ita kuma ta kai wa mahaifiyarta. 12 Almajiran Yohanna suka zo suka ɗauki gawarsa suka binne. Sa’an nan suka je suka gaya wa Yesu. 13 Sa’ad da Yesu ya ji abin da ya faru, sai ya shiga jirgin ruwa ya janye shi kaɗai zuwa wani wuri inda ba kowa. Da jin haka, taron mutane suka bi shi da kafa daga garuruwa. 14 Da Yesu ya sauka ya kuma ga taro mai yawa, sai ya ji tausayinsu ya kuma warkar da marasa lafiyarsu. 15 Da yamma ta yi, sai almajiransa suka zo wurinsa suka ce, “Wurin nan fa ba kowa, ga shi kuma rana ta kusa faɗuwa. Ka sallami taron don su shiga ƙauyuka su nemi wa kansu abinci.” 16 Yesu ya amsa, “Ba su bukata su tafi. Ku ku ba su wani abu su ci.” 17 Suka ce, “Burodi biyar da kifi biyu ne kawai muke da su a nan.” 18 Ya ce, “Ku

kawo mini su a nan.” 19 Sai ya umarci mutanen su zazzauna a kan ciyawa. Da ya dauki burodi biyar da kifin biyun nan ya dubi sama, ya yi godiya ya kuma kakkarya burodin. Sa’an nan ya ba wa almajiransa, almajiran kuwa suka ba wa mutane. 20 Duk suka ci suka koshi, almajiran kuwa suka kwashe ragowar gutsattsarin cike da kwanduna goma sha biyu. 21 Yawan wadanda suka ci, sun yi wajen maza dubu biyar, ban da mata da yara. 22 Nan da nan Yesu ya sa almajiran su shiga jirgin ruwa su sha gabansa, su haye zuwa dayan hayin, yayinda shi kuma yā sallami taron. 23 Bayan ya sallame su, sai ya haura bisan gefen dutse shi kadai don yā yi addu’a. Da yamma ta yi, yana can shi kadai, 24 jirgin ruwan kuwa ya riga ya yi nesa da gaci, yana fama da rafuman ruwa domin iska tana gāba da shi. 25 Wajen tsaro na hudu na dare, sai Yesu ya nufe su, yana takawa a kan tafkin. 26 Sa’ad da almajiran suka gan shi yana takawa a kan tafkin, sai tsoro ya kama su. Suka yi ihu don tsoro suka ce, “Fatalwa ce.” 27 Amma nan da nan Yesu ya ce musu, “Ku yi karfin hali! Ni ne. Kada ku ji tsoro.” 28 Sai Bitrus ya amsa ya ce, “Ubangiji in kai ne ka ce mini in zo wurinka a kan ruwan.” 29 Ya ce, “Zo.” Sai Bitrus ya fita daga jirgin ruwan, ya taka a kan ruwan ya nufe wajen Yesu. 30 Amma da ya ga haukar iskar, sai ya ji tsoro, ya kuma fara nutsewa, sai ya yi ihu ya ce, “Ubangiji, ka cece ni!” 31 Nan da nan Yesu ya miƙa hannu ya kamo shi ya ce, “Kai mai karancin bangaskiya, don me ka yi shakka?” 32 Da suka hau jirgin ruwan, sai iskar ta kwanta. 33 Waɗanda suke cikin jirgin ruwan kuwa suka yi masa sujada, suna cewa, “Gaskiya kai ‘Dan Allah ne.” 34 Sa’ad da suka haye, sai suka sauka a Gennesaret. 35 Da mutanen wurin suka gane da Yesu, sai suka kai labari a ko’ina a kauyukan da suke kewaye. Mutane suka kawo masa dukan marasa lafiyarsu 36 suka kuwa roƙe shi yā bar marasa lafiya su taɓa ko da gefen rigarsa kawai, duk waɗanda suka taɓa shi kuwa suka warke.

15 Sa’an nan waɗansu Farisiyawa da malamam dokoki suka zo wurin Yesu daga Urushalima suka yi tambaya suka ce, 2 “Me ya sa almajiranka suke karya al’adun dattawa? Ba

sa wanke hannuwansu kafin su ci abinci!” 3 Yesu ya amsa ya ce, “Ku ma me ya sa kuke karya dokar Allah saboda al’adarku? 4 Gama Allah ya ce, ‘Ka girmama mahaifinka da mahaifiyarka, kuma duk wanda ya zagi mahaifinsa ko mahaifiyarsa dole a kashe shi.’ 5 Amma ku kukan ce, in wani ya ce wa mahaifinsa ko mahaifiyarsa, ‘Duk taimakon da dā ya kamata za ku samu daga gare ni an ba wa Allah,’ 6 ba zai ‘girmama mahaifinsa’ da shi ba. Ta haka kun yi banza da maganar Allah saboda al’adarku. 7 Ku munafukai! Daidai ne Ishaya ya yi annabci a kanku da ya ce, 8 “‘Wadannan mutane da baki kawai suke girmama ni, amma zukatansu suna nesa da ni. 9 A banza suke mini sujada, koyarwarsu, dokoki ne kawai da mutane suke koyarwa.’” 10 Sai Yesu ya kira taron wurinsa ya ce, “Ku saurara ku kuma gane. 11 Abin da yake shiga bakin mutum ba ya kazantar da shi, sai dai abin da yake fitowa daga bakinsa, shi ne yake kazantar da shi.” 12 Sai almajiran suka zo wurinsa suka ce, “Ka san cewa Farisiyawa ba su ji daɗi sa’ad da suka ji wannan ba?” 13 Ya amsa ya ce, “Duk tsiron da Ubana na sama bai shuka ba, za a tumbuke shi daga saiwoyi. 14 Ku kyale su, ai, makafin jagorai ne. In makaho ya yi wa makaho jagora, dukansu za su fāda a rami.” 15 Bitrus ya ce, “Ka bayyana mana wannan misali.” 16 Yesu ya tambaye su ya ce, “Har yanzu ba ku gane ba ne? 17 Ba ku gane cewa duk abin da ya shiga baki yakan wuce ciki ne daga nan kuma yā fita daga jiki ba? 18 Amma abubuwan da suke fitowa ta baki suna fitowa ne daga zuciya, su ne kuma suke kazantar da mutum. 19 Gama daga zuciya ne mugayen tunani, kisankai, zina, fasikanci, sata, shaidar karya, batan suna, suka fitowa. 20 Wadannan su ne suke kazantar da mutum; amma cin abinci ba tare da wanke hannuwa ba, ba ya kazantar da mutum.” 21 Barin wurin ke nan, sai Yesu ya janye zuwa yankin Taya da Sidon. 22 Wata mutuniyar Kan’ana daga wajajen ta zo wurinsa, tana ihu tana cewa, “Ubangiji, ‘Dan Dawuda, ka yi mini jinƙai!’ Yata tana shan wahala ƙwarai daga aljanin da yake cikinta.” 23 Yesu bai ce mata uffam ba. Saboda haka almajiransa suka zo wurinsa suka roƙe shi suka ce, “Ka kore ta

tā tafi, tana ta binmu tana damunmu da ihu.”
24 Ya amsa ya ce, “An aiko ni wurin batattun tumakin Isra’ila ne kadai.” **25** Sai macen ta zo ta durkusa a gabansa ta ce, “Ubangiji, ka taimake ni!” **26** Ya amsa ya ce, “Ba daidai ba ne a dauki abincin yara a jefa wa karnukansu.” **27** Ta amsa, ta ce, “I, Ubangiji, amma karnuka ma sukan ci gutsattsarin da sukan fādi daga teburin maigidansu.” **28** Sa’an nan Yesu ya amsa ya ce, “Mace, kina da bangaskiya mai yawa! An biya miki bukatarki.” Yarta kuwa ta warke nan take. **29** Yesu ya tashi daga nan ya bi ta gefen Tekun Galili. Sa’an nan ya haura gefen wani dutse ya zauna. **30** Taron mutane mai girma kuwa suka zo wurinsa, suna kawo masa guragu, makafi, shanyayyu, kurame da dai waɗansu da yawa, suka kuwa kwantar da su a gabansa; ya kuma warkar da su. **31** Mutanen kuwa suka yi mamaki sa’ad da suka ga kurame suna magana, shanyayyu suna samun lafiya, guragu suna takawa, makafi kuma suna ganin gari. Sai suka yabi Allah na Isra’ila. **32** Yesu ya kira almajiransa wurinsa ya ce, “Ina jin tausayin mutanen nan; gama kwana uku ke nan suke tare da ni ba abin da za su ci. Ba na so in sallame su da yunwa, don kada su kasa a hanya.” **33** Sai almajiransa suka amsa suka ce, “Ina za mu sami isashen burodi a wannan wurin da babu kowa mu ciyar da irin taron nan?” **34** Yesu ya tambaye su, “Burodi guda nawa kuke da shi?” Suka amsa suka ce, “Guda bakwai da’yan Kananan kifaye.” **35** Ya sa taron su zazzauna a kasa. **36** Sa’an nan ya dauki burodi guda bakwai da kuma kifayen nan, da ya yi godiya, sai ya kakkarya su ya ba wa almajiran, su kuma suka ba wa mutane. **37** Duk kuwa suka ci, suka koshi. Daga baya almajiran suka kwashe ragowar gutsattsarin cike da kwanduna bakwai. **38** Yawan waɗanda suka ci kuwa, maza dubu huɗu ne, ban da mata da yara. **39** Bayan Yesu ya sallami taron, sai ya shiga jirgin ruwa ya tafi wajajen Magadan.

16 Farisiyawa da Sadukiyawa suka zo don su gwada Yesu ta wurin neman yā nuna musu wata alama daga sama. **2** Ya amsa ya ce, “Sa’ad da yamma ta yi, kukan ce, ‘Yanayi zai yi kyau, gama sararin sama ya yi ja,’ **3** da safe kuma, ku

ce, ‘Yau kam za a yi hadari, gama sararin sama ya yi ja, ya kuma bata fuska.’ Kun san yadda za ku fassara yanayin sararin sama, amma ba kwa iya fassarar alamun lokuta. **4** Wannan mugu da mazinacin zamani yana neman wani abin banmamaki, amma ba wata alamar da za a nuna wa wannan zamani sai dai ta Yunana.” Sai Yesu ya bar su ya tafi abinsa. **5** Da suka ketare tafkin, almajiran sun manta su rife burodi. **6** Yesu ya ce musu, “Ku yi hankali, ku yi taka zallan da yistin Farisiyawa da Sadukiyawa.” **7** Sai suka fara tattaunawa da junansu suna cewa, “Ko don ba mu kawo burodi ba ne.” **8** Sane da abin da suke zance, sai Yesu ya ce, “Ku masu farancin bangaskiya, don me kuke magana da junanku a kan ba ku zo da burodi ba? **9** Har yanzu ba ku gane ba ne? Ba ku tuna da gurasa biyar ɗin nan na mutum dubu biyar ba? Kwando nawa kuka tattara cike? **10** Ko kuma burodi bakwai nan na mutum dubu huɗu, cikakku manyan kwanduna nawa kuka dauka? **11** Yaya kuka kasa gane cewa ba zancen burodi nake yi ba? Sai dai ku yi hankali da yistin Farisiyawa da Sadukiyawa.” **12** Sa’an nan suka gane ba cewa yake musu su yi hankali da yistin da ake amfani da shi a burodi ba ne, sai dai su yi hankali da koyarwar Farisiyawa da Sadukiyawa ne. **13** Sa’ad da Yesu ya zo yankin Kaisariya Filibbi, sai ya tambayi almajiransa ya ce, “Wa mutane suke ce da ‘Dan Mutum?’” **14** Suka amsa, “Waɗansu suna ce Yohanna Mai Baftisma; waɗansu kuma suna ce annabi Iliya; har wa yau waɗansu suna ce Irmiya ne ko kuma ɗaya daga cikin annabawa.” **15** Ya tambaye su, “Amma ku fa, wane ne ni a ganinku?” **16** Siman Bitrus ya amsa ya ce, “Kai ne Kiristi, ‘Dan Allah mai rai.’” **17** Yesu ya amsa ya ce, “Mai albarka ne kai Siman ɗan Yunana, gama ba mutum ne ya bayyana maka wannan ba, sai dai Ubana da yake cikin sama. **18** Ina kuwa gaya maka, kai ne Bitrus, a kan wannan dutse zan gina ikkilisiyata, kuma kofofin Hadesba za su rinjaye ta ba. (Hadēs g86) **19** Zan ba ka mabuɗan mulkin sama; kome ka daure a duniya zai zama a daure a sama, kome kuma ka kunce a duniya zai zama a kunce a sama.” **20** Sa’an nan ya gargade almajiransa cewa kada su faɗa wa kowa shi ne Kiristi. **21**

Tun daga wannan lokaci Yesu ya fara bayyana wa almajiransa cewa dole yā tafi Urushalima yā sha wahaloli da yawa a hannun dattawa, manyan firistoci da kuma malaman dokoki, dole a kashe shi, a rana ta uku kuma a tashe shi. **22** Bitrus ya ja shi gefe ya fara tsawata masa yana cewa, “Sam, Ubangiji! Wannan ba zai taɓa faruwa da kai ba!” **23** Yesu ya juya ya ce wa Bitrus, “Rabu da ni, Shaidan! Kai abin sa tuntuɓe ne a gare ni; ba ka tunanin al’amuran Allah, sai dai al’amuran mutane.” **24** Sa’an nan Yesu ya ce wa almajiransa, “Duk mai son bina, dole yā ki kansa, yā ɗauki gicciyensa, yā bi ni. **25** Gama duk mai son ceton ransa zai rasa shi, amma duk wanda ya rasa ransa saboda ni, zai same shi. **26** Me mutum zai amfana in ya sami duniya duka, amma ya rasa ransa? Ko kuwa me mutum zai bayar a bakin ransa? **27** Gama Dan Mutum zai zo cikin ɗaukar Ubansa, tare da mala’ikunsa, sa’an nan zai ba wa kowane mutum lada gwargwadon abin da ya yi. **28** “Gaskiya nake gaya muku, akwai waɗansu da suke tsaitsaye a nan da ba za su mutu ba sai sun ga Dan Mutum yana zuwa cikin mulkinsa.”

17 Bayan kwana shida, sai Yesu ya ɗauki Bitrus, Yaƙub da Yohanna ɗan’uwan Yaƙub, ya kai su kan wani dutse mai tsawo, su kaɗai. **2** A can aka sāke kamanninsa a gabansu. Fuskarsa ta haskaka kamar rana, tufafinsa kuwa suka zama fari fat suna walkiya. **3** Nan take sai ga Musa da Iliya suka bayyana a gabansu, suna magana da Yesu. **4** Sai Bitrus ya ce wa Yesu, “Ubangiji, ya yi kyau da muke nan. In kana so, sai in kafa bukkoki uku, ɗaya domin ka, ɗaya domin Musa, ɗaya kuma domin Iliya.” **5** Yayinda yake cikin magana, sai wani girgije mai haske ya rufe su, sai wata murya daga cikin girgijen ta ce, “Wannan Dana ne, wanda nake kauna; wanda kuma nake jin ɗadinsa ƙwarai. Ku saurare shi!” **6** Sa’ad da almajiran suka ji haka, sai suka faɗi ƙasa rubda ciki, a firgice. **7** Amma Yesu ya zo ya taɓa su ya ce, “Ku tashi, kada ku ji tsoro.” **8** Da suka ɗaga kai, ba su ga kowa ba sai Yesu kaɗai. **9** Suna cikin gangarowa daga dutsen ke nan, sai Yesu ya umarce su cewa, “Kada ku faɗa wa kowa abin da kuka gani, sai bayan an tā da

Dan Mutum daga matattu.” **10** Almajiran suka tambaye shi suka ce, “To, me ya sa malaman dokoki suke cewa, dole sai Iliya ya fara zuwa?” **11** Yesu ya amsa ya ce, “Tabbatacce, Iliya zai zo, zai kuma gyara dukan abubuwa. **12** Amma ina faɗa muku, Iliya ya riga ya zo, ba su kuwa gane shi ba, amma suka yi masa duk abin da suka ga dama. Haka ma Dan Mutum zai sha wahala a hannunsu.” **13** Sa’an nan almajiran suka gane cewa yana musu zancen Yohanna Mai Baftisma ne. **14** Da suka isa wajen taron, sai wani mutum ya zo ya durkusa a gabansa. **15** Ya ce, “Ubangiji, ka yi wa ɗana jinƙai. Yana da farfadiya yana kuma shan wahala ƙwarai. Ya sha faɗuwa cikin wuta ko ruwa. **16** Na kuma kawo shi wurin almajiranka, amma ba su iya warkar da shi ba.” **17** Yesu ya amsa ya ce, “Ya ku zamani marasa bangaskiya da kuma masu taurinkai, har yausha zan kasance tare da ku? Har yausha kuma zan yi haƙuri da ku? Kawo mini yaron a nan.” **18** Yesu ya tsawata wa aljanin, ya kuwa rabu da yaron, nan take yaron ya warke. **19** Sa’an nan almajiran suka zo wurin Yesu a foye suka tambaye shi suka ce, “Me ya sa ba mu iya fitar da aljanin ba?” **20** Ya amsa ya ce, “Saboda kuna da ƙarancin bangaskiya sosai. Gaskiya nake gaya muku, in kuna da bangaskiyar da take ƙanƙanuwa kamar ƙwayar mustad, za ku iya ce wa wannan dutse, ‘Matsa daga nan zuwa can,’ zai kuwa matsa. Babu abin da zai gagare ku.” **22** Da suka taru a Galili, sai ya ce musu, “Za a bashe Dan Mutum, a hannun mutane. **23** Za su kashe shi, a rana ta uku kuma za a tashe shi.” Almajiran kuwa suka cika da bakin ciki. **24** Bayan Yesu da almajiransa suka isa Kafarnahum, sai masu karɓan harajin rabin shekel suka zo wurin Bitrus suka ce, “Malaminku ba ya biyan harajin haikali ne?” **25** Ya amsa ya ce “I, yana biya.” Da Bitrus ya shiga gida, Yesu ne ya fara magana. Ya ce masa, “Me ka gani, Siman? Daga wurin wane ne sarakunan duniya suke karɓar kuɗin shiga da kuma haraji, daga wurin’ya’yansu ne ko kuwa daga wurin waɗansu?” **26** Bitrus ya amsa ya ce, “Daga wurin waɗansu.” Yesu ya ce masa, “Wato, an ɗauke wa’ya’yan ke nan. **27** Amma don kada mu bata musu rai, ka je tafki ka jefa ƙugiyarka. Ka ɗauki

kifin da ka fara kama; ka buɗe bakinsa, za ka sami shekel guda. Ka kawo ka ba su, harajina da naka ke nan.”

18 A lokacin nan sai almajirai suka zo wurin Yesu suka yi tambaya suka ce, “Wane ne mafi girma a mulkin sama?” **2** Sai ya kira karamin yaro ya sa shi yã tsaya a tsakiyarsu. **3** Sai ya ce, “Gaskiya nake gaya muku, in ba kun canja kuka zama kamar kananan yara ba, labudda, ba za ku shiga mulkin sama ba. **4** Saboda haka, duk wanda ya kasƙantar da kansa kamar wannan yaro, shi ne mafi girma a mulkin sama. **5** Duk kuma wanda ya karɓi karamin yaro kamar wannan a cikin sunana ya karɓe ni ne. **6** “Amma duk wanda ya sa ɗaya daga cikin kananan nan da suka gaskata da ni ya yi zunubi, zai fiye masa a rataya babban dutsen nifa a wuyarsa, a kuma nutsar da shi a zurfin teku. **7** Kaiton duniya saboda abubuwan da suke sa mutane su yi zunubi! Dole irin waɗannan abubuwa su zo, sai dai kaiton mutumin da ya zama sanadin kawo su! **8** In hannunka ko kafarka yana sa ka zunubi, yanke shi ka yar. Zai fiye maka ka shiga rai da hannu ko kafa ɗaya da hannuwa biyu ko kafafu biyu da a jefar da kai cikin madawwamiyar wuta da hannuwa biyu ko kafafu biyu. (aiōnios g166) **9** In kuma idonka yana sa ka zunubi, kɓafule shi ka yar. Zai fiye maka ka shiga rai da ido ɗaya, da ka shiga jahannama ta wuta da idanunka biyu. (Geenna g1067) **10** “Ku lura, kada ku rena ɗaya daga cikin waɗannan kanana. Gama ina faɗa muku mala’ikunsu a sama kullum suna duban fuskar Ubana da yake cikin sama. **12** “Me kuka gani? In wani yana da tumaki ɗari, sai ɗaya daga cikinsu ta ɓace, ba sai yã bar tasa’in da taran a kan tuddai yã je neman guda ɗayan da ta ɓace ba? **13** In kuwa ya same ta, ina gaya muku gaskiya, zai yi murna saboda ɗayan fiye da tasa’in da taran da ba su ɓace ba. **14** Haka ma Ubanku da yake cikin sama ba ya so ko ɗaya daga cikin kananan nan yã ɓace. **15** “In ɗan’uwanka ya yi maka laifi, ka je ka nuna masa laifinsa, tsakaninku biyu kaɗai. In ya saurare ka, ka maido da ɗan’uwanka ke nan. **16** Amma in bai saurare ka ba, ka je tare da mutum ɗaya ko biyu, domin ‘a tabbatar da

kowace magana a bakin shaidu biyu ko uku.’ **17** In kuwa ya ƙi yã saurare su, sai ka gaya wa ikkilisiya; in kuma ya ƙi yã saurari ikkilisiya ma, ka yi da shi kamar marar sanin Allah ko mai karɓar haraji. **18** “Gaskiya nake gaya muku, duk abin da kuka daure a duniya, za a daure a sama, duk kuma abin da kuka kunce a duniya, za a kunce shi a sama. **19** “Har wa yau, ina gaya muku cewa in mutum biyu a cikinku a duniya suka yarda su roki wani abu, Ubana da yake cikin sama zai yi muku. **20** Gama inda mutum biyu ko uku suka taru cikin sunana, a can ma ina tare da su.” **21** Sai Bitrus ya zo wurin Yesu ya yi masa tambaya ya ce, “Ubangiji, sau nawa zan yafe wa ɗan’uwana sa’ad da ya yi mini zunubi? Har sau bakwai?” **22** Yesu amsa ya ce, “Ina gaya maka, ba sau bakwai ba, amma sau saba’in da bakwai. **23** “Saboda haka, mulkin sama yana kama da wani sarki wanda ya so yã yi ƙididdigar dukiyarsa da take a hannun bayinsa. **24** Da ya fara ƙididdigar, sai aka kawo masa wani wanda yake bin bashin talenti dubu goma. **25** Da yake bai iya biya ba, sai maigida ya umarta a sayar da shi da matarsa da yaransa da kuma duk abin da yake da shi, a biya bashin. **26** “Bawan ya durkusa a gabansa. Ya yi roko ya ce, ‘Ka yi mini haƙuri, zan biya ka kaf.’ **27** Maigidan bawan ya ji tausayinsa, ya yafe masa bashin, ya kuma sake shi. **28** “Amma da wannan bawa ya fita, sai ya gamu da wani abokin bautarsa wanda yake binsa bashin dinari ɗari. Sai ya cafke shi, ya shaƙe shi a wuya yana cewa, ‘Biya ni abin da nake binka!’ **29** “Wannan abokin bautarsa ya durkusa ya roke shi, ‘Ka yi mini haƙuri, zan biya ka.’ **30** “Amma ya ƙi. A maimako, sai ya je ya sa aka jefa shi a kurkuku, har yã biya bashin. **31** Sa’ad da sauran bayin suka ga abin da ya faru, abin ya bata musu rai kwarai, sai suka tafi suka faɗa wa maigidansu dukan abin da ya faru. **32** “Sai maigidan ya kira wannan bawa. Ya ce, ‘Kai mugun bawa, na yafe duk bashin da nake binka domin ka roke ni. **33** Ashe, bai kamata kai ma ka ji tausayin abokin bautarka yadda na yi maka ba?’ **34** Cikin fushi, maigidan ya miƙa shi ga ma’aikatan kurkuku su gwada masa azaba, har yã biya dukan bashin da ake binsa. **35** “Haka Ubana da yake cikin sama zai yi

da kowannenku, in ba ku yafe wa'yan'uwanku daga zuciyarku ba."

19 Sa'ad da Yesu ya gama fadin wadannan abubuwa, sai ya bar Galili, ya tafi yankin Yahudiya a daya gefen Urdun. **2** Taron mutane mai yawa suka bi shi, ya kuwa warkar da su a can. **3** Wadansu Farisiyawa suka zo wurinsa don su gwada shi. Suka yi tambaya suka ce, "Daidai ne mutum ya saki matarsa saboda wani dalili da kuma a kan kowane dalili?" **4** Ya amsa ya ce, "Ba ku taɓa karantawa ba ne cewa, a farkon halitta, Mahallicci 'ya yi su namiji da ta mace,' **5** ya kuma ce, 'Saboda wannan dalili, namiji zai bar mahaifinsa da mahaifiyarsa ya manne wa matarsa, biyun kuwa su zama jiki guda?' **6** Ta haka, ba sa kara zama biyu, sai dai daya. Saboda haka abin da Allah ya haɗa fa, kada mutum ya raba." **7** Suka yi tambaya, suka ce, "To, me ya sa Musa ya umarta cewa mutum ya ba wa matarsa takardar saki, ya kuma kore ta?" **8** Yesu ya amsa ya ce, "Musa ya ba ku izini ku saki matanku saboda taurin zuciyarku ne. Amma ba haka yake ba daga farko. **9** Ina faɗa muku cewa duk wanda ya saki matarsa, sai dai a kan rashin aminci a cikin aure, ya kuwa auri wata, ya yi zina ke nan." **10** Almajiran suka ce masa, "In haka yake tsakanin miji da mata, ashe, ya ma fi kyau kada a yi aure." **11** Yesu ya ce, "Ba kowa ba ne zai yarda da wannan magana, sai dai waɗanda aka yarda musu. **12** Gama waɗansu baɓaɓanni ne domin haka aka haife su; waɗansu kuwa mutane ne suka mai da su haka; waɗansu kuma sun fi aure ne saboda mulkin sama. Duk mai iya daukar wannan ya dauka." **13** Sa'an nan aka kawo yara kanana wurin Yesu don ya dibiya musu hannuwansa, ya kuma yi musu addu'a. Amma almajirai suka tsawata wa waɗanda suka kawo su. **14** Yesu ya ce, "Ku bar yara kanana su zo wurina, kada ku hana su, gama mulkin sama na irin waɗannan ne." **15** Sa'ad da ya dibiya musu hannuwansa, sai ya tafi abinsa. **16** To, fa, sai ga wani ya zo wurin Yesu ya tambaye shi ya ce, "Malam, wane abu mai kyau ne ya zama mini dole in yi don in sami rai madawwami?" (aiōnios g166) **17** Yesu ya amsa ya ce, "Don me kake tambayata game da abin da yake mai kyau?"

Akwai Mai kyau Daya kadai. In kana so ka sami rai madawwami, ka kiyaye dokokin nan." **18** Mutumin ya yi tambaya ya ce, "Wadanne?" Yesu ya amsa ya ce, "Kada ka yi kisan kai, kada ka yi zina, kada ka yi sata, kada ka yi shaidar karya, **19** ka girmama mahaifinka da mahaifiyarka, ka kuma 'kaunaci mafwabcinka kamar kanka.'" **20** Saurayin ya ce, "Duk waɗannan na kiyaye. Me kuma ya rage mini?" **21** Yesu ya amsa ya ce, "In kana so ka zama cikakke, ka je, ka sayar da dukan dukiyarka ka kuma ba matalauta, za ka kuwa sami dukiya a sama. Sa'an nan ka zo, ka bi ni." **22** Da saurayin ya ji haka, sai ya tafi rai a bace, don yana da arziki sosai. **23** Sa'an nan Yesu ya ce wa almajiransa, "Gaskiya nake gaya muku, yana da wuya mai arziki ya shiga mulkin sama. **24** Har wa yau ina gaya muku, zai fi sauƙi rafumi ya shiga ta kafar allura, da mai arziki ya shiga mulkin Allah." **25** Sa'ad da almajiran suka ji wannan, sai suka yi mamaki kwari. Suka yi tambaya suka ce, "To, wa zai sami ceto ke nan?" **26** Yesu ya kalle su ya ce, "Ga mutum kam, wannan ba ya yiwuwa, amma ga Allah kuwa, dukan abubuwa masu yiwuwa ne." **27** Sai Bitrus ya amsa masa, "Ga shi mun bar kome don mu bi ka! Me za mu samu ke nan?" **28** Yesu ya ce musu, "Gaskiya nake gaya muku, a lokacin sabunta dukan kome, sa'ad da Dan Mutum ya zauna a kan kursiyinsa mai daraja, ku da kuka bi ni, ku ma za ku zauna a kan kursiyoyi goma sha biyu, kuna yi wa kabilu goma sha biyu na Isra'ila shari'a. **29** Duk kuma wanda ya bar gidaje ko'yan'uwa maza ko'yan'uwa mata ko mahaifi ko mahaifiya ko yara ko gonaki, saboda ni, zai sami abin da ya fi haka ribi dari, ya kuma gaji rai madawwami. (aiōnios g166) **30** Amma da yawa da suke na farko, za su zama na karshe, da yawa kuma da suke na karshe, za su zama na farko.

20 "Mulkin sama yana kama da wani mai gona, wanda ya fita da sassafe don ya yi hayar mutane su yi aiki a gonar inabinsa. **2** Ya yarda ya biya su dinari guda a yini, sai ya tura su gonar inabinsa. **3** "Wajen sa'a ta uku, ya fita sai ya ga waɗansu suna tsattsaye a bakin kasuwa ba sa kome. **4** Ya ce musu, 'Ku ma ku tafi gonar inabina ku yi aiki, zan kuwa biya ku

abin da ya dace.’ 5 Saboda haka suka tafi. “Ya sãke fita a sa’a ta shida da kuma sa’a ta tara, ya sãke yin haka. 6 Wajen sa’a ta goma sha ɗaya, ya sãke fita, ya tarar da waɗansu har yanzu suna tsattsaye. Ya tambaye su, ‘Don me kuke yini tsattsaye a nan ba kwa kome?’ 7 “Suka amsa, ‘Don ba wanda ya ɗauke mu aiki.’ “Ya ce musu, ‘Ku ma ku je ku yi aiki a gonar inabina.’ 8 “Sa’ad da yamma ta yi, sai mai gonar inabin ya ce wa wakilinsa, ‘Kira ma’aikatan, ka biya su hakkin aikinsu, fara daga waɗanda aka ɗauke su a ƙarshe har zuwa na farko.’ 9 “Ma’aikatan da ka ɗauka wajen sa’a ta goma sha ɗaya suka zo, kowannensu kuwa ya karɓi dinari guda. 10 Saboda haka da waɗanda aka ɗauka da fari suka zo, sun zaci za su sami fiye da haka. Amma kowannensu ma ya karɓi dinari guda. 11 Sa’ad da suka karɓa, sai suka fara yin gunaguni a kan mai gonar. 12 Suna cewa, ‘Waɗannan mutanen da aka ɗauka a ƙarshe sun yi aikin sa’a ɗaya ne kawai, ka kuma mai da su daidai da mu da muka yini muna faman aiki, muka kuma sha zafin rana.’ 13 “Amma ya amsa wa ɗayansu ya ce, ‘Aboki, ban cuce ka ba. Ba ka yarda ka yi aiki a kan dinari guda ba? 14 Ka karɓi hakinku ka tafi. Ni na ga damar ba waɗannan na ƙarshe daidai da yadda na ba ka. 15 Ba ni da ikon yin abin da na ga dama da kuɗina ne? Ko kana kishi saboda ni mai kyauta ne?’ 16 “Saboda haka fa, na ƙarshe za su zama na farko, na farko kuma su zama na ƙarshe.” 17 To, da Yesu yana haurawa zuwa Urushalima, sai ya ja almajiran nan goma sha biyu gefe, ya ce musu, 18 “Za mu haura zuwa Urushalima, za a kuma bashe Ɗan Mutum ga manyan firistoci da malaman dokoki. Za su yi masa hukuncin kisa 19 za su kuma bashe shi ga Al’ummai su yi masa ba’a, su yi masa bulala, su kuma gicciye shi. A rana ta uku kuma a tashe shi!” 20 Sai mahaifiyar’ya’yan Zebedin nan ta zo wurin Yesu tare da’ya’yanta, da ta ɗurɗusa a ƙasa, sai ta roƙe shi yã yi mata wani abu. 21 Ya yi tambaya ya ce, “Mene ne kike so?” Ta ce, “Ka sa daga cikin’ya’yan nan nawa biyu, ɗaya yã zauna a damarka, ɗaya kuma a haguƙa, a mulkinka.” 22 Yesu ya ce musu, “Ba ku san abin da kuke roƙo ba. Za ku iya sha daga kwaf da zan sha?” Suka amsa, “Za mu iya.” 23 Yesu ya ce musu,

“Tabbatacce za ku sha daga kwaf na, sai dai zama a damana, ko haguna, ba ni nake da izinin bayarwa ba. Waɗannan wurare na waɗanda Ubana ya shirya wa ne.” 24 Da goman suka ji haka, sai suka yi fushi da’yan’uwan nan biyu. 25 Yesu ya kira su wuri ɗaya ya ce, “Kun san cewa masu mulkin Al’ummai sukan nuna musu iko, hakimansu kuma sukan gasa musu iko. 26 Ba haka zai kasance da ku ba. Maimakon haka, duk mai son zama babba a cikinku, dole yã zama bawanku, 27 kuma duk mai son zama shugaba, dole yã zama bawanku, 28 kamar yadda Ɗan Mutum bai zo don a bauta masa ba, sai dai don yã yi bauta, yã kuma ba da ransa fansa saboda mutane da yawa.” 29 Sa’ad da Yesu da almajiransa suke barin Yeriko, sai wani babban taro ya bi shi. 30 Makafi biyu kuwa suna zaune a bakin hanya, da suka ji cewa Yesu yana wucewa, sai suka ɗaga murya suka ce, “Ubangiji, Ɗan Dawuda, ka ji tausayinmu!” 31 Mutane suka tsawata musu, suka ce musu su yi shiru. Sai suka ƙara ɗaga murya suna cewa, “Ubangiji, Ɗan Dawuda, ka ji tausayinmu!” 32 Yesu ya tsaya ya kira su. Ya tambaye su, “Me kuke so in yi muku?” 33 Suka amsa suka ce, “Ubangiji, muna so mu sami ganin gari.” 34 Sai Yesu ya ji tausayinsu, ya taɓa idanunsu. Nan da nan kuwa suka sami ganin gari, suka kuma bi shi.

21 Da suka yi kusa da Urushalima suka kuma kai Betfaji da yake kan Dutsen Zaitun, sai Yesu ya aiki almajirai biyu, 2 yana ce musu, “Ku je ƙauyen da yake gabanku, nan take za ku ga wata jaka a daure tare da ɗanta kusa da ita, a can. Ku kunce su ku kawo mini. 3 In wani ya yi muku wata magana, ku ce masa Ubangiji yana buƙatarsu, zai kuwa mai da su nan da nan.” 4 Wannan ya faru ne don a cika abin da aka faɗa ta bakin annabin cewa, 5 “Ku ce wa Diyar Sihiyona, ‘Dubu, sarkinki yana zuwa gare ki, mai tawali’u yana a kan jaki, a kan aholaki, ɗan jaki.’” 6 Almajiran suka tafi suka yi kamar yadda Yesu ya umarce su. 7 Suka kawo jakar da ɗanta, suka shimfiɗa mayafansu a kansu, Yesu kuma ya zauna a kansu. 8 Wani babban taron mutane suka shimfiɗa mayafansu a kan hanya, yayinda waɗansu suka sassari

rassan itatuwa suka shisshimfida a kan hanya. 9 Taron mutanen da suke gabansa da kuma wadanda suke binsa a baya suka yi ihu suna cewa, "Hosanna ga 'Dan Dawuda!" "Mai albarka ne wanda yake zuwa cikin sunan Ubangiji!" "Hosanna a cikin sama!" 10 Sa'ad da Yesu ya shiga Urushalima, dukan birnin ya rufe, ana ta tambaya, "Wane ne wannan?" 11 Taron mutane suka amsa, "Wannan shi ne Yesu, annabin nan daga Nazaret a Galili." 12 Yesu ya shiga filin haikali, ya kuma kori duk masu saya da sayarwa a can. Ya tutture tebur masu canjin kudi da kuma kujerun masu sayar da tattabarai. 13 Ya ce musu, "A rubuce yake, 'Za a ce da gidana, gidan addu'a,' amma kuna mai da shi 'kogon'yan fashi.'" 14 Makafi da guragu suka zo wurinsa a haikali, ya kuwa warkar da su. 15 Amma da manyan firistoci da malaman dokoki suka ga abubuwan banmamakin da ya yi, yara kuma suna ihu a filin haikali suna cewa, "Hosanna ga 'Dan Dawuda,'" sai fushi ya kama su. 16 Suka tambaye shi suka ce, "Kana jin abin da wadannan suke fada?" Yesu ya amsa ya ce, "I, ba ku taɓa karanta ba cewa, "Daga leɓunan yara da jarirai kai, Ubangiji, ka shirya wa kanka yabo?" 17 Sai ya bar su, ya fita daga birnin ya tafi Betani, inda ya kwana. 18 Kashegari da sassafe, yayinda yake kan hanyarsa ta komawa cikin birni, sai ya ji yunwa. 19 Ganin itacen baure kusa da hanya, sai ya je wajensa amma bai sami kome a kansa ba sai ganye. Sai ya ce masa, "Kada ka kara yin'ya'ya!" Nan da nan itacen ya yanƙwane. (aiōn 9165) 20 Sa'ad da almajiran suka ga haka, sai suka yi mamaki suna tambaya, "Yaya itacen bauren ya yanƙwane nan da nan haka?" 21 Yesu ya amsa ya ce, "Gaskiya nake gaya muku, in kuna da bangaskiya, ba kuwa da wata shakka ba, ba kawai za ku iya yin abin da aka yi wa itacen bauren nan ba, amma za ku ma iya ce wa dutsen nan, 'Je ka, ka jefa kanka cikin teku,' sai yā faru. 22 In kun gaskata, za ku karɓi duk abin da kuka roka a cikin addu'a." 23 Sai Yesu ya shiga filin haikali, yayinda yake koyarwa, sai manyan firistoci da dattawan mutane suka zo wurinsa suka yi tambaya, "Da wane iko kake yin wadannan abubuwa? Kuma wa ya ba ka wannan iko?" 24 Yesu ya amsa ya ce, "Ni ma zan yi muku

tambaya guda. In kuka ba ni amsa, ni ma zan gaya muku ko da wane iko nake yin wadannan abubuwa. 25 Baftismar Yohanna, daga ina ta fito? Daga sama ce, ko daga mutane?" Sai suka tattauna a junansu suka ce, "In muka ce, 'Daga sama,' zai ce, 'To, me ya sa ba mu gaskata shi ba?' 26 In kuma muka ce, 'Daga mutane,' muna tsoron mutane, gama duk sun ɗauka Yohanna annabi ne." 27 Saboda haka suka amsa wa Yesu suka ce, "Ba mu sani ba." Sai ya ce, "Ni ma ba zan gaya muku ko da wane iko nake yin wadannan abubuwa ba." 28 "Me kuka gani? An yi wani mutum wanda yake da'ya'ya biyu maza. Sai ya je wajen dan farin ya ce, 'Dana, yau tafi gonar inabi ka yi aiki.' 29 "Ya amsa ya ce, 'Ba zan tafi ba,' amma daga baya ya sāke tunani, ya tafi. 30 "Sai mahaifin ya tafi waje na biyun ya fada masa iri magana guda. Sai ya amsa ya ce, 'Zan tafi, ranka yā daɗe,' amma bai tafi ba. 31 "Wanne cikin yaran nan biyu ya yi abin da mahaifinsa yake so?" Suka amsa, "Na farin." Yesu ya ce musu, "Gaskiya nake gaya muku, masu karɓar haraji da karuwai suna riga ku shiga mulkin Allah. 32 Gama Yohanna Mai Baftisma ya zo wurinku don yā nuna muku hanyar adalci, ba ku gaskata shi ba, amma masu karɓar haraji da karuwai sun gaskata. Har ma bayan kun ga wannan, ba ku tuba kun gaskata shi ba." 33 "Ku saurari wani misali. An yi wani mai gona wanda ya yi gonar inabi. Ya kewaye ta da katanga, ya haka wurin matsin inabi a ciki, ya kuma gina hasumiyar gadi. Sa'an nan ya ba wa wadansu manoma hayar gonar inabin, ya kuma yi tafiya. 34 Da lokacin girbi ya yi kusa, sai ya aiki bayinsa wajen'yan hayan, su karɓo masa'ya'yan inabi. 35 "Amma'yan hayan suka kama bayinsa; suka ɗuke ɗaya, suka kashe ɗaya, suka kuma jajjefi na ukun. 36 Sai ya sāke aiken wadansu bayi wurinsu, fiye da na ɗā yawa, amma'yan hayan suka yi musu kamar yadda suka yi wa na farin. 37 A Karshe, sai ya aiki ɗansa a wurinsu. Ya ce, 'Za su girmama ɗana.' 38 "Amma da'yan hayan suka hangi ɗan, sai suka ce wa juna, 'Wannan shi ne magājin. Ku zo, mu kashe shi, mu ci gāɗonsa.' 39 Saboda haka suka kama shi, suka jefar da shi bayan katangar gonar inabin, suka kashe shi. 40 "To, idan mai

gonar inabin ya zo, me zai yi da'yan hayan nan?" 41 Suka amsa suka ce, "Zai yi wa banzan mutanen nan mugun kisa, yā ba da hayar gonar inabin ga waɗansu'yan haya, waɗanda za su ba shi rabonsa na amfanin gona a lokacin girbi." 42 Yesu ya ce musu, "Ashe, ba ku taɓa karanta a cikin Nassi cewa, "Dutsen da magina suka fi shi ne ya zama dutsen kusurwar gini. Ubangiji ne ya aikata wannan, kuma abin mamaki ne a idanunmu?" 43 "Saboda haka, ina gaya muku cewa za a karɓe mulkin Allah daga gare ku, a ba wa mutanen da za su ba da amfani. 44 Duk wanda ya fādi a kan dutsen nan, zai kakkarye. Amma duk wanda dutsen nan ya fādi a kansa, za a murkushe shi." 45 Da manyan firistoci da Farisiyawa suka ji misalan Yesu, sai suka gane cewa da su yake. 46 Suka nemi hanyar kama shi, amma suka ji tsoron taron, don mutane sun dauka shi annabi ne.

22 Yesu ya sāke yin musu magana da misalai, yana cewa, 2 "Mulkin sama yana kama da wani sarki wanda ya shirya bikin auren ɗansa. 3 Sai ya aiki bayinsa su kira waɗanda aka gayyata zuwa bikin, amma waɗanda aka ce su zo bikin, suka ki zuwa. 4 "Sai ya sāke aiken waɗansu bayi ya ce, 'Ku ce wa waɗanda aka gayyata cewa na shirya abinci. An yanka bijimai da shanun da aka yi kiwo, kome a shirye yake. Ku zo bikin auren mana.' 5 "Amma ba su kula ba, suka kama gabansu, ɗaya ya tafi gonarsa, ɗaya kuma ya tafi kasuwancinsa. 6 Sauran suka kama bayinsa suka wulaƙanta su, suka kuma kashe su. 7 Sai sarkin ya yi fushi. Ya aiki mayakansa suka karkashe masu kisankan nan, aka kuma kōne birninsu. 8 "Sa'an nan ya ce wa bayinsa, 'Bikin aure fa ya shiryu, sai dai mutanen da na gayyata ba su dace ba. 9 Ku bi titi-titi ku gayyato duk waɗanda kuka gani, su zo bikin.' 10 Saboda haka bayin suka bi titi-titi, suka tattaro duk mutanen da suka samu, masu kirki da marasa kirki, zauren bikin ya cika makil da baƙi. 11 "Amma da sarkin ya shigo don yā ga baƙin, sai ya ga wani can da ba ya sanye da kayan auren. 12 Ya yi tambaya ya ce, 'Aboki, yaya ka shigo nan ba tare da rigar aure ba?' Mutumin ya rasa ta cewa. 13 "Sai sarkin ya ce wa fadawa, 'Ku daure shi hannu da

kafa, ku jefar da shi waje, cikin duhu, inda za a yi kuka da cizon haƙora.' 14 "Gama kirayayu da yawa, amma zaɓaɓɓu kaɗan ne zaɓaɓɓu." 15 Sai Farisiyawa suka yi waje, suka kulla yadda za su yi masa tarko cikin maganarsa. 16 Suka aiki almajiransu tare da mutanen Hiridus wurinsa. Suka ce, "Malam, mun san kai mutum ne mai mutunci, kuma kana koyar da maganar Allah bisa gaskiya. Mutane ba sa ɗaukan hankalinka, domin ba ka kula ko su wane ne ba. 17 To, ka gaya mana, a ra'ayinka? Ya dace a biya Kaisar haraji ko a'a?" 18 Amma Yesu da yake ya san mugun nufinsu, sai ya ce, "Ku munafukai, don me kuke kōkarin sa mini tarko? 19 Ku nuna mini kuɗin da ake biyan haraji da shi." Sai suka kawo masa dinari, 20 sai ya tambaye su ya ce, "Hoton wane ne wannan? Kuma rubutun wane ne?" 21 Suka amsa, "Na Kaisar ne." Sai ya ce musu, "Ku ba wa Kaisar abin da yake na Kaisar, ku kuma ba wa Allah abin da yake na Allah." 22 Da suka ji haka, sai suka yi mamaki. Saboda haka suka kyale shi, suka yi tafiyarsu. 23 A ranan nan Sadukiyawa, waɗanda suke cewa babu tashin matattu, suka zo wurinsa da tambaya. 24 Suka ce "Malam, Musa ya faɗa mana cewa in mutum ya mutu ba shi da'ya'ya, dole ɗan'uwansa yā auri gwauruwar yā kuma haifar wa ɗan'uwan'ya'ya. 25 A cikinmu an yi'yan'uwa guda bakwai. Na fari ya yi aure, ya mutu, da yake bai sami'ya'ya ba, sai ya bar matarsa wa ɗan'uwansa. 26 Haka ya faru da ɗan'uwa na biyu da na uku, har zuwa na bakwai. 27 A ƙarshe, macen ta mutu. 28 To, a tashin matattu, matar wa a cikinsu bakwai ɗin nan za tā zama, da yake dukansu sun aure ta?" 29 Yesu ya amsa ya ce, "Kun bata, domin ba ku san Nassi ko ikon Allah ba. 30 Ai, a tashin matattu, mutane ba za su yi aure ko su ba da aure ba; za su zama kamar mala'iku a sama. 31 Amma game da tashi daga matattu na waɗanda suka mutu ba ku karanta abin da Allah ya ce muku ba ne, 32 'Ni ne Allah na Ibrahim, Allah na Ishaku da kuma Allah na Yaƙub'? Ai, shi ba Allah na matattu ba ne, shi Allah na masu rai ne." 33 Da taro suka ji haka, sai suka yi mamakin koyarwarsa. 34 Da jin Yesu ya ƙure Sadukiyawa, sai Farisiyawa suka tattaru. 35 'Daya daga cikinsu, wani masanin Doka, ya

gwada shi da wannan tambaya. **36** “Malam, wace doka ce mafi girma a cikin dokoki?” **37** Yesu ya amsa ya ce, “Ka kaunaci Ubangiji Allahnka da dukan zuciyarka da dukan ranka da kuma dukan hankalinka.” **38** Wannan, ita ce doka ta fari da kuma mafi girma. **39** Ta biye kuma kamar ta farkon take. ‘Ka kaunaci mafwabcinka kamar kanka.’ **40** Dukan Doka da Annabawa suna rataya ne a kan waɗannan dokoki biyu.” **41** Yayinda Farisiyawa suke a tattare wuri ɗaya, sai Yesu ya tambaye su, **42** “Me kuke tsammani game da Kiristi? ‘Dan wane ne shi?’ Suka amsa suka ce, “‘Dan Dawuda.’” **43** Ya ce musu, “To, ta yaya Dawuda ya yi magana ta wurin Ruhu Mai Tsarki, ya kira shi ‘Ubangiji’? Gama ya ce, **44** “‘Ubangiji ya ce wa Ubangijina, “Zauna a hannun damana, sai na sa abokan gābanka su zama matashin sawunka.”” **45** To, in Dawuda ya kira shi ‘Ubangiji,’ yaya zai zama ɗansa?” **46** Ba wanda ya iya tanka masa, daga wannan rana kuwa ba wanda ya sāke yin karambanin yin masa wata tambaya.

23 Sa’an nan Yesu ya ce wa taron mutane da kuma almajiransa, **2** “Malaman dokoki da Farisiyawa suke zama a kujerar Musa. **3** Saboda haka dole ku yi musu biyayya, ku kuma yi duk abin da suka faɗa muku. Sai dai kada ku yi abin da suke yi, gama ba sa yin abin da suke wa’azi. **4** Sukan ɗaura kaya masu nauyi, su sa wa mutane a kafada. Amma su kansu, ba sa ko sa yatsa su taimaka. **5** “Kome suke yi, suna yi ne don mutane su gani. Sukan yi layunsufantam-fantam bakin rigunarsu kuma sukan kai har ƙasa; **6** suna son wurin zaman manya a wurin biki, da kuma wuraren zama gaba-gaba a majami’u; **7** suna so a yi ta gaisuwersu a kasuwa, ana kuma rifa ce musu, ‘Rabbi.’” **8** “Amma kada a kira ku ‘Rabbi,’ gama kuna da Maigida ɗaya ne, ku duka kuwa,’yan’uwa ne. **9** Kada kuma ku kira wani a duniya ‘uba,’ gama kuna da Uba ɗaya ne, yana kuwa a sama. **10** Ba kuwa za a kira ku ‘malam’ ba, gama kuna da Malami ɗaya ne, Kiristi. **11** Mafi girma a cikinku, zai zama bawanku. **12** Gama duk wanda ya ɗaukaka kansa, za a ƙasƙantar da shi, duk kuma wanda ya ƙasƙantar da kansa, za a ɗaukaka shi. **13** “Kaitonku, malaman dokoki

da Farisiyawa, ku munafukai! Kun rufe ƙofar mulkin sama a gaban mutane. Ku kanku ba ku shiga ba, ba kuwa bar waɗanda suke ƙofarin shiga su shiga ba. **15** “Kaitonku, malaman dokoki da Farisiyawa, munafukai! Kukan yi tafiye-tafiye zuwa ƙasashe, ku ketare teku don ku sami mai tuba ɗaya, sa’ad da ya tuba kuwa, sai ku mai da shi ɗan wuta fiye da ku, har sau biyu. (Geenna **g1067**) **16** “Kaitonku, makafi jagora! Kukan ce, ‘In wani ya rantse da haikali, ba damuwa; amma in ya rantse da zinariyar haikali, sai rantsuwar ta kama shi.’” **17** Wawaye makafi! Wanne ya fi girma, zinariyar, ko haikalin da yake tsarkake zinariyar? **18** Kukan kuma ce, ‘In wani ya rantse da bagade, ba damuwa; amma in ya rantse da bayarwar da take bisansa, sai rantsuwar ta kama shi.’” **19** Makafi kawai! Wanne ya fi girma, bayarwar, ko kuwa bagaden da yake tsarkake bayarwar? **20** Saboda haka, duk wanda ya rantse da bagade, ya rantse ne da bagaden tare da abin da yake bisansa. **21** Kuma duk wanda ya rantse da haikali, ya rantse ne da shi da kuma wanda yake zaune a cikinsa. **22** Duk kuma wanda ya rantse da sama, ya rantse ne da kursiyin Allah da kuma wanda yake zaune a kansa. **23** “Kaitonku, malaman dokoki da Farisiyawa, munafukai! Kukan ba da kashi ɗaya bisa goma na kayan yajinku, na’ana’a, anise, da lafsur. Amma kun ƙyale abubuwan da suka fi girma na dokoki, adalci, jinƙai da aminci. Waɗannan ne ya kamata da kun kiyaye ba tare da kun ƙyale sauran ba. **24** Makafi jagora! Kukan tace ƙwaro ɗan mitsil amma sai ku haɗiye rafumi. **25** “Kaitonku, malaman dokoki da Farisiyawa, munafukai! Kukan wanke bayan kwaf da kwano, amma a ciki, cike suke da zalunci da sonkai. **26** Kai makaho Bafarisiye! Ka fara wanke cikin kwaf da kwano, sa’an nan bayan ma zai zama da tsabta. **27** “Kaitonku, malaman dokoki da Farisiyawa, munafukai! Kuna kama da kaburburan da aka shafa musu farin fenti, waɗanda suna da kyan gani a waje, amma a ciki, cike suke da ƙasusuwan matattu da kuma kowane irin abu mai ƙazanta. **28** Haka ku ma, a waje, a idon mutane, ku masu adalci ne, amma a ciki, cike kuke da munafunci da mugunta. **29** “Kaitonku, malaman dokoki da

Farisiyawa, munafukai! Kukan gina kaburbura don annabawa, ku kuma yi wa kaburban mutane masu adalci ado. **30** Kuna cewa, 'Da mun kasance a zamanin kakanninmu, ai, da ba mu hada hannu da su muka karkashe annabawa ba.' **31** Ta haka kuna ba da shaida a kanku cewa ku zuriyar waƙanda suka karkashe annabawa ne. **32** To, sai ku ci gaba ku cikasa ayyukan da kakanninku suka fara! **33** "Ku macizai! Ya'yan macizai! Ta yaya za ku tsere wa hukuncin jahannama ta wuta? (Geenna g1067) **34** Saboda haka ina aika muku da annabawa, da masu hikima da malamai. Waƙansunsu za ku kashe ku kuma gicciye; waƙansu kuma za ku yi musu bulala a majami'unku kuna kuma binsu gari-gari. **35** Ta haka alhakin jinin masu adalcin da aka zubar a duniya, tun daga jinin Habila mai adalci, zuwa jinin Zakariya ɗan Berekiya, wanda kuka kashe tsakanin haikali da bagade zai koma kanku. **36** Gaskiya nake gaya muku, duk wannan zai auko wa wannan zamani. **37** "Urushalima, ayya Urushalima, ke da kike kashe annabawa, kike kuma jifan waƙanda aka aiko gare ki, sau da sau na so in tattara'ya'yanki wuri ɗaya, yadda kaza takan tattara'ya'yanta cikin kifafikanta, amma kuka ƙi. **38** Ga shi, an bar muku gidanku a yashe. **39** Gama ina gaya muku, ba za ku saƙe ganina ba sai kun ce, 'Mai albarka ne wanda yake zuwa cikin sunan Ubangiji.'"

24 Yesu ya bar haikali ke nan, yana cikin tafiya sai almajiransa suka zo wurinsa don su ja hankalinsa ga gine-ginen haikali. **2** Sai Yesu ya ce, "Kun ga duk waƙannan abubuwa? Gaskiya nake gaya muku, ba wani dutse a nan da za a bari a kan wani; duk za a rushe." **3** Da Yesu yana zaune a Dutsen Zaitun, almajiran suka zo wurinsa a boye. Suka ce, "Gaya mana, yausha ne wannan zai faru, mece ce alamar zuwanka da kuma ta ƙarshen zamani?" (aiōn g165) **4** Yesu ya amsa, "Ku lura fa, kada wani yā ruɗe ku. **5** Gama mutane da yawa za su zo cikin sunana, suna cewa, 'Ni ne Kiristi,' za su kuwa ruɗi mutane da yawa. **6** Za ku ji labarin yaƙe-yaƙe da kuma jita-jitarsu, sai dai ku lura kada hankalinku yā tashi. Dole irin waƙannan abubuwa su faru, amma ƙarshen tukuna. **7**

Al'umma za tā tasar wa al'umma, mulki yā tasar wa mulki. Za a yi yunwa da girgizar ƙasa a wurare dabam-dabam. **8** Dukan waƙannan fa, mafarin azabar naƙudar haihuwa ne. **9** "Sa'an nan za a bashe ku don a tsananta muku a kuma kashe ku, dukan al'ummai za su ƙi ku saboda ni. **10** A wannan lokaci, da yawa za su juya daga bangaskiya, su ci amana su kuma ƙi juna, **11** annabawan ƙarya da yawa za su firfito su kuma ruɗi mutane da yawa. **12** Saboda ƙaruwar mugunta, ƙaunar yawanci za tā yi sanyi, **13** amma duk wanda ya tsaya da ƙarfi har ƙarshe, zai sami ceto. **14** Za a kuma yi wa'azin wannan bisharar mulki a cikin dukan duniya, yā zama shaida ga dukan al'ummai, sa'an nan ƙarshen yā zo. **15** "Saboda haka sa'ad da kuka ga 'abin ƙyama mai kawo hallaka,'wanda annabi Daniyel ya yi magana a kai, yana tsaye a tsattsarkan wuri (mai karatu yā gane), **16** to, sai waƙanda suke cikin Yahudiya, su gudu zuwa cikin duwatsu. **17** Kada wani da yake a kan rufin gidansa, yā sauko don ɗaukar wani abu a gida. **18** Kada wani da yake gona kuma yā komo don ɗaukar rigarsa. **19** Kaiton mata masu ciki da mata masu renon'ya'ya a waƙancan kwanakin! **20** Ku yi addu'a, kada gudunku yā zama a lokacin sanyi ko a ranar Asabbaci. **21** Gama a lokacin za a yi wata matsananciyar wahala, wadda ba a taɓa yi ba tun farkon duniya har ya zuwa yanzu ba kuwa za a ƙara yi ba. **22** "Da ba don an taƙaita kwanakin nan ba, da babu wani da zai tsira, amma saboda zaɓaɓɓun nan, za a taƙaita kwanakin. **23** A lokacin in wani ya ce muku, 'Dubu, ga Kiristi nan!' Ko, 'Ga shi can!' Kada ku gaskata. **24** Gama Kiristi masu yawa na ƙarya, da annabawan ƙarya za su firfito, su kuma aikata manyan alamu da ayyukan banmamaki don su ruɗi har da zaɓaɓɓu ma in zai yiwu. **25** Ga shi, na faɗa muku tun da wuri. **26** "Saboda haka in wani ya ce muku, 'Ga shi can a hamada,' kada ku fita; ko, 'Ga shi nan a ɗakunan ciki,' kada ku gaskata. **27** Gama kamar yadda walƙiya take wulgawa walai daga gabas zuwa yamma, haka dawowar Ɗan Mutum zai kasance. **28** Duk inda mushe yake, can ungui za su taru. **29** "Nan da nan bayan tsabar wahalan nan "'sai a duhunta rana, wata kuma ba zai ba da haskensu ba;

taurari kuma za su fāffādi daga sararin sama, za a kuma girgiza abubuwan sararin sama.’ 30 “A sa’an nan ne alamar dawowar ‘Dan Mutum zai bayyana a sararin sama, dukan al’umman duniya kuwa za su yi kuka. Za su ga ‘Dan Mutum yana zuwa kan gizagizan sararin sama, da iko da kuma daukaka mai girma. 31 Zai kuwa aiki mala’ikunsa su busa fahō mai fara sosai, za su kuwa tattaro zaɓaɓɓunsa daga kusurwoyi hudun nan, daga wannan bangon duniya zuwa wancan. 32 “Yanzu fa, sai ku koyi wannan darasi daga itacen ɓaure. Da zarar rassansa suka yi taushi ganyayensa kuma suka toho, kun san damina ta kusa. 33 Haka kuma, sa’ad da kun ga dukan waɗannan abubuwa, ku sani ya yi kusan zuwa, yana ma dab da bakin kofa. 34 Gaskiya nake gaya muku, wannan zamani ba zai shuɗe ba sai dukan abubuwan nan sun faru. 35 Sama da kasa za su shuɗe, amma maganata ba za ta taɓa shuɗe ba. 36 “Babu wanda ya san wannan rana ko sa’a, ko mala’ikun da suke sama ma, ko ‘Dan, sai dai Uban kadai. 37 Kamar yadda ya faru a zamanin Nuhu, haka zai zama a dawowar ‘Dan Mutum. 38 Gama a kwanaki kafin ruwan tsufana, mutane sun yi ta ci, sun kuma yi ta sha, suna aure, suna kuma aurarwa, har zuwa ranar da Nuhu ya shiga jirgi; 39 ba su kuwa san abin da yake faruwa ba sai da ruwan tsufana ya zo ya share su tas. Haka zai zama a dawowar ‘Dan Mutum. 40 Maza biyu za su kasance a gona; za a dau ɗaya a bar ɗaya. 41 Mata biyu za su kasance suna nika; za a dau ɗaya a bar ɗaya. 42 “Saboda haka sai ku zauna a faɗake, gama ba ku san a wace rana ce Ubangijinku zai zo ba. 43 Ku dai gane wannan, da maigida ya san ko a wane lokaci ne da dare, farawo zai zo, da sai ya zauna a faɗake ya kuma hana a shiga masa gida. 44 Saboda haka ku ma, sai ku zauna a faɗake, domin ‘Dan Mutum zai zo a sa’ar da ba ku za ta ba. 45 “Wane ne bawan nan mai aminci da kuma mai hikima, wanda maigida ya sa ya lura da bayi a cikin gidansa, ya riƙa ba su abinci a daidai lokaci? 46 Zai zama wa bawan nan da kyau in maigidan ya dawo ya same shi yana yin haka. 47 Gaskiya nake gaya muku, zai sa shi ya lura da dukan dukiyarsa. 48 Amma in wannan bawa mugu ne, ya kuma ce a ransa, ‘Maigidana

ba zai dawo da wuri ba.’ 49 Sa’an nan ya fara dukan’yan’uwansa bayi, yana ci yana kuma sha tare da mashaya. 50 Maigidan wannan bawa zai dawo a ranar da bai yi tsammani ba, a sa’ar kuma da bai sani ba. 51 Maigidan zai farfasa masa jiki da bulala, ya kuma ba shi wuri tare da munafukai, inda za a yi kuka da cizon haƙora.

25 “A lokacin mulkin sama zai zama kamar budurwai goma waɗanda suka dauki fitilunsu suka fita don su taryi ango. 2 Biyar daga cikinsu wawaye ne, biyar kuma masu hikima. 3 Wawayen sun dauki fitilunsu, sai dai ba su riƙe mai ba. 4 Masu hikimar kuwa suka riƙo tulunan mai da fitilunsu. 5 Ango ya yi jinkirin zuwa, sai duk suka shiga gyangyadi har barci ya kwashe su. 6 “Can tsakar dare, sai aka ji kira, ana cewa, ‘Ga ango nan! Ku fito, ku tarye shi!’ 7 “Sai dukan budurwan nan suka farka suka kuna fitilunsu. 8 Sai wawayen suka ce wa masu hikimar, ‘Ku dan sassam mana manku; fitilunmu suna mutuwa.’ 9 “Su kuwa suka amsa, suka ce, ‘A’a, wataƙila ba zai ishe mu da ku ba. Gara ku je wurin masu sayarwa ku sayo.’ 10 “Amma yayinda suke kan tafiya garin sayen mai, sai ango ya iso. Budurwai da suke a shirye, suka shiga wajen bikin auren tare da shi. Aka kuma kulle kofa. 11 “An jima can, sai ga sauran sun iso. Suka ce, ‘Ranka ya daɗe! Ranka ya daɗe! Ka buɗe mana kofa!’ 12 “Amma ya amsa ya ce, ‘Gaskiya nake gaya muku, ban san ku ba.’ 13 “Saboda haka sai ku zauna a faɗake, don ba ku san ranar ko sa’ar ba. 14 “Har wa yau, za a kwatanta shi da mutumin da zai yi tafiya, wanda ya kira bayinsa ya kuma danka musu mallakarsa. 15 Ga guda, ya ba shi talenti biyar na kuɗi, ga wani talenti biyu, ga wani kuma talenti ɗaya, kowa bisa ga azancinsa. Sa’an nan ya yi tafiyarsa. 16 Mutumin da ya karɓi talenti biyar, nan da nan ya tafi ya yi kasuwanci da su har ya sami ribar talenti biyar. 17 Haka ma, wannan mai talenti biyu, shi ma ya yi riba biyu. 18 Amma mutumin da ya karɓi talenti ɗaya ɗin, ya tafi, ya tona rami, ya boye kuɗin maigidansa. 19 “Bayan an daɗe, sai maigidan bayin nan ya dawo, ya kuma daidaita lissafi da su. 20 Mutumin da ya karɓi talenti biyar, ya kawo karin talenti biyar.

Ya ce, 'Maigida, ka danƙa mini talenti biyar. Ga shi, na yi ribar biyar.' 21 "Maigidansa ya amsa ya ce, 'Madalla, bawan kirki mai aminci! Ka yi aminci a kan abubuwa kaɗan, zan sa ka lura da abubuwa masu yawa. Zo ka yi farin ciki tare da maigidanka!' 22 "Mutumin da yake da talenti biyu, shi ma ya zo ya ce, 'Maigida, ka danƙa mini talenti biyu; ga shi, na yi ribar biyu.' 23 "Maigidansa ya amsa ya ce, 'Madalla, bawan kirki mai aminci! Ka yi aminci a kan abubuwa kaɗan, zan sa ka lura da abubuwa masu yawa. Zo ka yi farin ciki tare da maigidanka!' 24 "Sa'an nan mutumin da ya karɓi talenti ɗaya ya zo. Ya ce, 'Maigida, na san cewa kai mutum ne mai wuyan sha'ani, kana girbi inda ba ka shuka ba, kana kuma tara inda ba ka yafa iri ba. 25 Saboda haka na ji tsoro, na je na boye talentinka a ƙasa. Ga abinka.' 26 "Maigidansa ya amsa ya ce, 'Kai mugun bawa, mai ƙyuya! Ashe, ka san cewa ina girbi inda ban yi shuka ba, ina kuma tarawa inda ban yafa iri ba? 27 To, in haka ne, ai, da ka sa kuɗina a banki, don sa'ad da na dawo da na karɓi abina da riba. 28 "Karɓi talentin daga hannunsa ku ba wanda yake da talenti goma. 29 Gama duk mai abu za a ƙara masa, zai kuma same shi a yawalce. Duk wanda ba shi da shi kuwa, ko ɗan abin da yake da shi ma, sai an karɓe masa. 30 Ku jefar da banzan bawan nan waje, cikin duhu, inda za a yi kuka da cizon haƙora.' 31 "Sa'ad da 'Dan Mutum ya zo cikin ɗaukakarsa, tare da dukan mala'iku, zai zauna a kursiyinsa cikin ɗaukakar sama. 32 Za a tara dukan al'ummai a gabansa, zai kuma raba mutane dabam-dabam yadda makiyayi yakan ware tumaki daga awaki. 33 Zai sa tumaki a damansa, awaki kuma a hagusna. 34 "Sa'an nan Sarki zai ce wa waɗanda suke damansa, 'Ku zo, ku da Ubana ya yi wa albarka; ku karɓi gaɗonku, mulkin da aka shirya muku tun halittar duniya. 35 Gama da nake jin yunwa, kun ciyar da ni, da nake jin ƙishirwa, kun ba ni abin sha, da nake baƙunci, kun karɓe ni, 36 da nake buƙatar tufafi, kun yi mini sutura, da na yi rashin lafiya, kun lura da ni, da nake kurkuku, kun ziyarce ni.' 37 "Sa'an nan masu adalci za su amsa masa, su ce, 'Ubangiji, yaushe muka gan ka da yunwa muka ciyar da kai, ko da ƙishirwa muka ba ka

abin sha? 38 Yaushe kuma muka gan ka baƙo muka karɓe ka, ko cikin buƙatar tufafi muka yi maka sutura? 39 Yaushe kuma muka gan ka cikin rashin lafiya ko a kurkuku muka ziyarce ka?' 40 "Sarkin zai amsa ya ce, 'Gaskiya nake gaya muku, duk abin da kuka yi wa ɗaya daga cikin waɗannan'yan'uwana mafi ƙanƙanta, ni kuka yi wa.' 41 "Sa'an nan zai ce wa waɗanda suke a hagusna, 'Ku rabu da ni, la'anannu, zuwa cikin madawwamiyar wutar da aka shirya don Iblis da mala'ikunsa. (aiōnios g166) 42 Gama da nake jin yunwa, ba ku ba ni abinci ba, da nake jin ƙishirwa, ba ku ba ni abin sha ba, 43 da na yi baƙunci, ba ku karɓe ni ba, da nake buƙatar tufafi, ba ku yi mini sutura ba, da na yi rashin lafiya kuma ina a kurkuku, ba ku lura da ni ba.' 44 "Su ma za su amsa, su ce, 'Ubangiji, yaushe muka gan ka cikin yunwa ko ƙishirwa ko baƙo ko cikin buƙatar tufafi ko cikin rashin lafiya ko cikin kurkuku, ba mu taimake ka ba?' 45 "Zai amsa, yā ce, 'Gaskiya nake gaya muku, duk abin da ba ku yi wa ɗaya daga cikin waɗannan mafi ƙanƙanta ba, ba ku yi mini ba ke nan.' 46 "Sa'an nan za su tafi cikin madawwamiyar hukunci, amma masu adalci kuwa za su shiga rai madawwami." (aiōnios g166)

26 Sa'ad da Yesu ya gama faɗin dukan waɗannan abubuwa, sai ya ce wa almajiransa, 2 "Kamar yadda kuka sani, Bikin Ƙetarewa sauran kwana biyu, za a kuma ba da 'Dan Mutum don a gicciye shi.'" 3 Sai manyan firistoci da dattawan mutane, suka taru a fadan babban firist, mai suna Kayifas, 4 suka ƙulla shawara su kama Yesu da makirci, su kuma kashe shi. 5 Suka ce, "Amma ba a lokacin Biki ba, don kada mutane su tā da rikici." 6 Yayinda Yesu yake a Betani, a gidan wani mutumin da ake kira Siman Kuturu, 7 wata mace ta zo wurinsa da wani ɗan tulun alabasta na turaren mai tsada sosai, wanda ta zuba a kansa a lokacin da yake cin abinci. 8 Sa'ad da almajiransa suka ga wannan, sai suka yi fushi. Suka ce, "Wannan almubazzaranci fa! 9 Wannan turare ai, da an sayar da shi da kuɗi mai yawa a ba matalauta kuɗin." 10 Sane da wannan, Yesu ya ce musu, "Me ya sa kuke damun macen nan? Ta yi mini

abu mai kyau ne. **11** Matalauta za su kasance tare da ku kullum, amma ni ba zan kasance tare da ku kullum ba. **12** Sa'ad da ta zuba turaren nan a jikina, ta shirya ni ne don jana'izata. **13** Gaskiya nake gaya muku, duk inda aka yi wa'azin bisharan nan a duniya duka, abin da matan nan ta yi, za a riƙa faɗarsa don tunawa da ita." **14** Sai ɗaya daga cikin Sha Biyun nan, wanda ake kira Yahuda Iskariyot, ya je wurin manyan firistoci **15** ya ce, "Me za ku ba ni, in na bashe shi gare ku?" Sai suka kirga masa kudi azurfa talatin. **16** Daga wannan lokaci, Yahuda ya yi ta neman zarafin da zai miƙa shi. **17** A rana ta fari ta Bikin Burodi Marar Yisti, sai almajiran suka zo wurin Yesu suka yi tambaya suka ce, "Ina kake so mu je mu shirya maka wurin da za ka ci Bikin Ketarewa?" **18** Ya amsa ya ce, "Ku shiga gari wurin wāne, ku ce masa, 'Malam ya ce, lokacina ya yi kusa. Zan ci Bikin Ketarewa tare da almajiraina a gidanka.'" **19** Saboda haka almajiran suka yi yadda Yesu ya umarce su, suka kuwa shirya Bikin Ketarewa. **20** Da yamma ta yi, sai Yesu ya zauna don cin abinci tare da Sha Biyun. **21** Yayinda suke cin abinci, sai ya ce, "Gaskiya nake gaya muku, ɗayanku zai bashe ni." **22** Suka yi baƙin ciki ƙwarai, suka fara ce masa da ɗaya-ɗaya, "Gaskiya nake gaya muku, ɗayanku zai bashe ni." **23** Yesu ya amsa ya ce, "Wanda ya sa hannunsa a kwano tare da ni ne, zai bashe ni. **24** 'Dan Mutum zai tafi kamar yadda aka rubuta game da shi. Amma kaiton mutumin da zai bashe 'Dan Mutum! Da ma ba a haifi mutumin nan ba, da ya fi masa." **25** Sa'an nan Yahuda, wanda zai bashe shi ya ce, "Tabbatacce ba ni ba ne, ko, Rabbi?" Yesu ya amsa ya ce, "I, kai ma ka fada." **26** Yayinda suke cikin cin abinci, Yesu ya ɗauki burodi, ya yi godiya ya kuma kakkarya, ya ba wa almajiransa yana cewa, "Ku karɓa ku ci; wannan jikina ne." **27** Sa'an nan ya ɗauki kwaf, ya yi godiya, ya kuma ba su, yana cewa, "Ku shassha daga cikinsa, dukanku. **28** Wannan jinina ne na sabon alkawari, wanda aka zubar saboda mutane da yawa, don gafarar zunubai. **29** Ina gaya muku, ba zan ƙara shan ruwan inabin nan ba har sai ranar da zan sha shi sabo tare da ku a mulkin Ubana." **30** Da suka rera waƙa, sai suka fita, suka tafi Dutsen Zaitun. **31** Sai Yesu ya ce musu, "A wannan dare, dukanku za ku ja da baya saboda ni, gama a rubuce yake cewa, "'Zan bugi makiyayin, tumakin garken kuwa za su fasu.'" **32** Amma bayan na tashi, zan sha gabanku zuwa Galili." **33** Bitrus ya amsa ya ce, "Ko da duka sun ja da baya saboda kai, ba zan taɓa ja da baya ba." **34** Yesu ya amsa ya ce, "Gaskiya nake gaya maka, a daren nan, kafin zakara yā yi cara, za ka yi mūsun sanina sau uku." **35** Bitrus ya furta, "Ko da ma zan mutu ne tare da kai, ba zan taɓa yin mūsun saninka ba." Dukan sauran almajiran ma suka faɗa haka. **36** Sa'an nan Yesu ya tafi da almajiransa zuwa wani wurin da ake kira Getsemane, ya ce musu, "Ku zauna nan, in je can in yi addu'a." **37** Ya ɗauki Bitrus da'ya'ya biyun nan na Zebedi tare da shi, sai ya fara baƙin ciki, ya kuma damu. **38** Sai ya ce musu, "Raina yana cike da baƙin ciki har kamar zan mutu. Ku dakata a nan, ku kuma yi tsaro tare da ni." **39** Da ya yi gaba kaɗan, sai ya faɗi a ƙasa, ya yi addu'a ya ce, "Ubana, in mai yiwuwa ne, a ɗauke mini wannan kwaf. Amma ba nufina ba, sai naka." **40** Sa'an nan ya komo wurin almajiransa, ya tarar suna barci. Ya tambayi Bitrus ya ce, "Ashe, ba za ku iya yin tsaro tare da ni ko na sa'a guda ba? **41** Ku yi tsaro, ku kuma yi addu'a, don kada ku faɗi cikin jarraba. Ruhu yana so, sai dai jiki raunana ne." **42** Ya sāke tafiya sau na biyu, ya yi addu'a ya ce, "Ubana, in ba zai yiwu a ɗauke wannan kwaf ba sai na sha shi, to, bari a aikata nufinka." **43** Da ya dawo, har yanzu ya tarar suna barci, domin idanunso sun yi nauyi da barci. **44** Saboda haka ya sāke barinsu, ya yi addu'a sau na uku, yana maimaita iri abu guda. **45** Sa'an nan ya komo wurin almajiransa, ya ce musu, "Har yanzu kuna barci kuna hutawa ba? Ga shi, sa'a ta yi kusa, an kuma bashe 'Dan Mutum a hannuwan masu zunubi. **46** Ku tashi, mu tafi! Ga mai bashe ni nan yana zuwa!" **47** Yayinda yana cikin magana, sai Yahuda, ɗaya daga cikin Sha Biyun nan, ya iso. Tare da shi kuwa ga taro mai yawa riƙe da takuba da sanduna, manyan firistoci da dattawan mutane ne suka turo su. **48** To, mai bashe shi ɗin, ya riga ya shirya alama da su, "Wanda na yi masa sumba, shi ne mutumin;

ku kama shi.” 49 Da zuwansa, sai ya miƙe zuwa wurin Yesu ya ce, “Gaisuwa, Rabbi!” Sa’an nan ya yi masa sumba. 50 Yesu ya amsa ya ce, “Aboki, yi abin da ya kawo ka.” Sa’an nan mutanen suka matso, suka kama Yesu suka riƙe shi. 51 Ganin haka, sai ɗaya daga cikin waɗanda suke tare da Yesu, ya zaro takobinsa ya kai wa bawan babban firist sara, ya fille masa kunne. 52 Sai Yesu ya ce, masa, “Mai da takobinka kube, gama duk masu zare takobi, a takobi za su mutu. 53 Kuna tsammani ba zan iya kira Ubana, nan take kuwa yā aiko mini fiye da rundunar mala’iku goma sha biyu ba? 54 Amma ta yaya za a cika Nassin da ya ce dole haka yā faru?” 55 A wannan lokaci sai Yesu ya ce wa taron, “Ina jagoran wani tawaye ne, da kuka fito da takuba da kuma sanduna domin ku kama ni? Kowace rana ina zama a filin haikali ina koyarwa, ba ku kuwa kama ni ba. 56 Amma wannan duka ya faru ne don a cika rubuce-rubucen annabawa.” Sa’an nan dukan almajiran suka yashe shi suka gudu. 57 Waɗanda suka kama Yesu kuwa suka kai shi wurin Kayifas, babban firist, inda malaman dokoki da dattawa suka taru. 58 Amma Bitrus ya bi daga nesa, har zuwa cikin filin gidan babban firist. Ya shiga, ya zauna tare da masu gadi, don yā ga karshen abin. 59 Sai manyan firistoci da’yan majalisa duka suka yi ta neman shaidar ƙarya a kan Yesu, don su sami dama su kashe shi. 60 Amma ba su sami ko ɗaya ba, ko da yake masu shaidar ƙarya da yawa sun firfito. A ƙarshe, biyu suka zo gaba, 61 suka furta cewa, “Wannan mutum ya ce, ‘Ina iya rushe haikalin Allah, in sāke gina shi cikin kwana uku.’” 62 Sa’an nan babban firist ya miƙe tsaye, ya ce wa Yesu, “Ba ka da wata amsa? Shaidar da mutanen nan suke yi a kanka fa?” 63 Amma Yesu ya yi shiru. Sai babban firist ya ce masa, “Na haɗa ka da Allah mai rai. Faɗa mana in kai ne Kiristi, ‘Dan Allah.’” 64 Sai Yesu ya amsa ya ce, “I, haka yake yadda ka faɗa. Sai dai ina gaya muku duka, nan gaba, za ku ga ‘Dan Mutum zaune a hannun dama na Mai Iko, yana kuma zuwa a kan gizagizan sama.’” 65 Sa’an nan babban firist ya yage tufafinsa ya ce, “Ya yi saɓo! Don me muke bukatar ƙarin shaidu? Ga shi, yanzu kun dai ji saɓon. 66 Me kuka gani?” Suka amsa, suka

ce, “Ya cancanci mutuwa.” 67 Sai suka tottofa masa miyau a fuskarsa, suka kuma bubbuge shi da hannuwansu. Waɗansu kuma suka mammare shi 68 suka ce, “Yi mana annabci, Kiristi. Wa ya buge ka?” 69 To, Bitrus yana nan zaune a filin, sai wata yarinya baiwa, ta zo wurinsa. Ta ce, “Kai ma kana tare da Yesu mutumin Galili.” 70 Amma ya yi mūsū a gabansu duka. Ya ce, “Ban san abin da kike magana ba.” 71 Sa’an nan ya fito zuwa hanyar shiga, inda wata yarinya kuma ta gan shi, ta ce wa mutanen da suke can, “Wannan mutum ma yana tare da Yesu Banazare.” 72 Ya sāke mūsū har da rantsuwa, yana cewa, “Ban ma san mutumin nan ba!” 73 Bayan ɗan lokaci, sai na tsattsaye a wurin, suka hauru wurin Bitrus, suka ce, “Tabbatacce, kai ɗayansu ne, don harshen maganarka, ya tone ka.” 74 Sai ya fara la’antar kansa, yana ta rantsuwa yana ce musu, “Ban ma san mutumin nan ba!” Nan da take, sai zakara ya yi cara. 75 Sai Bitrus ya tuna da maganar da Yesu ya yi cewa, “Kafin zakara yā yi cara, za ka yi mūsū sani na sau uku.” Sai ya fita waje, ya yi ta kuka.

27 Da wayewar gari, sai dukan manyan firistoci da dattawan mutane suka yanke shawara su kashe Yesu. 2 Suka daure shi, suka tafi da shi, suka ba da shi ga gwamna Bilatus. 3 Sa’ad da Yahuda, wanda ya bashe Yesu, ya ga an yanke wa Yesu hukuncin kisa, sai ya yi “da na sani.” Ya je mayar wa manyan firistoci da dattawan kuɗin azurfa talatin ɗin. 4 Ya ce, “Na yi zunubi da na ci amanar marar laifi.” Suka ce masa, “Ina ruwanmu da wannan? Wannan dai ruwanka ne.” 5 Sai Yahuda ya zubar da kuɗin a cikin haikalin ya tafi. Sa’an nan ya je ya rataye kansa. 6 Manyan firistoci suka ɗauki kuɗin, suka ce, “Doka ta hana a sa kuɗin a cikin ma’aji, da yake kuɗin jini ne.” 7 Saboda haka, sai suka yanke shawara su yi amfani da kuɗin suka sayi filin mai yin tukwane, saboda binne baƙi. 8 Shi ya sa ake kiran filin, Filin Jini har yā zuwa yau. 9 Sai abin da aka faɗa ta bakin annabi Irmiya ya cika cewa, “Suka ɗauki azurfa talatin, kuɗin da mutanen Isra’ila suka sa a kansa, 10 suka kuma yi amfani da su, suka sayi filin mai yin tukwane, kamar yadda Ubangiji

ya umarce ni.” 11 Ana cikin haka, Yesu kuwa yana tsaye a gaban gwamna, sai gwamnan ya tambaye shi, “Kai ne Sarkin Yahudawa?” Yesu ya ce, “I, haka ne, kamar yadda ka faɗa.” 12 Da manyan firistoci da dattawa suka zarge shi, bai ba da amsa ba. 13 Sai Bilatus ya tambaye shi ya ce, “Ba ka jin shaidar da suke kawowa a kanka?” 14 Amma Yesu bai ce uffam game da ko ɗaya daga cikin zargin da suka yi masa ba. Har gwamna ya yi mamaki kwarai. 15 A wannan irin Biki, gwamna yana da wata al’ada, ta sakin ɗan kurkuku guda wanda taron suka zaɓa. 16 To, a wannan lokaci kuwa suna da wani shahararren ɗan kurkuku da ake kira Barabbas. 17 Saboda haka da taron suka taru, sai Bilatus ya tambaye su ya ce, “Wane ne a cikinsu kuke so in sakar muku. Barabbas ko Yesu wanda ake kira Kiristi?” 18 Don ya san saboda sonkai ne suka ba da Yesu a gare shi. 19 Yayinda Bilatus yake zaune a kan kujerar shari’a, sai matarsa ta aika masa da wannan saƙo cewa, “Kada ka sa hannunka a kan marar laifin nan, domin na sha wahala kwarai, a cikin mafarki yau game da shi.” 20 Amma manyan firistoci da dattawa suka shawo kan taron, su ce, a ba su Barabbas, amma a kashe Yesu. 21 Gwamna ya yi tambaya ya ce, “Wane ne cikin biyun nan, kuke so in sakar muku?” Suka ce, “Barabbas.” 22 Bilatus ya yi tambaya, “To, me zan yi da Yesu wanda ake kira Kiristi?” Duka suka ce, “A gicciye shi!” 23 Bilatus ya ce, “Don me? Wane laifi ya yi?” Amma suka kara ta da ihu, suna cewa, “A gicciye shi!” 24 Da Bilatus ya ga cewa ba ya kaiwa ko’ina, sai ma hargitsi ne yake so ya tashi, sai ya dibi ruwa, ya wanke hannuwansa a gaban taron ya ce, “Ni kam, ba ruwana da alhakin jinin mutumin nan. Wannan ruwanku ne!” 25 Sai dukan mutane suka amsa, suka ce, “Bari alhakin jininsa ya zauna a kanmu da’ya’yanmu!” 26 Sai ya sakar musu Barabbas. Amma ya sa aka yi wa Yesu bulala, sa’an nan ya ba da shi a gicciye. 27 Sai sojojin gwamna suka ɗauki Yesu suka kai shi Fadar mai mulki, sa’an nan suka tara dukan kamfanin sojoji kewaye da shi. 28 Suka tuɓe shi, suka yafa masa wata jar riga. 29 Suka kuma tuƙa wani rawanin kaya, suka sa masa a ka. Suka sa sanda a hannun damansa. Suka durkusa a gabansa, suka yi masa ba’a, suna cewa, “Ranka ya ɗaɗe sarkin Yahudawa!” 30 Suka tattofa masa miyau, suka karɓe sandan, suka yi ta kwala masa shi a kai. 31 Bayan sun yi masa ba’a, sai suka tuɓe masa rigar, suka sa masa nasa tufafin. Sai suka tafi da shi, domin su gicciye shi. 32 Suna fitowa ke nan, sai suka sadu da wani mutumin Sairin, mai suna Siman. Sai suka tilasta shi ya ɗauki gicciyen. 33 Sai suka iso wani wurin da ake kira Golgota (wanda yake nufin Wurin Kokon Kai). 34 A can, suka ba shi ruwan inabi gauraye da wani abu mai ɗaci ya sha. Amma da ya ɗanɗana, sai ya ki sha. 35 Bayan da suka gicciye shi, sai suka raba tufafinsa a tsakaninsu ta wurin jefa kuri’a. 36 Sa’an nan suka zauna suna tsaronsa. 37 Bisa da kansa kuwa, an kafa rubutun zargin da aka yi masa, da ya ce, Wannan shi ne Yesu Sarkin Yahudawa. 38 An gicciye’yan fashi biyu tare da shi, ɗaya a damansa, ɗaya kuma a hagnosisa. 39 Masu wucewa, suka zazzage shi, suna kada kai, 40 suna cewa, “Kai da za ka rushe haikali, ka kuma gina shi cikin kwana uku, ceci kanka mana! In kai ‘Dan Allah ne, ka sauka daga gicciyen!” 41 Haka ma, manyan firistoci da malaman dokoki da kuma dattawa, suka yi ta yin masa ba’a, suna cewa, 42 “Ya ceci wadansu, amma ya kaasa ceton kansa! In shi ne Sarkin Isra’ilal! To, ya sauko daga kan gicciyen nan, mu kuwa mu gaskata shi. 43 Ya dogara ga Allah. Bari Allah ya cece shi yanzu, in yana sonsa, domin ya ce, ‘Ni ‘Dan Allah ne.’” 44 Haka ma, ‘yan fashin da aka gicciye tare da shi, suka zazzage shi. 45 Daga sa’a ta shida, har zuwa sa’a ta tara, duhu ya rufe kasa duka. 46 Wajen sa’a ta tara, Yesu ya ɗaga murya da karfi ya ce, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” (Wato, “Ya Allahna, ya Allahna, don me ka yashe ni?”). 47 Sa’ad da waɗanda suke tsattsaye a wurin suka ji haka, sai suka ce, “Yana kiran Iliya.” 48 Nan da nan, ɗaya daga cikinsu ya ruga, ya sami soso, ya jifa shi da ruwan tsami, ya sa a sanda, ya miƙa wa Yesu, ya sha. 49 Sauran kuwa suka ce, “Kyale shi mu ga, ko Iliya zai zo ya cece shi.” 50 Da Yesu ya saƙe ɗaga murya da karfi, sai ya saki ruhunsa. 51 A daidai wannan lokaci, sai labulen haikali ya tsage gida biyu, daga sama har kasa. Kasa ta jijjiga, duwatsu kuma suka farfashe. 52

Kaburbura suka bubbuɗe, jikunan tsarkaka da yawa kuwa cikin waɗanda da suka mutu, suka tashi. **53** Suka firfito daga kaburbura, sa'an nan bayan tashin Yesu daga matattu, suka shiga birni mai tsarki, suka bayyana ga mutane da yawa. **54** Da jarumin nan tare da waɗanda suke tsaron Yesu, suka ga girgizar ƙasa, da kuma abin da ya faru, sai tsoro ya kama su, suka kuma ce, "Gaskiya, wannan 'Dan Allah ne!" **55** Akwai mata da yawa a can, suna kallo daga nesa. Sun bi Yesu tun daga Galili, suna masa hidima. **56** A cikinsu, akwai Maryamu Magdalin, da Maryamu uwar Yaƙub da Yoses, da kuma uwar'ya'yan Zebedi. **57** Da yamma ta yi, sai ga wani mutum mai arziki daga Arimateya, sunansa Yusuf, wanda shi da kansa almajirin Yesu ne. **58** Ya je wurin Bilatus, ya roƙe shi yā ba shi jikin Yesu. Sai Bilatus ya umarta a ba shi. **59** Yusuf ya ɗauki jikin ya nannade shi da zanen lilin mai tsabta. **60** Sa'an nan ya sa shi a sabon kabarin, wanda ya haka a dutse. Bayan ya gungura wani babban dutse ya rufe bakin kabarin, sai ya tafi abinsa. **61** Maryamu Magdalin da ɗayan Maryamun, suna zaune a wurin, ɗaura da kabarin. **62** Kashigari, wato, bayan Ranar Shirye-shirye, sai manyan firistoci da Farisiyawa, suka je wurin Bilatus. **63** Suka ce, "Ranka yā dade, mun tuna, mai ruɗin nan tun yana da rai ya ce, 'Bayan kwana uku, zan tashi daga matattu.' **64** Saboda haka, ka ba da umarni, a tsare kabarin sai rana ta uku ɗin. In ba haka ba, almajiransa za su iya zuwa su sace jikin, sa'an nan su faɗa wa mutane cewa, an tashe shi daga matattu. Ruɗin ƙarshen nan fa, sai yā fi na farkon muni." **65** Sai Bilatus ya ce, "Shi ke nan, ku ɗebi soja, ku je ku tsare kabarin iya ƙoƙarinku." **66** Sai suka je suka tsare kabarin ta wurin buga masa hatimi, suka kuma sa masu gadi.

28 Bayan ranar Asabbaci, da sassafe, a ranar farko ta mako, Maryamu Magdalin tare da ɗaya Maryamun, suka je don su ga kabarin. **2** Sai aka yi wata babbar girgizar ƙasa. Don wani mala'ikan Ubangiji ya sauka daga sama, ya je kabarin, ya gungurar da dutsen, ya kuma zauna a kai. **3** Kamanninsa yana kama da walƙiya, tufafinsa kuma fari fat kamar dusan ƙanƙara. **4**

Masu gadin kabarin kuma suka ji tsoro ƙwarai, suka yi rawan jiki, suka zama kamar matattu. **5** Mala'ikan ya ce wa matan, "Kada ku ji tsoro, domin na san cewa kuna neman Yesu wanda aka gicciye ne. **6** Ai, ba ya nan, ya tashi kamar yadda ya faɗa. Ku zo ku ga inda ya kwanta. **7** Sai ku tafi da sauri ku gaya wa almajiransa cewa, 'Ya tashi daga matattu, ya kuma ya sha gabanku zuwa Galili. Can za ku gan shi.' Ga shi na faɗa muku." **8** Sai matan suka bar kabarin da hanzari, da tsoro, sai dai cike da farin ciki, suka tafi a guje don su gaya wa almajiransa. **9** Kwaram, sai ga Yesu ya gamu da su ya ce, "Gaisuwa." Sai suka zo kusa da shi, suka rungumi kafafunsa, suka yi masa sujada. **10** Sai Yesu ya ce musu, "Kada ku ji tsoro, ku tafi ku gaya wa'yan'uwana, su tafi Galili. A can za su gan ni." **11** Yayinda matan nan suna cikin tafiya, sai waɗansu daga cikin masu gadin suka shiga gari, suka ba wa manyan firistoci labarin duk abin da ya faru. **12** Da manyan firistoci da dattawa suka taru, sai suka kulla wata dabara, suka ba wa sojojin kuɗi mai yawa. **13** Suka ce musu, "Ku, za ku ce, 'Almajiransa ne sun zo da dare suka sace shi, lokacin da muke barci.' **14** In wannan labari ya kai kunnen gwamna, za mu lallashe shi, mu kuma ƙare ku daga duk wata wahala." **15** Sai sojojin suka karɓi kuɗin, suka kuma yi kamar yadda aka umarce su. Wannan labarin kuwa shi ne ake bazawa ko'ina a cikin Yahudawa, har yā zuwa yau. **16** Sa'an nan almajiransa goma sha ɗaya, suka tafi Galili, suka je dutsen da Yesu ya gaya musu. **17** Da suka gan shi, sai suka yi masa sujada, amma waɗansu suka yi shakka. **18** Sai Yesu ya zo wurinsu ya ce, "An ba ni dukan iko a sama da kuma ƙasa. **19** Saboda haka ku tafi, ku mai da dukan al'umman duniya su zama almajiraina, kuna yi musu baftisma a cikinsunan Uba, da na 'Da, da na Ruhu Mai Tsarki, **20** kuna kuma koya musu, su yi biyayya da duk abin da na umarce ku, kuma tabbatacce, ina tare da ku kullum, har ƙarshen zamani." (aiōn g165)

Markus

1 Farkon bishara game da Yesu Kiristi, Dan Allah. **2** An rubuta a cikin littafin annabi Ishaya cewa, “Zan aika da ɗan aikena yā sha gabanka, wanda zai shirya hanyarka,” **3** “muryar mai kira a hamada tana cewa, ‘Ku shirya wa Ubangiji hanya, ku miƙe hanyoyi domininsa.’” **4** Ta haka Yohanna ya zo, yana baftisma a yankin hamada, yana kuma wa’azin baftismar tuba don gafarar zunubai. **5** Dukan ƙauyukan Yahudiya da dukan mutanen Urushalima suka fiƙfiko zuwa wurinsa. Suna furta zunubansu, ya kuwa yi musu baftisma a Kogin Urdun. **6** Yohanna ya sa tufafin gashin rafumi, ya kuma yi damara da fata. Abincinsa fāri ne da kuma zumar jeji. **7** Wannan kuwa shi ne sakonsa, “A bayana, wanda ya fi ni iko yana zuwa, ban kuwa isa in sunkuya in kunce igiyar takalmansa ba. **8** Ina muku baftisma da ruwa, amma shi zai yi muku baftisma da Ruhu Mai Tsarki.” **9** A lokacin, Yesu ya zo daga Nazaret na Galili, Yohanna kuwa ya yi masa baftisma a Urdun. **10** Da Yesu yana fitowa daga ruwan, sai ya ga sama ya buɗe, Ruhu kuma yana saukowa a kansa kamar kurciya. **11** Sai murya ta fito daga sama ta ce, “Kai ne Dana, wanda nake ƙauna, da kai kuma nake fari ciki ƙwarai.” **12** Nan da nan, sai Ruhu ya kai shi cikin hamada, **13** ya kuma kasance a hamada kwana arba’in, Shaidan yana gwada shi. Yana tare da namomin jeji, mala’iku kuma suka yi masa hidima. **14** Bayan da aka sa Yohanna a kurkuku, sai Yesu ya shigo cikin Galili, yana shelar bisharar Allah. **15** Yana cewa, “Lokaci ya yi. Mulkin Allah ya yi kusa. Ku tuba, ku gaskata bishara!” **16** Yayinda Yesu yake tafiya a gaɓar Tekun Galili, sai ya ga Siman da ɗan’uwansa Andarawus, suna jefa abin kamun kifi a cikin tafkin, domin su masunta ne. **17** Yesu ya ce, “Ku zo, ku bi ni, ni kuwa zan mai da ku masuntan mutane.” **18** Nan da nan, suka bar abin kamun kifinsu, suka bi shi. **19** Da ya yi gaba kaɗan, sai ya ga Yaƙub ɗan Zebedi, da ɗan’uwansa Yohanna a cikin jirgin ruwa, suna gyan abin kamun kifinsu. **20** Ba da bata lokaci ba, ya kira su, sai suka bar mahaifinsu Zebedi

a cikin jirgin ruwan, tare da’yan haya, suka kuwa bi shi. **21** Suka tafi Kafarnahum. Da ranar Asabbaci ta kewayo, sai Yesu ya shiga majami’a ya fara koyarwa. **22** Mutane suka yi mamakin koyarwarsa, domin ya koyar da su kamar wanda yake da iko, ba kamar malaman dokoki ba. **23** Nan take, sai wani mutum mai mugun ruhu a majami’arsu, ya ɗaga murya ya ce, **24** “Ina ruwanka da mu, Yesu Banazare? Ka zo ne don ka hallaka mu? Na san wane ne kai, Mai Tsarki nan na Allah!” **25** Yesu ya tsawata masa ya ce, “Yi shiru! Fita daga cikinsa!” **26** Sai mugun ruhun ya jijjiga mutumin da ƙarfi, ya fita daga jikinsa da ihu. **27** Dukan mutane suka yi mamaki, suna tambayar juna suna cewa, “Mene ne haka? Tabɗi! Yau ga sabuwar koyarwa kuma da iko! Yana ma ba wa mugayen ruhohi umarni, suna kuma yin masa biyayya.” **28** Labari game da shi ya bazu nan da nan ko’ina a dukan yankin Galili. **29** Da suka bar majami’ar, sai suka tafi gidan su Siman da Andarawus, tare da Yaƙub da Yohanna. **30** Surukar Siman tana kwance da zazzabi, sai suka gaya wa Yesu game da ita. **31** Sai ya je wajenta, ya kama hannunta, ya daga ta. Zazaɓin kuwa ya sāke ta, ta kuma yi musu hidima. **32** A wannan yamma, bayan faɗuwar rana, mutane suka kawo wa Yesu dukan marasa lafiya, da masu aljanu. **33** Duk garin ya taru a ƙofar gidan. **34** Yesu kuwa ya warkar da marasa lafiya da yawa da suke da cututtuka iri-iri. Ya kuma fitar da aljanu da yawa, amma bai yarda aljanun suka yi magana ba, don sun san wane ne shi. **35** Da sassafe, tun da sauran duhu, Yesu ya tashi, ya bar gida, ya tafi wani wurin da ba kowa, a can ya yi addu’a. **36** Siman da abokansa suka fita nemansa. **37** Da suka same shi, sai suka ce, “Kowa yana nemanka!” **38** Yesu ya amsa ya ce, “Mu je wani wuri dabam, zuwa ƙauyukan da suke kusa, don in yi wa’azi a can ma. Wannan shi ne dalilin zuwana.” **39** Sai ya tafi ko’ina a Galili, yana wa’azi a majami’unsu, yana kuma fitar da aljanu. **40** Wani mutum mai kuturta ya zo wurinsa, ya durkusa ya roƙe shi ya ce, “In kana so, za ka iya tsabtacce ni.” **41** Cike da tausayi, sai Yesu ya miƙa hannunsa ya taɓa mutumin ya ce, “Na yarda, ka tsabtacce!” **42** Nan da nan, sai kuturtar ta rabu da shi, ya

kuma warke. 43 Yesu ya sallame shi nan take, da gargadi mai karfi cewa, 44 “Ka lura kada ka gaya wa kowa wannan. Amma ka tafi ka nuna kanka ga firist, ka kuma miƙa hadayun da Musa ya umarta saboda tsarkakewarka, don yā zama shaida gare su.” 45 A maimakon haka, sai ya fita, ya fara magana a sake, yana baza labarin. Saboda haka, Yesu bai fara iya shiga cikin gari a fili ba, sai dai ya kasance a wuraren da ba kowa. Duk da haka, mutane suka yi ta zuwa wurinsa daga ko’ina.

2 Bayan’yan kwanaki, da Yesu ya sāke shiga Kafarnahum, sai mutane suka ji labarin zuwansa gida. 2 Mutane suka taru da yawa har ma babu wuri, ko a bakin kofa ma, sai ya yi musu wa’azin bishara. 3 Waɗansu mutum huɗu suka zo wajensa ɗauke da wani shanyayye. 4 Da ba su iya kai shi wurin Yesu ba, saboda taron, sai suka buɗe rufin gidan saman, bisa daidai inda Yesu yake. Bayan da suka huda rami, sai suka saukar da shanyayyen, kwance a kan tabarmarsa. 5 Da Yesu ya ga bangaskiyarsu, sai ya ce wa shanyayyen, “Saurayi, an gafarta zunubanka.” 6 To, waɗansu malaman dokoki da suke zaune a wurin, suka yi tunani a zuciarsu, suna cewa, 7 “Me ya sa mutumin nan yake magana haka? Yana saɓo! Wane ne zai iya gafarta zunubai, in ba Allah kaɗai ba?” 8 Nan da nan, Yesu ya gane a ruhunsa abin da suke tunani a zuciarsu, sai ya ce musu, “Me ya sa kuke tunanin waɗannan abubuwa?” 9 Wanne ya fi sauƙi, a ce wa shanyayyen, ‘An gafarta zunubanka,’ ko a ce, ‘Tashi, ɗauki tabarmarka ka yi tafiya?’ 10 Amma don ku san cewa, ‘Dan Mutum yana da iko a duniya yā gafarta zunubai.’ Sai ya ce wa shanyayyen, 11 “Ina ce maka, tashi, ɗauki tabarmarka, ka tafi gida.” 12 Sai ya tashi, ya ɗauki tabarmarsa, ya yi tafiyarsa a gabansu duka. Wannan ya ba wa kowa mamaki, suka kuma ɗaukaka Allah suna cewa, “Ba mu taɓa ganin abu haka ba!” 13 Yesu ya sāke tafiya bakin tafkin. Taro mai yawa ya zo wurinsa, sai ya fara koya musu. 14 Yana cikin tafiya, sai ya ga Lawi, ɗan Alfayus zaune a inda ake karɓar haraji. Yesu ya ce masa, “Bi ni.” Sai Lawi ya tashi, ya bi shi. 15 Yayinda Yesu yake

cin abinci a gidan Lawi, sai masu karɓar haraji da “masu zunubi” da yawa, suka zo suka ci tare da shi da almajiransa, gama akwai mutane da yawa da suka bi shi. 16 Da malaman dokoki, waɗanda su ma Farisiyawa ne, suka ga yana ci tare da masu “zunubi” da masu karɓar haraji, sai suka tambayi almajiransa, suka ce, “Me ya sa yake ci tare da masu karɓar haraji da masu zunubi?” 17 Da jin wannan, Yesu ya ce musu, “Ai, masu lafiya ba sa bukatar likita, sai dai marasa lafiya. Ban zo domin in kira masu adalci ba, sai dai masu zunubi.” 18 To, almajiran Yohanna da na Farisiyawa suna azumi, sai waɗansu mutane suka zo suka tambayi Yesu, suka ce, “Yaya almajiran Yohanna da na Farisiyawa suna azumi, amma almajiranka ba sa yi?” 19 Yesu ya amsa ya ce, “Yaya abokan ango za su yi azumi, sa’ad da yana tare da su? Ai, ba za su yi ba, muddin yana tare da su. 20 Ai, lokaci yana zuwa da za a ɗauke musu angon. A sa’an nan ne fa za su yi azumi. 21 “Ba mai facin sabon ƙyalle a tsohuwar riga. In ya yi haka, sabon ƙyallen zai yage daga tsohuwar, yagewar kuwa za tã zama da muni. 22 Ba wanda yakan zuba sabon ruwan inabi a tsaffin salkuna. In ya yi haka, ruwan inabin zai farfashe salkunan, yã yi hasarar ruwan inabin, salkunan kuma su lalace. A’a, yakan zuba sabon ruwan inabin a sababbin salkuna.” 23 Wata ranar Asabbaci, Yesu yana ratsa gonakin hatsi, sai almajiransa da suke tafiya tare da shi, suka fara kakkarya waɗansu kan hatsi. 24 Farisiyawa suka ce masa, “Duba, me ya sa suke yin abin da doka ta hana a yi, a ranar Asabbaci?” 25 Ya amsa ya ce, “Ashe, ba ku taɓa karanta abin da Dawuda ya yi ba, sa’ad da shi da abokan tafiyarsa suka ji yunwa, suna kuma cikin bukata?” 26 Ya shiga gidan Allah a zamanin Abiyatar babban firist, ya ci keɓaɓɓen burocin nan, ya kuma ba wa abokan tafiyarsa abin da firistoci kaɗai sukan ci bisa ga doka?” 27 Sai ya ce musu, “An yi Asabbaci saboda mutum ne, ba mutum saboda Asabbaci ba. 28 Don haka, ‘Dan Mutum Ubangiji ne, har ma da na Asabbaci.’”

3 Wani lokaci, da ya sāke shiga majami’a, sai ga wani mutum mai shanyayyen hannu. 2

Wadansu daga cikin mutane suna neman dalilin zargin Yesu, sai suka zuba masa ido, su ga ko zai warkar da shi a ranar Asabbaci. 3 Yesu ya ce wa mutumin mai shanyayyen hannun, "Tashi ka tsaya a gaban kowa." 4 Sai Yesu ya tambaye su ya ce, "Me ya kamata a yi bisa ga doka, a ranar Asabbaci, a aikata alheri, ko a aikata mugunta, a ceci rai, ko a yi kisa?" Amma suka yi shiru. 5 Sai ya kalle su da fushi, don taurin zuciyarsu ya bata masa rai sosai. Sai ya ce wa mutumin, "Miƙo hannunka." Sai ya mifka, hannunsa kuwa ya koma lafiyayye. 6 Sai Farisiyawa suka fita, suka fara kulla shawara da mutanen Hiridus yadda za su kashe Yesu. 7 Yesu da almajiransa suka janye zuwa tafkin, taro mai yawa kuwa daga Galili ya bi shi. 8 Mutane da yawa daga Yahudiya, da Urushalima, da Edom, da kuma yankunan da suke ketaren Urdun, da kewayen Taya, da Sidon suka zo wurinsa, don sun ji dukan abubuwan da yake yi. 9 Saboda taron, sai ya ce wa almajiransa su shirya masa karamin jirgin ruwa, don kada mutane su matse shi. 10 Gama ya warkar da mutane da yawa, masu cututtuka suka yi ta kofarin zuwa gaba, don su taɓa shi. 11 Duk sa'ad da mugayen ruhohi suka gan shi, sai faɗi a gabansa, su daga murya, su ce, "Kai Ɗan Allah ne." 12 Amma yakan tsawata musu, kada su shaida ko wane ne shi. 13 Yesu ya hau gefen wani dutse, ya kira waɗanda yake so, suka kuma zo wurinsa. 14 Ya naɗa sha biyu, ya kira su manzanni don su kasance tare da shi, domin kuma ya aike su yin wa'azi, 15 don kuma su sami ikon fitar da aljanu. 16 Ga sha biyun da ya naɗa. Siman (wanda ya ba shi suna Bitrus); 17 Yaƙub ɗan Zebedi da kuma ɗan'uwansa Yohanna (ga waɗannan kuwa ya sa musu suna Buwarnajis, wato, "ya'yan tsawa"); 18 Andarawus, Filibus, Bartolomeyu, Mattiyu, Toma, Yaƙub ɗan Alfayus, Taddayus, Siman wanda ake kira Zilot, 19 da kuma Yahuda Iskariyot, wanda ya bashe Yesu. 20 Sai Yesu ya shiga wani gida, taro kuma ya saƙe haɗuwa, har shi da almajiransa ma ba su sami damar cin abinci ba. 21 Da'yan'uwansa suka sami wannan labari, sai suka tafi don su dawo da shi, suna cewa, "Ai, ya haukace." 22 Malaman dokokin da suka zo daga Urushalima suka ce, "Ai, yana

da Be'elzebub! Da ikon sarkin aljanu yake fitar da aljanu." 23 Sai Yesu ya kira su, ya yi musu magana da misalai ya ce, "Yaya Shaidan zai fitar da Shaidan? 24 In mulki yana gaɓa da kansa, wannan mulki ba zai tsaya ba. 25 In gida yana gaɓa da kansa, wannan gida ba zai tsaya ba. 26 In kuwa Shaidan yana gaɓa da kansa, ya kuma rabu biyu, ba zai tsaya ba, ƙarshensa ya zo ke nan. 27 Tabbatacce, ba mai shiga gidan mai ƙarfi ya kwashe dukiyarsa, sai bayan ya daure mai ƙarfin, sa'an nan zai iya yin fashin gidansa. 28 Gaskiya nake gaya muku, za a gafarta duk zunubai da kuma sabon mutane suka yi. 29 Amma duk wanda ya saɓi Ruhu Mai Tsarki, ba za a taɓa gafara masa ba. Ya aikata madawwamin zunubi ke nan." (aiōn g165, aiōnios g166) 30 Ya faɗi haka domin suna cewa, "Yana da mugun ruhu." 31 Sai mahaifiyar Yesu tare da'yan'uwansa suka iso. Suna tsaye a waje, sai suka aiki wani ciki ya kira shi. 32 Taron yana zaune kewaye da shi, sai suka ce masa, "Mahaifiyarka da'yan'uwanka suna waje, suna nemanka." 33 Ya yi tambaya ya ce, "Su wane ne mahaifiyata, da'yan'uwana?" 34 Sai ya dubi waɗanda suke zaune kewaye da shi ya ce, "Ga mahaifiyata da'yan'uwana! 35 Duk wanda yake aikata nufin Allah, shi ne ɗan'uwana, da'yar'uwata, da kuma mahaifiyata."

4 Har wa yau, Yesu ya fara koyarwa a bakin tafki. Domin taron da yake kewaye da shi mai girma ne sosai, sai ya shiga cikin jirgin ruwa, ya zauna a ciki a tafkin, dukan mutanen kuwa suna a gaɓar ruwan. 2 Ya koya musu abubuwa da yawa da misalai. A koyarwarsa kuwa ya ce, 3 "Ku saurara! Wani manomi ya fita don ya shuka irinsa. 4 Da yana yafa irin, sai waɗansu suka faɗi a kan hanya, tsuntsaye suka zo suka cinye su. 5 Waɗansu suka faɗi a wuri mai duwatsu inda babu ƙasa sosai. Nan da nan, suka tsira domin ƙasar ba zurfi. 6 Amma da rana ta taso, sai tsire-tsiren suka ƙone, suka yanƙwane, domin ba su da saiwa. 7 Waɗansu irin suka faɗi a cikin ƙaya. Da suka yi girma sai ƙaya suka shaƙe su, har ya sa ba su yi ƙwaya ba. 8 Har yanzu, waɗansu irin suka faɗi a ƙasa mai kyau. Suka tsira, suka yi girma, suka ba da amfani, suka yi riɓi talatin-

talatin, waɗansu sittin-sittin, waɗansu kuma ɗari-ɗari.” 9 Sai Yesu ya ce, “Duk mai kunnen ji, yā ji.” 10 Lokacin da yake shi kaɗai, Sha Biyun, da kuma waɗanda suke kewaye da shi, suka tambaye shi game da misalan. 11 Sai ya ce musu, “An ba ku sanin asirin mulkin Allah. Amma ga waɗanda suke waje kuwa, kome sai da misalai. 12 Saboda, “ko sun dinga duba, ba za su taɓa gane ba, kuma ko su dinga ji, ba za su taɓa fahimta ba, in ba haka ba, mai yiwuwa, su tuba, a gafarta musu!” 13 Sai Yesu ya ce musu, “Ba ku fahimci wannan misali ba? Yaya za ku fahimci wani misali ke nan? 14 Manomi yakan shuka maganar Allah. 15 Waɗansu mutane suna kama da irin da ya fāɗi a kan hanya, inda akan shuka maganar Allah. Da jin maganar, nan da nan sai Shaidan yā zo yā ɗauke maganar da aka shuka a zuciyarsu. 16 Waɗansu suna kama da irin da aka shuka a wurare masu duwatsu, sukan ji maganar Allah, sukan kuma karɓe ta nan da nan da farin ciki. 17 Amma da yake ba su da saiwa, ba sa daɗewa. Da wahala ko tsanani ya tashi saboda maganar, nan da nan, sai su ja da baya. 18 Har yanzu, waɗansu kamar irin da aka shuka cikin ƙaya, sukan ji maganar, 19 amma damuwar wannan duniya, da son dukiya, da kuma kwaɗayin waɗansu abubuwa, sukan shiga, su shaƙe maganar, har su mai da ita marar amfani. (aiōn g165) 20 Waɗansu mutane kuwa suna kama da irin da aka shuka a ƙasa mai kyau, sukan ji maganar Allah, su kuma karɓa, sa’an nan kuma su fid da amfani riɓi talatin-talatin, ko sittin-sittin, ko ɗari-ɗari.” 21 Sai ya ce musu, “Ko kukan kawo fitila ku rufe ta da murfi ko kuma ku sa ta a ƙarƙashin gado ne? Ba kukan sa ta a kan wurin ajiye fitila ba? 22 Duk abin da yake a boye, dole za a fallasa shi. Duk abin da kuma yake a rufe, dole za a fitar da shi a fili. 23 Duk mai kunnen ji, bari yā ji.” 24 Ya ci gaba da cewa, “Ku lura da abin da kuke ji da kyau. Mudun da ka auna da shi, da shi za a auna maka, har ma a ƙara. 25 Duk wanda yake da shi, za a ƙara masa, duk wanda kuma ba shi da shi, ko abin da yake da shi ma, za a karɓe daga gare shi.” 26 Ya sāke cewa, “Mulkin Allah yana kama da haka. Wani mutum ya yafa iri a gona. 27 A kwana a tashi har irin yā tsiro, yā

yi girma, bai kuwa santa yadda aka yi ba. 28 Ƙasar da kanta takan ba da ƙwaya, da farko takan fid da ƙara, sa’an nan ta fid da kai, sa’an nan kan yā fid da ƙwaya. 29 Da ƙwayan ya nuna, sai yā sa lauje yā yanka, domin lokacin girbi ya yi.” 30 Ya kuma ce, “Da me za mu kwatanta mulkin Allah, ko kuwa da wane misali za mu bayyana shi? 31 Yana kama da ƙwayar mustad, wadda ita ce ƙwaya mafi ƙanƙanta da akan shuka a gona. 32 Duk da haka, in aka shuka ƙwayar, sai tā yi girma, tā zama mafi girma a itatuwan lambu. Har itacen yā kasance da manyan rassa, inda tsuntsayen sararin sama sukan iya huta a inuwarsa.” 33 Da misalai da yawa irin waɗannan, Yesu ya yi magana da su, daidai yadda za su iya fahimta. 34 Ba abin da ya faɗa musu, da ba da misali ba. Amma lokacin da yake shi kaɗai tare da almajiransa, sai yā bayyana kome. 35 A wannan rana, da yamma, sai ya ce wa almajiransa, “Mu ketare zuwa wancan hayi.” 36 Da suka bar taron, sai suka tafi tare da shi yadda yake, a cikin jirgin ruwa. Akwai waɗansu jiragen ruwa kuma tare da shi. 37 Sai babban hadari mai iska ya tashi, raƙuman ruwa suna ta bugun jirgin ruwan, har jirgin ruwan ya kusa yā cika da ruwa. 38 Yesu kuwa yana can baya, yana barci a kan katifa. Sai almajiran suka tashe shi suka ce masa, “Malam, ba ka kula ba ko mu nutse?” 39 Sai ya farka ya tsawata wa iskar, ya ce wa raƙuman ruwan, “Shiru! Ku natsu!” Sai iskar ta kwanta, kome kuma ya yi tsit. 40 Sai ya ce wa almajiransa, “Don me kuke tsoro haka? Har yanzu ba ku da bangaskiya ne?” 41 Suka tsorata, suka ce wa juna, “Wane ne wannan? Har iska da raƙuman ruwa ma suna masa biyayya!”

5 Suka ketare tafkin suka je yankin Gerasenawa.

2 Da Yesu ya sauƙa daga jirgin ruwa, sai wani mutum mai mugun ruhu ya fito daga kaburbura, ya tarye shi. 3 Wannan mutumin ya mai da kaburbura gidansa. Kuma ba wanda ya iya daure shi, ko da sarƙa ma. 4 Gama an sha daure shi hannu da ƙafa da sarƙa, amma yakan tsintsinke sarƙar, yā kuma karye ƙarafan da suke ƙafafunsa. Ba wanda yake da ƙarfin da zai iya yā riƙe shi. 5 Dare da rana, sai yā

dinga kuka yana kufkuje jikinsa da duwatsu a rayu.” 24 Sai Yesu ya tafi tare da shi. Babban cikin kaburbura da kan tuddai. 6 Da ya hangi taron kuma ya bi shi, suna ta matsinsa a kowane Yesu daga nesa, sai ya ruga da gudu, ya zo gefe. 25 A can kuwa akwai wata mace, wadda ta ya durkusa a gabansa. 7 Ya yi ihu da babbar yi shekaru goma sha biyu tana zub da jini. 26 murya ya ce, “Ina ruwanka da ni Yesu, ‘Dan Ta kuma sha wahala kwarai a hannun likitoci Allah Mafi Daukaka? Ka rantse da Allah cewa da yawa, har ta kashe duk abin da take da shi, ba za ka ba ni azaba ba!’” 8 Gama Yesu ya riga ya amma maimakon samun sauƙi, sai ciwon ya ce masa, “Ka fita daga jikin mutumin nan, kai kara muni. 27 Da ta ji labarin Yesu, sai ta zo mugun ruhu!” 9 Sai Yesu ya tambaye shi ya ce, ta bayansa, a cikin taron, ta taƙa rigarsa, 28 “Mene ne sunanka?” Sai ya amsa ya ce, “Sunana domin ta yi tunani cewa, “Ko da rigunarsa ma Lejijon, wato, ‘Tuli,’ domin muna da yawa.” 10 na taƙa, zan warke.” 29 Nan da take, zub da Sai ya yi ta roƙon Yesu, kada yā kore su daga jininta ya tsaya, sai ta ji a jikinta ta rabu da wurin. 11 A kan tudun da yake nan kusa kuwa, shan wahalarta. 30 Nan da nan Yesu ya gane akwai wani babban garken aladu, suna kiwo. 12 cewa, iko ya fita daga gare shi. Sai ya juya a Sai aljanun suka roƙi Yesu, suka ce, “Tura mu cikin taron ya yi tambaya, “Wa ya taƙa rigata?” cikin aladun nan, ka bari mu shiga cikinsu.” 31 Sai almajiransa suka ce, “Kana ganin mutane suna matsinka, duk da haka kana tambaya, 13 Ya kuwa yarda musu, sai mugayen ruhoƙin ‘Wa ya taƙa ni?’” 32 Amma Yesu ya ci gaba da suka fita suka shiga cikin aladun. Garken kuwa, dubawa don yā ga wa ya taƙa shi. 33 Matar, da yana da kusan aladu dubu biyu, suka gangara yake ta san abin da ya faru da ita, sai ta zo ta daga kan tudun zuwa cikin tafkin, suka nutse. durkusa a gabansa, da tsoro da rawan jiki, ta 14 Masu kiwon aladun kuwa suka ruga da gudu kuma gaya masa dukan abin da ya faru. 34 Sai zuwa cikin gari da kaƙuyuka, suka ba da wannan ya ce mata, “Diyata, bangaskiyarki ta warkar labari. Sai mutanen suka fito, domin su ga da ke. Ki sauka lafiya, kin kuma rabu da dukan abin da ya faru. 15 Da suka kai wajen Yesu, sai wahalarki.” 35 Yayinda Yesu yana cikin magana, suka ga mutumin da dā yake da tulin aljanun sai waƙansu mutane daga gidan Yayirus, mai yana zaune a wurin, sanye da tufafi kuma cikin mulkin majami’a, suka zo suka ce, “Diyarka ta hankalinsa, sai suka ji tsoro. 16 Waƙanda suka rasu. Kada ma ka wahal da Malam.” 36 Yesu bai ga abin da ya faru, suka ba da labarin abin da kula da abin da suka faƙa ba, sai ya ce wa mai ya faru da mai aljanun, da kuma aladun. 17 Sai mulkin majami’ar, “Kada ka ji tsoro, ka gaskata mutane suka fara roƙon Yesu yā bar yankinsu. kawai.” 37 Bai bar kowa ya bi shi ba, sai Bitrus, 18 Yesu yana kan shiga cikin jirgin ruwa ke nan, Yaƙub da Yohanna ƙan’uwan Yaƙub. 38 Da suka sai mutumin da dā yake da aljanun ya roƙa yā bi iso gidan mai mulkin majami’ar, sai Yesu ya ga shi. 19 Yesu bai yardar masa ba, amma ya ce, “Ka ana hayaniya, mutane suna kuka da kururuwa. tafi gida wurin iyalinka, ka gaya musu babban 39 Sai ya shiga ciki, ya ce musu, “Mene ne dalilin alherin da Ubangiji ya yi maka, da yadda ya yi wannan hayaniya da kuka? Yarinyar ba mutuwa ne ta yi ba, barci take yi.” 40 Sai suka yi masa dariya. Bayan ya fitar da su duk waje, sai ya ƙauki mahaifin da mahaifiyar yarinyar tare da da labari a cikin Dekafolis a kan babban alherin almajiran da suke tare da shi, suka shiga inda da Yesu ya yi masa. Dukan mutane kuwa suka yarinyar take. 41 Sai ya kama hannunta ya ce yi mamaki. 21 Da Yesu ya sāke ketarewa cikin mata, “Talita kum!” (Wato, “Karamar yarinya, jirgin ruwa zuwa ƙaya hayen tafkin, sai taro na ce miki, tashi!”). 42 Nan da nan, sai yarinyar mai yawa ya taru kewaye da shi yayinda yake ta tashi ta yi tafiya (shekarunta goma sha biyu bakin tafkin. 22 Sai ƙaya a cikin masu mulkin ne). Saboda wannan, suka yi mamaki kwarai. 43 Da ganin Yesu, sai ya durkusa a gabansa, 23 Sai ya ba da umarni mai tsanani, kada kowa yā ya roƙe shi da gaske ya ce, “Karamar diyata tana bakin mutuwa. In ka yarda, ka zo ka dibiya hannunka a kanta, domin ta warke, ta kuma

san kome game da wannan. Sai ya ce musu, su ba ta wani abu tā ci.

6 Yesu ya tashi daga can ya tafi garinsa, tare da almajiransa. **2** Da Asabbaci ya kewayo, sai ya fara koyarwa a cikin majami'a, mutane da yawa da suka saurare shi, suka yi mamaki. Suna tambaya, "Ina mutumin nan ya sami waɗannan abubuwa? Wace hikima ce wannan da aka ba shi, har da yana yin ayyukan banmamaki haka! **3** Ashe, wannan ba shi ne kafinta nan ba? Shin, ba shi ne ɗan Maryamu ba, ba shi ne ɗan'uwana su Yakub, Yusuf, Yahuda da kuma Siman ba? Ashe, 'yan'uwansa mata kuma ba suna nan tare da mu ba?" Sai suka ji haushinsa. **4** Yesu ya ce musu, "Sai a garinsa kaɗai, da kuma cikin'yan'uwansa, da cikin gidansa ne, annabi ba shi da daraja." **5** Bai iya yin ayyukan banmamaki a wurin ba, sai dai ɗibiya hannuwansa da ya yi a kan mutane kima da suke da cututtuka, ya kuwa warkar da su. **6** Ya kuwa yi mamaki ƙwarai don rashin bangaskiyarsu. Sai ya Yesu zazzaga ƙauyuka yana koyarwa. **7** Ya kira Sha Biyun nan wurinsa, ya aike su biyu-biyu, ya kuma ba su iko bisa mugayen ruhohi. **8** Ga dai umarnansa, "Kada ku ɗauki kome don tafiyar, sai dai sanda ba burodi, ba jaka, ba kuɗi a damararku. **9** Ku sa takalma, amma ban da riga fiye da waɗanda kuka sa. **10** Duk sa'ad da kuka shiga wani gida, ku zauna nan sai kun bar garin. **11** In kuwa a wani wuri ba a karɓe ku, ba a kuwa saurare ku ba, sai ku karkade ƙurar ƙafafunku sa'ad da kuka fita, a matsayin shaida a kansu." **12** Suka fita, suna yi wa'azi, suna ce wa mutane su tuba. **13** Suka fitar da aljanu da yawa, suka shafa wa marasa lafiya da yawa mai, suka kuwa warkar da su. **14** Sarki Hiridus ya ji wannan labari, gama sunan Yesu ya bazu a ko'ina. Waɗansu suna cewa, "An tashe Yohanna Mai Baftisma daga matattu ne, shi ya sa yana da ikon yin ayyukan banmamakin nan." **15** Waɗansu suka ce, "Ai, Iliya ne." Har wa yau waɗansu suka ce, "Ai, annabi ne, kamar ɗaya daga cikin annabawan ɗa." **16** Amma da Hiridus ya ji haka, sai ya ce, "Ai, Yohanna ne, mutumin da na yanke masa kai, shi ne ya tashi daga matattu!" **17** Gama Hiridus da kansa ya ba da umarni a kama Yohanna, ya kuma sa

aka daure shi, aka sa shi a kurkuku. Ya yi haka saboda Hiridiyas, matar ɗan'uwansa Filibus, wadda ya aura. **18** Gama Yohanna ya yi ta ce wa Hiridus, "Ba daidai ba ne bisa ga doka, ka ɗauki matar ɗan'uwanka." **19** Saboda haka, Hiridiyas ta kulla munafunci game da Yohanna, ta kuma so ta kashe shi. Amma ba tā iya ba, **20** domin Hiridus yana jin tsoron Yohanna, ya kuma ƙare shi sosai, da sanin cewa shi mutum ne mai adalci da kuma mai tsarki. Duk sa'ad da Hiridus ya saurari Yohanna, yakan damu ƙwarai, duk da haka, yakan so yā ji shi. **21** A ƙarshe, ta sami zarafi. A ranar murnar haihuwar Hiridus, ya yi biki domin hakimansa, da shugabannin sojojinsa, da kuma manyan mutanen Galili. **22** Sa'ad da diyar Hiridiyas ta shigo, ta kuma yi rawa, sai ta gamshi Hiridus tare da baƙinsa. Sai Sarkin ya ce wa yarinyar, "Ki tambaye ni kome da kike so, ni kuwa zan ba ki." **23** Ya yi mata alkawari da rantsuwa cewa, "Duk abin da kika roƙa, zan ba ki, ko da rabin mulkina ne." **24** Sai ta fita ta ce wa mahaifiyarta, "Me zan roƙa?" Ta ce, "Kan Yohanna Mai Baftisma." **25** Nan da nan, sai yarinyar ta yi hanzari zuwa wajen sarki da roƙon, "Ina so ka ba ni kan Yohanna Mai Baftisma a cikin tasa, yanzu-yanzu nan." **26** Sai sarki ya yi baƙin ciki ƙwarai, amma saboda rantsuwar da kuma baƙinsa, bai so yā hana ta ba. **27** Nan take, sai ya aiki mai aiwatar da kisa da umarni ya kawo kan Yohanna. Mutumin ya je ya yanke kan Yohanna a kurkuku. **28** Ya kuma kawo kan a tasa ya ba yarinyar. Ita kuma ta ba wa mahaifiyarta. **29** Da almajiran Yohanna suka sami labari, sai suka zo suka ɗauki jikinsa suka binne a kabari. **30** Manzannin suka taru kewaye da Yesu, suka ba shi rahoton duk abin da suka yi, da kuma suka koyar. **31** To, saboda mutane da yawa suna kai da kawowa, har ma ba su sami damar cin abinci ba, sai ya ce musu, "Ku zo mu kaɗaita inda ba kowa don ku ɗan huta." **32** Sai suka tafi a jirgin ruwa su kaɗai, inda ba kowa. **33** Amma mutane da yawa waɗanda suka ga tashinsu, sun gane su, sai suka ruga da gudu a ƙafa daga dukan birane, suka riga su kaiwa can. **34** Da Yesu ya sauka, ya ga taro mai yawa, sai ya ji tausayinsu, gama kamar tumaki suke waɗanda ba su da makiyayi. Sai ya fara

koya musu abubuwa da yawa. **35** A lokacin nan yamma ta yi, sai almajiransa suka zo wurinsa suka ce masa, "Wurin nan kauye ne, ga shi kuma lokaci ya kure. **36** Ka sallami mutanen su shiga kauyukan da suke kurkusa, su sayi wa kansu wani abu, su ci." **37** Sai ya amsa ya ce, "Ku, ku ba su wani abu su ci." Suka ce masa, "Ai, wannan zai dauki albashin wata takwas na mutum! Mu je mu kashe yawan kuɗin nan a burodi mu ba su su ci?" **38** Sai ya yi tambaya ya ce, "Burodi nawa kuke da su? Je ku duba." Da suka duba, sai suka ce, "Biyar da kifi biyu." **39** Sa'an nan Yesu ya umarce su su sa dukan mutanen su zazzauna kungiya-kungiya a kan danyar ciyawa. **40** Haka suka zazzauna a kungiyar dari-dari, da kuma hamsin-hamsin. **41** Ya dauki burodi guda biyar da kifin nan biyu, ya daga kai sama, ya yi godiya, ya kakkarya burocin. Sai ya ba wa almajiransa su rarraba wa mutane. Ya kuma rarraba kifi biyun a tsakaninsu duka. **42** Kowa ya ci, ya koshi, **43** almajiran suka kwashe gutsattsarin burocin da na kifin cike da kwanduna goma sha biyu. **44** Yawan mutanen da suka ci kuwa maza dubu biyar ne. **45** Nan da nan Yesu ya sa almajiransa su shiga jirgin ruwa, su sha gabansa zuwa Betsaida, shi kuma ya sallami taron. **46** Bayan ya bar su, sai ya hau kan dutse don ya addu'a. **47** Da yamma ta yi, jirgin ruwan yana tsakiyar tafkin, Yesu kuma yana can a kasa shi kadai. **48** Ya ga almajiran suna fama da tuki saboda iska tana gaba da su. Wajen tsara ta huɗu na dare, sai ya tafi wurinsu, yana takawa a kan tafkin. Ya yi kamar zai wuce su, **49** amma da suka gan shi yana takawa a kan tafkin, sai suka yi tsammani fatalwa ce. Sai suka yi ihu, **50** domin dukansu sun gan shi, suka kuma tsorata. Nan da nan ya yi magana da su ya ce, "Ku yi karfin hali! Ni ne. Kada ku ji tsoro." **51** Sai ya shiga jirgin ruwan tare da su, iskar kuma ta kwanta. Dukansu suka yi mamaki, **52** gama ba su fahimci al'amarin burocin nan ba, don zuciyarsu ta taurare. **53** Da suka haye, sai suka sauka a Gennesaret, suka daure jirgin a kugiya. **54** Da fitowarsu daga jirgin, sai mutane suka gane Yesu. **55** Suka gama yankin da gudu, suna daukan marasa lafiya a kan tabarmai zuwa duk inda suka ji yake. **56** Duk inda ya shiga, cikin

kauyuka, birane ko karkara, sai su kwantar da marasa lafiya a bakin kasuwa. Suka roke shi ya bari su taɓa gefen rigarsa kawai, kuma duk waɗanda suka taɓa shi kuwa, suka warke.

7 Farisiyawa da waɗansu malaman dokoki waɗanda suka zo daga Urushalima, suka taru kewaye da Yesu. **2** Sai suka ga waɗansu daga cikin almajiransa suna cin abinci da hannuwa marasa tsabta, wato, da ba a wanke ba. **3** (Farisiyawa da dukan Yahudawa ba sa cin abinci, sai sun wanke hannuwa sarai tukuna, yadda al'adun dattawa suka ce. **4** Sa'ad da suka dawo daga wurin kasuwanci, dole su wanke hannu kafin su ci abinci. Sukan kuma kiyaye waɗansu al'adu da yawa, kamar wanken kwafuna, tuluna da butoci.) **5** Saboda haka, Farisiyawa da malaman dokoki suka tambayi Yesu, suka ce, "Don me almajiranka ba sa bin al'adun dattawa, a maimakon haka suna cin abinci da hannuwa marasa tsabta?" **6** Ya amsa ya ce, "Daidai ne Ishaya ya yi annabci game da ku munafukai; kamar yadda yake a rubuce cewa, "Waɗannan mutane da baki suke girmama ni, amma zukatansu sun yi nesa da ni. **7** A banza suke mini sujada, koyarwarsu, dokokin mutane ne kawai." **8** Kun yar da umarnan Allah, kuna bin al'adun mutane." **9** Ya kuma ce musu, "Kuna da hanya mai sauƙi na ajiye umarnan Allah a gefe ɗaya, don ku kiyaye al'adunku! **10** Gama Musa ya ce, 'Ka girmama mahaifinka da mahaifiyarka,' kuma, 'Duk wanda ya zagi mahaifinsa ko mahaifiyarsa, dole a kashe shi.' **11** Amma ku, kukan ce, in mutum ya ce wa mahaifinsa, ko mahaifiyarsa, 'Duk taimakon da ya kamata ku samu daga wurina, Korban ne,' (wato, abin da aka keɓe wa Allah), **12** sa'an nan haka ba kwa kara barinsa ya yi wa mahaifinsa ko mahaifiyarsa wani abu. **13** Ta haka kuke rushe maganar Allah ta wurin al'adun da kuke miƙa wa'ya'yanku. Haka kuma kuke yin abubuwa da yawa." **14** Sai Yesu ya saƙe kiran taron wurinsa ya ce, "Ku saurare ni dukanku, ku kuma fahimci wannan. **15** Ba abin da yake shiga mutum daga waje ba ne yake kaɗantar da shi. Sai dai abin da ya fita daga cikin mutum ne, yake kaɗantar da shi." **17** Bayan ya bar taron,

ya shiga gida, sai almajiransa suka tambaye shi ma'anar wannan misali. **18** Ya ce, "Ashe, ba ku da saurin ganewa? Ba ku gane cewa ba abin da yake shiga mutum daga waje ba ne yake kazantar da shi. **19** Gama ba ya shiga cikin zuciyarsa, sai dai cikin tumbinsa, sa'an nan kuma ya fita daga jikinsa." (Da faɗin haka, Yesu ya nuna tsabtar kowane irin abinci.) **20** Ya ci gaba, "Abin da yake fitowa daga mutum ne yake kazantar da shi. **21** Gama daga ciki, daga zuciyar mutane, mugayen tunani suke fitowa, fasikanci, sata, kisankai, zina, **22** kwaɗayi, keta, ruɗu, kazantaccen sha'awa, kishi, ɓata suna, girman kai da kuma wauta. **23** Duk waɗannan mugayen abubuwa daga cikin suke fitowa, suna kuma kazantar da mutum." **24** Sai Yesu ya bar wurin, ya kuma tafi wajajen Taya. Ya shiga wani gida, bai kuwa so kowa ya sani ba. Duk da haka, bai iya boye kasancewarsa ba. **25** Da jin labarinsa, sai wata mace wadda karamar diyarta tana da mugun ruhu, ta zo ta durkusa a gabansa. **26** Macen kuwa mutuniyar Hellenawa ce, an haife ta a Funisiya a Suriya. Ta roki Yesu ya fitar da aljani da yake jikin diyarta. **27** Yesu ya ce mata, "Da farko, bari'ya'ya su ci su koshi tukuna, gama ba daidai ba ne, a dauki burocin yara a jefa wa karnukansu." **28** Ta amsa, ta ce, "I, Ubangiji, ko karnuka ma da suke karfashin tebur, sukan ci burbuɗin da suke faɗuwa daga abincin yara." **29** Sai ya ce mata, "Saboda irin wannan amsa, ki tafi, aljanin ya rabu da diyarki." **30** Ta tafi gida, ta tarar da diyarta kwance a gado, aljanin kuwa ya fita. **31** Sai Yesu ya bar wajajen Taya, ya bi ta Sidon har zuwa Tekun Galili da kuma cikin yankin Dekafolis. **32** A can ne waɗansu mutane suka kawo masa wani kurma, wanda da kyar yake magana. Sai suka roke shi ya dibiya hannunsa a kan mutumin. **33** Bayan da ya jawo shi gefe, sai Yesu ya sa yatsotsinsa a kunnuwan mutumin, ya tofa miyau ya kuma taɓa harshen mutumin. **34** Ya daga kai sama, ya ja numfashi mai zurfi, sa'an nan ya ce masa, "Effata!" (Wato, "Bude!"). **35** Bayan ya faɗa haka, sai kunnuwan mutumin suka bude, harshensa kuma ya kunce, sai ya fara magana sarai. **36** Yesu ya umarce su, kada su gaya wa kowa. Amma kara yawan kwabarsu kara yawan yaɗa labarin suke ta yi.

37 Mutane suka cika da mamaki, suka ce, "Kai, ya yi kome daidai. Har ma yana sa kurame su ji, bebaye kuma su yi magana."

8 A kwanakin nan wani taro mai girma ya taru. Tun da yake ba su da abin da za su ci, sai Yesu ya kira almajiransa ya ce, **2** "Ina jin tausayin mutanen nan, kwanansu uku ke nan tare da ni, kuma ba su da abin da za su ci. **3** In na sallame su gida da yunwa, za su kasa a hanya, don waɗansu daga cikinsu sun zo daga nesa." **4** Almajiransa suka amsa suka ce, "Amma a ina, a wannan wurin da ba kowa, wani zai iya samun isashen burodi, don a ciyar da su?" **5** Sai Yesu ya yi tambaya ya ce, "Burodi guda nawa kuke da su?" Suka ce, "Bakwai." **6** Sai ya gaya wa taron su zazzauna a kasa. Bayan ya dauki burocin nan bakwai, ya yi godiya, sai ya kakkarya, ya ba wa almajiransa su rarraba wa mutanen, suka kuwa yi haka. **7** Suna kuma da kananan kifaye kaɗan, ya ba da godiya domin su, ya kuma ce wa almajiran su rarraba musu. **8** Mutanen suka ci, suka koshi. Daga baya, almajiran suka tattara gutsatsarin da suka rage cike da kwanduna bakwai. **9** Wajen maza dubu huɗu ne suka kasance. Da ya sallame su, **10** sai ya shiga jirgin ruwa tare da almajiransa, suka tafi yankin Dalmanuta. **11** Farisiyawa suka zo suka fara yin wa Yesu tambayoyi. Don su gwada shi, sai suka nemi ya nuna musu wata alama daga sama. **12** Sai ya ja numfashi mai zurfi ya ce, "Don me wannan zamani yake neman ganin abin banmamaki? Gaskiya nake gaya muku, ba wata alamar da za a ba su." **13** Sai ya bar su, ya koma cikin jirgin ruwan, suka ketare zuwa ɗaya hayin. **14** Almajiran suka manta su rife burodi, sai dai guda ɗaya da suke da shi a cikin jirgin ruwan. **15** Yesu ya gargade su ya ce, "Ku yi hankali, ku kuma lura da yistin Farisiyawa da na Hiridus." **16** Suka tattauna wannan da juna, suna cewa, "Don ba mu da burodi ne." **17** Da ya gane abin da suke tattaunawa, sai Yesu ya tambaye su ya ce, "Don me kuke zancen rashin burodi? Har yanzu ba ku gane ko fahimta ba? Zukatanku sun taurare ne? **18** Kuna da idanu, amma kun kasa gani, kuna da kunnuwa, amma kun kasa ji? Ba ku tuna ba? **19** Da na

kakkarya burodi guda biyar wa mutane dubu biyar, kwanduna nawa kuka kwashe cike da gutsattsarin?" Suka amsa, "Sha biyu." 20 "Da na kuma kakkarya burodi nan bakwai wa mutum dubu huɗu, kwanduna nawa kuka kwashe cike da gutsattsarin?" Suka ce, "Bakwai." 21 Ya ce musu, "Har yanzu ba ku fahimta ba?" 22 Suka iso Betsaida, sai waɗansu mutane suka kawo wani makaho, suka roki Yesu yā taɓa shi. 23 Yesu ya kama hannun makahon ya kai shi bayan ƙauyen. Bayan ya tofa miyau a idanun mutumin, ya kuma ɗibiya masa hannuwansa, sai ya tambaye shi ya ce, "Kana iya ganin wani abu?" 24 Sai ya ɗaga kai ya ce, "Ina ganin mutane, suna kama da itatuwa da suke tafiya." 25 Yesu ya sāke ɗibiya hannuwansa a idanun mutumin, sai idanunsa suka buɗe, ya sami gani, ya kuma ga kome sarai. 26 Yesu ya sallame shi gida ya ce, "Kada ka shiga cikin ƙauyen." 27 Yesu da almajiransa suka tafi ƙauyukan da suke kewaye da Kaisariya Filippi. A hanya ya tambaye su ya ce, "Wa, mutane suke ce da ni?" 28 Suka amsa, suka ce, "Waɗansu suna cewa, Yohanna Mai Baftisma, waɗansu Iliya, waɗansu kuma har wa yau sun ce, ɗaya daga cikin annabawa." 29 Sai ya yi tambaya ya ce, "Amma ku fa, wa kuke ce da ni?" Bitrus ya amsa ya ce, "Kai ne Kiristi." 30 Yesu ya gargade su kada su gaya wa kowa kome a kansa. 31 Sai ya fara koya musu cewa, dole Ɗan Mutum yā sha wahaloli da yawa, dattawa, manyan firistoci da malaman dokoki kuma su ƙi shi. Dole kuma a kashe shi, bayan kwana uku kuma, yā tashi. 32 Ya yi wannan zance a sarari. Sai Bitrus ya jawo shi gefe, ya fara tsawata masa. 33 Amma da Yesu ya juya ya dubi almajiransa, sai ya tsawata wa Bitrus ya ce, "Tashi daga nan Shaɗan! Ba ka da al'amuran Allah a zuciyarka, sai na mutane." 34 Sai ya kira taron wurinsa tare da almajiransa ya ce, "Duk wanda zai bi ni, dole yā ƙi kansa, yā ɗauki gicciyensa yā bi ni. 35 Domin duk mai son ceton ransa zai rasa shi, amma duk wanda ya rasa ransa saboda ni, da kuma bishara, zai same shi. 36 Me mutum zai amfana, in ya ribato duniya duka a bakin ransa? 37 Ko kuma, me mutum zai bayar a musayar ransa? 38 Duk wanda ya ji kunyata, da na kalmomina a wannan zamani

na fasikanci da zunubi, Ɗan Mutum ma zai ji kunyarsa lokacin da ya shiga cikin ɗaukakar Ubansa, tare da tsarkakan mala'iku."

9 Ya kuma ce musu, "Gaskiya nake gaya muku, waɗansu da suke tsattsaye a nan ba za su mutu ba, sai sun ga mulkin Allah ya bayyana da iko." 2 Bayan kwana shida, sai Yesu ya ɗauki Bitrus, Yaƙub da Yohanna tare da shi, ya kai su kan wani dutse mai tsawo, suka kasance su kaɗai a wurin. A can aka sāke kamanninsa a gabansu. 3 Tufafinsa suka zama fari suna ƙyalli, fiye da yadda wani a duniya zai iya yi su. 4 Iliya da Musa suka bayyana a gabansu, suna magana da Yesu. 5 Bitrus ya ce wa Yesu, "Rabbi, ya yi kyau da muke nan. Bari mu kafa bukkoki guda uku, ɗaya dominka, ɗaya domin Musa, ɗaya kuma domin Iliya." 6 (Bai san abin da zai faɗa ba ne, gama sun tsorata ƙwarai.) 7 Sai wani girgije ya bayyana, ya rufe su, wata murya kuma ta fito daga girgijen, ta ce, "Wannan Dana ne, wanda nake ƙauna, ku saurare shi!" 8 Farat ɗaya, da suka waiwaya, ba su ƙara ganin kowa tare da su ba, sai dai Yesu. 9 Da suna saukowa daga dutsen, Yesu ya umarce su kada su gaya wa kowa abin da suka gani, sai bayan Ɗan Mutum ya tashi daga matattu. 10 Suka riƙe wannan zance a boye tsakaninsu, suna tattaunawa ko mece ce ma'anar "tashi daga matattu." 11 Suka tambaye shi, suka ce, "Don me malaman dokoki suke cewa, sai Iliya ya fara zuwa?" 12 Yesu ya amsa ya ce, "Gaskiya ne, Iliya zai zo da fari, yā kuma mayar da dukan abubuwa. Don me kuma aka rubuta cewa, dole Ɗan Mutum yā sha wahala sosai, kuma a ƙi shi? 13 Amma ina faɗa muku, Iliya ya riga ya zo, kuma suka yi duk abin da suka ga dama da shi, kamar yadda aka rubuta game da shi." 14 Da suka dawo wurin sauran almajiran, sai suka ga babban taro kewaye da su, malaman dokoki suna gardama da su. 15 Nan take da dukan mutanen suka ga Yesu, sai suka cika da mamaki, suka ruga da gudu don su gai da shi. 16 Ya tambaye su ya ce, "Gardamar me kuke yi da su?" 17 Wani mutum a cikin taron ya amsa ya ce, "Malam, na kawo maka ɗana mai wani ruhun da yake hana shi magana. 18 Duk lokacin da mugun ruhun ya

kama shi, yakan jefa shi a kasa. Bakinsa yakan yi kumfa, yā cije haƙorarsa, yakan sa jikinsa ya sandare, yā zama da ƙarfi. Na roki almajiranka su fitar da ruhun, amma ba su iya ba.” 19 Yesu ya ce, “Ya ku zamani marar bangaskiya, har yaushe zan kasance tare da ku? Har yaushe zan yi haƙuri da ku? Kawo mini yaron.” 20 Sai suka kawo shi. Da ruhun ya ga Yesu, nan da nan sai ya buge yaron da farfadiya. Ya fādi a kasa, yana birgima, bakinsa yana kumfa. 21 Yesu ya tambayi mahaifin yaron ya ce, “Tun yaushe yake haka?” Ya ce, “Tun yana ƙarami. 22 Ya sha jefa shi cikin wuta, ko ruwa don yā kashe shi. Amma in za ka iya yin wani abu, ka ji tausayinmu ka taimake mu.” 23 Yesu ya ce, “In za ka iya? Ai, kome mai yiwuwa ne ga wanda ya gaskata.” 24 Nan da nan mahaifin yaron ya faɗa da ƙarfi ya ce, “Na gaskata, ka taimake ni in sha kan rashin bangaskiyata!” 25 Da Yesu ya ga taron suna zuwa can a guje, sai ya tsawata wa mugun ruhun ya ce, “Kai ruhun kurma, da na bebe, na umarce ka, ka fita daga cikinsa, kada kuma ka ƙara shigarsa.” 26 Sai ruhun ya yi ihu, ya buge shi da ƙarfi da farfadiya, ya fita. Yaron ya kwanta kamar matacce, har mutane da yawa suka ce, “Ai, ya mutu.” 27 Amma Yesu ya kama shi a hannu ya daga, ya kuwa tashi tsaye. 28 Da Yesu ya shiga gida, almajiransa suka tambaye shi a boye, suka ce, “Me ya sa ba mu iya fitar da shi ba?” 29 Ya amsa ya ce, “Sai da addu’akadai irin wannan yakan fita.” 30 Suka bar wurin suka bi ta Galili. Yesu bai so wani yā san inda suke ba, 31 gama yana koya wa almajiransa. Ya ce musu, “Za a ci amanar ‘Dan Mutum, a ba da shi ga hannun mutane. Za su kashe shi, bayan kwana uku kuma zai tashi.” 32 Amma ba su fahimci abin da yake nufi ba, suka kuma ji tsoro su tambaye shi game da wannan. 33 Suka iso Kafarnahum. Da yana cikin gida, sai ya tambaye su ya ce, “Gardamar me kuke yi a hanya?” 34 Amma suka yi shiru, don a hanya suna gardama ne, a kan ko wane ne a cikinsu ya fi girma? 35 Da Yesu ya zauna, sai ya kira Sha Biyun ya ce, “In wani yana so yā zama na fari, dole yā zama na ƙarshe duka, da kuma bawan kowa.” 36 Ya dauki wani ƙaramin yaro ya sa yā tsaya a tsakiyarsu. Ya dauke shi a hannunsa, ya ce

musu, 37 “Duk wanda ya karɓi ɗaya daga cikin waɗannan ƙananan yara a cikin sunana, ni ya karɓa. Duk wanda kuma ya karɓe ni, ba ni ya karɓa ba, amma wanda ya aiko ni ne ya karɓa.” 38 Yohanna ya ce, “Malam mun ga wani mutum yana fitar da aljanu a cikin sunanka, sai muka ce yā daina, domin shi ba ɗaya daga cikinmu ba ne.” 39 Yesu ya ce, “Kada ku hana shi. Ba wanda yake yin ayyukan banmamaki a cikin sunana, nan take yā faɗi wani abu mummuna game da ni. 40 Gama duk wanda ba ya gāba da mu, namu ne. 41 Gaskiya nake gaya muku, duk wanda ya ba ku ruwan sha a sunana, saboda ku na Kiristi ne, lalle, ba zai rasa ladarsa ba. 42 “Idan kuma wani yā sa ɗaya daga cikin waɗannan’yan yara masu gaskatawa da ni yā yi laifi, zai fiye masa a rataya wani babban dutsen niƙa a wuyarsa, a jefa shi cikin teku. 43 In hannunka yana sa ka yin zunubi, yanke shi. Ai, gwamma ka shiga rai da hannu ɗaya, da ka shiga jahannama ta wuta, inda ba a iya kashe wutar ba, da hannuwanka biyu. (Geenna g1067) 45 In kuma ƙafarka tana sa ka yin zunubi, yanke ta. Ai, gwamma ka shiga rai da kafa ɗaya, da a jefa ka cikin jahannama ta wuta, da ƙafafunka biyu. (Geenna g1067) 47 In kuma idonka yana sa ka zunubi, ƙwaƙule shi. Ai, gwamma ka shiga mulkin Allah da ido ɗaya, da a jefa ka cikin jahannama ta wuta, da idanu biyu, (Geenna g1067) 48 inda “‘tsutsotsinsu ba sa mutuwa, wutar kuma ba a iya kashewa.’ 49 Za a tsarkake kowa da wuta. 50 “Gishiri yana da daɗi, amma in ya rabu da ɗandanonsa, ta yaya za a sāke mai da ɗandanonsa? Ku kasance da gishiri a cikinku, ku kuma yi zauna lafiya da juna.”

10 Sai Yesu ya tashi daga nan ya tafi yankin Yahudiya, da kuma ƙetaren Urdun. Taron mutane suka sāke zuwa wurinsa, ya kuma koya musu kamar yadda ya saba. 2 Waɗansu Farisiyawa suka zo suka gwada shi, ta wurin yin masa tambaya cewa, “Daidai ne bisa ga doka, mutum yā saki matarsa?” 3 Ya amsa ya ce, “Me Musa ya umarce ku?” 4 Suka ce, “Musa ya ba da izini mutum yā rubuta takardar saki, yā kuma kore ta.” 5 Yesu ya ce, “Saboda taurin kanku ne, Musa ya rubuta muku wannan doka. 6 Amma a farkon halitta, Allah ya ‘halicce su

miji da mace.’ 7 ‘Saboda wannan dalili, mutum zai bar mahaifinsa da mahaifiyarsa, yā manne wa matarsa, 8 su biyun kuma za su zama jiki ɗaya.’ Saboda haka, su ba mutum biyu ba ne, amma mutum ɗaya. 9 Domin haka, abin da Allah ya haɗa, kada mutum yā raba.” 10 Da suna cikin gida kuma, sai almajiran suka tambayi Yesu game da wannan. 11 Ya amsa ya ce, “Duk wanda ya saki matarsa, ya auri wata, yana da laifin aikata zina a kan matar da ya saki. 12 In kuma ta saki mijinta ta auri wani, ta yi zina ke nan.” 13 Mutane suka kawo ƙananan yara wurin Yesu don yā taɓa su, amma almajiran suka kwaɓe su. 14 Da Yesu ya ga haka, sai ya yi fushi, ya ce musu, “Ku bar yara ƙanana su zo wurina, kada ku hana su, gama mulkin Allah na irin waɗannan ne. 15 Gaskiya nake gaya muku, duk wanda bai karɓi mulkin Allah kamar ƙaramin yaro ba, ba zai taɓa shiga mulkin ba.” 16 Sai ya ɗauki yaran a hannuwansa, ya dibiya musu hannuwansa, ya kuma albarkace su. 17 Da Yesu ya kama hanya, sai wani mutum ya ruga da gudu ya zo wajensa, ya durkusa a gabansa ya ce, “Malam nagari, me zan yi domin in gāji rai madawwami?” (aiōn g166) 18 Yesu ya amsa ya ce, “Don me kake ce da ni mai nagarta? Ai, ba wani nagari, sai Allah kaɗai. 19 Ka san dokokin da suka ce, ‘Kada ka yi kisan kai, kada ka yi zina, kada ka yi sata, kada ka ba da shaida ta ƙarya, kada ka cuci wani, ka girmama mahaifinka da mahaifiyarka.’” 20 Mutumin ya ce, “Malam, ai, tun ina yaro na kiyaye duk waɗannan.” 21 Yesu ya kalle shi da ƙauna ya ce, “Abu ɗaya ka rasa, ka tafi ka sayar da duk abin da kake da shi, ka ba wa matalauta, za ka kuwa sami dukiya a sama. Sa’an nan ka zo ka bi ni.” 22 Da jin wannan, sai mutumin ya bata fuskarsa, ya tafi da baƙin ciki, gama yana da arziki sosai. 23 Yesu ya dudduba, sai ya ce wa almajiransa, “Yana da wuya fa masu arziki su shiga mulkin Allah!” 24 Almajiransa suka yi mamakin kalmominsa. Amma Yesu ya sāke ce musu, “‘Ya’yana, yana da wuya fa a shiga mulkin Allah! 25 Ya fi sauƙi raƙumi yā shiga ta kafar allura, da mai arziki yā shiga mulkin Allah.’” 26 Almajiran suka yi mamaki ƙwarai, suka ce wa juna, “To, wa zai sami ceto ke nan?” 27 Yesu ya kalle su ya ce,

“Ga mutum kam, wannan ba mai yiwuwa ba ne, amma ga Allah, wannan mai yiwuwa ne; dukan abubuwa masu yiwuwa ne ga Allah.” 28 Bitrus ya ce, “Mun bar kome domin mu bi ka!” 29 Yesu ya amsa ya ce, “Gaskiya nake gaya muku, babu wanda zai bar gida, ko’yan’uwa maza da mata, ko mahaifiya, ko mahaifi, ko’ya’ya, ko gonaki saboda ni, da kuma bishara, 30 sa’an nan yā kāsa samun ninkinsu ɗari a zamanin yanzu (na gidaje, da’yan’uwa mata, da’yan’uwa maza, da uwaye, da’ya’ya, da gonaki amma tare da tsanani) a lahira kuma yā sami rai madawwami. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Amma da yawa da suke na farko, za su zama na ƙarshe, na ƙarshe kuma, za su zama na farko.” 32 Suna haurawa a hanyarsu zuwa Urushalima ke nan, Yesu yana a gaba, almajiran suna bin sa suna mamaki, waɗanda suke bi kuma suna ji tsoro. Ya sāke kai Sha Biyun nan gefe, ya gaya musu abin da zai faru da shi. 33 Ya ce, “Za mu haura zuwa Urushalima, za a bashe Ɗan Mutum, ga manyan firistoci da malaman dokoki. Za su yi masa hukuncin kisa, a kuma ba da shi ga Al’ummai, 34 waɗanda za su yi masa ba’a, su tofa masa miyau, su yi masa bulala, su kuma kashe shi. Bayan kwana uku kuma yā tashi.” 35 Sai Yaƙub da Yohanna, ya’yan Zebedi maza suka zo wurinsa suka ce, “Malam, muna so ka yi mana duk abin da muka roka.” 36 Ya tambaye su ya ce, “Me kuke so in yi muku?” 37 Suka amsa suka ce, “Ka bar ɗayanmu yā zauna a damarka, ɗayan kuma a hagunka, a cikin ɗaukakarka.” 38 Yesu ya ce, “Ba ku san abin da kuke roko ba. Za ku iya shan kwaf da zan sha, ko a yi muku baftisma da baftismar da aka yi mini?” 39 Suka ce, “Za mu iya.” Yesu ya ce musu, “Za ku sha kwaf da zan sha, a kuma yi muku baftisma da aka yi mini, 40 amma zama a damana ko haguna, ba ni nake ba da izinin ba. Waɗannan wurare na waɗanda aka riga aka shirya musu ne.” 41 Da sauran goman suka ji wannan, sai suka yi fushi da Yaƙub da Yohanna. 42 Yesu ya kira su ya ce musu, “Kun sani waɗanda aka san su da mulkin al’ummai sukan nuna musu iko, hakimansu ma sukan gasa musu iko. 43 Ba haka ya kamata yā zama da ku ba. A maimakon, duk wanda yake so yā zama babba a cikinku, dole yā

zama bawanku. **44** Duk wanda kuma yake so yā zama na farko, dole yā zama bawan kowa. **45** Gama ko ‘Dan Mutum ma, bai zo domin a bauta masa ba, amma don yā yi bauta, yā kuma ba da ransa fansa saboda mutane da yawa.” **46** Sai suka iso Yeriko. Sa’ad da Yesu da almajiransa tare da taro mai yawa suke barin birnin, wani makaho da ake kira Bartimawus kuwa (wato, “dan Timawus”), yana zaune a gefen hanya yana bara. **47** Da ya ji cewa Yesu Banazare ne, sai ya daga murya, yana cewa, “Yesu ‘Dan Dawuda, ka yi mini jinƙai!” **48** Mutane da yawa suka kwaɓe shi, suka ce yā yi shiru, amma ya ƙara daga murya yana cewa, “Dan Dawuda, ka yi mini jinƙai!” **49** Yesu ya tsaya ya ce, “Ku kira shi.” Sai suka kira makahon suka ce, “Ka yi farin ciki! Tashi tsaye! Yana kiranka.” **50** Ya jefar da mayafinsa waje ɗaya, ya yi wuf, ya zo wurin Yesu. **51** Yesu ya tambaye shi ya ce, “Me kake so in yi maka?” Makahon ya ce, “Rabbi, ina so in sami ganin gari.” **52** Yesu ya ce, “Je ka, bangaskiyarka ta warkar da kai.” Nan da nan, ya sami ganin gari, ya kuma bi Yesu suka tafi.

11 Sa’ad da suka yi kusa da Urushalima, suka zo Betfaji da Betani wajen Dutsen Zaitun, sai Yesu ya aiki biyu daga cikin almajiransa, 2 ya ce musu, “Ku je ƙauyen da yake gaba da ku, da shigarku, za ku tarar da wani ɗan jaki a daure a can, wanda ba wanda ya taɓa hawa. Ku kunce shi ku kawo nan. **3** In wani ya tambaye ku, ‘Don me kuke yin haka?’ Ku gaya masa cewa, ‘Ubangiji yana buƙatarsa, zai kuma dawo da shi ba da jimawa ba.’” **4** Suka tafi, suka kuwa tarar da wani ɗan jaki a waje, a titi, daure a ƙofar gida. Suna cikin kunce shi ke nan, **5** sai waɗansu mutane da suke tsattsaye a wurin suka ce musu, “Me kuke yi da kuke kunce ɗan jakin nan?” **6** Suka amsa kamar yadda Yesu ya ce su yi. Mutanen kuwa suka ƙyale su. **7** Da suka kawo shi wajen Yesu, sai suka shimfiɗa rigunarsu a bayansa. Yesu kuwa ya hau ya zauna bisansa. **8** Mutane da yawa suka shimfiɗa rigunarsu a kan hanya, waɗansu kuma suka baza rassan itatuwan da suka sara daga gonaki. **9** Waɗanda suka yi gaba, da kuma waɗanda suke biye, duk suka ɗaga murya, suna cewa, “Hosanna!” “Mai

albarka ne wanda yake zuwa a cikin sunan Ubangiji!” **10** “Mai albarka ne mulkin nan mai zuwa na mahaifinmu Dawuda!” “Hosanna a can cikin samaniya!” **11** Yesu ya shiga Urushalima ya kuma tafi filin haikali. Ya dudduba kome duka, amma da yake yamma ta yi, sai ya tafi Betani tare da Sha Biyun. **12** Kashegari, da suke barin Betani, Yesu kuwa ya ji yunwa. **13** Da ya hangi wani itacen ɓaure mai ganye, sai ya je domin yā ga ko yana da’ya’ya. Amma da ya kai can, bai tarar da kome ba sai ganye, domin ba lokacin’ya’yan ɓaure ba ne. **14** Sai ya ce wa itacen, “Kada kowa yā ƙara cin’ya’yanka.” Almajiransa kuwa suka ji ya faɗi haka. (aiōn g165) **15** Da suka kai Urushalima, sai Yesu ya shiga filin haikalin, ya fara korar waɗanda suke saya da sayarwa a can. Ya tutture tebur na masu musayar kuɗi, da kujerun masu sayar da tattabararu, **16** ya kuma hana kowa yā ratsa da a filin haikali ɗauke da kayan ciniki. **17** Da yake koya musu, sai ya ce, “Ashe, ba a rubuce yake ba cewa, ‘Za a kira gidana, gidan addu’a na dukan al’ummai ba?’ Amma ga shi kun mai da shi ‘kogon’yan fashi.’” **18** Manyan firistoci da malaman dokoki suka ji wannan, sai suka fara neman hanyar da za su kashe shi, gama suna jin tsoronsa, saboda dukan taron suna mamakin koyarwarsa. **19** Da yamma ta yi, sai Yesu da almajiransa suka bar garin. **20** Da safe, da suke wucewa, sai suka ga itacen ɓauren nan ya yanƙwane tun daga saiwarsa. **21** Bitrus ya tuna, sai ya ce wa Yesu, “Rabbi, duba! Itacen ɓauren nan da ka la’anta, ya yanƙwane!” **22** Yesu ya amsa ya ce, “Ku gaskata da Allah. **23** Gaskiya nake gaya muku, in wani ya ce wa dutsen nan, ‘Je ka, ka faɗa cikin teku,’ bai kuwa yi shakka a zuciarsa ba, amma ya gaskata cewa, abin da ya faɗa zai faru, haka kuwa za a yi masa. **24** Saboda haka, ina faɗa muku, duk abin da kuka roƙa cikin addu’a, ku gaskata kun riga kun karɓa, zai kuwa zama naku. **25** A duk lokacin da kuke tsaye cikin addu’a, in kuna riƙe da wani mutum a zuciarku, ku gafarta masa, domin Ubanku da yake sama shi ma yā gafarta muku zunubanku.” **27** Suka sāke dawowa cikin Urushalima. Da Yesu yana tafiya a filin haikali, sai manyan firistoci, malaman dokoki da kuma

dattawa suka zo wurinsa. **28** Suka tambaye, shi suka ce, “Da wane iko kake yin waɗannan abubuwa? Wa kuma ya ba ka ikon yin wannan?” **29** Yesu ya ce, “Zan yi muku tambaya guda. Ku ba ni amsa, ni kuma zan gaya muku, ko da wane iko nake yin waɗannan abubuwa. **30** Baftismar Yohanna, daga sama ce, ko daga mutane? Ku faɗa mini!” **31** Sai suka tattauna a junansu, suka ce, “In muka ce, ‘Daga sama ne,’ zai ce, ‘To, don me ba ku gaskata shi ba?’ **32** In kuma muka ce, ‘Daga wurin mutane ne;’ suna jin tsoron mutane, don kowa ya ɗauka cewa, Yohanna, annabi ne na gaskiya.” **33** Saboda haka, suka amsa wa Yesu suka ce, “Ba mu sani ba.” Yesu ya ce, “To, ni ma ba zan gaya muku ko da wane iko nake yin waɗannan abubuwa ba.”

12 Sa’an nan ya fara yi musu magana da misalai ya ce, “Wani mutum ya shuka gonar inabi. Ya kewaye ta da katanga, ya haka rami domin matsin inabin, ya kuma gina ɗakin gadi. Sai ya ba wa waɗansu manoma hayar gonar inabin, sa’an nan ya yi tafiya. **2** Da lokacin girbi ya yi, sai ya aiki wani bawa wajen’yan hayan, don yā karɓo masa’ya’yan inabin daga wurinsu. **3** Amma suka kama shi, suka yi masa ɗuka, suka kore shi hannun wofi. **4** Sai ya sāke aikan wani bawa wurinsu, amma suka bugi wannan mutum a kai, suka wulaƙanta shi. **5** Har yanzu ya sāke aikan wani. Wannan kuwa suka kashe. Ya aika waɗansu da yawa; suka bubbuge waɗansu, sauran kuwa suka kashe. **6** “Sauran mutum ɗaya da ya rage ya aika, ɗa, da yake ƙauna. Daga ƙarshe sai ya aike shi, yana cewa, ‘Za su girmama ɗana.’ **7** “Amma’yan hayan suka ce wa juna, ‘Aha! Wannan shi ne magājin. Ku zo mu kashe shi, gādon kuma yā zama namu.’ **8** Sai suka kama shi suka kashe, suka jefa shi bayan gonar inabin. **9** “To, me, mai gonar inabin zai yi ke nan? Zai zo yā karkashe dukan’yan hayan nan, ya kuma ba wa waɗansu gonar inabin. **10** Ba ku taɓa karanta wannan Nassi ba, “Dutsen da magina suka ƙi, shi ne kuwa ya zama dutsen kusurwan gini. **11** Ubangiji ya yi wannan, ya kuma yi kyau a idanunmu?” **12** Sai manyan Firistoci da malaman dokoki da shugabanni suka nemi hanyar da za su kama shi, domin sun

gane ya yi misalin a kansu ne. Amma suka ji tsoron taron, saboda haka suka bar shi suka yi tafiyarsu. **13** Daga baya, sai suka tura waɗansu Farisiyawa da mutanen Hiridus zuwa wurin Yesu, domin su sa masa tarko a cikin maganarsa. **14** Suka zo wurinsa suka ce, “Malam, mun san kai mutum ne mai mutunci. Ba ka bin ra’ayin mutane, don ba ka nuna bambanci. Amma kana koyar da hanyar Allah bisa ga gaskiya. Daidai ne a biya wa Kaisar haraji, ko babu? **15** Mu biya ko kada mu biya?” Amma Yesu ya san munafuncinsu, sai ya yi tambaya ya ce, “Don me kuke ƙoƙarin sa mini tarko? Ku kawo mini dinari in ga.” **16** Suka kawo masa kuɗin, sai ya tambaye, su ya ce, “Hoton wane ne wannan? Kuma rubutun wane ne wannan?” Suka ce, “Na Kaisar.” **17** Sai Yesu ya ce musu, “Ku ba wa Kaisar abin da yake na Kaisar, ku ba wa Allah kuma abin da yake na Allah.” Suka yi mamakinsa ƙwarai. **18** Sa’an nan Sadukiyawa da suke cewa, babu tashin matattu, suka zo masa da tambaya. **19** Suka ce, “Malam, Musa ya rubuta mana cewa, in ɗan’uwan wani mutum ya mutu, ya bar mata babu’ya’ya, dole mutumin ya auri gwauruwar, yā kuma samo wa ɗan’uwansa’ya’ya. **20** To, an yi waɗansu’yan’uwa guda bakwai. Na fari ya yi aure, ya mutu babu’ya’ya. **21** Na biyun ya auri gwauruwar, sai shi ma ya mutu, babu’ya’ya. Haka kuma na ukun. **22** A gaskiya, ba ko ɗaya daga cikin bakwai ɗin da ya bar’ya’ya. Daga ƙarshe, macen ta mutu. **23** To, a tashin matattu, matar wa za tā zama, don duk su bakwai nan sun aure ta?” **24** Yesu ya ce, “Ashe, ba a cikin kuskure kuke ba saboda rashin sanin Nassi, ko ikon Allah? **25** Sa’ad da matattu suka tashi, ba za su yi aure ba, ba kuwa za a ba da su ga aure ba. Za su zama kamar yadda mala’iku suke a cikin sama. **26** Game da tashin matattu kuwa, ashe, ba ku karanta a cikin littafin Musa ba, game da labarin ɗan kurmin nan mai cin wuta da Musa ya gani a jeji, yadda Allah ya yi magana da shi ya ce, ‘Ni ne Allah na Ibrahim, Allah na Ishaku da kuma Allah na Yaƙub?’ **27** Shi ba Allah na matattu ba ne, shi Allah na masu rai ne. Kun yi mummunan kuskure!” **28** Wani daga cikin malaman dokoki ya zo ya ji suna muhawwara. Da ya lura cewa Yesu ya amsa musu daidai, sai ya tambaye

shi ya ce, “A cikin dukan dokoki, wacce ta fi girma duka?” 29 Yesu ya ce, “Wadda ta fi girma duka, ita ce wannan. ‘Ku saurara, ya Isra’ila, Ubangiji Allahnmu, Ubangiji daya ne. 30 Ka kaunaci Ubangiji Allahnka da dukan zuciyarka, da dukan ranka, da dukan hankalinka, da kuma dukan karfinka.’ 31 Na biyun ita ce, ‘Ka kaunaci maƙwabcinka kamar kanka.’ Ba wata doka da ta fi wadannan.” 32 Mutumin ya ce, “Malam, ka fadi daidai. Daidai ne da ka ce, Allah daya ne, babu kuma wani sai shi. 33 Nuna kauna ga Allah da dukan zuciyarka, da dukan ganewarka, da dukan karfinka, da kuma nuna kauna ga maƙwabcinka kamar kanka, ya fi dukan hadayun konawa da sadakoki.” 34 Da Yesu ya ga ya amsa da hikima, sai ya ce masa, “Ba ka da nisa da mulkin Allah.” Daga lokacin, ba wanda ya yi karambani yin masa wata tambaya. 35 Yayinda Yesu yake koyarwa a filin haikalin, sai ya yi tambaya ya ce, “Yaya malaman dokoki suke cewa Kiristi dan Dawuda ne? 36 Dawuda da kansa ya yi magana ta wurin Ruhu Mai Tsarki ya ce, “‘Ubangiji ya ce wa Ubangijina, “Zauna a hannun damana sai na sa abokan gabanka a farkashin sawunka.” 37 Dawuda da kansa ya kira shi ‘Ubangiji.’ To, ta yaya zai zama dansa?” Taro mai yawa suka saurare shi da murna. 38 Sa’ad da Yesu yake koyarwa ya ce, “Ku lura da malaman dokoki. Sukan so yin tafiya a manyan riguna, a kuma dinga gaishe su a wuraren kasuwanci. 39 Sukan kuma nemi wuraren zama mafi daraja a majami’u, da kuma wuraren zaman manya a bukukkuwa. 40 Suna kwace gidajen gwauraye, kuma don nuna iyawa, sukan yi dogayen addu’o’i. Irin mutanen nan, za su sha hukunci mai tsanani sosai.” 41 Yesu ya zauna daura da inda ake bayarwa, ya kuma dubi yadda taron suke sa kuɗinsu a cikin dakunan ajiya haikali. Masu arziki da yawa suka zuba kuɗaɗe masu yawa. 42 Amma wata matalauciya gwauruwa, ta zo ta saka anini biyu, da suka yi daidai da rabin kobo. 43 Yesu ya kira almajiransa wurinsa ya ce, “Gaskiya nake gaya muku, abin da matalauciya gwauruwan nan ta zuba cikin dakunan ajiya nan ya fi na sauran dukan. 44 Dukansu sun bayar ne daga cikin arzikinsu; ita

kuwa, daga cikin talaucinta, ta ba da kome, duk abin da take da shi na rayuwa.”

13 Da yake barin haikalin, sai daya daga cikin almajiransa ya ce masa, “Malam! Dubi irin manya-manyan duwatsun nan! Ka ga irin gine-ginen nan masu kyau mana!” 2 Yesu ya amsa ya ce, “Ka ga dukan manyan gine-ginen nan? Ba wani dutse a nan, da za a bari kan wani da ba za a rushe ba.” 3 Da Yesu yana zaune a kan Dutsen Zaitun da yake daura da haikali, sai Bitrus, Yaƙub, Yohanna da kuma Andarawus, suka tambaye shi a boye, suka ce, 4 “Ka gaya mana, yausha waɗannan abubuwa za su faru? Wace alama ce kuma za ta nuna cewa, duk waɗannan suna dab da cikawa?” 5 Sai Yesu ya ce musu, “Ku lura fa kada wani ya ruɗe ku. 6 Da yawa za su zo a cikin sunana, suna cewa, ‘Ni ne shi.’ Za su kuwa rudi mutane da yawa. 7 Sa’ad da kuka ji labarun yaƙe-yaƙe da jita-jitar yaƙe-yaƙe, kada hankalinku ya tashi. Dole irin waɗannan abubuwa su faru. Amma karshen tukuna. 8 Al’umma za ta tasar wa al’umma, mulki kuma ya tasar wa mulki. Za a yi girgizar fasa a wurare dabam-dabam, a kuma yi yunwa. Waɗannan dai mafarin azabar naƙuda. 9 “Dole ku yi zaman tsaro. Za a ba da ku ga hukuma, a kuma bulale ku a majami’u. Saboda ni kuma, za ku tsaya a gaban gwamnoni da sarakuna, domin ku ba da shaida a gabansu. 10 Dole sai an fara yin wa’azin bishara ga dukan al’ummai. 11 Sa’ad da aka kama ku, aka kuma kai ku don a yi muku shari’a, kada ku damu da abin da za ku faɗa. Sai dai ku fadi abin da aka ba ku a lokacin. Gama ba ku kuke magana ba, Ruhu Mai Tsarki ne. 12 “Dan’uwa zai ba da dan’uwa a kashe. Mahaifi zai ba da dansa.’Ya’ya za su tayar wa iyayensu, su kuma sa a kashe su. 13 Dukan mutane za su fi ku saboda ni, amma wanda ya tsaya da karfi har karshen, zai sami ceto. 14 “Sa’ad da kuka ga ‘abin kyama, mai kawo hallaka’tsaye indabai kamata ba (mai karatu ya gane), to, sai waɗanda suke a Yahudiya su gudu zuwa duwatsu. 15 Kada wani da yake kan rufin gidansa ya sauka, ko ya shiga gida don ya dauki wani abu. 16 Kada wani da yake gona kuma ya koma don daukar rigarsa. 17 Kaiton mata masu

ciki, da mata masu renon'ya'ya a wadancan kwanakin! **18** Ku yi addu'a, kada wannan ya faru a lokacin sanyi. **19** Domin wadancan kwanakin za su zama kwanaki na bakin ciki, wadanda ba a taɓa yin irinsa ba tun farkon halitta, har ya zuwa yanzu, ba kuwa za a saƙe yin irinsa ba. **20** "Da ba don Ubangiji ya rage kwanakin nan ba, da ba wani da zai tsira. Amma saboda zaɓaɓɓu wadanda ya zaɓa, sai ya rage kwanakin. **21** A lokacin nan, in wani ya ce muku, 'Duba, ga Kiristi nan!' Ko kuwa, 'Duba, ga shi can!' Kada ku gaskata. **22** Gama Kiristi masu yawa na karya, da annabawan karya za su firfito, su kuma aikata manyan alamu da ayyukan banmamaki don su rudi har da zaɓaɓɓu ma in zai yiwu. **23** Amma ku kula! Na dai gaya muku kome tun da wuri. **24** "Amma wadancan kwanaki, bayan bakin azaban nan, "rana za ta yi duhu, wata kuma ba zai ba da haskensa ba; **25** taurari za su faɓɓa daga sararin sama. Za a kuma girgiza manyan abubuwan da suke a sararin sama." **26** "Sa'an nan, mutane za su ga 'Dan Mutum yana zuwa cikin gizagizai da iko, da daukaka mai girma. **27** Zai kuma aiko mala'ikunsa su tattaro zaɓaɓɓunsa daga kusurwoyi hudun nan, daga iyakar duniya har ya zuwa iyakar sama. **28** "To, sai ku yi koyi da itacen baure. Da zarar rassansa suka yi taushi, ganyayensa kuma suka toho, kun san cewa damina ta yi kusa ke nan. **29** Haka ma, in kuka ga wadannan abubuwa suna faruwa, ku san cewa ya yi kusan zuwa, yana ma dab da bakin kofa. **30** Gaskiya nake gaya muku, zamanin nan ba zai shude ba sai duk abubuwan nan sun faru. **31** Sama da kasa za su shude, amma kalmomina ba za su taɓa shudewa ba. **32** "Game da wannan rana ko sa'a kuwa, ba wanda ya sani, ko mala'ikun da suke sama, ko 'Dan, sai Uban kaɗai. **33** Ku lura fa! Ku zauna a shiryel! Don ba ku san lokacin da shi zai zo ba. **34** Yana kama da mutumin da zai yi tafiya. Yakan bar gidansa a hannun bayinsa, kowa da nasa aikin da aka sa shi, ya kuma ce wa wanda yake gadin kofa, ya yi tsaro. **35** "Saboda haka, sai ku zauna a shiryel, domin ba ku san lokacin da maigidan zai dawo ba, ko da yamma ne, ko da tsakar dare ne, ko lokacin da zakara na cara ne, ko kuma da safe ne. **36** In ya zo kwaram, kada ka bari

ya tarar da kai kana barci. **37** Abin da na faɗa muku, na faɗa wa kowa. 'Ku yi tsaro!'"

14 To, saura kwana biyu ne kaɗai a yi Bikin Ketarewa da Bikin Burodi Marar Yisti, sai manyan firistoci da malaman dokoki, suka nemi wani dalili su kama Yesu a boye, su kashe. **2** Suka ce, "Ba a lokacin Biki ba, don kada mutane su yi tawaye." **3** Yayinda yake a Betani, a gidan wani mutumin da ake kira Siman Kuturu, yana cin abinci, sai wata mace ta zo da wani dan tulu na turaren alabasta da aka yi da nardi zalla, mai tsadan gaske. Ta fasa tulun, ta kuma zuba turaren a kansa. **4** Wadansu daga cikin wadanda suke wurin, suka ji haushi, suka ce wa juna, "Me ya sa za a bata turaren nan haka? **5** Da an sayar da shi, ai, da an sami kuɗi fiye da albashi ma'aikaci na shekara guda, a ba wa matalauta. Sai suka tsawata mata da zafi." **6** Yesu ya ce, "Ku fyale ta mana. Don me kuke damunta? Ta yi abu mai kyau a gare ni. **7** Matalauta dai suna tare da ku kullum, za ku kuma iya taimakonsu a duk lokacin da kuke so. Amma ni ba zan kasance da ku kullum ba. **8** Ta yi abin da ta iya yi. Ta zuba turare a jikina kafin lokaci, don shirin jana'izata. **9** Gaskiya nake gaya muku, duk inda aka yi wa'azin bishara ko'ina a duniya, za a faɗi abin da ta yi, domin tunawa da ita." **10** Sai Yahuda Iskariyot, daya daga cikin Sha Biyun nan, ya je wajen manyan firistoci don ya bashe Yesu a gare su. **11** Suka yi murna da jin haka, suka yi alkawari za su ba shi kuɗi. Don haka, ya fara neman zarafi ya ba da shi. **12** A rana ta fari ta Bikin Burodi Marar Yisti, lokacin da akan yanka dan ragon hadayar kafara, bisa ga al'ada ta tunawa da Bikin Ketarewa, sai almajiran Yesu suka tambaye shi, suka ce, "Ina kake so mu je mu shirya maka wurin da za ka ci Bikin Ketarewa?" **13** Sai ya aiki biyu daga cikin almajiransa ya ce, "Ku shiga cikin birni, za ku sadu da wani dauke da tulun ruwa. Ku bi shi. **14** Gidan da ya shiga, ku gaya wa maigidan cewa, 'Malam yana tambaya, ina daikin bakina, inda zan ci Bikin Ketarewa tare da almajiraina?' **15** Zai nuna muku wani babban daikin sama da aka shirya domin baƙi. Ku yi mana shirin a can." **16** Almajiran suka tafi, suka shiga cikin birnin,

suka kuwa tarar da kome kamar yadda Yesu wannan kwaf. Amma ba abin da nake so ba, ya faɗa musu. Sai suka shirya Bikin K'etarewa. sai dai abin da kake so." 37 Sai ya koma wajen almajiransa, ya same su suna barci. Ya ce wa Bitrus, "Siman, kana barci ne? Ka kasa yin tsaro na sa'a ɗaya? 38 Ku yi tsaro, ku kuma yi addu'a, domin kada ku faɗi cikin jarraba. Ruhu yana so, sai dai jiki raunana ne." 39 Ya saƙe komawa, ya maimaita addu'ar da ya yi. 40 Da ya dawo, ya saƙe tarar da su suna barci, domin barci ya cika musu ido. Suka rasa abin da za su ce masa. 41 Da ya koma sau na uku, sai ya ce musu, "Har yanzu kuna barci, kuna hutawa ba? Ya isa! Lokaci ya yi. Duba an ba da 'Dan Mutum abinci, sai Yesu ya ɗauki burodi, ya yi godiya, a hannun masu zunubi. 42 Ku tashi! Mu tafi! Ga mai bashe ni ɗin yana zuwa!" 43 Yana cikin magana ke nan, sai Yahuda, ɗaya daga cikin Sha Biyun ya bayyana. Ya zo tare da taro da suke riƙe da takuba da sanduna. Manyan firistoci da malaman dokoki, da kuma dattawa ne suka turo taron. 44 Mai bashe shi ɗin ya riga ya shirya alama da su cewa, "Wanda na yi wa sumba, shi ne mutumin, ku kama shi, ku riƙe sosai." 45 Nan da nan Yahuda ya je wurin Yesu ya ce, "Rabbi!" Ya kuma yi masa sumba. 46 Mutanen kuwa suka kama Yesu, suka riƙe shi. 47 Sai wani cikin waɗanda suke tsattsaye kusa ya zaɓe takobinsa, ya sare kunnen bawan babban firist. 48 Yesu ya ce, "Ina jagoran wani tawaye ne da kuka fito da takuba da kuma sanduna domin ku kama ni? 49 Kowace rana ina tare da ku, ina koyarwa a filin haikali, ba ku kama ni ba. Amma dole a cika Nassi." 50 Sai kowa ya yashe shi ya gudu. 51 Wani saurayin da ba ya sanye da kome sai rigar lilin, yana bin Yesu. Da suka yi ƙoƙarin kama shi, 52 sai ya gudu ya bar rigarsa, ya gudu tsirara. 53 Suka kai Yesu wajen babban firist, sai dukan manyan firistoci, dattawa da kuma malaman dokoki suka taru. 54 Bitrus ya bi shi daga nesa, har cikin filin gidan babban firist. A can, ya zauna tare da masu gadi, yana jin ɗumin wuta. 55 Manyan firistoci da dukan'yan Majalisa, suka shiga neman shaidar laifin da za a tabbatar a kan Yesu, domin su kashe shi. Amma ba su sami ko ɗaya ba. 56 Da yawa suka ba da shaidar ƙarya a kansa, amma shaidarsu ba ta zo ɗaya ba. 57 Sai waɗansu suka miƙe tsaye, suka ba da wannan shaida ƙarya a kansa, suka

ce, 58 “Mun ji shi ya ce, ‘Zan rushe wannan haikali da mutum ya gina, cikin kwana uku, in sāke gina wani wanda ba ginin mutum ba.’” 59 Duk da haka ma, shaidarsu ba tā zo ɗaya ba. 60 Sai babban firist ya tashi a gabansu, ya tambayi Yesu ya ce, “Ba za ka amsa ba? Wane shaida ke nan waɗannan mutane suke kawowa a kanka?” 61 Amma Yesu ya yi shiru, bai kuwa amsa ba. Babban firist ya sāke tambayarsa ya ce, “Kai ne Kiristi, ‘Dan Mai Albarka?’” 62 Yesu ya ce, “Ni ne. Za ku kuwa ga ‘Dan Mutum yana zaune a hannun dama na Mai Iko, yana kuma zuwa a cikin gizagizan sama.’” 63 Babban firist ya yage tufafinsa, ya yi ce, “Ina dalilin neman waɗansu shaidu kuma? 64 Kun dai ji saɓon. Me kuka gani?” Duka suka yanke masa hukuncin kisa. 65 Sai waɗansu suka fara tattofa masa miyau, suka rufe masa idanu, suka bubbuge shi da hannuwansu, suka ce, “Yi annabci!” Masu gadin kuma suka ɗauke shi, suka yi masa duka. 66 Yayinda Bitrus yake ƙasa a filin gidan, sai wata yarinya, baiwa, ɗaya daga cikin ma’aikatan babban firist, ta zo can. 67 Da ta ga Bitrus yana jin dumi, sai ta dube shi da kyau. Ta ce, “Kai ma kana tare da Yesu, Banazare.” 68 Amma ya yi mūsu ya ce, “Ban san abin da kike magana ba, balle ma in fahimce ki.” Sai ya fita zuwa zaure. 69 Da baiwar ta gan shi a can, sai ta sāke gaya wa waɗanda suke tsattsaye a wurin, ta ce, “Wannan mutum yana ɗaya daga cikinsu.” 70 Sai ya sāke yin musu. Bayan ɗan lokaci kaɗan, sai waɗanda suke tsattsaye kusa suka ce wa Bitrus, “Lalle, kana ɗaya daga cikinsu, gama kai mutumin Galili ne.” 71 Sai ya fara la’antar kansa, yana rantsuwa musu, yana cewa, “Ban san wannan mutumin da kuke magana a kai ba.” 72 Nan da nan zakara ya yi cara sau na biyu. Sai Bitrus ya tuna da maganar da Yesu ya yi masa cewa, “Kafin zakara yā yi cara sau biyu, za ka yi mūsun sanina sau uku.” Sai ya fashe da kuka.

15 Da sassafe, sai manyan firistoci da dattawa, da malaman dokoki, da dukan Majalisa, suka yanke shawara. Suka daure Yesu, suka kai shi, suka miƙa shi ga Bilatus. 2 Bilatus ya yi tambaya ya ce, “Kai ne Sarkin Yahudawa?”

Yesu ya amsa ya ce, “I, haka yake, kamar yadda ka faɗa.” 3 Manyan firistoci suka zarge shi a kan abubuwa da yawa. 4 Don haka Bilatus ya sāke tambayarsa ya ce, “Ba za ka amsa ba? Dubi abubuwa da yawa da suke zarginka da su.” 5 Amma har yanzu, Yesu bai ba da amsa ba, Bilatus ya yi mamaki. 6 Yanzu fa, al’ada ce a lokacin Bikin, a saki ɗan kurkuku guda wanda mutane suka roƙa. 7 Wani mutumin da ake kira Barabbas, yana a kurkuku, tare da waɗansu’yan tawaye da suka yi kisankai a lokacin wani hargitsi. 8 Taron suka matso, suka ce roƙi Bilatus yā yi musu abin da ya saba yi. 9 Bilatus ya yi tambaya ya ce, “Kuna so in sakar muku Sarkin Yahudawa?” 10 Don ya san saboda sonkai ne manyan firistoci suka ba da Yesu a gare shi. 11 Amma manyan firistoci suka zuga taron su sa a saki Barabbas, a maimakon Yesu. 12 Bilatus ya tambaye su ya ce, “To, me zan yi da wanda kuke ce da shi, sarkin Yahudawa?” 13 Suka yi ihu, suka ce, “A gicciye shi!” 14 Bilatus ya yi tambaya ya ce, “Don me? Wane laifi ya yi?” Amma suka ƙara yin ihu suna cewa, “A gicciye shi!” 15 Don son yā faranta wa taron rai, sai Bilatus ya sakar musu Barabbas. Ya sa aka yi wa Yesu bulala, sa’an nan ya ba da shi a gicciye. 16 Sojojin suka tafi da Yesu cikin fadar gwamna (wato, Firetoriyum), suka kira dukan kamfanin sojoji wuri ɗaya. 17 Suka sa masa wata riga mai ruwan shunayya, suka kuma tuƙa rawanin ƙaya suka sa masa. 18 Sai suka fara ce masa, “Ranka yā daɗe sarkin Yahudawa!” 19 Suka dinga bugunsa a ƙā da sanda, suka tattofa masa miyau. Suka durƙusa suka yi masa bangirma na ba’a. 20 Bayan da suka gama yin masa ba’a, suka tuɓe rigar mai ruwan shunayyar, suka sa masa nasa tufafi. Sai suka tafi da shi don a gicciye shi. 21 Sai ga wani mutum daga Sairin da ake kira Siman, mahaifin Alekzanda da Rufus, yana wucewa kan hanyarsa daga ƙauye. Sai suka tilasta shi yā ɗauki gicciyen. 22 Suka kawo Yesu a wurin da ake kira Golgota (wanda yake nufin Wurin Koƙon Kai). 23 Sai suka miƙa masa ruwan inabi gauraye da mur, don yā rage zafi, amma bai sha ba. 24 Sai suka gicciye shi. Suka rarraba tufafinsa, suka jefa ƙuri’a a kansu don su ga abin da kowa zai samu. 25 Sa’a ta uku na

safe ce kuwa aka gicciye shi. **26** Akwai rubutu na zarginsa, da ya ce, Sarkin Yahudawa. **27** Suka gicciye'yan fashi biyu tare da shi, daya a damansa, dayan kuma a hagunsa. **29** Masu wucewa suka zazzage shi. Suka kada kai suna cewa, "To, kai da za ka rushe haikali ka kuma gina shi a kwana uku, **30** sai ka sauko daga gicciyen, ka ceci kanka!" **31** Haka kuma, manyan firistoci da malaman dokoki suka yi masa ba'a a junansu, suna cewa, "Ya ceci waɗansu, amma ya kasa ceton kansa! **32** Bari wannan Kiristi, wannan Sarkin Isra'ila, ya sauko yanzu daga gicciye, don mu ga mu kuma gaskata." Waɗanda aka gicciye tare da shi ma suka zazzage shi. **33** Daga sa'a ta shida har zuwa sa'a ta tara na rana, duhu ya rufe dukan kasar. **34** A daidai sa'a ta tara na rana, sai Yesu ya daga murya da karfi ya ce, "Eloi, Eloi, lama sabaktani?" (Wato, "Ya Allahna, ya Allahna, don me ka yashe ni?"). **35** Da waɗansu cikin waɗanda suke tsattsaye kusa da wurin suka ji haka, suka ce, "Ku saurara, yana kiran Iliya." **36** Wani mutum ya ruga ya je ya jiko soso da ruwan tsami, ya soka a sanda ya miƙa wa Yesu ya sha. Ya ce, "Ku kyale shi. Bari mu ga ko Iliya zai zo ya saukar da shi." **37** Da murya mai karfi, Yesu ya ja numfashinsa na karshe. **38** Labulen haikali kuwa ya yage kashi biyu, daga sama har kasa. **39** Da jarumin da yake tsaye a gaban Yesu ya ji muryarsa, ya kuma ga yadda ya mutu, sai ya ce, "Gaskiya, wannan mutum 'Dan Allah ne!" **40** Waɗansu mata suna kallo daga nesa. A cikinsu kuwa akwai Maryamu Magdalin, Maryamu mahaifiyar Yakub karami da Yusuf, da kuma Salome. **41** A Galili waɗannan mata ne suka riƙa bin sa suna yin masa hidima. Waɗansu mata da yawa da suka zo tare da shi daga Urushalima, su ma suna nan a can. **42** Ranar kuwa ita ce ranar Shirye-shirye (wato, ana kashegari Asabbaci). Saboda haka, da yamma ta yi, sai **43** Yusuf daga Arimateya, wani sanannen dan Majalisa, wanda da ma yake jiran zuwan mulkin Allah, ya je wajen Bilatus ba tsoro, ya roka a ba shi jikin Yesu. **44** Bilatus ya yi mamaki da ya ji cewa Yesu ya riga ya mutu. Sai ya kira jarumin ya tambaye shi ko Yesu ya riga ya mutu. **45** Da ya ji ta bakin jarumin cewa haka ne, sai ya ba wa Yusuf jikin.

46 Sai Yusuf ya kawo zanen lilin, ya saukar da jikin, ya nannade shi da lilin din, sa'an nan ya sa shi a kabarin da aka fafe a cikin dutse. Sai ya gungura wani dutse ya rufe bakin kabarin. **47** Maryamu Magdalin da Maryamu uwar Yusuf sun ga inda aka kwantar da shi.

16 Da Asabbaci ya wuce, sai Maryamu Magdalin, Maryamu mahaifiyar Yakub, da kuma Salome suka sayi kayan kanshi domin su je su shafa wa jikin Yesu. **2** A ranar farko ta mako, da sassafe, bayan fitowar rana, suna kan hanyarsu zuwa kabarin ke nan, **3** sai suka tambaye juna suka ce, "Wane ne zai gungura mana dutsen daga bakin kabarin?" **4** Amma da suka daga kai, sai suka ga cewa, an riga an gungura dutsen. Dutsen kuwa babba ne. **5** Da suna shiga cikin kabarin, sai suka ga wani saurayi sanye da farar riga, yana zaune a hannun dama, sai suka firgita. **6** Ya ce, "Kada ku firgita. Kuna neman Yesu Banazare wanda aka gicciye ne. Ya tashi! Ba ya nan. Ku dubi inda aka kwantar da shi. **7** Amma ku tafi ku gaya wa almajiransa da kuma Bitrus cewa, 'Ya sha gabanku zuwa Galili. Can za ku gan shi, kamar yadda ya fada muku.'" **8** Da rawan jiki da kuma rudewa, matan suka fita a guje daga kabarin. Ba su kuwa gaya wa kowa ba, don suna tsoro. **9** (note: **The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.**) Da Yesu ya tashi daga matattu da safe, a ranar farko ta mako, ya fara bayyana ga Maryamu Magdalin, wadda ya fitar da aljanu bakwai daga cikinta. **10** Ta je ta gaya wa waɗanda da suke tare da shi, waɗanda kuma suke makoki da kuka. **11** Da suka ji cewa Yesu yana da rai, har ma ta gan shi, ba su gaskata ba. **12** Daga baya Yesu ya bayyana a wani kamanni dabam ga biyunsu, yayinda suke tafiya kauye. **13** Waɗannan kuwa suka koma suka shaida wa sauran, amma su ma ba su gaskata ba. **14** Bayan haka, Yesu ya bayyana ga Sha Dayan, yayinda suke cin abinci. Ya tsawata musu a kan rashin bangaskiyarsu, da yadda suka ki gaskata waɗanda suka gan shi bayan ya tashi. **15** Ya ce, musu, "Ku tafi cikin dukan duniya, ku yi wa'azin bishara ga dukan halitta. **16** Duk wanda ya gaskata, aka kuma yi

masa baftisma, zai sami ceto. Amma duk wanda bai gaskata ba kuwa, zai hallaka. **17** Wadannan alamu za su kasance tare da wadanda suka gaskata. A cikin sunana za su fitar da aljanu, za su yi magana da sababbin harsuna. **18** Za su dauki macizai da hannuwansu. In kuwa suka sha mugun dafi, ba zai cuce su ba ko kafan. Za su dibiya hannuwansu a kan marasa lafiya, su kuwa warke.” **19** Bayan Ubangiji Yesu ya yi musu magana, sai aka dauke shi zuwa sama, ya kuma zauna a hannun dama na Allah. **20** Sai almajiran suka fita, suka yi wa’azi ko’ina. Ubangiji kuwa ya yi aiki tare da su, ya tabbatar da maganarsa ta wurin alamu da suke biye da maganar.

Luka

1 Mutane da yawa sun ɗau niyyar rubuta labarin abubuwan da aka cika a cikinmu, **2** kamar yadda muka karɓe su daga waɗanda tun farko shaidu ne da kuma masu hidimar bishara. **3** Saboda haka, da yake ni da kaina na binciko kome a hankali daga farko, na ga ya yi kyau in rubuta maka labarin dalla-dalla, ya mafifici Tiyofilus, **4** don ka san tabbacin abubuwan da aka koyar da kai. **5** A lokacin da Hiridus ne yake sarautar Yahudiya, an yi wani firist mai suna Zakariya, na sashin firistoci gidan Abiya. Matarsa Elizabet ma'yar zuriyar Haruna ce. **6** Dukansu biyu kuwa masu adalci ne a gaban Allah, suna kuma bin umarnan Ubangiji da farillansa duka da halin rashin zargi. **7** Sai dai ba su da'ya'ya, domin Elizabet bakarriya ce; kuma dukansu biyu sun tsufa. **8** Wata rana da lokacin aikin firistoci na sashen Zakariya na yin hidima ya kewayo, yana kuma cikin hidimarsa ta firist a gaban Allah, **9** sai aka zaɓe shi ta wurin kuri'a, bisa ga al'adar aikin firist, ya shiga haikalin Ubangiji ya kɔne turare. **10** Da lokacin kɔne turare ya yi, duk taron masu sujada suna a waje suna addu'a. **11** Sai mala'ikan Ubangiji ya bayyana gare shi, tsaye a dama da bagaden turare. **12** Da Zakariya ya gan shi sai ya firgita, tsoro kuma ya kama shi. **13** Amma mala'ikan ya ce masa, "Kada ka ji tsoro, Zakariya; an ji addu'arka. Matarka Elizabet za ta haifa maka ɗa, za ka kuma ba shi suna Yohanna. **14** Zai zama abin murna da farin ciki a gare ka, mutane da yawa kuwa za su yi murna don haihuwarsa, **15** gama zai zama mai girma a gaban Ubangiji. Ba kuwa zai taɓa shan ruwan inabi ko wani abu mai sa maye ba. Zai cika da Ruhu Mai Tsarki tun haihuwa. **16** Shi ne zai juye mutanen Isra'ila da yawa zuwa wurin Ubangiji Allahnsu. **17** Zai sha gaban Ubangiji, a ruhu da kuma iko irin na Iliya, domin ya juye zukatan iyaye ga'ya'yansu, marasa biyayya kuma ga zama masu biyayya don ya kintsa mutane su zama shiryayyu domin Ubangiji." **18** Sai Zakariya ya tambayi mala'ikan ya ce, "Yaya zan tabbatar da wannan? Ga ni tsoho, matana

kuma ta kwana biyu." **19** Mala'ikan ya ce, "Ni ne Jibra'ilu. Ina tsaya a gaban Allah, an kuma aiko ni in yi maka magana, in kuma faɗa maka wannan labari mai daɗi. **20** Yanzu za ka zama bebe, ba za ka kara iya magana ba sai ranar da wannan magana ta cika, saboda ba ka gaskata da kalmomina waɗanda za su zama gaskiya a daidai lokacinsu ba." **21** Ana cikin haka, mutane suna jiran Zakariya, suna kuma mamaki me ya sa ya daɗe haka a cikin haikali. **22** Da ya fito, bai iya yin musu magana ba. Sai suka gane, ya ga wahayi ne a haikali, domin ya dinga yin musu alamu, amma ya kasa yin magana. **23** Da lokacin hidimarsa ya cika, sai ya koma gida. **24** Bayan wannan, matarsa Elizabet ta yi ciki, ta kuma riƙa buya har wata biyar. **25** Sai ta ce, "Ubangiji ne ya yi mini wannan. A waɗannan kwanaki ya nuna tagomashinsa ya kuma kawar mini da kunya a cikin mutane." **26** A wata na shida, sai Allah ya aiki mala'ika Jibra'ilu zuwa Nazaret, wani gari a Galili, **27** gun wata budurwar da aka yi alkawarin aurenta ga wani mutum mai suna Yusuf daga zuriyar Dawuda. Sunan budurwar Maryamu. **28** Mala'ikan ya je wurinta ya ce, "A gaishe ki, ya ke da kika sami tagomashi kwarai Ubangiji yana tare da ke." **29** Maryamu ta damu kwarai da kalmominsa, tana tunani wace irin gaisuwa ce haka? **30** Amma mala'ikan ya ce mata, "Kada ki ji tsoro, Maryamu, kin sami tagomashi a wurin Allah. **31** Ga shi za ki yi ciki ki kuma haifi ɗa, za ki kuma ba shi suna Yesu. **32** Zai zama mai girma, za a kuma kira shi Ɗan Maɗaukaki. Ubangiji Allah zai ba shi gadon sarautar kakansa Dawuda, **33** zai yi mulkin gidan Yakub har abada, mulkinsa kuma ba zai taɓa kare ba." (aiōn g165) **34** Maryamu ta tambayi mala'ikan ta ce, "Yaya wannan zai yiwu, da yake ni budurwa ce?" **35** Mala'ikan ya amsa ya ce, "Ruhu Mai Tsarki zai sauko miki, ikon Maɗaukaki kuma zai rufe ke. Saboda haka, Mai Tsarkin nan da za a haifa, za a kira shi Ɗan Allah. **36** Yar'uwar ki Elizabet ma za ta haifi ɗa a tsufanta, ita da aka ce bakarriya, ga shi tana a watanta na shida. **37** Gama ba abin da zai gagari Allah." **38** Maryamu ta amsa ta ce, "To, ni baiwar Allah ce, bari ya zama mini kamar yadda ka faɗa." Sai mala'ikan ya tafi abinsa. **39** A lokacin

sai Maryamu ta shirya ta gaggauta zuwa wani gari a Kasar tudu ta Yahudiya, 40 inda ta shiga gidan Zakariya ta kuma gai da Elizabet. 41 Da Elizabet ta ji gaisuwar Maryamu, sai jaririn da yake a cikinta ya yi motsi. Elizabet kuma ta cika da Ruhu Mai Tsarki. 42 Sai ta daga murya da farfi ta ce, “Ke mai albarka ce a cikin mata. Mai albarka ne kuma dan da za ki haifa! 43 Me ya sa na sami wannan tagomashi har da mahaifiyar Ubangijina za ta zo wurina? 44 Da jin gaisuwar, sai jaririn da yake cikina ya yi motsi don murna. 45 Mai albarka ce wadda ta gaskata cewa abin da Ubangiji ya fada mata zai cika!” 46 Sai Maryamu ta ce, “Raina yana daukaka Ubangiji 47 ruhuna kuma yana farin ciki da Allah Mai Cetona, 48 gama ya lura da kasƙancin baiwarsa. Daga yanzu nan gaba dukan zamanai za su ce da ni mai albarka, 49 gama Mai Iko Duka ya yi mini manyan abubuwa, sunansa labudda Mai Tsarki ne. 50 Jinkansa ya kai ga masu tsoronsa, daga zamani zuwa zamani. 51 Ya aikata manyan ayyuka da hannunsa; ya watsar da waɗanda suke masu girman kai a zurfin tunaninsu. 52 Ya saukar da masu mulki daga gadajen sarautarsu amma ya daukaka kasƙantattu. 53 Ya Kosar da masu yunwa da kyawawan abubuwa amma ya sallami mawadata hannu wofi. 54 Ya taimaki bawansa Isra’ila, yana tunawa ya nuna jinkai 55 ga Ibrahim da zuriyarsa har abada, kamar yadda ya fada wa kakanninmu.” (aiɓn g165) 56 Maryamu ta zauna da Elizabet kusan wata uku sa’an nan ta koma gida. 57 Sa’ad da kwanaki suka yi don Elizabet ta haihu, sai ta haifi da. 58 Maƙwabtanta da’yan’uwanta suka ji cewa Ubangiji ya nuna mata jinkai mai yawa, suka kuma taya ta farin ciki. 59 A rana ta takwas, sai suka zo don a yi wa yaron kaciya, da su sa masa sunan mahaifinsa Zakariya ne, 60 amma mahaifiyar yaron ta ce, “A’a! Za a ce da shi Yohanna.” 61 Sai suka ce mata, “Ba wani a cikin danginku mai wannan suna.” 62 Sai suka yi alamu wa mahaifinsa, don su san sunan da zai su a kira yaron. 63 Ya yi alama a kawo masa allo, a gaban kowa sai ya rubuta, “Sunansa Yohanna.” Dukan mutane kuwa suka yi mamaki. 64 Nan da nan bakinsa ya buɗe harshensa kuma ya saku, sai ya fara magana yana yabon Allah.

65 Maƙwabta duk suka cika da tsoro, mutane kuwa suka yi ta yin magana game da dukan waɗannan abubuwa a ko’ina a cikin Kasar tudu ta Yahudiya. 66 Duk waɗanda suka ji wannan kuwa sun yi mamaki suna cewa, “To, me yaron nan zai zama?” Gama hannun Ubangiji yana tare da shi. 67 Mahaifinsa Zakariya ya cika da Ruhu Mai Tsarki sai ya yi annabci ya ce, 68 “Yabo ya tabbata ga Ubangiji, Allah na Isra’ila, domin ya zo ya kuma fanshe mutanensa. 69 Ya ta mana kaƙon ceto a gidan bawansa Dawuda 70 (yadda ya yi magana tun tuni ta wurin annabawansa masu tsarki), (aiɓn g165) 71 cewa zai cece mu daga abokan gaɓanmu daga kuma hannun dukan waɗanda suke kinmu 72 don ya nuna jinkai ga kakanninmu, ya kuma tuna da alƙawarinsa mai tsarki, 73 rantsuwar da ya yi wa mahaifinmu Ibrahim, 74 don ya kuɓutar da mu daga hannun abokan gaɓanmu, ya kuma sa mu iya yin masa hidima babu tsoro, 75 cikin tsarki da adalci a gabansa dukan kwanakinmu. 76 “Kai kuma, dana, za a ce da kai annabin Maɗaukaki; gama za ka sha gaban Ubangiji don ka shirya masa hanya, 77 don ka sanar da mutanensa ceto, ta wurin gaɗarar zunubansu, 78 saboda jinkai na Allahinmu mai kauna, hasken nan na ceto zai bullo mana daga sama, 79 don ya haskaka a kan waɗanda suke zama cikin duhu, da kuma cikin inuwar mutuwa, don ya bi da kaɗafunmu a hanyar salama.” 80 Yaron kuwa ya yi girma ya kuma karfafa a ruhu; ya zauna a hamada sai lokacin da ya fito a fili ga mutanen Isra’ila.

2 A waɗancan kwanaki, Kaisar Augustus ya ba da doka cewa ya kamata a yi kiɗaya a dukan masarautar Roma. 2 (Wannan ce kiɗaya ta fari da aka yi a lokacin da Kwirininyus yake gwamnar Suriya.) 3 Sai kowa ya koma garinsa don a rubuta shi. 4 Saboda haka Yusuf ma ya haura daga Nazaret a Galili zuwa Yahudiya, ya tafi Betlehem garin Dawuda, don shi daga gida da kuma zuriyar Dawuda ne. 5 Ya tafi can don a rubuta shi tare da Maryamu, wadda aka yi masa alƙawari zai aura, tana kuwa da ciki. 6 Yayinda suke can, sai lokacin haihuwar jaririn ya yi, 7 ta kuwa haifi danta na fari. Ta nannade shi a zane ta kuma kwantar da shi cikin wani

kwami, don ba su sami daki a masauki ba. 8 ga Kiristi na Ubangiji. 27 Da Ruhu ya iza shi, Akwai makiyaya masu zama a fili kusa da wurin, sai ya shiga cikin filin haikali. Sa'ad da iyayen suna tsaron garkunan tumakinsu da dare. 9 suka kawo jaririn nan Yesu don su yi masa Sai wani mala'ikan Ubangiji ya bayyana gare abin da al'adar Doka ta bukaci, 28 sai Siman su, daukakar Ubangiji kuma ta haskaka kewaye ya karfi yaron a hannuwansa ya yabi Allah, da su, suka kuwa tsorata kwarai. 10 Amma yana cewa, 29 "Ya Ubangiji Mai Iko Duka, kamar mala'ikan ya ce musu, "Kada ku ji tsoro. Na yadda ka yi alkawari, yanzu ka sallami bawanka kawo muku labari mai dadi na farin ciki mai lafiya. 30 Gama idanuna sun ga cetonka, 31 yawa ne wanda zai zama domin dukan mutane. wanda ka shirya a gaban dukan mutane, 32 11 Yau a birnin Dawuda an haifa muku Mai haske don bayyanawa ga Al'ummai da kuma Ceto; shi ne Kiristi Ubangiji. 12 Wannan zai daukaka ga mutanenka Isra'ila." 33 Mahaifin zama alama a gare ku. Za ku tarar da jariri a yaron da kuma mahaifiyarsa suka yi mamaki nannade a zane kwance a kwami." 13 Ba labari abin da aka fada game da shi. 34 Sa'an nan sai ga taron rundunar sama suka bayyana tare Siman ya sa musu albarka ya ce wa Maryamu da mala'ikan, suna yabon Allah suna cewa, 14 mahaifiyarsa, "An kaddara yaron nan ya zama "Daukaka ga Allah a can cikin sama, a duniya sanadin faduwa da tashin mutane da yawa a kuma salama ga mutane wadanda tagomashinsa Isra'ila, zai kuma zama alamar da mutane ba yake bisansu." 15 Da mala'ikun suka bar su, su za su so ba, 35 ta haka za a fallasa tunanin suka koma sama, sai makiyayan suka ce wa juna, zुकatan mutane da yawa. Ke ma, takobi zai soki "Mu je Betlehem mu ga wannan abin da ya faru, zuciyarki." 36 Akwai wata annabiya ma, mai wanda Ubangiji ya sanar mana." 16 Sai suka suna Anna, diyar Fanuwel, na kabilar Asher. tafi da sauri, suka tarar da Maryamu da Yusuf. Ta tsufa kutuf; ta yi zama da mijinta shekaru da kuma jaririn kwance a kwami. 17 Sa'ad da bakwai bayan sun yi aure, 37 ta kuwa zama suka gan shi, sai suka baza maganar da aka gaya gwauruwa sai da ta kai shekaru tamanin da musu game da yaron, 18 duk kuwa wadanda hudu. Ba ta taɓa barin haikali ba, tana sujada suka ji wannan, suka yi mamaki a kan abin da dare da rana, tana kuma azumi da addu'a. 38 makiyayan suka fada. 19 Amma Maryamu ta Tana haurawa wurinsu ke nan a wannan lokaci, sai ta yi wa Allah godiya ta kuma yi magana riƙe dukan wadannan abubuwa ta kuma yi ta game da yaron nan ga dukan wadanda suke tunaninsu a zuciyarta. 20 Makiyayan kuwa suka sauraron fansar Urushalima. 39 Bayan da Yusuf da Maryamu suka gama yin dukan abubuwan da Dokar Ubangiji ta bukaci, sai suka koma Galili suka tafi Nazaret garinsu. 40 Yaron kuwa ya yi girma ya yi farfi; ya cika da hikima, alherin Allah kuwa yana bisansa. 41 Kowace shekara, iyayen Yesu sukan je Urushalima don Bikin Ketarewa. 42 Da Yesu ya cika shekaru goma sha biyu, sai suka tafi Bikin bisa ga al'ada. 43 Bayan Bikin, da iyayen suka kama hanya don su koma gida, sai Yesu, yaron nan, ya tsaya a Urushalima, ba da saninsu ba. 44 Su kuwa sun dauka yana tare da su, saboda haka, suka yi ta tafiya har na yini guda. Sa'an nan suka fara nemansa cikin'yan'uwansu da abokansu. 45 Da ba su gan shi ba, sai suka koma Urushalima nemansa. 46 Bayan kwana uku, sai suka same shi a filin haikali zaune a tsakiyar malamai,

yana sauraronsu yana kuma yi musu tambayoyi. 47 Dukan waɗanda suka ji shi, suka yi mamakin fahimtarsa, da amsoshinsa. 48 Da iyayensa suka gan shi sai suka yi mamaki. Mahaifiyarsa ta ce masa, “Dana, don me ka yi mana haka? Ni da mahaifinka duk mun damu muna nemanka.” 49 Sai ya ce, “Don me kuke nemana? Ba ku san cewa, dole in kasance a gidan Ubana ba?” 50 Amma ba su fahimci abin da yake faɗin musu ba. 51 Sai ya koma Nazaret tare da su, yana yi musu biyayya. Mahaifiyarsa kuma ta riƙe dukan waɗannan abubuwa a zuciarta. 52 Yesu kuwa ya yi girma, ya kuma ƙaru cikin hikima, ya kuma sami tagomashi a wurin Allah da mutane.

3 A shekara ta goma sha biyar ta mulkin Kaisar Tiberiyus, a lokacin Buntus Bilatus ne gwamnar Yahudiya, Hiridus kuma yana sarautar Galili, ɗan’uwansa Filibus yana sarautar Ituriya da Tarakunitis, Lisaniyas kuma yana sarautar Abiline. 2 A lokacin ne Annas da Kayifas suke manyan firistoci. Sai maganar Allah ta zo wa Yohanna, ɗan Zakariya a hamada. 3 Ya zaga dukan ƙasar da take kewaye da Urdun, yana wa’azin baftismar tuba don gafarar zunubai. 4 Kamar yadda yake a rubuce a littafin annabi Ishaya. “Muryar mai kira a hamada, ‘Ku shirya wa Ubangiji hanya, ku miƙe hanyoyi domin sa. 5 Za a cike kowane kwari, a farfashe kowane dutse da kowane tudu. Za a miƙe hanyoyin da suka karkace, a gyaggyara hanyoyi masu gargada su zama sumul. 6 Dukan’yan Adam kuwa za su ga ceton Allah!’” 7 Yohanna ya ce wa taron da suke zuwa domin yā yi musu baftisma, “Ku macizai! Wa ya gargade ku, ku guje wa fushin nan mai zuwa? 8 Ku yi ayyukan da suka dace da tuba. Kada ma ku yi tunani za ku iya ce wa kanku, ‘Ai, muna da mahaifinmu Ibrahim.’ Ina gaya muku cewa daga cikin duwatsun nan Allah zai iya tā da’ya’ya wa Ibrahim. 9 An riga an sa bakin gatari a gindin itatuwa, kuma duk itacen da bai ba da’ya’ya masu kyau ba, za a sare shi a jefa cikin wuta.” 10 Sai taron suka tambaye shi, suka ce “Me za mu yi ke nan?” 11 Ya amsa ya ce, “Ya kamata, mutumin da yake da riguna biyu, yā raba da wanda ba shi da riga, mai abinci kuma yā yi haka.” 12 Masu karɓar haraji ma suka zo,

domin a yi musu baftisma. Suka yi tambaya, suka ce “Malam, me ya kamata mu yi?” 13 Ya ce musu, “Kada ku karɓa fiye da abin da aka ce a karɓa.” 14 Sai waɗansu sojoji suka tambaye shi, “Mu fa? Me ya kamata mu yi?” Sai ya amsa ya ce, “Kada ku ƙwace kuɗin mutane, kada kuma ku yi shaidar ƙarya. Ku yi hafuri da abin da ake biyanku.” 15 Mutane suka zuba ido, suna kuma tunani a zuciarsu, ko Yohanna ne Kiristi wanda ake sauraron zuwansa. 16 Yohanna ya amsa musu duka ya ce, “Ina muku baftisma da ruwa. Amma wani wanda ya fi ni iko yana zuwa, ban ma isa in kunce igiyar takalmansa ba. Shi zai yi muku baftisma da Ruhu Mai Tsarki da wuta kuma. 17 Matankadinsa yana a hannunsa don yā tankade sussukarsa ya kuma tattara alkama cikin rumbunsa, amma zai ƙone yayin da wutar da ba a iya kashewa.” 18 Da kalmomi masu yawa Yohanna ya yi wa mutane gargadi, ya kuma yi musu wa’azin bishara. 19 Amma da Yohanna ya tsawata wa Hiridus mai mulki saboda Hiridiyas, matar ɗan’uwansa, da kuma dukan sauran mugayen abubuwan da ya yi, 20 Hiridus dai ya ƙara bata al’amarin. Ya sa a kulle Yohanna a kurkuku. 21 Sa’ad da ake wa dukan mutane baftisma, sai aka yi wa Yesu shi ma. Da yana cikin addu’a, sai sama ya buɗe, 22 Ruhu Mai Tsarki kuma ya sauko masa a wata siffa, kamar kurciya. Sai murya ta fito daga sama, ta ce, “Kai ne Dana, wanda nake ƙauna, kai ne kuma kana faranta mini zuciya ƙwarai.” 23 To, Yesu kansa yana da shekaru kusan talatin da haihuwa sa’ad da ya fara aikinsa. An ɗauka shi ɗan Yusuf ne, ɗan Heli, 24 ɗan Mattat, ɗan Lawi, ɗan Melki, ɗan Yannai, ɗan Yusuf, 25 ɗan Mattatiyas, ɗan Amos, ɗan Nahum, ɗan Esli, ɗan Naggai, 26 ɗan Ma’at, ɗan Mattatiyas, ɗan Semeyin, ɗan Yosek, ɗan Yoda, 27 ɗan Yowanar, ɗan Resa, ɗan Zerubbabel, ɗan Sheyaltiyel, ɗan Neri, 28 ɗan Melki, ɗan Addi, ɗan Kosam, ɗan Elmadam, ɗan Er, 29 ɗan Yohuwa, ɗan Eliyezer, ɗan Yorim, ɗan Mattat, ɗan Lawi, 30 ɗan Simeyon, ɗan Yahuda, ɗan Yusuf, ɗan Yonam, ɗan Eliyakim, 31 ɗan Meleya, ɗan Menna, ɗan Mattata, ɗan Natan, ɗan Dawuda, 32 ɗan Yesse, ɗan Obed, ɗan Bowaz, ɗan Salmon, ɗan Nashon, 33 ɗan Amminadab, ɗan Ram, ɗan Hezron, ɗan Ferez,

dan Yahuda, 34 dan Yakub, dan Ishaku, dan Ibrahim, dan Tera, dan Nahor, 35 dan Serug, dan Reyu, dan Feleg, dan Eber, dan Sala, 36 dan Kainan, dan Arfakshad, dan Shem, dan Nuhu, dan Lamek, 37 dan Metusela, dan Enok, dan Yared, dan Mahalalel, dan Kainan, 38 dan Enosh, dan Shitu, dan Adamu, dan Allah.

4 Yesu kuwa cike da Ruhu Mai Tsarki, ya dawo daga Urdun, Ruhu kuma ya kai shi cikin hamada, 2 inda kwana arba'in, Iblis ya gwada shi. Bai ci kome ba a cikin kwanakin nan, a farshensu kuwa ya ji yunwa. 3 Iblis ya ce masa, "In kai 'Dan Allah ne, ka faɗa wa wannan dutse yā zama burodi." 4 Yesu ya amsa ya ce, "A rubuce yake, 'Ba da abinci kaɗai mutum zai rayu ba.'" 5 Iblis ya kai shi can kan wani wuri mai tsawo, ya nunnuna masa a kyiftawar ido dukan mulkokin duniya. 6 Ya ce masa, "Zan ba ka dukan ikonsu da darajarsu, gama ni aka danka wa, kuma zan bai wa duk wanda na ga dama. 7 Saboda haka in ka yi mini sujada, dukan wannan zai zama naka." 8 Yesu ya amsa ya ce, "A rubuce yake, 'Ka yi wa Ubangiji Allahnka sujada, kuma shi kaɗai za ka bauta wa.'" 9 Sai Iblis, ya kai shi Urushalima ya sa ya tsaya a kan wuri mafi tsayi na haikali ya ce, "In kai 'Dan Allah ne, ka yi tsalle daga nan zuwa ƙasa. 10 Gama a rubuce yake, "'Zai umarci mala'ikunsa game da kai, su kiyaye ka da kyau; 11 za su tallafe ka da hannuwansu, don kada ka buga kafarka a kan dutse.'" 12 Yesu ya amsa ya ce, "An ce, 'Kada ka gwada Ubangiji Allahnka.'" 13 Da Iblis ya gama dukan wannan gwajin, ya bar shi sai lokacin da wata dama ta samu. 14 Yesu ya koma Galili cikin ikon Ruhu. Labarinsa kuwa ya bazu ko'ina a ƙauyuka. 15 Ya yi ta koyarwa a majami'unsu, kowa kuwa ya yabe shi. 16 Ya tafi Nazaret, inda aka yi renonsa. A ranar Asabbaci kuma, ya shiga majami'a kamar yadda ya saba. Sai ya miƙe don yā yi karatu. 17 Aka kuwa ba shi naɗaɗɗen littafin annabi Ishaya. Da ya buɗe, sai ya sami wurin da aka rubuta, 18 "Ruhun Ubangiji yana kaina, domin ya shafe ni, in yi wa matalauta wa'azin bishara. Ya aiko ni in yi shelar'yanci ga'yan kurkuku, in kuma buɗe idanun makafi, in ba da'yanci ga waɗanda

aka danne. 19 In yi shelar shekarar tagomashin Ubangiji." 20 Sai ya naɗe naɗaɗɗen littafin ya mayar wa mai hidimar, ya kuma zauna. Dukan idanun waɗanda suke a majami'ar, suka koma a kansa. 21 Sai ya fara ce musu, "A yau, Nassin nan, ya cika a kunnenku." 22 Duk suka yabe shi, suka yi mamakin kalmomin alheri da suke fitowa daga bakinsa. Suka yi tambaya, suna cewa, "Anya, wannan ba 'dan Yusuf ba ne?" 23 Yesu ya ce musu, "Tabbatacce, na san za ku faɗa mini karin maganan nan, 'Likita, warkar da kanka! Ka kuma yi abin da muka ji ka yi a Kafarnahum, a nan garinka.'" 24 Ya ci gaba, da ce musu, "Gaskiya nake gaya muku, babu annabin da ake yarda da shi a garinsa. 25 Ina tabbatar muku a zamanin Iliya, akwai gwauraye da yawa a Isra'ila, sa'ad da aka rufe sararin sama har shekara uku da rabi, aka kuma yi yunwa mai tsanani ko'ina a ƙasar. 26 Duk da haka, ba a aiki Iliya ga ko ɗaya a cikinsu ba. Sai dai zuwa ga wata gwauruwa da take a Zarefat, a yankin Sidon. 27 Akwai kuma mutane da yawa a Isra'ila masu kuturta a zamanin annabi Elisha, amma ba ko ɗayansu da aka tsarkake sai Na'aman mutumin Suriyan nan kaɗai." 28 Dukan mutanen da suke cikin majami'a suka fusata ƙwarai da jin wannan. 29 Suka tashi, suka fitar da Yesu bayan gari, suka kai shi goshin tudun da aka gina garin, don su ture shi ƙasa, 30 amma sai ya bi ta tsakiyar taron ya yi tafiyarsa. 31 Sai ya tafi Kafarnahum, wani gari a Galili, a ranar Asabbaci kuma, ya fara koya wa mutane. 32 Suka yi ta mamakin koyarwarsa, domin saƙonsa yana da iko. 33 A cikin majami'ar, akwai wani mutum mai aljani, wani mugun ruhu. Mutumin ya ɗaga murya da ƙarfi ya ce, 34 "Wayyo! Ina ruwanka da mu, Yesu Banazare? Ka zo ne don ka hallaka mu? Na san wane ne kai, Mai Tsarki na Allah!" 35 Yesu ya tsawata masa da ƙarfin cewa, "Yi shiru! Ka fita daga cikinsa!" Sai aljanin ya fyada mutumin da ƙasa a gabansu duka, sa'an nan ya fita, ya bar shi ba wani rauni. 36 Dukan mutanen suka yi mamaki, suka ce wa junansu, "Wace irin koyarwa ce haka? Da ƙarfi da iko, yana ba wa mugayen ruhoƙin umarni suna kuma fita!" 37 Labarinsa kuwa ya bazu ko'ina a cikin ƙasar. 38 Yesu ya fita daga

majami'ar, ya tafi gidan Siman. Surukar Siman kuwa tana fama da zazzaɓi mai tsanani, sai suka roki Yesu yā taimake ta. **39** Sai ya sunkuya kusa da ita, ya kuma tsawata wa zazzaɓin, sai zazzaɓin ya sāke ta. Nan take ta tashi, ta yi musu hidima. **40** Rana tana fāɗuwa, sai mutane suka yi ta kawo wa Yesu dukan waɗanda suke da cuta iri-iri, sai ya dibiya wa kowannensu hannuwansa, ya warkar da su. **41** Bugu da kari, aljanu suka fiffita daga cikin mutane da yawa suna ihu suna cewa, “Kai ‘Dan Allah ne!” Amma ya kwaɓe su, ya hana su magana, don sun san cewa shi ne Kiristi. **42** Da gari yana wayewa, sai Yesu ya je inda ba kowa. Mutane suka yi ta nemansa, da suka zo inda yake, sai suka yi koƙari su hana shi barinsu. **43** Amma ya ce, “Dole in yi wa’azin bisharar mulkin Allah ga sauran garuruwa, saboda wannan ne aka aiko ni.” **44** Sai ya dinga yin wa’azi a majami’un Yahudiya.

5 Wata rana, Yesu yana tsaye a bakin Tafkin Gennesaret, mutane kuma suna ta matsawa kewaye da shi, domin su ji maganar Allah, **2** sai ya hangi jiragen ruwa biyu a bakin tafkin, waɗanda masu kamun kifi suka bari suna wankin abin kamun kifinsu. **3** Sai ya shiga ɗaya jirgin ruwan da yake na Siman, ya kuma roke shi yā tura shi kaɗan daga gaci. Sai ya zauna a jirgin ruwan, ya koyar da mutane daga ciki. **4** Da ya gama magana, sai ya ce wa Siman, “Ka tuka jirgin zuwa inda akwai zurfi, ka saukar da abin kamun kifinka ka kama kifi.” **5** Siman ya amsa ya ce, “Ranka yā dafɗe, duk dare mun yi ta fama ba mu kama kome ba, amma tun da ka ce haka, zan saki abin kamun kifin.” **6** Da suka yi haka, sai suka kama kifi da yawa, har abin kamun kifinsu suka fara tsintsinkewa. **7** Sai suka kira abokansu a ɗaya jirgin, su zo su taimake su, suka kuwa zo. Suka cika jiragen biyu da kifi cif, har jiragen suka fara nutsewa. **8** Da Siman Bitrus ya ga wannan, sai ya fāɗi a gaban Yesu ya ce, “Rabu da ni, Ubangiji. Ni mai zunubi ne!” **9** Gama mamaki ya kama shi da abokansa duka, saboda yawan kifin da suka kama. **10** Yakub da Yohanna, ya’yan Zebedi, abokan aikin Siman su ma suka yi mamaki. Sai

Yesu ya ce wa Siman, “Kada ka ji tsoro, daga yanzu za ka riƙa kama mutane ne.” **11** Sai suka jawo jiragen ruwansu zuwa gaci, suka bar kome da kome, suka bi shi. **12** Yayinda Yesu yake ɗaya daga cikin garuruwan nan, sai ga wani mutum wanda kuturta ta ci ƙarfinsa. Da ganin Yesu, sai ya fāɗi da fuskarsa a ƙasa, ya roke shi ya ce, “Ubangiji, in ka yarda, kana iya ka tsabtacce ni.” **13** Yesu ya miƙa hannunsa ya taɓa mutumin ya ce, “Na yarda, ka zama da tsabta!” Nan da nan, sai kuturtar ta rabu da shi. **14** Sai Yesu ya umarce shi ya ce, “Kada ka gaya wa kowa, amma ka tafi ka nuna kanka ga firist, ka kuma miƙa hadayu da Musa ya umarta, saboda tsarkakewarka ta zama shaida a gare su.” **15** Duk da haka, labarinsa ya ƙara bazuwa sosai, har taron mutane suka dinga zuwa don jinsa, da kuma neman warkarwa daga cututtukansu. **16** Amma Yesu sau da yawa, yakan keɓe kansa zuwa wuraren da ba kowa, yā yi addu’a. **17** Wata rana, da yake cikin koyarwa, waɗansu Farisiyawa da malaman dokoki waɗanda suka zo daga kowane ƙauye a Galili, Yahudiya da Urushalima kuwa suna zaune. Ikon Ubangiji yana nan don yā warkar da masu ciwo. **18** Sai ga waɗansu mutane suka kawo wani shanyayye a kan tabarma. Suka yi koƙari su shigar da shi cikin gidan, domin su kwantar da shi a gaban Yesu. **19** Da suka ga babu hanyar da za su bi saboda taron, sai suka haura rufin, suka saukar da shi a kan tabarmarsa, ta bakin ramin da suka huda a rufin, suka ajiye shi a tsakiyar taron, a gaban Yesu. **20** Da Yesu ya ga bangaskiyarsu, sai ya ce, “Saurayi, an gafarta maka zunubanka.” **21** Farisiyawa da malaman dokoki suka fara yin tunani a zukatansu, “Wane ne wannan mutum da yake saɓo haka? Wa zai iya gafarta zunubai, in ba Allah kaɗai ba?” **22** Yesu ya san abin da suke tunani, sai ya yi tambaya ya ce, “Don me kuke tunanin waɗannan abubuwa a zukatanku? **23** Wanne ya fi sauƙi, a ce, ‘An gafarta maka zunubanka,’ ko kuma a ce, ‘Tashi, ka yi tafiya?’ **24** Amma domin ku san cewa ‘Dan Mutum yana da iko a duniya ya gafarta zunubai.’ Sai ya ce wa shanyayyen, “Na ce maka, tashi, ɗauki tabarmarka ka tafi gida.” **25** Nan da nan, ya tashi tsaye a gabansu, ya ɗauki tabarmar da

yake kwance a kai, ya tafi gida, yana yabon Allah. **26** Kowa ya yi mamaki, ya kuma yabi Allah. Suka cika da tsoro, suna cewa, “Mun ga abubuwan banmamaki yau.” **27** Bayan wannan, sai Yesu ya fita, ya ga wani mai karɓar haraji, mai suna Lawi, yana zaune a wurin da ake karɓar haraji. Yesu ya ce masa, “Bi ni.” **28** Sai Lawi ya tashi, ya bar kome da kome, ya bi shi. **29** Sai Lawi ya shirya wa Yesu wani babban liyafa a gidansa. Wani babban taron na masu karɓar haraji, tare da waɗansu suna cin abinci tare da su. **30** Amma Farisiyawa da malaman dokokin da suke a kungiyarsu, suka yi wa almajiransa gunaguni, suna cewa, “Don me kuke ci, kuke sha tare da masu karɓar haraji da masu zunubi?” **31** Yesu ya amsa musu ya ce, “Ai, masu lafiya ba sa bukatar likita, sai dai marasa lafiya. **32** Ban zo don in kira masu adalci ba, sai dai masu zunubi zuwa ga tuba.” **33** Suka ce masa, “Almajiran Yohanna sukan yi azumi da addu’a, haka ma almajiran Farisiyawa, amma naka sai ci da sha.” **34** Yesu ya amsa ya ce, “Za ku iya sa abokan ango yin azumi yayinda yake tare da su? **35** Amma lokaci yana zuwa, da za a ɗauke ango daga gare su. A waɗancan kwanakin ne za su yi azumi.” **36** Sai ya faɗa musu wannan misali ya ce, “Ba wanda yakan yage kyalle daga sabuwar riga ya yi wa tsohuwar riga faci. In ya yi haka, zai yage sabuwar rigar, kuma facin daga sabuwar ba zai dace da tsohuwar rigar ba. **37** Kuma ba wanda yakan zuba sabon ruwan inabi a cikin tsofaffin salkuna. In ya yi haka, sabon ruwan inabi zai farfashe salkunan, ruwan inabin yã zube, salkunan kuma su lalace. **38** A’a, sai dai a zuba sabon ruwan inabi a sababbin salkuna. **39** Kuma ba wanda yakan so shan sabon ruwan inabi bayan ya sha tsohon, don yakan ce, ‘Ai, tsohon ya fi kyau.’”

6 A wata ranar Asabbaci, Yesu yana bi ta gonakin hatsi, sai almajiran suka fara kakkarya kan hatsi suna murjewa a hannuwansu suna ci. **2** Sai waɗansu Farisiyawa suka ce, “Me ya sa kuke yin abin da doka ta hana yi a ranar Asabbaci?” **3** Yesu ya amsa musu ya ce, “Ashe, ba ku taɓa karanta abin da Dawuda ya yi, sa’ad da shi da abokan tafiyarsa suka ji yunwa

ba? **4** Ya shiga gidan Allah, ya ɗauki keɓaɓɓen burodi, sa’an nan ya ci abin da firistoci kaɗai sukan ci bisa ga doka. Ya kuma ba wa abokan tafiyarsa?” **5** Sai Yesu ya ce musu, “Ai, ɗan Mutum ne Ubangijin Asabbaci.” **6** A wata ranar Asabbaci kuma, Yesu ya shiga majami’a yana koyarwa. To, a nan kuwa akwai wani mutumin da hannun damansa ya shanye. **7** Farisiyawa da malaman dokoki suka zuba wa Yesu ido, su ga ko zai warkar a ranar Asabbaci, don su sami dalilin zarginsa. **8** Amma Yesu ya san abin da suke tunani. Sai ya ce wa mutumin mai shanyayyen hannun, “Tashi ka tsaya a gaban kowa.” Sai ya tashi ya tsaya. **9** Yesu ya ce musu, “Ina tambayarku, me ya kamata a yi bisa ga doka, a ranar Asabbaci, a aikata alheri ko a aikata mugunta, a ceci rai, ko a hallaka shi?” **10** Sai ya kalle su duka, sa’an nan ya ce wa mutumin, “Miƙo hannunka.” Sai ya miƙe, hannunsa kuwa ya koma lafiyayye. **11** Amma Farisiyawa da malaman Doka suka fusata, suka fara tattauna da junansu a kan abin da za su yi wa Yesu. **12** Wata rana, a cikin kwanakin nan, Yesu ya je wani dutse domin yã yi addu’a, ya kuma kwana yana addu’a ga Allah. **13** Da gari ya waye, sai ya kira almajiransa zuwa wurinsa, ya zaɓi guda goma sha biyu daga cikinsu, waɗanda ya kira su, Manzanni. **14** Siman (wanda ya kira Bitrus), ɗan’uwansa Andarawus, Yaƙub, Yohanna, Filibus, Bartolomeyu, **15** Mattiyu, Toma, Yaƙub ɗan Alfayus, Siman wanda ake kira Zilot, **16** Yahuda ɗan Yaƙub, da kuma Yahuda Iskariyot, wanda ya bashe Yesu. **17** Sai ya sauko tare da su, ya tsaya a wani fili. A can, akwai taro mai yawa na almajiransa, da kuma mutane masu yawan gaske daga ko’ina a Yahudiya, Urushalima da kuma Taya da Sidon da suke bakin teku, **18** waɗanda suka zo domin su ji shi, a kuma warkar da cututtukansu. Waɗanda suke fama da mugayen ruhohi kuwa aka warkar da su. **19** Kuma dukan mutane suka yi ƙoƙari su taɓa shi, domin iko yana fitowa daga gare shi, ya kuwa warkar da su duka. **20** Da ya dubi almajiransa, sai ya ce, “Masu albarka ne ku da kuke matalauta, gama mulkin Allah naku ne. **21** Masu albarka ne ku da kuke jin yunwa yanzu, gama za ku ƙoshi. Masu albarka ne ku

da kuke kuka yanzu, gama za ku yi dariya. **22** Masu albarka ne sa'ad da mutane suka ki ku, suka ware ku, suka zage ku, suna ce da ku mugaye, saboda Dan Mutum. **23** "Ku yi farin ciki a wannan rana, ku kuma yi tsalle don murna, saboda ladarku yana da yawa a sama. Gama haka kakanninsu suka yi wa annabawa. **24** "Amma kaitonku da kuke da arziki, gama kun riga kun sami ta'aziyyarku. **25** Kaitonku da kuke fosassu yanzu, gama za ku zauna da yunwa. Kaitonku da kuke dariya yanzu, gama za ku yi makoki da kuka. **26** Kaitonku sa'ad da dukan mutane suna magana mai kyau a kanku, gama haka kakanninsu suka yi da annabawan karya. **27** "Amma ina fada muku, ku da kuke ji na, ku kaunaci abokan gabanku, ku yi wa masu kinku alheri. **28** Ku albarkaci wadanda suke la'anta ku, ku kuma yi wa wadanda suke wulakanta ku addu'a. **29** In wani ya mare ka a wannan kumatu, juya masa dayan ma, in wani ya kwace maka babban riga, kada ma ka hana masa'yar cikin ma. **30** Duk wanda ya roke ka abu, ka ba shi. In kuma wani ya yi maka kwace, kada ka nema ya mayar maka. **31** Ka yi wa wadansu abin da kai kake so su yi maka. **32** "In kana kaunar masu kaunarka ne kawai, ina ribar wannan? Ko masu zunubi ma suna kaunar wadanda suke kaunarsu. **33** In kuma kana yin alheri ga masu yi maka ne kadai, ina ribar wannan? Ko masu zunubi ma suna yin haka. **34** In kana ba da bashi ga mutanen da za su iya biyan ka ne kawai, ina ribar wannan? Ko masu zunubi ma, suna ba da bashi ga masu zunubi, da fata za a biya su tsab. **35** Amma, ku kaunaci abokan gabanku, ku kuma yi musu alheri, ku ba su bashi, ba da sa zuciya sai an biya ku ba. Ta yin haka ne kawai, za ku sami lada mai yawa, ku kuma zama'ya'yan Mafi Daukaka, gama shi mai alheri ne ga marasa godiya da mugaye. **36** Ku zama masu jinkai, kamar yadda Ubanku mai jinkai ne. **37** "Kada ku dora wa wani, ku ma ba za a dora muku ba. Kada ku yanke wa wani hukunci, ku ma ba za a yanke muku ba. Ku gafarta, ku ma za a gafarta muku. **38** Ku bayar, ku ma sai a ba ku mudu a cike, a danfare, har ya yi tozo, yana zuba, za a juye muku a hannun riga. Mudun da kuka auna da shi, da shi za a

auna muku." **39** Ya kuma fada musu wannan misali cewa, "Makaho yana iya jagoran makaho ne? Ba sai dukansu biyu su fada a rami ba? **40** Dalibi bai fi malaminsa ba, sai dai kowane dalibi wanda ya sami cikakkiyar koyarwa, zai zama kamar malaminsa. **41** "Don me kake duban dan tsinke da yake idon dan'uwanka, amma ba ka kula da gungumen da yake a naka ido ba? **42** Yaya za ka ce wa dan'uwanka, 'Dan'uwa, bari in cire maka dan tsinke da yake idonka,' alhali kuwa, kai kanka ka kasa ganin gungumen da yake a naka ido? Kai munafuki! Ka fara cire gungumen daga idonka, sa'an nan za ka iya gani sosai, ka kuma cire dan tsinken da yake a idon dan'uwanka." **43** "Ba itace mai kyau da yake ba da munanan'ya'ya. Mummunan itace kuma ba ya ba da'ya'ya masu kyau. **44** Kowane itace da irin'ya'yansa ne ake saninsa. Mutane ba sa tsinke'ya'yan baure daga kaya, ko kuwa'ya'yan inabi daga sarfakkiya. **45** Mutumin nagari yakan nuna abubuwa nagari daga cikin nagarta da yake a boye a zuciarsa, mugun mutum kuwa yakan nuna mugayen abubuwa daga muguntar da take a boye a zuciarsa. Gama baki yakan fada abin da ya cika zuciya ne." **46** "Don me kuke ce da ni, 'Ubangiji, Ubangiji,' amma ba kwa yin abin da na fada? **47** Zan nuna muku kwatancin mutumin da yakan zo wurina, ya ji kalmomina, ya kuma aikata. **48** Yana kama da mutumin da ya gina gida, wanda ya haka kasa da zurfi, sa'an nan ya kafa tushen ginin a kan dutse. Da ambaliyar ruwa ta taso, karfin ruwa kuwa ya buga gidan, wannan bai jijjiga shi ba, domin an yi masa tushen gini na ainihi. **49** Amma wanda yakan ji kalmomina, ba ya kuma aikata su, yana kama da mutumin da ya gina gida a kasa, ba tare da ya kafa tushen gini ba. A sa'ad da karfin ruwa ya buga gidan, sai gidan ya rushe, mummunar rushewa kuwa."

7 Bayan Yesu ya gama gaya wa mutanen dukan wadannan abubuwa, sai ya shiga Kafarnahum. **2** A can, akwai wani bawan wani jarumin yana ciwo, yana kuma a bakin mutuwa. Maigidansa kuwa yana sonsa sosai. **3** Jarumin sojan ya ji labarin Yesu, sai ya aiki wadansu dattawan Yahudawa wajensa, yana rokonsa ya

zo yā warkar da bawansa. 4 Da suka isa wurin masu mugayen ruho. Ya kuma ba makafi da Yesu, sai suka roke shi sosai, suka ce, “Wannan yawa ganin gari. 22 Sai ya amsa wa almajiran mutum, ai, ya dace a yi masa haka, 5 gama Yohanna ya ce, “Ku koma ku fada wa Yohanna yana kaunar al’ummarmu ta Yahudawa, har abin da kuka ji, da abin da kuka gani. Makafi ya gina majami’armu.” 6 Sai Yesu ya tafi tare suna ganin gari, guragu suna tafiya, ana warkar da su. Da ya yi kusa da gidan, sai jarumin nan, da waƙanda suke da kuturta, kurame suna ji, ya aiki abokai su ce masa, “Ubangiji, kada ka ana tā da matattu, ana kuma yi wa matalauta dami kanka, gama ban isa ka shiga gidana ba. 7 wa’azin bishara. 23 Mai albarka ne mutumin Shi ya sa ban ma ga na isa in zo wurinka ba. da bai yi shakkar bangaskiyar da yake da ita a Amma ka yi magana kawai, bawana zai warke. kaina ba.” 24 Bayan almajiran Yohanna suka 8 Gama ni kaina, mutum ne a karƙashin iko, tafi, sai Yesu ya fara yi wa taron magana game akwai kuma sojoji a karƙashin ikona. Nakan ce da Yohanna ya ce, “Me kuka je kallo a hamada? wa wannan, ‘Je ka,’ sai yā tafi, ga wani kuma Ciyawar da iska take kadawa ne? 25 In ba haka in ce, ‘Zo nan,’ sai yā zo. Nakan kuma ce wa ba, to, me kuka je kallo? Mutum mai sanye da bawana, ‘Yi abu kaza,’ sai yā yi.” 9 Da Yesu ya tufafi masu kyau ne? A’a, masu sa kayan tsada ji haka, sai ya yi mamaki sosai. Ya juya ya wa da suke cikin annashuwa, ai, a fada suke. 26 Amma me kuka je kallo? Annabi? I, ina kuma samun irin bangaskiya mai girma haka ko cikin fada muku, ya ma fi annabi. 27 Wannan shi Isra’ila ba.” 10 Sai mutanen da aka aika, suka ne wanda aka rubuta game da shi cewa, “Zan aiko da ɗan saƙona yā sha gabanka, wanda zai shirya hanya, a gabanka.’ 28 Ina fada muku, a cikin duk waƙanda mata suka haifa, ba wanda ya fi Yohanna girma. Duk da haka wanda ya fi kaskanta a Mulkin Allah ya fi shi.” 29 (Dukan mutane, har da masu karɓar haraji, da suka ji kalmomin Yesu, sai suka yarda cewa hanyar Allah gaskiya ce, domin Yohanna ne ya yi musu baftisma. 30 Amma Farisiyawa da masanan dokoki, suka ƙi nufin Allah game da su, domin Yohanna bai yi musu baftisma ba.) 31 Yesu ya ci gaba da cewa, “To, da me zan kwatanta mutanen zamanin nan? Kamar me suke? 32 Suna kama da yaran da suke zama a bakin kasuwa, suna kiran juna, suna cewa, “Mun busa muku sarewa, amma ba ku yi rawa ba, Mun kuma yi muku waƙar makoki, ba ku kuma yi kuka ba.’ 33 Gama Yohanna Mai Baftisma ya zo, ba ya cin burodi, ba ya shan ruwan inabi, sai kuka ce, ‘Ai, yana da aljani.’ 34 Ɗan Mutum ya zo yana ci, yana sha, sai kuka ce, ‘Ga mai yawan ci, mashayi, da kuma abokin masu karɓar haraji da masu zunubi.’ 35 Amma akan tabbatar da hikima ta gaskiya bisa ga dukan’ya’yanta.” 36 To, ana nan, sai ɗaya daga cikin Farisiyawa ya gayyaci Yesu cin abincin yamma a gidansa, ya kuwa tafi gidan Bafarisiyen, ya zauna a tebur. 37 Da wata mace wadda ta yi rayuwar zunubi a wannan gari ta ji

Yesu yana cin abinci a gidan Bafarisiyen, sai ta kawo ɗan tulun turaren alabasta, **38** ta kuma tsaya daga bayansa, wajen kafafunsa tana kuka, sai hawayenta sun fara zuba a kafafunsa. Sai ta goge su da gashin kanta, ta sumbace su, sa'an nan ta shafa musu turare. **39** Da Bafarisiyen da ya gayyace shi, ya ga wannan, sai ya ce a ransa, "Da mutumin nan annabi ne, da ya san ko wace ce take taƙansa, da kuma irin macen da take, cewa mai zunubi ce." **40** Sai Yesu ya ce masa, "Siman, ina da abin da zan faɗa maka." Shi kuwa ya ce, "Malam sai ka faɗa." **41** Yesu ya ce, "An yi waɗansu mutum biyu da suke riƙe bashin mai ba da rance. Ana bin guda dinari ɗari biyar, ɗayan kuma hamsin. **42** Dukan biyun suka gagara biyansa, sai ya yafe musu. To, a ganinka, wa zai fi kaunar mutumin nan?" **43** Siman ya amsa ya ce, "A ganina, wanda aka yafe wa mai yawa ne." Sai Yesu ya ce, "Ka faɗa daidai." **44** Sai ya juya wajen macen, ya ce wa Siman, "Ka ga macen nan? Na shigo gidanka, ba ka ba ni ruwa don kafafuna ba, amma ta wanke kafafuna da hawayenta, ta kuma goge su da gashin kanta. **45** Ba ka yi mini sumba ba, amma tun shigowata a nan, macen nan ba ta daina sumbar kafafuna ba. **46** Ba ka shafa mai a kaina ba, amma ta zubo turare a kafafuna. **47** "Saboda haka ina gaya maka, zunubanta masu yawa, an gafarta mata, gama kaunarta mai yawa ce. Amma wanda aka gafarta wa kaɗan kuwa, yakan nuna kauna kaɗan." **48** Sai Yesu ya ce mata, "An gafarta miki zunubanki." **49** Sauran baƙin suka fara ce wa juna, "Wane ne wannan, wanda har yake gafarta zunubai?" **50** Yesu ya ce wa macen, "Bangaskiyarki ta cece ki, ki sauka lafiya."

8 Bayan wannan sai Yesu ya zazzaga gari da kauye, yana wa'azin bisharar mulkin Allah. Sha Biyun nan kuwa suna tare da shi, **2** da kuma waɗansu mata waɗanda aka warkar da su daga cututtukansu, da kuma mugayen ruhohi. Cikinsu akwai Maryamu (wadda ake kira Magdalin) wadda aljanu bakwai suka fito daga cikinta. **3** Da Yowanna matar Kuza, manajan iyalin Hiridus; da Suzana; da waɗansu mata da yawa. Waɗannan mata suna taimaka musu

cikin hidima, daga cikin abin da suke da shi na zaman gari. **4** Yayinda taron mai girma na taruwa, mutane kuma daga garuruwa dabam-dabam suna zuwa wurin Yesu, sai ya ba da wannan misali ya ce, **5** "Wani manomi ya fita domin ya shuka irinsa. Da yana watsa irin, sai waɗansu suka faɗi a kan hanya, aka tattaka su, tsuntsayen sararin sama kuma suka cinye su. **6** Waɗansu suka faɗi a kan dutse, da suka tsira sai suka yankwane don babu ruwa a wurin. **7** Waɗansu kuma suka faɗi a cikin kaya. Da suka yi girma tare, sai kayan suka shaƙe su. **8** Waɗansu kuma har yanzu, suka faɗi a kasa mai kyau, suka yi girma, suka ba da amfani riƙi ɗari-ɗari, fiye da abin da aka shuka." Da faɗin haka sai ya ce, "Duk mai kunnen ji, ya ji." **9** Almajiransa suka tambaye shi ma'anar wannan misali. **10** Sai ya ce, "Ku ne aka ba sanin asirin mulkin Allah, amma ga sauran mutane kam, ina magana da misalai, saboda, "ko da yake suna kallo, ba za su gani ba, ko da yake suna ji, ba za su gane ba." **11** "Ga ma'anar misalin, irin, shi ne maganar Allah. **12** Waɗanda suka faɗi a kan hanya su ne mutanen da suka ji, amma Iblis, yakan zo ya ɗauke maganar daga zuciyarsu, don kada su gaskata, su sami ceto. **13** Na kan dutse kuwa, su ne da jin maganar, sukan karɓa da murna, amma ba su da saiwa. Sukan gaskata na ɗan lokaci, amma lokacin gwaji, sai su ja da baya. **14** Irin da suka faɗi a cikin kaya kuwa, su ne mutanen da suka ji, amma a kwana a tashi, tunanin kayan duniya, da neman arziki, da son jin daɗi, sukan hana su ba da'ya'ya. **15** Amma irin da suka faɗi a kasa mai kyau kuwa, su ne mutane masu kyakkyawar zuciya, mai kyau, da suka ji, suka riƙe, suka kuma jimre har suka ba da'ya'ya." **16** "Ba mai kuna fitila sa'an nan ya boye ta a cikin tulu, ko kuma ya sa ta a karkashin gado ba. A maimakon haka, yakan sa ta a kan wurin ajiye fitila, saboda mutane masu shigowa su ga haske. **17** Ba abin da yake boye da ba za a fallasa ba. Kuma ba abin da yake rufe, da ba za a sani ba, ko a fitar da shi a fili ba. **18** Saboda haka, ku yi tunani da kyau yadda kuke saurara. Duk wanda yake da shi, za a kara masa, duk wanda ba shi da shi kuma, abin da yake tsammani yana da shi ma, za a karɓe daga gare

shi.” 19 Sai uwar Yesu da’yan’uwansa suka zo, aladun suka ga abin da ya faru, sai suka ruga da domin su gan shi, amma ba su iya zuwa kusa gudu zuwa garin da kewaye suka kai labari. 35 da shi ba, saboda taron. 20 Sai wani ya fada Mutanen kuma suka fito don su ga abin da ya masa cewa, “Ga uwarka da’yan’uwanka suna faru. Da suka iso wurin Yesu, sai suka tarar da tsaye a waje suna so su gan ka.” 21 Ya amsa ya mutumin da aljanun suka fita daga cikinsa, yana ce, “Mahaifiyata da’yan’uwana, su ne wadanda zaune kusa da Yesu sanye da tufafi, kuma cikin suke jin maganar Allah, suna kuma aikata ta.” 22 hankalinsa, sai tsoro ya kama su. 36 Wadanda Wata rana Yesu ya ce wa almajiransa, “Mu haye suka ga abin da faru, suka gaya wa mutanen zuwa wancan gefen tafkin.” Sai suka shiga jirgin yadda aka warkar da mai aljanun. 37 Sai dukan ruwa suka fara tafiya. 23 Da suna cikin tafiya, sai mutanen yankin Gerasenawa suka roki Yesu ya barci ya kwashe shi. Sai wata babban iska ta taso bar su, don sun tsorata sosai. Sai Yesu ya shiga kan tafkin, har ruwa ya fara shiga cikin jirgin. jirgin ruwa ya tafi. 38 Mutumin da aka fitar da Suka shiga babban hatsari. 24 Almajiran suka je aljanun daga cikinsa, ya roki Yesu don ya tafi suka tashe shi daga barci, suka ce, “Ubangiji, tare da shi, amma Yesu ya sallame shi ya ce, 39 Ubangiji, za mu nutse!” Ya tashi ya kwaɓe iskar “Koma gida, ka shaida babban alherin da Allah da kuma haukar ruwan. Sai ruwan da iskar ya yi maka.” Sai mutumin ya tafi yana fadin suka natsu. Kome ya yi tsit. 25 Sai ya tambayi abin da Yesu ya yi masa a duk garin. 40 Da Yesu almajiransa, “Ina bangaskiyarku?” A cikin tsoro ya koma, taron suka marabce shi, don da ma da mamaki, suka ce wa junansu, “Wane ne duk suna jiransa. 41 Sai wani mutum mai suna wannan? Yana ba da umarni ga iska da ruwa Yayirus, wani mai mulkin majami’a, ya zo ya ma, kuma suna biyayya da shi?” 26 Suka shiga faɗi a gaban Yesu, yana rokonsa ya zo gidansa, jirgin ruwa zuwa yankin Gerasenawa da yake a 42 domin diyarsa ɗaya tak, wadda ta kai shekara hayin tafkin, daga wajen Galili. 27 Da Yesu ya goma sha biyu, tana bakin mutuwa. Da Yesu sauka daga jirgin, sai ga wani mutum mai aljanu yake kan hanyarsa, taron mutane masu yawa daga garin. Mutumin ya dade bai sa tufafi ba, suka yi ta matsa shi a kowane gefe. 43 A wurin kuma ba ya zama a gida. Yana zama a cikin kuwa, akwai wata mace wadda tana da ciwon kaburbura. 28 Da ya ga Yesu, sai mutumin ya zubar da jini, har na shekara goma sha biyu, amma babu wanda ya iya warkar da ita. 44 Sai daga murya da karfi, ya faɗi a gabansa, yana ihu ta zo ta bayansa, ta taɓa bakin rigarsa. Nan da cewa, “Ina ruwanka da ni, Yesu, Dan Allah Mafi nan, zubar da jininta ya tsaya. 45 Yesu ya yi ɗaukaka? Ina rokonka, kada ka ba ni wahala!” bayan tambaya, “Wa ya taɓa ni?” Bayan kowa ya yi 29 Gama Yesu ya riga ya umarci mugun ruhun musu, sai Bitrus ya ce, “Ubangiji, ai, mutane da ya fita daga mutumin. Sau da yawa mugun ruhun ya sha kamunsa. Ko da yake akan daure yawa suna matsinka ta kowane gefe.” 46 Amma shi hannu da kafa, da sarfa, a kuma yi gadinsa, Yesu ya ce, “Wani ya taɓa ni, na san cewa iko amma yakan tsinke sarkokinsa, aljanun kuma ya fita daga wurina.” 47 Sai macen, da ta ga su kore shi zuwa wuraren kadaici, inda ba kowa. ba halin boyewa, sai ta fita, jikinta na rawa, 30 Yesu ya tambaye shi, “Mene ne sunanka?” ta faɗi a gabansa. A gaban dukan mutanen, ta Sai ya amsa, “Tuli,” gama aljanu masu dumbun fadi dalilin da ya sa ta taɓa shi, da yadda ta yawa ne suna cikinsa. 31 Suka yi ta rokonsa kada warke nan take. 48 Sai Yesu ya ce mata, “Diyata, ya umarce su su shiga ramin Abis. (Abyssos g12) bangaskiyarki ta warkar da ke. Ki sauka lafiya.” 49 Yayinda Yesu na cikin magana har yanzu, sai ga wani daga gidan Yayirus, mai mulkin majami’ar ya ce, “Kada ka kara damun malam, diyarka ta rasu.” 50 Da Yesu ya ji wannan, sai ya ce wa Yayirus, “Kada ka ji tsoro, ka gaskata, za a kuma warkar da ita.” 51 Da ya iso gidan Yayirus, sai ya hana kowa ya bi shi cikin dakin,

sai dai Bitrus, da Yohanna, da Yaƙub, da kuma mahaifin da mahaifiyar. 52 Ana cikin haka, dukan mutanen kuma sai kuka da makoki suke ta yi, domin yarin. Sai Yesu ya ce, “Ka daina yin kuka, ba tã mutu ba, tana barci ne.” 53 Sai suka yi masa dariya, da yake sun san cewa, ta mutu. 54 Amma Yesu ya kama ta a hannu ya ce, “Diyata, tashi.” 55 Ruhunta ya dawo, kuma ta tashi, nan take. Yesu ya ce musu, su ba ta wani abu tã ci. 56 Iyayenta suka yi mamaki, amma ya ba su umarni kada su fada wa kowa abin da ya faru.

9 Bayan da Yesu ya tara Sha Biyun wuri ɗaya, sai ya ba su iko da izini na fitar da dukan aljanu, da na warkar da cututtuka. 2 Ya kuma aike su, su yi wa'azin mulkin Allah, su kuma warkar da marasa lafiya. 3 Ya ce musu, “Kada ku ɗauki kome don tafiyar, wato, ba sanda, ba jaka, ba burodi, ba kuɗi, ba riga na biyu. 4 Duk gidan da kuka sauka, ku zauna nan sai kun bar garin. 5 In mutane ba su karɓe ku ba, sa'ad da kun bar garinsu, ku karkade kurar kafafunku don shaida a kansu.” 6 Sai suka tashi suka shiga ƙauye zuwa ƙauye suna wa'azin bishara, suna warkar da marasa lafiya a ko'ina. 7 Yanzu fa, Hiridus mai sarauta ya ji labarin dukan abubuwan da suke faruwa. Sai ya rikice, don waɗansu mutane suna cewa, Yohanna Mai Baftisma ne ya tashi daga matattu, 8 waɗansu kuma suna cewa, annabi Iliya ne ya sãke bayyana. Waɗansu kuma har wa yau, suna cewa, ɗaya daga cikin annabawa na ɗa ne, ya tashi. 9 Amma Hiridus ya ce, “Yohanna dai na yanke kansa, amma wanne mutum ne nake jin labarin abubuwan nan a kansa?” Sai ya yi ƙoƙari ya ga Yesu. 10 Da manzannin suka dawo, sai suka fada wa Yesu abin da suka yi. Sai ya ɗauke su, suka keɓe kansu su kaɗai, zuwa wani gari da ake kira Betsaida. 11 Amma taron mutane suka ji labari, sai suka bi shi. Ya marabce su, kuma ya yi musu magana a kan mulkin Allah, ya kuma warkar da masu bukatar warkarwa. 12 Da rana ta kusa faɗuwa, sai Sha Biyun suka zo wurinsa, suka ce, “Ka sallami taron domin su shiga ƙauyuka na kewaye, su nemi abin da za su ci, da wurin kwana, don inda muke, ba kowa.” 13 Yesu ya ce, “Ku, ku ba

su wani abu su ci.” Sai suka ce masa, “Muna da burodi biyar da kifi biyu kaɗai. Sai dai, in mun je mu sayi abinci domin dukan wannan taron.” 14 Maza kaɗai sun kai kusan dubu biyar. Amma ya ce wa almajiransa, “Ku sa su su zauna a ƙungiya hamsin-hamsin.” 15 Haka almajiran suka yi, kowa kuwa ya zauna. 16 Sai Yesu ya ɗauki burodin biyar da kifin biyun, ya daga kansa sama, ya yi godiya, ya kuma kakkarya su. Ya ba wa almajiransa, domin su rarraba wa mutanen. 17 Duka kuwa suka ci suka ƙoshi. Almajiran suka kwashe ragowar gutsatsarin cike da kwanduna goma sha biyu. 18 Wata rana sa'ad da Yesu yana addu'a a ɓoye, almajiransa kuma suna tare da shi, sai ya tambaye, su ya ce, “Wa, taron mutane ke ce da ni?” 19 Suka amsa, suka ce, “Waɗansu suna cewa, Yohanna Mai Baftisma, waɗansu kuma annabi Iliya, har wa yau waɗansu suna cewa, kai ɗaya daga cikin annabawan da ne, da ya tashi da rai.” 20 “Amma ku fa, wa, kuke ce da ni?” Bitrus ya amsa ya ce, “Kiristi na Allah.” 21 Yesu ya gargade su da ƙarfi, kada su gaya wa kowa wannan magana. 22 Ya sãke cewa, “Dole ne Ɗan mutum ya sha wahaloli da yawa, dattawa, da manyan firistoci, da malaman dokoki kuma su ƙi shi, kuma dole a kashe shi, a rana ta uku kuma a tã da shi da rai.” 23 Sai ya ce wa dukansu, “In wani zai bi ni, dole yã mūsanta kansa, ya ɗauki gicciyensa kowace rana, ya bi ni. 24 Gama duk mai son ceton ransa zai rasa shi, amma duk wanda ya rasa ransa saboda ni zai same shi. 25 Ina amfani, in mutum ya ribato duniya duka, amma ya rasa ransa, ko kuma ya yi hasarar ransa. 26 Duk wanda yake jin kunyana da na kalmomina, Ɗan Mutum ma zai ji kunyarsa sa'ad da zai zo a cikin ɗaukarsa, da ɗaukar Uban, da kuma ta tsarkaka mala'ikun. 27 “Gaskiya nake gaya muku, waɗansu da suke tsattsaye a nan ba za su ga mutuwa ba, sai sun ga mulkin Allah.” 28 Bayan kamar kwana takwas da yin wannan magana, sai Yesu ya ɗauki Bitrus, da Yohanna, da kuma Yaƙub, suka hau kan dutse tare don yin addu'a. 29 Yana cikin addu'a, sai kamannin fuskarsa ta sãke, tufafinsa kuma suka zama da haske kamar hasken walƙiya. 30 Sai ga mutum biyu, Musa da Iliya, suka bayyana

cikin kyakkyawar daraja, suna magana da Yesu. **31** Suka yi zance a kan tashinsa, wanda shi ya kusan ya kawo ga cikarsa a Urushalima. **32** Barci kuwa ya kama Bitrus da abokan tafiyarsa sosai. Da idanunsu suka warware, sai suka ga daukakarsa da kuma mutum biyun tsaye tare da shi. **33** Da mutanen na barin Yesu, sai Bitrus ya ce masa, "Ubangiji, ya yi kyau da muke nan. Bari mu kafa bukkoki guda uku, wato, ɗaya dominka, ɗaya domin Musa, ɗaya kuma domin Iliya." (Bai ma san abin da yake faɗi ba.) **34** Yayinda yake cikin magana, sai wani girgije ya bayyana ya rufe su, sai suka ji tsoro, yayinda suke shiga cikin girgijen. **35** Wata murya ta fito daga cikin girgijen, tana cewa, "Wannan Dana ne, zaɓaɓɓena, ku saurare shi." **36** Da muryar ta gama magana, sai suka tarar Yesu shi kaɗai ne. Almajiran kuwa suka riƙe wannan al'amari a zukatansu. A lokacin nan, ba su gaya wa kowa abin da suka gani ba. **37** Kashegari, sa'ad da Yesu tare da almajiran nan uku suka sauka daga kan dutsen, sai taro mai yawa ya haɗu da shi. **38** Sai wani mutum daga cikin taron ya yi kira da karfi ya ce, "Malam, ina rokonka, ka dubi ɗan nan nawa, gama shi ne kaɗai nake da shi. **39** Wani ruhu yakan kama shi, sai ya yi ihu farar ɗaya. Yakan sa shi farfaɗiya, har bakinsa ya yi kumfa. Da ƙyar yake barinsa, yana kuwa kan hallakar da shi. **40** Na roki almajiranka su fitar da shi, amma ba su iya ba." **41** Yesu ya amsa ya ce, "Ya karkataccen zamani marar bangaskiya, har yausha ne zan kasance tare da ku, ina kuma haƙuri da ku? Kawo yaronka nan." **42** Yaron yana kan zuwa ke nan, sai aljanin ya buga shi ƙasa, cikin farfaɗiya. Amma Yesu ya kwaɓe mugun ruhun, ya warkar da yaron, sai ya miƙa shi ga mahaifinsa. **43** Duk suka yi mamakin girman Allah. Yayinda kowa yana cikin mamakin dukan abubuwan da Yesu ya yi, sai ya ce wa almajiransa, **44** "Ku kasa kunne da kyau ga abin da zan faɗa muku. Za a bashe Ɗan Mutum ga hannun mutane." **45** Amma ba su fahimci abin da yake nufi da wannan magana ba. Ba su gane ba, don an boye musu shi. Su kuwa sun ji tsoro su tambaye shi. **46** Wata gardama ta tashi a tsakanin almajiran, a kan ko wane ne a cikinsu zai zama mafi girma

47 Da yake Yesu ya san tunaninsu, sai ya dauki wani ƙaramin yaro, ya sa ya tsaya kusa da shi. **48** Sai ya ce musu, "Duk wanda ya karɓi wannan ƙaramin yaron a cikin sunana, ni ya karɓa, kuma duk wanda ya karɓe ni, ya karɓi wanda ya aiko ni ne. Gama mafi ƙanƙanta duka a cikinku, shi ne kuma mafi girma." **49** Sai Yohanna ya ce, "Ubangiji, mun ga wani mutum yana fitar da aljanu a cikin sunanka, muka yi ƙoƙarin hana shi, don shi ba ɗaya ba ne daga cikinmu." **50** Yesu ya ce, "Kada ku hana shi, gama duk wanda ba ya gaɓa da ku, naku ne." **51** Da lokaci ya yi kusa da za a dauki Yesu zuwa sama, sai ya ɗaura niyyar tafiya Urushalima. **52** Sai ya aiki'yan saƙo, su yi gaba. Su kuwa, suka shiga cikin wani ƙayen Samariyawa, don su shirya masa abubuwa. **53** Amma mutanen ƙayen ba su karɓe shi ba, don yana kan hanyar zuwa Urushalima ne. **54** Da almajiransa, Yakub da Yohanna suka ga haka, sai suka yi tambaya suka ce, "Ubangiji, kana so mu kira wuta ta sauka daga sama ta hallaka su?" **55** Amma Yesu ya juya, ya kwaɓe su. **56** Sai shi da almajiransa suka tafi wani ƙauye. **57** Suna kan tafiya a hanya, sai wani mutum ya ce masa, "Zan bi ka, duk inda za ka." **58** Yesu ya ce, "Yanyawa suna da ramummuka, tsuntsayen sararin sama suna da sheƙuna, amma Ɗan Mutum ba shi da wurin da zai sa kansa." **59** Ya kuma ce wa wani mutum, "Ka bi ni." Amma mutumin ya amsa ya ce, "Ubangiji, bari in je in binne mahaifina tukuna." **60** Yesu ya ce masa, "Ka bar matattu su binne matattunsu, amma kai, ka je ka yi shelar mulkin Allah." **61** Har wa yau, wani ya ce, "Zan bi ka, Ubangiji, amma ka bar ni in je in yi bankwana da iyalina tukuna." **62** Yesu ya amsa ya ce, "Babu wani da yakan sa hannunsa a garman shanu, sa'an nan ya waiwaya baya, da ya isa ya shiga hidima a cikin mulkin Allah ba."

10 Bayan haka, Ubangiji ya naɗa waɗansu mutum saba'in da biyu, ya aike su biyu-biyu, su riga shi yin gaba zuwa kowane gari da kowane wuri da zai shiga. **2** Ya ce musu, "Girbi na da yawa, amma ma'aikata kaɗan ne. Saboda haka, ku roki Ubangijin girbi ya aikar da ma'aikata zuwa gonarsa. **3** Ku tafi! Ina aikan ku

kamar tumaki cikin kyarketai. 4 Kada ku dauki jakar kuɗi, ko jaka, ko takalma. Kada ma ku gai da kowa a kan hanya. 5 “Sa’ad da kuka shiga wani gida, ku fara da cewa, ‘Salama a gare ku mutanen gida.’ 6 In akwai mutum mai salama a gidan, salamarku za ta kasance tare da shi, in kuwa babu, salamarku za ta koma muku. 7 Ku zauna a wannan gidan, kuna ci kuna shan duk abin da suka ba ku, gama ma’aikaci ya cancanci albashinsa. Kada ku yi yawan sake masauki, daga gida zuwa gida. 8 “Sa’ad da kuka shiga garin, kuma aka karbe ku, ku ci ko mene ne da aka ajiye a gabanku. 9 Ku warkar da marasa lafiya da suke wurin. Ku kuma fada musu cewa, ‘Mulkin Allah yana kusa da ku.’ 10 Amma sa’ad da kuka shiga garin, kuma ba a karbe ku ba, ku bi titi-titi ku ce, 11 ‘Ko furar garinku da kuke manne a kafafunmu, mun karkade muku. Duk da haka, ku tabbatar da wannan, “Mulkin Allah yana kusa.” 12 Ina dai fada muku, a ranan nan, za a fi jin tausayin Sodom fiye da wannan garin. 13 “Kaitonki, Korazin! Kaitonki, Betsaida! Ai, da a ce a Taya da Sidon ne aka yi ayyukan banmamaki da aka yi a cikinku, da tuni sun tuba, suna zama cikin rigar makoki da toka. 14 A ranar shari’a, za a fi jin tausayin Taya da Sidon fiye da ku. 15 Ke kuma Kafarnahum, kina tsammani za ki sami daukaka ne? A’a, za a hallaka ki. (Hadēs 986) 16 “Wanda ya saurare ku, ni yake saurara. Wanda ya fi ku, ni yake fi. Amma wanda ya fi ni kuwa, ya fi wanda ya aiko ni ne.” 17 Mutum saba’in da biyun nan suka dawo da murna, suka ce, “Ubangiji, har mun sha karfin aljanu ma a cikin sunanka.” 18 Sai ya amsa ya ce, “Na ga Shaidan ya fadi daga sama kamar wal’iya. 19 Na ba ku iko da za ku tattaka macizai, da kunamai, ku kuma shawo kan dukan ikon abokin gaba, kuma ba wani lahani da zai same ku. 20 Duk da haka, kada ku yi farin ciki da cewa, kun sha karfin ruhohi, amma ku yi farin ciki, domin an rubuta sunayenku a sama.” 21 A wannan lokaci, Yesu, cike da murna ta wurin Ruhu Mai Tsarki ya ce, “Na yabe ka, ya Uba, Ubangijin sama da kasa, domin ka boye wadannan abubuwa ga masu hikima, da masu ilimi, ka kuma bayyana su ga kananan yara. I, ya Uba, gama wannan

shi ne nufinka mai kyau. 22 “Ukana ya danfa mini dukan kome. Ba wanda ya san Dan sai Uban, kuma ba wanda ya san Uban, sai Dan, da kuma wadanda Dan ya zaɓa ya bayyana musu shi.” 23 Sai ya juya wajen almajiransa, ya ce musu a boye, “Albarka ga idanun da suka ga abin da kuke gani. 24 Ina fada muku, annabawa da sarakuna da yawa sun so su ga abin nan da kuke gani, amma ba su gani ba. Sun so su ji abin da kuke ji, amma ba su ji ba.” 25 Wata rana, sai wani masanin dokoki ya mife tsaye don ya gwada Yesu. Ya tambaya ya ce, “Malam, me zan yi don in gaji rai madawwami?” (aiōnios 6166) 26 Yesu ya amsa ya ce, “Me aka rubuta a cikin Doka? Yaya kake karanta ta?” 27 Sai ya amsa ya ce, “Ka kaunaci Ubangiji Allahnka da dukan zuciya, da dukan ranka, da dukan karfinka, da kuma dukan hankalinka; kuma, ‘Ka kaunaci maƙwabcinka kamar kanka.’” 28 Yesu ya ce, “Ka amsa daidai. Ka yi haka, kuma za ka rayu.” 29 Amma domin ya kare kansa, sai ya tambayi Yesu ya ce, “Shin, wane ne maƙwabcina?” 30 Yesu ya amsa ya ce, “Wani mutum ya tashi daga Urushalima za shi Yeriko, sai ya fadi a hannun mafasa, wato, yan fashi. Suka kwace tufafinsa, suka yi masa duka, suka bar shi nan bakin rai da mutuwa. 31 Ya zamana wani firist ya bi kan wannan hanya. Da ya ga mutumin, sai ya bi gefe ya wuce abinsa. 32 Haka ma wani daga kabilar Lawi, mai hidima cikin haikali, da ya zo wurin, ya gan shi, sai shi ma ya bi gefe daya, ya wuce abinsa. 33 Amma wani mutumin Samariya da yake kan tafiya, da ya kai inda mutumin yake, ya gan shi, sai ya ji tausayinsa. 34 Ya je wurinsa, ya daddaure masa raunukansa, sa’an nan ya zuba mai, da ruwan inabi. Ya dauki mutumin ya sa a kan jakinsa, ya kai shi wani masauki, ya yi jinyarsa. 35 Kashegari, sai ya dauki dinari biyu, ya ba wa mai masaukin ya ce, ‘Ka lura da shi, bayan na dawo, zan biya ka duk abin da ka kara kashewa a kansa.’ 36 “A ganinka, a cikin wadannan mutane uku, wane ne maƙwabcin mutumin da ya fadi a hannun mafasa?” 37 Masanin dokoki ya amsa ya ce, “Wanda ya nuna masa jinkai.” Yesu ya ce masa, “Je ka, ka yi haka nan.” 38 Yayinda Yesu da almajiransa suna cikin tafiya, sai ya kai wani kauye inda wata mace

mai suna Marta ta marabce shi a gidanta. 39 Tana da'yar'uwa mai suna Maryamu, wadda ta zauna a gaban Ubangiji tana jin maganarsa. 40 Marta kuwa, aikin hidima da ya kamata a yi, ya dauke mata hankali, sai ta zo wurin Yesu, ta ce, "Ubangiji, ba ka damu da yadda'yar'uwata ta bar mini aiki ni kadai ba? Gaya mata ta taimake ni!" 41 Amma Ubangiji ya amsa ya ce, "Marta, Marta, hankalinki ya tashi, kuma kina damuwa a kan abubuwa da yawa. 42 Amma abu daya tak ake bukata, Maryamu ta zaɓi abin da ya fi kyau, kuma ba za a raba ta da shi ba."

11 Wata rana Yesu yana addu'a a wani wuri. Da ya gama, sai daya daga cikin almajiransa ya ce masa, "Ubangiji, ka koya mana yin addu'a, kamar yadda Yohanna ya koya wa almajiransa." 2 Sai ya ce musu, "Sa'ad da kuke yin addu'a ku ce, "Ya Uba, sunanka mai tsarki ne mulkinka ya zo. 3 Ka ba mu kowace rana abincin yini. 4 Ka gafarta mana zunubanmu, kamar yadda mu ma ke gafarta wa duk wanda ya yi mana laifi. Kada ka bari a kai mu cikin jarraba." 5 Sa'an nan ya ce musu, "Da a ce dayanku yana da aboki, sa'an nan ya je wurinsa da tsakar dare ya ce, 'Aboki, ranta mini burodi guda uku, 6 domin wani abokina da yake tafiya ya sauka a wurina. Ga shi, ba ni da abinci da zan ba shi.' 7 Sai wanda yake cikin daki ya amsa ya ce, 'Kada ka dame ni. An riga an kulle kofa, da ni da yarana kuwa mun kwanta, ba zan iya tashi in ba ka kome ba.' 8 Ina gaya muku, ko da yake ba zai so ya tashi ya ba shi burocin don shi abokinsa ne ba, duk da haka, zai tashi ya ba shi yawan abin da yake bukata, saboda nacewarsa. 9 "Don haka ina fada muku, ku roka, za a ba ku, ku nema za ku samu, ku kwankwasa za a kuwa buɗe muku kofa. 10 Gama duk wanda ya roka, yana karɓa, mai nema yana samu, wanda ya kwankwasa kuma, za a buɗe masa kofa. 11 "Wane mahaifi ne a cikinku, in dansa ya roke shi kifi, zai ba shi maciji a maimakon, 12 ko kuma in ya roki kwai, ya ba shi kunama? 13 In fa haka ne, ko da yake ku mugaye ne, kun san ba'ya'yanku kyautai masu kyau, balle fa Ubanku na sama, zai yi fiye da haka, ta wurin ba da Ruhu Mai Tsarki, ga masu rokonsa!" 14 Sa'ad da

Yesu yake fitar da wani beben aljani daga wani mutum, da aljanin ya fita, sai mutumin wanda da bebe ne, ya yi magana, taron kuwa suka yi mamaki. 15 Amma waɗansunsu suka ce, "Ai, da ikon Be'elzebub, sarkin aljanu ne, yake fitar da aljanu." 16 Waɗansu kuma suka gwada shi, ta wurin neman ya nuna musu wata alama daga sama. 17 Yesu kuwa ya san tunaninsu, sai ya ce musu, "Duk mulkin da yake gaɓa da kansa, zai lalace, kuma gidan da yake gaba da kansa zai rushe. 18 In Shaidan yana gaɓa da kansa, yaya mulkinsa zai tsaya? Ina faɗin haka domin kun ce, da ikon Be'elzebub nake fitar da aljanu. 19 In da ikon Be'elzebub nake fitar da su, to, da ikon wa masu binku suke fitar da su? Saboda haka, za su zama alƙalanku ke nan. 20 Amma in da ikon Allah ne ni nake fitar da aljanu, ashe, mulkin Allah ya zo muku ke nan. 21 "Sa'ad da mutum mai karfi, wanda yake da makamai yana gadin gidan kansa, an tsare lafiyar dukiyarsa ke nan. 22 Amma in wani wanda ya fi shi karfi, ya fada masa ya kuma sha karfinsa, yakan kwace makaman da mutumin ke dogara da su, ya kuma rarraba ganima. 23 "Wanda ba ya tare da ni, yana gaɓa da ni, wanda kuma ba ya tarawa da ni, watsarwa yake yi. 24 "Lokacin da mugun ruhu ya fita daga mutum, sai ya bi ta wuraren da ba mutane, yana neman hutu, amma ya kasa samu, sai ya ce, 'Zan koma gidan da na bari.' 25 Sa'ad da ya koma, ya tarar da gidan a share da tsabta, kuma a shirye. 26 Sai ya je ya debo waɗansu ruhoɓi bakwai da suka fi shi mugunta, sai su shiga su zauna a wurin. Karshen wannan mutum kuwa zai fi farkonsa muni." 27 Da Yesu yake cikin faɗin waɗannan abubuwa, sai wata mace daga cikin taron ta daga murya ta ce masa, "Mai albarka ce uwar da ta haife ka, wadda ka sha mamanta." 28 Yesu ya amsa ya ce, "A maimakon, masu albarka ne waɗanda suke jin maganar Allah, suna kuma biyayya da ita." 29 Da taron mutane suka karu, sai Yesu ya ce, "Wannan mugun zamani ne. Tana neman wani abin banmamaki, amma ba ko daya da za a ba ta, sai dai ta Yunana. 30 Kamar yadda Yunana ya zama alama ga mutanen Ninebe, haka ma Dan Mutum zai zama ga zamanin nan. 31 A ranar shari'a, Sarauniyar Kudu za ta

tashi tsaye tare da wannan zamani, ta yanke wa wannan zamani hukunci, domin ta zo daga farshen duniya ta saurari hikimar Solomon, ga shi kuwa, shi wanda ya fi Solomon girma, na nan. **32** A ranar shari'a, mutanen Ninebe za su tashi tsaye tare da wannan zamani, su yanke wa wannan zamani hukunci. Gama sun tuba sa'ad da Yunana ya yi musu wa'azi. Ga shi yanzu, shi wanda ya fi Yunana girma, na nan. **33** "Babu wanda yakan kuna fitila sa'an nan ya boye ta, ko ya rufe ta da murfi ba. A maimako, yakan ajiye ta a kan wurin ajiye fitila, don masu shiga su ga haske. **34** Idonka shi ne fitilar jikinka. Sa'ad da idanunka suna da lafiya, dukan jikinka ma na cike da haske, amma sa'ad da idanunka suna da lahani, dukan jikinka ma na cike da duhu. **35** Ka lura fa, kada hasken da yake cikinka ya zamana duhu ne. **36** Saboda haka, in dukan jikinka yana cike da haske, ba inda ke da duhu, jikinka kuwa zai kasance da haske gaba daya, kamar yadda hasken fitila yake haskaka ka." **37** Da Yesu ya gama magana, sai wani Bafarisiye ya gayyace shi cin abinci tare da shi. Sai kuwa ya shiga ya zauna a tebur. **38** Amma Bafarisiyen ya lura cewa, Yesu bai wanke hannu kafin ya ci abinci ba, sai mamaki ya kama shi. **39** Sai Ubangiji ya ce masa, "Ku Farisiyawa, kukan wanke bayan kwano da kwaf, amma a ciki kuna cike da kwaɗayi da mugunta. **40** Ku wawayen mutane! Ashe, wanda ya yi bayan, ba shi ne kuma ya yi cikin ba? **41** Ku ba matalauta abin da yake cikin kwano, kuma kome zai zama muku da tsabta. **42** "Kaitonku, Farisiyawa, domin kuna ba wa Allah zakka na na'ana'arku, da farfashinku, da kuma sauran ganyen lambunku iri-iri, amma kun fyale adalci da faunar Allah. Ya kamata da kun kiyaye na farshen, ban ba barin na farkon. **43** "Kaitonku, Farisiyawa, domin kun cika son wuraren zama masu daraja a majami'u, da kuma yawan gaisuwa a wuraren kasuwanci. **44** "Kaitonku, domin ku kamar kaburbura ne da ba a sa musu alama ba, waɗanda mutane suke takawa don rashin sani." **45** Sai ɗaya daga cikin masanan dokoki ya ce wa Yesu, "Malam, in ka faɗi waɗannan abubuwa haka, kai kuma ka zage mu ke nan." **46** Yesu ya amsa ya ce, "Ku masanan dokoki ma, kaitonku, domin kun

ɗora wa mutane kaya masu nauyi waɗanda da fyar suke ɗaukawa, amma ku da kanku ba za ku sa ko yatsa ɗaya, don ku taimake su ba. **47** "Kaitonku, domin kun gina kaburbura saboda annabawa, nan kuwa kakannin-kakanninku ne suka kashe su. **48** Wannan ya shaida cewa kun amince da abin da kakannin-kakanninku suka yi. Sun karkashe annabawa, ku kuma kun gina kaburburansu. **49** Saboda haka, Allah a cikin hikimarsa ya ce, 'Zan aika musu da annabawa da manzanni. Za su kashe waɗansu, su kuma tsananta wa waɗansu.' **50** Saboda haka, alhakin jinin dukan annabawa da aka kashe, tun farkon duniya, yana kan wannan zamani, **51** wato, tun daga jinin Habila, har zuwa jinin Zakariya, wanda aka kashe tsakanin bagade da mazauni. I, ina gaya muku, alhakensu duka yana kan wannan zamani. **52** "Kaitonku, masanan dokoki, domin kun ɗauke mabuɗin ilimi. Ku kanku ba ku shiga ba, kuma kun hana wa waɗanda suke shiga, su shiga." **53** Da Yesu ya bar wurin, sai Farisiyawa da malaman dokoki suka fara gaba mai tsanani da shi, kuma suna tsokanansa da tambayoyi. **54** Suna fakonsa, don su kama shi a kan wata magana da zai faɗa.

12 Ana nan sa'ad da taron dubban mutane suka taru har suna tattaka juna, Yesu fara yin magana, da farko da almajiransa ya ce, "Ku yi hankali da yistin Farisiyawa, wato, munafunci. **2** Ba abin da yake rufe da ba za a fallasa ba, ko kuma abin da yake boye da ba za a bayyana ba. **3** Abin da kuka faɗa a cikin duhu, za a ji shi a hasken rana. Kuma abin da kuka faɗa a kunne, a cikin ɗakunan ciki-ciki, za a yi shelarsa daga kan rufin ɗakuna. **4** "Ina dai gaya muku abokaina, kada ku ji tsoron masu kashe jiki, amma bayan haka, ba sauran abin da za su iya yi. **5** Amma zan nuna muku wanda za ku ji tsoronsa. Ku ji tsoron wanda, bayan da ya kashe jikin, yana da iko ya jefa ku cikin jahannama ta wuta. I, ina gaya muku, ku ji tsoronsa. (Geenna **g1067**) **6** Ba ana sayar da kanari biyar a kan kobo biyu ba? Duk da haka, Allah bai manta da ko ɗayansu ba. **7** Tabbatacce, gashin kanku ɗin nan ma, an ƙidaya su duka. Kada ku ji tsoro. Darajarku ta fi na kanari masu yawa girma.

8 “Ina gaya muku, duk wanda ya shaida ni a gaban mutane, Dan Mutum ma zai shaida shi a gaban mala’ikun Allah. 9 Amma wanda ya yi musun sanina a gaban mutane, shi ma za a yi musunsa a gaban mala’ikun Allah. 10 Kuma duk wanda ya fadi kalmar zagi a kan Dan Mutum, za a gafarta masa, amma duk wanda ya safa wa Ruhu Mai Tsarki, ba za a gafarta masa ba. 11 “Sa’ad da an kai ku a gaban majami’u, da gaban masu mulki, da kuma gaban masu iko, kada ku damu da yadda za ku kare kanku, ko kuma abin da za ku fada, 12 gama Ruhu Mai Tsarki zai koya muku abin da ya dace ku fada a lokacin.” 13 Sai wani mutum daga cikin taron ya ce masa, “Malam, ka ce wa dan’uwana ya raba gadon da ni.” 14 Yesu ya amsa masa ya ce, “Kai, wa ya nada ni alkali, ko mai sulhu a tsakaninku?” 15 Sai ya ce musu, “Ku lura fa! Ku tsare kanku daga dukan kowane irin kwaɗayi. Ran mutum ba ya danganta a kan yawan dukiyarsa ba.” 16 Sai ya gaya musu wannan misali ya ce, “Gonar wani mai arziki ta ba da amfani sosai. 17 Ya yi tunani a ransa ya ce, ‘Ba ni da inda zan ajiye amfanin gonana. Me zan yi ke nan?’ 18 “Sai ya ce, ‘Ga abin da zan yi. Zan rushe rumbunana, in gina manya, in zuba dukan hatsina da kayana a ciki. 19 Ni kuma zan ce wa raina, ‘Kana da kaya da yawa masu kyau, da aka yi ajiyarsu domin shekaru da dama masu zuwa. Yi hutunka, ka ci, ka sha, ka yi annashuwa.’” 20 “Amma Allah ya ce masa, ‘Kai wawa! A wannan dare za a nemi ranka. Bayan haka, wa zai gāji abin da ka tara wa kanka?’ 21 “Haka zai zama ga duk wanda ya tara wa kansa dukiya, amma ba shi da arziki a gaban Allah.” 22 Sai Yesu ya ce wa almajiransa, “Saboda haka, ina fada muku, kada ku damu game da rayuwarku, abin da za ku ci, ko kuma game da jikinku, abin da za ku yafa. 23 Rai ya fi abinci, jiki kuma ya fi tufafi. 24 Ku dubi hankaki. Ba sa shuki ko girbi, kuma ba su da dakin ajiya ko rumbu ba, duk da haka, duk da haka, Allah na ciyar da su. Darajarku ta fi na tsuntsaye sau da yawa! 25 Wane ne a cikinku ta wurin damuwarsa, zai iya kara ko sa’ a daya ga rayuwarsa? 26 Tun da ba za ku iya yin wannan kanfanin abu ba, me ya sa kuke damuwa a kan sauran? 27 “Ku dubi yadda furanni suke girma. Ba sukan yi aiki, ko safa ba, duk da haka, ina fada muku cewa, ko Solomon cikin kyakkyawan darajarsa duka, bai yafa kayan ado da ya kai kamar na ko daya a cikinsu ba. 28 In haka ne Allah yake yi wa ciyayin jeji sutura, wadda yau suna nan, sa’an nan gobe kuma a jefa cikin wuta, Allah ba zai yi muku sutura fiye da ciyayin jeji ba, ya ku masu karancin bangaskiya! 29 Kada ku sa zuciyarku a kan abin da za ku ci, ko abin da za ku sha, kada ku damu a kan su. 30 Gama duniya da ba ta san Allah ba, tana faman neman dukan wadannan abubuwa, Ubanku na sama kuwa, ya san kuna bukatarsu. 31 Amma ku nemi mulkinsa, za a kuwa kara muku wadannan abubuwa. 32 “Ya karamin garke, kada ku ji tsoro, gama ya gamshi Ubanku ya ba ku mulkin. 33 Ku sayar da dukiyarku, ku ba wa matalauta. Ku yi wa kanku jakar kudin da ba za su lalace ba. Ku yi wa kanku ajiyar dukiyar da ba za ta kare ba a sama, inda barawo ba zai yi kusa ba, asu kuma ba za su iya su lalatar ba. 34 Gama inda dukiyarku take, nan ne zuciyarku ma take. 35 “Ku shirya damara don hidima. Ku bar fitilunku suna ci, 36 kamar maza da suke jiran maigidansu ya dawo daga bikin aure. Saboda duk lokacin da ya dawo ya kwanƙwasa kofa, a shirye suke su bude masa nan da nan. 37 Zai zama da albarka in maigida ya dawo, ya tarar da bayinsa suna zaman tsaro. Gaskiya ni fada muku, zai sa kayan hidima da kansa, ya sa bayinsa su zauna kan tebur, sa’an nan ya yi musu hidimar abinci. 38 Zai zama da albarka ga bayin da maigidansu ya iske su, suna zaman tsaro, a duk lokacin da ya dawo, ko da ya dawo a sa’a ta biyu, ko ta uku na tsakar dare ne. 39 Amma ku fahimci wannan. Da maigida ya san sa’ar da barawo zai zo, ai, da ba zai bari a shiga, a fasa masa gida ba. 40 Ku ma, sai ku zauna da shiri, domin Dan Mutum zai zo a sa’ar da ba ku yi tsammani ba.” 41 Bitrus ya yi tambaya ya ce, “Ya Ubangiji, mu ne kake fada wa wannan misali, ko kuwa ga kowa da kowa ne?” 42 Ubangiji ya amsa ya ce, “To, wane ne manaja mai aminci da hikima, wanda maigida ya ba shi rikon bayinsa, domin ya ba su abincinsu a daidai lokaci? 43 Zai zama da albarka ga bawan nan wanda maigidan ya dawo, ya same shi yana

yin haka. **44** Gaskiya nake gaya muku, maigidan zai ba shi riƙon dukan dukiyarsa. **45** Amma da a ce bawan ya yi tunani a zuciyarsa ya ce, 'Ai, maigidana ya yi jinkirin dawowa,' sa'an nan ya fara dūkan bayin, maza da mata, ya kuma shiga ci, da sha, har da buguwa. **46** Maigidan bawan nan zai dawo a ranar da wannan bawan bai yi tsammaninsa ba, kuma a sa'ar da bai sani ba. Maigidan zai yayyanka shi, ya kuma ba shi rabonsa tare da marasa bangaskiya. **47** "Bawan da ya san nufin maigidansa, kuma bai yi shiri ba, ko kuma bai yi abin da maigidansa yake so ba, zai sha mummunan duka. **48** Amma wanda bai sani ba, ya kuwa yi abin da ya isa horo, za a dūke shi kaɗan. Duk wanda aka ba shi mai yawa, mai yawan ne za a bida daga gare shi. Duk wanda kuma aka ba shi riƙon amana mai yawa, fiye da haka kuma za a bida daga gare shi. **49** "Na zo ne domin in kawo wuta a duniya. Ina so da ta riga ta ƙunu! **50** Amma ina da baftismar da za a yi mini, na kuwa damu sosai, sai na kammala ta! **51** Kuna tsammani na zo domin in kawo salama a duniya ne? A'a! Ina gaya muku, rabuwa ne. **52** Daga yanzu, za a iske mutum biyar a gida ɗaya sun rabu, suna gāba da juna, uku suna gāba da biyu, biyun suna gāba da ukun. **53** Za su rarrabu. Mahaifi yana gāba da ɗan, ɗan kuma yana gāba da mahaifin. Mahaifiya tana gāba da diyar, diyar kuma tana gāba da mahaifiyar. Suruka tana gāba da matar ɗa, matar ɗa kuma tana gāba da suruka." **54** Ya ce wa taron, "Sa'ad da kuka ga hadari ya fito daga yamma, nan da nan kukan ce, 'Za a yi ruwan sama,' sai a kuwa yi. **55** Sa'ad da kuma iska ta taso daga kudu, kukan ce, 'Za a yi zafi,' sai kuwa a yi. **56** Munafukai! Kuna san yadda za ku fassara yanayin ƙasa da na sararin sama. Ta yaya ba ku san yadda za ku yi fassarar wannan zamani ba? **57** "Don me ba ku iya auna wa kanku, abin da yake daidai ba? **58** Yayinda kake kan hanyar zuwa kotu da maƙiyinka, ka yi matuƙar ƙoƙari ku shirya tun kuma kan hanya. In ba haka ba, zai kai ka gaban alƙali, alƙali kuma ya miƙa ka ga ɗan sanda, ɗan sanda kuma ya jefa ka a kurkuku. **59** Ina gaya maka, ba za ka fita ba, sai ka biya kobo na ƙarshe."

13 A yanzun fa, akwai waɗansu da suka kasance a lokacin can, suka ba Yesu labarin Galiliyawa da Bilatus ya gauraye jininsu tare da jinin hadayunsu. **2** Yesu ya amsa ya ce, "Kuna tsammani waɗannan Galiliyawan sun fi dukan sauran Galiliyawa zunubi ne, shi ya sa suka sha irin wannan wahala? **3** Ina gaya muku, a'a! Amma in ba ku tuba ba, ku ma duka za ku hallaka. **4** Ko kuwa kuna tsammani, sha takwas ɗin nan da suka mutu lokacin da hasumiya a Silowam ya fāɗi a kansu, sun fi dukan sauran mutanen Urushalima laifi ne? **5** Ina gaya muku, a'a! Amma in ba ku tuba ba, ku ma duka za ku hallaka." **6** Sai ya ba su wannan misali ya ce, "Wani mutum yana da itacen ɓaure, da aka shuka a gonar inabinsa. Da ya je cire'ya'yan itacen, sai ya tarar ba tā yí'ya'ya ba. **7** Sai ya ce wa mai lura da gonar inabin, 'Yau shekara uku ke nan ina zuwa neman'ya'yan ɓaure daga itacen nan, amma ba na samun kome. Sare shi! Don me za a bar shi ya tare wuri.' **8** "Mutumin ya amsa ya ce, 'Ranka yā daɗe, ka bar shi, in yi masa bankasa, in kuma zuba masa taki har na shekara ɗaya. **9** In kuwa ya ba da'ya'ya shekara mai zuwa, yana da kyau! In kuwa ba haka ba, sai ka sare shi.'" **10** Wata ranar Asabbaci, Yesu yana koyarwa a wata majami'a, **11** a wurin kuwa, akwai wata mace wadda aljani ya gurgunta, har na shekaru goma sha takwas. Duk ta tanƙware, ba ta ma iya miƙewa ko kaɗan. **12** Da Yesu ya gan ta, sai ya kirata gaba, ya ce mata, "Mace, an'yantar da ke daga rashin lafiyarki." **13** Sai ya ɗibiya hannuwansa a kanta, nan da nan sai ta miƙe, ta yabi Allah. **14** Amma mai mulkin majami'ar ya ji haushi da Yesu ya yi warkarwa a ranar Asabbaci. Sai ya ce wa mutanen, "Akwai ranaku shida da ya kamata a yi aiki. Saboda haka, ku zo a ranakun nan a warkar da ku, ba ranar Asabbaci ba." **15** Ubangiji ya amsa masa ya ce, "Ku munafukai! Ashe, kowannenku ba yakan kunce bijiminsa ko jakinsa, yā kai shi waje yā ba shi ruwa, a ranar Asabbaci ba? **16** Ashe, bai kamata a'yantar da macen nan, diyar zuriyar Ibrahim, wadda Shaiɗan ya daure, har shekara goma sha takwas, a ranar Asabbaci, daga abin da ya daure ta ba?" **17** Sa'ad da ya faɗi wannan, sai duka masu gāba da shi suka

kunyata. Amma mutane kuwa suka yi murna saboda dukan abubuwan banmamaki da yake yi. **18** Sai Yesu ya yi tambaya ya ce, “Yaya mulkin Allah yake? Da me zan kwatanta shi? **19** Yana kama da fwayar mustad, wadda wani mutum ya dauka, kuma ya shuka a gonarsa. Ta yi girma, ta zama itace, kuma tsuntsayen sararin sama suka huta a rassansa.” **20** Ya saƙe tambaya, “Da me zan kwatanta mulkin Allah? **21** Yana kama da yisti wadda mace ta dauka, ta kwaƙa garin alkama mai yawa da shi, har sai da yistin ya gauraye kullun duka.” **22** Sa’ad da Yesu yana kan hanyarsa zuwa Urushalima, sai ya bi ta cikin garuruwan da ƙauyukan, yana koyarwa. **23** Sai wani ya tambaye shi ya ce, “Ya Ubangiji, shin, wai mutane kima ne kawai za su sami ceto?” Ya ce musu, **24** “Ku yi matuƙar ƙoƙari ku shiga ta matsattsiyar ƙofa, domin ina faɗa muku, mutane da yawa za su yi ƙoƙarin shiga, amma ba za su iya ba. **25** Da zaran maigidan ya tashi ya rufe ƙofar, za ku tsaya a waje kuna ƙwanƙwasawa, kuna roko cewa, ‘Ranka yā daɗe, buɗe mana ƙofa.’ “Amma shi zai amma ya ce, ‘Ni ban san ku, ko inda kuka fito ba.’ **26** “Sa’an nan za ku ce, ‘Haba, mu da muka ci, muka sha tare da kai, har ka yi koyarwa a cikin titi-titi namu.’ **27** “Amma shi zai amma ya ce, ‘Ban san ku, ko inda kuka fito ba. Ku rabu da ni, dukan ku masu aikata mugunta!’ **28** “Za a yi kuka a can, da cizon haƙora, sa’ad da kuka ga Ibrahim, da Ishaku, da Yaƙub, da dukan annabawa a mulkin Allah, amma ku kuwa, za a jefar da ku a waje. **29** Mutane za su zo daga gabas, da yamma, da kudu, da arewa, su dauki wuraren zamansu a bikin, a cikin mulkin Allah. **30** Tabbatacce, akwai waɗansu da suke na ƙarshe, da za su zama na farko, na farko kuma, da za su zama na ƙarshe.” **31** A wannan lokaci, waɗansu Farisiyawa suka zo suka ce wa Yesu, “Ka bar nan ka tafi wani wuri dabam. Hiridus yana so ya kashe ka.” **32** Ya amsa ya ce, “Ku je ku gaya wa dilan nan, wato, mai makirci cewa, ‘Da yau da kuma gobe, zan fitar da aljanu, in kuma warkar da mutane, sa’an nan a rana ta uku in cika burin aikina. **33** Duk da haka, dole in ci gaba da aikin a yau, da kuma gobe, sa’an nan in ci gaba da yin haka kashegari kuma, gama tabbatacce, ba annabi

da yakan mutu a bayan birnin Urushalima!’ **34** “Urushalima, ayya Urushalima, ke da kika kashe annabawa, kuma kika jefa wa waɗanda aka aika gare ki da duwatsu. Sau da yawa na yi kewan in tattara’ya’yanki wuri ɗaya, kamar yadda kaza takan tattara’ya’yanta cikin fikafikanta, amma ba ki yarda ba! **35** Duba, an bar muku gidanku fanko. Ina kuwa faɗa muku, ba za ku saƙe ganina ba, sai kun ce, ‘Mai albarka ne shi wanda yake zuwa cikin sunan Ubangiji.’”

14 Wata ranar Asabbaci, da Yesu ya shiga gidan wani sanannen Bafarisiye don cin abinci, sai mutane suka zuba masa ido da kyau. **2** A nan a gabansa kuwa akwai wani mutum mai ciwon kumburin ƙafa da hannu. **3** Sai Yesu ya tambayi masanan dokoki da Farisiyawa ya ce, “Daidai ne bisa ga doka, a yi warkarwa a ranar Asabbaci, ko babu?” **4** Amma ba su ce kome ba. Sai ya riƙe mutumin, ya warkar da shi, sa’an nan ya sallame shi. **5** Sai ya tambaye, su ya ce, “In wani a cikinku yana da ɗa, ko bijimi da ya faɗa a rijiji a ranar Asabbaci, ba za ku cire shi nan da nan ba?” **6** Suka rasa abin faɗi. **7** Da ya lura da yadda baki suna zaɓan wuraren zama masu bangirma a tebur, sai ya faɗa musu wannan misali, ya ce; **8** “In wani ya gayyace ka bikin aure, kada ka zaɓi wurin zama mai bangirma, don wataƙila akwai wani da ya fi ka girma, da aka gayyata. **9** In kuwa haka ne, wanda ya gayyace duk biyunku, zai zo ya ce maka, ‘Ka ba wa mutumin nan wurin zamanka.’ Ka ga, an ƙasƙantar da kai, kuma dole ka dauki wuri mafi ƙasƙanci. **10** Amma in an gayyace ka, dauki wuri mafi ƙasƙanci, don in wanda ya gayyace ka ya zo, zai ce maka, ‘Ka hawo nan aboki a wuri mafi girma.’ Wannan zai daukaka ka a gaban dukan’yan’uwanka baki. **11** Gama duk wanda ya daukaka kansa, za a ƙasƙantar da shi. Shi wanda kuma ya ƙasƙantar da kansa, za a daukaka shi.” **12** Sai Yesu ya ce wa wanda ya gayyace shi, “Lokacin da ka shirya biki ko liyafa, kada ka gayyaci abokanka, ko’yan’uwanka, ko danginka, ko kuma maƙwabtanka masu arziki, gama in ka yi haka, suna iya gayyatarka, su biya maka alherin da ka yi musu. **13** Amma lokacin da ka kira biki, ka gayyaci matalauta, da

guragu, da shanyayyu, da makafi. 14 Ta haka, za ka sami albarka. Ko da yake ba za su iya biyan ka ba, za a biya ka a ranar tashin masu adalci daga matattu.” 15 Da jin haka, sai wani da yake tare da shi a tebur din, ya ce wa Yesu, “Mai albarka ne wanda zai ci abinci a bikin nan a mulkin Allah.” 16 Yesu ya amsa ya ce, “Wani mutum yana shirya wani babban biki, ya kuma gayyaci baki da yawa. 17 Da lokacin bikin ya yi, sai ya aiki bawansa ya je ya ce wa waɗanda aka gayyata, ‘Ku zo, don an shirya kome.’ 18 “Amma sai dukansu suka fara ba da hujjoji. Na farkon ya ce, ‘Na sayi gona yanzun nan, dole in je in ga yadda take, ina rokonka ka yi mini haƙuri.’ 19 “Wani ya ce, ‘Na sayi shanun noma guda goma yanzun nan, ina kan hanyata ke nan in gwada su, ina rokonka, ka yi mini haƙuri.’ 20 “Har yanzu wani ya ce, ‘Na yi aure yanzun nan, don haka ni ba zan iya zuwa ba.’ 21 “Bawansa ya dawo ya gaya wa maigidansa wannan. Sai maigidan ya yi fushi, ya ba da umarni ga bawansa ya ce, ‘Ka fita da sauri, ka bi titi-titi da lungu-lungu na garin, ka kawo matalauta, da guragu, da makafi, da shanyayyu.’ 22 “Bawan ya dawo ya ce, ‘Ranka yā dade, an yi abin da ka umarta, amma har yanzu da sauran wuri.’ 23 “Maigidan ya ce wa bawansa, ‘Ka je kan hanyoyin da layi-layi na karkara, ka sa su shigo, don gidana ya cika.’ 24 Ina gaya muku, babu ko ɗaya daga cikin mutanen nan da aka gayyata da zai dandana bikina.” 25 Taron mutane mai yawa suna tafiya tare da Yesu, sai ya juya ya ce musu, 26 “Duk wanda yakan zo wurina, amma bai ki mahaifinsa da mahaifiyarsa, da matarsa da’ya’yansa, da’yan’uwansa mata da maza, kai, har ma ransa ba, ba zai iya zama almajirina ba. 27 Kuma duk wanda ba yakan ɗauki gicciyensa ya bi ni ba, ba zai iya zama almajirina ba. 28 “In wani daga cikinku yana so ya gina gidan sama, ai, yakan fara zama ne, ya yi lissafin abin da ginin zai ci tukuna, don yā ga ko yana da isashen kuɗi da zai gama ginin. 29 Gama in ya sa tushen gini, amma bai iya gamawa ba, duk wanda ya gani zai yi masa ba’a, 30 yana cewa, ‘Wannan mutum ya fara gini, amma bai iya gamawa ba.’ 31 “Ko kuma, wane sarki ne, in zai je yaƙi da wani sarki, ai, yakan fara zama ne, ya

duba ya ga, ko da mutane dubu goma, shi zai iya ƙarawa da mai zuwa da dubu ashirin? 32 In ba zai iya ba, to, tun suna nesa, zai aika da wakilai, su je neman sharuɗan salama. 33 Haka nan fa, kowane ne a cikinku, da ba ya rabu da abin da yake da shi ba, ba zai iya zama almajirina ba. 34 “Gishiri fa yana da kyau, amma in gishiri ya rabu da daɗin dandanonsa, ta yaya za a sāke mai da daɗin dandanonsa? 35 Ba shi da wani amfani, ko ga ƙasa, ko ga juji, sai dai a zubar da shi. “Duk mai kunnen ji, yā ji.”

15 Yanzu fa, masu karɓar haraji da “masu zunubi” duka suna taruwa don jin koyarwar Yesu. 2 Amma Farisiyawa da malaman dokoki suka yi gunaguni, suna cewa, “Wannan mutum yana karɓan ‘masu zunubi,’ kuma yana ci tare da su.” 3 Sai Yesu ya faɗa musu wannan misali ya ce, 4 “In ɗayanku yana da tumaki ɗari, sa’an nan ɗayansu ta bace. Ashe, ba zai bar tasa’in da tara a fili ya je neman wadda ta bace, har sai ya same ta ba? 5 In ya same ta, zai sa ta a kafada da murna, 6 ya dawo gida. Sa’an nan zai kira abokansa da mafwabtansa wuri ɗaya ya ce, ‘Ku taya ni murna, na sami tunkiyana da ta bata.’ 7 Ina gaya muku, haka za a yi murna sosai a sama, a kan mai zunubi guda ɗaya da ya tuba, fiye da masu adalci tasa’in da tara, waɗanda ba su bukatan tuba. 8 “Ko kuwa in wata mace tana da kuɗi na azurfa guda goma, sa’an nan ɗaya ya bata, ashe, ba za tā ƙuna fitila, ta share gidan, ta nema a hankali, har sai ta samu ba? 9 In ta same shi, sai ta kira ƙawayenta da mafwabtanta wuri ɗaya, ta ce musu, ‘Ku taya ni murna, na sami kuɗina da ya bata.’ 10 Haka, ina gaya muku, akwai murna a gaban mala’ikun Allah a kan mai zunubi guda ɗaya, da ya tuba.” 11 Yesu ya ci gaba da cewa, “Akwai wani mutum wanda yake da’ya’ya biyu maza. 12 Ƙaramin ya ce wa mahaifinsu, ‘Baba, ba ni rabon gāɗona.’ Sai mahaifin ya raba musu dukiyarsa. 13 “Bayan’yan kwanaki, sai ƙaramin ɗan ya tattara kayansa duk, ya tashi ya tafi wata ƙasa mai nisa. A can, ya batar da dukiyarsa duka a rayuwar banza. 14 Bayan ya batar da kome, sai ga muguwar yunwa a dukan ƙasar, har ya shiga rashi. 15 Sai ya je ya sami aiki a

wurin wani mutumin kasar, wanda ya aike shi a gonakinsa, ya yi kiwon aladu. **16** Ya yi marmarin cin dusan da aladun suke ci, amma ba wanda ya ba shi wani abu. **17** “Da hankalinsa ya dawo, sai ya ce, ‘Kai, bayin mahaifina guda nawa ne, da suke da abinci fiye da isashe, ni kuma inanan, zan mutu don yunwa! **18** Zan tashi in koma wurin mahaifina, in ce masa, “Baba, na yi wa sama, na kuma yi maka zunubi. **19** Ni ban isa a kara kira na danka ba. Ka mai da ni kamar daya daga cikin bayinka.” **20** Sai ya tashi ya kama hanya ya koma wurin mahaifinsa. “Amma tun yana nesa, mahaifinsa ya hange shi. Tausayi kuma ya kama shi, sai ya tashi ya ruga da gudu wurinsa, ya rungume shi, ya yi masa sumba. **21** “Sai dan ya ce masa, ‘Baba, na yi wa sama, na kuma yi maka zunubi. Ni ban isa a kara kira na danka ba.’ **22** “Amma mahaifin ya ce wa bayinsa, ‘Maza! Ku kawo riga mafi kyau ku sa masa. Ku sa zobe a yatsarsa, da takalma kuma a kafafunsa. **23** Ku kawo dan saniya mai kiba ku yanka. Bari mu yi biki mu yi shagali. **24** Gama dan nan nawa, da ya mutu, amma yanzu yana da rai kuma. Da ya bata, amma yanzu an same shi.’ Sai suka fara shagali. **25** “Yayinda ake haka, babban dan yana gona. Da ya zo kusa da gida, sai ya ji ana kidi ana rawa. **26** Sai ya kira daya daga cikin bayin, ya tambaye shi abin da yake faruwa. **27** Bawan ya ce, ‘Ai, dan’uwanka ne ya dawo, shi ne mahaifinka ya yanka dan saniya mai kiba, gama ya yi murna ya karfi dansa da ya dawo gida lafiyayye, ba abin da ya same shi.’ **28** “Sai yayan ya yi fushi, ya ki shiga gida. Sai mahaifinsa ya fita ya roke shi. **29** Amma ya amsa wa mahaifinsa ya ce, ‘Duba! Duk wafannan shekaru, ina yin maka aiki kamar bawa, ban taɓa maka rashin biyayya ba. Duk da haka, ba ka taɓa ba ni ko dan akuya domin in yi shagali da abokaina ba. **30** Amma da wannan dan naka, wanda ya batar da dukiyarka a kan karuwai ya dawo, ka yanka masa dan saniya mai kiba!’ **31** “Sai mahaifin ya ce masa, “Dana, kullum kana nan tare da ni, kuma duk abin da nake da shi, naka ne. **32** Amma ya zama mana dole, mu yi shagali, mu yi murna, domin dan’uwan nan naka, da ya mutu, yanzu kuwa yana da rai, da ya bata, amma yanzu an same shi.”

16 Yesu ya ce wa almajiransa, “An yi wani mai arziki wanda aka yi wa manajansa zargin yin banza da dukiyarsa. **2** Sai ya kira manajan, ya tambaye shi, ‘Me nake ji haka a kanka? Ka kawo lissafin aikinka, domin ba za ka iya cin gaba da aikinka ba.’ **3** “Sai manajan ya ce cikin tunaninsa, ‘Maigidana zai kore ni daga aiki, me zan yi? Ba ni da karfin noma, kuma ina jin kunyan yin bara. **4** Na san abin da zan yi, don mutane su karɓe ni a gidajensu, bayan an kore ni daga aiki a nan.’ **5** “Sai ya kira kowane daya da maigidansa yake bin bashi. Ya tambayi na farkon ya ce, ‘Nawa ne maigidana yake bin ka?’ **6** “Ya amsa ya ce, ‘Garwar mai na zaitun guda dari tara.’ “Manajan ya ce, ‘Ga takardarka, ka zauna maza ka mai da shi dari huɗu.’ **7** “Ya kuma tambayi na biyun, ‘Kai fa, nawa ne ake bin ka?’ “Sai ya amsa ya ce, ‘Buhunan alkama dubu.’ “Ya ce, ‘Ga takardarka, ka mai da shi dari takwas.’ **8** “Maigidan kuwa ya yabi manajan nan marar gaskiya saboda wayonsa. Gama’yan duniyan nan suna da wayon yin hulɗa da junansu fiye da’yan haske. (aiōn g165) **9** Ina gaya muku, ku yi amfani da dukiya na wannan duniya, domin ku sami wa kanku abokai. Saboda bayan dukiyar ta kare, za a karɓe ku a wuraren zama da sun dawwama. (aiōnios g166) **10** “Duk wanda ana amincewa da shi cikin karamin abu, ana kuma amincewa da shi cikin babba. Kuma duk marar gaskiya cikin karamin abu, zai zama marar gaskiya cikin babba. **11** In fa ku ba amintattu ne cikin tafiyar da dukiya ta wannan duniya ba, wa zai amince muku da dukiya ta gaskiya? **12** In fa ku ba amintattu ne cikin tafiyar da dukiyar wani ba, wa zai ba ku dukiya naku, na kanku? **13** “Babu wani bawa mai iya bauta wa iyayengiji biyu ba. Ko dai ya ki daya, ya so dayan, ko kuwa ya dāge ga yi wa daya bauta, sa’an nan ya rena dayan. Ba za ku iya ku bauta wa Allah tare da bauta wa Mammon (wato, Kudɗi) a lokaci daya ba.” **14** Da Farisiyawa masu son kudɗi suka ji wannan duka, sai suka yi wa Yesu tsaki. **15** Ya ce musu, “Ku ne masu mai da kanku marasa laifi a gaban mutane, amma Allah ya san zuciyarku. Abu mai daraja a gaban mutane, abin kyama ne a gaban Allah. **16** “An yi shelar Doka da Annabawa har

zuwa lokacin Yohanna. Tun daga lokacin nan, bisharar mulkin Allah ne ake wa'azinta, kowa kuma yana kofarin kutsa kai ya shiga. 17 Gama ta fi sauƙi sama da kasa su shude, da a ce digo guda ɗaya na rubutun, ya fita ya faɗi daga cikin Doka. 18 "Duk wanda ya saki matarsa ya auri wata mace, zina ne yake yi. Kuma mutumin da ya auri macen da aka sake, zina ne yake yi. 19 "An yi wani mutum mai arziki wanda yakan sa tufafi masu ruwan shunayya, da kuma na lallausan lalin, yana kuma cikin rayuwar jin daɗi kullum. 20 A kofar gidansa kuma akan ajiye wani mai bara, mai suna Lazarus, wanda jikinsa duk gyambuna ne. 21 Shi kuwa yakan yi marmarin cin abin da yakan faɗi daga tebur na mai arzikin nan. Har karnuka ma sukan zo su lashe gyambunansa. 22 "Ana nan, sai mai baran ya mutu, kuma mala'iku suka ɗauke shi zuwa gefen Ibrahim. Mai arzikin ma ya mutu, aka kuma binne shi. 23 A cikin jahannama ta wuta, inda yana shan azaba, ya daga kai ya hangi Ibrahim can nesa, da kuma Lazarus a gefensa. (Hadēs g86) 24 Sai ya yi masa kira ya ce, 'Baba, Ibrahim, ka ji tausayina, ka aiki Lazarus ya sa ɗan yatsarsa a ruwa, ya diga mini a harshe saboda in ji sanyi, domin ina shan azaba cikin wannan wuta.' 25 "Amma Ibrahim ya ce, 'Ka tuna fa ɗana, a lokacin da kake duniya, ka sami abubuwa masu kyau naka, Lazarus kuwa ya sami munanan abubuwa. Amma yanzu ya sami ta'aziyya a nan, kai kuwa kana shan azaba. 26 Ban da wannan duka ma, tsakaninmu da kai, akwai wani babban rami da aka yi, yadda waɗanda suke son ketarewa daga nan zuwa wurinku, ba za su iya ba, kuma ba mai iya ketarewa daga wurinku zuwa wurinmu.' 27 "Ya amsa ya ce, 'To, ina roƙonka, ya uba, ka aiki Lazarus zuwa gidan mahaifina, 28 gama ina da'yan'uwana biyar maza. Bari yā ba su gargadi, don kada su ma su zo wurin nan mai azaba.' 29 "Ibrahim ya amsa ya ce, 'Suna da Musa da Annabawa, ai, sai su saurare su.' 30 "Sai ya ce, 'A'a, ya uba, Ibrahim, in dai wani ya tashi daga matattu ya je wurinsu, za su tuba.' 31 "Amma ya ce masa, 'In ba su saurari Musa da Annabawa ba, kai, ko da wani ya tashi daga matattu ma, ba za su saurare shi ba.'"

17 Yesu ya ce wa almajiransa, "Dole ne a sami abubuwan da suke sa mutane su yi zunubi, amma kaiton mutumin nan wanda suke zuwa ta wurinsa. 2 Gwamma a ɗaura dutsen nika a wuyansa, a jefa shi cikin teku, da ya sa ɗaya daga cikin kananan yaran nan ya yi zunubi. 3 Saboda haka, ku lura da kanku. "In ɗan'uwanka ya yi zunubi, ka kwaɓe shi. In ya tuba, ka gafarta masa. 4 In ya yi maka laifi sau bakwai a rana ɗaya, ya kuma dawo sau bakwai ɗin a wurinka, yana cewa, 'Na tuba,' sai ka gafarta masa." 5 Sai manzannin suka ce wa Ubangiji, "Ka fara mana bangaskiya!" 6 Ya amsa musu ya ce, "In kuna da bangaskiya da take kanƙani kamar ƙwayar mustad, kuna iya ce wa wannan itacen durumi, 'Ka tumbuke daga nan, ka dasu a cikin teku.' Zai kuwa yi muku biyayya. 7 "In ɗaya a cikinku yana da bawa, wanda yake masa noma, ko kiwon tumaki, da dawowar bawan daga gonar, ai, ba zai ce masa, 'Ka zo nan, ka zauna, ka ci abinci ba'? 8 Ashe, ba zai ce masa, 'Ka shirya mini abincin yamma, ka shirya ka yi mini hidima domin in ci in sha, bayan haka kana iya ci, ka kuma sha ba'? 9 Shin, zai gode wa bawan don yā yi aikin da aka ce ya yi ne? 10 Haka ku ma, bayan kun yi duk abin da aka ce muku ku yi, ya kamata ku ce, 'Mu bayi ne marasa cancanta, mun dai yi aikinmu ne kaɗai.'" 11 Yesu yana kan hanyarsa zuwa Urushalima, sai ya bi takan iyakar Samariya da Galili. 12 Da zai shiga wani ƙauye, sai maza goma da suke da kuturta suka sadu da shi. Suka tsaya da nesa, 13 suka yi kira da babbar murya, suka ce, "Yesu, Ubangiji, ka ji tausayinmu!" 14 Da ya gan su sai ya ce, "Ku je ku nuna kanku ga firistoci." Suna kan hanyar tafiya sai suka tsabtacce. 15 Da ɗayansu ya ga ya warke, sai ya koma, yana yabon Allah da babbar murya. 16 Ya zo ya faɗi a gaban Yesu, ya gode masa. Shi kuwa mutumin Samariya ne. 17 Yesu ya yi tambaya ya ce, "Ba duka goma ne aka tsabtacce ba? Ina sauran taran? 18 Ba wanda ya dawo don yā yabi Allah, sai dai wannan baƙon?" 19 Sai ya ce masa, "Tashi, ka yi tafiyarka, bangaskiyarka ta warkar da kai." 20 Wata rana, Farisiyawa suka tambaye shi lokacin da mulkin Allah zai zo, Yesu ya amsa ya ce, "Ai, mulkin Allah ba takan zo ta wurin yin kallon ku

ba. 21 Mutane kuma ba za su ce, ‘Ga shi nan,’ “An dade yana ki, amma a karshe ya ce cikin ko kuma, ‘Ga shi can’ ba, domin mulkin Allah yana cikinku ne.” 22 Sai ya ce wa almajiransa, “Lokaci yana zuwa da za ku yi marmarin ganin rana daya cikin ranakun Dan Mutum, amma ba za ku gani ba. 23 Mutane za su ce muku, ‘Ga shi can!’ Ko kuma, ‘Ga shi nan!’ Kada ku yi hanzarin binsu. 24 Gama Dan Mutum, a cikin ranarsa, zai zama kamar walkiya da take walkawa, da take kuma haskaka sararin sama, daga wannan kusurwa zuwa wancan kusurwa. 25 Amma da fari, dole ya sha wahaloli masu yawa, kuma mutanen zamanin nan su ki shi. 26 “Daidai kamar yadda ya faru a zamanin Nuhu, haka zai zama a zamanin Dan Mutum. 27 Mutane suna ci, suna sha, suna aurayya, ana kuma ba da su ga aure, har ranar da Nuhu ya shiga jirgin. Sa’an nan ambaliyar ruwan ya sauka, ya hallaka su duka. 28 “Haka ma aka yi a zamanin Lot. Mutane suna ci, suna sha, suna saya, suna sayarwa, suna shuki, suna kuma gine-gine. 29 Amma a ranar da Lot ya bar Sodom, sai aka yi ruwan wuta da farar wuta daga sama, aka hallaka su duka. 30 “Daidai haka zai zama, a ranar da Dan Mutum zai bayyana. 31 A ranan nan, kada wanda yake kan rufin gidansa ya sauka don ya kwashe dukiyarsa da take cikin gidan. Haka ma duk wanda yake gona, kada ya koma don wani abu. 32 Ku tuna fa da matar Lot! 33 Duk wanda yake so ya ceci ransa, zai rasa shi, amma duk wanda ya rasa ransa, zai cece shi. 34 Ina gaya muku, a daren nan, mutane biyu za su kasance a gado daya, za a dauki daya, a bar dayan. 35 Mata biyu za su kasance suna nifan hatsi tare, za a dauki daya, a bar dayan.” 37 Suka tambaya, suka ce, “A ina ne, ya Ubangiji?” Ya ce musu, “Ai, inda gawa take, nan ne ungulai za su taru.”

18 Yesu ya ba wa almajiransa wani misali, don ya koya musu yadda ya kamata su dinga yin addu’a kullum, ban da fasawa. 2 Ya ce, “A wani gari, an yi wani alkali wanda ba ya tsoron Allah, bai kuma kula da mutane ba. 3 A garin nan kuma, akwai wata gwauruwa, wadda ta dinga zuwa wurin alkalin nan, da roko cewa, ‘Ka yi mini adalci tsakanina da ma’kiyina.’ 4

“An dade yana ki, amma a karshe ya ce cikin tunaninsa, ‘Ko da yake ba na tsoron Allah, ba na kuma kula da mutane ba, 5 amma don gwauruwan nan ta dame ni, zan tabbatar cewa ta sami adalci, domin kada ta gajiya da ni, da yawan zuwanta.” 6 Sai Ubangiji ya ce, “Ku ji fa abin da alkalin nan, marar gaskiya, ya ce. 7 Ashe, Allah ba zai biya wa zaɓaɓɓunsa da suke masa kuka, dare da rana adalci ba? Zai ci gaba da kin sauraronsu ne? 8 Ina gaya muku, zai tabbatar sun sami adalci, ban da batan lokaci. Amma sa’ad da Dan Mutum ya dawo, zai sami bangaskiya a duniya ke nan?” 9 Yesu ya kuma fadi wannan misali ga waɗansu masu taƙama da adalcinsu, kuma suna rena sauran mutane ya ce, 10 “Waɗansu mutane biyu sun tafi haikali don yin addu’a. Daya Bafarisiye ne, ɗayan kuma mai karɓar haraji. 11 Sai Bafarisiyen ya tashi tsaye, ya yi addu’a game da kansa yana cewa, ‘Allah, na gode maka, saboda ni ba kamar sauran mutane ba ne, wato, mafasa, masu aikata mugunta, masu zina, ko kuma kamar mai karɓar harajin nan. 12 Ina azumi sau biyu a mako, ina ba da zakka daga kowane abin da na samu.’ 13 “Amma mai karɓar harajin ya tsaya daga nesa. Bai ma iya daga kansa sama ba, sai ya buga kirjinsa, yana cewa, ‘Allah, ka yi mini jinƙai, ni mai zunubi ne.’ 14 “Ina gaya muku, wannan mutum ne, ba ɗayan ba, ya koma gida baratacce, babu laifi a gaban Allah. Gama duk wanda ya daukaka kansa, za a kasƙantar da shi. Wanda kuma ya kasƙantar da kansa, za a daukaka shi.” 15 Mutane suna kawo jarirai wurin Yesu don ya taɓa su. Da almajiransa suka ga haka, sai suka kwaɓe su. 16 Amma Yesu ya kira yaran a wurinsa ya ce, “Ku bar yara kanana su zo wurina. Kada ku hana su, gama mulkin Allah na irin waɗannan ne. 17 Gaskiya nake gaya muku, duk wanda ba zai karɓi mulkin Allah kamar ƙaramin yaro ba, ba zai taɓa shiga mulkin ba.” 18 Wani mai mulki ya tambayi Yesu ya ce, “Malam managarci, me zan yi don in gāji rai madawwami?” (aiōnios g166) 19 Yesu ya amsa ya ce, “Don me kake kira na managarci? Ai, ba wani nagari, sai Allah kaɗai. 20 Ka san dokokin da suka ce, ‘Kada ka yi zina, kada ka yi kisankai, kada ka yi sata, kada ka ba

da shaida ta farya, ka girmama mahaifinka da mahaifiyarka.” 21 Mutumin ya ce, “Ai, tun ina karami, na kiyaye duka waɗannan.” 22 Da Yesu ya ji haka, sai ya ce masa, “Akwai abu ɗaya har yanzu da ya rage maka. Ka sayar da duk abin da kake da shi, ka ba wa matalauta, sa’an nan za ka sami dukiya a sama. Bayan haka, ka zo ka bi ni.” 23 Da jin haka, sai ya bata rai, domin shi mai arziki ne sosai. 24 Yesu ya kalle shi ya ce, “Yana da wuya fa, masu arziki su shiga mulkin Allah! 25 Tabbatacce, zai fi sauƙi rakumi ya shiga ta kafar allura, da mai arziki ya shiga mulkin Allah.” 26 Waɗanda suka ji wannan suka yi tambaya suka ce, “To, wa zai iya samun ceto?” 27 Yesu ya amsa ya ce, “Abin da ba ya yiwuwa ga mutane, mai yiwuwa ne ga Allah.” 28 Sai Bitrus ya ce, masa, “To, ga shi mun bar kome da muke da shi, don mu bi ka!” 29 Yesu ya ce musu, “Gaskiya nake gaya muku, ba wanda ya bar gida, ko mata, ko’yan’uwa maza, ko iyaye, ko yara, saboda mulkin Allah, 30 da zai kasa samun rifei mai yawa, a wannan zamani, ya kuma sami rai madawwami a zamani mai zuwa.” (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Sai ya kai Sha Biyun gefe ɗaya, ya ce musu, “Za mu Urushalima, kuma dukan abin da annabawa suka rubuta a kan Ɗan Mutum zai cika. 32 Za a ba da shi ga Al’ummai, za su yi masa ba’a, su zage shi, su tofa masa miyau, 33 za su yi masa bulala, su kuma kashe shi. A rana ta uku kuma zai tashi.” 34 Almajiran ba su gane da ko ɗaya daga cikin wannan ba. An boye musu ma’anarsa, kuma ba su gane da abin da yake magana a kai ba. 35 Da Yesu ya yi kusa da Yeriko, akwai wani makaho da yake zaune a gefen hanya, yana bara. 36 Da ya ji taron suna wucewa, sai ya yi tambaya ko mene ne ke faruwa. 37 Suka ce masa, “Ai, Yesu Banazare ne ke wucewa.” 38 Sai ya yi kira ya ce, “Yesu, Ɗan Dawuda, ka yi mini jinkai!” 39 Mutane da suke gaba suka kwaɓe shi, suka ce masa ya yi shiru. Amma sai ya kara ɗaga murya, yana cewa, “Ɗan Dawuda, ka yi mini jinkai!” 40 Sai Yesu ya tsaya, ya ba da umarni a kawo mutumin wurinsa. Da ya zo kusa, Yesu ya tambaye shi ya ce, 41 “Me kake so in yi maka?” Sai ya amsa ya ce, “Ubangiji, ina so in sami ganin gari.” 42 Yesu ya ce masa, “Ka sami ganin garinka; bangaskiyarka

ta warkar da kai.” 43 Nan da nan, ya sami ganin garinsa, kuma ya bi Yesu, yana yabon Allah. Da dukan mutane suka ga wannan, sai su ma suka yabi Allah.

19 Yesu ya shiga Yeriko, yana ratsa ta cikinta. 2 Akwai wani mutum a garin, mai suna Zakka. Shi shugaban masu karɓar haraji ne, mai arziki kuma. 3 Ya so yā ga ko wane ne Yesu, amma saboda taron, bai iya ba, domin shi gajere ne. 4 Saboda haka, ya yi gaba da gudu, kuma ya hau itacen sikamo, don yā gan shi, tun da Yesu zai bi wannan hanyar ne. 5 Da Yesu ya iso wurin, sai ya ɗaga ido sama, ya ce masa, “Zakka, ka yi maza ka sauka. Ni kam, dole in sauka a gidanka yau.” 6 Sai ya sauka nan da nan, ya karɓe shi da murna. 7 Dukan mutane suka ga haka, kuma suka fara gunaguni, suka ce, “Ya je don yā zama baƙon ‘mai zunubi.’” 8 Amma Zakka ya tashi a tsaye, ya ce wa Ubangiji, “Duba, Ubangiji! Nan take, rabin dukiyar da nake da shi, na ba wa matalauta. In kuma na taɓa cutan wani, a kan wani abu, zan mayar da shi ninki huɗu.” 9 Sai Yesu ya ce masa, “Yau, ceto ya zo gidan nan, domin wannan mutum shi ma ɗan Ibrahim ne. 10 Saboda Ɗan Mutum ya zo ne, domin yā nemi abin da ya bata, yā cece shi kuma.” 11 Yayinda suna cikin sauraron wannan, sai ya ci gaba da gaya musu wani misali, domin ya yi kusa da Urushalima, kuma mutanen suna tsammami mulkin Allah zai bayyana, nan da nan. 12 Ya ce, “Wani mutum mai martaba ya tafi wata kasa mai nisa don a naɗa shi sarki sa’an nan ya dawo. 13 Saboda haka ya kira bayinsa goma ya ba su mina goma. Ya ce, ‘Ku yi kasuwanci da kuɗin nan, sai na dawo.’ 14 “Amma talakawansa suka fi shi, sai suka aikar da wakilai bayansa, domin su ce, ‘Ba mu son wannan mutum ya zama sarkinmu.’ 15 “Duk da haka, aka naɗa shi sarki, sa’an nan ya dawo gida. Sai ya aika aka kira bayin da ya ba su kuɗin, don yā san ribar da suka samu. 16 “Na fari ya zo ya ce, ‘Ranka yā daɗe, minarka ya sami ribar goma.’ 17 “Maigidan ya amsa ya ce, ‘Madalla, bawana mai kirki! Tun da ka yi aminci a kan abu kanƙani, ka yi riƙon birane goma.’ 18 “Na biyun ya zo ya ce, ‘Ranka yā daɗe, minarka

ya sami ribar biyar.’ 19 “Maigidansa ya ce, ‘Kai ka yi riƙon birane biyar.’ 20 “Sai wani bawan ya zo ya ce, ‘Ranka yā daɗe, ga minarka. Na boye shi a wani ɗan tsumma. 21 Na ji tsoronka, don kai mai wuyan sha’ani ne. Kakan ɗauki abin da ba ka ajiye ba, kakan kuma yi girbin abin da ba ka shuka ba.’ 22 “Sai maigidansa, ya amsa ya ce, ‘Zan hukunta ka a kan kalmominka, kai mugun bawa! Ashe, ka san cewa ni mai wuyan sha’ani ne, nakan ɗauka abin da ban ajiye ba, ina kuma girbin abin da ban shuka ba?’ 23 Don me ba ka sa kuɗina a wajen ajiya, don in na dawo, in sami riba a kai ba?’ 24 “Sai ya ce wa waɗanda suke tsaye a wajen, ‘Ku karɓi minarsa ku ba wa wanda yake da mina goma.’ 25 “Suka ce, ‘Ranka yā daɗe, ai, yana da guda goma kol!’ 26 “Ya amsa ya ce, ‘Ina gaya muku, duk wanda yake da abu, za a ƙara masa. Amma wanda ba shi da shi kuwa, ko abin da yake da shi ma, za a karɓe. 27 Amma waɗannan abokan gābana, waɗanda ba su so in zama sarkinsu ba, ku kawo su nan, ku karkashe su, a gabana.’” 28 Bayan Yesu ya yi wannan magana, sai ya yi gaba zuwa Urushalima. 29 Da ya kai kusa da Betfaji da Betani, a tudun da ake kira Dutsen Zaitun, sai ya aiki almajiransa guda biyu, ya ce musu, 30 “Ku je ƙauyen da yake gaba da ku. Da kuna shiga, za ku tarar da wani ɗan jaki, wadda ba wanda ya taɓa hawa, a daure a wurin. Ku kunce shi ku kawo nan. 31 In wani ya tambaye ku, ‘Don me kuke kunce shi?’ Ku ce masa, ‘Ubangiji yana buƙatarsa.’” 32 Waɗanda aka aika su yi gaba suka tafi, suka kuwa tarar kamar yadda ya gaya musu. 33 Suna cikin kunce ɗan jakin, sai masu ɗan jakin suka ce musu, “Don me kuke kunce shi?” 34 Suka amsa suka ce, “Ubangiji ne na buƙatarsa.” 35 Suka kawo shi wurin Yesu. Suka sa rigunarsu a kan ɗan jakin, sa’an nan suka sa Yesu a kai. 36 Yana cikin tafiya, sai mutane suka shimfiɗa rigunarsu a kan hanya. 37 Da ya yi kusa da wurin da hanyar ta gangara zuwa Dutsen Zaitun, sai dukan taron almajirai suka fara yabon Allah, da muryoyi masu ƙarfi, da murna, saboda dukan ayyukan banmamaki da suka gani. Suna cewa, 38 “Mai albarka ne sarki wanda yake zuwa cikin sunan Ubangiji!” “Salama ta kasance a sama, da ɗaukaka kuma a

can cikin sama!” 39 Sai waɗansu Farisiyawa a cikin taron suka ce wa Yesu, “Malam, ka kwaɓi almajiranka!” 40 Ya amsa ya ce, “Ina gaya muku, ko da sun yi shiru, duwatsu za su fara kirari.” 41 Da ya yi kusa da Urushalima, ya kuma ga birnin, sai ya yi kuka a kanta, 42 kuma ya ce, “In ke, ko ke ɗin ma, ɗa ma kin san abin da zai kawo miki salama a wannan rana, amma yanzu an boye shi daga idanunki. 43 Ranakun za su auko miki, a lokacin da abokan gābanki za su gina bango gāba da ke, su kuma kewaye inda kike, za su kuma tsare kowane gefenki, su sa ke a tsakiya. 44 Za su fyada ke a ƙasa, ke da’ya’yan da suke cikin katanganki. Ba za su bar wani dutse a kan wani ba, saboda ba ki gane da lokacin da Allah zai ziyarce ki ba.” 45 Sai ya shiga filin haikali, ya fara korar masu sayar da kaya. 46 Ya ce musu, “A rubuce, yake cewa, ‘Gidana, zai zama gidan addu’a,’ amma ga shi kun mai da shi ‘kogon’yan fashi.’” 47 Kowace rana, ya yi ta koyarwa a haikalin. Amma manyan firistoci, da malaman dokoki, da shugabannin mutane, suna ƙofarin kashe shi. 48 Amma ba su sami hanyar yin haka ba, domin kalmominsa sun kama hankalin dukan mutanen.

20 Wata rana da Yesu yana koyar da mutane, yana musu wa’azin bishara a filin haikalin, sai manyan firistoci da malaman dokoki, tare da dattawan suka zo wurinsa. 2 Suka ce masa, “Gaya mana, da wane iko kake yin waɗannan abubuwa. Wa ya ba ka wannan ikon?” 3 Ya amsa ya ce, “Ni ma zan yi muku wata tambaya. Ku fada mini, 4 baftismar Yohanna, daga sama ne ta fito, ko kuwa daga wurin mutane ne?” 5 Sai suka yi shawara da junansu, suka ce, “In muka ce, ‘Daga sama ne,’ zai tambaya, ‘To, don me ba ku gaskata shi ba?’ 6 Amma in kuma muka ce, ‘Daga mutane ne,’ dukan mutanen za su jajjefe mu da duwatsu, domin sun tabbata cewa, Yohanna annabi ne.” 7 Don haka, sai suka amsa cewa, “Ba mu san inda ta fito ba.” 8 Yesu ya ce, “To, ni ma ba zan gaya muku, ko da wane iko ne, nake yin waɗannan abubuwa ba.” 9 Sai ya ci gaba da gaya wa mutanen wannan misali ya ce, “Wani mutum ya yi gonar inabi, sai ya ba da hayarta ga waɗansu manoma, sa’an nan

ya yi wata doguwar tafiya. 10 A lokacin girbi, sai ya aiki bawa zuwa wurin masu hayyan, don su ba shi daga cikin'ya'yan inabin. Amma'yan hayyan suka yi wa bawan nan dūka, suka kore shi hannu wofi. 11 Ya sāke aikan wani bawa, shi ma suka yi masa dūka, suka kunyata shi, suka kuma kore shi hannu wofi. 12 Har yanzu, ya sāke aikan na uku, amma suka ji masa rauni, suka jefar da shi waje. 13 "Sai mai gonar inabin ya ce, 'Me zan yi? Zan aiki ḡana da nake kauna, watafila za su girmama shi.' 14 "Amma da'yan hayyan suka gan shi, sai suka tattauna zancen, suka ce, 'Wannan shi ne magājin, mu kashe shi sa'an nan ḡadon zai zama namu!' 15 Sai suka fitar da shi waje, suka kashe shi. "To, me mai gonar inabin zai yi da su? 16 Zai zo ya karkashe masu hayyan nan, ya ba wa waḡansu gonar inabin." Da mutanen suka ji wannan, sai suka ce, "Allah ya sawwaḡa!" 17 Yesu ya zura musu ido ya ce, "To, mene ne ma'anar abin da aka rubuta cewa, "Dutsen da magina suka fi, shi ne kuwa ya zama dutsen kan ginin' 18 Duk wanda ya faḡi a kan dutsen nan, zai kakkarye. Kuma in dutsen nan ya faḡi a kan wani, zai murkushe shi." 19 Malaman dokoki da manyan firistoci, suka nemi hanyar kama shi nan da nan, domin sun san cewa, ya yi wannan misali a kansu ne, amma suna jin tsoron mutane. 20 Sai suka sa masa ido, suka aiki'yan leken asiri, waḡanda suka nuna kamar su masu gaskiya ne, suna nufin su kama shi game da abin da zai faḡa, domin su ba da shi ga gwamna mai mulki, da mai iko. 21 Sai'yan leken asirin suka tambaye shi, suka ce, "Malam, mun sani kana faḡin, kuma kana koyar da abin da yake daidai, ba ka kuma nuna bambanci, amma kana koyar da hanyar Allah bisa ga gaskiya. 22 Daidai ne mu biya haraji ga Kaisar, ko babu?" 23 Ya gane makircinsu, sai ya ce musu, 24 "Nuna mini dinari. Hoton wane ne, kuma rubutun wane ne a kai?" Suka amsa, "Na Kaisar." 25 Sai ya ce musu, "Ku ba wa Kaisar abin da yake na Kaisar, ku kuma ba wa Allah abin da yake na Allah." 26 Ba su iya kama shi a kan abin da ya faḡa a fili ba. Amsarsa ya ba su mamaki, shi ya sa suka yi shiru. 27 Waḡansu Sadukiyawa da suke cewa, ba tashin matattu, suka zo wurin Yesu

da tambaya cewa, 28 "Malam, Musa ya rubuta mana cewa, 'In ḡan'uwān wani mutum ya mutu, ya bar mata amma ba'ya'ya, dole mutumin ya aure gwauruwar, ya samo wa ḡan'uwansa'ya'ya.' 29 To, an yi waḡansu'yan'uwa bakwai. Na fari ya auri wata mace, ya mutu ba'ya'ya. 30 Na biyun, 31 da na ukun suka aure ta. Haka nan dukansu bakwai suka mutu babu'ya'ya. 32 A karshe, ita macen ma ta mutu. 33 Shin, a tashin matattu, matar wa za tā zama? Tun da su bakwan nan, sun aure ta." 34 Yesu ya amsa ya ce, "Mutanen zamanin nan suna aure, suna kuma ba da aure, (aiōn g165) 35 amma su waḡanda aka ga sun cancantar kasancewa a zamanin can, da kuma na tashin matattu, ba za su yi aure, ko su ba da aure ba. (aiōn g165) 36 Kuma ba za su sāke mutuwa ba, gama su kamar mala'iku ne. Su'ya'yan Allah ne, tun da su'ya'yan tashin matattu ne. 37 Amma bisa ga labari na bishiya nan, mai cin wuta da Musa ya gani a jeji, ko Musa ma, ya nuna cewa, matattu suna tashi. Gama ya kira Ubangiji, 'Allah na Ibrahim, da Allah na Ishaku, da kuma Allah na Yaḡub.' 38 Shi ba Allah na matattu ba ne, amma na masu rai ne, gama a gare shi, duka na da rai." 39 Sai waḡansu malaman dokoki suka amsa suka ce, "Ka faḡi daidai, malam!" 40 Kuma ba wanda ya sami ḡarfin halin yin masa waḡansu tambayoyi. 41 Sai Yesu ya ce musu, "Yaya suke cewa, 'Kiristi ḡan Dawuda ne?' 42 Dawuda da kansa ya faḡa a cikin Zabura, "Ubangiji ya ce wa Ubangijina, "Zauna a hannun damana, 43 sai na sa abokan ḡābanka su zama matashin sawunka." 44 Dawuda ya kira shi 'Ubangiji.' Ta, yaya zai zama ḡansa?" 45 Yayinda dukan mutane suna cikin sauraronsa, sai Yesu ya ce wa almajiransa, 46 "Ku yi hankali da malaman dokoki. Sukan so sa manyan riguna suna zaga, suna sha'awan karḡan gaisuwa a wuraren kasuwanci, da kuma wuraren zama mafi daraja a majami'u, da wuraren bangirma a bukukkuwa. 47 Suna mamaye gidajen gwauraye, kuma don burga, suna dogayen addu'o'i. Ga irin waḡannan mutane, za a yi musu hukunci mai tsanani sosai."

21 Da Yesu ya ḡaga ido, sai ya ga waḡansu masu arziki suna sa baikonsu a ma'ajin

haikalin. 2 Ya kuma ga wata gwauruwa matalauciya, ta saka anini biyu. 3 Sai ya ce, “Gaskiya ina faɗa muku, wacce nan gwauruwa matalauciya ta sa fiye da dukan sauran. 4 Dukan mutanen nan sun ba da baikonsu daga cikin arzikinsu ne, amma ita daga cikin talaucinta, ta saka duk abin da take da shi na rayuwa.” 5 Wadansu daga cikin almajiransa, suka fara magana a kan yadda aka yi wa haikalin ado da duwatsu masu kyau, da kuma kyautai da aka keɓe wa Allah. Amma Yesu ya ce, 6 “Wannan abin da kuke kallo a nan, lokaci yana zuwa da ba za a bar wani dutse a kan wani dutse ba. Kowannensu, za a rushe shi.” 7 Suka tambaye shi suka ce, “Malam, yausha waɗannan za su faru? Kuma wace alama za ta nuna cewa suna dab da faruwa?” 8 Ya amsa ya ce, “Ku lura, kada ku kuma a ruɗe ku. Gama da yawa za su zo a cikin sunana, suna cewa, ‘Ai, ni ne shi,’ da kuma, ‘Lokaci ya yi kusa.’ Kada ku bi su. 9 Sa’ad da kuka ji labarin yaƙe-yaƙe, da juye juyen mulki, kada ku tsorota. Dole ne waɗannan abubuwa su fara faruwa, amma ƙarshen ba zai zo nan da nan ba.” 10 Sai ya ce musu, “Al’umma za ta tasar wa al’umma, mulki zai tasar wa mulki. 11 Za a yi manyan girgizar ƙasa, da yunwa, da annoba a wurare dabam-dabam, da kuma abubuwa masu bantsoro, da manyan alamu daga sama. 12 “Amma kafin duk abubuwa nan, za a kama ku a tsananta muku. Za a kai ku majami’u, da kurkuku. Za a kuma kai ku gaban sarakuna da gwamnoni, kuma dukan waɗannan saboda sunana. 13 Wannan zai sa ku zama shaidu a gare su. 14 Amma ku yi ƙuduri, wato, ku shirya zuciyarku, a kan ba za ku damu ba kafin lokacin, game da yadda za ku ƙare kanku. 15 Gama zan ba ku kalmomi, da hikima waɗanda ba ko ɗaya daga cikin mafiyanku, za su iya tsayayya da ku, ko su ƙaryata. 16 Har iyayenku, da’yan’uwanku maza, da danginku, da abokanku ma, duk za su bashe ku, su kuma kashe waɗansunku. 17 Duk mutane za su ƙi ku saboda ni. 18 Amma ko gashi ɗaya na kanku, ba zai hallaka ba. 19 Ta wurin tsayawa da ƙarfi, za ku sami rai. 20 “In kuka ga mayaƙa sun kewaye Urushalima, za ku sani rushewarta ya yi kusa. 21 A lokacin nan, bari waɗanda suke Yahudiya, su gudu zuwa cikin duwatsu. Bari waɗanda suke cikin birnin kuma su fita, bari kuma waɗanda suke ƙauye kada su shiga birnin. 22 Gama wannan shi ne lokacin hukunci, saboda a cika duk abin da aka rubuta. 23 Zai zama abin kaito ga mata masu ciki, da mata masu renon’ya’ya, a waɗancan kwanakin! Za a yi bakin ciki mai tsanani a ƙasar, da kuma fushi mai tsanani a kan mutanen nan. 24 Za a kashe su da takobi, a kuma ɗauke su’yan kurkuku, zuwa dukan al’ummai. Al’ummai za su tattaka Urushalima, har sai lokacin Al’ummai ya cika. 25 “Za a yi alamu a cikin rana, da cikin wata, da cikin taurari. A duniya, al’ummai za su yi bakin ciki, su kuma rikice don tsoro, saboda ruri da kuma tafasar teku. 26 Mutane za su suma don tsoro, za su kuma yi fargaba, a kan abin da yake zuwa a bisan duniya, gama za a girgiza duniyar taurarin sararin sama. 27 A lokacin ne za su ga ‘Dan Mutum yana zuwa cikin girgije, da iko, da ɗaukaka mai girma. 28 Sa’ad da waɗannan abubuwa sun fara faruwa, ku tashi tsaye, ku ɗaga kawunanku, domin fansarku yana matsowa kusa.” 29 Sai ya gaya musu wannan misali ya ce, “Ku dubi itacen ɓaure da dukan itatuwa. 30 A duk lokacin da sun fara fitar da ganye, za ku gani da kanku, ku san cewa, damina ta yi kusa. 31 Haka ma, in kuka ga waɗannan abubuwa suna faruwa, ku sani mulkin Allah ya yi kusa. 32 “Gaskiya nake gaya muku, ba shakka, wannan zamani ba zai shuɗe ba, sai dukan waɗannan abubuwa sun cika. 33 Sama da ƙasa za su shuɗe, amma kalmomina ba za su taɓa shuɗewa ba. 34 “Ku lura fa don kada son jin daɗi na banza, da shaye-shaye, da damuwa na rayuwa su rinjayi zuciyarku, har ranar ta auko muku ba tsammani kamar tarko. 35 Gama za ta zo a kan kowa da yake kan dukan duniya. 36 Ku yi tsaro kullum, ku yi addu’a don ku iya kuɓuta daga dukan waɗannan abubuwa da suke kusan faruwa, don ku iya tsayawa a gaban ‘Dan Mutum.’” 37 Kowace rana, Yesu yakan je haikalin ya yi koyarwa, da kowace yamma kuma, ya je ya kwana a kan tudun da ake kira Dutsen Zaitun. 38 Da sassafe kuma, dukan mutanen suka zo haikalin, don su saurare shi.

22 Yanzu fa, Bikin Burodi Marar Yistin da ake kira Bikin Ketarewa ya yi kusa, manyan firistoci da malaman dokoki kuma suna neman yadda za su kashe Yesu a 6oye, don suna tsoron mutane. **3** Shaidan kuwa ya shiga Yahuda, wanda ake kira Iskariyot, ɗaya daga cikin Sha Biyun. **4** Sai Yahuda ya je ya tattauna da manyan firistoci, da ma'aikatan'yan gadin haikali, a kan yadda zai ba da Yesu a gare su. **5** Suka kuwa yi murna, suka yarda su ba shi kuɗi. **6** Ya ko yarda, ya fara neman zarafin da zai ba da Yesu a gare su, sa'ad da taro ba sa nan tare da shi. **7** Sai ranar Bikin Burodi Marar Yisti ta kewayo, wato, ranar hadayar ɗan ragon kafara na Bikin Ketarewa. **8** Sai Yesu ya aiki Bitrus da Yohanna, ya ce musu, "Ku je ku yi shirye-shiryen Bikin Ketarewar da za mu ci." **9** Suka tambaye shi suka ce, "Ina kake so mu je mu yi shirin?" **10** Ya amsa ya ce, "Sa'ad da kuka shiga cikin gari, za ku sadu da wani mutum yana ɗauke da tulun ruwa. Ku bi shi zuwa gidan da zai shiga. **11** Ku ce wa maigidan, Malam ya aike mu mu ce maka, 'Ina ɗakin baƙi, inda ni da almajiraina za mu ci abincin Bikin Ketarewa?' **12** Zai nuna muku wani babban ɗakin sama a shirye. Nan za ku yi shirin." **13** Sai suka tafi, suka kuma iske kome kamar yadda Yesu ya faɗa musu. Sai suka shirya Bikin Ketarewa. **14** Da lokaci ya yi, sai Yesu ya zauna tare da manzanninsa don cin abinci. **15** Sai ya ce musu, "Na yi marmari ƙwarai don in ci wannan Bikin Ketarewa tare da ku, kafin in sha wahala. **16** Ina dai gaya muku, ba zan ƙara cinsa ba, sai ya sami cika a mulkin Allah." **17** Bayan ya ɗauki kwaf ruwan inabi, ya yi godiya, sai ya ce, "Ku karɓa, ku rarraba wa junanku. **18** Ina dai gaya muku, ba zan ƙara sha daga'ya'yan inabi ba, sai mulkin Allah ya zo." **19** Sai ya ɗauki burodi ya yi godiya, ya kakkarya ya ba su, da cewa, "Wannan jikina ne, da aka bayar dominku. Ku riƙa yin haka don tunawa da ni." **20** Haka kuma, bayan abincin, ya ɗauki kwaf ruwan inabi ya ce, "Wannan kwaf ruwan inabi shi ne, na sabon alkawari cikin jinina, da aka zubar dominku. **21** Amma hannun wanda zai ci amanata, yana cin abincin tare da ni. **22** Dan Mutum zai mutu kamar yadda aka ƙaddara, amma kaiton mutumin da zai bashe shi." **23** Sai suka fara tambayar junansu, ko wane ne a cikinsu zai yi wannan. **24** Gardama ta tashi a tsakaninsu, a kan ko wane ne a cikinsu ya fi girma. **25** Yesu ya ce musu, "Sarakunan Al'ummai suna nuna iko a kan mutanensu, kuma waɗanda suke nuna iko a kansu, suna kiran kansu Masu Taimakon mutane. **26** Amma ku, kada ku zama haka. A maimakon haka, sai dai wanda ya fi girma a cikinku, ya zama kamar wanda ya fi ƙanƙanta, wanda kuma ke mulki, ya zama kamar mai hidima. **27** Wane ne ya fi girma? Wanda yake zaune a tebur ne, ko kuma shi da yake yin hidima? Ashe, ba wanda yake zaune a tebur ba ne? Amma ga ni, ni mai yin hidima ne a cikinku. **28** Ku ne kuka tsaya tare da ni a gwaje-gwajen da na sha. **29** Daidai kamar yadda Ubana ya ba ni mulki, haka ni ma nake ba ku. **30** Saboda ku ci, ku sha a teburina a cikin mulkina. Kuma ku zauna a kan gadon sarauta, ku yi wa kabilu goma sha biyu na Isra'ila shari'a. **31** "Siman, Siman, Shaidan ya nemi izini ya sheƙe kakamar alkama. **32** Amma na yi maka addu'a, Siman, domin kada bangaskiyarka ta ƙasa. Bayan ka juyo, ka ƙarfafa'yan'uwanka." **33** Amma ya amsa ya ce, "Ubangiji, ina a shirye in tafi tare da kai har kurkuku, ko mutuwa ma." **34** Yesu ya ce, "Ina gaya maka Bitrus, kafin zakara ya yi cara yau, za ka yi musun sanina sau uku." **35** Sai Yesu ya tambaye, su ya ce, "Lokacin da na aike ku ba tare da jakar kuɗi, ko jaka, ko takalma ba, kun rasa wani abu?" Suka amsa, "Babu." **36** Ya ce musu, "Amma yanzu, in kuna da jakar kuɗi, ko jaka, ku ɗauka. In kuma ba ku da takobi, ku sayar da rigarku, ku saya. **37** A rubuce yake cewa, 'An lissafta shi tare da masu zunubi.' Ina kuwa gaya muku, dole wannan ya cika a kaina. I, abin da aka rubuta a kaina yana kusan cikawa." **38** Almajiran suka ce, "Duba Ubangiji, ga takuba biyu." Yesu ya ce, "Ya isa." **39** Yesu ya fita zuwa Dutsen Zaitun kamar yadda ya saba, almajiransa kuma suka bi shi. **40** Da ya kai wurin, sai ya ce musu, "Ku yi addu'a don kada ku faɗi cikin jarraba." **41** Sai ya janye daga wurinsu, misalin nisan jifa, ya durƙusa a ƙasa ya yi addu'a, **42** "Uba, in ka yarda, ka ɗauke mini wannan kwaf, amma ba nufina ba, sai dai naka." **43** Wani mala'ika daga sama ya bayyana gare

shi, ya karfafa shi. **44** Domin tsananin azaba, sai ya kara himma cikin addu'a, zuffansa kuma na digowa kasa kamar jini. **45** Da ya tashi daga addu'a, ya koma inda almajiransa suke, sai ya iske su suna barci, daga gajiyar bakin ciki. **46** Ya tambaye su, "Don me kuke barci? Ku tashi ku yi addu'a, don kada ku fadi cikin jarraba." **47** Yana cikin magana sai ga taro sun zo. Mutumin nan da ake kira Yahuda, daya daga cikin Sha Biyun, shi ya bi da su. Sai ya matso kusa da Yesu don ya yi masa sumba. **48** Amma Yesu ya tambaye shi ya ce, "Yahuda, ashe, da sumba za ka bashe 'Dan Mutum?" **49** Da masu bin Yesu suka ga abin da zai faru, sai suka ce, "Ubangiji, mu yi sara da takubanmu ne?" **50** Sai dayansu ya kai sara ga bawan babban firist, ya sare kunnen damansa. **51** Amma Yesu ya amsa ya ce, "Kada a kara yin wannan!" Sai ya taɓa kunnen mutumin da aka sara, ya warkar da shi. **52** Sai Yesu ya ce wa manyan firistoci, da ma'aikatan'yan gadin haikali, da dattawa, waɓanda suka zo don su kama shi, "Ina jagoran wani tawaye ne, da za ku zo da takuba da sanduna? **53** Kullum ina tare da ku a filin haikali, amma ba ku kama ni ba. Amma wannan ne sa'a naku, lokacin da duhu yake mulki." **54** Sai suka kama shi suka kai shi gidan babban firist. Bitrus ya bi su daga nesa. **55** Amma da suka hura wuta a tsakiyar harabar gidan, kowa ya zauna, sai Bitrus ya zo ya zauna tare da su. **56** Wata baiwa ta gan shi zaune kusa da wutar. Ta dube shi sosai sa'an nan, ta ce, "Ai, wannan mutum ma yana tare da shi." **57** Amma ya yi musu ya ce, "Mace, ban san shi ba!" **58** Bayan dan lokaci kaɗan, wani dabam ya gan shi ya ce, "Kai ma dayansu ne." Bitrus ya amsa ya ce, "Kai, ba na cikinsu!" **59** Bayan kamar sa'a daya, sai wani mutum ya ce, "Ba shakka, mutumin nan ma yana tare da shi, don shi mutumin Galili ne." **60** Bitrus ya amsa ya ce, "Kai, ban ma san abin da kake magana a kai ba!" Yana cikin magana, sai zakara ya yi cara. **61** Ubangiji kuma ya juya ya kafa wa Bitrus ido. Sai Bitrus ya tuna da maganar da Ubangiji ya ce masa, "Kafin zakara ya yi cara yau, za ka yi musun sanina sau uku." **62** Sai ya fita waje, ya yi kuka mai zafi. **63** Mutanen da suke gadin Yesu suka fara masa ba'a da duka.

64 Suka rufe masa idanu suna tambaya cewa, "Ka yi annabci! Wa ya mare ka?" **65** Suka kuma yi masa waɗansu baƙaƙen maganganu masu yawa. **66** Da gari ya waye, sai majalisar dattawa na mutane, da manyan firistoci, da malaman dokoki, suka taru wuri ɗaya. Sai aka kawo Yesu a gabansu. **67** Suka ce, "Ka faɗa mana, ko kai ne Kiristi?" Yesu ya amsa ya ce, "Ko na gaya muku, ba za ku gaskata ni ba, **68** in kuma na yi muku tambaya ba za ku iya ba ni amsa ba. **69** Amma daga yanzu, Dan Mutum zai zauna a hannun dama na Allah Mai Iko." **70** Sai dukansu suka yi tambaya suka ce, "Wato, kai 'Dan Allah ke nan?" Ya amsa ya ce, "Kun faɗa daidai, ni ne." **71** Sai suka ce, "Wace shaida kuma muke nema? Ai, mun ji abin da ya ce da bakinsa."

23 Sai dukan majalisa suka tashi, suka kai shi gaban Bilatus. **2** Suka fara zarginsa suna cewa, "Mun sami wannan mutum yana rikitar da al'ummarmu. Yana hana a biya haraji ga Kaisar. Yana kuma cewa, shi Kiristi ne, sarki kuma." **3** Sai Bilatus ya tambayi Yesu ya ce, "Kai ne sarkin Yahudawa?" Yesu ya amsa ya ce, "I, haka yake, kamar yadda ka faɗa." **4** Sai Bilatus ya sanar wa manyan firistoci da taron ya ce, "Ni fa, ban sami wani ainihin abin zargi game wannan mutum nan ba." **5** Amma suka nace, suna cewa, "Yana ta da hankulan mutane, ko'ina a Yahudiya da koyarwarsa. Ya fara daga Galili, ga shi har ya kai nan." **6** Da Bilatus ya ji haka, sai ya yi tambaya, "Ko shi mutumin Galili ne?" **7** Da ya yi cewa, Yesu yana karfashin mulkin Hiridus ne, sai ya aika da shi zuwa wurin Hiridus, don a lokacin Hiridus yana Urushalima. **8** Da Hiridus ya ga Yesu, sai ya yi murna kwarai, don tun da ma yana marmari ya gan shi a kan abin da ya ji game da shi. Ya yi fata ya ga Yesu, ya kuma yi waɗansu ayyukan banmamaki. **9** Ya yi masa tambayoyi masu yawa, amma Yesu bai ba shi ko amsa ba. **10** Manyan firistoci da malaman dokoki suna tsaye a wurin, suna kawo zargi masu karfi a kansa. **11** Sai Hiridus da sojojinsa suka wulaƙanta shi, suka yi masa ba'a. Sa'an nan, suka sa masa babban riga, suka mai da shi wurin Bilatus. **12** A ranar, Hiridus da Bilatus suka zama abokan juna, don tun da ma, su abokan

gāba ne. 13 Bilatus ya tara manyan firistoci, da masu mulki, da mutane, 14 ya ce musu, “Kun kawo mini wannan mutum, a matsayin wanda yana zuga mutane su yi tawaye. Na bincike shi a gabanku, ban ga a kan me kuka kawo kararsa ba. 15 Haka ma Hiridus, shi ya sa ya dawo da shi nan wurinmu. Kamar yadda ku ma kun gani, ba abin da mutumin nan ya yi, da ya isa mutuwa. 16 Saboda haka, zan yi masa bulala, in sāke shi.” 18 Suka yi ihu gaba ɗaya suka ce, “A yi gaba da wannan mutum! A sake mana Barabbas!” 19 (Barabbas yana kurkuku saboda laifin tā da hankali a birnin, da kuma don kisankai.) 20 Sai Bilatus ya sāke yin musu magana don yana so ya saki Yesu. 21 Amma sai suka ci gaba da ihu, suna cewa, “A gicciye shi! A gicciye shi!” 22 Ya sāke ce musu, sau na uku, “Don me? Wane laifi wannan mutum ya yi? Ni dai ban same shi da wani dalilin da ya isa a kashe shi ba. Saboda haka, zan sa a hore shi, sa’an nan in sāke shi.” 23 Amma suna ihu, suna nacewa, suna cewa, dole a gicciye shi, har ihunsu ya rinjaye shi. 24 Sai Bilatus ya biya bukatarsu da ya ji roƙonsu. 25 Ya saki mutumin da aka jefa a kurkuku saboda tā da hankali, da kisankai, shi wanda suka roƙa. Sa’an nan ya ba da Yesu ga nufinsu. 26 Sa’ad da suna tafiya da Yesu, sai wani da ake kira Siman, mutumin Sairin, yana zuwa daga ƙauye. Suka kama shi, suka aza masa gicciyen, suka tilasta shi ya ɗauki gicciyen, ya bi Yesu a baya. 27 Mutane da yawa sosai suka bi shi, a cikinsu ma da mata waɗanda suka yi makoki da kuka dominsa. 28 Yesu ya juya, ya ce musu, “Yan matan Urushalima, kada ku yi kuka saboda ni, amma ku yi kuka saboda kanku, da kuma saboda’ya’yanku. 29 Gama lokaci yana zuwa da za ku ce, ‘Masu albarka ne bakararru, wato, mata marasa haihuwa, da mahaihuwar da ba su taɓa haihuwa ba, da kuma mama da ba su taɓa shayar da nono ba!’ 30 Sa’an nan “‘za su ce wa duwatsu, “Ku fādi a kanmu!” Za su ce wa tuddai kuma, “Ku rufe mu!”” 31 Gama in mutane suna yin waɗannan abubuwa a lokacin da itace na ɗanye, me zai faru in ya bushe?” 32 Tare da shi akwai mutum biyu masu laifi, da aka tafi da su don a gicciye. 33 Da suka isa wurin da ake kira “Kofon Kai,” nan suka gicciye shi, tare da masu laifin nan, ɗaya a hannun damansa, ɗayan kuma a hagnusa. 34 Yesu ya ce, “Ya Uba ka yi musu gafara, don ba su san abin da suke yi ba.” Suka rarraba tufafinsa ta wurin jefa ƙuri’a. 35 Mutanen suka tsaya suna kallo. Har masu mulki ma suka yi masa ba’a, suna cewa, “Ya ceci waɗansu, to, ya ceci kansa in shi ne Kiristi na Allah, Zaba66e.” 36 Sojoji su ma, suka zo suka yi masa ba’a. Suka miƙa masa ruwan tsami. 37 Suka ce, “In kai ne sarkin Yahudawa, ka ceci kanka mana.” 38 Bisa da shi kuma akwai rubutun da ya ce, Wannan shi ne Sarkin Yahudawa. 39 Ɗaya daga cikin masu laifin da aka gicciye a wurin ya zazzage shi ya ce, “Shin, ba kai ne Kiristi ba? To, ka ceci kanka, ka kuma cece mu mana!” 40 Amma ɗayan mai laifi ya kwaɓe shi ya ce, “Ba ka da tsoron Allah ne, wai saboda kana ƙarƙashin hukunci ɗaya tare da shi? 41 Horonmu, daidai aka yi mana, sakamakon abin da muka yi ne. Amma wannan mutum, bai yi wani laifi ba.” 42 Sai ya ce, “Yesu, ka tuna da ni sa’ad da ka shiga mulkinka.” 43 Yesu ya amsa, ya ce masa, “Gaskiya nake faɗa maka, yau ɗin nan, za ka kasance tare da ni, a mulkina a sama.” 44 Yanzu kuwa wajen sa’a ta shida ne, kuma duhu ya rufe ko’ina a ƙasar, har zuwa sa’a ta tara, 45 domin rana ta daina haskakawa. Labulen da yake cikin haikali kuma ya yage kashi biyu. 46 Yesu ya yi kira da babbar murya ya ce, “Ya Uba, na danƙa ruhuna a hannunka.” Da ya faɗi haka, sai ya ja numfashi na ƙarshe. 47 Da jarumin ya ga abin da ya faru, sai ya yabi Allah ya ce, “Gaskiya, wannan mutum mai adalci ne.” 48 Da dukan mutanen da suka taru, domin shaidar waɗannan abubuwa, suka ga abin da ya faru, sai suka buga ƙirjinsu suka tafi. 49 Amma dukan mutanen da suka san Yesu, tare da mata da suka bi shi daga Galili, suka tsaya daga nesa suna kallon abubuwan nan. 50 Akwai wani mutum mai suna Yusuf, ɗan Majalisa, wanda shi nagari ne, mai adalci, 51 shi dā ma bai yarda da shawararsu, da kuma abin da suka yi ba. Shi daga Arimateya ne wani garin Yahudiya. Yana kuma jiran zuwa mulkin Allah. 52 Sai ya je wurin Bilatus ya roƙa a ba shi jikin Yesu. 53 Sai ya saukar da jikin, ya nannade shi a cikin zanen lilin, ya sa shi a wani kabari da

aka fafe a cikin dutse, wadda ba a taɓa sa kowa ba. **54** An yi haka ne a Ranar Shirye-shirye, ranar Asabbaci kuma yana dab da farawa. **55** Matan da suka zo tare da Yesu, daga Galili suka bi Yusuf suka ga kabarin, da kuma yadda aka ajiye jikin. **56** Sa'an nan, suka koma gida, suka shirya kayan fashin da turare. Amma suka huta a ranar Asabbaci don kiyaye doka.

24 Da sassafe a ranar farko ta mako, matan suka je kabarin, da kayan fashin da suka shirya. **2** Suka iske an riga an gungurar da dutsen daga bakin kabarin. **3** Amma da suka shiga ciki, ba su iske jikin Ubangiji Yesu ba. **4** Yayinda suna cikin tunani a kan wannan, nan take, ga waɗansu mutum biyu tsaye kusa da su, sanye da kaya masu kyalli, kamar walkiya. **5** A cikin tsoro, matan suka fādi da fuskokinsu a kasa, amma mutanen suka ce musu, “Me ya sa kuke neman mai rai a cikin matattu? **6** Ba ya nan, ya tashi! Ku tuna yadda ya gaya muku tun yana tare da ku a Galili cewa, **7** ‘Dole a ba da ‘Dan Mutum ga hannun masu zunubi, a kuma gicciye shi, a rana ta uku kuma a tashe shi.’” **8** Sai suka tuna da maganarsa. **9** Da suka dawo daga kabarin, sai suka faɗa wa Sha ‘Dayan nan da sauransu, dukan waɗannan abubuwa. **10** Matan da suka gaya wa manzannin waɗannan abubuwa su ne, Maryamu Magdalin, da Yowanna, da Maryamu uwar Yaƙub, da waɗansu da suke tare da su. **11** Amma ba su gaskata matan ba, domin sun ɗauki kalmominsu wani zancen banza ne. **12** Duk da haka, Bitrus ya tashi a guje zuwa kabarin. Da ya sunkuya, sai ya ga Kyallayen lilin kaɗai a kwance. Sai ya koma yana tunani a ransa, a kan abin da ya faru. **13** A wannan rana kuma, biyu daga cikinsu suna tafiya zuwa wani ƙauye, da ake kira Emmawus, da suke kusan mil bakwai daga Urushalima. **14** Suna magana da juna a kan dukan abubuwan da suka faru. **15** Da suna magana, kuma suna tattauna waɗannan abubuwa da junansu, sai Yesu da kansa ya zo yana tafiya tare da su. **16** Amma ba a ba su ikon gane shi ba. **17** Sai ya tambaye, su ya ce, “Mene ne kuke tattaunawa da juna a cikin tafiyarku?” Suka tsaya shiru, da damuwa a fuskarsu. **18** ‘Daya daga cikinsu, mai suna

Kiliyobas, ya tambaye shi ya ce, “Ashe, kai baƙo ne a Urushalima, da ba ka san abubuwan da suka faru a can, a cikin kwanakin nan ba?” **19** Sai ya yi tambaya, “Waɗanne abubuwa?” Suka amsa suka ce, “Game da Yesu Banazare. Shi annabi ne, mai iko ne kuma cikin ayyukansa da maganarsa, a gaban Allah da kuma dukan mutane. **20** Manyan firistoci da masu mulkinmu sun ba da shi a yi masa hukuncin mutuwa, suka kuwa gicciye shi. **21** Amma da, muna sa zuciyar cewa, shi ne wanda zai fashin Isra'ila. Bugu da ƙari kuma yau kwana uku ke nan tun da wannan abin ya faru. **22** Har wa yau, waɗansu daga cikin matanmu sun ba mu mamaki. Sun je kabarin da sassafen nan, **23** amma ba su sami jikinsa ba. Sun dawo sun faɗa mana cewa, sun ga wahayi na mala'iku, da suka ce yana da rai. **24** Sa'an nan, waɗansu abokanmu suka je kabarin, suka kuma tarar da kome kamar yadda matan suka faɗa, amma shi, ba su gan shi ba.” **25** Sai ya ce musu, “Ashe, ku marasa azanci ne, masu nauyin zuciyar gaskata, da dukan abin da annabawa suka faɗa! **26** Ai, dole Kiristi yā sha waɗannan wahalolin, kafin yā shiga ɗaukarsa. **27** Sai ya fara bayyana musu daga Musa da dukan Annabawa, abin da dukan Nassi ya faɗa a kansa.” **28** Da suka yi kusa da ƙauyen da za su, sai Yesu ya yi kamar zai ci gaba. **29** Amma suka matsa masa suka ce, “Sauka wurinmu, don dare ya kusa, rana ta kusa fāɗuwa.” Sai ya sauƙa wurinsu. **30** Da ya zauna a tebur tare da su, sai ya ɗauki burodi, ya yi godiya, ya kakkarya ya fara ba su. **31** Sa'an nan idanunsu suka buɗe, suka gane shi. Sai ya face musu. **32** Suka tambayi juna, “Ashe, shi ya sa zukanmu suka kuna a cikinmu, sa'ad da yake magana da mu a hanya, yana bayyana mana Nassi.” **33** Suka tashi nan da nan suka koma Urushalima. A can suka sami Sha ‘Dayan nan da waɗanda suke tare da su a wuri ɗaya, **34** suna cewa, “Gaskiya ne! Ubangiji ya tashi, ya kuma bayyana ga Siman” **35** Sai su biyun nan suka ba da labarin abin da ya faru a hanya, da kuma yadda suka gane Yesu yayinda ya kakkarya burocin. **36** Suna cikin wannan zance, sai ga Yesu da kansa tsaye a tsakiyarsu. Sai ya ce musu, “Salama a gare ku!” **37** Suka firgita,

suka tsorota, suna tsammani fatalwa ce suka gani. **38** Sai ya ce musu, “Don me kuke damuwa, kuke kuma shakka a zuciyarku? **39** Ku duba hannuwana da kafafuna. Ai, ni ne da kaina! Ku taɓa ni ku ji, ai, fatalwa ba ta da nama da kashi, yadda kuke gani nake da su.” **40** Da ya faɗi haka, sai ya nuna musu hannuwansa da kafafunsa. **41** Kuma har yanzu, suna cikin rashin gaskatawa, saboda murna da mamaki, sai ya tambaye su, “Kuna da abinci a nan?” **42** Suka ba shi ɗan gasasshen kifi, **43** ya karɓa ya ci a gabansu. **44** Ya ce musu, “Wannan shi ne abin da na gaya muku tun ina tare da ku cewa, dole a cika kome da aka rubuta game da ni, a cikin Dokar Musa, da Annabawa, da kuma Zabura.” **45** Sai ya wayar da tunaninsu don su fahimci Nassi. **46** Ya ce musu, “Wannan shi ne abin da aka rubuta, cewa dole Kiristi yā sha wahala, a rana ta uku kuma yā tashi daga matattu. **47** Kuma a cikin sunansa za a yi wa’azin tuba da gafarar zunubai, ga dukan fasashe. Za a kuwa fara daga Urushalima. **48** Ku ne shaidun waɗannan abubuwa. **49** Zan aika muku da abin da Ubana ya yi alkawari. Amma ku dakata a birnin tukuna, sai an rufe ku da iko daga sama.” **50** Bayan ya kai su waje kusa da Betani, sai ya daga hannuwansa ya sa musu albarka. **51** Yana cikin sa musu albarka, sai ya rabu da su. Aka ɗauke shi zuwa cikin sama. **52** Sai suka yi masa sujada, suka koma Urushalima cike da murna sosai. **53** Sai suka ci gaba da zama a cikin haikalin, suna yabon Allah.

Yohanna

1 Tun farar farawa akwai Kalma, Kalman kuwa yana nan tare da Allah, Kalman kuwa Allah ne. **2** Yana nan tare da Allah tun farar farawa. **3** Ta wurin Kalman ne aka halicci dukan abubuwa. In ba tare da shi ba, babu abin da aka yi wanda aka yi. **4** A cikinsa rai ya kasance, wannan rai kuwa shi ne hasken mutane. **5** Hasken yana haskakawa cikin duhu, amma duhun bai rinjaye shi ba. **6** Akwai wani mutumin da aka aiko daga Allah; mai suna Yohanna. **7** Ya zo a matsayin mai shaida domin yā ba da shaida game da wannan haske, don ta wurinsa dukan mutane su ba da gaskiya. **8** Shi kansa ba shi ne hasken ba; sai dai ya zo a matsayin shaida ne kaɗai ga hasken. **9** Haske na gaskiya da yake ba da haske ga kowane mutum mai shigowa duniya. **10** Yana a duniya, kuma ko da yake an yi duniya ta wurinsa ne, duniya ba tā gane shi ba. **11** Ya zo wurin abin da yake nasa, amma nasa ɗin ba su karɓe shi ba. **12** Duk da haka dukan waɗanda suka karɓe shi, ga waɗanda suka gaskata a sunansa, ya ba su iko su zama'ya'yan Allah **13** 'ya'yan da aka haifa ba bisa hanyar'yan adam, ko shawarar mutum ko nufin namiji ba, sai dai haifaffu bisa ga nufin Allah. **14** Kalman ya zama mutum, ya kuwa zauna a cikinmu. Muka ga ɗaukakarsa, ɗaukaka ta wanda yake Ɗaya kuma Makaɗaici, wanda ya zo daga wurin Uba, cike da alheri da gaskiya. **15** (Yohanna ya ba da shaida game da shi. Ya ɗaga murya yana cewa, “Wannan shi ne wanda na ce, ‘Mai zuwa bayana ya fi ni girma domin yana nan kafin ni.’”) **16** Daga yalwar alherinsa dukanmu muka sami albarka bisa albarka. **17** Gama an ba da doka ta wurin Musa; alheri da gaskiya kuwa sun zo ne ta wurin Yesu Kiristi. **18** Ba wanda ya taɓa ganin Allah, sai dai Allah da yake Ɗaya da kuma Makaɗaici wanda yake a gefen Uba, shi ne ya bayyana shi. **19** To, ga shaidar Yohanna sa'ad da Yahudawan Urushalima suka aiki firistoci da Lawiyawa su tambaye shi ko shi wane ne. **20** Bai yi mūsū ba, amma ya shaida a fili cewa, “Ba ni ne Kiristi ba.” **21** Sai suka tambaye shi suka ce, “To, wane ne kai? Kai ne Iliya?” Ya ce, “A'a, ni ba shi ba ne.”

“Kai ne Annabin nan?” Ya amsa ya ce, “A'a.” **22** A ƙarshe suka ce, “Wane ne kai? Ka ba mu amsa don mu mayar wa waɗanda suka aike mu. Me kake ce da kanka?” **23** Yohanna ya amsa da kalmomin annabi Ishaya, “Ni murya ne mai kira a hamada, ‘Ku miƙe hanya domin Ubangiji.’” **24** To, waɗansu Farisiyawan da aka aika **25** suka tambaye shi suka ce, “Don me kake yin baftisma in kai ba Kiristi ba ne, ba kuwa Iliya ba, ba kuma annabin nan ba?” **26** Yohanna ya amsa ya ce, “Ni dai ina baftisma da ruwa ne, amma a cikinku akwai wani tsaye da ba ku sani ba. **27** Shi ne mai zuwa bayana, wanda ko igiyar takalmansa ma ban isa in kunce ba.” **28** Wannan duk ya faru ne a Betani a ƙetaren Urdun, inda Yohanna yake yin baftisma. **29** Kashegari Yohanna ya ga Yesu yana zuwa wajensa sai ya ce, “Ku ga, ga Ɗan Rago na Allah mai ɗauke zunubin duniya! **30** Wannan shi ne wanda nake nufi sa'ad da na ce, ‘Mutum mai zuwa bayana ya fi ni girma, domin yana nan kafin ni.’ **31** Ko ni ma ɗa ban san shi ba, sai dai abin da ya sa na zo ina baftisma da ruwa shi ne domin a bayyana shi ga Isra'ila.” **32** Sai Yohanna ya ba da wannan shaida, “Na ga Ruhu ya sauko kamar kurciya daga sama ya zauna a kansa. **33** Ɗa ban san shi ba, sai dai wanda ya aiko ni in yi baftisma da ruwa ya gaya mini cewa, ‘Mutumin da ka ga Ruhu ya sauko ya kuma zauna a kansa shi ne wanda zai yi baftisma da Ruhu Mai Tsarki.’ **34** Na gani na kuma shaida cewa wannan Ɗan Allah ne.” **35** Kashegari kuma Yohanna yana can tare da biyu daga cikin almajiransa. **36** Da ya ga Yesu yana wucewa, sai ya ce, “Ku ga, ga Ɗan Rago na Allah!” **37** Da almajiran nan biyu suka ji ya faɗi haka, sai suka bi Yesu. **38** Da juyewa, sai Yesu ya ga suna bin sa, sai ya tambaye, su ya ce, “Me kuke nema?” Suka ce, “Rabbi” (wato, “Malam”), “ina kake da zama?” **39** Ya amsa musu ya ce, “Ku zo, za ku kuma gani.” Saboda haka suka je suka ga inda yake da zama, suka kuma zauna a can tare da shi. Wajen sa'a ta goma ce kuwa. **40** Andarawus ɗan'uan Siman Bitrus, yana ɗaya daga cikin biyun nan da suka bi Yesu bayan da suka ji maganar Yohanna a kan Yesu. **41** Abu na fari da Andarawus ya yi shi ne ya sami ɗan'uwansa Siman ya gaya masa

cewa, “Mun sami Almasihu” (wato, Kiristi). **42** Ya kuma kawo shi wurin Yesu. Yesu ya dube shi ya ce, “Kai ne Siman dan Yohanna. Za a ce da kai Kefas” (in an fassara, Bitrus ke nan). **43** Kashegari Yesu ya yanke shawara yā tafi Galili. Da ya sami Filibus sai ya ce masa, “Bi ni.” **44** Filibus, kamar Andarawu da Bitrus shi ma daga garin Betsaida ne. **45** Filibus ya sami Natanayel ya kuma gaya masa, “Mun sami wanda Musa ya rubuta game da shi a cikin Doka, kuma wanda annabawa suka rubuta a kansa, Yesu Banazare, dan Yusuf.” **46** Natanayel ya ce, “A Nazaret! Wani abin kirki zai iya fito daga can?” Filibus ya ce, “Zo ka gani.” **47** Da Yesu ya ga Natanayel yana zuwa, sai ya yi magana game da shi cewa, “Ga mutumin Isra’ila na gaske wanda ba shi da ha’inci.” **48** Natanayel ya yi tambaya ya ce, “A ina ka san ni?” Yesu ya amsa ya ce, “Na gan ka yayinda kake a gindin itacen baure, kafin Filibus yā kira ka.” **49** Sai Natanayel ya ce, “Rabbi, kai Dan Allah ne. Kai ne Sarkin Isra’ila.” **50** Yesu ya ce, “Ka gaskata domin na ce maka na gan ka a gindin itacen baure. Za ka ga abubuwan da suka fi haka.” **51** Sai ya kara da cewa, “Gaskiya nake gaya muku, za ku ga sama a buɗe, mala’ikun Allah kuma suna hawa suna kuma sauka a kan Dan Mutum.”

2 A rana ta uku sai aka yi bikin aure a Kana ta Galili. Mahaifiyar Yesu kuwa tana can, **2** aka gayyaci Yesu da almajiransa su ma a auren. **3** Da ruwan inabi ya kare, sai mahaifiyar Yesu ta ce masa, “Ba su da sauran ruwan inabi.” **4** Yesu ya ce, “Mace, me ya sa kike hada ni a wannan? Lokacina bai yi ba tukuna.” **5** Sai mahaifiyarsa ta ce wa bayin, “Ku yi duk abin da ya faɗa.” **6** Nan kusa kuwa akwai tulunan ruwa shida na dutse a ajiye, irin da Yahudawa suke amfani da su don tsarkakewa bisa ga al’ada, kowace kan ci gallon kusan ashirin zuwa talatin. **7** Sai Yesu ya ce wa bayin, “Ku ciccika tulunan da ruwa.” Suka kuwa ciccika su fal. **8** Sa’an nan ya ce musu, “Yanzu ku diba ku kai wa uban bikin.” Suka yi haka. **9** Uban bikin kuwa ya dandana ruwan da aka juya ya zama ruwan inabi. Bai san daga ina ya fito ba, ko da yake bayin da suka diba ruwan sun sani. Sai ya kira angon waje ɗaya

10 ya ce, “Kowa yakan kawo ruwan inabi mafi kyau da fari, sa’an nan marar kyan bayan baƙin sun sha da yawa; amma ka ajiye ruwan inabi mafi kyau sai yanzu.” **11** Wannan shi ne na fari cikin abubuwan banmamakin da Yesu ya yi a Kana ta Galili. Ta haka ya bayyana ɗaukakar, almajiransa kuwa suka ba da gaskiya gare shi. **12** Bayan wannan sai ya tafi Kafarnahum tare da mahaifiyarsa da’yan’uwansa da kuma almajiransa. A can suka zauna’yan kwanaki. **13** Da lokacin Bikin Ketarewa na Yahudawa ya yi kusa, sai Yesu ya haura zuwa Urushalima. **14** A filin haikali ya sami mutane suna sayar da shanu, tumaki da tattabarun, waɗansu kuma zaune a tebur suna canjin kuɗi. **15** Saboda haka ya tuƙa bulala ta igiyoyi, ya kori duka daga filin haikali, har da tumaki da shanu; ya watsar da kuɗin masu canjin, ya birkice teburansu. **16** Ga masu sayar da tattabarun kuwa ya ce, “Ku kwashe waɗannan daga nan! Don me za ku mai da gidan Ubana kasuwa!” **17** Sai almajiransa suka tuna cewa a rubuce yake, “Himma saboda gidanka zai cinye ni.” **18** Sai Yahudawa suka tambaye shi, “Wace abar banmamaki za ka nuna mana ka tabbatar mana ikonka na yin duk waɗannan?” **19** Yesu ya amsa musu ya ce, “Ku rushe wannan haikali, zan kuwa saƙe ta da shi cikin kwana uku.” **20** Yahudawa suka ce, “Sai fa da aka shekara arba’in da shida ana ginin haikalin nan, kai kuwa a cikin kwana uku za ka ta da shi?” **21** Amma haikalin da ya yi magana jikinsa ne. **22** Bayan da ya tashi daga matattu, sai almajiransa suka tuna da abin da ya faɗa. Sa’an nan suka gaskata Nassi da kuma kalmomin da Yesu ya yi. **23** To, yayinda yake a Urushalima a Bikin Ketarewa, mutane da yawa suka ga abubuwan banmamakin da yake aikata suka kuma gaskata da sunansa. **24** Sai dai Yesu bai amince da su ba, don ya san dukan mutane. **25** Ba ya buƙatar shaidar mutum game da mutum, don yā san abin da yake cikin zuciyar mutum.

3 Akwai wani Bafarisiye mai suna Nikodimus, wani ɗan majalisar Yahudawa. **2** Ya zo wurin Yesu da dad dare ya ce, “Rabbi, mun sani kai malami ne daga Allah. Gama ba wanda zai iya

yin wadannan abubuwan banmamaki da kake yi in Allah ba ya tare da shi.” 3 Yesu ya amsa ya ce, “Gaskiya nake fada maka, ba wanda zai iya ganin mulkin Allah sai an sake haihuwarsa.” 4 Nikodimus ya yi tambaya ya ce, “Yaya za a haifi mutum sa’ad da ya tsufa? Tabbatacce ba zai sake koma sau na biyu a cikin mahaifiyarsa don a haife shi kuma ba!” 5 Yesu ya amsa ya ce, “Gaskiya nake fada maka, ba wanda zai iya ganin mulkin Allah sai an haife shi ta wurin ruwa da kuma Ruhu. 6 Jiki yakan haifi jiki, amma Ruhu yana haifi ruhu. 7 Kada ka yi mamaki da na ce, ‘Dole ne a sake haifarku.’ 8 Iska takan hura zuwa inda take so. Kai kakan ji motsinta, sai dai ba ka iya sanin inda take fitowa ko kuwa inda za ta. Haka yake ga duk wanda aka haifa ta wurin Ruhu.” 9 Nikodimus ya yi tambaya ya ce, “Yaya wannan zai yiwu?” 10 Yesu ya ce, “Kai ma da kake malami na Isra’ila, ba ka fahimci wadannan abubuwa ba? 11 Gaskiya nake fada maka, muna magana a kan abin da muka sani, muka kuma shaida abin da muka gani ne, amma har yanzu kun ki ku karbi shaidarmu. 12 Na yi muku magana a kan abubuwan duniya amma ba ku gaskata ba; to, yaya za ku gaskata in na yi magana a kan abubuwan sama? 13 Ba wanda ya taɓa hawa zuwa sama sai wanda ya sauka daga sama, wato, ‘Dan Mutum. 14 Kamar dai yadda Musa ya daga maciji a hamada, haka dole ne a daga ‘Dan Mutum, 15 don duk mai gaskata da shi ya sami rai madawwami.’ (aiōnios g166) 16 Gama Allah ya kaunaci duniya sosai har ya ba da wanda yake ‘Daya kuma Makadaicin ‘Dansa domin duk wanda ya gaskata da shi kada ya hallaka sai dai ya sami rai madawwami. (aiōnios g166) 17 Gama Allah bai aiki ‘Dansa duniya don ya yi wa duniya hukunci ba, sai dai domin ya ceci duniya ta wurinsa. 18 Duk wanda ya gaskata da shi ba za a yi masa hukunci ba, amma duk wanda bai gaskata ba an riga an yi masa hukunci domin bai gaskata da sunan wanda yake ‘Daya kuma Makadaicin ‘Dan Allah ba. 19 Hukuncin shi ne, Haske ya zo cikin duniya, amma mutane suka so duhu a maimakon haske domin ayyukansu mugaye ne. 20 Duk mai aikata mugunta yana kin haske, ba zai kuwa zo cikin haske ba don yana tsoro kada ayyukansa su tonu. 21 Amma duk mai rayuwa bisa ga gaskiya yakan zo cikin haske, domin a gani a sarari cewa ayyukan da ya yi an yi su ne ta wurin Allah. 22 Bayan wannan, Yesu da almajiransa suka tafi kauyukan Yahudiya, inda ya dan jima da su, ya kuma yi baftisma. 23 To, Yohanna ma yana yin baftisma a Ainon kusa da Salim, saboda akwai ruwa da yawa a can, mutane kuwa suka yi ta zuwa don a yi musu baftisma. 24 (Wannan kuwa kafin a sa Yohanna a kurkuku.) 25 Sai gardama ta tashi tsakanin wadansu almajiran Yohanna da wani mutumin Yahuda a kan zancen al’adar tsarkakewa. 26 Sai suka zo wurin Yohanna suka ce masa, “Rabbi, wancan mutumin da yake tare da kai a ketaren Urdun, wannan da ka ba da shaida a kansa sosai nan, yana baftisma, kuma kowa yana zuwa wurinsa.” 27 Ga wannan zancen Yohanna ya amsa ya ce, “Mutum yakan karɓi kawai abin da aka ba shi ne daga sama. 28 Ku kanku za ku shaida cewa na ce, ‘Ba ni ne Kiristi ba, sai dai an aiko ni ne in sha gabansa.’ 29 Ango ne mai amarya. Abokin da yake masa hidima yakan jira ya kuma saurara masa, yakan kuma cika da farin ciki sa’ad da ya ji murayar ango. Wannan farin cikin kuwa nawa ne, ya kuma cika a yanzu. 30 Dole ne ya yi ta karuwa, ni kuma in yi ta raguwa. 31 “Wannan da ya zo daga sama ya fi kowa; wannan da ya zo daga kasa na kasa ne, yana kuma magana kamar wanda ya zo daga kasa ne. Wannan da ya zo daga sama ya fi kowa. 32 Yana ba da shaidar abin da ya gani da kuma ya ji, duk da haka ba wanda ya yarda da shaidarsa. 33 Mutumin da ya yarda da ita ya tabbatar da cewa Allah mai gaskiya ne. 34 Gama wannan da Allah ya aiko yakan fadi kalmomin Allah ne, gama Allah yana ba da Ruhu babu iyaka. 35 Uban yana kaunar ‘Dan ya kuma danka kome a hannuwansa. 36 Duk wanda ya gaskata da ‘Dan yana da rai madawwami, amma duk wanda ya ki ‘Dan ba zai sami rai ba, gama fushin Allah yana nan a bisansa.” (aiōnios g166)

4 Yesu ya ji labari cewa Yahudawa sun ji cewa ya wuce Yohanna samun masu bi, yana kuma yin musu baftisma, 2 ko da yake ba Yesu ne yake baftismar ba, almajiransa ne. 3 Da ya sami wannan labari, sai ya bar Yahudiya ya

sāke koma Galili. 4 To, ya zama dole yā bi ta Samariya. 5 Sai ya zo wani gari a Samariya da ake ce da shi Saikar, kurkusa da filin da Yaƙub ya ba wa ɗansa Yusuf. 6 Rijiyar Yaƙub kuwa tana can, Yesu kuwa, saboda gajiyar tafiya, sai ya zauna a bakin rijiyar. Wajen sa'a ta shida ne. 7 Sa'ad da wata mutuniyar Samariya ta zo ɗiban ruwa, sai Yesu ya ce mata, "Ba ni ruwa in sha?" 8 (Almajiransa kuwa sun shiga gari don sayi abinci.) 9 Sai mutuniyar Samariyar ta ce masa, "Kai mutumin Yahuda ne, ni kuwa mutuniyar Samariya ce. Yaya za ka roƙe ni ruwan sha?" (Don Yahudawa ba sa huldā da Samariyawa.) 10 Yesu ya amsa mata ya ce, "Da kin san kyautar Allah, da kuma wanda yake roƙonki ruwan sha, da kin roƙe shi, shi kuwa da ya ba ki ruwan rai." 11 Sai macen ta ce, "Ranka yā daƙe, ba ka da guga rijiyar kuwa tana da zurfi. Ina za ka sami wannan ruwan rai? 12 Ka fi mahaifinmu Yaƙub ne, wanda ya ba mu rijiyar ya kuma sha daga ciki da kansa, haka ma'ya'yansa da kuma garkunan shanunsa da tumakinsa?" 13 Yesu ya amsa ya ce, "Kowa ya sha wannan ruwa, zai sāke jin kishirwa, 14 amma duk wanda ya sha ruwan da zan ba shi, ba zai ƙara jin kishirwa ba. Tabbatacce, ruwan da zan ba shi, zai zama masa maɓuɓɓugan ruwa da yake ɓuɓɓugowa har yā zuwa rai madawwami." (aiōn g165, aiōnios g166) 15 Sai macen ta ce masa, "Ranka yā daƙe, ka ba ni ruwan nan, don kada in ƙara jin kishirwa, in yi ta zuwa nan ɗiban ruwa." 16 Sai ya ce mata, "Je ki zo da mijinki." 17 Sai ta amsa ta ce, "Ai, ba ni da miji." Yesu ya ce mata, "Gaskiyarki da kika ce ba ki da miji. 18 Gaskiyar ita ce, kin auri maza biyar, wanda kuke tare yanzu kuwa ba mijinki ba ne. A nan kam kin yi gaskiya." 19 Sai macen ta ce, "Ranka yā daƙe, ina gani kai annabi ne. 20 Kakanninmu sun yi sujada a dutsen nan, amma ku Yahudawa kun ce a Urushalima ne ya kamata a yi sujada." 21 Sai Yesu ya ce, "Uwargida, ina tabbatar miki, lokaci yana zuwa da ba za ku yi wa Uba sujada ko a dutsen nan, ko kuwa a Urushalima ba. 22 Ku Samariyawa ba ku san abin da kuke yi wa sujada ba; mu kuwa mun san abin da muke yi wa sujada, gama ceto daga Yahudawa yake. 23 Duk da haka, lokaci yana zuwa har ma ya riga

ya yi, da masu sujada na gaskiya za su yi wa Uba sujada a Ruhu da kuma gaskiya, gama irin waɗannan masu sujada ne Uba yake nema. 24 Allah ruhu ne, masu yi masa sujada kuwa dole su yi masa sujada a ruhu, da gaskiya kuma." 25 Macen ta ce, "Na san cewa Almasihu" (da ake ce da shi Kiristi) "yana zuwa. Sa'ad da ya zo kuwa, zai bayyana mana kome." 26 Sai Yesu ya ce, "Ni mai maganan nan da ke, Ni ne shi." 27 Suna gama magana ke nan sai almajiransa suka iso, suka yi mamakin ganin yana magana da mace. Amma ba wanda ya ce, "Me kake so?" Ko "Me ya sa kake magana da ita?" 28 Sai macen ta bar tulunta na ruwa, ta koma cikin gari ta ce wa mutane, 29 "Ku zo, ku ga mutumin da ya gaya mini duk abin da na taɓa yi. Shin, ko shi ne Kiristi?" 30 Sai suka fita daga garin suka nufa inda yake. 31 Ana cikin haka, sai almajiransa suka roƙe shi suka ce, "Rabbi, ci abinci mana." 32 Amma ya ce musu, "Ina da abincin da ba ku san kome a kai ba." 33 Sai almajiran suka ce wa juna, "Shin, ko wani ya kawo masa abinci ne?" 34 Yesu ya ce, "Abincina shi ne, in aikata nufin wannan da ya aiko ni, in kuma gama aikinsa. 35 Ba kukan ce, 'Sauran wata huɗu a yi girbi ba?' Ina gaya muku, ku ɗaga idanu ku dubi gonaki! Sun isa girbi. 36 Mai girbi na samun lada, yana kuma tara amfani zuwa rai madawwami, domin mai shuka da mai girbi su yi farin ciki tare. (aiōnios g166) 37 Karin maganan nan gaskiya ne cewa, 'Wani da shuka, wani kuma da girbi.' 38 Na aike ku girbin abin da ba ku yi aikinsa ba. Waɗansu sun yi aikin nan mai wahala, ku kuwa kun sami ladan aikinsu." 39 Samariyawa da yawa daga wannan gari suka gaskata da shi saboda shaidar macen da ta ce, "Ya gaya mini duk abin da na taɓa yi." 40 To, da Samariyawa suka zo wurinsa, sai suka roƙe shi yā zauna da su, ya kuwa zauna kwana biyu. 41 Saboda kalmominsa kuwa da yawa suka gaskata. 42 Sai suka ce wa macen, "Yanzu kam mun gaskata, ba don abin da kika faɗa kawai ba; yanzu mun ji da kanmu, mun kuwa san cewa wannan mutum tabbatacce shi ne Mai Ceton duniya." 43 Bayan kwana biyun nan sai ya bar can zuwa Galili. 44 (To, Yesu kansa ya taɓa faɗa cewa annabi ba shi da daraja a ƙasarsa.) 45 Da ya isa Galili,

sai mutanen Galili suka marabce shi. Sun ga duk abin da ya yi a Urushalima a lokacin Bikin Ketarewa, gama su ma sun kasance a can. **46** Sai ya sāke ziyarci Kana ta Galili inda ya juya ruwa ya zama ruwan inabi. Akwai wani ma'aikacin hukuma a can wanda dānsa yake kwance da rashin lafiya a Kafarnahum. **47** Da mutumin nan ya ji cewa Yesu ya isa Galili daga Yahudiya, sai ya je wurinsa ya roke shi yā zo yā warkar da dānsa da yake bakin mutuwa. **48** Yesu ya ce masa, "Ku mutane, in ba kun ga alamu da abubuwan banmamaki ba, ba yadda za a yi ku ba da gaskiya." **49** Ma'aikacin hukuman ya ce, "Ranka yā dade, ka zo kafin dana yā mutu." **50** Sai Yesu ya amsa ya ce, "Ka tafi. Danka zai rayu." Mutumin kuwa ya amince da maganar da Yesu ya yi ya kuwa tafi. **51** Tun yana kan hanya, bayinsa suka tarye shi da labari cewa yaron yana warkewa. **52** Da ya tambayi lokacin da dānsa ya sami sauki, sai suka ce masa, "Zazzafin ya sake shi jiya a sa' a ta bakwai." **53** Sai mahaifin ya gane a daidai wannan lokaci ne Yesu ya ce masa, "Danka zai rayu." Saboda haka shi da dukan iyalinsa suka gaskata. **54** Wannan ce abin banmamaki ta biyu da Yesu ya yi, bayan zuwansa daga Yahudiya zuwa Galili.

5 Bayan an dān jima, sai Yesu ya haura zuwa Urushalima don wani bikin Yahudawa. **2** To, a Urushalima akwai wani tafki kusa da Kofar Tumaki, wanda a yaren Arameyik ake kira Betesda an kuma kewaye shi da shirayi biyar. **3** A nan naƙasassu da yawa sukan kwanta, makafi, guragu, shanyayyu. **5** Akwai wani da yake nan ba shi da amfani shekara talatin da takwas. **6** Da Yesu ya gan shi kwance a can ya kuma sami labari cewa ya dade a wannan hali, sai ya tambaye shi, "Kana so ka warke?" **7** Marar amfanin nan ya ce, "Ranka yā dade, ba ni da wanda zai taimaka yā sa ni a cikin tafkin sa'ad da aka motsa ruwan. Yayinda nake kofarin shiga, sai wani yā riga ni." **8** Sai Yesu ya ce masa, "Tashi! Dauki tabarmarka ka yi tafiya." **9** Nan take mutumin ya warke; ya dāuki tabarmarsa ya yi tafiya. A ranar da wannan ya faru ranar Asabbaci ce, **10** saboda haka kuwa Yahudawa suka ce wa mutumin da aka

warkar, "Yau Asabbaci ne; doka ta hana ka dāuki tabarmarka." **11** Amma ya amsa ya ce, "Mutumin da ya warkar da ni shi ya ce mini, "Dauki tabarmarka ka yi tafiya." **12** Sai suka tambaye shi suka ce, "Wane ne wannan da ya ce maka ka dāuke ta ka yi tafiya?" **13** Mutumin da aka warkar kuwa bai ma san ko wane ne ba ne, gama Yesu ya face cikin taron da yake can. **14** Daga baya Yesu ya same shi a haikali ya ce masa, "Ga shi, ka warke. Ka daina yin zunubi, in ba haka ba wani abin da ya fi wannan muni zai iya samunka." **15** Sai mutumin ya je ya gaya wa Yahudawa cewa Yesu ne ya warkar da shi. **16** To, domin Yesu yana yin waɗannan abubuwa a ranar Asabbaci, sai Yahudawa suka tsananta masa. **17** Yesu ya ce musu, "Ubana yana cikin aikinsa kullum har yā zuwa wannan rana, haka ni ma, ina kan aiki." **18** Don haka Yahudawa suka kara nema su kashe shi; ba don yā karya Asabbaci kawai ba, har ma yana ce Allah Ubansa ne, yana mai da kansa daidai da Allah. **19** Sai Yesu ya ba su wannan amsa cewa, "Gaskiya nake gaya muku, Dan ba ya iya yin kome da kansa; yana yin abin da ya ga Ubansa yake yi ne kawai, gama duk abin da Uban yake yi shi ne Dan ma yake yi. **20** Gama Uban yana kaunar Dan yana kuma nuna masa duk abin da yake yi. I, za ku kuwa yi mamaki, gama zai nuna masa abubuwan da suka fi waɗannan girma. **21** Gama kamar yadda Uban yake tā da matattu yake kuma ba su rai, haka ma Dan yake ba da rai ga wanda ya ga dama. **22** Bugu da ƙari, Uban ba ya hukunta kowa, sai dai ya danka dukan hukunci a hannun Dan, **23** don kowa yā girmama Dan kamar yadda yake girmama Uban. Wanda ba ya girmama Dan ba ya girmama Uban, da ya aiko shi ke nan. **24** "Gaskiya nake gaya muku, duk wanda ya ji maganata ya kuma gaskata da wanda ya aiko ni yana da rai madawwami ba za a kuma hukunta shi ba; ya riga ya ketare daga mutuwa zuwa rai. (aiōnios g166) **25** Gaskiya nake gaya muku, lokaci yana zuwa har ma ya riga ya zo sa'ad da matattu za su ji murayar Dan Allah waɗanda kuwa suka ji za su rayu. **26** Gama kamar yadda Uban yana da rai a cikinsa, haka ya sa Dan yā kasance da rai a cikin kansa. **27** Ya kuma ba shi iko yā hukunta domin shi Dan Mutum

ne. 28 “Kada ku yi mamakin wannan, gama lokaci yana zuwa da duk waƙanda suke cikin kaburbura za su ji muryarsa 29 su kuma fito, waƙanda suka aikata nagarta za su tashi zuwa ga rai, waƙanda kuma suka aikata mugunta za su tashi zuwa ga hukunci. 30 Ni kaɗai dai ba na iya yin kome, ina shari’ a ne bisa ga abin da na ji. Shari’ata kuwa mai adalci ce. Gama ba na neman gamsar da kaina, sai dai in gamshi shi wanda ya aiko ni. 31 “In na ba da shaida a kaina, shaidata ba gaskiya ba ce. 32 Akwai wani mai ba da shaida mai kyau a kaina, na kuma san cewa shaidarsa game da ni gaskiya ce. 33 “Kun aika wajen Yohanna ya kuma yi shaida a kan gaskiya. 34 Ba cewa ina neman shaidar mutum ba ne; sai dai na faɗi haka ne domin ku sami ceto. 35 Yohanna fitila ne da ya ci ya kuma ba da haske, kun kuwa zaɓa ku ji daɗin haskensa na ɗan lokaci. 36 “Ina da shaidar da ta fi ta Yohanna ƙarfi. Gama aikin nan da Uba ya ba ni in kammala, wanda kuwa nake yi, yana ba da shaida cewa Uba ne ya aiko ni. 37 Uba da ya aiko ni kuwa kansa ya yi shaida game da ni. Ba ku taɓa jin muryarsa ko ganin siffarsa ba, 38 maganarsa kuwa ba ta zama a cikinku, gama ba ku gaskata da wanda ya aiko ni ba. 39 Kuna ta nazarin Nassosi da himma don kuna tsammani ta wurinsu ne kuna samun rai madawwami. Nassosin nan ne suke ba da shaida a kaina, (aiōnios g166) 40 duk da haka kun ƙi zuwa wurina domin ku sami rai. 41 “Ni ba na neman yabon mutane, 42 na fa san ku. Na san cewa ba ku da ƙaunar Allah a cikin zukatanku. 43 Na zo a cikin sunan Ubana, ba ku kuwa karɓe ni ba; amma a ce wani dabam ya zo a cikin sunan kansa, za ku karɓe shi. 44 Ta yaya za ku gaskata in kuna neman yabon junanku, ba kwa kuwa yin ƙoƙarin neman yabon da yake zuwa daga Allah Makadaici? 45 “Kada fa ku yi tsammani zan yi ƙararku wurin Uba. Akwai mai yin ƙararku, shi ne Musa, wanda kuke dogara da shi. 46 Da a ce kun gaskata da Musa, da kun gaskata ni, domin ya rubuta game da ni. 47 Amma da yake ba ku gaskata abin da ya rubuta ba, yaya za ku gaskata maganata?”

6 Dan lokaci bayan wannan, sai Yesu ya ƙetare zuwa gaɓar mai nesa na Tekun Galili (wato, Tekun Tibariya), 2 sai taro mai yawa na mutane suka bi shi domin sun ga abubuwan banmamakin da ya yi ga marasa lafiya. 3 Sa’an nan Yesu ya hau gefen dutse ya zauna tare da almajiransa. 4 Bikin Ketarewan Yahudawa ya yi kusa. 5 Sa’ad da Yesu ya ɗaga kai ya ga taro mai yawa suna zuwa wajensa, sai ya ce wa Filibus, “Ina za mu sayi burodi saboda mutanen nan su ci?” 6 Ya yi wannan tambayar don yā gwada shi ne kawai, gama ya riga ya san abin da zai yi. 7 Sai Filibus ya amsa ya ce, “Kai, ko albashin wata takwas ba zai iya sayan isashen burodi da kowa zai ɗan samu kaɗan ba!” 8 Sai wani daga cikin almajiransa Andarawus, ɗan’uwan Bitrus, ya yi magana, 9 “Ga wani yaro da ƙananan burodi sha’ir guda biyar da ƙananan kifi biyu, amma me wannan zai yi wa yawan mutanen nan.” 10 Yesu ya ce, “Ku sa mutanen su zauna.” Wurin kuwa akwai ciyawa da sosai, sai maza suka zazzauna, sun kai wajen dubu biyar. 11 Sa’an nan Yesu ya ɗauki burodi, ya yi godiya, ya kuma rarraba wa waƙanda suke zaune gwar gwadon abin da ya ishe su. Haka kuma ya yi da kifin. 12 Sa’ad da duk suka ci suka ƙoshi, sai ya ce wa almajiransa, “Ku tattara gutsattsarin da suka rage. Kada kome yā lalace.” 13 Saboda haka suka tattara su suka kuma cika kwanduna goma sha biyu na gutsattsarin burodi sha’ir biyar nan da suka ragu bayan kowa ya ci. 14 Bayan mutanen suka ga abin banmamakin da Yesu ya yi, sai suka fara cewa, “Lalle, wannan shi ne Annabin nan mai zuwa duniya.” 15 Da Yesu ya gane suna shirin su ɗauke shi ƙarfi da yaji su nada shi sarki, sai ya sāke komawa kan dutsen shi kaɗai. 16 Da yamma ta yi, sai almajiransa suka gangara zuwa tafki, 17 inda suka shiga jirgin ruwa suka tasar wa haye tafkin zuwa Kafarnahum. A lokacin kuwa duhu ya yi, Yesu kuma bai riga ya zo wurinsu ba tukuna. 18 Iska mai ƙarfi kuwa tana bugowa, ruwaye kuma suka fara hauka. 19 Bayan sun yi tuƙi wajen mil uku ko uku da rabi, sai suka ga Yesu ya kusato jirgin ruwan, yana takawa a kan ruwan; sai suka tsorata. 20 Amma ya ce musu, “Ni ne; kada ku ji tsoro.” 21 Sa’an nan suka yarda suka karɓe shi

a cikin jirgin ruwan, nan da nan kuwa jirgin
ya kai gaƙar da za su. **22** Kashegari taron da
suka tsaya a wancan ketaren tafkin suka lura
cewa jirgin ruwa ɗaya ne yake a can dā ma,
kuma sun lura cewa Yesu bai shiga ciki tare da
almajiransa ba, gama sun tashi su kaɗai. **23** Sai
ga waɗansu jiragen ruwa daga Tibariya suka iso
kusa da wurin da mutanen suka ci burodi bayan
Ubangiji ya yi godiya. **24** Da taron suka lura cewa
Yesu da almajiransa ba sa can, sai suka shiga
jiragen ruwa suka tafi Kafarnahum neman Yesu.
25 Da suka same shi a wancan ketaren tafkin,
sai suka tambaye shi suka ce, “Rabbi, yausha
ka kai nan?” **26** Yesu ya amsa ya ce, “Gaskiya
nake gaya muku, kuna nemana ne ba don kun
ga abubuwan banmamaki ba, sai dai domin kun
ci burodi kun koshi. **27** Kada ku yi aiki saboda
abincin da yake lalacewa, sai dai saboda abinci
mai dawwama har yā zuwa rai madawwami,
wanda Ɗan Mutum zai ba ku. A kansa ne Allah
Uba ya sa hatimin amincewarsa.” (aiōnios g166)
28 Sai suka tambaye shi suka ce, “Me za mu yi
don mu aikata ayyukan da Allah yake so?” **29**
Yesu ya amsa, “Aikin Allah shi ne, a gaskata da
wanda ya aiko.” **30** Sai suka tambaye shi, “Wace
abin banmamaki ce za ka yi don mu gani mu
kuwa gaskata ka? Me za ka yi? **31** Kakannin-
kakanninmu sun ci Manna a hamada; kamar
yadda yake a rubuce, ‘Ya ba su burodi daga
sama su ci.’” **32** Yesu ya ce musu, “Gaskiya nake
gaya muku, ba Musa ne ya ba ku burodi daga
sama ba, sai dai Ubana ne yake ba ku burodi
na gaskiya daga sama. **33** Gama burocin Allah
shi ne wanda yake saukowa daga sama, yana
kuma ba wa duniya rai.” **34** Sai suka ce, “Ranka
yā daɗe, daga yanzu ka dinga ba mu wannan
burodi.” **35** Sa’an nan Yesu ya furta cewa, “Ni
ne burocin rai. Wanda ya zo wurina ba zai taɓa
jin yunwa ba, wanda kuma ya gaskata da ni ba
zai taɓa jin kishirwa ba. **36** Amma kamar yadda
na faɗa muku, kun gan ni duk da haka ba ku
gaskata ba. **37** Duk waɗanda Uba ya ba ni za su
zo wurina, kuma duk wanda ya zo wurina ba
zan kore shi ba ko kaɗan. **38** Gama na sauko
daga sama ba don in cika nufin kaina ba sai dai
don in cika nufin shi wanda ya aiko ni. **39** Nufin
wanda ya aiko ni kuwa shi ne, kada in yar da ko
ɗaya daga cikin duk waɗanda ya ba ni, sai dai in
tashe su a rana ta ƙarshe. **40** Gama nufin Ubana
shi ne, duk wanda yake duban Ɗan, ya kuma
gaskata shi zai sami rai madawwami, ni kuwa
zan tashe shi a rana ta ƙarshe.” (aiōnios g166) **41** Da
jin haka, Yahudawa suka fara gunaguni a kansa,
domin ya ce, “Ni ne burocin da ya sauka daga
sama.” **42** Suka ce, “Kai, wannan ba Yesu ba ne,
ɗan Yusuf, wanda mahaifinsa da mahaifiyarsa
duk mun san su? Yaya yanzu zai ce, ‘Na sauko
daga sama?’” **43** Sai Yesu ya amsa ya ce, “Ku
daina gunaguni a junanku. **44** Ba mai iya zuwa
wurina, sai dai in Uban da ya aiko ni ya jawo
shi, ni kuwa zan tashe shi a rana ta ƙarshe. **45** A
rubuce yake a cikin Annabawa cewa, ‘Allah zai
koyar da dukansu.’ Duk wanda ya saurari Uba,
ya kuma koyi daga wurinsa, zai zo wurina. **46**
Ba wanda ya taɓa ganin Uban, sai shi wanda
ya zo daga Allah; shi ne kaɗai ya taɓa ganin
Uban. **47** Gaskiya nake gaya muku, wanda ya
gaskata yana da rai madawwami. (aiōnios g166) **48**
Ni ne burocin rai. **49** Kakannin-kakanninku sun
ci Manna a hamada, duk da haka suka mutu.
50 Amma ga burocin da ya sauko daga sama,
wanda mutum zai iya ci, ba zai kuma mutu ba.
51 Ni ne burocin rai mai saukowa daga sama.
Duk wanda ya ci wannan burodi, zai rayu har
abada. Wannan burocin shi ne jikina, da zan
bayar don duniya ta sami rai.” (aiōn g165) **52** Sai
Yahudawa suka fara gardama mai tsanani a
junansu suna cewa, “Yaya wannan mutum zai
ba mu naman jikinsa mu ci?” **53** Sai Yesu ya
ce musu, “Gaskiya nake gaya muku, sai kun
ci naman jikin Ɗan Mutum kuka kuma sha
jininsa, ba za ku kasance da rai a cikinku ba.
54 Duk wanda ya ci naman jikina ya kuma sha
jinina, yana da rai madawwami. Ni kuwa zan
tashe shi a rana ta ƙarshe. (aiōnios g166) **55** Gama
naman jikina abinci ne na gaskiya jinina kuma
abin sha ne na gaskiya. **56** Duk wanda ya ci
naman jikina ya kuma sha jinina, yana cikina,
ni kuma ina cikinsa. **57** Kamar dai yadda Uba
mai rai ya aiko ni, ina kuma rayuwa ta saboda
shi, haka ma wanda yake ni ne abincinsa zai
rayu saboda ni. **58** Wannan shi ne burocin da ya
sauko daga sama. Kakannin-kakanninku sun
ci Manna suka kuma mutu, amma duk wanda

yake cin wannan burodi zai rayu har abada.” (aiōn g165) 59 Ya fadi wannan ne lokacin da yake koyarwa a cikin majami’a a Kafarnahum. 60 Da jin haka, da yawa daga cikin almajiransa suka ce, “Wannan koyarwa tana da wuya. Wa zai iya yarda da ita?” 61 Da yake ya san almajiransa suna gunaguni game da wannan, sai Yesu ya ce musu, “Wannan ya bata muku rai ne? 62 Me za ku ce ke nan, in kuka gan Dan Mutum yana hawa zuwa inda yake dā! 63 Ruhu ne yake ba da rai; jikin kam, ba ya amfana kome. Kalmomin da na fadā muku, Ruhu ne, da kuma rai. 64 Duk da haka akwai waɗansunku da ba su gaskata ba.” Gama Yesu ya sani tun farko, waɗanda ba su gaskata ba, da kuma wanda zai bashe shi. 65 Ya ci gaba da cewa, “Shi ya sa na fadā muku cewa ba mai iya zuwa wurina, sai dai Uba ya yardar masa.” 66 Daga wannan lokaci da yawa daga cikin almajiransa suka ja da baya, suka daina bin sa. 67 Sai Yesu ya tambayi Sha Biyun, “Ku ma za ku tafi ne?” 68 Sai Siman Bitrus ya amsa ya ce, “Ubangiji wajen wa za mu tafi? Kai ne da kalmomin rai madawwami. (aiōnios g166) 69 Mun gaskata mun kuma san cewa kai ne Mai Tsarkin nan na Allah.” 70 Sai Yesu ya amsa ya ce, “Ba ni na zaɓe ku Sha Biyu ba? Amma ɗayanku Iblis ne!” 71 (Yana nufin Yahuda, ɗan Siman Iskariyot, wanda, ko da yake ɗaya ne cikin Sha Biyun, zai bashe shi daga baya.)

7 Bayan wannan, sai Yesu ya yi ta zagawa a cikin Galili, da ganga bai yarda yā je Yahudiya ba domin Yahudawa a can suna nema su kashe shi. 2 Amma sa’ad da Bikin Tabanakul na Yahudawa ya yi kusa, 3 sai’yan’uwan Yesu suka ce masa, “Ya kamata ka bar nan ka tafi Yahudiya, don almajiranka su ga ayyukan banmamaki da kake yi. 4 Ba wanda yake so a san shi da zai yi abu a ɓoye. Da yake kana yin waɗannan abubuwa, sai ka nuna kanka ga duniya.” 5 Domin ko’yan’uwansa ma ba su gaskata da shi ba. 6 Saboda haka Yesu ya ce musu, “Lokacina bai yi ba tukuna; amma a gare ku kowane lokaci daidai ne. 7 Duniya ba za tā iya fiƙin ba, amma ni take fi domin ina shaida cewa ayyukanta mugaye ne. 8 Ku ku tafi Bikin, ba zan haura zuwa wannan Bikin ba yanzu, domin lokacina

bai yi ba tukuna.” 9 Da ya fadā haka, sai ya dakata a Galili. 10 Amma fa, bayan’yan’uwansa suka tafi Bikin, shi ma ya tafi, ba a fili ba, amma a ɓoye. 11 A Bikin kuwa, Yahudawa suka yi ta nemansa, suna cewa, “Ina mutumin yake?” 12 A cikin taron kuwa aka yi ta raɗe-raɗe game da shi. Waɗansu suka ce, “Shi mutumin kirki ne.” Waɗansu kuwa suka ce, “A’a, ai, ruɗin mutane yake.” 13 Amma ba wanda ya ce kome a fili game da shi don tsoron Yahudawa. 14 Sai bayan da aka kai tsakiyar Bikin, sa’an nan Yesu ya haura zuwa filin haikali ya fara koyarwa. 15 Yahudawa suka yi mamaki suna tambaya, “Yaya wannan mutum ya sami wannan sani haka ba tare da ya yi wani karatu ba?” 16 Yesu ya amsa ya ce, “Koyarwata ba tawa ba ce, ta fito ne daga wurin wanda ya aiko ni. 17 Duk wanda ya zaɓi yin nufin Allah, zai gane ko koyarwata daga Allah ce, ko kuwa don kaina ne nake magana. 18 Mai magana don kansa, neman ɗaukakar kansa yake yi. Amma mai neman ɗaukakar wanda ya aiko shi, shi ne mai gaskiya, ba kuwa rashin gaskiya a gare shi. 19 Ashe, ba Musa ba ne ya ba ku Doka? Duk da haka ba ko ɗayanku da yake kiyaye Dokar. Me ya sa kuke nema ku kashe ni?” 20 Taron suka amsa suka ce, “Kana da aljani, wane ne yake so yā kashe ka?” 21 Yesu ya ce musu, “Na yi abin banmamaki ɗaya, dukanku kuwa kuka yi mamaki. 22 Duk da haka, domin Musa ya bar muku kaciya (ko da yake a gaskiya, ba daga wurin Musa ne ya fito ba, sai dai daga wurin kakannin kakanninku), ga shi kuna yin wa yaro kaciya a ranar Asabbaci. 23 To, in za a iya yin wa yaro kaciya a ranar Asabbaci don kada a karya dokar Musa, don me kuke fushi da ni saboda na warkar da mutum a ranar Asabbaci? 24 Ku daina yin shari’a bisa ga ganin ido, sai dai ku yi shari’a bisa ga adalci.” 25 A nan ne fa waɗansu mutane daga Urushalima suka fara tambaya suna cewa, “Ashe, ba wannan mutum ne suke nema su kashe ba? 26 Ga shi nan yana magana a fili, su kuma ba su ce masa uffam ba. Ko hukumomi sun yarda cewa shi ne Kiristi? 27 Mun dai san inda mutumin nan ya fito; amma sa’ad da Kiristi ya zo ba wanda zai san inda ya fito.” 28 Yesu yana cikin koyarwa a filin haikali ke nan, sai ya ɗaga murya ya ce,

“I, kun san ni, kun kuma san inda na fito. Ban zo don kaina ba, sai dai shi da ya aiko ni mai gaskiya ne. Ba ku san shi ba, 29 amma na san shi, domin ni daga wurinsa ne, kuma shi ya aiko ni.” 30 Da jin haka, sai suka yi kofari su kama shi, sai dai ba wanda ya taɓa shi, don lokacinsa bai yi ba tukuna. 31 Duk da haka, da yawa a cikin taron suka ba da gaskiya gare shi. Suka ce, “Sa’ad da Kiristi ya zo, zai yi abubuwan banmamaki fiye da na wannan mutum ne?” 32 Farisiyawa suka ji taron suna raɗe-raɗen waɗannan abubuwa game da shi. Sai manyan firistoci da Farisiyawa suka aiki masu gadin haikalin su kama shi. 33 Sai Yesu ya ce, “Ina tare da ku na ɗan kanƙanin lokaci ne kawai, sa’an nan zan koma wurin wanda ya aiko ni. 34 Za ku neme ni, amma ba za ku same ni ba; inda nake kuwa, ba za ku iya zuwa ba.” 35 Sai Yahudawa suka ce wa juna, “Ina mutumin nan yake niyyar tafiya da ba za mu iya samunsa ba? Zai je wurin mutanenmu da suke zaune warwatse a cikin Hellenawa, yā kuma koya wa Hellenawa ne? 36 Me yake nufi da ya ce, ‘Za ku neme ni, amma ba za ku same ni ba,’ da kuma ‘Inda nake, ba za ku iya zuwa ba?’” 37 A rana ta ƙarshe kuma mafi girma ta Bikin, Yesu ya tsaya ya yi magana da babbar murya ya ce, “Duk mai jin Kishirwa, yā zo wurina yā sha. 38 Duk wanda ya gaskata da ni, kamar yadda Nassi ya ce, kogunan ruwa masu rai za su gudana daga cikinsa.” 39 Da wannan yana nufin Ruhu ke nan, wanda waɗanda suka gaskata da shi za su karɓa daga baya. Har yā zuwa wannan lokaci ba a ba da Ruhu ba tukuna, da yake ba a riga an ɗaukaka Yesu ba. 40 Da jin kalmominsa, waɗansu mutane suka ce, “Ba shakka, mutumin nan shi ne Annabin.” 41 Waɗansu suka ce, “Shi ne Kiristi.” Waɗansu har wa yau suka ce, “Yaya Kiristi zai fito daga Galili? 42 Nassi bai ce Kiristi zai fito daga zuriyar Dawuda, daga kuma Betlehem garin da Dawuda ya zauna ba?” 43 Sai mutanen suka rabu saboda Yesu. 44 Waɗansu suka so su kama shi, sai dai ba wanda ya taɓa shi. 45 A ƙarshe masu gadin haikali suka koma wurin manyan firistocin da Farisiyawa, waɗanda suka tambaye su cewa, “Don me ba ku kawo shi nan ba?” 46 Sai masu gadin suka

ce, “Kai, babu wanda ya taɓa magana kamar wannan mutum.” 47 Sai Farisiyawa suka amsa cikin fushi suka ce, “Af, kuna nufi har da ku ma ya ruɗe ku ke nan? 48 Akwai wani daga cikin masu mulki ko cikin Farisiyawan da ya gaskata da shi? 49 A’a! Sai dai wannan taron da ba su san kome game da Doka ba, la’anannu ne.” 50 Nikodimus, wanda ya je wurin Yesu ɗa, wanda kuma yake ɗayansu ya ce, 51 “Ashe, dokarmu takan hukunta mutum ba tare da an fara ji daga bakinsa game da abin da yake yi ba?” 52 Sai suka amsa suka ce, “Kai ma daga Galili ne? Bincika ka gani, za ka iske cewa ba annabin da zai fito daga Galili.” 53 Sai kowannensu ya koma gidansa.

8 Amma Yesu ya tafi Dutsen Zaitun. 2 Da sassafe ya sāke bayyana a filin haikali, inda dukan mutane suka taru kewaye da shi, sai ya zauna don yā koya musu. 3 Sai malaman dokoki da Farisiyawa suka kawo wata macen da aka kama a zina. Suka sa ta tsaya a gaban taron 4 suka kuma ce wa Yesu, “Malam, an kama wannan mace tana zina. 5 A cikin Doka Musa ya umarce mu, mu jajjefe irin waɗannan mata. To, me ka ce?” 6 Sun yi wannan tambaya ce don su sa masa tarko, don su sami hanyar zarge shi. Amma Yesu ya sunkuya ya fara rubutu a ƙasa da yatsarsa. 7 Da suka ci gaba da yin masa tambayoyi, sai ya miƙe tsaye ya ce musu, “In da wani a cikinku da ba shi da zunubi, sai yā fara jifanta da dutse.” 8 Sai ya sāke sunkuyawa ya kuma yi rubutu a ƙasa. 9 Da jin haka, waɗanda suka ji sai suka fara tashi daga wurin ɗaya-ɗaya, tun daga babbansu har ya zuwa ƙaraminsu, sai da aka bar Yesu kaɗai, tare da macen tsaye a wurin. 10 Sai Yesu ya miƙe tsaye ya tambaye ta ya ce, “Mace, ina suke? Ba wanda ya hukunta ki?” 11 Ta ce, “Ba kowa, ranka yā daɗe.” Sai Yesu ya ce, “Haka ni ma ban hukunta ki ba. Ki tafi, ki daina rayuwar zunubi.” 12 Sa’ad da Yesu ya sāke magana da mutanen, sai ya ce, “Ni ne hasken duniya. Duk wanda ya bi ni ba zai yi tafiya cikin duhu ba, sai dai yā sami hasken rayuwa.” 13 Sai Farisiyawa suka tambaye shi suka ce, “Ga kai dai, kana yi wa kanka shaida, shaidarka kuwa ba tabbatacciya ba ce.” 14 Sai Yesu ya

amsa ya ce, “Ko na shaidi kaina, ai, shaidata tabbatacciya ce, gama na san inda na fito da kuma inda za ni. Amma ku ba ku san inda na fito ko inda za ni ba. 15 Kuna shari’a bisa ga ma’aunin mutane; ni kuwa ba na yin wa kowa shari’a. 16 Amma ko da zan yi shari’a, shari’ata daidai ce, don ba ni kadai ba ne. Ina tare da Uba da ya aiko ni. 17 A cikin Dokarku a rubuce yake cewa shaidar mutum biyu tabbatacciya ce. 18 Ni ne nake shaidar kaina, Uba da ya aiko ni kuma yana shaidata.” 19 Suka tambaye shi suka ce, “Ina Uban nan naka?” Sai Yesu ya ce, “Ba ku san ni ko Ubana ba. Da kun san ni, da za ku san Ubana ma.” 20 Ya fadi waƙannan kalmomi ne yayinda yake koyarwa a filin haikali, kusa da inda ake ajiye baye-baye. Duk da haka ba wanda ya kama shi, domin lokacinsa bai yi ba tukuna. 21 Har wa yau Yesu ya sāke ce musu, “Zan tafi, za ku kuwa neme ni, za ku kuma mutu cikin zunubinku. Inda za ni, ba za ku iya zuwa ba.” 22 Wannan ya sa Yahudawa suka yi tambaya suka ce, “Zai kashe kansa ne? Shi ya sa yake cewa, ‘Inda za ni, ba za ku iya zuwa ba?’” 23 Amma ya ci gaba da cewa, “Ku daga ƙasa kuke; ni kuwa daga bisa ne. Ku na duniyan nan ne; ni kuwa ba na duniyan nan ba ne. 24 Na gaya muku cewa za ku mutu cikin zunubanku; in ba ku gaskata cewa ni ne wanda na ce nake ba, lalle za ku mutu cikin zunubanku.” 25 Suka ce, “Wane ne kai?” Sai Yesu ya amsa ya ce, “Ni ne wannan da na sha fadi muku. 26 Ina da abubuwa masu yawa da zan faɗa game ku in kuma yi muku shari’a. Amma wanda ya aiko ni mai aminci ne, abin da kuma na ji daga gare shi, shi nake gaya wa duniya.” 27 Ba su gane cewa yana yin musu magana game da Ubansa ba ne. 28 Saboda haka Yesu ya ce, “Sa’ad da kuka daga ‘Dan Mutum, a sa’an nan ne za ku san cewa ni ne wannan da na ce nake. Ni kuwa ba na yin kome ni kadai, sai in dai faɗi abin da Uba ya koya mini. 29 Wanda kuwa ya aiko ni yana tare da ni; bai bar ni ni kadai ba, domin kullum ina aikata abin da ya gamshe shi.” 30 Sa’ad da yake cikin magana, da yawa suka ba da gaskiya gare shi. 31 Sai Yesu ya ce wa Yahudawan da suka gaskata da shi, “In dai kun riƙe koyarwata, ku almajiraina ne da gaske. 32 Sa’an nan za ku san gaskiya,

gaskiyar kuwa za tā’yantar da ku.” 33 Sai suka amsa masa suka ce, “Ai, mu zuriyar Ibrahim ne kuma ba mu taɓa bauta wa kowa ba. Yaya za ka ce za a’yantar da mu?” 34 Yesu ya amsa ya ce, “Gaskiya nake gaya muku, duk mai yin zunubi bawan zunubi ne. 35 Bawa dai ba shi da wurin zama na ɗinɗinɗin a cikin iyali, amma ɗa na gida ne har abada. (aiōn g165) 36 Saboda haka in ‘Dan ya’yantar da ku, za ku’yantu da gaske. 37 Na dai san ku zuriyar Ibrahim ne. Duk da haka kuna shiri ku kashe ni, don maganata ba ta da wurin zama a cikinku. 38 Ina faɗi muku abin da na gani a wurin Ubana, ku kuwa kuna yin abin da kuka ji daga wurin ubanku.” 39 Suka ce, “To, ai, Ibrahim ne mahaifinmu.” Yesu ya ce, “Da ku’ya’yan Ibrahim ne, da za ku aikata abubuwan da Ibrahim ya yi. 40 Ga shi kun ƙudura, sai kun kashe ni, ni mutumin da ya faɗa muku gaskiyar da na ji daga Allah. Ibrahim bai yi irin waƙannan abubuwa ba. 41 Kuna yin abubuwan da ubanku yake yi ne.” Suka ce, “Mu fa ba shegu ba ne. Uba guda kadai da muke da shi, shi ne Allah kansa.” 42 Yesu ya ce musu, “Da Allah ne Ubanku, da kun ƙaunace ni, gama daga Allah na fito yanzu kuma ga ni nan. Ban zo saboda kaina ba, amma shi ne ya aiko ni. 43 Me ya sa ba kwa gane da maganata? Don ba kwa iya jin abin da nake fadi. 44 Ku na ubanku ne, Iblis, kuna kuwa so ku aikata abin da ubanku yake so. Shi mai kisankai ne tun farko. Ba ruwansa da gaskiya, gama gaskiya ba ta cikinsa. Yayinda yake ƙarya, yana yin halinsa ne, gama shi maƙaryaci ne, uban ƙarairayi kuma. 45 Amma domin ina faɗin gaskiya, ba kwa gaskata! 46 Akwai waninku da zai iya haƙaƙkewa na taɓa yin zunubi? In kuwa gaskiya na faɗa, me ya sa ba kwa gaskata ni? 47 Wanda yake na Allah, yakan ji abin da Allah yake fadi. Abin da ya sa ba kwa jin sa kuwa shi ne don ku ba na Allah ba ne.” 48 Yahudawa suka amsa masa suka ce, “Aha, ai, gaskiyarmu da muka ce kai mutumin Samariya ne, kana kuma da aljani.” 49 Yesu ya ce, “Ni ba mai aljani ba ne, ni dai ina girmama Ubana, ku kuwa ba kwa girmama ni. 50 Ba na nema wa kaina ɗaukaka, amma akwai wani wanda yake neman mini, shi ne kuma alƙali. 51 Gaskiya nake gaya muku, duk wanda ya kiyaye maganata, ba zai

dandana mutuwa ba sam.” (aiōn g165) 52 Da jin haka Yahudawa suka ce, “Tabdi, yanzu kam mun san kana da aljani! Ibrahim ya mutu haka ma annabawa, ga shi kana cewa duk wanda ya kiyaye maganarka ba zai dandana mutuwa ba sam. (aiōn g165) 53 Ka fi Ibrahim mahaifinmu ne? Ya mutu, haka ma annabawa. Wa kake dauka kanka ne?” 54 Yesu ya amsa ya ce, “In ma na daukaka kaina, daukakata ba kome ba ce. Ubana, wanda kuke cewa shi ne Allahnku, shi ne wanda yake daukaka ni. 55 Ko da yake ba ku san shi ba, ni dai na san shi. In kuwa na ce ban san shi ba, na zama maƙaryaci kamar ku ke nan, amma na san shi, kuma ina kiyaye maganarsa. 56 Mahaifinku Ibrahim ya yi farin ciki sosai yā sami ganin ranata; ya kuwa gan ta, ya yi murna.” 57 Sai Yahudawa suka ce masa, “Kai, shekarunka har yanzu ba su kai hamsin tukuna ba fa, har ka ga Ibrahim!” 58 Yesu ya amsa ya ce, “Gaskiya nake gaya muku, tun ba a haifi Ibrahim ba, ni nel!” 59 Da jin haka sai suka debo duwatsu don su jajjefe shi, amma Yesu ya buya, ya fita daga filin haikali.

9 Da Yesu yana tafiya, sai ya ga wani mutum wanda aka haifa makaho. 2 Sai almajiransa suka tambaye shi suka ce, “Rabbi, wane ne ya yi zunubi, mutumin ne, ko iyayensa, da ya sa aka haife shi makaho?” 3 Sai Yesu ya ce, “Ba don mutumin ko iyayensa sun yi zunubi ne ba, sai dai don a bayyana aikin Allah ne a rayuwarsa. 4 Muddin da sauran rana, dole mu yi aikin wanda ya aiko ni. Dare yana zuwa, sa’ad da ba wanda zai iya yin aiki. 5 Yayinda ina a cikin duniya, ni ne hasken duniya.” 6 Bayan ya fafi haka, sai ya tofa miyau a fasa, ya kwaɓa laka da miyau din, ya kuma shafa a idanun mutumin. 7 Ya ce masa, “Je ka, ka wanke a Tafkin Silowam” (kalman nan tana nufin “Aikakke”). Saboda haka mutumin ya tafi ya wanke, ya kuma dawo gida yana gani. 8 Maƙwabta da waɗanda suka saba ganinsa dā yana bara, suka ce, “Kai, ba wannan mutum ne ya saba zama yana bara ba?” 9 Waɗansu suka ce shi mana. Waɗansu kuwa suka ce, “A’a, ya dai yi kama da shi.” Amma shi din ya ce, “Kwarai kuwa ni ne.” 10 Sai suka ce, “To, yaya aka yi idanunka suka buɗe?” 11 Ya

amsa ya ce, “Mutumin da ake kira Yesu ne ya kwaɓa laka ya shafa mini a idanu. Ya ce mini in je Silowam in wanke. Na kuwa tafi, na wanke, sai na sami ganin gari.” 12 Suka tambaye shi suka ce, “Ina mutumin yake?” Ya ce, “Ban sani ba.” 13 Sai suka kawo mutumin da dā yake makaho wurin Farisiyawa. 14 To, a ranar da Yesu ya kwaɓa laka ya buɗe idanun mutumin ranar Asabbaci ce. 15 Saboda haka Farisiyawa suka tambaye shi yadda ya sami ganin gari. Mutumin ya amsa, “Ya shafa laka a idanuna, sai na wanke, ina kuwa gani.” 16 Sai waɗansu daga cikin Farisiyawa suka ce, “Mutumin nan ba daga Allah yake ba, don ba ya kiyaye ranar Asabbaci.” Amma waɗansu suka yi tambaya suka ce, “Yaya mutum mai zunubi zai yi irin abubuwan banmamaki haka?” Sai ra’ayinsu ya sha bamban. 17 A ƙarshe suka sāke koma ga makahon suka ce, “Kai fa, me ka gani game da shi? Idanunka ne fa ya buɗe.” Sai mutumin ya ce, “Tab, ai, shi annabi ne.” 18 Yahudawa dai ba su yarda cewa dā shi makaho ne ya kuma sami ganin gari ba, sai da suka kira iyayen mutumin. 19 Suka tambaye su, “Wannan danku ne? Shi ne wanda kuka ce an haife shi makaho? To, ta yaya yake gani yanzu?” 20 Iyayen suka amsa suka ce, “Mun dai san shi danmu ne, mun kuma san cewa an haife shi makaho. 21 Sai dai yadda yake gani yanzu, ko kuma wa ya buɗe idanunsa, ba mu sani ba. Ku tambaye shi. Ai, shi ba yaro ba ne, zai faɗa da bakinsa.” 22 Iyayensa sun faɗa haka ne saboda suna tsoron Yahudawa, gama Yahudawa sun riga sun yanke shawara cewa duk wanda ya yarda cewa Yesu shi ne Kiristi, za a kore shi daga majami’a. 23 Shi ya sa iyayensa suka ce, “Ai, shi ba yaro ba ne, ku tambaye shi.” 24 Sai suka sāke kiran mutumin nan da yake makaho a dā, suka ce masa, “Ka daukaka Allah, mu kam, mun san mutumin nan mai zunubi ne.” 25 Sai ya amsa ya ce, “Ko shi mai zunubi ne ko babu, ni dai ban sani ba. Abu ɗaya fa na sani, dā ni makaho ne, amma yanzu ina gani!” 26 Sai suka tambaye suka ce, “Shin, me ya yi maka? Ta yaya ya buɗe idanunka?” 27 Ya amsa ya ce, “Na riga na gaya muku ba ku kuwa saurara ba. Don me kuke so ku sāke ji? Ko ku ma kuna so ku zama almajiransa ne?” 28

Sai suka hau shi da zagi suna cewa, “Kai ne dai almajirin mutumin! Mu almajiran Musa ne! 29 Mun dai san cewa Allah ya yi magana da Musa, amma wannan mutum ba mu san inda ya fito ba.” 30 Sai mutumin ya ce, “Cabdi, yau ga abin mamaki! Ba ku san inda ya fito ba, ga shi kuwa ya buɗe idanuna. 31 Mun san cewa Allah ba ya sauraron masu zunubi. Yakan saurari mai tsoronsa mai aikata nufinsa. 32 Ba wanda ya taɓa ji cewa an buɗe idanun wanda aka haifa makaho. (aiɓn g165) 33 Da mutumin nan ba daga Allah ba ne, da ba abin da zai iya yi.” 34 Sai suka amsa suka ce, “Kai da aka haifa cike da zunubi; za ka yi karambanin koyarwar da mu!” Sai suka kore shi. 35 Yesu ya ji labari cewa sun kore shi, da ya same shi kuwa, sai ya ce, “Ka gaskata da ‘Dan Mutum?’” 36 Sai mutumin ya amsa ya ce, “Ranka yā daɗe, wane ne shi? Gaya mini, don in gaskata da shi.” 37 Yesu ya ce, “Yanzu ka gan shi; tabbatacce ma, shi ne yake magana da kai.” 38 Sai mutumin ya ce, “Ubangiji, na gaskata,” ya kuma yi masa sujada. 39 Yesu ya ce, “Saboda shari’a ce na zo duniya nan, saboda makafi su sami ganin gari, waɗanda suke gani kuma su makance.” 40 Da Farisiyawan da suke tare da shi suka ji ya faɗi haka sai suka yi tambaya suka ce, “Mene? Mu ma makafi ne?” 41 Yesu ya ce, “Ai, da ku makafi ne ma, da ba ku da zunubi, amma da yake kun ce, kuna gani, zunubanku suna nan daram.

10 “Gaskiya nake gaya muku, mutumin da bai shiga inda ake ajiye garken tumaki ta kofa ba, amma ya hau ta katanga, ɓarawo ne, ɗan fashi kuma. 2 Mutumin da ya shiga ta kofa makiyayin tumakinsa ne. 3 Mai gadin yakan buɗe wa makiyayin kofa, tumakin kuma sukan saurari muryarsa. Yakan kira tumakinsa da suna, yā kuma fid da su waje. 4 Sa’ad da ya fitar da dukan nasa waje, sai ya ja gabansu, tumakinsa kuma sukan bi shi domin sun san muryarsa. 5 Amma ba za su taɓa bin baƙo ba; sai dai ma su guje masa don ba su san muryar baƙo ba.” 6 Yesu ya yi musu wannan misali, amma ba su fahimci abin da yake faɗa musu ba. 7 Saboda haka Yesu ya sāke cewa, “Gaskiya nake gaya muku, ni ne kofar tumakin. 8 Duk

waɗanda suka riga ni zuwa ɓarayi ne, yan fashi kuma, amma tumakin ba su saurare su ba. 9 Ni ne kofar; duk wanda ya shiga ta wurina zai sami ceto. Zai riƙa shiga yā fita yā kuwa sami wurin kiwo. 10 ɓarawo yakan zo don yā yi sata ne kawai da kisa da kuma ɓarna. Ni kuwa na zo ne don su sami rai, su kuma same shi a yalwace. 11 “Ni ne makiyayi mai kyau. Makiyayi mai kyau yakan ba da ransa domin tumakin. 12 Wanda aka ɗauko haya ba shi ne makiyayi mai tumakin ba. Saboda haka sa’ad da ya ga kyarkeci yana zuwa, sai yā sheƙa da gudu yā bar tumakin. Sai kyarkecin yā kai wa garken hari, yā kuma watsar da su. 13 Mutumin yakan gudu don shi ɗan haya ne kawai, bai kuwa damu da tumakin ba. 14 “Ni ne makiyayi mai kyau; na san tumakina, tumakina kuma sun san ni, 15 kamar yadda Uba ya san ni, ni kuma na san Uba, ina kuwa ba da raina domin tumakin. 16 Ina da waɗansu tumaki da ba na wannan garken ba ne. Dole ne in kawo su su ma. Za su saurari muryata, za su kasance garke guda ɗaya, makiyayi guda kuma. 17 Abin da ya sa Ubana yake kaunata ke nan, domin ina ba da raina, in ɗauko shi kuma. 18 Ba mai karɓe mini rai, ina dai ba da shi. Ina da iko in ba da shi, ina da iko in ɗauko shi kuma. Wannan umarni kuwa daga wurin Ubana na karɓo shi.” 19 Saboda waɗannan kalmomi fa, sai ɓaraka ta sāke shiga cikin Yahudawa. 20 Da yawa daga cikinsu suka ce, “Yana da aljani, yana kuma hauka. Don me za ku saurare shi?” 21 Amma waɗansu suka ce, “Kai, waɗannan kalmomi ba na mai aljani ba ne. Anya, aljani yana iya buɗe idanun makaho?” 22 Bikin Miƙawa a Urushalima ya kewayo, lokacin sanyin hunturu ne kuwa. 23 Sai ga Yesu a filin haikali yana zagawa a Shirayin Solomon, 24 sai Yahudawa suka taru kewaye da shi, suka ce masa, “Har yausha za ka bar mu da shakka? In kai ne Kiristin, ka faɗa mana a fili mana.” 25 Yesu ya amsa ya ce, “Na faɗa muku, amma ba ku gaskata ba. Ayyukan da nake yi cikin sunan Ubana su suke nuna ko wane ne ni. 26 Amma ba ku gaskata ba domin ku ba tumakina ba ne. 27 Tumakina sukan saurari muryata; na sansu, suna kuma bi na. 28 Ina ba su rai madawwami, ba za su taɓa hallaka ba; ba kuma

mai k'wace su daga hannuna. (aiōn g165, aiōnios g166) 29 Ubana, wanda ya ba ni su, ya fi duka girma, ba mai k'wace su daga hannun Ubana. 30 Da ni da Uba ɗaya ne." 31 Sai Yahudawa suka sãke ɗebo duwatsu don su jajjefe shi, 32 amma Yesu ya ce musu, "Na nuna muku ayyukan alheri masu yawa da Uba ya aiko ni in yi, a kan wanne kuke so ku jajjefe ni?" 33 Yahudawa suka amsa suka ce, "Ai, ba don wani daga cikin waɗannan ayyukan alheri ne muke so mu jajjefe ka ba, amma don saɓon da kake yi, kai da kake mutum kawai, kana mai da kanka Allah." 34 Yesu ya amsa musu ya ce, "Ba a rubuce yake a cikin Dokarku ba cewa, 'Na ce ku alloli ne?' 35 Mun dai san Nassi ba ya k'arya, In har ya kira su waɗanda maganar Allah ta zo musu, 'alloli,' 36 to, game da wanda Uba ya keɓe a matsayin nasa ne ya kuma aiko shi duniya. Don me kuke ce saɓo nake, domin na ce, 'Ni Ɗan Allah ne?' 37 In ba ayyukan da Ubana yake yi ne nake yi ba, to, kada ku gaskata ni. 38 Amma in su nake yi, ko ba ku gaskata ni ba, to, ku gaskata ayyukan, don ku sani, ku kuma gane, Uban yana cikina, ni kuma ina cikin Uban." 39 Sai suka sãke yin koƙari su kama shi, amma ya kuɓuce musu. 40 Sa'an nan Yesu ya sãke koma ƙetaren Urdun inda dā Yohanna yake baftisma. A can ya zauna 41 mutane da yawa suka zo wurinsa. Suka ce, "Ko da yake Yohanna bai yi wani abin banmamaki ba, duk abubuwan da Yohanna ya faɗa game da mutumin nan gaskiya ne." 42 A nan kuwa mutane da yawa suka gaskata da Yesu.

11 To, an yi wani mutum mai suna Lazarus wanda ya yi rashin lafiya. Shi daga Betani ne, ƙauyen su Maryamu da 'yar'uwarta Marta. 2 Maryamun nan kuwa, wadda ɗan'uwanta Lazarus yake rashin lafiya, ita ce ta zuba wa Ubangiji turare ta kuma goge kafafunsa da gashin kanta. 3 Saboda haka 'yan'uwansa mata suka aika da saƙo wa Yesu cewa, "Ubangiji, wannan da kake ƙauna yana rashin lafiya." 4 Sa'ad da ya ji haka, sai Yesu ya ce, "Wannan rashin lafiya ba zai kai ga mutuwa ba. A'a, sai dai don a ɗaukaka Allah a kuma ɗaukaka Ɗan Allah ta wurin wannan." 5 Yesu kuwa yana ƙaunar Marta da 'yar'uwarta da kuma Lazarus. 6 Duk

da haka sa'ad da ya ji Lazarus ba shi da lafiya, sai ya ƙara kwana biyu a inda yake. 7 Sai ya ce wa almajiransa, "Mu koma Yahudiya." 8 Sai suka ce, "Rabbi, ba da daɗewa ba ne Yahudawa suka nemi su jajjefe ka, duk da haka za ka koma can?" 9 Yesu ya amsa ya ce, "Ba sa'a goma sha biyu ce yini guda ba? Mutumin da yake tafiya da rana ba zai yi tuntuɓe ba gama yana ganin hasken duniyan nan. 10 Sai a sa'ad da yake tafiya da dare ne zai yi tuntuɓe, don ba shi da haske." 11 Bayan ya faɗa haka, sai ya ƙara ce musu, "Abokinmu Lazarus ya yi barci, amma za ni in tashe shi." 12 Almajiransa suka ce, "Ubangiji, in barci ne yake, to, ai, zai sami sauƙi." 13 Yesu kuwa yana magana mutuwarsa ce, amma almajiransa suka ɗauka yana nufin barcin gaskiya ne. 14 Saboda haka sai ya gaya musu a fili cewa, "Lazarus ya mutu, 15 amma saboda ku na yi farin ciki da ba na can, domin ku gaskata. Amma mu dai je wurinsa." 16 Sai Toma (wanda ake kira Didaimus) ya ce wa sauran almajiran, "Mu ma mu je, mu mutu tare da shi." 17 Da isowarsa, Yesu ya tarar Lazarus ya riga ya yi kwana huɗu a kabari. 18 Betani bai kai mil biyu ba daga Urushalima, 19 Yahudawa da yawa kuwa suka zo wurin Marta da Maryamu don su yi musu ta'aziyya, saboda rasuwar ɗan'uwansu. 20 Sa'ad da Marta ta ji cewa Yesu yana zuwa, sai ta fita don ta tarye shi, amma Maryamu ta zauna a gida. 21 Sai Marta ta ce wa Yesu, "Ubangiji, da kana nan da ɗan'uwana bai mutu ba. 22 Amma na san cewa ko yanzu ma Allah zai ba ka duk abin da ka roƙa." 23 Yesu ya ce mata, "Ɗan'uwanki zai sãke tashi." 24 Marta ta amsa ta ce, "Na sani zai sãke tashi a tashin matattu a rana ta ƙarshe." 25 Yesu ya ce mata, "Ni ne tashin matattu da kuma rai. Duk wanda ya gaskata da ni zai rayu, ko ya mutu; 26 kuma duk wanda yake raye ya kuma gaskata da ni ba zai taɓa mutuwa ba. Kin gaskata wannan?" (aiōn g165) 27 Sai ta ce masa, "I, Ubangiji, na gaskata kai ne Kiristi, Ɗan Allah, mai zuwa cikin duniya." 28 Bayan ta faɗa haka kuwa, sai ta koma ta je ta kira 'yar'uwarta Maryamu a gefe. Ta ce, "Ga Malam ya zo, kuma yana kiranki." 29 Sa'ad da Maryamu ta ji haka sai ta yi wuf ta tafi wurinsa. 30 Yesu dai bai riga ya shiga ƙauyen

ba tukuna, har yanzu yana inda Marta ta tarye shi. **31** Da Yahudawan da suke tare da Maryamu a cikin gida, suke mata ta'aziyya, suka ga ta yi wuf ta fita, sai suka bi ta, suna tsammani za ta kabarin ne ta yi kuka a can. **32** Sa'ad da Maryamu ta kai inda Yesu yake, ta kuma gan shi, sai ta fadi a gabansa ta ce, "Ubangiji, da kana nan, da dan'uwana bai mutu ba." **33** Da Yesu ya ga tana kuka, Yahudawan da suka zo tare da ita ma suna kuka, sai ya yi juyayi kwarai a ruhu ya kuma damu. **34** Sai ya yi tambaya ya ce, "Ina kuka sa shi?" Suka amsa suka ce, "Ubangiji zo ka gani." **35** Yesu ya yi kuka. **36** Sai Yahudawa suka ce, "Dubi yadda yake kaunarsa!" **37** Amma wadansunsu suka ce, "Anyu, wanda ya bude wa makahon nan idanu, ba zai iya yin wani abu ya hana wannan mutum mutuwa ba?" **38** Yesu, har yanzu cike da juyayi, ya zo kabarin. Kogo ne da aka rufe bakin da dutse. **39** Sai Yesu ya ce, "Ku kawar da dutsen." Marta, yar'uwan mamacin ta ce, "Ubangiji, yanzu, ai, zai yi wari, don yau kwanansa huɗu ke nan a can." **40** Sai Yesu ya ce, "Ban gaya miki cewa in kin gaskata za ki ga daukakar Allah ba?" **41** Saboda haka suka kawar da dutsen. Sa'an nan Yesu ya dubi sama ya ce, "Uba, na gode maka da ka saurare ni. **42** Na san kullum kakan saurare ni, na dai fada haka ne saboda amfanin mutanen nan da suke tsaitsaye, don su gaskata cewa kai ka aiko ni." **43** Sa'ad da ya fada haka, sai Yesu ya yi kira da babbar murya ya ce, "Lazarus, ka fito!" **44** Sai mamacin ya fito, hannuwansa da kafafunsa a daure da kyallayen lilin, fuskarsa kuwa an nade da mayafi. Yesu ya ce musu, "Ku tube kayan bizo, ku bar shi ya tafi." **45** Saboda haka Yahudawa da yawa da suka zo don su ziyarci Maryamu, suka kuma ga abin da Yesu ya yi, suka ba da gaskiya gare shi. **46** Amma wadansunsu suka je wurin Farisiyawa suka gaya musu abin da Yesu ya yi. **47** Sai manyan firistoci da Farisiyawa suka kira taron Majalisa. Suka yi tambaya suna cewa, "Me muke yi ne? Ga mutumin nan yana yin abubuwan banmamaki masu yawa. **48** In fa muka kyale shi ya ci gaba da haka, kowa zai gaskata da shi, Romawa kuma su zo su karbe wurinmu su kuma kwace kasarmu." **49** Sai waninsu, mai suna Kayifas, wanda ya

kasance babban firist a shekarar ya ce, "Ku dai ba ku san kome ba! **50** Ba ku gane ba, ai, gwamma mutum daya ya mutu saboda mutane da duk kasar ta hallaka." **51** Bai fada haka bisa nufinsa ba, sai dai a matsayinsa na babban firist a shekarar, ya yi annabci ne cewa Yesu zai mutu saboda kasar Yahudawa, **52** ba don kasan nan kadai ba amma don ya tattaro'ya'yan Allah da suke warwatse ma, su zama daya. **53** Saboda haka, daga wannan rana suka kulla su dauke ransa. **54** Saboda haka Yesu bai kara tafiya a cikin Yahudawa a sarari ba. A maimako haka sai ya janye zuwa yankin kusa da hamada, a wani kauye da ake kira Efraim, inda ya zauna da almajiransa. **55** Sa'ad da lokaci ya yi kusa a yi Bikin Ketarewa na Yahudawa, da yawa suka haura daga kauyuka zuwa Urushalima, don su tsarkake kansu kafin Bikin Ketarewa. **56** Suka yi ta neman Yesu, da suke a tsaitsaye a filin haikali kuwa suka dinga tambayar juna, suna cewa, "Me kuka gani? Anya, zai zo Bikin kuwa?" **57** Manyan firistoci da Farisiyawa tuni sun riga sun yi umarni cewa duk wanda ya san inda Yesu yake, ya fada don su kama shi.

12 Kwana shida kafin Bikin Ketarewa, sai Yesu ya iso Betani, inda Lazarus yake, wanda Yesu ya ta da daga matattu. **2** A nan aka shirya abincin yamma don girmama Yesu. Marta ta ce yi hidima, Lazarus kuma yana daya cikin wadanda suke ci tare shi. **3** Sai Maryamu ta dauki wajen awo guda na nardi zalla, turare mai tsada; ta zuba a kafafun Yesu ta kuma goge kafafunsa da gashinta. Gidan duk ya cika da kanshin turaren. **4** Amma daya daga cikin almajiransa, Yahuda Iskariyot, wanda daga baya zai bashe shi, bai amince ba ya ce, **5** "Don me ba a sayar da turaren nan aka kuma ba da kuɗin ga matalauta ba? Ai, kuɗin ya kai albashin shekara guda." **6** Ya yi wannan magana ba don ya kula da matalauta ba ne, sai dai don shi barawo ne. Da yake shi ne mai ajiya jakar kuɗin, yakan taimaki kansa da abin da aka sa a ciki. **7** Yesu ya ce, "Ku kyale ta, an nufa ta ajiye wannan turaren don ranar jana'izata. **8** Kullum za ku kasance da matalauta, amma ba kullum za ku kasance tare da ni ba." **9** Ana cikin

haka sai babban taron Yahudawa suka sami labari Yesu yana can suka kuwa zo, ba kawai don shi ba amma don su kuma ga Lazarus, wanda ya tā da daga matattu. 10 Saboda haka manyan firistoci suka kulla su kashe Lazarus shi ma, 11 gama dalilinsa Yahudawa da yawa suna komawa ga Yesu suna kuma ba da gaskiya gare shi. 12 Kashegari babban taron da suka zo Bikin suka sami labari cewa Yesu yana kan hanyarsa zuwa Urushalima. 13 Sai suka dafɗaƙauko rassan dabino suka fiffita taryensa, suna daga murya suna cewa, “Hosanna!” “Mai albarka ne wanda yake zuwa cikin sunan Ubangiji!” “Mai albarka ne Sarkin Isra’ila!” 14 Yesu ya sami ɗan jaki, ya hau, kamar yadda yake a rubuce cewa, 15 “Kada ki ji tsoro, ya Diyar Sihiyona; duba, ga sarkinki yana zuwa, zaune a kan aholaki jaki.” 16 Da fari almajiransa ba su gane dukan wannan ba. Sai bayan da aka dɗaukaka Yesu, sa’an nan suka gane cewa an rubuta waɗannan abubuwa game da shi ne, har ma suka yi masa waɗannan abubuwa. 17 Taron da suke tare da shi a sa’ad da ya kira Lazarus daga kabari ya kuma tā da shi daga matattu suka yi ta baza labarin. 18 Mutane da yawa kuwa suka fita taryensa, saboda sun ji labarin abin banmamakin da ya yi. 19 Saboda haka Farisiyawa suka ce wa juna, “Duba, wannan ba ya kai mu ko’ina. Ga shi, duk duniya tana bin sa!” 20 To, akwai waɗansu Hellenawa a cikin waɗanda suka haura don su yi sujada a Bikin. 21 Suka zo wurin Filibus, wanda yake daga Betsaida ta Galili, da roko. Suka ce, “Ranka yā dade, muna so mu ga Yesu.” 22 Sai Filibus ya je ya gaya wa Andarawus, Andarawus da kuma Filibus suka gaya wa Yesu. 23 Yesu ya amsa ya ce, “Lokaci ya yi da za a dɗaukaka ‘Dan Mutum. 24 Gaskiya nake gaya muku, sai kwayar alkama ta fadi kasa ta mutu, in ba haka ba za tā kasance kwaya ɗaya tak. Amma in ta mutu, za tā ba da’ya’ya da yawa. 25 Duk mai kaunar ransa, zai rasa shi, duk mai kin ransa a wannan duniya, zai kiyaye shi har yā zuwa rai madawwami. (aiōnios g166) 26 Duk wanda zai bauta mini dole yā bi ni, inda kuma nake, a can bawana zai kasance. Ubana zai girmama wanda yake bauta mini. 27 “Yanzu kuwa na damu, amma me zan ce? ‘Uba, ka cece ni daga wannan sa’a?’ A’a, ai, saboda wannan dalili ne musamman na zo. 28 Uba, ka dɗaukaka sunanka!” Sai wata murya ta fito daga sama ta ce, “Na riga na dɗaukaka shi, zan kuma kara dɗaukaka shi.” 29 Taron da suke a wurin suka ji, suka ce an yi tsawa; waɗansu kuwa suka ce mala’ika ne ya yi masa magana. 30 Yesu ya ce, “An yi wannan muryar saboda amfaninku ne, ba don nawa ba. 31 Yanzu ne za a yi wa duniyan nan shari’a, yanzu ne za a tumbuke mai mulkin duniyan nan. 32 Amma ni, sa’ad da aka daga ni daga kasa, zan ja dukan mutane gare ni.” 33 Ya fada haka ne don yā nuna irin mutuwar da zai yi. 34 Sai taron suka ce, “Ahab, Dokarmu ta gaya mana cewa, Kiristi zai kasance har abada, to, yaya za ka ce, ‘Dole ne a daga ‘Dan Mutum?’ Wane ne wannan ‘Dan Mutum?’” (aiōn g165) 35 Sai Yesu ya ce musu, “Haske zai kasance da ku na ɗan lokaci. Ku yi tafiya yayinda hasken yana nan tare da ku, kada duhu yā cim muku. Mai tafiya a cikin duhu bai san inda za shi ba. 36 Ku dogara ga hasken yayinda kuke da shi, don ku zama’ya’yan haske.” Da Yesu ya gama magana, sai ya tafi ya buya daga gare su. 37 Ko bayan Yesu ya yi dukan waɗannan abubuwan banmamaki a gabansu, duk da haka ba su gaskata da shi ba. 38 Wannan ya faru ne, don a cika maganar annabi Ishaya cewa, “Ubangiji, wa ya gaskata saƙonmu, ga wa kuma aka bayyana hannun ikon Ubangiji?” 39 Saboda haka ba su iya gaskatawa ba, domin, kamar yadda Ishaya ya fada a wani wuri cewa, 40 “Ya makantar da idanunsu ya kuma taurare zukatansu, don kada su gani da idanunsu, ko su fahimta a zukatansu, ko kuwa su juyo, har in warkar da su.” 41 Ishaya ya fadi haka ne, saboda ya hangi dɗaukakar Yesu, ya kuwa yi magana a kansa. 42 Duk da haka, da yawa har daga cikin shugabanni ma suka gaskata da shi. Amma saboda Farisiyawa ba su furta bangaskiyarsu ba, don tsoron kada a kore su daga majami’a; 43 gama sun fi son yabon mutane, fiye da yabon Allah. 44 Sa’an nan Yesu ya daga murya ya ce, “Duk wanda ya gaskata da ni, ba ni yake gaskatawa ba, amma ga wanda ya aiko ni ne. 45 Duk mai dubana, yana duban wanda ya aiko ni ne. 46 Na zo cikin duniya a kan ni haske ne, don duk wanda ya gaskata da ni, kada yā zauna

a cikin duhu. 47 “Duk mai jin kalmomina bai kuwa kiyaye su ba, ba ni ba ne nake shari’anta shi. Gama ban zo domin in yi wa duniya shari’a ba, sai dai domin in cece ta. 48 Akwai mai hukunci saboda wanda ya fi ni, bai kuma karɓi kalmomina ba; wannan maganar da na faɗa ita ce za ta hukunta shi a rana ta karshe. 49 Gama ba don kaina na yi magana ba, Uba da ya aiko ni shi kansa ne ya ba ni umarni a kan abin da zan faɗa da kuma yadda zan faɗe shi. 50 Na san cewa umarninsa yana kai ga rai madawwami. Saboda haka duk abin da na faɗa na faɗe shi ne kamar dai yadda Uba ya ce in faɗa.” (aiōnios g166)

13 Ana gab da Bikin Ketarewa. Yesu kuwa ya san cewa lokaci ya yi da zai bar wannan duniya, yā koma wurin Uba. Da yake ya kaunaci waɗanda suke nasa a duniya, yanzu kuwa ya nuna musu cikakkiyar kaunarsa. 2 Ana cikin cin abincin yamma, Iblis kuwa ya riga ya zuga Yahuda Iskariyot, ɗan Siman yā bashe Yesu. 3 Yesu kuwa ya san cewa, Uba ya sa dukan abubuwa a karƙashin ikonasa, ya kuma san cewa daga Allah ya zo, zai kuma koma wurin Allah; 4 saboda haka ya tashi daga cin abincin, ya tuɓe rigarsa ta waje, ya ɗaura tawul a kugunsa. 5 Bayan haka, sai ya zuba ruwa a cikin kwanon, sa’an nan ya fara wanke kafafun almajiransa, yana sharewa da tawul wanda ya ɗaura. 6 Ya zo kan Siman Bitrus, wanda ya ce masa, “Ubangiji, kai za ka wanke kafafuna?” 7 Yesu ya amsa ya ce, “Yanzu ba ka fahimci abin da nake yi ba, amma nan gaba za ka gane.” 8 Sai Bitrus ya ce, “Faufau, ba za ka taɓa wanke kafafuna ba.” Yesu ya amsa ya ce, “Sai na wanke ka, in ba haka ba, ba ka da rabo a gare ni.” (aiōn g165) 9 Sai Siman Bitrus ya ce, “To, Ubangiji, ba kafafuna kaɗai ba har ma da hannuwana da kaina kuma!” 10 Yesu ya amsa ya ce, “Wanda ya riga ya yi wanka yana bukata yā wanke kafafunsa ne kawai; dukan jikinsa yana da tsabta. Ku kuwa kuna da tsabta, ko da yake ba kowannenku ba.” 11 Gama ya san wanda zai bashe shi, shi ya sa ya ce, “Ba kowa ba ne yake da tsabta.” 12 Da ya gama wanke kafafunsa, sai ya sa tufafinsa ya koma wurin zamansa. Ya tambaye su ya ce, “Kun fahimci abin da na yi muku? 13 Kuna ce da ni ‘Malam’

da kuma ‘Ubangiji,’ daidai ne kuwa, gama haka nake. 14 Da yake ni da nake Ubangijinku da kuma Malaminku, na wanke kafafunku, haka ku ma ya kamata ku wanke kafafun juna. 15 Na ba ku misali domin ku yi yadda na yi muku. 16 Gaskiya nake gaya muku, ba bawan da ya fi maigidansa, ko ɗan sakon da ya fi wanda ya aike shi. 17 Yanzu da kuka san waɗannan abubuwa, ku masu albarka ne, in kuka yi su. 18 “Ba dukanku nake nufi ba; na san waɗanda na zaɓa. Wannan kuwa don a cika Nassi ne da ya ce, ‘Wanda ya ci burodina tare da ni ya tasar mini.’ 19 “Ina faɗa muku yanzu tun kafin yā faru, domin in ya faru, ku gaskata cewa ni ne Shi. 20 Gaskiya nake gaya muku, ‘Duk wanda ya karɓi wani da na aiko, ni ne ya karɓa ke nan. Kuma duk wanda ya karɓe ni, ya karɓi wanda ya aiko ni ne.’” 21 Bayan Yesu ya faɗi haka, sai ya yi juyayi a ruhu, ya kuma furta cewa, “Gaskiya nake gaya muku, ɗayanku zai bashe ni.” 22 Almajiransa suka dubi juna, suka rasa ko da wa yake. 23 Ɗaya daga cikin almajiran Yesu wanda yake kauna kuwa, yana zaune kusa da shi. 24 Sai Siman Bitrus ya taɓa wannan almajirin ya ce, “Tambaye shi, wa yake nufi?” 25 Shi kuwa da yake jingine kusa da Yesu, ya ce, “Ubangiji, wane ne?” 26 Yesu ya amsa ya ce, “Shi ne wanda zan ba shi gutsurin burodin nan sa’ad da na tsoma cikin kwanon.” Da ya tsoma gutsurin burodin, sai ya ba wa Yahuda Iskariyot, ɗan Siman. 27 Nan take bayan Yahuda ya karɓi burodin, sai Shaidan ya shige shi. Sai Yesu ya ce masa, “Abin nan da kake niyyar yi, ka yi shi maza.” 28 Amma ba wani a wurin cin abincin da ya fahimci dalilin da ya sa Yesu ya faɗa masa haka. 29 Da yake Yahuda ne ma’aji, waɗansunsu suka ɗauka Yesu yana ce masa yā sayi abin da ake bukata don Bikin ne, ko kuwa yā ba wa matalauta wani abu. 30 Nan da nan da Yahuda ya karɓi burodin, sai ya fita. A lokacin kuwa dare ya yi. 31 Da ya tafi, sai Yesu ya ce, “Yanzu ne aka ɗaukaka Ɗan Mutum aka kuma ɗaukaka Allah a cikinsa. 32 In kuwa Allah ya sami ɗaukaka a cikin Ɗan, Allah kuwa zai ɗaukaka Ɗan zuwa ga zatinsa, zai kuma ɗaukaka shi nan take. 33 “‘Ya’yana, zan kasance da ku na ɗan kanƙani lokaci ne. Za ku neme ni.

Kuma kamar yadda na gaya wa Yahudawa, haka nake gaya muku yanzu. Inda zan tafi, ba za ku iya zuwa ba. **34** “Sabon umarni nake ba ku. Ku kaunaci juna. Kamar yadda na kaunace ku, ku ma ku kaunaci juna. **35** Ta haka kowa zai san cewa ku almajiraina ne, in kuna kaunar juna.” **36** Siman Bitrus ya tambaye shi ya ce, “Ubangiji ina za ka?” Yesu ya amsa ya ce, “Wurin da za ni, ba za ka iya zuwa yanzu ba, amma za ka bi ni daga baya.” **37** Bitrus ya ce masa, “Ubangiji, don me ba zan binka yanzu ba? Zan ba da raina saboda kai.” **38** Sai Yesu ya amsa ya ce, “Anyā, za ka iya ba da ranka saboda ni? Gaskiya nake faɗa maka, kafin zakara yā yi cara, za ka yi mūsun sanina sau uku!

14 “Kada zuciyarku ta ɓaci. Ku gaskata da Allah, ku kuma gaskata da ni. **2** A cikin gidan Ubana akwai wurin zama da yawa; da a ce ba haka ba ne, da na gaya muku. Za ni can don in shirya muku wuri. **3** In kuwa na tafi na shirya muku wuri, sai in dawo in ɗauke ku ku kasance tare da ni don ku kasance inda nake. **4** Ai, kun san hanyar zuwa inda za ni.” **5** Sai Toma ya ce masa, “Ubangiji, ba mu san inda za ka ba, to, ta yaya za mu san hanyar?” **6** Yesu ya amsa ya ce, “Ni ne hanya, ni ne gaskiya, ni ne kuma rai. Ba mai zuwa wurin Uba sai dai ta wurina. **7** Da kun san ni, da za ku san Ubana ma. Daga yanzu, kun san shi kun kuma gan shi.” **8** Filibus ya ce, “Ubangiji, ka nuna mana Uban, wannan kuwa zai biya bukatarmu.” **9** Yesu ya amsa ya ce, “Ba san ni ba, Filibus, duk da ɗaɗewan nan da na yi tare da ku? Duk wanda ya gan ni, ai, ya ga Uban. Yaya za ka ce, ‘Ka nuna mana Uban?’ **10** Ba ka gaskata cewa ina cikin Uba, Uba kuma yana cikina ba? Kalmomin da nake gaya muku ba na kaina ba ne. Ai, Uban da yake raye a cikina ne yake aikinsa. **11** Ku gaskata ni sa’ad da na ce ina cikin Uba, Uba kuma yana cikina. Ko kuwa ku gaskata ni saboda ayyukan banmamakin su kansu. **12** Gaskiya nake gaya muku, duk wanda yake da bangaskiya gare ni, zai yi abubuwan da ni nake yi. Zai ma yi abubuwa masu girma fiye da waɗannan, don zan tafi wurin Uba. **13** Kuma zan yi duk abin da kuka roka cikin sunana, don Dan ya kawo ɗaukaka ga Uban. **14** Za ku iya

roƙe ni kome a cikin sunana, zan kuwa yi. **15** “In kuna kaunata za ku yi biyayya da umarnina. **16** Zan kuwa roki Uba, zai kuwa ba ku wani Mai Taimakon da zai kasance tare da ku har abada, (aiōn g165) **17** Ruhun gaskiya. Duniya ba ta iya karbarsa, don ba ta ganinsa ba ta kuma san shi ba. Amma kun san shi, saboda yana zama tare da ku zai kuma kasance a cikinku. **18** Ba zan bar ku marayu ba; zan zo wurinku. **19** Ba da ɗaɗewa ba, duniya ba za tā kara ganina ba, amma za ku gan ni. Don ina raye, ku ma za ku rayu. **20** A ranan nan za ku sani ina cikin Uba, ku kuma kuna cikina, ni kuma ina cikinku. **21** Duk wanda yake da umarnaina yana kuma yin biyayya da su, shi ne wanda yake kaunata. Wanda yake kaunata kuwa Ubana zai kaunace shi, ni ma zan kaunace shi, in kuma bayyana kaina gare shi.” **22** Sai Yahuda (ba Yahuda Iskariyot ba) ya ce, “Ubangiji, me ya sa za ka bayyana kanka gare mu amma ba ga duniya ba?” **23** Yesu ya amsa ya ce, “Duk mai kaunata, zai yi biyayya da koyarwata. Ubana zai kaunace shi, za mu kuwa zo wurinsa mu zauna tare da shi. **24** Wanda ba ya kaunata ba zai yi biyayya da koyarwata ba. Waɗannan kalmomin da kuke ji ba nawa ba ne; na Uba ne da ya aiko ni. **25** “Duk wannan na faɗa ne yayinda ina tare da ku. **26** Amma Mai Taimako, Ruhu Mai Tsarki, wanda Uba zai aiko cikin sunana, zai koya muku kome, zai kuma tuna muku duk abin da na faɗa muku. **27** Salama na bari tare da ku; salamata nake ba ku. Ba kamar yadda duniya take bayarwa nake ba ku ba. Kada zuciyarku ta ɓaci kada kuma ku ji tsoro. **28** “Kun dai ji na ce, ‘Zan tafi in kuma saƙe dawo wurinku.’ In har kuna kaunata, za ku yi farin ciki cewa za ni wurin Uba, domin kuwa Uban ya fi ni. **29** Na faɗa muku tun kafin yā faru, domin in ya faru, ku gaskata. **30** Ba zan kara yi muku magana ba, gama mai mulkin duniyan nan yana zuwa. Ba shi da iko a kaina, **31** amma dole duniya ta koya cewa ina kaunar Uba, ina kuma yin yadda Ubana ya umarce ni. “Ku zo, mu bar nan.

15 “Ni ne kuringar inabi na gaskiya, Ubana kuwa shi ne manomin. **2** Yakan sare kowane reshe a cikina da ba ya’ya’ya, amma yakan

ƙundume kowane reshe da yake ba da'ya'ya, domin yā ƙara ba da'ya'ya. 3 Kun riga kun zama masu tsabta saboda maganar da na yi muku. 4 Ku kasance a cikina, ni kuma zan kasance a cikinku. Babu reshen da zai iya yin'ya'ya da kansa, dole yā kasance a jikin kuringar inabin. Haka ku ma, ba za ku iya ba da'ya'ya ba sai kun kasance a cikina. 5 “Ni ne kuringar inabin; ku ne kuma rassan. In mutum ya kasance a cikina ni kuma a cikinsa, zai ba da'ya'ya da yawa; in ba tare da ni ba, ba za ku iya yin kome ba. 6 Duk wanda bai kasance a cikina ba, yana kamar reshen da aka jefar yā bushe; irin waɗannan rassan ne akan tattara, a jefa cikin wuta a ƙone. 7 In kun kasance a cikina kalmomina kuma suka kasance a cikinku, ku roƙi kome da kuke so, za a kuwa ba ku. 8 Wannan ne yakan kawo ɗaukaka ga Ubana, ku ba da'ya'ya da yawa, kuna kuma nuna kanku ku almajiraina ne. 9 “Kamar yadda Uba ya ƙaunace ni, haka ni ma na ƙaunace ku. To, fa, ku kasance cikin ƙaunata. 10 In kuka yi biyayya da umarnaina, za ku kasance a cikin ƙaunata, kamar dai yadda na yi biyayya da umarnan Ubana na kuma kasance a cikin ƙaunarsa. 11 Na gaya muku wannan domin murnata ta kasance a cikinku, murnanku kuma ta zama cikakkiya. 12 Umarnina shi ne, Ku ƙaunaci juna kamar yadda na ƙaunace ku. 13 Babu ƙaunar da ta fi wannan, a ce mutum ya ba da ransa saboda abokansa. 14 Ku abokaina ne, in kun yi abin da na umarta. 15 Ba zan ƙara ce da ku bayi ba, don bawa bai san abin da maigidansa yake yi ba. A maimako in ce da ku abokai, domin na sanar da ku duk abin da na ji daga wurin Ubana. 16 Ba ku kuka zaɓe ni ba, a'a, ni ne na zaɓe ku na kuma naɗa ku ku je ku ba da'ya'ya-'ya'yan da za su dawwama. Uba kuwa zai ba ku duk abin da kuka roƙa cikin sunana. 17 Umarnina ke nan. Ku ƙaunaci juna. 18 “In duniya ta ƙi ku, ku san cewa ta fara ƙin na ne. 19 Da ku na duniya ne, da ta ƙaunaci abinta. Kamar yadda yake, ku ba na duniya ba ne, na zaɓe ku daga duniya, shi ya sa duniya take ƙinku. 20 Ku tuna da kalmomin da na yi muku cewa, ‘Ba bawan da ya fi maigidansa,’ In sun tsananta mini, ku ma za su tsananta muku. Da sun yi biyayya da koyarwata, da za su yi

biyayya da taku ma. 21 Za su yi muku haka saboda sunana, gama ba su san Wannan da ya aiko ni ba. 22 Da a ce ban zo na yi musu magana ba, da ba su da zunubi. Yanzu kam, ba su da wata hujja a kan zunubinsu. 23 Wanda ya ƙi ni ya ƙi ya ƙi Ubana ma. 24 Da a ce ban yi ayyuka a cikinsu waɗanda babu wani da ya taɓa yi ba, da ba su da zunubi. Amma yanzu sun ga waɗannan ayyukan banmamaki, duk da haka sun ƙi ni sun kuma ƙi Ubana. 25 Amma wannan ya faru ne domin a cika abin da yake a rubuce cikin Dokarsu cewa, ‘Sun ƙi ni ba dalili.’ 26 “Sa’ad da Mai Taimako ya zo, wanda zan aiko muku daga wurin Uba, Ruhun gaskiya wanda yake fitowa daga wurin Uba, zai ba da shaida game da ni. 27 Ku ma dole ku ba da shaida, domin kun kasance tare da ni tun daga farko.

16 “Na faɗa muku wannan duka, domin kada ku baude. 2 Za su kore ku daga majami’a; lalle, lokaci yana zuwa da duk wanda ya kashe ku, zai ɗauka yana yin wa Allah hidima ne. 3 Za su yi waɗannan abubuwa ne domin ba su san Uba ko ni ba. 4 Na faɗa muku wannan, domin in lokacin ya yi, ku tuna na gargade ku. Ban faɗa muku wannan tun da fari ba domin ina tare da ku. 5 “Yanzu zan tafi wurin wanda ya aiko ni, duk da haka ba waninku da ya tambaye ni, ‘Ina za ka?’ 6 Saboda na faɗa waɗannan abubuwa ga shi kun cika da baƙin ciki. 7 Amma gaskiya nake gaya muku. Don amfaninku ne zan tafi. Sai ko na tafi, in ba haka ba Mai Taimakon nan ba zai zo muku ba. Amma in na tafi, zan aiko shi gare ku. 8 Sa’ad da ya zo kuwa, zai ƙa da duniya a kan zunubi da adalci da kuma hukunci, 9 a kan zunubi, domin mutane ba su gaskata da ni ba; 10 a kan adalci, domin zan tafi wurin Uba, inda ba za ku ƙara ganina ba; 11 a kan hukunci kuma, domin an yanke hukunci a kan mai mulkin duniyan nan. 12 “Ina da sauran abubuwa da yawa da zan faɗa muku, amma ba za ku iya ɗauka a yanzu ba. 13 Amma sa’ad da shi, Ruhun gaskiya ya zo, zai bi da ku zuwa ga dukan gaskiya. Ba zai yi magana don kansa ba; zai faɗi abin da ya ji ne kaɗai, zai kuma faɗa muku abin da bai faru ba tukuna. 14 Zai kawo ɗaukaka gare ni ta wurin ɗaukan abin da

yake nawa, ya bayyana muku. **15** Duk abin da yake na Uba nawa ne. Shi ya sa na ce, ‘Ruhun zai d’auko daga abin da yake nawa, yā bayyana muku.’” **16** Yesu ya ci gaba da cewa, “Jim kaɗan, ba za ku fāra ganina ba, sa’an nan bayan an jima kaɗan kuma, za ku gan ni.” **17** A nan fa sai waɗansu almajiransa suka ce wa juna, “Me yake nufi da cewa, ‘Jim kaɗan ba za ku fāra ganina ba, kuma bayan an jima kaɗan, za ku gan ni,’ da kuma, ‘Domin zan tafi wurin Uba?’” **18** Suka yi ta tambaya, “Me yake nufi da ‘jim kaɗan’? Ba mu fahimci abin da yake faɗi ba.” **19** Yesu ya gane suna so su tambaye shi game da wannan, sai ya ce musu, “Kuna tambayar juna game da abin da nake nufi da na ce, ‘Jim kaɗan ba za ku fāra ganina ba, da kuma bayan an jima kaɗan, za ku gan ni?’” **20** Gaskiya nake gaya muku, za ku yi kuka da kuma gunji, yayinda duniya take murna. Za ku yi baƙin ciki, amma baƙin cikinku zai koma farin ciki. **21** Macen da za tã haihu takan yi naƙuda domin lokacinta ya yi; amma sa’ad da ta haihu, sai ta manta da wahalar domin farin ciki an haifi jariri a duniya. **22** Haka ku ma, yanzu ne lokacin baƙin cikinku, amma zan sãke ganinku za ku kuma yi farin ciki, ba kuwa wanda zai d’auke muku farin cikinku. **23** A ranan nan, ba za ku sãke tambaya ta kome ba. Gaskiya nake gaya muku, Ubana zai ba ku kome da kuka roƙa cikin sunana. **24** Har yanzu dai ba ku roƙi kome cikin sunana ba. Ku roƙa za ku kuwa samu, farin cikinku kuwa zai zama cikakke. **25** “Ko da yake ina magana da misalai, lokaci yana zuwa da ba zan fāra yin magana da misalai ba, sai dai in faɗa muku a fili game da Ubana. **26** A ranan nan, za ku roƙa a cikin sunana. Ban ce zan roƙi Uba a madadinku ba. **27** Ai, shi Uban kansa yana fāunarku domin kun fāunace ni kun kuma gaskata cewa daga Allah na fito. **28** Na fito daga wurin Uba, na kuma shigo duniya, yanzu kuwa zan bar duniya in koma wurin Uba.” **29** Sai almajiran Yesu suka ce, “Haba, yanzu ne fa kake magana a sarari ba tare da misalai ba. **30** Yanzu mun gane cewa ka san kome ba sai wani ya tambaye ka ba. Wannan ya sa muka gaskata ka fito daga Allah.” **31** Yesu ya amsa ya ce, “A farshe kun gaskata! **32** Amma lokaci na zuwa, har ma ya yi, da za

a warwatsa ku, kowa yā koma gidansa. Za ku bar ni ni kaɗai. Duk da haka ba ni kaɗai ba ne, gama Ubana yana tare da ni. **33** “Na faɗa muku waɗannan abubuwa ne, domin a cikina ku sami salama. A duniyan nan za ku sha wahala. Amma ku yi karfin hali! Na yi nasara a kan duniya.”

17 Bayan da Yesu ya faɗi wannan, sai ya dubi sama ya yi addu’a ya ce, “Uba, lokaci ya yi. Ka d’aukaka ‘Danka, don ‘Danka yā d’aukaka ka. **2** Gama ka ba shi iko bisa dukan mutane domin yā ba da rai madawwami ga duk waɗanda ka ba shi. (aiōnios g166) **3** Rai madawwami kuwa shi ne, su san ka, Allah makadaici mai gaskiya, da kuma Yesu Kiristi, wanda ka aiko. (aiōnios g166) **4** Na d’aukaka ka a duniya ta wurin gama aikin da ka ba ni. **5** Yanzu ya Uba, ka d’aukaka ni a gabanka da d’aukakar da dā nake da ita tun kafin a kafa duniya. **6** “Na bayyana ka ga waɗanda ka ba ni a duniya. Su naka ne; kai ka ba ni su sun kuma yi biyayya da maganarka. **7** Yanzu sun san cewa duk abin da ka ba ni daga gare ka ya fito. **8** Na ba su kalmomin da ka ba ni sun kuwa karɓa. Sun san tabbatacce daga wurinka na fito. Sun kuma gaskata kai ka aiko ni. **9** Ina addu’a dominsu. Ba domin duniya nake addu’a ba, amma domin waɗanda ka ba ni, gama su naka ne. **10** Duk abin da nake da shi naka ne, kuma duk abin da kake da shi nawa ne. Na kuwa sami d’aukaka ta wurinsu. **11** Ba sauran zamana a duniya, amma waɗannan a duniya suke, ni kuwa ina zuwa wurinka. Ya Uba Mai Tsarki, ka kiyaye su ta wurin ikon sunanka, sunan da ka ba ni, don su zama dāya kamar yadda muke dāya. **12** Yayinda nake tare da su, na kãre su na kuma kiyaye su ta wurin sunan nan da ka ba ni. Ba ko dāyan da ya bace, sai dai wannan da aka faddara zuwa ga hallaka don Nassi yā cika. **13** “Yanzu ina zuwa wurinka, sai dai na faɗi waɗannan abubuwa ne tun ina a duniya domin farin ciki yā zama cikakke a cikinsu. **14** Na gaya musu maganarka duniya kuwa ta fi su, don su ba na duniya ba ne yadda ni ma ba na duniya ba ne. **15** Ba addu’ata ba ce ka d’auke su daga duniya ba, sai dai ka kãre su daga mugun nan. **16** Su ba na duniya ba ne, kamar yadda ni ma ba na duniya ba ne. **17** Ka tsarkake

su ta wurin gaskiya; maganarka ce gaskiya. **18** Kamar yadda ka aiko ni cikin duniya, haka ni ma na aike su cikin duniya. **19** Saboda su ne na tsarkake kaina, domin su ma a tsarkake su da gaske. **20** “Addu’ata ba saboda masu bina kadai ba ne. Ina addu’a kuma saboda waƙanda za su gaskata da ni ta wurin maganarsu. **21** Ina so dukansu su zama ɗaya, ya Uba, kamar yadda kake a cikina, ni kuwa a cikinka. Haka su ma bari su zauna cikinmu, domin duniya ta gaskata cewa kai ka aiko ni. **22** Na ba su ɗaukakar da ka ba ni, don su zama ɗaya kamar yadda muke ɗaya. **23** Ni a cikinsu kai kuma a cikina. Bari su kasance da cikakken haɗinkai, domin duniya ta san cewa kai ka aiko ni. Ka kuwa ƙaunace su yadda ka ƙaunace ni. **24** “Uba, ina so waƙanda ka ba ni su kasance tare da ni a inda nake, su kuma ga ɗaukakata, ɗaukakar da ka ba ni domin kana ƙaunata kafin halittar duniya. **25** “Ya Uba Mai Adalci, ko da yake duniya ba ta san ka ba, ni na san ka, sun kuma san kai ka aiko ni. **26** Na bayyana ka a gare su, zan kuma ci gaba da bayyana ka domin ƙaunar da ka yi mini ta kasance a cikinsu ni ma in kasance a cikinsu.”

18 Da ya gama addu’a, sai Yesu ya fita tare da almajiransa suka haye Kwarin Kidron. A wancan ketaren kuwa akwai lambun zaitun, da shi da almajiransa suka shiga ciki. **2** To, Yahuda, wanda ya bashe shi, ya san wurin, domin Yesu ya sha zuwa wurin da almajiransa. **3** Saboda haka Yahuda ya zo cikin lambun, yana jagoranta kungiyar sojoji da waɗansu ma’aikata daga wurin manyan firistoci da Farisiyawa. Suna riƙe da toci, fitilu da kuma makamai. **4** Yesu kuwa, sane da duk abin da zai same shi, ya fito ya tambaye, su ya ce, “Wa kuke nema?” **5** Suka amsa suka ce, “Yesu Banazare.” Yesu ya ce, “Ni ne shi.” (Yahuda kuwa wanda ya bashe shi yana nan tsaye tare da su.) **6** Da Yesu ya ce, “Ni ne shi,” sai suka ja da baya suka faɗi a ƙasa. **7** Sai ya saƙe tambayar su ya ce, “Wa kuke nema?” Suka ce, “Yesu Banazare.” **8** Yesu ya amsa ya ce, “Ai, na gaya muku ni ne shi. In kuma ni ne kuke nema, to, sai ku bar waɗannan su tafi.” **9** Wannan ya faru ne don a cika kalmomin da ya yi cewa, “Ban yar da ko

ɗaya daga cikin waɗanda ka ba ni ba.” **10** Sai Siman Bitrus, wanda yake da takobi, ya zāre, ya kai wa bawan babban firist sara, ya ɗauke masa kunnensa na dama (Sunan bawan kuwa Malkus ne.) **11** Sai Yesu ya umarce Bitrus ya ce, “Mai da takobinka kube! Ba zan sha kwaf da Uba ya ba ni ba?” **12** Sai ƙungiyar soja tare da shugaban sojanta da kuma ma’aikatan Yahudawa suka kama Yesu. Suka daure shi **13** sa’an nan suka kawo shi da farko wurin Annas, wanda yake surukin Kayifas, babban firist a shekaran nan. **14** Kayifas ne wanda ya shawarci Yahudawa cewa zai fi kyau mutum ɗaya yā mutu saboda mutane. **15** Siman Bitrus da kuma wani almajiri suna bin Yesu. Domin almajirin nan sananne ne ga babban firist, sai ya shiga tare da Yesu a filin gidan babban firist ɗin, **16** Bitrus kuwa ya dakata a waje a bakin ƙofa. Almajirin nan da yake sananne ga babban firist, ya dawo ya yi magana da yarinyar mai aiki a can, ya kuma shigo da Bitrus. **17** Yarinyar da take bakin ƙofar ta ce wa Bitrus, “Kai ba ɗaya ne daga cikin almajiran mutumin nan ba ne?” Bitrus ya amsa ya ce, “A’a, ba na ciki.” **18** To, ana sanyi, bayi da ma’aikatan suna tsattsaye kewaye da wutar da suka hura don su ji ɗumi. Bitrus ma yana tsaye tare da su, yana jin ɗumi. **19** Ana cikin haka, sai babban firist ya tuhumi Yesu game da almajiransa da kuma koyarwarsa. **20** Yesu ya amsa ya ce, “Ai, na yi wa duniya magana a fili. Na kuma sha yin koyarwa a majami’u ko kuma a haikali inda Yahudawa duka sukan taru. Ban taba faɗin kome a ɓoye ba. **21** Don me kake tuhumata? Ka tambayi waɗanda suka ji ni. Ba shakka, sun san abin da na faɗa.” **22** Da Yesu ya faɗa haka, sai ɗaya daga cikin ma’aikatan da yake tsaye kusa ya mare shi a fuska ya ce, “Haka za ka amsa wa babban firist?” **23** Yesu ya amsa ya ce, “In na faɗi abin da ba daidai ba, ka nuna abin da ba daidai ba. Amma in gaskiya na faɗa, don me ka mare ni?” **24** Sai Annas ya aika da shi, a daure, wurin Kayifas babban firist. **25** Da Siman Bitrus yana nan tsaye yana jin ɗumin wuta, sai aka tambaye shi, “Kai, kai ma ba ɗaya daga cikin almajiransa ba ne?” Sai ya yi mūsū, yana cewa, “Sam, ba na ciki.” **26** Sai wani daga cikin bayin babban firist dangin wanda Bitrus

ya sare wa kunne, ya tambaya shi ya ce, “Kana tsammani ban gan ka tare da shi a gonar zaitun ba?” 27 Bitrus ya sāke yin mūsu, nan take kuwa zakara ya yi cara. 28 Sa’an nan Yahudawa suka fitar da Yesu daga wurin Kayifas zuwa fadar gwamnar Roma. A yanzu dai, safiya ta yi, don gudu kada su kazantar da kansu Yahudawa ba su shiga cikin fadar ba; sun so su iya ci Bikin Ketarewa. 29 Saboda haka Bilatus ya fito wajensu ya ce, “Wace kara kuke kawowa game da mutumin nan?” 30 Suka amsa suka ce, “Da a ce shi ba mai laifi ba ne, ai, da ba mu bashe shi gare ka ba.” 31 Bilatus ya ce, “Ku tafi da shi da kanku mana, ku hukunta shi bisa ga dokarku.” Sai Yahudawa suka ki suka ce, “Ba mu da ikon yanke wa wani hukuncin kisa.” 32 Wannan kuwa ya faru ne don a cika kalmomin da Yesu ya yi da suka nuna irin mutuwar da zai yi. 33 Sai Bilatus ya koma cikin fada, ya kira Yesu ya tambaye shi, “Shin, kai ne sarkin Yahudawa?” 34 Yesu ya yi tambaya ya ce, “Wannan ra’ayin kanka ne, ko wadansu ne suka yi maka magana game da ni?” 35 Bilatus ya amsa ya ce, “Ni mutumin Yahuda ne? Ai, mutanenka ne da kuma manyan firistoci suka bashe ka gare ni. Me ka yi?” 36 Yesu ya ce, “Mulkin ba na duniyan nan ba ne. Da na duniyan nan ne da bayina sun yi ya’ki su hana Yahudawa kama ni. Amma fa mulkina daga wani waje ne.” 37 Sai Bilatus ya ce, “To, wato, kai sarki ne!” Yesu ya amsa ya ce, “Haka yake, ni sarki ne yadda ka fada. Tabbatacce, saboda wannan dalili ne aka haife ni, kuma don wannan ne na zo duniya, domin in shaidi gaskiya. Duk wanda yake gefen gaskiya yakan saurare ni.” 38 Bilatus ya tambaye shi ya ce, “Mece ce gaskiya?” Da ya fadi haka, sai ya sāke fitowa wurin Yahudawa ya ce, “Ni fa ban sami wani abin zargi game da shi ba. 39 Amma fa kuna da wata al’ada in lokacin Bikin Ketarewa ya yi, nakan sakar muku da dan kurkuku daya. To, kuna so in sakar muku ‘sarkin Yahudawa?’” 40 Sai suka dau kururuwa suna cewa, “Kai, ba shi ba! A ba mu Barabbas!” To, Barabbas din nan yana da hannu dumu-dumu a wani tawaye.

19 Sa’an nan Bilatus ya tafi da Yesu ya kuma sa aka yi masa bulala. 2 Sai sojojin suka

tuka rawanin kaya suka sa masa a kā, suka kuma yafa masa wata riga mai ruwan shunayya. 3 Suka yi ta zuwa wurinsa suna cewa, “Ranka yā dade, sarkin Yahudawa!” Suna ta marinsa a fuska. 4 Bilatus kuwa ya sāke fitowa ya ce wa Yahudawa, “Ga shi, zan fito muku da shi don ku san cewa ban same shi da wani abin zargi ba.” 5 Sa’ad da Yesu ya fito sanye da rawanin kayar da kuma riga mai ruwan shunayya, sai Bilatus ya ce musu, “Ga mutumin!” 6 Nan da nan da manyan firistoci da ma’aikatansu suka gan shi, sai suka yi ihu suka ce, “A gicciye! A gicciye!” Amma Bilatus ya amsa ya ce, “Ku, ku dauke shi ku gicciye. Ni dai ban same shi da wani abin zargi ba.” 7 Yahudawa dai suka nace suna cewa, “Mu fa muna da doka, kuma bisa ga dokar dole yā mutu domin ya mai da kansa ‘Dan Allah.’” 8 Da Bilatus ya ji haka, sai tsoro ya kara kama shi, 9 sai ya sāke koma cikin fada. Ya tambayi Yesu, “Daga ina ka fito?” Amma Yesu bai amsa masa ba. 10 Bilatus ya ce, “Ba za ka yi mini magana ba? Ba ka san cewa ina da ikon sakinka, ko gicciye ka ba?” 11 Yesu ya amsa ya ce, “Ba ka da wani iko a kaina, in ba a ba ka daga sama ba. Saboda haka wanda ya bashe ni gare ka, ya fi na zunubi.” 12 Daga nan fa, Bilatus ya yi nemi yā saki Yesu, sai dai Yahudawa suka yi ta ihu suna cewa, “In ka saki wannan mutum, kai ba abokin Kaiser ba ne. Duk wanda ya dauka kansa a matsayin sarki, ai, yana gāba da Kaiser ne.” 13 Da Bilatus ya ji haka, sai ya fito da Yesu, ya kuma zauna a kujerar shari’ar da ake ce da shi Da’ben Dutse (wanda a harshen Arameyik ana ce da shi Gabbata). 14 Ranar Shirye-shiryen Makon Bikin Ketarewa ce kuwa, wajen sa’a ta shida. Sai Bilatus ya ce wa Yahudawa, “Ga sarkinku.” 15 Amma suka yi ihu suka ce, “A yi da shi! A yi da shi! A gicciye shi!” Bilatus ya ce, “A! In gicciye sarkinku?” Sai manyan firistoci suka amsa suka ce, “Mu dai, ba mu da wani sarki sai Kaiser.” 16 A karshe Bilatus ya ba da shi gare su a gicciye shi. Saboda haka sojoji suka tafi da Yesu. 17 Dauke da gicciyensa, ya kuwa fita zuwa wurin Ko’kon Kai (wanda a harshen Arameya ana ce da shi Golgota). 18 Nan suka gicciye shi tare da wadansu mutum biyu, daya a kowane gefe da Yesu a tsakiya. 19 Bilatus ya sa aka rubuta

wata sanarwa aka kafa a kan gicciyen. Abin da aka rubuta kuwa shi ne, Yesu Banazare, Sarkin Yahudawa. **20** Yahudawa da yawa suka karanta wannan sanarwa, gama inda aka gicciye Yesu yana kusa da birni. An kuwa rubuta sanarwar da Arameyanci, Romanci da kuma Girik. **21** Sai manyan firistocin Yahudawa suka ce, “A! Kada ka rubuta, ‘Sarkin Yahudawa,’ ka dai rubuta, wannan mutum ya ce shi sarkin Yahudawa ne.” **22** Bilatus ya amsa ya ce, “Abin da na rubuta, na rubuta.” **23** Da sojojin suka gicciye Yesu, sai suka dibi tufafinsa suka kasa kashi huɗu, kowanne ya ɗauki kashi ɗaya. Suka kuma ɗauki taguwarsa, taguwar kuwa ba ɗinki, saƙa ɗaya ce gudanta daga sama har ƙasa. **24** Sai suka ce wa juna, “Kada mu yage ta, sai dai mu jefa ƙuri’a a kanta mu ga wanda zai ci.” Wannan ya faru ne don a cika nassin da ya ce, “Suka rarraba tufafina a junansu, suka kuma jefa ƙuri’a a kan rigata.” Abin da sojojin suka yi ke nan. **25** To, tsaye kusa da gicciyen Yesu kuwa akwai mahaifiyarsa, tare da’yar’uwar mahaifiyarsa, Maryamu matar Kilofas, da kuma Maryamu Magdalin. **26** Sa’ad da Yesu ya ga mahaifiyarsa a can, da kuma almajirin nan da yake ƙauna tsaye kusa, sai ya ce wa mahaifiyarsa, “Mace, ga ɗanki,” **27** ga almajirin kuwa ya ce, “Ga mahaifiyarka.” Tun daga wannan lokaci fa almajirin nan ya kai ta gidansa. **28** Bayan haka, sanin cewa an cika kome, kuma domin a cika Nassi, sai Yesu ya ce, “Ina jin ƙishirwa.” **29** To, akwai wani tulun ruwan tsami ajiye a can, saboda haka suka jifka soso da shi, suka soka soson a sandan itacen hizzob, suka kai bakin Yesu. **30** Da ya tsotsi abin sha ɗin, sai Yesu ya ce, “An gama.” Da wannan fa, ya sunkuyar da kansa ya saki ruhunsa. **31** To, ranan nan fa, ranar Shirye-shirye ce, kashegari kuma muhimmin Asabbaci ne. Domin Yahudawa ba sa so a bar jikunan a kan gicciyoyi a Asabbaci, sai suka roki Bilatus a kakkarye kafafunsu kuma sauko da jikunan. **32** Sai sojoji suka zo suka karya kafafun mutum na farko da aka gicciye tare da Yesu, da kuma na ɗayan. **33** Amma sa’ad da suka zo kan Yesu suka tarar ya riga ya mutu, ba su karya kafafunsa ba. **34** A maimako, sai ɗaya daga cikin sojojin ya soki Yesu a gefe da māshi, nan take jini da

ruwa suka fito. **35** Mutumin da ya gani ɗin shi ya ba da shaida, shaidarsa kuwa gaskiya ce. Ya san gaskiya yake faɗa, yana kuma ba da shaidar domin ku ma ku gaskata. **36** Waɗannan abubuwa sun faru don a cika Nassi ne cewa, “Ba ko ɗaya daga cikin ƙasuwansa da za a karya,” **37** kuma kamar yadda wani Nassi ya ce, “Za su dubi wanda suka soka.” **38** Bayan haka, Yusuf mutumin Arimateya ya roki Bilatus a ba shi jikin Yesu. Yusuf dai almajirin Yesu ne, amma a ɓoye domin yana tsoron Yahudawa. Da izinin Bilatus, ya zo ya ɗauki jikin. **39** Yana tare da Nikodimus, wannan da ya taɓa zuwa wurin Yesu da dare. Nikodimus ya zo da mur da aloyes a gauraye, wajen awo ɗari. **40** Da ɗaukwar jikin Yesu, sai su biyun suka nannade shi tare da kayan ƙanshi a cikin ƙyallayen lilin bisa ga al’adar Yahudawa ta jana’iza. **41** A inda aka gicciye Yesu, akwai wani lambu, a cikin lambun kuwa akwai sabon kabari, wanda ba a taɓa sa kowa ba. **42** Da yake ranan nan, ranar Shirye-shirye ce ta Yahudawa, kabarin kuma yana kusa, sai suka binne Yesu a can.

20 Da sassafe a ranar farko ta mako, tun da sauran duhu, Maryamu Magdalin ta tafi kabarin ta kuwa tarar an kawar da dutsen daga bakin kabarin. **2** Sai ta zo da gudu wajen Siman Bitrus da ɗayan almajirin, wanda Yesu yake ƙauna, ta ce, “Sun dauke Ubangiji daga kabarin, ba mu kuma san inda suka sa shi ba!” **3** Sai Bitrus da almajirin nan suka nufi kabarin. **4** Dukansu biyu suna gudu, amma ɗayan almajirin ya tsere wa Bitrus ya kuma fara kai kabarin. **5** Ya sunkuya ya duba ciki ya ga ƙyallayen lilin ne kwance a can amma bai shiga ba. **6** Sa’an nan Siman Bitrus, wanda yake bayansa, ya iso ya kuwa wuce cikin kabarin. Ya ga ƙyallayen lilin kwance a can, **7** haka ma zanen binnewar da aka naɗe kan Yesu da shi. Zanen a naɗe yake shi kaɗai, a keɓe da lilin ɗin. **8** A ƙarshe sai almajirin nan, wanda ya kai kabarin da farko, shi ma ya shiga. Ya gani ya kuma gaskata. **9** (Har yanzu ba su fahimci Nassin nan da ya ce lalle ne Yesu yā tashi daga matattu ba.) **10** Sai almajiran suka koma zuwa inda suke zama. **11** Maryamu kuwa ta tsaya a bakin kabarin daga waje tana

kuka. Da tana cikin kuka, sai ta sunkuya ta lefa cikin kabarin, 12 sai ta ga waɗansu mala'iku biyu tsaye da fararen tufafi, zaune a inda dā gawar Yesu take, ɗaya wajen kai ɗayan kuma wajen kafafu. 13 Suka tambaye ta cewa, "Mace, don me kike kuka?" Ta ce, "Sun ɗauke Ubangijina, ban kuma san inda suka ajiye shi ba." 14 Da ta faɗin haka, sai ta juya ta ga Yesu tsaye, sai dai ba tā gane cewa Yesu ne ba. 15 Sai ya ce, "Mace, don me kike kuka? Wa kike nema?" Ta yi tsammani shi ne mai aikin lambun, sai ta ce, "Ranka yā dade, in kai ne ka ɗauke shi, gaya mini inda ka ajiye shi, in je in ɗauke shi." 16 Yesu ya ce mata, "Maryamu." Sai ta juya wajensa ta daga murya ta ce da Arameyanci, "Rabboni!" (Wanda yake nufin "Malam"). 17 Yesu ya ce, "Kada ki riƙe ni, gama ban riga na koma wajen Uba tukuna ba. A maimako, ki tafi wajen'yan'uwana ki gaya musu, 'Ina komawa wajen Ubana da Ubanku, wajen Allahna da kuma Allahnku.'" 18 Sai Maryamu Magdalin ta wajen almajiran da labari cewa, "Na ga Ubangiji!" Ta kuma gaya musu cewa ya faɗa mata waɗannan abubuwa. 19 Da Yamman ranar farko ta mako, sa'ad da almajiran suna tare, ƙofofi kuma suna a kulle saboda tsoron Yahudawa, sai ga Yesu ya zo ya tsaya a tsakiyarsu ya ce, "Salama tā kasance tare da ku!" 20 Bayan ya faɗa haka, sai ya nuna musu hannuwansa da gefensa. Sai almajiran suka yi farin ciki ƙwarai da suka ga Ubangiji. 21 Sai Yesu ya sāke ce musu, "Salama tā kasance tare da ku! Kamar yadda Uba ya aiko ni, haka ni ma ina aikin ku." 22 Da wannan sai ya hura musu numfashinsa ya ce, "Ku karɓi Ruhu Mai Tsarki. 23 Duk wanda kuka gafarta wa zunubansa, an gafarta masa ke nan. Duk wanda ba ku gafarta wa ba kuwa, ba a gafarta masa ba ke nan." 24 Toma kuwa (wanda ake kira Didaimus), ɗaya daga cikin Sha Biyun, ba ya tare da almajiran sa'ad da Yesu ya zo. 25 Saboda haka sauran almajiran suka ce masa, "Ai, mun ga Ubangiji!" Amma ya ce musu, "Ina, ai, sai na ga ramin kusa a hannuwansa na sa yatsata a inda kusoshi suka kasance, na kuma sa hannuna a gefensa, in ba haka ba, ba zan gaskata ba." 26 Bayan mako guda, har wa yau almajiransa suna cikin gidan, Toma kuwa yana tare da su. Ko da yake

ƙofofi suna kulle, sai ga Yesu ya zo ya tsaya a tsakiyarsu ya ce, "Salama tā kasance tare da ku!" 27 Sa'an nan ya ce wa Toma, "Sa yatsarka nan; dubi hannuwana. Miƙa hannunka ka sa a gefena. Ka daina shakka ka gaskata." 28 Toma ya ce masa, "Ya Ubangijina da Allahna!" 29 Sai Yesu ya ce masa, "Wato ka gaskata saboda ka gan ni ne, masu albarka ne waɗanda ba su gan ni ba, amma suka gaskata." 30 Yesu ya yi waɗansu abubuwan banmamaki da yawa a gaban almajiransa da ba a rubuta a wannan littafi ba. 31 An dai rubuta waɗannan ne don ku gaskata Yesu ne Kiristi, Ɗan Allah kuma ta wurin gaskatawa ku sami rai a cikin sunansa.

21 Daga baya Yesu ya sāke bayyana kansa ga almajiransa, a bakin Tekun Tibariya. Ga yadda ya faru. 2 Siman Bitrus, Toma (wanda ake kira Didaimus), Natanayel daga Kana ta Galili, 'ya'yan Zebedi maza, da kuma waɗansu almajirai guda biyu suna tare. 3 Sai Siman Bitrus ya ce musu, "Za ni kamun kifi," suka ce, "Za mu tafi tare da kai." Saboda haka suka fita suka shiga jirgin ruwa, amma a daren nan ba su kama kome ba. 4 Da sassafe, sai ga Yesu tsaye a gaci, amma almajiran ba su gane cewa Yesu ne ba. 5 Sai ya ce musu, "Abokai, kuna da kifi kuwa?" Suka amsa suka ce, "A'a." 6 Ya ce musu, "Ku jefa abin kamun kifin ku dama da jirgin ruwan, za ku samu." Da suka yi haka, sai suka kasa jawo abin kamun kifin saboda yawan kifi. 7 Sai almajirin da Yesu yake ƙauna ya ce wa Bitrus, "Ai, Ubangiji ne!" Nan da nan da Siman Bitrus ya ji ya ce, "Ai, Ubangiji ne," sai ya yafa mayafinsa (don dā ma ya tube shi), ya faɗa cikin ruwan. 8 Sauran almajiran kuwa suka bi shi cikin jirgin ruwan, janye da abin kamun kifin cike da kifi, don ba su da nisa daga gaci, wajen yadi dari ne. 9 Da suka sauka, sai suka ga garwashin wuta a can da kifi a kai, da kuma'yan burodi. 10 Yesu ya ce musu, "Ku kawo waɗansu kifin da kuka kama yanzu." 11 Sai Siman Bitrus ya hau ya jawo abin kamun kifin gaci. Ya cika da manyan kifi, 153, amma duk da yawansun nan abin kamun kifin bai tsintsinke ba. 12 Yesu ya ce musu, "Ku zo ku karya kumallo." Ba wani daga cikin almajiran

da ya yi karambanin tambayarsa, “Wane ne kai?” Sun san cewa Ubangiji ne. **13** Yesu ya zo, ya dauki burocin ya ba su, haka kuma kifin. **14** Wannan fa shi ne sau na uku da Yesu ya bayyana kansa ga almajiransa bayan an tashe shi daga matattu. **15** Da suka gama ci, sai Yesu ya ce wa Siman Bitrus, “Siman dan Yohanna, kana kaunata da gaske fiye da wadannan?” Ya ce, “I, Ubangiji, ka san cewa ina sonka.” Yesu ya ce, “Ciyar da’ya’yan tumakina.” **16** Har wa yau Yesu ya ce, “Siman dan Yohanna, kana kaunata da gaske?” Ya amsa ya ce, “I, Ubangiji, ka san cewa ina sonka.” Yesu ya ce, “Lura da tumakina.” **17** Sau na uku ya ce masa, “Siman dan Yohanna, kana kaunata?” Sai Bitrus ya bata rai saboda Yesu ya tambaye shi sau na uku, “Kana kaunata?” Ya ce, “Ubangiji ka san kome duka; ka san cewa, ina kaunarka.” Yesu ya ce, “Ciyar da tumakina. **18** Gaskiya nake fada maka, sa’ad da kake saurayi kakan yi wa kanka sutura ka tafi inda ka so; amma sa’ad da ka tsufa za ka miƙa hannuwanka, wani dabam ya yi maka sutura ya kai ka inda ba ka so.” **19** Yesu ya fadi wannan ne, don ya nuna irin mutuwar da Bitrus zai yi ya daukaka Allah. Sa’an nan ya ce masa, “Bi ni!” **20** Bitrus ya juya ya ga cewa almajirin nan da Yesu yake kauna yana binsu. (Wannan ne ya jingina a jikin Yesu sa’ad da suke cin abincin yamman nan da ya ce, “Ubangiji wane ne zai bashe ka?”) **21** Da Bitrus ya gan shi sai ya ce, “Ubangiji, wannan fa?” **22** Yesu ya amsa ya ce, “Idan na so ya kasance da rai har in dawo, mene ne naka a ciki? Kai dai bi ni.” **23** Saboda wannan, jita-jita ta bazu a cikin’yan’uwa cewa wannan almajirin ba zai mutu ba. Amma fa Yesu bai ce ba zai mutu ba; shi dai ya ce, “In na so ya kasance da rai har in dawo, mene ne naka a ciki?” **24** Wannan shi ne almajirin da ya ba da shaida a kan wadannan abubuwa ya kuma rubuta su. Mun san cewa shaidarsa gaskiya ce. **25** Yesu ya yi wadansu abubuwa da yawa kuma. Da a ce an rubuta kowannensu, na tabbata ko duniya duka ba za ta sami wuri saboda littattafan da za a rubuta ba.

Ayyukan Manzanni

1 A littafina na farko, Tiyofilus, na rubuta game da dukan abin da Yesu ya fara yi, da abin da ya koyar **2** har zuwa ranar da aka dauke shi zuwa sama, bayan ya ba da umarnai ta wurin Ruhu Mai Tsarki ga manzannin da ya zaɓa. **3** Bayan wahalarsa, ya bayyana kansa ga waɗannan mutane ya kuma ba da tabbatattun alamu masu yawa cewa yana da rai. Ya bayyana a gare su har kwana arba'in ya kuma yi musu magana game da mulkin Allah. **4** A wani lokaci, yayinda yake ci tare da su, ya ba su wannan umarni, "Kada ku bar Urushalima, amma ku jira kyautar da Ubana ya yi alkawari, wadda kuka ji na yi magana a kai. **5** Gama Yohanna ya yi baftisma daruwa, amma a cikin'yan kwanaki za a yi muku baftisma da Ruhu Mai Tsarki." **6** Saboda haka, sa'ad da suka taru, sai suka tambaye shi, "Ubangiji, a wannan lokaci za ka mayar da mulki ga Isra'ila?" **7** Ya ce musu, "Ba naku ba ne ku san lokuta ko ranakun da Uban ya shirya cikin ikonsa. **8** Amma ku za ku karɓi iko sa'ad da Ruhu Mai Tsarki ya sauka a kanku; za ku kuma zama shaiduna cikin Urushalima, da kuma cikin dukan Yahudiya da Samariya, zuwa kuma iyakar duniya." **9** Bayan ya faɗi wannan, sai aka dauke shi sama a idanunsu sai wani girgije ya rufe shi daga ganinsu. **10** Suna zuba ido a bisa, zuwa cikin sararin sama yayinda yake tafiya, nan da nan, sai ga mutane biyu saye da fararen riguna tsaye kusa da su. **11** Sai suka ce, "Mutanen Galili, don me kuke tsaye a nan kuna duban sararin sama? Wannan Yesu, wanda aka dauke daga gare ku zuwa sama, zai komo daidai yadda kuka ga ya tafi sama." **12** Sai suka koma Urushalima daga tudun da ake kira Dutsen Zaitun, tafiyar ranar Asabbaci guda daga birnin. **13** Da suka iso, sai suka hau gidan sama, zuwa daƙin da suke zama. Waɗanda suka kasance kuwa su ne, Bitrus, Yohanna, Yaƙub da Andarawus; Filibus da Toma; Bartolomeyu da Mattiyu; Yaƙub ɗan Alfayus da Siman Zilot, da kuma Yahuda ɗan Yaƙub. **14** Waɗannan duka suka dukufa cikin addu'a, tare da waɗansu mata da Maryamu mahaifiyar Yesu, da kuma tare

da'yan'uwansa. **15** A waɗancan kwanakin Bitrus ya miƙe tsaye cikin'yan'uwa masu bi (taron da ya yi kusan mutum ɗari da ashirin) **16** ya ce, "Yan'uwana, dole a cika Nassin nan da Ruhu Mai Tsarki ya yi magana tun da daɗewa ta bakin Dawuda game da Yahuda, wanda ya zama jagora ga waɗanda suka kama Yesu **17** ɗa shi ɗaya ne cikinmu, ya kuma yi hidima a cikin aikin nan." **18** (Da laɗar da ya samu saboda muguntarsa Yahuda ya sayi wani fili; a can ya faɗi da ka, jikinsa ya fashe, hanjinsa kuma duk suka zubo. **19** Kowa a Urushalima ya ji game da wannan, saboda haka suka kira wannan filin Akeldama, da yarensu, wato, Filin Jini.) **20** Bitrus ya ce, "Gama yana a rubuce a cikin Littafin Zabura cewa, "'Bari wurinsa ya zama babu kowa; kada kowa ya zauna a cikinsa,' kuma, "'Bari wani ya dauki matsayinsa na shugabanci.'" **21** Saboda haka dole a zaɓi ɗaya daga cikin mutanen da suke tare da mu duk lokacin da Ubangiji Yesu yake shiga da fita a cikinmu, **22** farawa daga baftisma ta Yohanna har zuwa sa'ad da aka dauke Yesu daga gare mu. Gama dole ɗaya daga waɗannan ya zama shaidar tashinsa daga matattu tare da mu." **23** Saboda haka suka gabatar da mutane biyu. Yusuf mai suna Barsabbas (da aka kuma sani da Yustus) da kuma Mattiyas. **24** Sai suka yi addu'a suka ce, "Ubangiji, ka san zuciyar kowa. Nuna mana wanne a cikin waɗannan biyu da ka zaɓa **25** ya karɓi wannan aikin manzanci, wanda Yahuda ya bari don ya tafi wurin da yake nasa." **26** Sa'an nan suka jefa kuri'u, kuri'ar kuwa ta faɗo a kan Mattiyas; sai aka sa shi cikin manzannin nan goma sha ɗaya.

2 Da ranar Fentekos ta yi, dukansu suna tare wuri ɗaya. **2** Ba zato ba tsammani sai aka ji motsi kamar ta babbar iska tana hurowa daga sama ta kuma cika dukan gidan da suke zaune. **3** Suka ga wani abin da ya yi kama da harsunan wuta, suka rarrabu suna kuma sassauka a kan kowannensu. **4** Dukansu kuwa suka cika da Ruhu Mai Tsarki suka kuma fara magana da waɗansu harsuna yadda Ruhu ya sa suka iya. **5** To, a Urushalima akwai Yahudawa masu tsoron Allah, daga kowace ƙasa a duniya.

6 Da suka ji wannan motsi, taro ya haɗu wuri ɗaya a rufe, domin kowannensu ya ji suna magana da yarensa. 7 Cike da mamaki, suka yi tambaya suna cewa, “Ashe, duk waɗannan mutane masu magana ba Galiliyawa ba ne? 8 To, yaya kowannenmu yana ji suna yarensa? 9 Fartiyawa, Medes da Elamawa; mazaunan Mesofotamiya, Yahudiya da Kaffadokiya, Fontus da Asiya, 10 Firjiya da Famfiliya, Masar da sassa Libiya kusa da Sairin; baƙi daga Roma 11 (Yahudawa da kuma waɗanda suka tuba suka shiga Yahudanci); Kiretawa da Larabawa, mun ji su suna shelar abubuwan banmamaki na Allah da yarenmu!” 12 A rufe kuma cike da mamaki, suka tambayi junansu cewa, “Mene ne wannan yake nufi?” 13 Duk da haka waɗansu suka yi musu ba’a suka ce, “Sun yi tatil da ruwan inabi ne.” 14 Sai Bitrus ya miƙe tsaye tare da Sha Dayan nan, ya ɗaga muryarsa ya yi wa taron jawabi ya ce, “Yan’uwana Yahudawa da dukanku da kuke zama cikin Urushalima, bari in bayyana muku wannan, ku saurara da kyau ga abin da zan faɗa. 15 Waɗannan mutane ba su bugu ba, kamar yadda kuka ɗauka. Yanzu karfe tara na safe ne kawai! 16 A’a, ai, abin da aka yi magana ta bakin annabi Yowel ke nan cewa, 17 “Allah ya ce, ‘A kwanakin Karshe, zan zubo Ruhuna bisa dukan mutane.’ Ya’yanku maza da mata za su yi annabci, samarinku za su ga wahayoyi, dattawanku kuma za su yi mafarkai. 18 Kai, har ma a kan bayina, maza da mata, zan zubo Ruhuna a waɗancan kwanaki, za su kuwa yi annabci. 19 Zan nuna abubuwan banmamaki a sararin sama da alamu a nan fasa, jini da wuta da kuma hauhan hayafi. 20 Za a mai da rana duhu, wata kuma ya zama jini, kafin zuwa rana mai girma da kuma ta ɗaukaka ta Ubangiji. 21 Kuma duk wanda ya kira bisa sunan Ubangiji zai sami ceto.’ 22 “Mutanen Isra’ila, ku saurari wannan. Yesu Banazare shi ne mutumin da Allah ya tabbatar muku ta wurin mu’ujizai, ayyukan banmamaki, da kuma alamu, waɗanda Allah ya yi a cikinku ta wurinsa, kamar yadda ku kanku kuka sani. 23 An ba da wannan mutum gare ku bisa ga nufin Allah da kuma rigyasaninsa, ku kuma tare da taimakon mugayen mutane, kuka kashe shi ta

wurin kafa shi a kan gicciye. 24 Amma Allah ya tashe shi daga matattu, ya’yantar da shi daga azabar mutuwa, don ba ya yiwuwa mutuwa ta riƙe shi. 25 Dawuda ya yi faɗi game da shi cewa, “Kullum ina ganin Ubangiji a gabana. Gama yana a hannuna na dama, ba zan jijjigu ba. 26 Saboda haka, zuciyata na farin ciki, harshena kuma na murna, jikina kuma zai kasance da bege, 27 gama ba za ka bar ni cikin kabari ba, ba kuwa za ka yarda Mai Tsarkinka yā ruɓa ba. (Hadēs g86) 28 Ka sanar da ni hanyoyin rai, za ka cika ni da farin ciki a gabanka.’ 29 “Yan’uwa, zan iya tabbatar muku gabagadi cewa kakanmu Dawuda ya mutu aka kuma binne shi, kabarinsa kuwa yana a nan har yā zuwa yau. 30 Amma shi annabi ne ya kuma san abin da Allah ya yi masa alkawari da rantsuwa cewa zai ɗora ɗaya daga cikin zuriyarsa a kan gadon sarautarsa. 31 Ganin abin da yake gaba, ya yi magana a kan tashin Kiristi daga matattu cewa, ba a bar shi a kabari ba, jikinsa kuma bai ruɓa ba. (Hadēs g86) 32 Allah ya tashe wannan Yesu zuwa rai, mu kuwa duk shaidu ne ga wannan. 33 An ɗaukaka shi zuwa ga hannun dama na Allah, ya karɓi alkawarin Ruhu Mai Tsarki daga Uba, ya kuma zubo abin da yanzu kuke gani kuke kuma ji. 34 Gama Dawuda bai hau zuwa sama ba, duk da haka ya ce, “Ubangiji ya ce wa Ubangijina, “Zauna a hannun damana, 35 sai na sa abokan gābanka su zama matashin sawunka.” 36 “Saboda haka bari dukan Isra’ila su tabbatar da wannan. Allah ya mai da wannan Yesu, da kuka gicciye, Ubangiji da kuma Kiristi.” 37 Sa’ad da mutane suka ji wannan, sai suka soku a zuci sai suka ce wa Bitrus da sauran manzanni, “Yan’uwa, me za mu yi?” 38 Bitrus ya amsa, “Ku tuba a kuma yi muku baftisma, kowannenku a cikin sunan Yesu Kiristi domin gafarar zunubanku. Za ku kuwa karɓi kyautar Ruhu Mai Tsarki. 39 Alkawarin dominku ne da’ya’yanku da kuma dukan waɗanda suke da nesa, domin dukan waɗanda Ubangiji Allahmu zai kira.” 40 Da waɗansu kalmomi masu yawa ya gargade su; ya kuma roƙe su cewa, “Ku ceci kanku daga wannan lalataccen zamani.” 41 Waɗanda suka yarda da saƙonsa kuwa aka yi musu baftisma, a ranar kuwa yawansu ya ƙaru da mutum kusan

dubu uku. **42** Suka ba da kansu ga koyarwar manzanni da kuma ga zumunci, ga gutsuttsura burodin da kuma ga addu'a. **43** Kowa ya cika da tsoro, manzannin kuwa suka aikata abubuwan banmamaki da alamu masu yawa. **44** Dukan masu bi suna tare, suna kuma mallakar kome tare. **45** Suka dinga sayar da kaddarorinsu da kayayyakinsu, suka ba wa kowa gwargwadon bukatarsa. **46** Kowace rana suka ci gaba da taruwa a filin haikali. Suka gutsuttsura burodi a gidajensu suna cin abinci tare da farin ciki da zuciya ɗaya, **47** suna yabon Allah suna kuma samun tagomashin dukan mutane. Ubangiji kuwa ya kara yawansu kowace rana na waɗanda suke samun ceto.

3 Wata rana, Bitrus da Yohanna suna haurawa zuwa haikali a lokacin addu'a da ƙarfe uku na rana. **2** To, sai ga wani da aka haifa gurgu ana ɗauke da shi zuwa ƙofar haikalin da ake kira Kyakkyawa, inda akan ajiye kowace rana, don yā yi bara daga masu shigowa cikin filayen haikali. **3** Da ya ga Bitrus da Yohanna suna gab da shiga, sai ya roke su kuɗi. **4** Bitrus kuwa ya kafa masa ido, haka ma Yohanna. Sai Bitrus ya ce, “Dube mu!” **5** Saboda haka mutumin ya mai da hankalinsa a kansu, yana fata samun wani abu daga gare su. **6** Sai Bitrus ya ce, “Azurfa ko zinariya ba ni da su, amma abin da nake da shi, shi zan ba ka. A cikin sunan Yesu Kiristi Banazare, ka yi tafiya.” **7** Ta wurin kama hannunsa na dama, ya taimake shi ya miƙe, nan take kafafu da idon sawun mutumin suka yi ƙarfi. **8** Sai ya yi wuf da kafafunsa ya fara tafiya. Ya tafi tare da su ya shiga cikin filin haikali yana tafiya yana tsalle, yana kuma yabon Allah. **9** Sa'ad da dukan mutane suka gan shi yana tafiya yana yabon Allah, **10** sai suka gane cewa shi ne mutumin nan wanda ɗa yake zama yana bara a bakin ƙofar haikalin da ake kira Kyakkyawa, suka kuwa cika da mamaki da tsoro a kan abin da ya faru gare shi. **11** Tun mai bawan yana riƙe da Bitrus da Yohanna, dukan mutanen suka yi mamaki, suka zo wurinsu a guje a inda ake kira Shirayin Solomon. **12** Da Bitrus ya ga haka, sai ya ce musu, “Mutanen Isra'ila, don me wannan ya ba ku mamaki? Don

me kuke kallonmu sai ka ce da ikon kanmu ne ko kuwa don ibadarmu ne muka sa wannan mutum ya yi tafiya? **13** Allah na Ibrahim, Ishaku, da Yaƙub, Allah na kakanninmu, ya ɗaukaka bawansa Yesu. Ku kuka ba da shi domin a kashe, kuka yi mūsun saninsa a gaban Bilatus, ko da yake ya yi niyya ya sake shi. **14** Kuka yi mūsun sanin Mai Tsarki da Mai Adalci kuka roka a sakar muku mai kisankai. **15** Kuka kashe tushen rai, amma Allah ya tashe shi daga matattu. Mu shaidu ne ga wannan. **16** Ta wurin bangaskiya cikin sunan Yesu ne wannan mutum da kuke gani kuka kuma sani ya sami ƙarfi. Da sunan Yesu, da kuma bangaskiyar da take samuwa ta wurinsa ne ya ba shi cikakkiyar warkarwa, yadda dukanku kuke gani. **17** “To, yan'uwa, na san cewa, kun aikata wannan cikin jahilci ne, yadda shugabanninku suka yi. **18** Amma ta haka ne Allah ya cika abin da ya rigyafaɗi ta bakin dukan annabawa cewa, Kiristinsa zai sha wahala. **19** Saboda haka ku tuba, ku juyo ga Allah, don a shafe zunubanku, don lokutan wartsakewa su zo daga wurin Ubangiji, **20** don kuma ya iya aika da Kiristi, wanda aka naɗa tun ɗa saboda ku, Yesu ke nan. **21** Dole yā kasance a sama, sai lokaci ya yi da Allah zai mai da kome sabo, yadda ya yi alkawari tun ɗa ta wurin annabawansa masu tsarki. (aiōn g165) **22** Gama Musa ya ce, ‘Ubangiji Allahnku zai tasar muku wani annabi kamar ni daga cikin mutanenku; dole ku saurari duk abin da ya faɗa muku. **23** Duk wanda bai saurare shi ba za a ware shi gaba ɗaya daga mutanensa.’ **24** “Tabbatacce, dukan annabawa daga Sama'ila zuwa gaba, dukansu da suka yi magana, sun rigya faɗin waɗannan kwanaki. **25** Ku kuwa magādan annabawan ne da kuma na alkawarin da Allah ya yi da kakanninku. Ya ce wa Ibrahim, ‘Ta wurin zuriyarka, dukan kabilan duniya za su sami albarka.’ **26** Da Allah ya tashe bawansa, ya aike shi da fari zuwa gare ku don yā albarkace ku ta wurin juye kowannenku daga mugayen hanyoyinku.”

4 Sai firistoci da shugaban masu gadin haikalin da kuma Sadukiyawa suka hauro wurin Bitrus da Yohanna yayinda suke cikin magana da

mutane. 2 Sun damu fwarai da gaske domin manzannin suna koya wa mutane suna kuma shela a cikin Yesu cewa akwai tashin matattu. 3 Sai suka kama Bitrus da Yohanna, amma da yake yamma ta riga ta yi sai suka sa su cikin kurkuku sai kashegari. 4 Amma da yawa da suka ji sakon suka gaskata, yawan mutanen kuwa ya faru ya kai wajen dubu biyar. 5 Kashegari, sai masu mulki, dattawa da kuma malaman dokoki suka taru a Urushalima. 6 Annas babban firist yana nan, haka ma Kayifas Yohanna, Alekzanda da kuma sauran mutanen da suke iyalin babban firist. 7 Suka sa aka kawo Bitrus da Yohanna a gabansu suka kuma fara yin musu tambayoyi cewa, “Da wane iko ko da wane suna kuka yi wannan?” 8 Sai Bitrus, cike da Ruhu Mai Tsarki ya ce musu, “Masu mulki da dattawan mutane! 9 In ana tuhumarmu ne yau saboda alherin da aka yi wa gurgun nan da kuma yadda aka warkar da shi, 10 to, sai ku san wannan, ku da dukan mutanen Isra’ila cewa da sunan Yesu Kiristi Banazare, wanda kuka gicciye amma wanda Allah ya tasar daga matattu ne, wannan mutum yake tsaye a gabanku lafiyayye. 11 Shi ne, “dutsen da ku magina kuka ki, wanda kuwa ya zama dutsen kusurwar gini.” 12 Ba a samun ceto ta wurin wani dabam, gama babu wani suna a farfashin sama da aka ba wa mutane wanda ta wurinsa dole mu sami ceto.” 13 Da suka ga farfin halin Bitrus da Yohanna suka kuma gane cewa su marasa ilimi ne, talakawa kuma, sai suka yi mamaki suka kuma lura cewa wadannan mutane sun kasance tare da Yesu. 14 Amma da yake sun ga mutumin da aka warkar yana tsaye a wurin tare da su, sai suka rasa abin fadi. 15 Saboda haka suka umarta a fitar da su daga Majalisar, sa’an nan suka yi shawara da juna. 16 Suka ce, “Me za mu yi da wadannan mutane? Kowa da yake zama a Urushalima ya san sun yi abin banmamaki, kuma ba za mu iya yin müsü wannan ba. 17 Amma don a hana wannan abu daga fara bazuwa cikin mutane, dole mu kwaɓe mutanen nan kada su fara yi wa kowa magana cikin wannan suna.” 18 Sai suka sāke kiransu ciki suka kuma umarce su kada su kuskura su yi magana ko su fara koyarwa a cikin sunan Yesu. 19 Amma Bitrus da Yohanna

suka amsa, “Ku shari’anta da kanku ko daidai ne a gaban Allah mu yi muku biyayya maimakon Allah. 20 Gama ba za mu iya daina yin magana game da abin da muka gani muka kuma ji ba.” 21 Bayan farin barazana sai suka bar su su tafi. Ba su iya yanke shawara yadda za a hore su ba, domin dukan mutane suna yabon Allah saboda abin da ya faru. 22 Gama mutumin da ya sami warkarwar banmamaki, shekarunsa sun fi arba’in. 23 Da aka sake su, Bitrus da Yohanna suka koma wajen mutanensu suka ba da labarin duk abin da manyan firistoci da dattawa suka fada musu. 24 Sa’ad da suka ji wannan, sai suka daga muryoyinsu gaba ɗaya cikin addu’a ga Allah, suka ce, “Ya Ubangiji Mai Iko Duka, kai ka halicci sama da fasa da kuma teku, da kome da yake cikinsu. 25 Ka yi magana ta wurin Ruhu Mai Tsarki ta bakin bawanka, kakanmu Dawuda cewa, “Don me kasashe suke fushi, mutane kuma suke kulla shawara a banza? 26 Sarakunan duniya sun ja dāgā, masu mulki kuma sun taru gaba ɗaya, suna gāba da Ubangiji da kuma Shafaffensa.” 27 Tabbatacce Hiridus da Buntus Bilatus suka haɗu tare da Al’ummai da kuma mutanen Isra’ila a wannan birni ce don su kulla gāba da bawanka mai tsarki Yesu, wanda ka shafe. 28 Sun aikata abin da ikonka da kuma nufinka ya riga ya shirya tuntuni zai faru. 29 Yanzu, Ubangiji, ka dubi barazanansu ka kuma sa bayinka su furta maganarka da iyakar farfin hali. 30 Ka miƙa hannunka don ka warkar ka kuma yi ayyukan banmamaki da alamu masu banmamaki ta wurin sunan bawanka mai tsarki Yesu.” 31 Bayan suka yi addu’a, sai inda suka taru ya jijjigu. Dukansu kuwa suka cika da Ruhu Mai Tsarki, suka yi ta shaidar maganar Allah babu tsoro. 32 Dukan masu bi kuwa zuciyarsu ɗaya ne, nufinsu kuwa ɗaya. Babu wani da ya ce abin da ya mallaka nasa ne, amma sun raba kome da suke da shi. 33 Da iko mai farfi manzanni suka ci gaba da shaidar tashin matattu na Ubangiji Yesu, alheri mai yawa kuwa yana bisansu duka. 34 Babu mabukata a cikinsu. Lokaci-lokaci waɗanda suke da gonaki ko gidaje sukan sayar da su, su kawo kuɗi daga abin da suka sayar, 35 su ajiye a sawun manzannin, a kuma raba wa kowa gwargwadon

bukatarsa. 36 Yusuf, wani Balawe daga Saifurus, wanda manzanni suke kira Barnabas (wanda yake nufin Dan Karfafawa) 37 ya sayar da wata gonar da ya mallaki ya kuma kawo kuɗin ya ajiye a sawun manzanni.

5 To wani mutum mai suna Ananiyas tare da matarsa Saffiratu, shi ma ya sayar da wata mallakarsa. 2 Da cikakken sanin matarsa ya ajiye sashi daga cikin kuɗin don kansa, ya kuma kawo sauran ya ajiye a sawun manzanni. 3 Sai Bitrus ya ce, “Ananiyas, ta yaya Shaidan ya cika zuciya haka da ka yi wa Ruhu Mai Tsarki karya ka kuma ajiye wa kanka sauran kuɗin da ka karɓa na filin? 4 Ba naka ba ne kafin ka sayar da shi? Bayan da ka sayar da shi kuma, kuɗin ba naka ba ne? Me ya sa ka yi tunanin yin irin wannan abu? Ba mutum ne ka yi wa karya ba, Allah ne ka yi masa.” 5 Da Ananiyas ya ji wannan, sai ya fāɗi ya mutu. Sai babban tsoro kuwa ya kama duk waɗanda suka ji abin da ya faru. 6 Sai samari suka zo gaba, suka naɗe gawarsa, suka fitar da shi suka je suka binne. 7 Bayan kusan awa uku, sai matarsa ta shigo, ba da sanin abin da ya faru ba. 8 Bitrus ya tambaye ta ya ce, “Gaya mini, kuɗin da yake da Ananiyas kuka sayar da filin ke nan?” Ta ce, “I, haka ne muka sayar.” 9 Bitrus ya ce mata, “Ta yaya kuka yarda ku gwada Ruhun Ubangiji? Duba! Sawun mutanen da suka binne mijinki suna bakin kofa, za su kuwa ɗauke ki zuwa waje ke ma.” 10 Nan take ta fāɗi a kafafunsa ta mutu. Sai samarin suka shigo ciki, suka kuwa same ta matacciya, suka ɗauke ta suka kai ta waje suka binne ta kusa da mijinta. 11 Babban tsoro ya kama dukan ikkilisiya da kuma duk wanda ya ji game da abubuwan nan. 12 Manzannin suka yi ayyukan da alamu masu banmamaki masu yawa a cikin mutanen. Dukan masu bi kuwa sukan taru a Shirayin Solomon. 13 Ba wanda ya yi karambanin shiga cikinsu, duk da haka mutane suna girmama su fwarai. 14 Duk da haka, maza da matan da suke gaskata ga Ubangiji sai karuwa suke, suka kuma karu a yawa. 15 A sakamakon haka, mutane suka kawo marasa lafiya a tituna suka kwantar da su a kan gadaje da tabarmai domin aƙalla inuwar Bitrus za tã

bi kan waɗansunsu yayinda yake wucewa. 16 Jama'a ma suka tattaru daga garuruwa kewaye da Urushalima suna kawo marasa lafiyarsu da kuma waɗanda mugayen ruhohi suke damun su, dukansu kuwa suka warke. 17 Sai babban firist da dukan abokan aikinsa, waɗanda suke na ƙungiyar Sadukiya suka cika da kishi. 18 Suka kama manzannin suka sa su a kurkukun da ake sa kowa da kowa. 19 Amma da dare wani mala'ikan Ubangiji ya buɗe kofofin kurkukun ya fitar da su. 20 Ya ce, “Ku je ku tsaya a filin haikali ku sanar wa mutane cikakken saƙon wannan sabon rai.” 21 Da gari ya waye, sai suka shiga filin haikali, yadda aka faɗa musu, suka kuwa fara koyar da mutane. Sa'ad da babban firist da abokan aikinsa suka iso, sai suka kira Majalisa gaba ɗaya dukan dattawan Isra'ila, suka kuma aika kurkuku a zo da manzannin. 22 Amma da dogarawan suka iso kurkukun, ba su same su a can ba. Saboda haka suka dawo suka ba da labari, suka ce, 23 “Mun iske kurkukun a kulle sosai, da masu gadi suna tsaye a bakin kofofin; amma da muka buɗe su, sai muka tarar ba kowa a ciki.” 24 Da jin wannan labari, sai shugaban masu gadin haikali da manyan firistocin suka ruɗe, suna tunanin abin da wannan al'amari zai zama. 25 Sai wani ya zo ya ce, “Ga shil! Mutanen da kuka sa a kurkuku suna tsaye a filin haikali suna koya wa mutane.” 26 Da wannan, shugaban ya tafi tare da dogarawansa suka kawo manzannin. Sun kawo su amma fa ba ƙarfi da yaji ba, don suna tsoro kada mutane su jajjefe su da duwatsu. 27 Da suka kawo manzannin, sai suka sa su suka bayyana a gaban Majalisar don babban firist ya tuhume su. 28 Ya ce, “Mun kwaɓe ku da gaske kada ku fara koyarwa cikin wannan suna, duk da haka kun cika Urushalima da koyarwarku, har ma kuna so ku ɗora mana laifin jinin mutumin nan.” 29 Bitrus da sauran manzannin suka amsa suka ce, “Dole ne mu yi wa Allah biyayya a maimakon mutane! 30 Allahn kakanninmu ya tã da Yesu daga matattu, wanda kuka kashe ta wurin ratayewa a bisan itace. 31 Allah ya ɗaukaka shi zuwa hannun damansa a matsayin Yerima da Mai Ceto don yã kawo tuba da gafarar zunubai ga Isra'ila. 32 Mu shaidu ne ga waɗannan abubuwa, haka kuma Ruhu Mai

Tsarki, wanda Allah ya ba wa waƙanda suke yin masa biyayya.” 33 Da suka ji haka, sai suka yi fushi suka so su kashe su. 34 Amma wani Bafarisiyen da ake kira Gamaliyel, wani malamin doka, wanda dukan mutane ke girmamawa, ya miƙe tsaye a Majalisar ya umarta a fitar da mutanen waje na ɗan lokaci. 35 Sa’an nan ya yi musu jawabi ya ce, “Mutanen Isra’ila, ku yi kula da kyau da abin da kuke niyyar yi wa mutanen nan. 36 Kwanan baya, Teyudas ya bullo, yana cewa wai shi wani mutum ne, kuma wajen mutane ɗari huɗu suka bi shi. Aka kuwa kashe shi, dukan masu binsa kuwa suka watse, kome ya wargaje. 37 Bayansa, Yahuda mutumin Galili ya bullo a kwanakin ƙidaya, ya jagoranci mutane cikin tawaye. Shi ma aka kashe shi, dukan mabiyansa kuma aka watsar da su. 38 Saboda haka, a wannan batu na yanzu, ina ba ku shawara. Ku ƙyale mutanen nan! Ku bar su su tafi! Gama in manufarsu ko ayyukansu na mutum ne, ai, zai rushe. 39 Amma in daga Allah ne, ba za ku iya hana waƙannan mutane ba, za ku dai sami kanku kuna gāba da Allah ne.” 40 Jawabinsa ya rinjaye su. Suka kira manzannin suka sa aka yi musu bulala. Sa’an nan suka kwaɓe su kada su ƙara magana a cikin sunan Yesu, suka kuma bar su suka tafi. 41 Manzannin suka bar Majalisar, suna farin ciki domin an ga sun cancanta a kunyata su saboda Sunan nan. 42 Kowace rana, a filin haikali da kuma gida-gida, ba su fasa koyarwa da kuma shelar labari mai daɗi cewa Yesu shi ne Kiristi ba.

6 A waƙannan kwanaki, sa’ad da yawan almajirai suke ƙaruwa, sai Yahudawan masu jin Hellenanci a cikinsu suka yi gunaguni a kan Yahudawan da suke Ibraniyawa domin ba a kula da gwaurayensu a wajen raba abinci na yau da kullum. 2 Saboda haka Sha Biyun nan suka tara dukan almajirai wuri ɗaya, suka ce, “Bai zai yi kyau mu bar hidimar maganar Allah don mu shiga hidimar abinci ba. 3 ‘Yan’uwa, ku zaɓi mutum bakwai daga cikinku waƙanda aka sani suna cike da Ruhu da kuma hikima. Mu kuwa za mu ɗanka musu wannan aiki 4 mu kuwa mu mai da halinmu ga yin addu’a da kuma hidimar maganar Allah.” 5 Wannan shawarar kuwa ta

gamshi dukan ƙungiyar. Sai suka zaɓi Istifanus, mutumin da yake cike da bangaskiya da kuma Ruhu Mai Tsarki; da Filibus, Burokoru, Nikano, Timon, Farmenas, da Nikolas daga Antiyok, wanda ya tuba zuwa Yahudanci. 6 Suka gabatar da waƙannan mutane wa manzanni, waƙanda kuwa suka yi addu’a, suka ɗibiya hannuwansu a kansu. 7 Saboda haka maganar Allah ta yaɗu. Yawan almajirai a Urushalima kuwa ya yi saurin ƙaruwa, firistoci masu yawa kuma suka zama masu biyayya ga wannan bangaskiya. 8 To, Istifanus, mutum cike da alheri da ikon Allah, ya aikata manyan ayyukan da alamu masu banmamaki a cikin mutane. 9 Sai hamayya ta taso daga’yan ƙungiyar Majami’a na’Yantattu (kamar yadda ake kiransu), Yahudawan Sairin da Alekzandariya da kuma lardunan Silisiya da Asiya. Mutanen nan suka fara muhawwara da Istifanus, 10 amma ba su iya cin nasara kan hikimarsa ko kuma a kan Ruhu wanda ta wurinsa ne ya magana ba. 11 Sa’an nan a asirce suka zuga waƙansu mutane su ce, “Mun ji Istifanus ya faɗa kalmomin sabo game da Musa da kuma Allah.” 12 Ta haka suka tā da hankalin mutane da dattawa da kuma malaman dokoki. Suka kama Istifanus suka kawo shi a gaban Majalisa. 13 Suka kawo masu ba da shaidar ƙarya, waƙanda suka ba da shaida cewa, “Wannan mutum ba ya rabuwa da maganar banza a kan wurin nan mai tsarki da kuma doka. 14 Gama mun ji shi yana cewa wannan Yesu Banazare zai rushe wurin nan ya kuma canja al’adun da Musa ya ba mu.” 15 Dukan waƙanda suke zaune a Majalisar suka kafa wa Istifanus ido, suka kuma ga fuskarsa ta yi kama da ta mala’ika.

7 Sai babban firist ya tambaye shi ya ce, “Waƙannan zargen gaskiya ne?” 2 Game da wannan ya amsa ya ce, “‘Yan’uwa da ubanni, ku saurare ni! Allah mai ɗaukaka ya bayyana ga kakanmu Ibrahim yayinda yake a ƙasar Mesofotamiya tukuna, kafin ya yi zama a Haran. 3 Allah ya ce, ‘Ka bar ƙasar da kuma mutanenka, ka tafi ƙasar da zan nuna maka.’ 4 “Saboda haka ya bar ƙasar Kaldiyawa ya kuma yi zama a Haran. Bayan mutuwar mahaifinsa,

Allah ya aika da shi wannan kasar da yanzu kuke zama. 5 Bai ba shi gādo a nan ba, ko taki daya na kasa. Amma Allah ya yi masa alkawari cewa shi da zuriyarsa masu zuwa bayansa za su mallaki kasar, ko da yake a lokacin Ibrahim ba shi da yaro. 6 Allah ya yi magana da shi ta haka, ‘Shekara dari huɗu, zuriyarka za tā yi bakunci a wata kasar da ba tasu ba, za su yi bauta su kuma sha wulafanci. 7 Amma zan hore kasar da suka bauta wa.’ Allah ya ce, ‘Kuma daga baya za su fita daga wannan kasa su kuma yi mini sujada a wannan wuri.’ 8 Sa’an nan ya yi wa Ibrahim alkawari game da kaciya. Ibrahim kuwa ya zama mahaifin Ishaku ya kuma yi masa kaciya kwana takwas bayan haihuwarsa. Daga baya Ishaku ya zama mahaifin Yaƙub, Yaƙub kuma ya zama mahaifin kakanninmu sha biyun nan. 9 “Domin kakanninmu sun ji kishin Yusuf, sai suka sayar da shi bawa zuwa Masar. Amma Allah ya kasance tare da shi 10 ya kuma cece shi daga dukan wahalolinsa. Ya ba wa Yusuf hikima ya kuma sa ya sami farin jini a wurin Fir’auna, sarkin Masar; saboda haka ya mai da shi mai mulki a kan Masar da kuma dukan fadarsa. 11 “Sai yunwa ta auko wa dukan Masar da Kan’ana, ta kawo wahala mai tsanani, kakanninmu ba su iya samun abinci ba. 12 Sa’ad da Yaƙub ya ji cewa akwai hatsi a Masar, sai ya aiki kakanninmu da ziyararsu ta farko. 13 A ziyararsu ta biyu, Yusuf ya fada wa’yan’uwansa wane ne shi, Fir’auna kuwa ya sami sani game da iyalin Yusuf. 14 Bayan wannan, Yusuf ya aika a zo da mahaifinsa Yaƙub da dukan iyalinsa, gaba daya dai mutum saba’in da biyar ne. 15 Sai Yaƙub ya gangara zuwa Masar, inda shi da kuma kakanninmu suka mutu. 16 Aka dawo da gawawwakinu Shekem aka binne su a kaɓarin da Ibrahim ya saya daga wurin’ya’yan Hamor da waɗansu kuɗi a Shekem. 17 “Da lokaci ya yi kusa da Allah zai cika alkawarin da ya yi wa Ibrahim, sai yawan mutanenmu da suke a Masar ya ƙaru ƙwarai. 18 Sa’an nan wani sarki, wanda bai san kome game da Yusuf ba, ya zama mai mulkin Masar. 19 Ya kuwa wulafanta mutanenmu sosai, ya kuma gwada wa kakanni-kakanninmu azaba ta wurin tilasta su su zubar da sababbin jariransu, don su mutu. 20 “A lokacin nan aka haifi Musa, shi kuwa ba kamar sauran jarirai ba ne. Wata uku aka yi renonsa a gidan mahaifinsa. 21 Sa’ad da aka ajiye shi a waje, diyar Fir’auna ta dauke shi ta kuma rene shi kamar danta. 22 Musa ya sami ilimi cikin dukan hikimar Masarawa ya kuma zama mai iko cikin magana da ayyuka. 23 “Da Musa ya cika shekara arba’in da haihuwa, sai ya yanke shawara yā ziyarci’yan’uwansa Isra’ilawa. 24 Ya ga ɗayansu yana shan wulafanci a hannun wani mutumin Masar, sai ya je ya ƙare shi, ya rama masa ta wurin kashe mutumin Masar ɗin. 25 Musa ya yi tsammani mutanensa za su gane cewa, Allah yana amfani da shi don yā cece su, amma ba su gane ba. 26 Kashegari, Musa ya sadu da Isra’ilawa biyu suna fada. Ya yi ƙoƙari ya sasanta su, yana cewa, ‘Ku mutane, ku’yan’uwa ne, don me kuke so ku cutar da juna?’ 27 “Amma mutumin da yake wulafanta ɗayan, ya tura Musa a gefe ya ce, ‘Wa ya mai da kai mai mulki, da alkali a kanmu? 28 Kana so ka kashe ni kamar yadda ka kashe mutumin Masar nan na jiya?’ 29 Sa’ad da Musa ya ji haka, sai ya gudu zuwa kasar Midiyan, inda ya yi bakunci, ya kuma haifi’ya’ya biyu maza. 30 “Bayan shekaru arba’in suka wuce, sai mala’ika ya bayyana ga Musa cikin harshen wuta a ɗan itace a hamada kusa da Dutsen Sinai. 31 Sa’ad da ya ga haka, ya yi mamakin abin da ya gani. Da ya yi kusa domin ya duba sosai, sai ya ji murayar Ubangiji ta ce, 32 ‘Ni ne Allahn kakanninka, Allah na Ibrahim, Ishaku, da kuma Yaƙub.’ Sai Musa ya yi rawan jiki don tsoro, bai kuwa yi karambanin dubawa ba. 33 “Sa’an nan Ubangiji ya ce masa, ‘Ka cire takalmanka; wurin da kake tsayen nan mai tsarki ne. 34 Tabbatacce na ga wulafancin da ake yi wa mutanena a Masar. Na ji nishinsu na kuma sauka domin in’yantar da su. Yanzu ka zo, zan aike ka ka koma Masar.’ 35 “Wannan Musa ɗin da suka ƙi suna cewa, ‘Wa ya mai da kai mai mulki da kuma alkali?’ Allah da kansa ya aike shi, ta wurin mala’ikan da ya bayyana a gare shi a ɗan itace, yā zama mai mulkinsu, da kuma mai cetonsu. 36 Ya fitar da su daga Masar ya kuma yi ayyukan da abubuwan banmamaki a Masar, a Jan Teku, da kuma cikin hamada har shekara arba’in. 37 “Wannan Musa ne ya ce Isra’ilawa, ‘Allah zai aika muku wani

annabi kamar ni daga cikin mutanenku.’ 38 Ya kasance a cikin taron nan a hamada, tare da mala’ikan da ya yi magana da shi a Dutsen Sinai, da kuma tare da kakanninmu; ya kuma karɓi kalmomi masu rai don yā miƙa mana. 39 “Amma kakanninmu suka ƙi yin masa biyayya. A maimakon haka, sai suka ƙi shi a cikin zuciyarsu kuwa suka koma Masar. 40 Suka ce wa Haruna, ‘Ka yi mana allolin da za su yi mana jagora. Game da wannan Musa ɗin wanda ya fitar da mu daga Masar, ba mu san abin da ya faru da shi ba!’ 41 A lokacin ne suka ƙera gunki mai siffar ɗan maraƙi. Suka kawo masa hadayu suka kuma yi bikin girmama abin da suka ƙera da hannuwansu. 42 Sai Amma Allah ya juya musu baya ya kuma ba da su ga bautar abubuwan da suke a sararin sama. Wannan ya yi daidai da abin da yake a rubuce a cikin littafin annabawa cewa, “Kun kawo mini hadayu da sadakoki shekaru arba’in cikin, hamada, ya gidan Isra’ila? 43 Kun ɗaukaka gidan tsafin Molek, da tauraron allahnku Refan, gumakan da kuka ƙera don ku yi musu sujada. Saboda haka zan aike ku zuwa bauta’ gaba da Babilon. 44 “Kakanni-kakanninmu suna da tabanakul na Shaida tare da su a hamada. An yi shi bisa ga yadda Allah ya umarci Musa, bisa ga zānen da ya gani. 45 Bayan sun gāji tabanakul nan, kakanninmu a ƙarƙashin jagorancin Yoshuwa suka kawo shi tare da su, lokacin da suka ƙwace ƙasar daga al’umman da Allah ya kora a idanunsu. Tabanakul ɗin ya kasance a ƙasar har zamanin Dawuda, 46 wanda ya sami tagomashi daga Allah, ya kuma nemi yā yi wa Allah na Yakub wurin zama. 47 Amma Solomon ne ya gina masa gida. 48 “Duk da haka, Mafi ɗaukaka ba ya zama a gidajen da mutane suka gina. Kamar yadda annabi ya faɗi cewa, 49 “‘Sama ne kursiyina, duniya kuma wurin ajiye tafin ƙafata. Wane irin gida za ka gina mini? Ko kuwa ina wurin hutuna zai kasance? In ji Ubangiji. 50 Ba hannuna ne ya yi dukan waɗannan abubuwa ba?’ 51 “Ku mutane masu taurinkai, da zukata da kuma kunnuwa marasa kaciyā! Kuna kama da kakanninku. Kullum kuna tsayayya da Ruhu Mai Tsarki! 52 An yi wani annabin da kakanninku ba su tsananta wa ba? Sun ma kashe waɗanda

suka yi maganar zuwan Mai Adalcin nan. Yanzu kuwa kun bashe shi kuka kuma kashe shi 53 ku da kuka karɓi dokar da aka sa a aiki ta wurin mala’iku amma ba ku yi biyayya da ita ba.” 54 Da membobin Sanhedrin suka ji haka, sai suka yi fushi suka ciji haƙoransu. 55 Amma Istifanus, cike da Ruhu Mai Tsarki, ya dubi sama ya kuma ga ɗaukakar Allah, da Yesu kuma tsaye a hannun dama na Allah. 56 Ya ce, “Ga shi, na ga sama a buɗe da kuma ‘Dan Mutum tsaye a hannun dama na Allah.” 57 Da jin haka sai suka tattoshe kunnuwansu, suka kuma yi ihu da ƙarfi sosai, suka aukar masa gaba ɗaya. 58 Suka ja shi zuwa bayan birnin suka kuma yi ta jifansa da duwatsu. Ana cikin haka, shaidun suka ajiye tufafinsu a wurin wani saurayi mai suna Shawulu. 59 Yayinda suke cikin jifansa, sai Istifanus ya yi addu’a ya ce, “Ubangiji Yesu, ka karɓi ruhuna.” 60 Sa’an nan ya durkusa ya ɗaga murya ya ce, “Ubangiji, kada ka riƙe wannan zunubi a kansu.” Da ya faɗi haka, sai ya yi barci.

8 Shawulu kuwa yana can, yana tabbatar da mutuwarsa. A wannan rana wani babban tsanani ya auka wa ikkilisiyar da take a Urushalima, sai duka suka warwatsu ko’ina a Yahudiya da Samariya, manzanni kaɗai ne suka rage. 2 Mutane masu tsoron Allah suka binne Istifanus suka kuma yi makoki ƙwarai dominsa. 3 Amma Shawulu ya fara hallaka ikkilisiya. Yana shiga gida-gida, yana jan maza da mata yana jefa su cikin kurkuku. 4 Waɗanda aka wartsar suka yi ta wa’azin maganar a duk inda suka tafi. 5 Filibus ya gangara zuwa wani birni a Samariya ya kuma yi shelar Kiristi a can. 6 Sa’ad da taron mutane suka ji Filibus suka kuma ga abubuwan banmamakin da ya yi, sai duk suka mai da hankali sosai ga abin da ya faɗa. 7 Mugayen ruhohi suka fiffito suna kururuwa daga cikin mutane da yawa, shanyayyu da guragu masu yawa suka sami warkarwa. 8 Saboda haka aka yi farin ciki ƙwarai a birnin. 9 To, akwai wani mutum mai suna Siman wanda ya kwana biyu yana yin sihiri a birnin har ya ba wa duk mutanen Samariya mamaki. Ya kuma yi taƙama cewa shi wani mai girma ne, 10 dukan mutane kuwa, manyan da ƙanana, suka mai da

hankali gare shi suka kuma ce, “Mutumin nan shi ne ikon Allah da aka sani a matsayin Iko Mai Girma” 11 Suka bi shi domin ya dade yana ba su mamaki da sihirinsa. 12 Amma da suka gaskata da Filibus sa’ad da yake wa’azin labari mai dadi na mulkin Allah da kuma sunan Yesu Kiristi, sai aka yi musu baftisma, maza da mata. 13 Siman kansa ya gaskata aka kuma yi masa baftisma. Ya kuma bi Filibus ko’ina, yana mamakin manyan alamu da ayyukan banmamakin da ya gani. 14 Sa’ad da manzannin da suke a Urushalima suka ji cewa Samariya ta karɓi maganar Allah, sai suka aika musu da Bitrus da Yohanna. 15 Da suka iso, sai suka yi musu addu’a domin su karɓi Ruhu Mai Tsarki, 16 domin Ruhu Mai Tsarki bai riga ya sauka wa waninsu ba tukuna, an dai yi musu baftisma ne kawai a cikin sunan Ubangiji Yesu. 17 Sa’an nan Bitrus da Yohanna suka dibiya hannuwansu a kansu, suka kuwa karɓi Ruhu Mai Tsarki. 18 Sa’ad da Siman ya ga cewa ana ba da Ruhu ta wurin dibiya hannuwan manzannin, sai ya miƙa musu kuɗi, 19 ya ce, “Ni ma ku ba ni wannan iyawa don kowa na dibiya wa hannuwana yã karɓi Ruhu Mai Tsarki.” 20 Bitrus ya amsa ya ce, “Bari kuɗinka ya hallaka tare da kai, domin ka yi tsammani za ka iya saya kyautar Allah da kuɗi! 21 Ba ruwanka da wannan hidimar, domin zuciyarka ba daidai take a gaban Allah ba. 22 Ka tuba daga wannan mugunta ka kuma yi addu’a ga Ubangiji. Wataƙila zai gafarta maka don irin tunanin da yake a zuciyarka. 23 Gama na lura kana cike da ɗacin rai kana kuma daure cikin zunubi.” 24 Sai Siman ya amsa ya ce, “Ku yi addu’a ga Ubangiji saboda ni don kada ko ɗaya daga cikin abin da ka faɗa ya same ni.” 25 Sa’ad da suka yi shaidar suka kuma yi shelar maganar Ubangiji, sai Bitrus da Yohanna suka koma Urushalima, suna wa’azin bishara a ƙauyukan Samariya masu yawa. 26 To wani mala’ikan Ubangiji ya ce wa Filibus, “Ka yi kudu zuwa hanyar, hanyar hamada, da ta gangara daga Urushalima zuwa Gaza.” 27 Saboda haka ya kama hanya, a kan hanyarsa kuwa sai ya sadu da wani mutumin Itiyofiya, wanda yake bãbã, hafa mai muhimmanci wanda yake lura da dukan ma’ajin Kandas (wanda yake nufin “sarauniyar mutanen Itiyofiya”). Mutumin nan

ya tafi Urushalima ne domin yin sujada, 28 a kan hanyarsa ta komawa gida kuwa yana zaune bisan keken yaƙinsa yana karatun littafin annabin Ishaya. 29 Sai Ruhu ya ce wa Filibus, “Matsa wurin kekunan yaƙin nan ka yi kusa da ita.” 30 Sai Filibus ya ruga zuwa wajen keken yaƙin ya kuma ji mutumin yana karatun littafin annabin Ishaya. Filibus ya yi tambaya ya ce, “Ka fahimci abin da kake karantawa?” 31 Sai ya ce, “Ina fa zan iya, in ba dai wani ya fassara mini ba?” Saboda haka sai ya gayyaci Filibus yã hau yã zauna tare da shi. 32 Bãbãn yana karanta wannan Nassin, “An ja shi kamar tunkiya zuwa mayanka, kuma kamar ɗan rago a hannun mai askin gashinsa yake shiru, haka kuwa bai buɗe bakinsa ba. 33 A cikin wulaƙacinsa aka hana masa gaskiya. Wa zai iya yin zancen zuriyarsa? Gama an ɗauke ransa daga duniya.” 34 Sai bãbãn ya tambayi Filibus ya ce, “Ka gaya mini, ina roƙonka, annabin yana magana a kan wane ne, kansa ne, ko kuwa wani dabam?” 35 Sa’an nan Filibus ya fara da wannan Nassi ɗin ya kuma faɗa masa labari mai dadi game da Yesu. 36 Yayinda suke cikin tafiya a kan hanya, sai suka iso wani wurin ruwa bãbãn nan ya ce, “Duba, ga ruwa. Me zai hana a yi mini baftisma?” 38 Ya kuwa ba da umarni a tsai da keken yaƙin. Sa’an nan da Filibus da bãbãn suka gangara zuwa cikin ruwan Filibus kuwa ya yi masa baftisma. 39 Sa’ad da suka fita daga cikin ruwan, sai Ruhun Ubangiji ya fyauce Filibus, bãbãn kuwa bai ƙara ganinsa ba, amma ya ci gaba da tafiyarsa yana farin ciki. 40 Filibus kuwa ya fito a Azotus, ya yi ta zagawa, yana wa’azin bishara a dukan garuruwan sai da ya kai Kaisariya.

9 Ana cikin haka, Shawulu ya dage yana barazana yin kisa da tsananta wa almajiran Ubangiji. Sai ya je wurin babban firist 2 ya roƙe shi ya ba shi wasiƙu zuwa majami’un Damaskus, don in ya sami wani a wurin wanda yake bin wannan Hanya, ko maza ko mata, yã kama su a matsayin’yan kurkuku yã kai Urushalima. 3 Da ya yi kusa da Damaskus a kan hanyarsa, ba zato ba tsammani sai wani haske daga sama ya haskaka kewaye da shi. 4 Sai ya fãɗi a ƙasa ya kuma ji wata murya

ta ce masa, “Shawulu, Shawulu, don me kake tsananta mini?” 5 Shawulu ya yi tambaya ya ce, “Wane ne kai, ya Ubangiji?” Ya amsa ya ce, “Ni ne Yesu wanda kake tsananta wa. 6 Yanzu ka tashi ka shiga cikin birnin, za a kuma gaya maka abin da dole za ka yi.” 7 Mutanen da suke tafiya tare da Shawulu suka rasa bakin magana; sun ji muryar amma ba su ga kowa ba. 8 Shawulu ya tashi daga fasa, amma sa’ad da ya bude idanunsa bai iya ganin wani abu ba. Saboda haka aka kama hannunsa aka yi masa jagora zuwa cikin Damaskus. 9 Kwana uku yana a makance, bai ci ba bai kuma sha kome ba. 10 A Damaskus kuwa akwai wani almajiri mai suna Ananiyas. Ubangiji ya kira shi a cikin wahayi ya ce, “Ananiyas!” Ananiyas ya amsa, “Ga ni, ya Ubangiji.” 11 Ubangiji ya ce masa, “Je gidan Yahuda da yake a Mikakken Titi ka yi tambaya ko akwai wani mutum daga Tarshish mai suna Shawulu, gama ga shi yana addu’a. 12 Cikin wahayi ya ga wani mutum mai suna Ananiyas ya zo ya sa hannuwansa a kansa don yã sãke samun ganin gari.” 13 Ananiyas ya amsa ya ce, “Ubangiji, na ji labarin mutumin nan sosai da kuma duk lahanin da ya yi wa tsarkakanka a Urushalima. 14 Ga shi kuma ya zo nan da izinin manyan firistoci, don yã kama duk wanda yake kiran bisa sunanka.” 15 Amma Ubangiji ya ce wa Ananiyas, “Je ka! Wannan mutum zaɓaɓɓen kayan aikina ne don yã kai sunana a gaban Al’ummai da sarakunansu da kuma a gaban mutanen Isra’ila. 16 Zan nuna masa wahalar da dole zai sha saboda sunana.” 17 Sa’an nan Ananiyas ya tafi gidan ya kuma shiga ciki. Da ya sa hannuwansa a kan Shawulu, sai ya ce, “Dan’uwana Shawulu, Ubangiji, Yesu, wanda ya bayyana gare ka a kan hanya yayinda kake zuwa nan, ya aiko ni domin ka sãke gani a kuma cika ka da Ruhu Mai Tsarki.” 18 Nan da nan, sai wani abu kamar ɓawo ya fãdo daga idanun Shawulu, ya kuma sãke iya ganin gari. Sai ya tashi aka kuma yi masa baftisma, 19 bayan ya ci abinci, sai sãke samun ƙarfi. Shawulu ya yi kwanaki masu yawa tare da almajiran da suke a Damaskus. 20 Nan take ya fara wa’azi cikin majami’u cewa Yesu ‘Dan Allah ne. 21 Dukan

“Ba shi ne mutumin da ya tã-da-na-zaune-tsaye a kan masu kira bisa ga wannan sunan a Urushalima ba? Ba ya zo nan ne don yã kai su a matsayin’yan kurkuku ga manyan firistoci ba?” 22 Duk da haka Shawulu ya yi ta ƙara ƙarfi, ya kuma rikitar da Yahudawan da suke zaune a Damaskus, ta wurin tabbatar musu cewa, Yesu shi ne Kiristi. 23 Bayan kwanaki masu yawa, sai Yahudawa suka haɗa baki su kashe shi, 24 amma Shawulu ya sami labarin shirinsu. Dare da rana suka yi fakonsa a kofofin birnin don su kashe shi. 25 Amma almajiransa suka ɗauke shi da dare suka saukar da shi a cikin kwando ta taga a katanga. 26 Da ya zo Urushalima, ya yi ƙoƙarin shiga cikin almajiran amma dukansu suka ji tsoronsa, ba su gaskata cewa tabbatacce shi almajiri ba ne. 27 Amma Barnabas ya ɗauke shi ya kawo shi wurin manzanni. Ya gaya musu yadda Shawulu a kan hanyarsa ya ga Ubangiji kuma cewa Ubangiji ya yi magana da shi, da yadda a Damaskus ya yi wa’azi ba tsoro a cikin sunan Yesu. 28 Saboda haka Shawulu ya zauna tare da su yana kai da kawowa a sake a cikin Urushalima, yana magana gabagadi a cikin sunan Ubangiji. 29 Ya yi magana ya kuma yi muhawwara da Yahudawa masu jin Hellenanci, amma suka yi ƙoƙarin kashe shi. 30 Sa’ad da’yan’uwa suka sami labarin wannan, sai suka ɗauke shi zuwa Kaisariya suka aika da shi Tarshish. 31 Sa’an nan ikkilisiya ko’ina a Yahudiya, Galili da kuma Samariya ta sami salama. Ta yi ƙarfi; ta kuma ƙarfafa ta wurin Ruhu Mai Tsarki, ta ƙaru sosai tana rayuwa cikin tsoron Ubangiji. 32 Da Bitrus yake zazzaga ƙasar, sai ya je ya ziyarci tsarkakan da suke a Lidda. 33 A can ya tarar da wani mutum mai suna Eniyas, shanyayye wanda yake kwance kan gado shekara takwas. 34 Sai Bitrus ya ce masa, “Eniyas, Yesu Kiristi ya warkar da kai. Tashi ka naɗe tabarmarka.” Nan da nan Eniyas ya tashi. 35 Duk waɗanda suke zama a Lidda da Sharon suka gan shi suka kuma juyo ga Ubangiji. 36 A Yoffa akwai wata almajira mai suna Tabita (a harshen Girik sunanta shi ne Dokas); ita mai aikin alheri ce kullum, tana kuma taimakon matalauta. 37 A lokacin nan ta yi rashin lafiya ta mutu, aka kuma yi wa gawarta wanka aka ajiye

a wani daki a gidan sama. **38** Lidda yana kusa da Yoffa; saboda haka sa'ad da almajirai suka ji cewa Bitrus yana a Lidda, sai suka aiki mutum biyu wurinsa su roke shi cewa, "In ka yarda ka zo nan da nani!" **39** Sai Bitrus ya tafi tare da su, sa'ad da ya iso sai aka kai shi dakin saman. Duka gwauraye suka tsaya kewaye da shi, suna kuka suna nunnuna masa riguna da kuma wadansu tufafin da Dokas ta yi yayinda take tare da su. **40** Bitrus ya fitar da su duka daga dakin; sa'an nan ya durkusa ya yi addu'a. Da ya juya wajen matacciyar, sai ya ce, "Tabita, tashi." Ta buɗe idanunta, ta ga Bitrus sai ta tashi zaune. **41** Ya kama ta a hannu ya taimake ta ta tsaya a kafafunta. Sa'an nan ya kira masu bi da kuma gwaurayen ya miƙa musu ita da rai. **42** Wannan ya zama sananne ko'ina a Yoffa, mutane da yawa kuma suka gaskata da Ubangiji. **43** Bitrus ya zauna a Yoffa na ɗan lokaci tare da wani mai aikin fatu mai suna Siman.

10 A Kaisariya akwai wani mutum mai suna Korneliyus, wani jarumin Roma ne, a ƙungiyar soja da ake kira Bataliyar Italiya. **2** Shi da dukan iyalinsa masu ibada ne masu tsoron Allah kuma; yakan ba da kyauta hannu sake ga masu bukata yana kuma addu'a ga Allah ba fasawa. **3** Wata rana wajen ƙarfe uku na yamma ya ga wahayi. A sarari ya ga wani mala'ikan Allah, wanda ya zo wajensa ya ce, "Korneliyus!" **4** Korneliyus kuwa ya zura masa ido a tsorace ya ce, "Mene ne, ya Ubangiji?" Mala'ikan ya ce, "Addu'o'inka da kyautanka ga matalauta sun kai har sama, hadayar tunawa ce a gaban Allah. **5** Yanzu sai ka aiki mutane zuwa Yoffa su dawo da wani mutum mai suna Siman wanda ake kira Bitrus. **6** Yana zama tare da Siman, mai aikin fatu, wanda gidansa ke bakin teku." **7** Sa'ad da mala'ikan da ya yi masa magana ya tafi, sai Korneliyus ya kira biyu daga cikin bayinsa da kuma wani soja mai ibada wanda yake ɗaya a cikin masu yin masa hidima. **8** Ya fada musu duk abin da ya faru sa'an nan ya aike su Yoffa. **9** Wajen tsakar rana kashegari yayinda suke cikin tafiyarsu suna kuma dab da birnin, sai Bitrus ya hau bisan rufin gida yā yi addu'a. **10** Yunwa ta kama shi ya kuwa so

yā ci wani abu, yayinda ake shirya abinci, sai wahayi ya zo masa. **11** Ya ga sama ya buɗe ana kuwa saukowa wani abu ƙasa kamar babban mayafi zuwa duniya ta kusurwansa huɗu. **12** Cikinsa kuwa akwai kowace irin dabba mai ƙafa huɗu da masu ja da ciki na duniya da kuma tsuntsayen sararin sama. **13** Sa'an nan wata murya ta ce masa, "Bitrus, ka tashi. Ka yanka ka ci." **14** Bitrus ya ce, "Sam, Ubangiji! Ban taɓa cin wani abu marar tsarki ko marar tsabta ba." **15** Muryar ta yi magana da shi sau na biyu ta ce, "Kada ka ce da abin da Allah ya tsarkake marar tsarki." **16** Wannan ya faru har sau uku, sai nan da nan aka ɗauke mayafin zuwa sama. **17** Tun Bitrus yana cikin tunani game da ma'anar wahayin nan, sai ga mutanen da Korneliyus ya aika sun sami gidan Siman suna kuma tsaye a ƙofar. **18** Suka yi sallama, suna tambaya ko Siman wanda aka sani da suna Bitrus yana zama a can. **19** Yayinda Bitrus yana cikin tunani game da wahayin, sai Ruhu ya ce masa, "Siman, ga mutum uku suna nemanka. **20** Saboda haka ka tashi ka sauka. Kada ka yi wata-wata, gama ni ne na aiko su." **21** Sai Bitrus ya sauka ya ce wa mutanen, "Ni ne kuke nema. Me ya kawo ku?" **22** Mutanen suka amsa, "Mun zo ne daga wurin Korneliyus wani jarumin. Shi mutum ne mai adalci mai tsoron Allah kuma, wanda dukan Yahudawa ke girmamawa. Wani mala'ika mai tsarki ya fada masa, yā sa ka zo gidansa don yā ji abin da za ka fada." **23** Sai Bitrus ya gayyaci mutanen cikin gida su zama bakinsa. Kashegari Bitrus ya tafi tare da su, wadansu'yan'uwa daga Yoffa kuwa suka tafi tare da shi. **24** Kashegari sai ya iso Kaisariya. Korneliyus kuwa yana nan yana jiransu, ya kuma gayyaci'yan'uwansa da abokansa na kusa. **25** Da Bitrus ya shiga gidan, Korneliyus ya sadu da shi ya kuma faɗi a gabansa cikin bangirma. **26** Amma Bitrus ya sa shi ya tashi. Ya ce, "Tashi, ni mutum ne kawai." **27** Yana magana da shi, sai Bitrus ya shiga ciki ya kuma tarar da taron mutane da yawa. **28** Sai ya ce musu, "Ku da kanku kun san cewa dokarmu ta hana mutumin Yahuda yin cudanya, ko ya ziyarci Ba'al'umme. Amma Allah ya nuna mini cewa kada in kira wani mutum marar tsarki ko marar tsabta. **29** Don haka sa'ad

da aka aika in zo, na zo ba wata fada. To, ko zan san abin da ya sa ka aika in zo?" 30 Korneliyus ya amsa ya ce, "Kwana huɗu da suka wuce ina a gidana ina addu'a a wannan lokaci, wajen karfe uku na yamma. Ba zato ba tsammani sai ga wani mutum cikin tufafi masu wal'kiya ya tsaya a gabana 31 ya ce, 'Korneliyus, Allah ya ji addu'arka, ya kuma tuna da kyautanka ga matalauta. 32 Ka aika zuwa Yoffa don a kira Siman wanda ake ce da shi Bitrus. Shi bako ne a gidan Siman mai aikin fatu, wanda yake zama a bakin teku.' 33 Saboda haka na aika a zo da kai nan da nan, ya kuma yi kyau da ka zo. To ga mu duka a nan a gaban Allah don mu saurari dukan abin da Ubangiji ya umarce ka ka fada mana." 34 Sa'an nan Bitrus ya fara magana ya ce, "Yanzu na gane yadda gaskiya ne cewa Allah ba ya sonkai 35 amma yana karɓan mutane daga kowace al'ummar da take tsoronsa suke kuma aikata abin da yake daidai. 36 Kun san saƙon da Allah ya aika wa mutanen Isra'ila, yana shelar labari mai daɗi na salama ta wurin Yesu Kiristi, shi ne kuwa Ubangijin kowa. 37 Kun san abin da ya faru a dukan Yahudiya, farawa daga Galili bayan baftismar da Yohanna ya yi wa'azi, 38 yadda Allah ya shafe Yesu Banazare da Ruhu Mai Tsarki da kuma iko, da kuma yadda ya zaga ko'ina yana aikata alheri yana kuma warkar da dukan waɗanda suke karƙashin ikon Iblis, domin Allah yana tare da shi. 39 "Mu kuwa shaidu ne na dukan abin da ya yi a ƙasar Yahudawa da kuma a Urushalima. Suka kashe shi ta wurin rataye shi a kan itace, 40 amma Allah ya tashe shi daga matattu a rana ta uku, ya sa kuma aka gan shi. 41 Ba dukan mutane ne suka gan shi ba, amma ta wurin shaidun da Allah ya riga ya zaɓa, ta wurinmu da muka ci muka kuma sha tare da shi bayan tashinsa daga matattu. 42 Ya umarce mu mu yi wa'azi ga mutane mu kuma shaida cewa shi ne wanda Allah ya naɗa yã zama mai shari'a na masu rai da na matattu. 43 Duk annabawa sun yi shaida game da shi cewa duk wanda ya ba da gaskiya gare shi zai sami gafarar zunubai ta wurin sunansa." 44 Tun Bitrus yana cikin faɗin waɗannan kalmomi, sai Ruhu Mai Tsarki ya sauka wa duk waɗanda

suka ji saƙon. 45 Masu bin da suke da kaciya waɗanda suka zo tare da Bitrus suka yi mamaki cewa an ba da kyautar Ruhu Mai Tsarki har ma a kan Al'ummai. 46 Gama sun ji su suna magana da waɗansu harsuna suna kuma yabon Allah. Sai Bitrus ya ce, 47 "Wani zai iya hana a yi wa waɗannan mutane baftisma da ruwa? Sun karɓi Ruhu Mai Tsarki kamar yadda muka karɓa." 48 Saboda haka ya ba da umarni a yi musu baftisma cikin sunan Yesu Kiristi. Sa'an nan suka roki Bitrus yã zauna da su na'yan kwanaki.

11 Manzanni da'yan'uwa ko'ina a Yahudiya suka ji cewa Al'ummai ma sun karɓi maganar Allah. 2 Saboda haka sa'ad da Bitrus ya haura zuwa Urushalima, masu bin da suke da kaciya suka zarge shi 3 suka ce, "Ka je gidan mutanen da suke marasa kaciya ka kuwa ci tare da su." 4 Bitrus ya fara yin musu bayani dalla-dalla yadda ya faru cewa, 5 "Ina a birnin Yoffa ina addu'a, sai ga wahayi ya zo mini. Na ga ana sauko da wani abu kamar babban mayafi daga sama ta kusurwansa huɗu, ya kuma sauko inda nake. 6 Na duba cikinsa na ga dabbobi masu ƙafa huɗu na duniya, da namun jeji, da masu ja da ciki, da kuma tsuntsayen sararin sama. 7 Sa'an nan na ji wata murya tana ce mini, 'Bitrus, ka tashi. Ka yanka ka ci.' 8 "Na amsa na ce, 'Sam, Ubangiji! Ban taɓa cin wani abu marar tsarki ko marar tsabta ba.' 9 "Sai muryar daga sama ta yi magana sau na biyu, ta ce, 'Kada ka ce da abin da Allah ya tsarkake marar tsarki.' 10 Wannan ya faru har sau uku, sa'an nan duk aka saƙe dauke shi zuwa sama. 11 "Nan take sai ga mutum uku da aka aika wurina daga Kaisariya a tsaye a ƙofar gidan da nake. 12 Ruhu ya ce mini kada in yi wata-wata game da tafiya tare da su. Waɗannan'yan'uwa guda shida su ma suka rako ni, muka kuwa shiga gidan mutumin. 13 Ya kuma gaya mana yadda wani mala'ika ya bayyana a gidansa ya ce masa, 'Ka aika zuwa Yoffa a kira Siman wanda ake ce da shi Bitrus. 14 Zai kawo maka saƙo wanda ta wurinsa kai da dukan iyalinka za ku sami ceto.' 15 "Na fara magana ke nan, sai Ruhu Mai Tsarki ya sauko musu yadda ya sauko mana a farko. 16 Sa'an

nan na tuna da abin da Ubangiji ya ce, ‘Yohanna ya yi baftisma da ruwa, amma za a yi muku baftisma daRuhu Mai Tsarki.’ 17 To, in Allah ya ba su kyauta yadda ya ba mu, mu da muka gaskata da Ubangiji Yesu Kiristi, wane ni da zan yi hamayya da Allah?’ 18 Sa’ad da suka ji haka, ba su kara yin fafa ba, suka kuma faukaka Allah, suna cewa, “To, fa, har Al’ummai ma Allah ya sa suka tuba zuwa rai.” 19 To, wadanda suka warwatsu saboda tsananin da ya tashi a kan batun Istifanus suka tafi har Funisiya, Saifurus da kuma Antiyok, suna ba da sakon ga Yahudawa kadai. 20 Amma wadansunsu kuwa, mutane daga Saifurus da Sairin, suka je Antiyok suka fara yi wa Hellenawa magana su ma, suna ba da labari mai dadi game da Ubangiji Yesu. 21 Hannun Ubangiji kuwa yana tare da su, mutane da yawan gaske kuwa suka gaskata suka juya ga Ubangiji. 22 Labari wannan abu ya kai kunnuwan ikkilisiya a Urushalima, sai suka aiki Barnabas zuwa Antiyok. 23 Da ya iso ya kuma ga tabbacin alherin Allah, sai ya yi farin ciki ya kuma karfafa su duka su tsaya da gaskiya cikin Ubangiji da dukan zukatansu. 24 Mutum ne nagari, cike da Ruhu Mai Tsarki da bangaskiya, mutane masu yawan gaske kuwa suka juya ga Ubangiji. 25 Sa’an nan Barnabas ya tafi Tarshish don ya nemi Shawulu, 26 sa’ad da ya same shi kuwa, sai ya kawo shi Antiyok. Ta haka shekara guda cur Barnabas da Shawulu suka yi suna taruwa da ikkilisiya, suka kuma koya wa mutane masu yawan gaske. A Antiyok ne aka fara kiran almajirai da suna Kirista. 27 A wannan lokaci wadansu annabawa sun zo Antiyok daga Urushalima. 28 Daya daga cikinsu mai suna Agabus, ya mife tsaye ya yi annabci ta wurin Ruhu cewa za a yi yunwa mai tsanani wadda za ta bazu a dukan duniyar Romawa (Wannan ya faru a zamanin mulkin Kalaudiyus.) 29 Kowanne a cikin almajiran, gwargwadon azancinsa, ya yanke shawara ya ba da gudummawa ga’yan’uwan da suke zama a Yahudiya. 30 Haka kuwa suka yi, suka aika da kyautarsa wa dattawan ikkilisiyar ta hannu Barnabas da Shawulu.

12 Kusan a wannan lokaci ne Sarki Hiridus ya kama wadansu da suke na ikkilisiya, da niyya ya tsananta musu. 2 Ya sa aka kashe Ya’kub, dan’uwan Yohanna, da takobi. 3 Sa’ad da ya ga wannan ya faranta wa Yahudawa rai, sai ya kama Bitrus shi ma. Wannan ya faru kwanakin Bikin Burodi Marar Yisti. 4 Bayan ya kama shi, sai ya sa shi a kurkuku, ya danfa shi a hannun soja hurhudu kashi hudu, don su yi gadinsa. Hiridus ya yi niyyar ya yi masa shari’a a gaban mutane bayan Bikin Ketarewa. 5 Saboda haka aka tsare Bitrus a kurkuku, amma ikkilisiya ta nace da addu’a ga Allah dominsa. 6 A daren da in gari ya waye da Hiridus yake niyyar kawo shi domin a yi masa shari’a, Bitrus yana barci tsakanin sojoji biyu, daure da sarfofi biyu, masu gadi kuma suna bakin kofa. 7 Ba zato ba tsammani sai mala’ikan Ubangiji ya bayyana haske kuma ya haskaka a dakin. Ya bugi Bitrus a gefe ya kuma tashe shi ya ce, “Maza, ka tashi!” Sarkokin kuwa suka zube daga hannuwansa. 8 Sa’an nan mala’ikan ya ce masa, “Ka sa rigunarka da takalmanka.” Bitrus kuwa ya sa. Mala’ikan ya fada masa cewa, “Ka yafa mayafinka ka bi ni.” 9 Bitrus ya bi shi suka fita kurkukun, amma bai ma san cewa abin da mala’ikan yake yi tabbatacce ne ba; yana tsammani wahayi yake gani. 10 Suka wuce masu gadi na farin da na biyu, suka kuma isa kofar karfe ta shiga birni. Kofar kuwa ta buɗe musu da kanta, suka kuma wuce. Sa’ad da suka yi tafiya tsawon wani titi, nan take mala’ikan ya bar shi. 11 Sai Bitrus ya dawo hankalinsa ya ce, “Yanzu na sani ba shakka Ubangiji ne ya aiki mala’ikansa ya cece ni daga hannun Hiridus da kuma dukan mugun fatan Yahudawa.” 12 Da ya gane haka, sai ya tafi gidan Maryamu uwar Yohanna, wanda ake kuma kira Markus, inda mutane da yawa suka taru suna addu’a. 13 Bitrus ya kwan’wasa kofar waje, sai wata mai aiki a gidan da ake kira Roda ta zo ta ji ko wane ne. 14 Da ta gane muryar Bitrus, ta cika da murna ta gudu ta koma ba tare da ta buɗe kofar ba, sai ta koma a guje ta ce da karfi, “Ga Bitrus a bakin kofa!” 15 Sai suka ce mata, “Kina hauka.” Da ta nace cewa shi ne, sai suka ce, “To, lalle, mala’ikansa ne.” 16 Amma Bitrus ya yi ta

ƙwanƙwasawa. Da suka buɗe ƙofar suka kuma gan shi, sai suka yi mamaki. **17** Bitrus ya yi musu alama da hannunsa su yi shiru sai ya bayyana yadda Ubangiji ya fitar da shi daga kurkuku. Ya ce, “Ku gaya wa Yakub da kuma’yan’uwa game da wannan,” sa’an nan ya tashi ya tafi wani wuri. **18** Da safe, hargitsin da ya tashi tsakanin sojojin ba ƙarami ba ne, a kan abin da ya sami Bitrus. **19** Bayan Hiridus ya neme shi bai same shi ba, sai ya tuhumi masu gadin, ya kuma ba da umarni a kashe su. Sa’an nan Hiridus ya tashi daga Yahudiya ya tafi Kaisariya ya kuma yi’yan kwanaki a can. **20** Yana da rashin jituwa da mutanen Taya da na Sidon; sai suka haɗa kai suka nemi ganawa da shi. Bayan suka sami goyon bayan Bilastus, amintaccen bawan sarki, sai suka nemi salama, domin sun dogara ga ƙasar sarkin don samun abincinsu. **21** A ranar da aka shirya Hiridus, sanye da kayan sarautarsa, ya zauna a gadon sarautarsa ya kuma ya wa mutanen jawabi. **22** Suka tã da murya suka ce, “Wannan muryar wani allah ne, ba ta mutum ba.” **23** Nan take, domin Hiridus bai yi wa Allah yabo ba, wani mala’ikan Ubangiji ya buge shi, tsutsotsi kuwa suka cinye shi ya kuma mutu. **24** Amma maganar Allah ta ci gaba da ƙaruwa ta kuma bazu. **25** Sa’ad da Barnabas da Shawulu suka kammala aikinsu, sai suka komo daga Urushalima, tare da Yohanna, wanda ake kira Markus.

13 A ikkilisiyar da take a Antiyok akwai waɗansu annabawa da malamai. Barnabas, Siman wanda ake kira Baƙi, Lusiyus mutumin Sairin, Manayen (wanda aka goya tare da Hiridus mai mulki), da kuma Shawulu. **2** Yayinda suna cikin sujada da azumi ga Ubangiji, Ruhu Mai Tsarki ya ce, “Ku keɓe mini Barnabas da Shawulu domin aikin da na kira su.” **3** Saboda haka bayan suka yi azumi da addu’a, sai suka dibiya musu hannuwansu a kansu suka sallame su. **4** Sai su biyu da Ruhu Mai Tsarki ya aika suka gangara zuwa Selusiya suka shiga jirgin ruwa daga can zuwa Saifurus. **5** Da suka isa Salamis, sai suka yi shelar maganar Allah a majami’un Yahudawa. Yohanna yana tare da su a matsayin mai taimakonsu. **6** Suka zaga

dukan tsibirin har sai da suka kai Bafos. A can suka sadu da wani mutumin Yahuda mai sihiri, annabin ƙarya, mai suna Bar-Yesu, **7** wanda yake ma’aikacin muƙaddas Sergiyus Bulus ne. Muƙaddas ɗin kuwa mai azanci ne ƙwarai, ya sa aka kira Barnabas da Shawulu don yana so ya ji maganar Allah. **8** Amma Elimas mai sihirin nan (domin ma’anar sunansa ke nan) ya yi hamayya da maganarsu ya kuma yi ƙofari ya juyar da muƙaddas ɗin daga bangaskiya. **9** Sai Shawulu, wanda kuma ake kira Bulus, cike da Ruhu Mai Tsarki, ya kafa wa Elimas ido ya ce, **10** “Kai ɗan Iblis ne abokin gāban dukan abin da yake daidai! Kana cike da kowane irin ruɗi da munafunci. Ba za ka daina karkata hanyoyin da suke daidai na Ubangiji ba? **11** Ga shi hannun Ubangiji yana gāba da kai. Za ka makance, kuma ba za ka ga rana ba har na wani lokaci.” Nan take, hazo da duhu suka sauko a kansa, ya yi ta lallubawa, yana neman wanda zai yi masa jagora. **12** Sa’ad da muƙaddas ɗin ya ga abin da ya faru, sai ya ba da gaskiya, gama ya yi mamaki a kan da koyarwa game Ubangiji. **13** Bulus da abokan tafiyarsa suka tashi daga Bafos a jirgin ruwa zuwa Ferga a Famfiliya inda Yohanna ya bar su ya koma Urushalima. **14** Daga Ferga kuwa suka ci gaba zuwa Antiyok na Fisidiya. A ranar Asabbaci sai suka shiga majami’a suka zauna. **15** Bayan an yi karatu daga cikin Doka, da kuma Annabawa, sai shugabannin majami’ar suka aika musu suka ce, “‘Yan’uwa, in kuna da wani saƙon ƙarfafawa domin jama’a, sai ku yi.” **16** Yana miƙewa tsaye, sai Bulus ya yi musu alama da hannu ya ce, “Mutanen Isra’ila da kuma ku Al’ummai da kuke wa Allah sujada, ku saurare ni! **17** Allahn mutanen Isra’ila ya zaɓi kakanninmu; ya kuma sa mutanen suka yi bunkasa yayinda suke zama a ƙasar Masar, da iko mai girma ya fitar da su daga ƙasar, **18** ya kuma jure da halinsu har shekara arba’in a cikin hamada, **19** ya tumɓuke ƙasashe bakwai a Kan’ana ya kuma ba da ƙasarsu gādo ga mutanensa. **20** Dukan wannan ya ɗauki kusan shekaru 450. “Bayan wannan, Allah ya ba su alƙalai har zuwa zamanin annabi Sama’ila. **21** Sa’an nan mutanen suka nemi a ba su sarki, Allah kuwa ya ba su Shawulu ɗan Kish, na

kabilar Benyamin, wanda ya yi mulki shekaru arba'in. 22 Bayan an kau da Shawulu, sai ya naɗa Dawuda ya zama sarkinsu. Ya kuma yi shaida game da shi cewa, 'Na sami Dawuda ɗan Yesse, mutum ne da nake so a zuciyata; shi zai aikata dukan abin da nake so.' 23 "Daga zuriyar mutumin nan ne Allah ya kawo wa Isra'ila Mai Ceto Yesu, kamar yadda ya yi alkawari. 24 Kafin zuwan Yesu, Yohanna ya yi wa'azin tuba da baftisma ga dukan mutanen Isra'ila. 25 Yayinda Yohanna yake kammala aikinsa ya ce, 'Wa kuke tsammani ni nake? Ba ni ne shi ba. A'a, amma yana zuwa bayana, wanda ko takalmansa ma ban isa in kunce ba.' 26 "Ya ku'yan'uwa,'ya'yan Ibrahim, da ku kuma Al'ummai masu tsoron Allah, a gare mu ne fa aka aiko wannan saƙon ceto. 27 Mutanen Urushalima da masu mulkinsu ba su gane da Yesu ba, duk da haka cikin hukunta shi suka cika kalmomin annabawan da ake karantawa kowane Asabbaci. 28 Ko da yake ba su same shi da wani dalilin da ya kai ga hukuncin kisa ba, suka roki Bilatus yā sa a kashe shi. 29 Sa'ad da suka aikata duk abin da aka rubuta game da shi, sai suka saukar da shi daga itacen suka kuma sa shi a kabari. 30 Amma Allah ya tashe shi daga matattu, 31 kuma kwanaki da yawa waɗanda suka yi tafiya tare da shi daga Galili zuwa Urushalima suka gan shi. Su ne yanzu shaidu ga mutanenmu. 32 "Muna gaya muku labari mai daɗi cewa abin da Allah ya yi wa kakanninmu alkawari, 33 ya cika mana, mu zuriyarsu, ta wurin tā da Yesu daga matattu. Kamar yadda yake a rubuce a cikin Zabura ta biyu cewa, "Kai Ɗana ne, yau na zama Uba a gare ka.' 34 Gaskiyar cewa Allah ya tā da shi daga matattu, a kan ba zai taɓa ruɓewa ba, an faɗe shi a cikin waɗannan kalmomi. "Zan ba ku tsarki da kuma tabbatattun albarkun da na yi wa Dawuda alkawari.' 35 Haka kuma aka faɗa a wani wuri. "Ba za ka yarda Mai Tsarkinka ya ruɓa ba.' 36 "Gama sa'ad da Dawuda ya gama hidimar nufin Allah a zamaninsa, sai ya yi barci; aka binne shi tare da kakanninsa jikinsa kuwa ya ruɓe. 37 Amma wanda Allah ya tā da daga matattu bai ruɓa ba. 38 "Saboda haka,'yan'uwana, ina so ku san cewa ta wurin Yesu ana sanar muku da gafarar zunubi. 39

Ta wurinsa kowa da ya gaskata an kuɓutar da shi daga dukan abin da Dokar Musa ba tā iya kuɓutar ba. 40 Ku lura kada abubuwan da annabawa suka faɗa su faru muku. 41 "Ku duba, ku masu ba'a, ku yi mamaki, ku hallaka, gama zan yi wani abu a zamaninku da ba za ku taɓa gaskatawa ba ko da wani ya gaya muku." 42 Bulus da Barnabas suna fita daga majami'ar ke nan, sai mutane suka gayyace su su fara yin maganan nan a kan waɗannan abubuwa a ranar Asabbaci mai zuwa. 43 Da aka sallami jama'a, Yahudawa da yawa da kuma waɗanda suka tuba suka shiga Yahudanci masu ibada suka bi Bulus da Barnabas, waɗanda suka yi magana musu suka kuma ƙarfafa su su ci gaba a cikin alherin Allah. 44 A ranar Asabbaci na biye kusan dukan birnin suka taru don su ji maganar Ubangiji. 45 Sa'ad da Yahudawa suka ga taron mutanen, sai suka cika da kishi suka yi ta munanan maganganu a kan abin da Bulus yake faɗi. 46 Sai Bulus da Barnabas suka amsa musu gabagadi, suka ce, "Ya zama mana dole mu yi muku maganar Allah da farko. Da yake kun ƙi ta ba ku kuma ga kun cancanci rai madawwami ba, to, za mu juya ga Al'ummai. (aiōnios g166) 47 Gama abin da Allah ya umarce mu ke nan cewa, "Na sa ka zama haske ga Al'ummai, don ka kawo cetona zuwa iyakokin duniya." 48 Sa'ad da Al'ummai suka ji haka, sai suka yi farin ciki suka ɗaukaka maganar Ubangiji; kuma duk waɗanda aka zaɓa don samun rai madawwami, suka gaskata. (aiōnios g166) 49 Maganar Ubangiji kuwa ta bazu a dukan yankin. 50 Amma Yahudawa suka zuga waɗansu mata masu tsoron Allah masu martaba da kuma waɗansu maza masu matsayi a gari. Suka tā da tsanani ga Bulus da Barnabas, suka kore su daga yankinsu. 51 Saboda haka suka karkade ƙurar ƙafafunsu don shaidar a kansu suka kuwa tafi Ikoniyum. 52 Masu bi kuwa suka cika da farin ciki da kuma Ruhu Mai Tsarki.

14 A Ikoniyum Bulus da Barnabas suka shiga majami'ar Yahudawa yadda suka saba. A can suka yi magana gabagadi har Yahudawa da Al'ummai masu yawa suka gaskata. 2 Amma Yahudawan da suka ƙi ba da gaskata, suka zuga

Al'ummai suka sa ɓata tsakaninsu da'yan'uwa. 3 Bulus da Barnabas kuwa suka daɗe sosai a can, suna magana gabagadi saboda Ubangiji, wanda kuwa ya tabbatar da saƙon alherinsa ta wurinsa su su aikata ayyuka da alamu masu banmamaki. 4 Mutanen birnin suka rarrabu, waɗansu suka goyi bayan Yahudawa, waɗansu kuma suka goyi bayan manzannin. 5 Yahudawa da Al'ummai tare da shugabanninsu suka kulla shawara a tsakaninsu, domin su wulaƙanta su su kuma jajjefe su da duwatsu. 6 Amma suka sami labari suka kuma gudu zuwa biranen Ikoniyum na Listira da Derbe da kuma ƙauyukan kewaye, 7 inda suka ci gaba da wa'azin labari mai daɗi. 8 A Listira kuwa akwai wani gurgu zaune a ƙafafunsa, wanda gurgu ne tun haihuwa, kuma bai taɓa tafiya ba. 9 Ya kasa kunne yayinda Bulus yake magana. Bulus kuma ya kafa masa ido, ya lura cewa yana da bangaskiyar da za ta warkar da shi 10 sai ya daga murya ya ce, "Tashi ka tsaya kan ƙafafunka!" Da jin haka, sai mutumin ya yi wuf ya kuma fara tafiya. 11 Sa'ad da taron suka ga abin da Bulus ya yi, sai suka ihu da harshen Likayoniyawa, suna cewa, "Alloli sun sauka mana da siffar mutane!" 12 Sai suka ba wa Barnabas, sunan Zeyus, Bulus kuma suka kira Hermes domin shi ne shugaban magana. 13 Firist na Zeyus, wanda haikalinsa ke bayan birni, ya kawo bijimai da furanni a kofofin birni domin shi da taron mutanen sun so su miƙa musu hadayu. 14 Amma da manzannin nan Barnabas da Bulus suka ji haka, sai suka yayyage tufafinsu suka ruga cikin taron, suna ihu suna cewa, 15 "Ya ku mutane, don me kuke yin haka? Ai, mu ma mutane ne kawai, 'yan adam ne kamar ku. Mun kawo muku labari mai daɗi ne, muna gaya muku ku juya daga waɗannan abubuwa banza, ku juyo ga Allah mai rai, wanda ya yi sama da ƙasa da teku da kuma dukan abin da yake cikinsu. 16 A zamanin da, ya bar dukan ƙasashe su yi yadda suka ga dama. 17 Duk da haka bai bar kansa babu shaida ba. Ya nuna alheri ta wurin ba ku ruwan sama da kuma amfanin gona a lokutansu; ya ba ku abinci mai yawa ya kuma cika zukatanku da farin ciki." 18 Ko da waɗannan kalmomi ma, da ƙyar suka hana jama'an nan yin musu

hadaya. 19 Sai waɗansu Yahudawa suka zo daga Antiyok da Ikoniyum suka sha kan taron. Suka jajjefi Bulus da duwatsu suka kuma ja shi bayan birni, suna tsammani ya mutu. 20 Amma bayan da almajiran suka taru kewaye da shi, sai ya tashi ya koma cikin birni. Kashegari shi da Barnabas suka tashi zuwa Derbe. 21 Suka yi wa'azin Labari mai daɗi a wannan birni, suka kuma sami almajirai da yawa. Sai suka koma Listira, Ikoniyum da kuma Antiyok, 22 suna gina almajirai suna kuma ƙarfafa su su tsaya da gaske cikin bangaskiya. Suka ce, "Sai da shan wahaloli masu yawa za mu shiga mulkin Allah." 23 Bulus da Barnabas suka naɗa musu dattawa a kowace ikkilisiya, tare da addu'a da azumi, suka miƙa su ga Ubangiji, wanda suka dogara da shi. 24 Bayan sun bi ta Fisidiya, sai suka zo cikin Famfiliya, 25 kuma sa'ad da suka yi wa'azi a Ferga, sai suka gangara zuwa Attaliya. 26 Daga Attaliya kuma suka shiga jirgin ruwa suka koma Antiyok, inda da aka danƙa su ga alherin Allah saboda aikin da suka kammala yanzu. 27 Da isarsu a can, sai suka tara ikkilisiya wuri ɗaya suka ba da rahoton duk abin da Allah ya aikata ta wurinsu da kuma yadda ya buɗe ƙofar bangaskiya domin Al'ummai. 28 Suka kuma jima a can tare da almajirai.

15 Waɗansu mutane suka gangara daga Yahudiya zuwa Antiyok suna kuma koya wa'yan'uwa cewa, "Sai ko an yi muku kaciya bisa ga al'ada da Musa ya koyar, in ba haka ba, ba za ku sami ceto ba." 2 Wannan ya kai Bulus da Barnabas suka shiga babban gardama da muhawwara da su. Saboda haka aka naɗa Bulus da Barnabas tare da waɗansu masu bi, su haura zuwa Urushalima don su ga manzanni da dattawa a kan wannan magana. 3 Ikkilisiya ta raka su suka tafi, yayinda suke ratsawa ta Funisiya da Samariya, suka ba da labari yadda Al'ummai suka tuba. Wannan labarin ya sa dukan'yan'uwa suka yi murna ƙwarai. 4 Sa'ad da suka isa Urushalima, sai ikkilisiya da manzanni da kuma dattawa suka marabce su, sai suka ba su rahoton dukan abin da Allah ya aikata ta wurinsu. 5 Sai waɗansu daga cikin masu bin da suke na ƙungiyar Farisiyawa suka

mife tsaye suka ce, “Dole ne a yi wa Al’ummai kaciya a kuma bukace su su yi biyayya da dokokin Musa.” 6 Sai manzanni da dattawa suka taru don su duba maganar. 7 Bayan aka yi muhawwara da sosai, sai Bitrus ya mife tsaye ya yi musu jawabi ya ce, “Yan’uwa, kun san cewa a kwanakin baya Allah ya yi zaɓe a cikinku don Al’ummai su ji daga leɓunana safon bishara su kuma gaskata. 8 Allah, wanda ya san zuciya, ya nuna cewa ya karɓe su ta wurin ba su Ruhu Mai Tsarki, kamar yadda ya ba mu. 9 Bai nuna bambanci tsakaninmu da su ba, gama ya tsarkake zukatansu ta wurin bangaskiya. 10 To, fa, don me kuke koƙari ku gwada Allah ta wurin ɗora wa almajiran nan kayan da mu ko kakanninmu ba mu iya ɗauka ba? 11 A’a! Mun gaskata cewa ta wurin alherin Ubangiji Yesu ne muka sami ceto, kamar yadda su ma suka samu.” 12 Sai duk taron suka yi tsit yayinda suke sauraron Barnabas da Bulus suna ba da labari game da ayyuka da kuma abubuwan banmamakin da Allah ya yi a cikin Al’ummai ta wurinsu. 13 Da suka gama, sai Yakub ya yi magana ya ce, “Yan’uwa, ku saurare ni. 14 Siman ya bayyana mana yadda Allah da farko ya nuna damuwarsa ta wurin ɗaukan mutane daga cikin Al’ummai su zama nasa. 15 Kalmomin annabawa sun yi daidai da wannan, kamar yadda yake a rubuce cewa, 16 “Bayan wannan zan koma in kuma saƙe gina tentin Dawuda da ya rushe. Kufansa zan saƙe gina, in kuma mai da shi, 17 don ragowar mutane su nemi Ubangiji, kuma duk Al’umman da suke kira bisa sunana, in ji Ubangiji, wanda yake yin waɗannan abubuwa’ 18 da aka sani tun zamanai. (aiōn g165) 19 “Saboda haka, a ganina, kada mu matsa wa Al’ummai waɗanda suke juyowa ga Allah. 20 A maimakon haka, ya kamata mu rubuta musu cewa, su guji abincin da alloli suka faɗantar, da fasikanci, da naman dabbar da aka murɗe da kuma jini. 21 Gama Musa ya yi wa’azi a kowace birni tun zamanin ɗā, ana kuma karanta shi a majami’u kowane Asabbaci.” 22 Sai manzanni da dattawa, tare da dukan ikkilisiya, suka yanke shawara su zaɓi waɗansu daga cikin mutanensu su kuma aike su zuwa Antiyok tare da Bulus da Barnabas. Sai suka zaɓi Yahuda (wanda ake kira Barsabbas) da kuma Sila, mutum biyu da suke shugabanni cikin’yan’uwa. 23 Tare da su suka aika da wannan wasifa. Daga manzanni da dattawa,’yan’uwanku. Zuwa ga Al’ummai masu bi a Antiyok, Suriya da Silisiya. Gaisuwa. 24 Mun ji cewa, waɗansu da sun fita daga cikinmu ba tare da izininmu ba suka kuma dame ku, suna tā da hankalinku ta wurin abin da suka ce. 25 Saboda haka dukanmu mun yarda mu zaɓi waɗansu mutane mu kuma aike su wurinku tare da kaunatatun abokanmu Barnabas da Bulus 26 mutanen da suka sa rayukansu cikin hatsari saboda sunan Ubangijinmu Yesu Kiristi. 27 Saboda haka muna aika Yahuda da Sila don su tabbatar muku da baki abin da muka rubuta. 28 Ya gamshe Ruhu Mai Tsarki da mu ma kada a ɗora muku nauyi fiye da na waɗannan abubuwa. 29 Ku guji abincin da aka yi wa alloli hadaya, da jini, da naman dabbar da aka murɗe da kuma fasikanci. Za ku kyauta in kun kiyaye waɗannan abubuwa. Ku huta lafiya. 30 Aka sallami mutanen sai suka gangara zuwa Antiyok, inda suka tara ikkilisiya wuri ɗaya suka ba da wasifa. 31 Mutanen suka karantata suka kuma yi farin ciki saboda saƙonta mai karfafawa. 32 Yahuda da Sila, waɗanda su kansu annabawa ne, suka yi magana sosai don su gina su kuma karfafa’yan’uwa. 33 Bayan suka yi’yan kwanaki a can, sai’yan’uwa suka sallame su da albarkar salama su dawo wurin waɗanda suka aike su. 35 Amma Bulus da Barnabas kuwa suka dakata a Antiyok, inda su da waɗansu da yawa suka yi koyarwa suka kuma yi wa’azin maganar Ubangiji. 36 Bayan’yan kwanaki sai Bulus ya ce wa Barnabas, “Mu koma mu ziyarci’yan’uwa a duk garuruwan da muka yi wa’azin bisharar Ubangiji mu ga yadda suke.” 37 Barnabas ya so Yohanna, wanda ake kira Markus ya tafi tare da su, 38 amma Bulus bai ga ya kyautu ya tafi da shi ba, domin ya yashe su a Famfiliya bai kuwa ci gaba tare da su a aikin ba. 39 Suka sami saɓanin ra’ayi tsakaninsu har suka rabu. Barnabas ya ɗauki Markus suka shiga jirgin ruwa zuwa Saifurus, 40 amma Bulus ya zaɓi Sila suka kuwa tashi, bayan’yan’uwa suka danƙa su ga alherin Ubangiji. 41 Ya ratsa ta Suriya da Silisiya, yana karfafa ikkilisiyoyi.

16 Bulus ya kai Derbe sa'an nan kuma zuwa Wata rana muna tafiya zuwa wurin yin addu'a, Listira, inda wani almajiri mai suna Timoti sai muka sadu da wata baranya mai ruhun aljani yake da zama, wanda mahaifiyarsa mutuniyar mai duba. Takan samo wa mutanenta kudi da Yahuda ce kuma mai bi ce, amma mahaifinsa yawa, duban da take yi. **17** Wannan yarinya mutumin Hellenawa ne. **2** 'Yan'uwa a Listira kuwa ta bi Bulus da kuma sauranmu, tana ihu da Ikoniyum sun yi magana mai kyau kwarai a tana cewa, "Wadannan mutane bayin Allah Mafi kansa. **3** Bulus ya so ya dauke shi a tafiyar, saboda 'Daukaka ne, suna sanar da ku hanyar ceto." haka ya yi masa kaciya, domin Yahudawan da **18** Ta yi ta fadin haka har kwanaki masu yawa. suke da zama a wurin, don duk sun san cewa A karshe Bulus ya damu kwarai sai ya juya ya mahaifinsa mutumin Hellenawa ne. **4** Yayinda ce wa aljanin, "A cikin sunan Yesu Kiristi na suke tafiya daga gari zuwa gari, suka dinga umarce ka, ka rabu da ita!" Nan take aljanin ba da shawarwarin da manzanni da dattawa ya rabu da ita. **19** Da iyayengijin baranyar suka a Urushalima suka zartar domin mutane su ga hanyar samun kudinsu ta toshe, sai suka kiyaye. **5** Saboda haka ikkilisiyoyi suka ginu kama Bulus da Sila suka ja su zuwa cikin kasuwa cikin bangaskiya suka kuma yi girma suka yi don su fuskanci hukuma. **20** Sai suka kawo su a ta karuwa kowace rana. **6** Bulus da abokan gaban alkalai suka ce, "Wadannan Yahudawa tafiyarsa suka zazzaga dukan yankin Firjiya ne, suna kuma birkitar mana da gari, **21** ta da Galatiya, don Ruhu Mai Tsarki ya hana su wurin koyar da al'adun da ba daidai ba ne mu yin wa'azi a lardin Asiya. **7** Da suka isa kan Romawa mu karba ko mu aikata." **22** Sai taron iyakar Misiya, suka yi kofari su shiga Bitiniya, suka fada wa Bulus da Sila gaba daya, alkalalan amma Ruhun Yesu bai yarda musu ba. **8** Saboda kuwa suka yi umarni a tube su a kuma yi musu haka suka ratsa Misiya suka zo Toruwas. **9** duka. **23** Bayan an yi musu bulala sosai, sai aka Da dare Bulus ya ga wahayin wani mutumin jefa su cikin kurkuku, aka umarci mai gadin Makidoniya yana tsaye yana rokonsa cewa, kurkukun ya tsare su da kyau. **24** Da karban "Ka zo Makidoniya ka taimake mu." **10** Bayan irin umarnan nan, sai ya sa su can cikin dakin Bulus ya ga wahayin, muka shirya nan take kurkuku na ciki-ciki, kuma ya daura kafafunsu mu tashi zuwa Makidoniya, mun tabbata cewa, a turu. **25** Wajen tsakar dare Bulus da Sila suna addu'a suna rera wa'okfi ga Allah, sauran'yan kurkuku kuwa suna sauraronsu. **26** Ba zato ba tsammani sai aka yi wata babbar girgizar kasa har tushen ginin kurkukun ya jijjiga. Nan da nan sai duk kofofin kurkukun suka bubbude, sarkofin kowa kuma suka gaballe. **27** Mai gadin kurkukun ya farka daga barci, sa'ad da ya ga kofofin kurkukun a bude, sai ya zare takobinsa yana shirin kashe kansa domin ya dauka'yan kurkukun sun gudu. **28** Amma Bulus ya yi ihu ya ce, "Kada ka yi wa kanka lahani! Dukanmu muna nan!" **29** Mai gadin kurkukun ya kira a kawo fitilu, ya ruga ciki ya fadi yana rawan jiki a gaban Bulus da Sila. **30** Sai ya fito da su waje ya kuma tambaye su ya ce, "Ranku ya dade, me zan yi domin in sami ceto?" **31** Suka amsa suka ce, "Ka gaskata da Ubangiji Yesu, za ka samu ceto, kai da iyalinka." **32** Sa'an nan suka yi masa maganar Ubangiji shi da kuma dukan sauran da suke a gidansa. **33** A wannan sa'a

na daren, mai gadin kurkukun ya ɗauke su ya wanke musu raunukansu; nan take aka yi masa baftisma da dukan iyalinsa. **34** Sai mai gadin kurkukun ya kawo su cikin gidansa ya ba su abinci; ya kuwa cika da murna don yā gaskata da Allah, shi da dukan iyalinsa. **35** Da gari ya waye, sai alƙalan suka aika ma'aikatansu wajen mai gadin kurkukun da umarni cewa, "Ka saki mutanen nan." **36** Sai mai gadin kurkukun ya gaya wa Bulus cewa, "Alƙalai sun ba da umarni a sake ku kai da Sila. Yanzu sai ku tafi. Ku sauka lafiya." **37** Amma Bulus ya ce wa ma'aikatan, "Sun yi mana dūka a fili ba tare da shari'a ba, ko da yake mu'yan ƙasar Roma ne, suka kuma jefa mu cikin kurkuku. Yanzu suna so su fitar da mu a boye? A'a! Sai dai su zo da kansu su rako mu waje." **38** Sai ma'aikatan suka faɗa wa alƙalan wannan, da suka ji cewa Bulus da Sila Romawa ne, sai suka ji tsoro. **39** Sai suka zo don su roƙe su, suka yi musu rakiya daga kurkukun, suna roƙonsu su bar birnin. **40** Bayan Bulus da Sila suka fita daga kurkukun, sai suka tafi gidan Lidiya, inda suka sadu da'yan'uwa suka kuma ƙarfafa su. Sa'an nan suka tafi.

17 Da suka bi ta Amfifolis da Afolloniya, sai suka isa Tessalonika, inda akwai majami'ar Yahudawa. **2** Kamar yadda ya saba, Bulus ya shiga majami'ar, ranakun Asabbaci uku ya yi ta yin muhawwara da su daga cikin Nassosi, **3** yana musu bayani da tabbatarwa cewa dole Kiristi ya sha wahala ya kuma tashi daga matattu. Ya kuma ce, "Wannan Yesu da nake sanar muku shi ne Kiristi." **4** Waɗansu Yahudawa suka amince suka kuma bi Bulus da Sila, haka ma Hellenawa da yawa masu tsoron Allah da kuma manyan mata ba kaɗan ba. **5** Amma Yahudawa suka yi kishi; saboda haka suka tattara'yan iska daga kasuwa, suka shirya wata ƙungiya, suka tā da tarzoma a birni. Suka ruga zuwa gidan Yason suna neman Bulus da Sila don su kawo su a gaban taron. **6** Amma da ba su same su ba, sai suka ja Yason da waɗansu'yan'uwa zuwa gaban mahukuntan birnin, suna ihu suna cewa, "Waɗannan mutanen da suke tā da fitina ko'ina a duniya sun iso nan, **7** Yason kuwa ya karɓe su a gidansa. Dukansu suna karya dokokin Kaiser,

suna cewa akwai wani sarki, wanda ake kira Yesu." **8** Da suka ji haka, sai hankalin taron da na mahukuntan birnin ya tashi. **9** Sai suka sa Yason da sauran su biya kuɗin saki sa'an nan suka sallame su. **10** Da dare ya yi, sai'yan'uwa suka sallami Bulus da Sila su tafi Bereya. Da suka isa can, sai suka shiga majami'ar Yahudawa. **11** Bereyawa kuwa sun fi Tessalonikawa hankali, gama sun karɓi sakon da marmari ƙwarai, suka kuma yi ta yin bincike Nassosi kowace rana su ga ko abin da Bulus ya faɗa gaskiya ne. **12** Yahudawa da yawa suka gaskata, haka ma waɗansu manyan matan Hellenawa da kuma mazan Hellenawa da yawa. **13** Da Yahudawan da suke a Tessalonika suka ji cewa Bulus yana wa'azin maganar Allah a Bereya, sai suka je can ma, suna zuga taro suna kuma tā da hankalinsu. **14** Nan da nan'yan'uwa suka sa Bulus yā tafi bakin teku, amma Sila da Timoti suka dakata a Bereya. **15** Mutanen da suka raka Bulus kuwa suka kawo shi Athens sa'an nan suka dawo da umarnai wa Sila da Timoti cewa su zo wurinsa da gaggawa. **16** Yayinda Bulus yake jiransu a Athens, ya damu ƙwarai da ya ga birnin cike da gumaka. **17** Saboda haka ya yi ta muhawwara a majami'a da Yahudawa da kuma Hellenawa masu tsoron Allah, haka kuma da waɗanda yake tararwa a bakin kasuwa. **18** Wata ƙungiyar Afikuriya da kuma masu bin ussan ilimin Sitoyik suka fara gardama da shi. Waɗansunsu suka ce, "Mene ne mai surutun nan yake ƙoƙarin faɗi?" Waɗansu suka ce, "Kamar yana wa'azin bakin alloli ne." Sun faɗa haka ne domin Bulus yana wa'azin labari mai daɗi game da Yesu da kuma tashin matattu. **19** Sai suka ɗauke shi suka kawo shi wurin taron Areyofagus, inda suka ce masa, "Ko za mu san mene ne sabon koyarwan nan ya fansa da kake yi? **20** Kana kawo mana ra'ayoyin da suke baƙo a gare mu, kuma muna so mu san mene ne suke nufi." **21** (Duk Atenawa da baƙin da suke zama a can suna zaman kashe wando ne kawai kuma ba abin da suke yi sai dai taɗi da kuma jin sababbin ra'ayoyi.) **22** Sai Bulus ya miƙe tsaye a tsakiyar taron Areyofagus ya ce, "Ya ku mutanen Athens! Na dai lura cewa ta kowace hanya ku masu addini ne ƙwarai. **23** Gama sa'ad da nake zagawa, na lura da kyau

da abubuwan da kuke bauta wa, har ma na tarar da wani bagade da wannan rubutu, Ga Allahn da ba a sani ba. To, abin nan da kuke yi wa sujada a matsayin abin da ba ku sani nan ba shi ne zan sanar da ku. **24** "Allahn da ya halicci duniya da kome da yake cikinta shi ne Ubangijin sama da fasa, ba ya kuma zama a haikalin da aka gina da hannuwa. **25** Ba a kuma yin masa hidima da hannun mutum, sai ka ce mai bukatan wani abu, domin shi kansa ne ke ba wa dukan mutane rai da numfashi da kuma kome. **26** Daga mutum ɗaya, ya halicci kowace al'ummar mutane, don su zauna a duk duniya; shi ne kuma ya kaddara lokuta bisa ga tsarinsu da kuma inda za su kasance. **27** Allah ya yi wannan domin mutane su neme shi mai yiwuwa kuma su lalluba su same shi, ko da yake ba shi da nisa daga kowannenmu. **28** 'Gama a cikinsa ne muke rayuwa muke motsi muka kuma kasance.' Yadda waɗansu mawaƙanku suka ce, 'Mu zuriyarsa ce.' **29** "Saboda haka da yake mu zuriyar Allah ce, kada mu yi tsammani cewa kamannin Allah yana kama da zinariya ko azurfa ko dutse, siffar da mutum ya fago ta wurin dabararsa. **30** A dā Allah ya kawar da Allah ya kawar da kai ga zamanin jahilci, amma yanzu ya umarci dukan mutane a ko'ina su tuba. **31** Gama ya sa ranar da zai yi wa duniya shari'a da adalci ta wurin mutumin da ya naɗa. Ya riga ya ba da tabbacin wannan ga dukan mutane ta wurin tā da shi daga matattu." **32** Sa'ad da suka ji maganar tashin matattu, waɗansunsu suka yi tsaki, amma waɗansu suka ce, "Muna so mu fara jin ka a kan wannan batu." **33** Da wannan, Bulus ya bar Majalisar. **34** Waɗansu mutane kima suka zama mabiyar Bulus suka kuwa gaskata. A cikinsu kuwa akwai Diyonasiyus ɗan Majalisar Areyofagus, haka kuma wata mace mai suna Damaris, da waɗansu dai haka.

18 Bayan haka, Bulus ya bar Atens ya tafi Korint. **2** A can ya sadu da wani mutumin Yahuda mai suna Akwila, ɗan garin Fontus, wanda ya je can ba da daɗewa ba daga Italiya tare da matarsa Firiskila, gama Kalaudiyus ya umarci dukan Yahudawa su bar Roma. Sai Bulus ya tafi yā gan su, **3** da yake shi ma

mai dinkin tenti ne kamar su, sai ya zauna ya yi aiki tare da su. **4** Kowace Asabbaci kuwa yakan yi muhawwara a majami'a, yana kofari yā rinjayi Yahudawa da Hellenawa. **5** Sa'ad da Sila da Timoti suka iso daga Makidoniya, sai Bulus ya ba da kansa ga yin wa'azi kaɗai, yana tabbatar wa Yahudawa cewa Yesu shi ne Kiristi. **6** Amma sa'ad da Yahudawa suka yi hamayya da Bulus suka kuma shiga zaginsa, sai ya karkade tufafinsa a cikin rashin yarda, ya ce musu, "Alhakinku yana a kanku! Ba ni da wani laifi. Daga yanzu zan tafi wajen Al'ummai." **7** Sai Bulus ya bar majami'ar ya kuma tafi kofar da take kusa da gidan Titus Yustus, mai yi wa Allah sujada. **8** Kirisbus, shugaban majami'a, da dukan iyalinsa suka gaskata Ubangiji; Korintiyawa masu yawa kuwa da suka ji shi suka gaskata, aka kuwa yi musu baftisma. **9** Wata rana da dad dare, Ubangiji ya yi magana da Bulus a cikin wahayi ya ce, "Kada ka ji tsoro; ka ci gaba da yin magana, kada ka yi shiru. **10** Gama ina tare da kai, ba kuma wanda zai faɗa maka ya cuce ka, domin ina da mutane da yawa a wannan birni." **11** Saboda haka Bulus ya zauna a nan har shekara ɗaya da rabi, yana koya musu maganar Allah. **12** Yayinda Galliyo yake muƙaddas Akayya, Yahudawa suka haɗa kai suka tasar wa Bulus, suka kuwa kawo shi cikin kotu. **13** Suka yi zarge cewa, "Wannan mutum yana rarrashin mutane su yi wa Allah sujada a hanyoyin da suka saɓa wa doka." **14** A daidai sa'ad da Bulus yana shirin yin magana, sai Galliyo ya ce wa Yahudawan, "Da a ce ku Yahudawa kuna gunaguni game da munafunci, ko kuma wani babban laifi, da sai in iya sauraronku. **15** Amma da yake ya shafi gardama ce game da kalmomi da sunaye da kuma dokarku, sai ku ji da ita da kanku. Ni ba zan zama mai shari'a kan irin waɗannan abubuwa ba." **16** Saboda haka ya kore su. **17** Sai duk suka juya kan Sostenes shugaban majami'a suka yi masa dūka a gaban kotun. Amma Galliyo ko yā kula. **18** Bulus kuwa ya ci gaba da zama a Korint na'yan kwanaki. Sa'an nan ya bar'yan'uwa ya shiga jirgin ruwa zuwa Suriya tare da Firiskila da Akwila. Kafin ya tashi, ya aske kansa a Kenkireya saboda alkawarin da ya yi. **19** Suka isa Afisa, inda Bulus ya bar

Firiskila da Akwila. Shi kansa ya shiga majami'a ya kuma yi muhawwara da Yahudawa. 20 Sa'ad da suka roke shi ya fara'yan kwanaki da su, bai yarda ba. 21 Amma da yake barin wurin, ya yi alkawari cewa, "Zan dawo in Allah ya yarda." Sa'an nan ya tashi daga Afisa a jirgin ruwa. 22 Sa'ad da ya sauka a Kaisariya, sai ya haura ya gai da ikkilisiya sa'an nan ya gangara zuwa Antiyok. 23 Bayan ya yi'yan kwanaki a Antiyok, Bulus ya tashi daga can ya zaga ko'ina a yankin Galatiya da Firjiya, yana karfafa dukan almajirai. 24 Ana cikin haka sai wani mutumin Yahuda mai suna Afollos, dan kasar Alekzandariya, ya zo Afisa. Shi masani ne, yana da cikakken sani na Nassosi. 25 An horar da shi a hanyar Ubangiji, ya kuma himma kwarai a magana, ya kuma yi koyarwa game da Yesu, daidai, ko da yake baftismar Yohanna ce kadai ya sani. 26 Sai ya fara magana gabagadi a majami'a. Sa'ad da Firiskila da Akwila suka ji shi, sai suka gayyace shi gidansu suka fara bayyana masa hanyar Allah sosai. 27 Sa'ad da Afollos ya so ya tafi Akayya, sai'yan'uwa suka karfafa shi suka kuma rubuta wa almajiran da suke can da su marabce shi. Da isowarsa, ya zama da taimako kwarai ga waɗanda ta wurin alheri suka gaskata. 28 Gama da kwazo ya karyata Yahudawa a muhawwara a fili, yana tabbatar daga Nassosi cewa Yesu shi ne Kiristi.

19 Lokacin da Afollos yake a Korint, Bulus ya bi hanyar da ta ratsa ta Asiya ya zo Afisa. A can ya sadu da waɗansu almajirai, 2 sai ya tambaye, su ya ce, "Kun karfi Ruhu Mai Tsarki sa'ad da kuka gaskata?" Suka amsa suka ce, "A'a, ba mu ma san akwai Ruhu Mai Tsarki ba." 3 Saboda haka Bulus ya yi tambaya ya ce, "To, wace baftisma aka yi muku?" Suka ce, "Baftismar Yohanna." 4 Bulus ya ce, "Ai, baftismar Yohanna, baftisma ce ta tuba. Ya ce wa mutane su gaskata a wani wanda yake zuwa bayansa, wato, Yesu." 5 Da ji wannan, sai aka yi musu baftisma a cikin sunan Ubangiji Yesu. 6 Da Bulus ya dibiya musu hannuwansa, sai Ruhu Mai Tsarki ya sauka musu, suka kuwa yi magana da harsuna, suka kuma yi annabci. 7 Mutane kuwa su wajen mutum goma sha biyu ne. 8

Bulus ya shiga majami'a ya yi magana gabagadi a can na watanni uku, yana muhawwara yana kuma rinjayarsu game da mulkin Allah. 9 Amma waɗansunsu suka taurara; suka ki su gaskata kuma a gaban jama'a suka yi bakar magana game da Hanyar. Bulus kuwa ya bar su. Ya tafi tare da almajirai ya dinga tattaunawa da su kullum a babban dakin jawabi na Tirannus. 10 Wannan ya ci gaba har shekara biyu, sai da ya sa dukan Yahudawa da Hellenawa da suke zaune a lardin Asiya suka ji maganar Ubangiji. 11 Allah ya yi ayyukan banmamakin da suka wuce misali ta hannu Bulus, 12 har ma ana kai hankicif da adikan da suka taɓa jikinsa wa marasa lafiya, suka kuwa warke daga cututtukansu mugayen ruhohi kuma suka rabu da su. 13 Waɗansu Yahudawa masu yawo gari-gari suna fitar da mugayen ruhohi suka yi kofari su yi amfani da sunan Ubangiji Yesu a kan waɗanda suke da aljanu. Suna cewa, "A cikin sunan Yesu wanda Bulus yake wa'azi, na umarce ku, ku fito." 14 'Ya'ya bakwai maza na Sikeba, wani babban firist na Yahudawa, suna yin haka. 15 Wata rana mugun ruhu ya amsa musu ya ce, "Yesu kam na sani, Bulus kuma na sani, amma ku kuma su wane ne?" 16 Sai mutumin da yake da mugun ruhun ya faɗa musu ya sha karfinsu duka. Ya yi musu dukan tsiya har suka fita a guje daga gidan tsirara jini yana zuba. 17 Da Yahudawa da Hellenawan da suke zama a Afisa suka ji wannan labari sai duk tsoro ya kama su, aka kuwa darjanta sunan Ubangiji Yesu kwarai. 18 Da yawa cikin waɗanda suka gaskata yanzu suka zo a fili suka furta mugayen ayyukansu. 19 Waɗansu masu yin sihiri suka kawo nadaddun littattafansu wuri ɗaya suka kuwa kone su a gaban jama'a. Sa'ad da aka lissafta yawan kudin nadaddun littattafan nan, sai jimillar ta kai darik dubu hamsin. 20 Ta haka maganar Ubangiji ta bazu ko'ina ta kuma yi karfi. 21 Bayan dukan wannan ya faru, sai Bulus ya yanke shawara ya ratsa Makidoniya da Akayya in za shi Urushalima. Ya kuma ce, "Bayan na tafi can, dole in ziyarci Roma ita ma." 22 Sai ya aiki biyu daga cikin masu taimakonsa, Timoti da Erastus, zuwa Makidoniya, yayinda shi kuwa ya dan dakata a lardin Asiya. 23 Kusan wannan

lokaci sai aka yi wani babban hargitsi game da wannan Hanyar. **24** Wani maƙerin azurfa, mai suna Demetiriyus wanda yake ƙera siffar ɗakunan tsafin Artemis da azurfa, ba ƙaramin ciniki yake kawo wa mutane masu sana'an nan ba. **25** Sai ya tara su wuri ɗaya, tare da masu irin wannan sana'ar ya ce, "Ku jama'a, kun san muna samun kuɗin shiga sosai daga wannan sana'a. **26** Kuma kuna ji kuna gani yadda Bulus ɗin nan ya shawo kan mutane da yawa ya kuma sa suka baude a nan a Afisa da dukan lardin Asiya. Yana cewa alloli da mutum ya ƙera ba alloli ba ne ko kaɗan. **27** Akwai hatsari, ba kawai cewa sana'armu za ta rasa sunanta mai daraja ba, amma za a yi banza da ɗakin tsafin Artemis alliyarmu mai girma, alliyar kanta wadda ake bauta a ko'ina a yankin Asiya da kuma duniya, za a raba ta da darajarta." **28** Da suka ji haka, sai suka yi fushi ƙwarai suka fara ihu suna cewa, "Girma ta tabbata ga Artemis ta Afisawa!" **29** Jim kaɗan sai hayaniya ta tashi a dukan birnin. Sai mutane suka caƙe Gayus da Aristarkus, abokan tafiyar Bulus daga Makidoniya, suka ruga da zuwa fili da nufi ɗaya. **30** Bulus ya so ya bayyana a gaban taron, amma almajirai ba su bar shi ba. **31** Har waɗansu shugabannin lardin ma, abokan Bulus, suka aika masa suna roƙonsa kada ya kuskura ya shiga filin nan. **32** Taron kuwa ya ruɗe. Waɗansu suna ihu suna ce abu kaza, waɗansu kuma wani abu dabam. Yawancin mutane kuma ba su ma san abin da ya sa suke a wurin ba. **33** Yahudawa suka tura Alekzanda gaba, sai waɗansu a taron suka riƙa yin masa ihu. Sai ya ɗaga hannu don a yi shiru don ya ƙare kansa a gaban mutane. **34** Amma sa'ad da suka gane shi mutumin Yahuda ne, sai duk suka yi ihu gaba ɗaya na kusa sa'a biyu, suna cewa, "Girma ta tabbata ga Artemis ta Afisawa!" **35** Sai magatakardar birnin ya sa taron su yi shiru, sa'an nan ya ce, "Mutanen Afisa, ashe duk duniya ba ta san cewa birnin Afisa ce mai lura da haikalin Artemis mai girma da kuma siffarta da ya faɗi daga sama ba? **36** Saboda haka, da yake ba dama a yi musun wannan gaskiya, ya kamata ku natsu kada ku yi kome da garaje. **37** Kun kawo mutanen nan a nan, gashi kuwa ba su yi fashin haikali ba, ba su

kuwa saɓa wa alliyarmu ba. **38** To, in haka ne, in Demetiriyus da abokan sana'arsa suna da wata magana game da wani ai, kotuna suna nan a buɗe, akwai kuma muƙaddasai. Suna iya kai ƙara. **39** In kuma akwai wani abu har yanzu da kuke so ku kawo, dole a daidaita shi a majalisa. **40** Yadda yake a yanzu, muna a hatsarin amsa zargin ta da hargitsi saboda abin da ya faru yau. Da yake ba za mu iya ba da dalilin da ya sa aka yi wannan hargitsi ba." **41** Bayan da ya faɗi haka, sai ya sallami taron.

20 Sa'ad da hayaniyar ta kwanta, sai Bulus ya aika a kira almajiran, kuma bayan ya ƙarfafa su, sai ya yi bankwana ya tafi Makidoniya. **2** Ya ratsa wurin yana ƙarfafa mutanen da kalmomi masu yawa, a ƙarshe kuma ya kai Giris, **3** inda ya zauna wata uku. Da yake Yahudawa sun kulla masa makirci, a lokacin da yake shirin tashi cikin jirgin ruwa zuwa Suriya, sai ya yanka shawara ya koma ta Makidoniya. **4** Sai Sofater ɗan Fairrus daga Bereya, Aristarkus da Sekundus daga Tessalonika, Gayus daga Derbe, Timoti ma, da Tikikus da Turofimus daga lardin Asiya suka tafi tare da shi. **5** Waɗannan mutane suka sha gaba suka kuma jira mu a Toruwas. **6** Amma muka tashi daga Filibbi a jirgin ruwa bayan Bikin Burodi Marar Yisti bayan kuma kwana biyar muka sadu da sauran a Toruwas, inda muka zauna kwana bakwai. **7** A ranar farko ta mako muka taru wuri ɗaya don gutsuttsura burodi. Bulus ya yi wa mutane magana, don yana niyyar tashi kashegari, sai ya yi ta yin magana har tsakar dare. **8** Akwai fitilu da yawa a ɗakin gidan saman da muka taru. **9** Akwai wani saurayi zaune a taga mai suna Yitikus, wanda barci mai nauyi ya ɗauke shi yayinda Bulus yake ta tsawaita magana. Sa'ad da yake barci, sai ya faɗi daga gidan sama a hawa ta uku aka kuma ɗauke shi matacce. **10** Sai Bulus ya sauka, ya miƙe a kan saurayin ya rungume shi ya ce, "Kada ku damu, yana da rai!" **11** Sai ya koma ɗakin da yake a gidan sama, ya gutsuttsura burodi ya kuma ci. Bayan ya yi magana har gari ya waye, sai ya tafi. **12** Mutanen suka ɗauki saurayin da rai zuwa gida suka kuma ta'azantu ƙwarai da gaske. **13** Mu kuwa muka ci

gaba zuwa jirgin ruwan muka tashi muka nufi Assos inda za mu dauki Bulus. Ya yi wannan shirin don zai tafi can da kafa. 14 Da ya same mu a Assos, sai muka dauke shi a jirgin ruwan muka zo Mitilen. 15 Kashegari muka tashi cikin jirgin ruwa daga can muka zo gefen Kiyos. Kwana daya bayan wannan, sai muka ketare zuwa Samos, kashegari kuma muka iso Miletus. 16 Bulus ya yanke shawara ya wuce Afisa a jirgin ruwa don kada ya bata lokaci a lardin Asiya, gama yana sauri ya kai Urushalima, in ya yiwu ma, a ranar Fentekos. 17 Daga Miletus, Bulus ya aika zuwa Afisa a kira dattawan ikkilisiya. 18 Da suka iso, sai ya ce musu, "Kun san irin zaman da na yi tun lokacin da na zauna da ku, daga ranar farkon da na zo cikin lardin Asiya. 19 Na bauta wa Ubangiji da matuƙar tawali'u har da hawaye, da gwagwarmaya iri-irin da na sha game da makircin Yahudawa. 20 Kun san cewa ban yi wata-wata yin muku wa'azi game da duk abin da zai amfane ku ba amma na koyar da ku a fili da kuma gida-gida. 21 Na yi shela ga Yahudawa da Hellenawa cewa dole su juye ga Allah cikin tuba su kuma amince da Ubangijinmu Yesu. 22 "Yanzu kuma Ruhu ya tilasta ni, za ni Urushalima, ba tare da sanin abin da zai faru da ni a can ba. 23 Na dai san cewa a kowace birni Ruhu Mai Tsarki yakan gargade ni cewa kurkuku da shan wuya suna jirana. 24 Amma ni ban dauki raina a bakin kome ba, in dai zan iya gama tserena in kuma kammala aikin da Ubangiji Yesu ya ba ni aikin shaida bisharar alherin Allah. 25 "Yanzu na san cewa ba ko daya daga cikinku wanda na zazzaga ina muku wa'azin mulkin Allah da zai saƙe ganina. 26 Saboda haka, ina muku shela a yau cewa ba ni da alhakin kowa a kaina. 27 Gama ban yi wata-wata a sanar muku dukan nufin Allah ba. 28 Ku lura da kanku da dukan garken da Ruhu Mai Tsarki ya sa ku ku zama masu kula da shi. Ku zama masu kiwon ikkilisiyar Allah, wadda ya saya da jininsa. 29 Na san cewa bayan na tafi, mugayen kyarketai za su shigo cikinku ba za su kuwa kyale garken ba. 30 Ko cikinku ma mutane za su taso su karkatar da gaskiya don su jawo wa kansu almajirai. 31 Saboda haka ku zauna a faɗaƙe! Ku tuna cewa

shekara uku, dare da rana ban taɓa fasa yin wa kowannenku gargadi ba, har da hawaye. 32 "To, yanzu na danƙa ku ga Allah da kuma ga maganar alherinsa, wadda za ta iya gina ku ta kuma ba ku gaɗo a cikin dukan waɗanda aka tsarkake. 33 Ban yi kyashin azurfa ko zinariya ko tufafin kowa ba. 34 Ku kanku kun san cewa hannuwan nan nawa sun biya mini bukatuna da kuma na abokan aikina. 35 Cikin kowane abin da na yi, na nuna muku cewa da irin wannan aiki tukuru don mu taimaki marasa karfi, muna tunawa da kalmomin da Ubangiji Yesu kansa ya ce, 'Bayarwa ta fi karɓa albarka.'" 36 Da ya faɗi haka, ya durƙusa tare da dukansu ya yi addu'a. 37 Sai dukansu suka yi kuka suka rungume shi, suka kuma yi masa sumba. 38 Abin da ya fi sa su baƙin ciki shi ne maganarsa da ya ce, ba za su kara ganin fuskarsa ba. Sai suka raka shi zuwa wajen jirgin ruwa.

21 Bayan muka rabu da su da kyar, sai muka shiga jirgin ruwa, muka miƙe zuwa Kos. Kashegari muka tafi Rods daga can kuma muka je Fatara. 2 Sai muka sami wani jirgin ruwa da zai ketare zuwa Funisiya, sai muka shiga muka kama tafiya. 3 Bayan muka hangi Saifurus muka wuce shi ta kudu, sai muka ci gaba zuwa Suriya. Muka sauka a Taya, inda jirgin ruwanmu zai sauke kayansa. 4 Da muka sami almajirai a can, sai muka zauna da su kwana bakwai. Ta wurin Ruhu, suka yi koƙari su hana Bulus wucewa zuwa Urushalima. 5 Amma da lokacin tashinmu ya yi, sai muka tashi muka ci gaba da tafiyarmu. Dukan almajirai da matansu da'ya'yansu suka raka mu har bayan birni, a can kuwa a bakin teku muka durƙusa muka yi addu'a. 6 Bayan mun yi bankwana da juna, sai muka shiga jirgin ruwa, su kuwa suka koma gida. 7 Muka ci gaba da tafiyarmu daga Taya muka sauka a Tolemays, inda muka gai da'yan'uwa muka yi kwana daya tare da su. 8 Da muka tashi kashegari, sai muka isa Kaisariya muka kuma sauka a gidan Filibus mai bishara, daya daga cikin Bakwai ɗin nan. 9 Yana da'ya'ya huɗu'yan mata da ba su yi aure ba, waɗanda suka yi annabci. 10 Bayan muka yi'yan kwanaki da dama a can, sai wani annabin da ake kira Agabus ya gangaro

daga Yahudiya. **11** Da ya zo wurinmu, sai ya ɗauki ɗamarar Bulus, ya ɗaura hannuwansa da kafafunsa da ita sa'an nan ya ce, "Ruhu Mai Tsarki ya ce, 'Haka Yahudawan Urushalima za su daure mai wannan ɗamara su kuma ba da shi ga Al'ummai.'" **12** Sa'ad da muka ji haka, sai mu da mutanen da suke can muka roki Bulus kada yā je Urushalima. **13** Sai Bulus ya amsa ya ce, "Don me kuke kuka kuna kuma bata mini zuciyā? A shirye nake ba ma a daure ni kawai ba, amma har ma in mutu a Urushalima saboda sunan Ubangiji Yesu." **14** Da dai ya ki rarrasuwa, muka yi shiru, muka ce, "Bari Ubangiji yā yi nufinsa." **15** Bayan haka, sai muka shirya muka kuma haura zuwa Urushalima. **16** Waɗansu almajirai daga Kaisariya suka raka mu suka kawo mu gidan Minason, inda za mu sauka. Shi mutumin Saifurus ne kuma ɗaya daga cikin almajirai na farko. **17** Sa'ad da muka zo Urushalima, yan'uwa suka karɓe mu da murna. **18** Kashegari Bulus da sauranmu muka tafi domin mu ga YaKub, dukan dattawan kuwa suna nan. **19** Bulus ya gaishe su ya kuma ba su rahoto dalla-dalla a kan abin da Allah ya yi a cikin Al'ummai ta wurin aikinsa. **20** Da suka ji haka, sai suka yabi Allah. Sa'an nan suka ce wa Bulus, "Ka gani ɗan'uwa, yawan dubban Yahudawan da suka gaskata, kuma dukansu masu himma ne a wajen bin doka. **21** An sanar da su cewa kana koya wa dukan Yahudawan da suke zama a cikin Al'ummai cewa su juye daga Musa, kana kuma faɗa musu kada su yi wa'ya'yansu kaciya ko su yi rayuwa bisa ga al'adunmu. **22** To, me za mu yi ke nan? Lalle za su ji cewa ka iso, **23** saboda haka, ka yi abin da muka faɗa maka. Akwai mutum huɗu tare da mu da suka yi alkawari. **24** Ka ɗauki waɗannan mutane, ka tafi da su ku tsarkaka gaba ɗaya, ka kuma biya musu kome don su samu su yi aski. Ta haka kowa zai sani babu gaskiya a waɗannan rahotanni game da kai, za a kuma ga cewa kai kanka kana kiyaye dokar. **25** Game da Al'ummai masu bi kuwa, mun yi musu wasiƙa a kan shawararmu cewa su guji abincin da aka miƙa wa gumaka, da jini, da naman dabbar da aka maƙure da kuma fasikanci." **26** Kashegari, sai Bulus ya ɗauki mutanen ya kuma tsarkake kansa tare da su.

Sa'an nan ya tafi haikali domin yā sanar da ranar cikas tsarkakewarsu da kuma ranar da za a ba da sadaka domin kowannensu. **27** Da kwana bakwai ɗin suka yi kusan cika, waɗansu Yahudawa daga lardin Asiya suka ga Bulus a haikali. Sai suka zuga taron duka, suka kama shi, **28** suna ihu suna cewa "Mutanen Isra'ila ku taimake mu! Ga mutumin da yake koya wa dukan mutane ko'ina cewa su ki mutanenmu da dokarmu da kuma wannan wuri. Ban da haka ma, ya kawo Hellenawa a cikin filin haikali ya ƙazantar da wurin nan mai tsarki." **29** (Da ma can sun ga Turofimus mutumin Afisa a birni tare da Bulus suka yi tsammani Bulus ya kawo shi filin haikali.) **30** Duk birnin ya ruɗe, mutane suka zaburo da gudu daga kowane gefe. Suka kama Bulus, suka ja shi daga haikali, nan da nan aka rurrufe kofofi. **31** Yayinda suke koƙari su kashe shi, sai labari ya kai ga shugaban ƙungiyar sojan Roma cewa birnin Urushalima duk ta hargitse. **32** Nan da nan ya dibi waɗansu hafsohi da sojoji suka gangara a guje wurin taron. Da masu hargitsin suka ga shugaban ƙungiyar sojan da sojojinsa, sai suka daina ɗukan Bulus. **33** Shugaban ƙungiyar sojan ya zo ya kama shi ya ba da umarni a daure shi da sarƙoƙi biyu. Sa'an nan ya yi tambaya ko shi wane ne, da kuma abin da ya yi. **34** Waɗansu daga cikin taron suka ɗau kururuwa suna ce abu kaza, waɗansu kuma suna ce abu kaza, da yake shugaban ƙungiyar sojan ya ƙasa samun ainihin tushen maganar saboda yawan hayaniyar, sai ya yi umarni a kai Bulus barikin soja. **35** Sa'ad da Bulus ya kai bakin mataƙala, sai da sojoji suka ɗaga shi sama saboda tsananin haukan taron. **36** Taron da suka bi suka dinga kururuwa, suna cewa, "A yi da shi!" **37** Da sojoji suka kai gab da shigar da Bulus cikin bariki, sai ya ce wa shugaban ƙungiyar sojan, "Ko ka yarda in yi magana da kai?" Sai ya amsa ya ce, "Ka iya Girik ne? **38** Ba kai ba ne mutumin Masar nan da ya haddasa tawaye har ya yi jagorar'yan ta'ada dubu huɗu zuwa hamada a shekarun baya?" **39** Bulus ya amsa ya ce, "Ni mutumin Yahuda ne, daga Tarshish a Silisiya shahararren birnin nan. In ka yarda bari in yi wa mutane magana." **40** Da ya sami izini daga shugaban ƙungiyar sojan,

sai Bulus ya tsaya a matakala, ya daga wa taron hannu. Da dukan suka yi shiru, sai ya ce musu da Arameyanci,

22 “Yan’uwa da iyaye, ku saurari kāriyata yanzu.” **2** Da suka ji ya yi musu magana da Arameyik, sai suka yi tsit. Sai Bulus ya ce, **3** “Ni mutumin Yahuda ne haifaffen Tarshish na Silisiya, amma a nan birnin ne aka rene ni. Aka horar da ni sosai cikin dokokin kakanninmu a ƙarƙashin Gamaliyel ni ma dā mai himma ne cikin bauta wa Allah kamar yadda kowannenkun yake a yau. **4** Na tsananta wa masu bin wannan Hanyar har ga mutuwarsu, ina kama maza da mata ina kuma jefa su cikin kurkuku, **5** kamar yadda babban firist da dukan Majalisa za su iya shaida. Na ma karfi wasifu daga gare su zuwa ga’yan’uwansu a Damaskus, na kuma tafi can don in kawo waƙannan mutane a daure zuwa Urushalima don a hukunta su. **6** “Wajen tsakar rana da na yi kusa da Damaskus, ba zato ba tsammani sai wani babban haske daga sama ya haskaka kewaye da ni. **7** Sai na fādi a ƙasa na kuma ji wata murya ta ce mini, ‘Shawulu! Shawulu! Don me kake tsananta mini?’ **8** “Sai na yi tambaya na ce, ‘Wane ne kai, ya Ubangiji?’ “Ya amsa ya ce, ‘Ni ne Yesu Banazare, wanda kake tsanantawa.’ **9** Abokan tafiyata suka ga hasken, amma ba su fahimci muryar mai magana da ni ba. **10** “Sai na yi tambaya, na ce, ‘Me zan yi, ya Ubangiji?’ “Ubangiji ya ce, ‘Tashi, ka tafi cikin Damaskus. A can za a faɗa maka duk abin da aka shirya za ka yi.’ **11** Abokan tafiyata suka ja ni a hannu zuwa cikin Damaskus, saboda ƙarfin hasken ya makanta ni. **12** “Wani mutumin da ake kira Ananiyas ya zo ya gan ni. Shi mai ibada ne wajen kiyaye dokoki wanda dukan Yahudawan da suke zama a can suna girmama shi ƙwarai. **13** Ya tsaya kusa da ni ya ce, ‘Dan’uwa Shawulu, ka sami ganin garinka! A daidai lokacin kuwa na iya ganinsa. **14** “Sa’an nan ya ce, ‘Allah na kakanninmu ya zaɓe ka ka san nufinsa ka kuma ga Mai Adalcin nan ka kuma ji kalmomi daga bakinsa. **15** Za ka zama mai shaidarsa ga dukan mutane game da abin da ka gani ka kuma ji. **16** Yanzu me kake jira? Ka tashi, a yi maka baftisma, a wanke zunubanka, ta wurin

kira bisa ga sunansa.’ **17** “Sa’ad da na dawo Urushalima ina cikin addu’a a haikali, sai na ga wahayi **18** na ga Ubangiji yana magana. Ya ce mini, ‘Maza! Ka bar Urushalima, gama ba za su yarda da shaidarka game da ni ba.’ **19** “Na amsa na ce, ‘Ubangiji, waƙannan mutane sun san cewa na bi majami’a-majami’a na jefa waƙanda suka gaskata da kai a cikin kurkuku, in kuma yin musu duka. **20** Sa’ad da kuma aka zub da jinin Istifanus mashaidinka, na tsaya can ina ba da goyon bayana ina kuma tsaron tufafin masu kisansa.’ **21** “Sa’an nan Ubangiji ya ce mini, ‘Je ka; zan aike ka can nesa a wurin Al’ummai.’” **22** Taron suka saurari Bulus sai da ya yi wannan magana. Sa’an nan suka daga muryoyinsu suka yi ihu suka ce, “A raba duniya da wannan mutum! Bai cancanci yā rayu ba!” **23** Da suna ihu suna kaɗa mayafansu suna da tā da ƙura sama, **24** sai shugaban ƙungiyar sojan ya umarta a kai Bulus a barikin soja. Ya ba da umarni a yi masa bulala a kuma tambaye shi abin da ya sa mutane suke masa ihu haka. **25** Suna kwantar da shi ke nan domin a yi masa bulala, sai Bulus ya ce wa jarumin da yake tsaye a nan, “Ashe, daidai ne bisa ga doka a yi wa ɗan ƙasar Roma bulala wanda ba a ma tabbatar da laifi a kansa ba?” **26** Da jarumin ya ji haka sai ya je wurin shugaban ƙungiyar sojan ya ce masa, “Me kake so yi ne? Wannan mutum ɗan ƙasar Roma ne.” **27** Sai shugaban ƙungiyar sojan ya je ya tambayi Bulus ya ce, “Faɗa mini, kai ɗan ƙasar Roma ne?” Bulus ya ce, “I.” **28** Sai shugaban ƙungiyar sojan ya ce, “Sai da na biya kuɗi mai yawa kafin in zama ɗan ƙasa.” Bulus ya ce, “Ni kuwa an haife ni ɗan ƙasa.” **29** Waɗanda dā suke shirin yin masa tambayoyi suka ja da baya nan da nan. Shugaban ƙungiyar sojan kansa ya tsorata da ya fahimci cewa ya sa wa Bulus, ɗan ƙasar Roma sarƙa. **30** Kashegari da yake shugaban ƙungiyar sojan ya so yā tabbatar da ainihin abin da ya sa Yahudawa suke zargin Bulus, sai ya sake shi ya kuwa umarci manyan firistoci da dukan Majalisar su taru. Sa’an nan ya kawo Bulus ya sa ya tsaya a gabansu.

23 Bulus ya zuba wa Majalisar ido ya ce, “Yan’uwana, na cika aikina ga Allah cikin

lamiri mai kyau har yā zuwa yau.” 2 Da jin wannan Ananiyas babban firist ya umarci wadanda suke tsaye kusa da Bulus su buge bakinsa. 3 Sai Bulus ya ce masa, “Allah zai buge ka, kai farin bango! Ka zauna a can kana hukunta ni bisa ga doka, ga shi kai kanka kana ketare dokar ta wurin ba da umarni a buge ni!” 4 Wadanda suke tsaye kusa da Bulus kuwa suka ce masa, “Babban firist na Allah za ka zaga?” 5 Bulus ya amsa ya ce, “Yan’uwa, ai, ban san cewa shi ne babban firist ba; gama yana a rubuce cewa, ‘Kada ka yi mugun magana game da mai mulkin mutanenka.’” 6 Bulus, da ya gane cewa wadansu daga cikinsu Sadukiyawa ne sauran kuma Farisiyawa ne, sai ya daga murya a Majalisar ya ce, “Yan’uwana, ni Bafarisiye ne, dan Farisiyawa. Ana mini shari’a saboda begen da nake da shi a kan tashin matattu.” 7 Da ya fadi haka, sai gardama ta tashi tsakanin Farisiyawa da Sadukiyawa, taron kuwa ya rabu biyu. 8 (Sadukiyawa suna cewa babu tashin matattu, babu mala’iku ko ruhohi. Amma Farisiyawa kuwa sun tsaya a kan cewa duk akwai.) 9 Aka yi babbar hayaniya. Wadansu daga cikin malaman dokokin da suke Farisiyawa suka mife tsaye suka yi gardama mai karfi suna cewa, “Ba mu sami wani laifi a wurin mutumin nan ba. A ce wani ruhu ko mala’ika ne ya yi masa magana fa?” 10 Gardamar kuwa ta yi tsanani har shugaban kungiyar sojan ya ji tsoro za su yayyage Bulus. Ya umarci sojoji su tafi su kwace shi karfi da yaji daga wurinsu su kawo shi cikin barikin soja. 11 Kashegari da dare Ubangiji ya tsaya kusa da Bulus ya ce, “Ka yi karfin hali! Don kamar yadda ka yi shaida game da ni a Urushalima, haka kuma lalle, za ka yi shaidata a Roma.” 12 Kashegari, Yahudawa suka kulla makirci suka kuma yi rantsuwa cewa ba za su ci ko sha ba sai sun kashe Bulus. 13 Fiye da mutane arba’in ne suka kulla wannan makirci. 14 Suka je wajen manyan firistoci da dattawa suka ce, “Mun yi babbar rantsuwa cewa ba za mu ci kome ba sai mun kashe Bulus. 15 Saboda haka, sai ku da Majalisa sai ku roki shugaban kungiyar sojan yā kawo shi a gabanku kamar kuna so ku fara samun cikakken bayani game da zancensa. Mu kuwa muna a shirye mu kashe shi kafin yā iso nan.” 16 Amma da dan’yar’uwar Bulus ya ji wannan makirci, sai ya tafi cikin barikin soja ya gaya wa Bulus. 17 Sai Bulus ya kira daya daga cikin jarumawan ya ce, “Ka kai wannan saurayi wurin shugaban kungiyar soja; yana da wani abin da zai fada masa.” 18 Saboda haka ya dauke shi ya kai wajen shugaban kungiyar sojan. Jarumin ya ce, “Bulus, dan kurkukun nan ya kira ni, ya roke ni in kawo wannan saurayi a wurinka domin yana da wani abin da zai fada maka.” 19 Sai shugaban kungiyar sojan ya kama hannun saurayin ya ja shi gefe, ya tambaye shi cewa, “Mene ne kake so ka gaya mini?” 20 Saurayin ya ce, “Yahudawa sun kulla za su roke ka ka kawo Bulus a gaban Majalisa gobe kamar suna neman karin cikakken bayani game da Bulus. 21 Kada ka yarda da su, domin fiye da mutum arba’in daga cikinsu suna fakonsa. Sun yi rantsuwa ba za su ci ko sha ba sai sun kashe shi. Suna nan a shirye yanzu, suna jira ka amince da rokonsu.” 22 Sai shugaban kungiyar sojan ya sallami saurayin ya kwabe shi ya ce, “Kada ka gaya wa kowa cewa ka fada mini wannan.” 23 Sai ya kira biyu daga cikin jarumawansa, ya umarce su cewa, “Ku shirya sojoji dari biyu, da masu hawan dawakai saba’in da kuma masu masu dari biyu su tafi Kaisariya da karfe tara na daren nan. 24 Ku shirya wa Bulus dawakai da zai hau don a kai shi wurin Gwamna Felis lafiya.” 25 Ya kuma rubuta wasika kamar haka, 26 Kalaudiyus Lisiyas. Zuwa ga Mai Girma, Gwamna Felis. Gaisuwa. 27 Yahudawa sun kama wannan mutum suna kuma dab da kashe shi, amma na zo da sojojina na kwato shi, saboda na ji shi dan kasar Roma ne. 28 Na so in san abin da ya sa suke zarginsa, saboda haka na kawo shi a gaban Majalisarsu. 29 Na tarar cewa zargin da ake masa ya shafi wadansu abubuwan da suka shafi dokarsu ne, amma ba wani zargi a kansa da ya isa kisa ko a daure shi. 30 Sa’ad da na sami labari cewa akwai wani makircin da aka kulla masa, sai na aika shi wurinka nan da nan. Na kuma umarci masu zarginsa su kai kararsu gare ka. 31 Saboda haka sojojin, don cika umarni, suka dauki Bulus da dad dare suka kawo shi har Antifatiris. 32 Kashegari suka bar masu hawan dawakai suka ci gaba da shi,

ƴayinda sojojin suka koma barikin soja. **33** Sa'ad da masu hawan dawakai suka isa Kaisariya, sai suka ba wa gwamna wasifkar suka kuma miƙa masa Bulus. **34** Gwamna ya karanta wasifkar ya kuma tambaya ko daga wanda lardi ne ya fito. Da ya ji cewa shi daga Silisiya ne, **35** sai ya ce, "Zan ji batunka lokacin da masu zarginka suka iso." Sa'an nan ya ba da umarni a kai Bulus a tsare shi a fadar Hiridus.

24 Bayan kwana biyar sai Ananiyas babban firist ya tafi Kaisariya tare da waɗansu daga cikin dattawa da kuma wani lauya mai suna Tertullus, suka kawo ƙararsu game da Bulus a gaban gwamna. **2** Sa'ad da aka shigo da Bulus, sai Tertullus ya shiga kai ƙararsa a gaban Felis yana cewa, "Mun daɗe muna zaman lafiya a ƙarƙashinka, hangen nesanka kuma ya kawo gyare-gyare a wannan ƙasa. **3** Ko'ina da kuma a kowace hanya, ya mafifici Felis, mun amince da wannan da godiya marar iyaka. **4** Amma don kada in ƙara gajiyar da kai, ina roƙonka ka yi haƙuri ka saurari ɗan taƙaitaccen jawabinmu. **5** "Mun tarar da wannan mutum fitinanne ne, yana tã-da-na-zaune-tsaye a tsakanin Yahudawa ko'ina a duniya. Shi shugaban ɗarikar Nazarawa **6** har ma ya yi ƙofari ya ƙazantar da haikali; shi ya sa muka kama shi. **8** Ta wurin bincika shi da kanka za ka gane gaskiyar game da dukan waɗannan zargin da muke kawo a kansa." **9** Yahudawa ma suka goyi bayan zargin, suna tabbatar cewa waɗannan abubuwa haka suke. **10** Da gwamna ya yi masa alama yã yi magana, sai Bulus ya amsa ya ce, "Na san cewa ka yi shekaru da yawa kana mulki a wannan ƙasa; saboda haka ina farin ciki in ƙãre kaina. **11** Da sauƙi za ka iya tabbatar cewa, bai fi kwana goma sha biyu da suka wuce ne na tafi Urushalima, domin yin sujada ba. **12** Masu zargina ba su same ni ina gardama da kowa a haikali, ko kuma ina tã da hankalin jama'a a majami'u ko kuwa wani wuri dabam a cikin birni ba. **13** Ba kuwa za su iya tabbatar maka ƙarar da suke yi yanzu a kaina ba. **14** Amma na yarda cewa ina bauta wa Allah na kakanninmu a matsayin mai bin Hanyar da suke kira ɗarika. Na gaskata dukan abin da ya amince da Doka da yake kuma a

rubuce cikin Annabawa, **15** ina kuma da irin bege ɗaya ga Allah yadda mutanen nan suke da shi, cewa akwai tashin matattu masu adalci da masu mugunta duka. **16** Saboda haka, ina ƙofari kullum in kasance da lamiri mai tsabta a gaban Allah da mutane. **17** "Bayan'yan shekaru da dama da ba na nan, sai na dawo Urushalima don in kawo wa mutanena kyautai saboda matalauta in kuma yi sadaka. **18** Ni tsarkake ne sa'ad da suka same ni cikin filin haikalin ina yin haka. Babu taro tare da ni, ba kuwa ina tã da hankali ba. **19** Amma akwai waɗansu Yahudawa daga lardin Asiya, waɗanda ya kamata suna a nan a gabanka su kawo ƙara in suna da wani a kaina. **20** Ko kuwa waɗannan da suke a nan su faɗi laifin da suka same ni da shi sa'ad da na tsaya a gaban Majalisa, **21** sai ko wannan abu ɗaya kaɗai da na ɗaga murya na faɗi yayinda nake tsaye a gabansu cewa, 'A game da tashin matattu ake mini shari'a a gabanku yau.'" **22** Sai Felis, wanda yake da cikakken sani game da Hanyar, ya ɗaga sauraron ƙarar. Ya ce, "In Lisiyas shugaban ƙungiyar soja ya iso, zan yanke muku shari'a." **23** Ya yi wa jarumin umarni yã tsare Bulus amma yã ba shi'yanci yã kuma bar abokansa su lura da bukatunsa. **24** Bayan'yan kwanaki da dama sai Felis ya zo da matarsa Durusilla, mutuniyar Yahuda. Sai ya aika a zo da Bulus ya kuma saurare shi da yake magana game da bangaskiya cikin Kiristi Yesu. **25** Da Bulus ya ci gaba jawabi a kan adalci, kamunkai da kuma hukunci mai zuwa, sai Felis ya tsorata ya ce, "Yanzu kam, ya isa haka! Kana iya tafi. In na sami zarafi, zan kira ka." **26** A wani fanni yana sa rai cewa Bulus zai ba shi toshiyar baki, saboda haka ya yi ta aika a kira masa Bulus yã yi magana da shi. **27** Da shekaru biyu suka wuce, sai Forsiyus Festus, ya gãji Felis, amma domin Felis ya so yã biya wa Yahudawa bukata, sai ya bar Bulus a kurkuku.

25 Kwana uku bayan isowa a lardin, sai Festus ya haura daga Kaisariya zuwa Urushalima, **2** inda manyan firistoci da shugabannin Yahudawa suka bayyana a gabansa suka kuma gabatar da ƙararsu a kan Bulus. **3** Suka roƙi Festus a gaggauce a matsayin alfarma

gare su, da yā sa a mai da Bulus Urushalima, gama sun'yan kwanto su kashe shi a hanya. 4 Festus ya amsa ya ce, "Bulus yana tsare a Kaisariya, ni da kaina kuma zan je can ba da daɗewa ba. 5 Ku sa waɗansu daga cikin shugabanninku su tafi tare da ni su kawo fararsu a kan mutumin a can, in ya aikata wani laifi." 6 Bayan ya yi kwanaki takwas ko goma tare da su, sai ya gangara zuwa Kaisariya, kashegari kuma ya kira a yi zaman kotu ya kuma umarta a kawo Bulus a gabansa. 7 Da Bulus ya bayyana, sai Yahudawan da suka gangaro daga Urushalima suka tsaya kewaye shi, suna kawo farar masu tsanani da yawa a kansa, waɗanda ba su iya tabbatarwa ba. 8 Sa'an nan Bulus ya kare kansa ya ce, "Ban aikata wani laifi game da dokokin Yahudawa ko game da haikali ko kuma game da Kaisar ba." 9 Festus, da yake yana so yā yi wa Yahudawa alfarma, sai ya ce wa Bulus, "Ka yarda ka je Urushalima a yi maka shari'a a can a gabana a kan waɗannan zarge?" 10 Bulus ya amsa ya ce, "Yanzu ina tsaye a gaban kotun Kaisar, inda ya kamata a yi mini shari'a. Ban yi wani laifi ga Yahudawa ba, kai da kanka ma ka san da haka sarai. 11 In kuwa ina da wani laifin da ya isa kisa, ban fi in mutu ba. Amma in farar da waɗannan Yahudawa suka kawo a kaina ba gaskiya ba ne, ba wanda yake da iko ya ba da ni a gare su. Na ɗaukaka fara zuwa gaban Kaisar!" 12 Bayan Festus ya yi shawara da majalisarsa sai ya ce, "Ka ɗaukaka fara zuwa gaban Kaisar. To, ga Kaisar kuwa za ka tafi!" 13 Bayan'yan kwanaki sai Sarki Agiriffa da Bernis suka iso Kaisariya don su yi wa Festus gaisuwar bangirma. 14 Da yake za su yi kwanaki da dama a can, sai Festus ya tattauna batun Bulus da sarki. Ya ce, "Akwai mutumin da Felis ya bari a daure. 15 Sa'ad da na je Urushalima, manyan firistoci da dattawan Yahudawa suka kawo fara game da shi suka kuma nema a hukunta shi. 16 "Na gaya musu cewa ba al'adar Romawa ba ce a hukunta mutum kafin ya fuskanci masu fararsa ya kuma sami damar kare kansa game da fararsu. 17 Da suka zo nan tare da ni, ban yi wani jinkiri ba, na kira zaman kotu kashegari kuma na umarta a kawo mutumin. 18 Sa'ad da masu zarginsa suka tashi tsaye don su yi

magana, ba su zarge shi da wani laifin da na yi tsammani ba. 19 A maimako haka, sai suka kawo waɗansu'yan maganganu game da addininsu da ba su yarda da shi ba da kuma game da wani Yesu da ya mutu wanda Bulus ya ce yana da rai. 20 Na rasa yadda zan bincike irin abubuwan nan; saboda haka na yi tambaya ko zai yarda ya tafi Urushalima a yi masa shari'a a can game da waɗannan zargi. 21 Da Bulus ya ɗaukaka fara zuwa gaban Babban Sarki sai na umarta a tsare shi har kafin in aika shi zuwa ga Kaisar." 22 Sai Agiriffa ya ce wa Festus, "Ni ma zan so in saurari mutumin da kaina." Sai ya amsa ya ce, "Za ka kuwa ji shi gobe." 23 Kashegari Agiriffa da Bernis suka yi shiga irin ta sarauta suka shiga ɗakin jama'a tare da manyan sojoji da manyan mutanen birni. Da umarnin Festus, sai aka shigo da Bulus. 24 Sai Festus ya ce, "Sarki Agiriffa, da kuma dukan waɗanda suke tare da mu, kun ga wannan mutum! Dukan jama'ar Yahudawa sun kawo mini kararsa a Urushalima da kuma a nan Kaisariya, suna kururuwa suna cewa bai kamata a bar shi da rai ba. 25 Ban same shi da wani laifin da ya isa kisa ba, amma saboda ya ɗaukaka fararsa zuwa gaban Babban Sarki sai na yanke shawara in aika da shi Roma. 26 Ba ni da wata tabbatacciyar maganar da zan rubuta wa Mai Girma game da shi. Saboda haka na kawo shi a gabanku duka, musamman a gabanka, Sarki Agiriffa, saboda a sakamakon wannan bincike zan iya samun abin da zan rubuta. 27 Don a ganina wauta ce a aika da ɗan kurkuku ba tare da an nuna zargin da ake yi a kansa ba."

26 Sai Agiriffa ya ce wa Bulus, "An ba ka izini ka yi magana." Saboda haka Bulus ya yi alama da hannunsa ya fara kariyarsa. 2 Ya ce, "Sarki Agiriffa, na yi sa'a da na tsaya a gabanka yau yayinda nake kariyata game da dukan zargin Yahudawa, 3 musamman ma domin ka saba sosai da dukan al'adun Yahudawa da kuma maganganunsu. Saboda haka ina rokonka ka saurare ni da hakuri. 4 "Yahudawa duk sun san yadda na yi rayuwa tun ina yaro, daga farkon rayuwata a kasarmu da kuma a Urushalima. 5 Sun san ni tun da daɗewa za su kuwa shaida, in

suna so, cewa bisa ga ɗarikar addininmu mafi tsanani, na yi rayuwar Bafarisiye ne. **6** Yanzu kuwa saboda begena cikin abin da Allah ya yi wa kakanninmu alkawari ne, ake mini shari'a yau. **7** Wannan shi ne alkawarin da kabilanmu goma sha biyu suke bege su ga cikawarsa, yayinda suke bauta wa Allah da himma dare da rana. Ya Sarki, saboda wannan bege ne fa Yahudawa suke zargena. **8** Don me wani a cikinku zai yi shakka cewa Allah yana tã da matattu? **9** "Ni ma a dã na tabbata cewa ya kamata in yi duk abin da zan iya yi domin in yi gãba da sunan Yesu Banazare. **10** Abin da na yi ke nan a Urushalima. Da izinin manyan firistoci na sa tsarkaka da yawa a kurkuku, sa'ad da kuma ake kashe su, nakan ka da kuri'ata gãba da su. **11** Sau da dama nakan bi majami'a-majami'a, in sa a yi musu hukunci. Na kuma yi kofarin tilasta su su yi sabo. Don kuma tsananin fushi da su, sai da na fafare su har waɗansu garuruwa na ketaren iyaka, ina tsananta musu. **12** "A cikin irin tafiyetafiyen nan ne ina kan hanya zuwa Damaskus tare da izini daga manyan firistoci. **13** Da tsakar rana, ya sarki, sa'ad da nake kan hanya, sai na ga wani haske daga sama, fiye da hasken rana, yana haskakawa kewaye da ni da abokan tafiyata. **14** Dukanmu muka fãdi kasa, na kuwa ji wata murya tana ce mini da harshen Arameyik, 'Shawulu, Shawulu, don me kake tsananta mini? Yana da wuya ka shuri tsinken tsokanar dabba.' **15** "Sai na yi tambaya na ce, 'Wane ne kai, ya Ubangiji?' "Ubangiji ya ce, 'Ni ne Yesu wanda kake tsananta wa. **16** Yanzu ka tashi, ka tsaya da kafafunka. Na bayyana a gare ka don in naɗa ka bawa da kuma mai shaidar abin da ka gani game da ni da kuma abin da zan nuna maka. **17** Zan tsirar da kai daga mutanenka da kuma daga Al'ummai. Ina aikan ka zuwa gare su domin **18** ka buɗe idanunsu su kuwa juyo daga duhu zuwa haske, daga mulkin Shaidan kuma zuwa wurin Allah, domin su sami gafarar zunubai da kuma matsayi a cikin waɗanda aka tsarkake ta wurin bangaskiya a cikina.' **19** "Saboda haka fa, Sarki Agiriffa, ban yi rashin biyayya ga wahayin nan daga sama ba. **20** Da farko ga waɗanda suke a Damaskus, sa'an nan ga waɗanda suke a Urushalima da kuma cikin dukan Yahudiya,

da kuma ga Al'ummai su ma, na yi wa'azi don su tuba su juyo ga Allah su kuma tabbatar da tubansu ta wurin ayyukansu. **21** Shi ya sa Yahudawa suka kama ni a filin haikali suka kuma yi kofarin kashe ni. **22** Amma na sami taimakon Allah har yã zuwa yau. Yanzu ga ni a tsaye a nan, ina shaida ga babba da yaro. Ba na faɗin kome fiye da abin da annabawa da Musa suka ce zai faru, **23** cewa Kiristi zai sha wahala, kuma a matsayin wanda yake na fari da zai tashi daga matattu, zai yi shelar haske ga mutanensa da kuma Al'ummai." **24** A nan ne fa Festus ya tsai da kãriyar Bulus. Ya yi ihu ya ce, "Bulus! Kai dai ruɗaɗɗe ne, yawan karatunka yana juya maka kai." **25** Bulus ya amsa ya ce, "Ba na hauka, ya mafifici Festus. Abin da nake faɗi gaskiya ne da kuma mai kyau. **26** Sarki ya san waɗannan abubuwa, ina kuma iya yin magana da shi a sake. Na tabbata cewa ba ɗaya daga cikin waɗannan da ya kuɓuce saninsa, domin ba a boye aka yi shi ba. **27** Sarki Agiriffa ka gaskata da annabawa? Na san ka gaskata." **28** Sai Agiriffa ya ce wa Bulus, "Kana tsammani cewa a cikin ɗan kankanan lokaci kana so ka mai da ni Kirista?" **29** Bulus ya amsa ya ce, "Ko a ɗan lokaci, ko a lokaci mai yawa, ina addu'a ga Allah cewa, ba kai kaɗai ba amma duk waɗanda suke saurare ni a yau su zama abin da nake, sai dai ban da sarƙoƙin nan." **30** Sai sarki ya tashi, haka kuma gwamna da Bernis da kuma waɗanda suke zaune tare da su. **31** Suka bar ɗakin, kuma yayinda suke magana da juna, sai suka ce, "Wannan mutum ba ya yin kome da ya isa kisa ko dauri." **32** Sai Agiriffa ya ce wa Festus, "Da ba don wannan mutum ya ɗaukaka kãra zuwa gaban Kaiser ba da an sake shi."

27 Sa'ad da aka yanke shawara cewa za mu tashi a jirgin ruwa zuwa Italiya, sai aka danƙa Bulus da waɗansu'yan kurkuku a hannun wani jarumin mai suna Juliyos, wanda yake na Bataliyar Babban Sarki. **2** Muka shiga jirgin ruwa daga Andiramitiyum wanda yake shirin tashi zuwa tasoshin da suke bakin tekun lardin Asiya, sai muka kama tafiya. Aristarkus, mutumin Makidoniya daga Tessalonika, yana tare da mu. **3** Kashegari muka sauka a Sidon; Juliyos kuwa,

cikin alheri ga Bulus, ya bar shi yā je wajen bugun guguwar hadarin nan kashegari suka abokansa domin su biya masa bukatunsa. 4 fara jajjefar da kayan da jirgin yake dāuke da su Daga can kuma muka sāke kama tafiya muka a cikin tekun. 19 A rana ta uku, da hannuwansu zaga ta bayan tsibirin Saifurus saboda iska tana suka jefar da kayan aikin jirgin ruwan a cikin gāba da mu. 5 Sa'ad da muka ketare tekun da tekun. 20 Da dai aka yi kwana da kwanaki ba a yake sassan gaḅar Silisiya da Famfiliya sai muka ga rana ko taurari ba guguwar iska kuma ta ci sauka a Mira ta Lisiya. 6 A can jarumin ya sami gaba da bugowa, a karshe muka fid da zuciya za wani jirgin ruwan Alekzandariyan da za shi mu tsira. 21 Bayan mutanen sun daḅe ba su ci Italiya sai ya sa mu a ciki. 7 Tafiyar ta dāuki abinci ba, Bulus ya miḱe tsaye a gabansu ya ce, kwanaki da yawa muna yi kaḅan-kaḅan da kyar “Mutane, da kun ji shawarata na kada ku tashi muka iso kusa da gaḅar Kinidus. Da iskar ta daga Kirit, da ba ku fāḁa wannan masifa da hana mu ci gaba, sai muka bi ta bayan tsibirin hasara ba. 22 Amma yanzu ina kārfafa ku ku yi Kirit dāura da Salmone. 8 Muka ci gaba a gefen kārfin hali, domin ba ḁayanku da zai rasa ransa; gaḅar da kyar har muka iso wani wurin da ake jirgin ruwan ne kaḁai zai hallaka. 23 Jiya da dare kira Kyakkyawan Mafaka, kusa da garin Laseya. wani mala'ikan Allahn da nake nasa nake kuma 9 An riga an bāta lokaci da yawa, tafiya kuwa ta bauta wa ya tsaya kusa da ni 24 ya ce, 'Kada ka riga ta zama da hatsari domin a lokacin Azumi ji tsoro, Bulus. Lalle za ka tsaya a gaban Kaiser ya riga ta wuce. Saboda haka Bulus ya gargāḁe a yi maka shari'a; Allah kuma cikin alherinsa ya su, 10 ya ce, “Mutane, ina gani tafiyarmu za tā ba ka dukan rayukan mutanen da suke tafiya zama da masifa ta kuma kawo babbar hasara ga tare da kai.’ 25 Saboda haka ku yi kārfin hali, ku jirgin ruwan da kaya, da kuma ga rayukanmu jama'a, gama gaskata Allah a kan cewa yadda ma.” 11 Amma jarumin, a maimakon ya saurari aka faḁa mini ḁin nan, haka zai faru. 26 Duk da abin da Bulus ya ce, sai ya bi shawarar matuki haka, dole a fyāḁa mu a wani tsibiri.” 27 A dare da kuma mai jirgin ruwan. 12 Da yake tashar na goma sha huḁu iska dai tana ta korarmu a jirgin ruwan ba tā dace a ci damina a can ba, Tekun Adiriyatik, wajen tsakar dare sai masu yawanci suka ba yanke shawara cewa mu ci tuḱin jirgin suka zaci sun yi kusa da kasa. 28 Sai suka gwada zurfin ruwan suka ga ya kai gaba da tafiya, da bege za mu kai Funis mu kafa ḁari da ashirin. Bayan ḁan lokaci kaḁan ci damina a can. Wannan tashar jirgin ruwa suka sāke gwadawa suka ga zurfin ya kai kafa ne a Kirit, tana fuskantar kudu maso yamma tasa'in. 29 Don gudun kada a fyāḁa mu a kan da kuma arewa maso yamma. 13 Da iska ta duwatsu, sai suka saki kugiyoyin jirgin guda fara busowa daga kudu a hankali, sai suka yi huḁu daga bayan jirgin suka yi fata gari ya tsammani sun sami abin da suke nema; saboda waye. 30 Cikin koḱarin tserewa daga jirgin, sai haka suka janye kugiyar jirgin ruwa suka bi masu tuḱin jirgin suka saukar da ḁan karamin ta gefen tsibirin Kirit. 14 Ba a jima ba, sai jirgin ruwan cikin tekun, suka yi kamar za su ga wata guguwar iska mai kārfin da ake kira saki waḁansu kugiyoyi daga sashen gaba na “Yar arewa maso gabas,” ta buga daga tsibirin. babban jirgin ne. 31 Sai Bulus ya ce wa jarumin 15 Iskar ta ci kārfin jirgin ruwan har ya kāsa da kuma sojojin, “In mutanen nan ba su tsaya a fuskantar iskar; saboda haka muka sallamar mata tā yi ta tura mu. 16 Da muka bi ta bayan cikin jirgin nan ba, ba za ku tsira ba.” 32 Sai wani ḁan tsibirin da ake kira Kauda, da kyar sojojin suka yayyanke igiyoyin da suke riḱe da muka jawo ḁan karamin jirgin kusa da jirgin. 17 ḁan karamin jirgin, suka bar shi ya bi ruwa. Da mutanen suka jawo shi cikin babban jirgin 33 Kafin gari ya waye Bulus ya roḱe su duka ruwan, sai suka sa igiyoyi ta kārkaḱashin jirgin su ci abinci. Ya ce, “Kwana goma sha huḁu ke ruwan kanta don su ḁāḁḁaura shi. Don gudun ba abinci, ba ku ci kome ba. 34 Ina roḱonku kada a fyāḁa mu da yashin gaḅar Sirtis, sai suka yanzu ku ci abinci. Kuna bukatarsa don ku rayu. saukar da kugiyar jirgin ruwan, suka bari aka yi Ba ḁayanku da zai rasa ko gashin kansa guda ta tura jirgin haka. 18 Haka muka yi ta shan

ɗaya.” 35 Bayan da ya faɗi haka, sai ya ɗauki burodi ya yi godiya ga Allah a gabansu duka. Sa’an nan ya gutsuttsura ya fara ci. 36 Dukansu kuwa suka sami karfafawa, suka kuma ci abinci. 37 Dukanmu a jirgin kuwa mutane 276 ne. 38 Sa’ad da suka ci iyakar abin da suke so, sai suka rage nauyin jirgin ta wurin zubar da hatsin a cikin tekun. 39 Da gari ya waye, ba su gane kasar da suke ba, amma suka ga wani lungu da gaci mai yashi, sai suka yanke shawara su kai jirgin can in za su iya. 40 Da suka yanke kugiyoyin, sai suka bar su a cikin teku a lokaci guda kuma suka ɓalle madaurin abin juya jirgin. Sai suka tā da filafilan gaban jirgin daidai yadda iska za tā tura shi gaba, sa’an nan suka nufi gaci. 41 Amma jirgin ruwan ya shiga yashi ya kafe. Kan jirgin ya shiga cikin yashin ya kasa motsi, sai jirgin ya fara farfashewa ta baya saboda haukan rakuman ruwa. 42 Sojojin suka yi niyya su kakkashe’yan kurkukun don hana waninsu yā yi iyo yā tsere. 43 Amma jarumin ya so yā ceci ran Bulus, sai ya hana su aiwatar da niyyarsu. Ya kuma yi umarni duk waɗanda suka iya ruwa su fara faɗawa zuwa gaci. 44 Sauran kuma su bi katakai zuwa can ko kuma a kan tarkacen jirgin ruwan. Ta haka kowa ya kai bakin teku lafiya.

28 Bayan da muka kai bakin tekun lafiya, sai muka tarar cewa sunan tsibirin Malta ne. 2 Mutanen tsibirin kuwa suka nuna mana babban alheri. Suka hura wuta suka marabce mu duka saboda ana ruwan sama da kuma sanyi. 3 Bulus ya tattara tarin itace, yayinda kuma yake sa itacen a wuta, sai maciji ya bullo saboda zafi, ya dāfe a hannunsa. 4 Da mutanen tsibirin suka ga macijin yana lilo a hannunsa, sai suka ce wa juna “Lalle, wannan mutum mai kisankai ne; gama ko da yake ya tsira daga teku, Adalci bai bar shi ya rayu ba.” 5 Amma Bulus ya karkade macijin a cikin wuta, bai kuwa ji wani ciwo ba. 6 Mutanen kuma suka yi zato zai kumbura ko kuma nan da nan zai faɗi matacce, amma da aka daɗe ba su ga wani abu ya faru da shi ba, sai suka sāke ra’ayi suka ce shi wani allah ne. 7 Akwai wani filin nan kusa wanda yake na Fubiliyus, babban shugaban tsibirin. Shi ne ya karɓe mu a gidansa da alheri ya kuma

ciyar da mu har kwana uku. 8 Mahaifinsa kuwa yana kwanciya a gado yana fama da zazzaɓi da atuni. Bulus ya shiga ciki don yā gan shi, bayan ya yi masa addu’a, sai ya dibiya masa hannuwa ya warkar da shi. 9 Sa’ad da wannan ya faru, sauran marasa lafiya a tsibirin suka zo aka kuma warkar da su. 10 Suka girmama mu ta kowane hali da muka shirya za mu tashi, sai suka ba mu abubuwan da muke bukata. 11 Bayan wata uku sai muka tashi a wani jirgin ruwan da ya ci damina a tsibirin. Jirgin ruwa kuwa na Alekzandariya ne yana da siffar tagwayen allolin Kasto da Follus. 12 Muka isa Sirakus a can muka yi kwana uku. 13 Daga can muka tashi muka isa Regiyum. Kashegari iskar kudu ta taso, kashegari kuma muka kai Futeyoli. 14 A can muka tarar da waɗansu’yan’uwa waɗanda suka gayyaci mu mu yi mako ɗaya da su. Da haka dai muka kai Roma. 15 ‘Yan’uwan da suke can sun sami labari cewa muna zuwa, sai suka tashi tun daga Kasuwar Affiyus da Masauki Uku don su tarye mu. Da ganin mutanen nan sai Bulus ya gode wa Allah ya kuma sami karfafawa. 16 Da muka isa Roma, sai aka yarda wa Bulus yā zauna shi kaɗai, tare da sojan da zai yi gadinsa. 17 Bayan kwana uku sai ya kira taron shugabannin Yahudawa. Da suka taru, Bulus ya ce musu, “‘Yan’uwana, ko da yake ban yi wa mutanenmu wani laifi ba ko kuma wani abu game da al’adun kakanninmu, aka kama ni a Urushalima aka kuma ba da ni ga Romawa. 18 Suka tuhume ni suka kuma so su sake ni, domin ba a same ni da wani laifin da ya cancanci kisa ba. 19 Amma da Yahudawa suka ki, sai ya zama mini dole in ɗaukaka fara zuwa gaban Kaiser ba don ina da wani zargin da zan kawo game da mutanena ba. 20 Saboda wannan ne na nemi in gan ku in kuma yi magana da ku. Saboda begen Isra’ila ne, nake a daure da wannan sarƙa.” 21 Suka amsa cewa, “Ba mu sami wani wasiƙa daga Yahudiya game da kai ba, kuma ba kowa daga cikin’yan’uwan da suka zo daga can ya kawo wani labari ko ya faɗi wani mummuna abu game da kai. 22 Amma muna so mu ji ra’ayinka, gama mun san cewa mutane ko’ina suna muguwar magana a kan wannan ɗarika.” 23 Suka shirya su sadu da Bulus wata rana, suka

ma zo da yawa fiye da dā a wurin da Bulus yake zama. Daga safe har zuwa yamma ya yi ta yin musu bayani, ya kuma shaida musu mulkin Allah yana ƙoƙarin rinjayarsu game da Yesu daga Dokar Musa da kuma daga Annabawa. **24** Waɗansu suka rinjaya da abin da ya faɗa, amma waɗansu suka ba su gaskata ba. **25** Suka kāsa yarda da juna suka fara watsewa bayan Bulus ya yi wannan magana guda cewa, “Ruhu Mai Tsarki ya faɗa wa kakannin-kakanninku gaskiya sa’ad da ya ce ta bakin annabi Ishaya cewa, **26** “Je ka wurin mutanen nan ka ce, “Za ku yi ta ji amma ba za ku fahimta ba; za ku yi ta dubawa, amma ba za ku gani ba.” **27** Gama zuciyar mutanen nan ta yi tauri; da ƙyar suke ji da kunnuwansu, sun kuma rufe idanunsu. In ba haka ba za su iya gani da idanunsu, su ji da kunnuwansu, su fahimta a zukatansu, su kuma juyo, in kuwa warkar da su.’ **28** “Saboda haka na so ku san cewa an aika da ceton Allah ga Al’ummai, za su kuwa saurara!” **30** Shekaru biyu cif Bulus ya zauna a can a gidansa na haya yana marabtar duk wanda ya je wurinsa. **31** Ya yi wa’azin mulkin Allah yana kuma koyarwa game da Ubangiji Yesu Kiristi, gabagadi ba tare da wani abu ya hana shi ba.

Romawa

1 Bulus, bawan Kiristi Yesu, kirayaye don yā zama manzo, keba66e kuma domin bisharar Allah. **2** Bisharar da Allah ya yi alkawari tuntuni ta bakin annabawansa a cikin Nassosi Masu Tsarki **3** game da 'Dansa. Wanda bisa ga mutuntakarsa, zuriyar Dawuda ne. **4** Wanda bisa ga Ruhun tsarki, an shaida shi da iko cewa shi 'Dan Allah ne ta wurin tashinsa daga matattu. Wannan bishara kuwa game da Yesu Kiristi Ubangijinmu ne. **5** Ta wurinsa da kuma saboda sunansa, muka sami alheri muka kuma zama manzanni don mu kira mutane daga cikin dukan Al'ummai zuwa ga biyayyar da take zuwa daga bangaskiya. **6** Ku ma kuna cikin waƙanda aka kira ku zama na Yesu Kiristi. **7** Wannan wasiƙa ce zuwa ga dukanku da kuke a Roma waƙanda Allah yake ƙauna, waƙanda kuma ya kira domin su zama tsarkaka. Alheri da salama daga Allah Ubanmu da kuma daga Ubangiji Yesu Kiristi, su kasance tare da ku. **8** Da farko, ina gode wa Allahna ta wurin Yesu Kiristi saboda ku duka, gama ana ba da labarin bangaskiyarku a ko'ina a duniya. **9** Allah, wanda nake bauta wa da dukan zuciyata cikin wa'azin bisharar 'Dansa, shi ne shaidata a kan yadda kullum ina tunawa da ku **10** cikin addu'o'ina a kowane lokaci; ina kuma addu'a cewa a ƙarshe in Allah ya yarda hanya za tã buɗe mini in zo wurinku. **11** Ina marmarin ganinku don in ba ku wata baiwar ruhaniya, don ku yi ƙarfi **12** wato, don ni da ku mu ƙarfafa juna ta wurin bangaskiyarmu. **13** Ina so ku sani'yan'uwa cewa na yi shirin zuwa wurinku sau da dama (amma aka hana ni yin haka sai yanzu). Na so in zo domin in sami mutane wa Kiristi a cikinku, kamar yadda na yi a cikin sauran Al'ummai. **14** Ina da hakki ga Hellenawa da waƙanda ba Hellenawa ba, ga masu hikima da kuma marasa azanci. **15** Shi ya sa na yi himma sosai in yi muku wa'azin bishara ku ma da kuke a Roma. **16** Ba na jin kunyar bishara, gama ita ikon Allah ne domin ceton kowa da ya gaskata, da farko ga Yahudawa, sa'an nan ga Al'ummai. **17** Gama a cikin bishara an bayyana adalci daga Allah wanda yake ta

wurin bangaskiya daga farko zuwa ƙarshe, kamar yadda yake a rubuce cewa, "Mai adalci zai rayu ta wurin bangaskiya." **18** Ana bayyana fushin Allah daga sama a kan dukan rashin sanin Allah da kuma muguntar mutanen da suke danne gaskiya ta wurin muguntarsu, **19** gama abin da ana iya sani game da Allah a bayyane yake a gare su, domin Allah ya bayyana musu shi. **20** Gama tun halittar duniya halayen Allah marar ganuwa, madawwamin ikonsa da kuma allahntakarsa, ana iya ganinsu sarai, ana fahimtarsu ta wurin abubuwan da Allah ya halitta, domin kada mutane su sami wata hujja. (aidios g126) **21** Gama ko da yake sun san Allah, ba su ɗaukaka shi a matsayin Allah ko su gode masa ba, sai dai tunaninsu ya zama banza, zukatansu masu wauta kuma suka duhunta. **22** Ko da yake sun ɗauka su masu hikima ne, sai suka zama wawaye, **23** suka kuma yi musayar ɗaukakar Allah marar mutuwa da siffofin da aka ƙera su yi kama da mutum mai mutuwa da tsuntsaye da dabbobi da kuma halittu masu ja da ciki. **24** Saboda haka Allah ya yashe su ga mugayen sha'awace-sha'awacen zukatansu ga fasikanci don a ƙasƙantar da jikunansu ga yin abin kunya. **25** Sun sauya gaskiyar Allah da ƙarya, suka kuma yi wa abubuwan da aka halitta sujada suna bauta musu a maimakon Mahallicci, wanda ake yabo har abada. Amin. (aiōn g165) **26** Saboda wannan, Allah ya yashe su ga sha'awace-sha'awacensu masu banƙyama. Har matansu suka sauya daga haɗuwar mace da miji wadda ita ce daidai bisa ga halitta zuwa haɗuwa da'yan'uwansu mata wadda ba daidai ba. **27** Haka ma maza suka bar al'adar kwana da mata suka tunzura cikin sha'awar kwana da juna, abin da ba daidai ba bisa ga halitta. Maza suka aikata rashin kunya da waɗansu maza, suka jawo wa kansu sakamako daidai da baɗewarsu. **28** Da yake ba su yi tunani cewa ya dace su riƙe sanin Allah da suke da shi ba, sai ya yashe su ga tunanin banza da wofi, su aikata abin da bai kamata a yi ba. **29** Sun cika da kowace irin ƙeta, mugunta, kwaɗayi, da tunanin banza da wofi. Suka kuma cika da kishi, kisankai, faɗa, ruɗu, da kuma riƙo a zuci. Su masu gulma ne, **30** da masu ɓata suna, masu

ƙin Allah, masu rashin kunya, masu girman kai, masu rigima; sukan ƙaga hanyoyin yin mugunta; suna rashin biyayya ga iyayensu; **31** su marasa hankali ne, marasa bangaskiya, marasa ƙauna, marasa tausayi. **32** Ko da yake sun san dokar adalcin Allah cewa masu aikata irin waƙannan abubuwa sun cancanci mutuwa, duk da haka ba cin gaba da aikata waƙannan abubuwa kaƙai suke yi ba, har ma suna goyon bayan masu yinsu.

2 Saboda haka, kai da kake ba wa wani laifi, ba ka da wata hujja, gama a duk lokacin da kake ba wa wani laifi, kana hukunta kanka ne, domin kai da kake ba wa wani laifi kai ma kana aikata waƙannan abubuwa. **2** Yanzu mun san cewa hukuncin Allah a kan masu aikata waƙannan abubuwa daidai ne. **3** Saboda haka sa'ad da kai mutum kurum, kana ba su laifi, duk da haka kana aikata abubuwan nan, kana tsammani za ka tsere wa hukuncin Allah ne? **4** Ko kuma kana rena wadatar alherinsa, haƙurinsa, da kuma jimrewarsa ne ba tare da sanin cewa alherin Allah yana kai ka ga tuba ba ne? **5** Amma saboda taurinkanka da zuciyarka marar tuba, kana tara wa kanka fushi a ranar fushin Allah, sa'ad da za a bayyana hukuncinsa mai adalci. **6** Allah, "Zai saka wa kowane mutum gwargwadon aikin da ya yi." **7** Ga waƙanda ta wurin naciya suna yin nagarta suna neman ƙaukaka, girma da rashin mutuwa, su za a ba su rai madawwami. (aiōnios g166) **8** Amma ga waƙanda suke sonkai waƙanda suke ƙin gaskiya suke kuma bin mugunta, akwai fushi da haushi dominsu. **9** Akwai wahala da baƙin ciki ga duk mutumin da yake aikata mugunta, da farko Yahudawa, sa'an nan Al'ummai, **10** amma akwai ƙaukaka, girma da salama ga duk mutumin da yake aikata alheri, da farko Yahudawa, sa'an nan Al'ummai. **11** Gama Allah ba ya nuna bambanci. **12** Duk waƙanda suka yi zunubi a rashi sanin doka, a rashin doka za su hallaka, waƙanda kuma suka yi zunubi ƙarƙashin doka, a ƙarƙashin doka za a hukunta su. **13** Gama ba masu jin dokar ne suke da adalci a gaban Allah ba, amma waƙanda suke yin biyayya da dokar, su za a ce da su masu adalci. **14** Tabbatacce,

sa'ad da Al'ummai, waƙanda ba su da dokar, suka aikata abubuwan da dokar take bukata, abubuwan sun zama doka ke nan gare su, ko da yake ba su da dokar. **15** To, da yake sun nuna cewa abubuwan da dokar take bukata suna a rubuce a zukatansu, lamirinsu yana kuma ba da shaida, tunaninsu kuwa yanzu yana zarginsu ko kuma yana ƙare su. **16** Wannan zai faru a ranar da Allah ta wurin Yesu Kiristi zai shari'anta boyayyun abubuwan da mutane suka yi, yadda bisharata ta furta. **17** To, kai, da kake kiran kanka mutumin Yahuda; in kana dogara ga doka kana kuma taƙama da dangantarkarka da Allah; **18** in ka san nufinsa ka kuma amince da abin da yake mafifici domin an koyar da kai bisa ga doka; **19** in ka tabbata cewa kai jagora ne ga makafi, haske ga waƙanda suke cikin duhu, **20** mai koyar da masu wauta, malamin jarirai, domin a cikin dokar ce akwai sani da gaskiya **21** to, kai mai koya wa waƙansu, ba kanka kake koya wa ba? Kai da kake wa'azi kada a yi sata, kana sata? **22** Kai da kake cewa wa mutane kada su yi zina, kana yin zina? Kai da kake ƙyamar gumaka, kana wa haikali fashi? **23** Kai da kake taƙama da doka, kana nuna rashin bangirma ga Allah ta wurin karya dokar? **24** Kamar yadda yake a rubuce, "Ana saƙon sunan Allah a cikin Al'ummai saboda ku." **25** Kaciya tana da amfani in kana kiyaye dokar, amma in kana karya dokar, ka zama kamar ba a yi maka kaciya ba. **26** In marasa kaciya suna kiyaye dokar, ashe, ba za a ƙauke su kamar an yi musu kaciya ba? **27** Wanda ba shi da kaciya ta jiki duk da haka yana biyayya da dokar zai iya hukunta ka, kai da kake karya dokar, ko da yake kana da rubutaccen tsarin dokar an kuma yi maka kaciya. **28** Mutum ba mutumin Yahuda ba ne in shi mutumin Yahuda ne kawai a jiki, haka kuma kaciya ba a waje ko a jiki kawai ba. **29** A'a, mutum mutumin Yahuda ne in shi mutumin Yahuda ne a zuci; kuma kaciya ita ce kaciya ta zuci, ta wurin Ruhu, ba ta wurin rubutaccen doka ba. Irin wannan mutum yana samun yabo daga Allah ne, ba ƙan adam ba.

3 To, mece ce ribar zama mutumin Yahuda, ko kuwa mene ne amfanin kaciya? **2** Akwai riba

ƙwarai ta kowace hanya! Da farko dai, su ne aka danka wa kalmomin nan na Allah. **3** Amma a ce wadansu ba su da bangaskiya fa? Rashin bangaskiyarsu nan zai shafe amincin Allah? **4** Ko kadan! Bari Allah yā zama mai gaskiya, kowane mutum kuma yā zama mafaryaci. Kamar yadda yake a rubuce cewa, “Gama a tabbatar kana da gaskiya, sa’ad da ka yi magana, ka kuma yi nasara sa’ad da ka yi shari’a.” **5** Amma in rashin adalcinmu ya bayyana adalcin Allah a fili, me za mu ce ke nan? Za mu ce Allah ya yi rashin adalci ke nan da ya saukar da fushinsa a kanmu? (Ina magana kamar yadda mutum zai yi ne.) **6** Sam, ko kusa! Da a ce haka ne, ta yaya Allah zai shari’anta duniya? **7** Wani zai iya ce, “In a dalilin faryata, gaskiyar Allah ta ƙara bayyana, har aka ƙara daukaka shi, to, ta yaya zan zama mai zunubi, in faryata tana kawo daukaka ga Allah?” **8** In haka ne, “Ba sai mu yi ta yin mugunta don yā zama hanyar samun nagarta ba”? Kamar yadda masu bakar magana game da mu suna cewa wai haka muke faɗa. Tabbatacce za a hukunta irin waɗannan da hukuncin da ya dace da su. **9** To, me za mu ce ke nan? Mun fi su ke nan? Ina, ko kadan! Mun riga mun zartar cewa da Yahudawa da Al’ummai duk suna a ƙarƙarshin zunubi. **10** Kamar yadda yake a rubuce cewa, “Babu wani mai adalci, babu ko ɗaya; **11** babu wani mai fahimta, babu wani mai neman Allah. **12** Duk sun kauce gaba ɗaya, sun zama marasa amfani; babu wani mai aikata nagarta, babu ko ɗaya.” **13** “Maƙogwaronsu kamar buɗaɗɗun kaburbura ne, harsunansu suna yin farya.” “Dafin mugun maciji yana a leɓunansu.” **14** “Bakunansu sun cike da la’ana da ɗacin rai.” **15** “Kafafunsu suna saurin kai su zuwa ga zub da jini; **16** hallaka da baƙin ciki suna ko’ina a hanyoyinsu, **17** ba su kuma san hanyar salama ba.” **18** “Babu tsoron Allah a idanunsu.” **19** Yanzu mun san cewa dukan abin da doka ta ce, tana magana ne ga waɗanda suke ƙarƙarshin doka, saboda a rufe kowane baki; dukan duniya kuma ta ba da lissafin kanta a gaban Allah. **20** Saboda haka babu wanda Allah zai ce da shi mai adalci ta wurin kiyaye doka kawai; a maimako, ta wurin doka ne muke sane da zunubi. **21** Amma yanzu an bayyana wani

adalci daga Allah, wannan adalcin bai danganta ga doka ba, Doka da Annabawa suna ba da shaida game da wannan adalci. **22** Wannan adalcin Allah yana zuwa ta wurin bangaskiya a cikin Yesu Kiristi ga dukan waɗanda suka ba da gaskiya ne. Ba bambanci, **23** gama duka sun yi zunubi suka kuma kasa ga daukakar Allah, **24** an kuma kuɓutar da su kyauta ta wurin alherinsa bisa ga aikin fansar da ya zo ta wurin Yesu Kiristi. **25** Allah ya miƙa Yesu Kiristi a matsayin hadayar kafara, ta wurin bangaskiya cikin jininsa. Ya yi haka domin yā nuna adalcinsa, domin a cikin haƙurinsa bai hukunta zunuban da aka aikata a ɗa ba **26** ya yi haka domin yā nuna adalcinsa a wannan lokaci, saboda yā zama mai adalci da mai kuɓutar da waɗanda suke ba da gaskiya a cikin Yesu. **27** To, me za mu yi taƙama a kai? Babu wani abin da zamu yi taƙama a kai. A kan wace ƙa’ida ce za mu yi taƙama? Ta hanyar bin doka ne? A’a, sai dai ta wurin bangaskiya. **28** Gama mun tsaya a kan cewa ta wurin bangaskiya ne ake kuɓutar da mutum, ba ta wurin kiyaye doka ba. **29** Allah ɗin, Allahn Yahudawa ne kaɗai? Shi ba Allahn Al’ummai ba ne? I, shi Allahn Al’ummai ne ma, **30** da yake Allah ɗaya ne kaɗai, shi kuma zai kuɓutar da masu kaciya bisa ga bangaskiya da kuma marasa kaciya ta wurin wannan bangaskiya ɗin. **31** To, za mu soke dokar saboda wannan bangaskiyar ne? Ko kadan! A maimako, sai ma tabbatar da ita muke yi.

4 To, me za mu ce Ibrahim kakan kakanninmu ya gani game da wannan batu? **2** In fa da gaske ne Ibrahim ya sami kuɓuta ta wurin ayyuka, yana da abin da zai yin taƙama da shi ke nan, amma ba a gaban Allah ba. **3** Me Nassin ya ce? “Ibrahim ya gaskata Allah, aka kuma lissafta wannan adalci ne a gare shi.” **4** To, sa’ad da mutum ya yi aiki, ba a lissafta ladan aikinsa a matsayin kyauta, sai dai a matsayin hakkinsa. **5** Amma fa, game da mutumin da ba ya aiki sai dai dogara ga Allah wanda yake kuɓutar da masu mugunta, akan lissafta bangaskiyarsa a matsayin adalci ne. **6** Dawuda ya faɗi haka sa’ad da ya yi magana game da albarkar da aka yi wa mutumin da Allah ya lissafta adalci

a gare shi, ba don yā yi ayyuka ba. 7 “Masu albarka ne waɗanda aka gafarta laifofinsu, waɗanda aka kuma rufe zunubansu. 8 Mai albarka ne mutumin da Ubangiji ba zai taɓa lissafta zunubansa ba.” 9 Shin, wannan albarkar a kan masu kaciya ne kawai, ko kuwa har da marasa kaciya ma? Mun sha faɗi cewa an lissafta bangaskiyar Ibrahim adalci ne a gare shi. 10 A kan wane hali ne aka lissafta masa? Bayan da aka yi masa kaciya ne, ko kuwa kafin kaciyar? Ba bayan an yi masa kaciya ba ne, amma kafin a yi masa kaciya! 11 Ya kuma karɓi alamar kaciya, hatimin adalcin da yake da shi ta wurin bangaskiya tun yana marar kaciya. Saboda haka fa, ya zama mahaifin dukan waɗanda suka gaskata domin su ma a lasafta su masu adalci ne, ba tare da an yi musu kaciya ba. 12 Ya kuma zama mahaifin masu kaciya waɗanda ba kaciya kaɗai suke da ita ba amma har ma suna bin gurbin bangaskiyar da mahaifinmu Ibrahim yake da ita kafin aka yi masa kaciya. 13 Ba ta wurin doka ce Ibrahim da zuriyarsa suka sami alkawarin cewa zai zama magājin duniya ba, amma sai dai ta wurin adalcin da yake zuwa ta wurin bangaskiya. 14 Gama da a ce masu kiyaye doka ne magāda, ai, da bangaskiya ba ta da amfani, alkawarin kuma ya zama banza, 15 domin doka tana jawo fushi ne. Kuma inda babu doka babu keta umarni ke nan. 16 Saboda haka, alkawari yakan zo ta wurin bangaskiya ne, domin yā zama ta wurin alheri, don a tabbatar wa dukan zuriyar Ibrahim ba kawai ga waɗanda suke na doka ba amma har ma ga waɗanda suke na bangaskiyar Ibrahim. Shi ne kuwa mahaifinmu duka. 17 Kamar yadda yake a rubuce cewa, “Na mai da kai uban al’ummai masu yawa.” Shi ubanmu ne a gaban Allah, wanda a cikinsa ya gaskata, Allahn da yake ba da rai ga matattu, yake kuma kiran abubuwan da ba su kasance ba su zama kamar sun kasance. 18 Saɓanin dukan bege, Ibrahim cikin bege ya gaskata, haka kuwa ya zama uban al’ummai masu yawa, kamar yadda aka riga aka faɗa masa cewa, “Haka zuriyarka za tã zama.” 19 Ba tare da ya bar bangaskiyarsa ta yi rauni ba, ya fuskanci gaskiyan nan mai cewa jikinsa mai tsufa matacce ne, da yake yana da shekara

wajen dari, mahaifar Saratu kuma matacciyar ce. 20 Duk da haka bai yi shakka ta wurin rashin bangaskiya game da alkawarin Allah ba, sai ma ya kara karfafa ga bangaskiyarsa, ya kuma daukaka Allah, 21 yana kuma da cikakken tabbaci cewa Allah yana da iko yā cika abin da ya yi alkawari. 22 Shi ya sa, “aka lissafta adalci a gare shi.” 23 Kalmomin nan, “aka lissafta a gare shi” ba a rubuta su saboda shi kaɗai ba ne, 24 amma saboda mu ma, mu da Allah zai lissafta adalci, mu da muka ba da gaskiya gare shi da ya tashe Yesu Ubangijinmu daga matattu. 25 An miƙa shi ga mutuwa saboda zunubanmu, aka kuma tashe shi zuwa rai saboda Allah zai same mu marasa laifi.

5 Saboda haka, da yake an same mu marasa laifi ta wurin bangaskiya, muna da salama tare da Allah ta wurin Ubangijinmu Yesu Kiristi, 2 ta wurinsa ne muka sami shiga wannan alherin da muke tsaye yanzu, ta wurin bangaskiya. Muna kuma farin ciki a begen daukakar Allah. 3 Ba haka kawai ba, amma muna kuma da farin ciki cikin shan wuyanmu, gama mun san cewa shan wuyan nan takan haifi jimiri; 4 jimiri kuma yakan kawo hali mai kyau; hali mai kyau kuma yakan sa bege. 5 Bege kuwa ba ya ba mu kunya, domin Allah ya zuba kaunarsa a zukanmu ta wurin Ruhu Mai Tsarkin da ya ba mu. 6 Kun ga, a daidai lokaci, yayinda muke marasa karfi, Kiristi ya mutu saboda waɗanda ba su san Allah ba. 7 Da fyar wani yā mutu saboda mai adalci, ko da yake saboda mutumin kirki wani zai iya karfin hali yā mutu. 8 Amma Allah ya nuna mana kaunarsa a wannan. Tun muna masu zunubi tukuna, Kiristi ya mutu dominmu. 9 Da yake yanzu mun sami zama marasa laifi ta wurin jininsa, ashe kuwa za a cece mu daga fushin Allah ta wurinsa! 10 Gama in kuwa, sa’ad da muke abokan gāban Allah, aka sulhunta mu da shi ta wurin mutuwar Dansa, ashe, da yake an sulhunta mu, za mu sami ceto ta wurin ransa! 11 Ba ma haka yake kawai ba, har muna farin ciki da Allah ta wurin Ubangijinmu Yesu Kiristi, wanda ta wurinsa yanzu muka sami sulhu. 12 Saboda haka, kamar yadda zunubi ya shigo duniya ta wurin mutum ɗaya, mutuwa

kuma ta wurin zunubi, ta haka kuwa mutuwa ta shafi dukan mutane, domin dukan mutane sun yi zunubi. **13** Gama kafin a ba da doka, zunubi yana nan a duniya. Amma ba a lissafin zunubi inda babu doka. **14** Duk da haka, mutuwa ta yi mulki tun Adamu har yā zuwa Musa, ta yi mulki har ma a kan waƙanda ba su yi zunubi ta wurin taka umarni kamar yadda Adamu ya yi ba. A wata hanya dai Adamu shi ne kwatancin wani mutumin nan mai zuwa. **15** Amma kyautan nan dabam take da laifin nan. Gama in mutane da yawa sun mutu saboda laifin mutum ɗayan nan, to, ai, alherin Allah da kuma kyautan nan mai zuwa ta wurin alherin mutum ɗayan nan, Yesu Kiristi, ya shafi mutane da yawa! **16** Kyautar Allah kuwa ba kamar sakamakon da ya bi zunubin mutum gudan nan ba ne, Hukuncin ya bi zunubin mutum gudan nan, ya kuma kawo hallaka, amma kyautar ta bi laifofin masu yawa ta kuma sa Allah ya gan mu a matsayin marasa laifi. **17** Gama in, ta wurin laifin mutum ɗaya, mutuwa ta yi mulki ta wurin mutum ɗayan nan, ashe, waƙanda suka sami kyautar alherin Allah a yalwace da kuma kyautar adalci za su yi mulki a wannan rayuwa ta wurin mutum ɗayan nan, Yesu Kiristi. **18** Saboda haka, kamar yadda sakamakon laifin mutum guda ya jawo hallaka ga dukan mutane, haka ma sakamakon aikin adalci guda ya sa Allah ya same mu marasa laifi, wannan kuwa kawo rai ga dukan mutane. **19** Gama kamar yadda ta wurin rashin biyayyar mutum guda, mutane masu yawa suka zama masu zunubi, haka kuma ta wurin biyayyar mutum guda, mutane da yawa za su zama masu adalci. **20** An ba da dokar don mu ga yadda laifi yake da girma. Amma da zunubi ya ƙaru, sai alheri ya ƙaru sosai, **21** domin, kamar yadda zunubi ya yi mulki cikin mutuwa, haka ma alheri yā yi mulki ta wurin adalci yā kuwa kawo rai madawwami ta wurin Yesu Kiristi Ubangijinmu. (aiōnios g166)

6 Me za mu ce ke nan? Za mu ci gaba da yin zunubi domin alheri yā haɓaka? **2** Sam, ko kaɗan! Mun mutu ga zunubi; ta yaya za mu ci gaba da rayuwa a cikinsa kuma? **3** Ko ba ku sani ba cewa dukanmu da aka yi wa baftisma

a cikin Kiristi Yesu an yi mana baftismar ne zuwa cikin mutuwar? **4** Saboda haka, an binne mu da shi ke nan, ta wurin baftisma cikin mutuwar, domin kamar yadda aka tā da Kiristi daga matattu ta wurin ɗaukakar Uba, haka mu ma mu yi zaman sabuwar rayuwa. **5** In kuwa mun zama ɗaya tare da shi haka a cikin mutuwar, tabbatacce mu ma za mu zama ɗaya tare da shi cikin tashinsa daga matattu. **6** Gama mun san cewa an gicciye halayenmu na ɗā tare da shi domin a kawar da jikin nan mai zunubi don kada mu ƙara zama bayi ga zunubi **7** domin duk wanda ya mutu an'antar da shi daga zunubi ke nan. **8** To, in mun mutu tare da Kiristi, mun gaskata cewa za mu rayu tare da shi kuma. **9** Gama mun san cewa da yake an tā da Kiristi daga matattu, ba zai sāke mutuwa ba; mutuwa ba ta da sauran iko a kansa. **10** Mutuwar da ya yi, ya mutu ne sau ɗaya tak, saboda yā shafe zunubi, amma rayuwar da yake yi, yana yi ne cikin tarayya da Allah. **11** Haka ku ma, ku ɗauke kanku matattu ne ga ikon zunubi amma rayayyu cikin tarayya da Allah cikin Kiristi Yesu. **12** Saboda haka kada ku bar zunubi yā mallaki jikin nan naku mai mutuwa yā sa ku zama masu biyayya ga mugayen sha'awace-sha'awacensa. **13** Kada ku miƙa gaɓoɓin jikinku ga zunubi a matsayin kayan aikin mugunta, sai dai ku miƙa kanku ga Allah, a matsayin waƙanda aka fitar da su daga mutuwa zuwa rai; ku kuma miƙa gaɓoɓin jikinku gare shi a matsayin kayan aikin adalci. **14** Gama zunubi ba zai zama maigidanku ba, domin ba kwa ƙarƙashin doka, sai dai ƙarƙashin alheri. **15** Me za mu ce ke nan? Za mu ci gaba yin zunubi domin ba ma ƙarƙashin doka sai dai ƙarƙashin alheri? Sam, ko kaɗan! **16** Ba ku sani ba cewa sa'ad da kuka miƙa kanku ga wani don ku yi masa biyayya a matsayin bayi, ko ku bayi ne ga zunubi, wanda yake kai ga mutuwa, ko kuwa ga biyayya, wadda take kai ga adalci, ashe, ba kun zama bayi ga wannan da kuke yi wa biyayya ba ke nan? **17** Amma godiya ga Allah don ko da yake a ɗā ku bayi ne ga ikon zunubi, da dukan zuciyarku kun yi biyayya ga irin koyarwar da aka danƙa muku. **18** An'yanta ku daga zunubi, kun kuma zama

bayi ga aikin adalci. **19** Ina magana ne kamar mutane saboda kun raunana a jikinku. Kamar yadda kuka saba miƙa gaɓoɓin jikinku a bautar abubuwan ƙazanta da mugun aiki a kan mugun aiki, saboda haka yanzu sai ku miƙa su bayi ga aikin adalci mai kai ga zaman tsarki. **20** Sa'ad da kuke bayin zunubi, ba ruwanku da aikin adalci. **21** Wace riba ce kuka samu a lokacin, daga abubuwan nan da yanzu suka zama muku abin kunya? Ƙarshen irin abubuwan nan dai, mutuwa ne! **22** Amma a yanzu da aka'yantar da ku daga zunubi kuka kuma zama bayi ga Allah, ribar da kuka samu tana kai ga zaman tsarki, ƙarshenta kuwa rai madawwami ne. (aiōnios g166) **23** Gama sakamakon zunubi mutuwa ne, amma kyautar Allah rai madawwami ne a cikin Kiristi Yesu Ubangijinmu. (aiōnios g166)

7 Ba ku sani ba, 'yan'uwa, ina magana ne fa da mutanen da suka san doka, cewa dokar tana da iko a kan mutum muddin yana a raye ne kawai. **2** Misali, bisa ga doka mace mai aure tana daure ga mijinta muddin mijin yana da rai, amma in mijinta ya mutu, an sake ta ke nan daga dokar aure. **3** Saboda haka fa, in ta auri wani yayinda mijinta yana raye, za a ce da ita mazinaciya. Amma in mijinta ya mutu, an sake ta ke nan daga wannan doka, ita kuwa ba mazinaciya ba ce, ko da yake ta auri wani. **4** Saboda haka'yan'uwana, ku ma kun mutu ga dokar ta wurin jikin Kiristi, domin ku zama na wani, gare shi wanda aka tashe shi daga matattu, don mu ba da amfani ga Allah. **5** Gama sa'ad da halin mutuntaka yake mulkinmu, sha'awace-sha'awacen zunubi waɗanda dokar ta zuga sun yi ta aiki a jikunanmu, don mu ba da amfani wa mutuwa. **6** Amma yanzu, ta wurin mutuwa ga abin da dā ya daure mu, an sake mu daga dokar saboda mu yi hidima a sabuwar hanyar Ruhu, ba a tsohuwar hanyar rubutaccen ƙa'ida ba. **7** Me za mu ce ke nan? Dokar zunubi ce? Sam, ko kaɗan! Tabbatacce ai, da ban san mene ne zunubi ba in ba ta wurin doka ba. Gama da ban san mene ne ƙyashi yake ba tabbatacce in ba don doka ta ce, "Kada ka yi ƙyashi ba." **8** Amma zunubi, da ya sami dama ta wurin umarnin nan, ya haifar a cikina kowane

halin ƙyashi iri-iri. Gama in babu doka, zunubi matacce ne. **9** Dā kam ina da rai sa'ad da ban san doka ba; amma da umarni ya zo, sai zunubi ya zaburo da rai na kuma mutu. **10** Na gane cewa wannan umarnin da aka nufa ya kawo rai, a gaskiya ya jawo mutuwa ce. **11** Gama zunubi, da ya sami dama ta wurin umarni, sai ya rufe ni, kuma ta wurin umarnin kuwa ya kashe ni. **12** Saboda haka fa, dokar tana da tsarki, umarnin kuma yana da tsarki, su duka suna da adalci da kuma kyau. **13** Abin nan da yana mai kyau, zai kawo mini mutuwa? Ko kaɗan! Amma domin zunubi ya bayyana kansa a matsayin zunubi, sai ya haifar da mutuwa a cikina ta wurin abin da yake mai kyau, domin ta wurin umarnin nan zunubi ya fito da matuƙar muninsa. **14** Mun san cewa doka aba ce ta ruhu; amma ni ba na ruhu ba ne, an sayar da ni a matsayin bawa ga zunubi. **15** Ban gane abin da nake yi ba. Don abin da nakan so yi, ba shi nakan yi ba, sai dai abin da nake ƙi, shi nake yi. **16** In kuma na yi abin da ba na son yi, na yarda da cewa dokar aba ce mai kyau. **17** Kamar dai yadda yake, ba ni kaina nake yinsa ba, sai dai zunubin da yake zaune a cikina ne. **18** Gama na san cewa babu wani abin kirkin da yake zaune a cikina, wato, a mutuntakata. Gama sha'awar yin abu mai kyau kam ina da ita, sai dai ikon yin ne fa babu. **19** Gama abin da nake yi ba shi ne abu mai kyau da nake so in yi ba; a'a, mugun da ba na so in yi, shi ne nake ci gaba da yi. **20** To, in na yi abin da ba na so in yi, ba ni ba ne nake yinsa, sai dai zunubin nan da yake zaune a cikina. **21** Saboda haka na gane wannan ƙa'ida ce take aiki a cikina. Sa'ad da nake so in yi abu mai kyau, sai in ga cewa mugun nan ne nake yi. **22** Gama a ciki-cikina ina farin cikin da dokar Allah; **23** amma ina ganin wata doka tana aiki a gaɓoɓin jikina, tana yaƙi da dokar hankalina, tana kuma sa in zama daurarren dokar zunubin da take aiki a gaɓoɓin jikina. **24** Kaitona! Wane ne zai cece ni daga wannan jiki mai mutuwa? **25** Godiya ga Allah ta wurin Yesu Kiristi Ubangijinmu! Saboda haka fa, ni kaina a cikin hankalina, ni bawa ne ga dokar Allah, amma a mutuntaka, ni bawa ne ga dokar zunubi.

8 Saboda haka, yanzu babu hukunci don waɗanda suke cikin Kiristi Yesu, **2** gama ta wurin Kiristi Yesu dokar Ruhu mai ba da rai ta'yantar da ni daga Dokar Musa. **3** Gama abin da dokar ba tã iya yi saboda kāsawar mutuntaka ba, Allah ya yi shi sa'ad da ya aiko da 'Dansa a kamannin mutum mai zunubi, don yã zama hadaya ta zunubi. Ta haka, ya hukunta zunubi a cikin mutum mai zunubi. **4** Ya yi haka domin yã cika bukatun adalcin doka a cikinmu, mu da ba ma rayuwa bisa ga mutuntaka, sai dai bisa ga Ruhu. **5** Waɗanda suke rayuwa bisa ga mutuntaka sun kafa hankulansu a kan sha'awace-shawa'acen jiki; amma waɗanda suke rayuwa bisa ga Ruhu sun kafa hankulansu a kan abubuwan da Ruhu yake so. **6** Kwallafa rai ga al'amuran halin mutuntaka karshensa mutuwane, kwallafa rai ga al'amuran Ruhu kuwa rai ne da salama; **7** hankalin mai zunubi na gāba da Allah. Ba ya biyayya da dokar Allah, ba kuwa zai iya yin haka ba. **8** Waɗanda mutuntaka yake mulkinsu ba za su iya su gamshi Allah ba. **9** Ku kam, ana mulkinku ba ta wurin mutuntaka ba, sai dai ta wurin Ruhu, in Ruhun Allah yana zaune a cikinku. In kuma wani ba shi da Ruhun Kiristi, shi ba na Kiristi ba ne. **10** Amma in Kiristi yana a cikinku, jikinku matacce ne saboda zunubi, duk da haka ruhunku yana a raye saboda adalci. **11** In kuwa Ruhu wannan da ya tã da Yesu daga matattu yana zama a cikinku, shi wanda ya tã da Kiristi daga matattu zai ba da rai ga jikunanku masu mutuwa ta wurin Ruhunsa, wanda yake zama a cikinku. **12** Saboda haka'yan'uwa, muna da hakki, amma ba na wanda za mu yi rayuwar mutuntaka da yake so ba. **13** Gama in kuna rayuwa bisa ga mutuntaka, za ku mutu; amma in ta wurin Ruhu kuka kashe ayyukan jikin nan, za ku rayu. **14** Domin waɗanda Ruhun Allah yake bi da su ne'ya'yan Allah. **15** Gama ba ku karɓi ruhun da ya mai da ku bayi da za ku sãke jin tsoro ba ne, sai dai kun karɓi Ruhun zaman dā. Ta wurinsa kuwa muke kira, "Abba, Uba." **16** Ruhu kansa yana ba da shaida tare da ruhunmu cewa mu'ya'yan Allah ne. **17** In kuwa mu'ya'ya ne, to, mu magāda ne, magādan Allah da kuma abokan gādo tare da Kiristi, in kuwa muna tarayya a cikin shan wuyarsa to, za mu yi tarayya a cikin dāukakarsa. **18** A ganina, wuyar da muke sha a wannan lokaci ba su isa a kwatanta da dāukakar da za a bayyana a cikinmu ba. **19** Halitta tana jira da marmari ta kosa ta ga bayyanuwar'ya'yan Allah. **20** Gama an sa halitta a cikin wulafanci, ba da son ta ba, sai dai ta wurin nufin wannan da ya mai da ita haka, da bege **21** cewa za a'yantar da halitta kanta daga bautarta ga ruɓewa a kuma kawo ta cikin'yancin dāukakar'ya'yan Allah. **22** Mun san cewa dukan halitta tana nishi sai ka ce mace mai naƙuda har yã zuwa wannan lokaci. **23** Ba haka kaɗai ba ma, mu kanmu da muke da nunan fari na Ruhu, muna nishi a ciki-cikinmu yayinda muke jira da marmari a maishe mu'ya'yan riƙo na Allah, fansar jikunanmu. **24** Gama a wannan begen ne muka sami ceto. Amma begen da ake gani ba bege ba ne sam. Wa yake begen abin da ya riga ya samu? **25** Amma in muna begen abin da ba mu riga mun samu tukuna ba, mukan jira da haƙuri. **26** Haka nan ma, Ruhu yana taimakonmu cikin rashin karfinmu. Ba mu san abin da ya kamata mu roƙa cikin addu'a ba, amma Ruhu kansa yana roƙo a madadinmu da nishe-nishen da kalmomi ba sa iya bayanawa. **27** Shi kuma wanda yake binciken zukanamu ya san halin Ruhu, domin Ruhu yana roƙo a madadin tsarkaka bisa ga nufin Allah. **28** Mun kuma san cewa a cikin dukan abubuwa Allah yana aikata alheri ga waɗanda suke kaunarsa, yana waɗanda aka kira bisa ga nufinsa. **29** Gama waɗanda Allah ya rigyasani ya kuma kaɗdara su dace da kamannin 'Dansa, don yã zama ɗan fari cikin'yan'uwa masu yawa. **30** Waɗanda kuwa ya kaɗdara, su ne ya kira; waɗanda ya kira kuwa, su ne ya kuɓutar; waɗanda ya kuɓutar kuwa, su ne ya dāukaka. **31** Me za mu ce ke nan game da wannan abu? In Allah yana goyon bayanmu, wa kuwa zai iya gāba da mu? **32** Shi da bai hana 'Dansa ba, sai ma ya ba da shi saboda mu duka, ashe, ba zai kuma ba mu, tare da shi, dukan abubuwa cikin alherinsa ba? **33** Wa zai kawo wani zargi a kan waɗanda Allah ya zaɓa? Allah ne mai kuɓutarwa. **34** Wa zai yi hukunci? Yesu Kiristi ne, wanda ya mutu, fiye da haka ma, shi da aka tã da zuwa rai, yana

zaune a hannun dama na Allah yana kuma yin roko a madadinmu. **35** Wane ne zai raba mu da kaunar Kiristi? Masifa ce ko wahala ko tsanani ko yunwa ko tsiraici ko hatsari ko takobi? **36** Kamar yadda yake a rubuce cewa, “Saboda kai ne muke fuskantar mutuwa dukan yini; an dauke mu kamar tumakin da za a yanka.” **37** A'a, cikin dukan wadannan abubuwa mun ma fi masu nasara ta wurin shi wanda ya kaunace mu. **38** Gama na tabbata cewa ko mutuwa ko rai, ko mala'iku ko aljanu, ko abubuwa na yanzu ko abubuwa masu zuwa nan gaba, ko ikoki, **39** ko tsayi ko zurfi, ko wani abu dabam cikin dukan halitta da zai iya raba mu da kaunar Allah wadda take cikin Kiristi Yesu Ubangijinmu.

9 Ina faɗin gaskiya a cikin Kiristi ba karya nake yi ba, lamirina ya tabbatar da wannan a cikin Ruhu Mai Tsarki. **2** Ina da baƙin ciki mai yawa da kuma rashin kwanciyar rai marar karewa a zuciyata. **3** Gama da so na ne, sai a la'anta ni a kuma raba ni da Kiristi saboda'yan'uwana, waɗannan na kabilata, **4** mutanen Isra'ila. Su ne Allah ya mai da su'ya'yansa, ya bayyana musu daukarsa, ya ba su alkawarinsa da Dokarsa, ya nuna musu hanyar sujada ta gaske, ya kuma ba su sauran alkawura. **5** Kakannin-kakannin nan kuma nasu ne, Kiristi kuma, ta wurin zamansa mutum, na kabilarsu ne. Yabo ya tabbata ga Allah har abada, shi da yake bisa kome! Amin. (aiōn g165) **6** Ba cewa maganar Allah ta kasa ba ne. Gama ba duk waɗanda suke zuriyar Isra'ila ne suke Isra'ila na gaske ba. **7** Ba kuwa don su zuriyarsa ne dukansu suka zama'ya'yan Ibrahim ba. A maimako, “Ta wurin Ishaku ne za a lissafta zuriyarka.” **8** Ana iya cewa zaman zuriyar Ibrahim, ba shi ne zama'ya'yan Allah ba, a'a, zuriya ta alkawarin nan su ne ake lasaftawa zuriyar Ibrahim. **9** Ga yadda aka yi alkawarin nan, “A kayyadadden lokaci zan dawo, Saratu kuma za ta haifi da.” **10** Ba ma haka kaɗai ba, 'ya'yan Rifkatu suna da mahaifi guda ne, wato, mahaifinmu Ishaku. **11** Duk da haka, tun ba a haifi tagwayen nan ba, balle su yi wani abu mai kyau ko marar kyau don nufin Allah bisa ga zaɓensa ya tabbata, ba ga aikin lada ba, sai dai ga kiransa, **12** ba ta

wurin ayyuka ba sai dai ta wurin shi wanda ya kira, aka faɗa mata cewa, “Babban zai bauta wa karamin.” **13** Kamar yadda yake a rubuce cewa, “Yaƙub ne na so, amma Isuwa ne na ki.” **14** Me za mu ce ke nan? Allah marar adalci ne? Sam, ko kaɗan! **15** Gama ya ce wa Musa, “Zan nuna jinkai ga wanda zan nuna jinkai, zan kuma ji tausayin wanda zan ji tausayi.” **16** Saboda haka, bai danganta ga sha'awar mutum ko koƙarinsa ba, sai dai ga jinkan Allah. **17** Gama Nassi ya ce wa Fir'auna, “Na daga ka saboda wannan manufa, saboda in nuna ikona a cikinka domin kuma a shaida sunana a duniya duka.” **18** Saboda haka Allah yana nuna jinkai ga wanda yake so, yana kuma taurara zuciyar wanda yake so. **19** Waninku zai iya ce mini, “To, don me har yanzu Allah yake ganin laifinmu? Gama wa zai iya tsayayya da nufinsa?” **20** Amma wane ne kai, ya mutum, da za ka mayar wa Allah magana? “Ashe, abin da aka gina zai iya ce wa wanda ya gina shi, ‘Don me ka gina ni haka?’” **21** Ashe, mai ginin tukwane ba shi da iko yin amfani da yumɓu guda ya gina tukunya domin ayyuka masu daraja da kuma waɗansu don ayyuka marasa daraja? **22** Haka ma aikin Allah yake. Ya so ya nuna fushinsa ya kuma sanar da ikonsa, ya yi haka cikin haƙuri kwarai ga waɗanda suka cancanci fushinsa, waɗanda aka shirya domin hallaka? **23** Haka kuma ya so ya sanar da waɗatar daukarsa ga waɗanda suka cancanci jinkansa, waɗanda ya shirya tun kafin lokaci don daukaka **24** har da mu ma, mu da ya kira, ba daga cikin Yahudawa kaɗai ba amma har ma daga cikin Al'ummai? **25** Kamar yadda ya faɗa a Hosiya. “Zan kira su ‘mutanena,’ su da ba mutanena ba; zan kuma kira ta ‘kaunatacciyata,’ ita da ba kaunatacciyata ba,” **26** kuma, “Zai zama cewa a daidai inda aka ce musu, ‘Ku ba mutanena ba,’ za a ce da su, ‘ya'yan Allah mai rai.’” **27** Ishaya ya daga murya game da Isra'ila ya ce, “Ko da yake yawan Isra'ilawa yana kama da yashi a bakin teku, ragowa ce kaɗai za su sami ceto. **28** Gama Ubangiji zai zartar da hukuncinsa a bisan duniya da sauri kuma ba da bata lokaci ba.” **29** Yana nan kamar yadda Ishaya ya riga ya faɗa. “Da ba don Ubangiji Maɗaukaki ya bar mana zuriya ba, da mun

zama kamar Sodom, da mun kuma zama kamar Gomorra.” 30 Me za mu ce ke nan? Ai, Al’ummai da ba su nemi adalci ba, sun same shi, adalcin da yake ta wurin bangaskiya; 31 amma Isra’ila da suka yi kwazo wajen bin Dokar adalci, ba su same shi ba. 32 Don me? Domin sun yi kwazo wajen binta ba ta wurin bangaskiya ba sai dai ta wurin ayyuka. Sun yi tuntuƙe a kan “dutsen sa tuntuƙe.” 33 Kamar yadda yake a rubuce, “Ga shi, na sa dutse a Sihiyona da yake sa mutane yin tuntuƙe da kuma dutsen da yake sa su fāfi wanda kuwa ya dogara gare shi ba zai taƙa shan kunya ba.”

10 Yan’uwa, abin da zuciyata take so da kuma addu’ata ga Allah saboda Isra’ilawa shi ne su sami ceto. 2 Gama na shaida su a kan suna da kishi bin Allah, sai dai kishinsu ba a bisa sani ba. 3 Da yake ba su san adalcin da yake fitowa daga Allah ba suka kuma nemi su kafa nasu, sai suka ki miƙa kai ga adalcin Allah. 4 Kiristi shi ne ƙarshen doka domin a sami adalci wa kowane mai bangaskiya. 5 Musa ya bayyana adalcin da yake ga Doka cewa, “Mutumin da ya aikata waƙannan abubuwa zai rayu ta wurinsu.” 6 Amma adalcin da yake ga bangaskiya yana cewa, “Kada ka faɗa a zuciyarka, “Wa zai hau sama?”” (wato, don yā sauko da Kiristi), 7 “ko kuwa ‘Wa zai gangara can zurfina kasa?’” (wato, don yā hauro da Kiristi daga matattu). (Abyssos g12) 8 Amma mene ne aka ce? “Maganar tana kusa da kai; tana cikin bakinka da kuma cikin zuciyarka,” wato, maganar bangaskiyan nan da muke shela. 9 Cewa in ka furta da bakinka, “Yesu Ubangiji ne,” ka kuma gaskata a zuciyarka cewa Allah ya tā da shi daga matattu, za ka sami ceto. 10 Gama da zuciyarka ce kakan gaskata a kuma kuɓutar da kai, da bakinka ne kuma kake furta a kuma cece ka. 11 Kamar yadda Nassi ya ce, “Duk wanda ya gaskata da shi ba zai taƙa shan kunya ba.” 12 Gama ba bambanci tsakanin mutumin Yahuda da mutumin Al’ummai, Ubangijin nan ɗaya shi ne Ubangijin kowa yana kuma ba da albarka a yalwace ga duk masu kira gare shi, 13 gama, “Duk wanda ya kira bisa sunan Ubangiji zai sami ceto.” 14 To, ta yaya za su kira ga wanda ba su gaskata ba? Ta yaya kuma za su

gaskata wanda ba su taƙa ji ba? Ta yaya kuma za su ji ba tare da wani ya yi musu wa’azi ba? 15 Kuma ta yaya za su yi wa’azi in ba an aike su ba? Kamar yadda yake a rubuce cewa, “Isowar masu kawo labari mai daɗi abu mai kyau ne ƙwarail!” 16 Amma ba dukan Isra’ilawa ne suka karɓi labari mai daɗin nan ba. Gama Ishaya ya ce, “Ubangiji, wa ya gaskata saƙonmu?” 17 Saboda haka, bangaskiya takan zo ne ta wurin jin saƙo, akan ji saƙon kuma ta wurin maganar Kiristi. 18 Amma ina tambaya, “Ba su ji ba ne? Tabbatacce sun ji. “Muryarsu ta tafi ko’ina a cikin duniya, kalmominsu kuma har iyakar duniya.” 19 Har wa yau, ina da tambaya. Shin, Isra’ila ba su fahimta ba ne? Da farko, Musa ya ce, “Zan sa ku yi kishin waɗanda ba al’umma ba; zan sa ku yi fushin al’ummar da ba ta da fahimta.” 20 Ishaya kuma ya fito gabagadi ya ce, “Waɗanda ba su neme ni ba, su suka same ni; Na bayyana kaina ga waɗanda ba su ma taƙa neman sanina ba.” 21 Amma game da Isra’ila ya ce, “Dukan yini na miƙa hannuwana ga mutane marasa biyayya da masu taurinkai.”

11 To, ina da tambaya. Allah ya ƙi mutanensa ne? Sam, ko kaɗan! Ni mutumin Isra’ila ne kaina, zuriyar Ibrahim kuwa, daga kabilar Benyamin. 2 Allah bai ƙi mutanensa da ya rigya sani ba. Ba ku san abin da Nassi ya faɗa game da Iliya ba, yadda ya kawo kuka ga Allah a kan Isra’ila ya ce, 3 “Ya Ubangiji, sun karkashe annabawanka suka kuma rurrushe bagadanka; ni kaɗai na ragu, suna kuma neman raina”? 4 Wace amsa ce Allah ya ba shi? “Na keɓe wa kaina dubu bakwai waɗanda ba su yi wa Ba’al sujada ba.” 5 Haka ma, a wannan zamani akwai ragowar da aka zaɓa ta wurin alheri. 6 In kuwa na alheri ne, ba sauran cewa ya dogara ga ayyuka ke nan. In ba haka ba, ashe, alheri ba alheri ba ne kuma. 7 To, sai me? Abin da Isra’ila suka nema da himma ba su samu ba, amma zaɓaɓɓun suka samu. Sauran suka taurare, 8 kamar yadda yake a rubuce cewa, “Allah ya ba su ruhun ruɗewa, idanu don su kasa gani, da kuma kunnuwa don su kasa ji, har yā zuwa yau.” 9 Dawuda kuma ya ce, “Bari teburin cin abincinsu yā zama musu tarko, sanadin fāɗuwa da dutsen

sa tuntuɓe da kuma ramuwa a kansu. **10** Bari idanunsu su duhunta don kada su iya gani, bayansu kuma yā tanfware har abada.” **11** Har yanzu ina da tambaya. Sun yi tuntuɓe har ya kai ga fāduwar da ba za su iya tashi ba ne? Sam, ko kaɗan! A maimako, saboda laifinsu ne ceto ya zo ga Al’ummai don a sa mutanen Isra’ila su ji kishi. **12** Amma in laifinsu yana nufin albarka ga duniya, hasararsu kuma albarka ga Al’ummai, ina misalin yalwar da albarkunsu za su kawo! **13** Ina magana da ku ne fa Al’ummai. Tun da yake ni manzo ne ga Al’ummai, ina taƙama da aikin nan nawa, **14** da fata zan rura kabilata a ta kowace hanya su ji kishi har ma yā sa in ceci waɗansunsu. **15** Gama in kinsu da aka yi ya zama sulhu ga duniya, me karɓarsu za tā zama in ba rai daga matattu ba? **16** In sashen da aka miƙa a matsayin nunan fari tsattsarka ne, to, sauran ma tsattsarka ne; in saiwar tsattsarka ce, to, sauran rassan ma tsattsarka ne. **17** In an sassare waɗansu rassa, kai kuwa da kake kai zaitun jeji, aka ɗauke ka aka kuma yi muku aure, a yanzu kuwa kana shan ni’imar saiwar zaitun ɗin nan tare da sauran rassan, **18** kada ka yi taƙama cewa ka fi waɗancan rassan da aka sassare. In kuwa ka yi haka, to, ka yi la’akari da wannan. Ba kai ne kake taimakon saiwar ba, saiwar ce take taimakonka. **19** To, kana iya cewa, “An sassare rassan ne don a ɗaura aure da ni.” **20** Haka yake. Amma an sassare su ne saboda rashin bangaskiya, kai kuma kana tsaye ta wurin bangaskiya. Kada ka yi taƙama, sai dai ka ji tsoro. **21** Gama in har Allah bai bar rassan nan na asali ba, kai ma ba zai bar ka ba. **22** Ka lura fa da alheri da kuma tsananin Allah, tsanani ga waɗanda suka fāɗi, amma alheri a gare ka, da fata za ka ci gaba cikin alherinsa. In ba haka ba, kai ma za a sare ka. **23** In kuwa ba su nace cikin rashin bangaskiya ba, za a sāke ɗaura aure da su, domin Allah yana iya sāke haɗa su. **24** Kai ma da aka saro daga zaitun ɗin da asalinsa yake na jeji, aka ɗaura aure da kai a jikin zaitun ɗin na gida, saɓanin yadda aka saba, balle waɗannan rassa na asali, da za a ɗaura aure da su a jikin zaitun ɗin nan nasu na asali? **25** Ba na so ku kasance cikin rashin sani game da wannan asirin’yan’uwa, domin kada ku daga

kai. Isra’ila sun ɗanɗana sashe na taurarewa har sai da shigowar Al’ummai masu yawa ya cika. **26** Ta haka kuwa za a ceci dukan Isra’ila, kamar yadda yake a rubuce cewa, “Mai ceto zai zo daga Sihiyona; zai kawar da rashin bin Allah daga Yakub. **27** Wannan kuwa shi ne alkawarina da su sa’ad da na ɗauke musu zunubansu.” **28** Game da zancen nan na bishara kuwa, su abokan gāba ne saboda ku; amma game da zaɓen kuwa, su kaunattuntsa ne, albarkacin kakannin kakanninsu, **29** gama kyautar Allah da kiransa ba a sokewa. **30** Kamar yadda a ɗa can ku da kuke marasa biyayya ga Allah kuka sami jinkai yanzu ta dalilin rashin biyayyarsu, **31** haka su ma suka zama marasa biyayya a yanzu domin su ma su sami jinkai ta dalilin jinkan da Allah ya yi muku. **32** Gama Allah ya daure dukan mutane ga rashin biyayya don yā nuna jinkai ga kowa. (eleṣṣe g1653) **33** Kai, zurfin yalwar hikima da kuma sanin Allah yana nan a yalwace! Hukunce-hukuncensa kuma su fi gaban bincike, hanyoyinsa kuwa sun wuce gaban ganewa! **34** “Wa ya taɓa sanin zuciyar Ubangiji? Ko kuwa yā ba shi shawara?” **35** “Wa ya taɓa ba wa Allah wani abu, da Allah zai sāka masa?” **36** Gama daga gare shi, ta wurinsa, da kuma saboda shi ne dukan abubuwa suka kasance. Ɗaukaka ta tabbata a gare shi har abada! Amin. (aiṓn g165)

12 Saboda haka, ina roƙonku, ’yan’uwa, saboda yawan jinkan Allah, ku miƙa jikunanku hadaya wadda take mai rai, mai tsarki abin karɓa kuma ga Allah, wannan ita ce hanyar hidimarku ta ruhaniya. **2** Kada ku ci gaba da yin abin da duniya take yi, sai dai ku bar halinku ya sāke, ta wurin sabunta hankalinku ɗungum, don ku tabbatar da abin da Allah yake so yake, abu mai kyau, mai daɗi da kuma cikakke. (aiṓn g165) **3** Gama ta wurin alherin nan da aka yi mini ne ina ce wa kowannenku. Kada yā ɗauki kansa fiye da yadda ya kamata, a maimakon haka bari yā auna kansa cikin natsuwa, gwargwadon baiwar bangaskiyar da Allah yi masa. **4** Kamar dai yadda kowannenmu yake da jiki ɗaya da gaɓoɓi da yawa, gaɓoɓin nan kuwa ba aiki iri ɗaya suke yi ba, **5** haka ma a cikin Kiristi mu da muke da yawa mun zama jiki ɗaya, kuma kowace gaɓar

dān'uwan sauran ne. **6** Muna da baye-baye dabam-dabam, gwargwadon alherin da aka yi mana. In baiwar mutum ta yin annabci ce, sai yā yi amfani da ita gwargwadon bangaskiyarsa. **7** In ta hidima ce; sai yā yi hidima. In kuma ta koyarwa ce, sai yā koyar; **8** in ta karfafawa ce, sai yā karfafa; in kuma ta ba da taimako ce don biyan bukatun waƙansu, sai yā yi haka hannu sake; in ta shugabanci ce, sai yā yi shugabanci da himma; in ta nuna jinkai ce, sai yā yi haka da fara'a. **9** Dole kauna tā zama ta gaskiya. Ku ki duk abin da yake mugu; ku manne wa abin da yake nagari. **10** Ku ba da kanku ga juna cikin kauna irin ta'yan'uwa. Kowa yā yi kofari wajen girmama wani fiye da kansa. **11** Kada ku zama marasa himma, sai dai masu himma a ruhaniyarku, kuna bauta wa Ubangiji. **12** Ku yi farin ciki cikin bege, haƙuri cikin shan wuya, aminci cikin addu'a. **13** Ku taimaki mutanen Allah masu bukata. Ku zama masu karɓan baƙi. **14** Ku sa wa masu tsananta muku albarka; ku sa albarka kada fa ku la'anta. **15** Ku yi murna da masu murna, ku yi kuka da masu kuka. **16** Ku yi zaman lafiya da juna. Kada ku nuna girman kai, sai ma ku riƙa cudanya da talakawa. Kada ku zama masu daga kai. **17** Idan kowa ya yi muku mugunta, kada ku sāka masa da mugunta. Ku lura don ku aikata abin da kowa zai iya gani cewa daidai ne. **18** Ku yi iya kofarinku, in zai yiwi, ku yi zaman lafiya da kowa. **19** Kada ku yi ramuwa, abokaina, sai dai ku bar wa Allah. Gama a rubuce yake cewa, "Ramuwa tawa ce; zan kuwa sāka," in ji Ubangiji. **20** A maimakon haka, "In abokin gābanka yana jin yunwa, ka ciyar da shi; in yana jin kishirwa, ka ba shi ruwan sha. Ta yin haka, za ka tara garwashin wuta a kansa." **21** Kada ku bar mugunta ta sha kanku, sai dai ku sha kan mugunta ta wurin aikata nagarta.

13 Dole kowa yā yi biyayya ga masu mulki, gama babu wani iko sai ko in Allah ya yarda. Duk hukumomin da muke su, naɗin Allah ne. **2** Saboda haka, duk wanda ya yi tawaye ga hukuma yana yin tawaye da abin da Allah ya naɗa ne, waƙanda kuwa suke aikata haka, za su jawo wa kansu hukunci. **3** Gama masu mulki

ba abin tsoro ba ne ga waƙanda suke yin abin da yake daidai, sai dai ga waƙanda suke aikata laifi. Kana so ka rabu da jin tsoron wanda yake mulki? To, sai ka aikata abin da yake daidai, zai kuwa yabe ka. **4** Gama shi bawan Allah ne don kyautata rayuwarka. Amma in ka aikata mugunta, to, sai ka ji tsoro, don ba a banza ne shugaba yake ɗaukan takobinsa ba. Shi fa bawan Allah ne, ta wurinsa ne fushin Allah yakan hukunta masu laifi. **5** Saboda haka, dole a yi biyayya ga hukumomi, ba don gudun horo kawai ba amma don lamirinku. **6** Shi ne ma ya sa kuke biyan haraji, gama hukumomin nan bayin Allah ne, waƙanda suke ba da dukan lokacinsu don aikin shugabanci. **7** Ku ba wa kowa hakkinsa. In kuna da bashin haraji, sai ku biya; in kuɗin shiga ne, ku biya kuɗin shiga; in ladabi ne, ku yi ladabi; in kuma girmamawa ne, ku ba da girma. **8** Kada hakkin kowa yā zauna a kanku, sai dai na kaunar juna, don mai kaunar maƙwabcinsa ya cika Doka ke nan. **9** Umarnan nan, "Kada ka yi zina." "Kada ka yi kisankai." "Kada ka yi sata." "Kada kuma ka yi kyashi." Da dai duk sauran umarnai an kunshe su ne a wannan kalma "Ka kaunaci maƙwabcinka kamar kanka." **10** Kauna ba ta cutar da maƙwabcin. Saboda haka kauna cika Doka ce. **11** Ku yi wannan domin kun san irin zamanin da kuke ciki. Lokaci ya yi da za ku farka daga barcinku, don cetonmu ya yi kusa yanzu fiye da lokacin da muka fara ba da gaskiya. **12** Dare fa ya kusan karewa; gari kuma yana gab da wayewa. Saboda haka bari mu kawar da ayyukan duhu mu kuma yafa kayan yaƙi na haske. **13** Bari mu tafiyar da al'amuranmu yadda ya dace a yi da rana, ba a cikin shashanci da buguwa ba, ba cikin fasikanci da rashin kunya ba, ba kuma cikin faɗa da kishi ba. **14** A maimakon haka, ku ɗauki halin Ubangiji Yesu Kiristi, kada kuma ku yi tunani game da yadda za ku gamsar da sha'awace-sha'awacen mutuntaka.

14 Ku karɓi wanda bangaskiyarsa ba tā yi karfi ba, amma fa kada ku hukunta shi a kan abubuwan da ake da shakka a kai ba. **2** Bangaskiyar mutum ta yarda masa yā ci kome,

amma wanda bangaskiyarsa ba tā yi ƙarfi ba, yakan ci kayan lambu ne kawai. **3** Mutumin da yake cin kowane irin abinci, kada yā rena wanda ba ya cin, wanda kuma ba ya cin kowane irin abinci, kada yā ga laifin mutumin da yake ci, domin Allah ya riga ya karɓe shi. **4** Kai wane ne har da za ka ga laifin bawan wani? Ko bawan yā yi aiki mai kyau, ko yā kāsa, ai, wannan ruwan maigidansa ne. Za a ma tsai da shi, domin Ubangiji yana da ikon tsai da shi. **5** Wani yakan ɗauki wata rana da daraja fiye da sauran ranaku; wani kuma yana ganin dukan ranakun ɗaya ne. Ya kamata kowa yā kasance da tabbaci a cikin zuciarsa. **6** Wannan mai ɗaukan rana ɗaya da muhimmanci fiye da sauran, yana yin haka ne ga Ubangiji. Wannan mai cin nama, yana yin haka ne ga Ubangiji, gama yakan yi godiya ga Allah; wannan da ba ya ci kuwa, yana yin haka ne ga Ubangiji yana kuwa yin godiya ga Allah. **7** Gama ba waninmu da yake rayuwa wa kansa kaɗai, kuma ba waninmu da kan mutu don kansa kaɗai. **8** In muna rayuwa, muna rayuwa ne ga Ubangiji; in kuma muna mutuwa, muna mutuwa ne ga Ubangiji. Saboda haka, ko muna a raye ko muna a mace, mu na Ubangiji ne. **9** Saboda wannan ne Kiristi ya mutu, ya kuma sāke rayuwa domin yā zama Ubangiji na matattu da na masu rai. **10** Kai kuwa, don me kake ganin laifin ɗan’uwanka? Ko kuma don me kake rena ɗan’uwanka? Gama duk za mu tsaya a gaban kujerar shari’ar Allah. **11** A rubuce yake cewa, “Muddin ina raye,’ in ji Ubangiji, ‘kowace gwiwa za tā durƙusa a gabana; kowane harshe kuma zai furta wa Allah.” **12** Don haka kowannenmu zai ba da lissafin kansa ga Allah. **13** Saboda haka bari mu daina ba wa juna laifi. A maimakon, sai kowa yā yi niyya ba zai sa dutsen tuntuɓe ko abin sa fāɗuwa a hanyar ɗan’uwansa ba. **14** A matsayina na mai bin Ubangiji Yesu na tabbata ƙwarai cewa babu abincin da yake marar tsabta don kansa. Amma in wani ya ɗauka wani abu marar tsabta ne, to, a gare shi marar tsabta ne. **15** In kana ɓata wa ɗan’uwanka zuciya saboda abincin da kake ci, ba halin ƙauna kake nunawa ba ke nan. Kada abincin da kake ci yā zama hanyar lalatar da ɗan’uwanka wanda Kiristi ya mutu domin. **16** Kada ka bar abin da

ka ɗauka a matsayi kyakkyawa yā zama abin zargi ga waɗansu. **17** Gama mulkin Allah ba batun ci da sha ba ne, sai dai na adalci, salama, da kuma farin ciki cikin Ruhu Mai Tsarki, **18** duk kuwa wanda yake bauta wa Kiristi a haka yana faranta wa Allah rai ne, yardajje kuma ga mutane. **19** Saboda haka sai mu yi iya ƙoƙari mu aikata abin da zai kawo salama da kuma ingantawa ga juna. **20** Kada ku lalatar da aikin Allah saboda abinci. Dukan abinci mai tsabta ne, sai dai ba daidai ba ne mutum yā ci abin da zai sa wani yā yi tuntuɓe. **21** Ya fi kyau kada ka ci nama ko ka sha ruwan inabi ko kuma ka yi wani abin da zai sa ɗan’uwanka yā fāɗi. **22** Bari duk ra’ayin da kake da shi game da wannan sha’ani yā kasance tsakaninka da Allah. Mai albarka ne wanda zuciarsa ba tā ba shi laifi game da abin da shi da kansa ya ɗauka cewa daidai ne ba. **23** Amma wanda yake da shakka yakan jawo wa kansa hukunci ne in ya ci, domin yana ci ne ba bisa ga bangaskiya ba; kuma duk abin da bai zo daga bangaskiya ba zunubi ne.

15 Mu da muke da ƙarfi ya kamata mu yi haƙuri da kāsawar marasa ƙarfi ba kawai mu gamshi kanmu ba. **2** Ya kamata kowannenmu yā faranta wa maƙwabcinsa rai don kyautata zamansa domin kuma yā gina shi. **3** Gama ko Kiristi ma bai gamshi kansa ba, amma kamar yadda yake a rubuce cewa, “Zage-zagen da waɗansu suka yi maka, duk sun fāɗo a kaina.” **4** Gama duk abin da aka rubuta a ɗa an rubuta ne domin yā koya mana, don ta wurin jimrewa da kuma ƙarfafawar Nassosi mu kasance da bege. **5** Bari Allah mai ba da haƙuri da kuma ƙarfafawa yā ba ku ruhun haɗinkai da juna yayinda kuke bin Kiristi Yesu, **6** don da zuciya ɗaya da kuma baki ɗaya kuke ɗaukaka Allah da kuma Uban Ubangijinmu Yesu Kiristi. **7** Ta haka sai ku karɓi juna kamar yadda Kiristi ya karɓe ku, don a yabi Allah. **8** Ina dai gaya muku cewa Kiristi ya zama bawan Yahudawa a madadin gaskiyar Allah, don yā tabbatar da alkawaran da aka yi wa kakannin kakanninmu **9** domin Al’ummai su ɗaukaka Allah saboda jinƙansa, kamar yadda yake a rubuce, “Saboda haka zan yabe ka a cikin Al’ummai; zan rera waƙoƙi ga sunanka.” **10** Ya

kuma ce, “Ku yi farin ciki, ya Al’ummai, tare da mutanensa.” **11** Da kuma, “Ku yabi Ubangiji, dukanku Al’ummai, ku kuma rera masa yabo, dukanku mutanen duniya.” **12** Kuma Ishaya ya ce, “Tushen Yesse zai tsiro, wanda zai taso yā yi mulkin al’ummai; al’ummai za su sa bege a gare shi.” **13** Bari Allah na bege yā cika ku da matuƙar farin ciki da salama yayinda kuke dogara gare shi, domin ku yalwata cikin bege ta wurin ikon Ruhu Mai Tsarki. **14** Ni kaina na tabbata, ’yan’uwana, cewa ku kanku kuna cike da kirki, cikakku cikin sani da kuma ƙwararru don yin wa juna gargadi. **15** Na rubuta muku gabagadi a kan waɗansu batuttuwa, don in sāke tuna muku su, saboda alherin da Allah ya ba ni **16** in zama mai hidimar Kiristi Yesu ga Al’ummai da aikin firist na yin shelar bisharar Allah, don Al’ummai su zama hadaya mai karɓuwa ga Allah, tsattsarka ta wurin Ruhu Mai Tsarki. **17** Saboda haka ina taƙama cikin Kiristi Yesu a cikin hidimata ga Allah. **18** Ba zan yi karambani in faɗi kome ba sai dai abin da Kiristi ya aikata ta wurina a jagorantar da Al’ummai su yi biyayya ga Allah ta wurin abin da na faɗa da kuma aikata **19** ta wurin ikon alamu da ayyukan banmamaki, da kuma ikon Ruhun Allah. Ta haka daga Urushalima har yā zuwa kewayen Illirikum, na yi wa’azin bisharar Kiristi. **20** Labudda, burina shi ne in yi wa’azin bishara inda ba a san Kiristi ba, don kada yā zama ina gini ne a kan tushen da wani ya kafa. **21** Sai dai kamar yadda yake a rubuce, “Wafanda ba a faɗa musu labarinsa ba za su gani, waɗanda kuma ba su ji ba za su fahimta.” **22** Wannan ne ya sa sau da yawa aka hana ni zuwa wurinku. **23** Amma yanzu da babu sauran wurin da ya rage mini in yi aiki a waɗannan yankuna, da yake kuma shekaru masu yawa ina da marmari in gan ku, **24** ina shirin yin haka in na tafi Sifen. Ina fata in ziyarce ku yayinda nake wucewa don ku raka ni can, bayan na ji daɗin zama tare da ku na ɗan lokaci. **25** Yanzu kam, ina hanyata zuwa Urushalima don in kai gudummawa ga tsarkaka a can. **26** Gama Makidoniya da Akayya sun ji daɗin yin gudummawa domin matalautan da suke cikin tsarkakan da suke a Urushalima. **27** Sun kuwa ji daɗin yin haka, gama ya zama

kamar bashi ne a gare su. Da yake Al’ummai sun sami rabo cikin albarkun ruhaniyar Yahudawa, ya zama musu kamar bashi su ma su taimaki Yahudawa da albarkunsu na kayan duniya. **28** Saboda haka in na kammala wannan aiki na kuma tabbata cewa sun karɓi wannan amfani, zan tafi Sifen in kuma ziyarce ku a hanyata. **29** Na san cewa sa’ad da na zo wurinku, zan zo ne cikin yalwar albarkar Kiristi. **30** Ina roƙonku’yan’uwa, saboda Ubangijinmu Yesu Kiristi da kuma saboda ƙaunar Ruhu, ku haɗa kai tare da ni cikin famata ta wurin yin addu’a ga Allah saboda ni. **31** Ku yi addu’a don in kuɓuta daga hannun marasa bi a Yahudiya don kuma gudummawar da nake kaiwa Urushalima ta zama abar karɓa ga tsarkaka a can, **32** don da yardar Allah, in iso wurinku da farin ciki in kuma wartsake tare da ku. **33** Allah na salama yā kasance tare da ku duka. Amin.

16 Ina gabatar muku da’yar’uwar mu Fibi, baranyar ikkilisiya a Kenkireya. **2** Ina roƙonku ku karɓe ta a cikin Ubangiji yadda ya dace a karɓi tsarkaka a kuma ba ta kowane irin taimakon da take bukata daga wurinku, gama ta zama mai taimako ƙwarai ga mutane masu yawa, haɗe da ni ma. **3** Ku gai da Firiskila da Akwila, abokan aikina cikin Kiristi Yesu. **4** Sun yi kasai da ransu saboda ni. Ba ni kaɗai nake musu godiya ba amma har ma da dukan ikkilisiyoyin Al’ummai. **5** Ku kuma gai da ikkilisiyar da take haɗuwa a gidansu. Ku gai da ƙaunataccen abokina Efenetus, wanda ya zama na farko a karɓar Kiristi a lardin Asiya. **6** Ku gai da Maryamu wadda ta yi muku aiki tuƙuru. **7** Ku gai da Anduronikus da Yuniyas, dangina waɗanda aka daure a kurkuku tare da ni. Su fitattu ne sosai a cikin manzanni, sun riga ni zama masu bin Kiristi. **8** Ku gai da Amfiliyatus, ƙaunataccena a cikin Ubangiji. **9** Ku gai da Urbanus, abokin aikinmu cikin Kiristi, da kuma ƙaunataccen abokina Sitakis. **10** Ku gai da Afelles wanda amincinsa cikin Kiristi tabbatacce ne. Ku gai da iyalin gidan Aristobulus. **11** Ku gai da ɗan’uwana, Hirodiyong. Ku gai da iyalin gidan Narkissus da suke cikin Ubangiji. **12** Ku gai da Tiryifena da Tiryifosa, matan nan da suke aiki

tuƙuru cikin Ubangiji. Ku gai da ƙaunatacciyata Fersis, wata matan da ta yi aiki tuƙuru cikin Ubangiji. **13** Ku gai da Rufus zaɓaɓɓe cikin Ubangiji, da kuma mahaifiyarsa, wadda ta zama kamar mahaifiya a gare ni. **14** Ku gai da Asinkiritus, Filegon, Hermes, Faturobas, Hermas da kuma'yan'uwan da suke tare da su. **15** Ku gai da Filologus, Yuliya, Nereyus da'yar'uwarsa, da kuma Olimfas da dukan tsarkakan da suke tare da su. **16** Ku gaggai da juna da sumba mai tsarki. Dukan ikkilisiyoyin Kiristi suna gaishe ku. **17** Ina roƙonku,'yan'uwa, ku yi hankali fa da masu raba tsakani, saɓanin koyarwar da kuka koya, suna sa tuntuɓe. Ku yi nesa da su. **18** Gama irin waɗannan mutane ba sa bautar Ubangijinmu Kiristi, sai dai cikinsu. Ta wurin yaudara da kuma daɗin baki, suna ruɗin marasa wayo. **19** Kowa ya riga ya ji game da biyayyarku, don haka ina cike da farin ciki game da ku; amma ina so ku zama masu hikima game da abin da yake nagari, ku kuma zama marasa laifi ga abin da yake mugu. **20** Allah na salama zai tattake Shaidan ba da daɗewa ba yã kuma sa shi a farkashin sawunku. Alherin Ubangijinmu Yesu kuma yã kasance tare da ku. **21** Timoti, abokin aikina, yana gai da ku, haka ma Lusiyus, Yason, da Sosifater, dangina. **22** Ni, Tertiyus, wanda ya rubuta wannan wasiƙa, ina gai da ku cikin Ubangiji. **23** Gayus, mai masauƙina, mai kuma saukar da dukan'yan Ikkilisiya, yana gaishe ku. Erastus, mai bi da ayyukan jama'ar gari, da kuma ɗan'uwanmu Kwartus, suna gaishe ku. **25** Ɗaukaka ta tabbata ga mai ikon ƙarfafa ku bisa ga bisharata, bisa ga wa'azin Yesu Kiristi, wadda ta gare ta ne aka bayyana asirin nan da yake ɓoye tun fil azal, (aiōnios g166) **26** amma yanzu kuwa aka bayyana, aka kuma sanar ta wurin rubuce-rubucen annabawa bisa ga umarnin Allah madawwami, domin dukan al'ummai su gaskata su kuma yi masa biyayya (aiōnios g166) **27** ɗaukaka ta tabbata har abada ga Allah, wanda shi ne kaɗai mai hikima ta wurin Yesu Kiristi! Amin. (aiōn g165)

1 Korintiyawa

1 Bulus, wanda aka kira domin yā zama manzon Kiristi Yesu, bisa ga nufin Allah, da kuma dan'uwannu Sostenes, **2** Zuwa ga ikkilisiyar Allah da take a Korint, da waɗanda aka tsarkake cikin Kiristi Yesu, aka kuma kira domin su zama masu tsarki, tare da dukan waɗanda suke ko'ina da suke kiran sunan Ubangijinmu Yesu Kiristi, Ubangijinsu da kuma namu. **3** Alheri da salama daga Allah Ubanmu, da Ubangiji Yesu Kiristi, su kasance tare da ku. **4** Ina gode wa Allah kullum dominku, saboda alherinsa da aka ba ku a cikin Kiristi Yesu. **5** Gama a cikinsa kuka sami waɗata ta kowace hanya, a cikin dukan maganarku, da kuma cikin dukan saninku **6** gama shaidarmu game da Kiristi ta tabbata a cikinku. **7** Saboda haka, ba ku rasa kowace baiwa ta ruhaniya ba, yayinda kuke jira da marmari, saboda bayyanuwar Ubangijinmu Yesu Kiristi. **8** Zai ƙarfafa ku har zuwa ƙarshe, domin ku zama marasa aibi a ranar Ubangijinmu Yesu Kiristi. **9** Allah, wanda ya kira ku zuwa ga zumunci tare da Ɗansa Yesu Kiristi Ubangijinmu, shi mai aminci ne. **10** Ina roƙonku'yan'uwa, a cikin sunan Ubangijinmu Yesu Kiristi, dukanku ku yarda da juna, domin kada a sami tsattsaguwa a cikinku, domin kuma ku zama ɗaya, cikakku a cikin halinku da tunaninku. **11** 'Yan'uwana, waɗansu daga iyalin gidan Kulos sun gaya mini cewa, akwai faɗa a cikinku. **12** Abin da nake nufi shi ne, ɗaya daga cikinku na cewa, "Ni ina bin Bulus," wani na cewa, "Ni ina bin Afollos," wani kuma, "Ni ina bin Kefas," har wa yau wani kuma, "Ni ina bin Kiristi." **13** Kiristi a rabe ne? Bulus ne aka gicciye dominku? An yi muku baftisma a cikin sunan Bulus ne? **14** Ina godiya domin ban yi wa wani baftisma a cikinku ba, sai dai Kirisbus da Gayus kaɗai. **15** Don haka, ba wanda na iya cewa an yi muku baftisma a cikin sunana. **16** (I, na kuma yi wa iyalin gidan Istifanas baftisma, ban da wannan, ban tuna da wani da na yi masa baftisma ba.) **17** Gama Kiristi bai aike ni yin baftisma ba, sai dai wa'azin bishara ba da kalmomin hikimar mutum ba, domin kada gicciyen Kiristi ya rasa ikonsa. **18**

Gama saƙon gicciye wauta ne ga waɗanda suke hallaka, amma a gare mu, mu da ake ceto, ikon Allah ne. **19** Gama a rubuce yake cewa, "Zan rushe hikimar mai hikima, basirar mai azanci kuma zan rikita shi." **20** Ina mai hikima? Ina mai zurfin bincike? Ina masana na wannan zamani? Ashe, Allah bai wofinta hikimar duniya ba? (aiōn g165) **21** Gama tun da a cikin hikimar Allah, duniya a cikin hikimarta ba tā san shi ba, Allah ya ji daɗin ceton waɗanda suka ba da gaskiya ta wurin wautar wa'azin bishara. **22** Yahudawa suna so su ga alama, Hellenawa kuma suna neman hikima, **23** amma mu, muna wa'azin Kiristi wanda aka gicciye ne, wanda ya zama dutsen tuntuɓe ga Yahudawa, wauta kuma ga Al'ummai, **24** amma ga su waɗanda Allah ya kira, Yahudawa da Hellenawa, Kiristi ikon Allah ne, da kuma hikimar Allah. **25** Gama wautar Allah ta fi hikimar mutum, kuma rashin ƙarfin Allah ya fi ƙarfin mutum. **26** 'Yan'uwa, ku tuna yadda kuke sa'ad da aka kira ku. Babu masu hikima da yawa a cikinku, bisa ga ganin mutum; babu masu iko da yawa, babu masu martaba da yawa bisa ga haihuwa. **27** Amma Allah ya zaɓi abubuwa masu wautata duniya, don yā kunyata masu hikima. Allah ya zaɓi abubuwa marasa ƙarfi na duniya, domin ya ba wa masu ƙarfi kunya. **28** Ya zaɓi abubuwa marasa martaba na wannan duniya da kuma abubuwan da aka rena da abubuwan da ba a ɗauka a bakin kome ba, domin a wofinta abubuwan da ake ganinsu da daraja, **29** domin kada wani ya yi taƙama a gabansa. **30** Saboda Allah ne kuke cikin Kiristi Yesu, shi wanda ya zama hikima a gare mu daga Allah. Kiristi shi ne adalcinmu, da tsarkinmu, da kuma fansarmu. **31** Saboda haka, kamar yadda yake a rubuce cewa, "Duk wanda yake taƙama, ya yi taƙama a cikin Ubangiji."

2 Da na zo wurinku'yan'uwa, ban zo da iya magana ko wani mafficin hikima yayinda na yi muku shelar shaida game da Allah ba. **2** Don na ƙudura a raina sa'ad da nake tare da ku cewa ba zan mai da hankali ga kome ba sai dai Yesu Kiristi wanda aka gicciye. **3** Na zo wurinku cikin rashin ƙarfi da tsoro, da rawan jiki ƙwarai. **4** Saƙona da wa'azina ba su zo cikin hikima

da kalmomin lallashi ba, sai dai da nuna ikon Ruhuhu, 5 domin kada bangaskiyarku ta dogara a kan hikimar mutane, sai dai a kan ikon Allah. 6 Duk da haka, muna sanar da saƙon hikima cikin waƙanda suka balaga, amma ba hikima irin ta wannan zamani ba ne, ko kuwa irin ta masu mulkin zamanin nan, waƙanda za su shuƙe ba. (aiƙon g165) 7 A'a, muna magana ne a kan asirin hikimar Allah, hikimar da tun dā, take a boye, wadda Allah ya ƙaddara domin ƙauƙarƙarmu, tun kafin farkon zamanai. (aiƙon g165) 8 Ba ko ɗaya daga cikin masu mulkin wannan zamani da ya fahimce ta, gama da a ce sun fahimce ta, da ba su gicciye Ubangiji mai ƙauƙaka ba. (aiƙon g165) 9 Duk da haka, kamar yadda yake a rubuce cewa, "Ba idon da ya taɓa gani, ba kunnen da ya taɓa ji, ba kuma zuciyar da ta taɓa tunanin abin da Allah ya shirya wa masu ƙaunarsa." 10 Amma Allah ya bayyana mana shi ta wurin Ruhunsa. Ruhuhu yana bincika dukan abubuwa, har ma da abubuwa masu zurfi na Allah. 11 Wane ne a cikin mutane ya san tunanin mutum, in ba ruhun mutumin da yake cikinsa ba? Haka kuma ba wanda ya san tunanin Allah, sai dai Ruhun Allah. 12 Ba mu karɓi ruhun duniya ba, sai dai Ruhun da yake daga Allah, domin mu fahimci abin da Allah ya ba mu hannu sake. 13 Wannan shi ne abin da muke sanarwa, ba da kalmomin da muka koya ta wurin hikimar mutum ba, amma da kalmomin da Ruhuhu yake koyarwa, muna faɗin gaskiya ta ruhaniya da kalmomin ruhaniya. 14 Mutumin da ba shi da Ruhuhu, ba ya yarda da abubuwan da suka fita daga Ruhun Allah, domin wauta ce a gare shi. Ba kuwa zai fahimce su ba, domin ta Ruhuhu ne ake fahimtarsu. 15 Mutumin ruhaniya yakan gwada dukan abubuwa, amma shi kansa ba ya ƙarƙashin shari'ar mutum. 16 "Wa ya taɓa sanin hankalin Ubangiji, har da zai koya masa?" Amma muna da tunani iri na Kiristi ne.

3 Yan'uwa, ban iya yi muku magana kamar masu ruhaniya ba, sai dai kamar masu halin mutuntaka, jarirai cikin bin Kiristi kawai. 2 Na ba ku madara ba abinci mai tauri ba, domin ba ku balaga ba a lokacin. Kai, har yanzu ma, ba ku balaga ba. 3 Har yanzu kuna rayuwa bisa

ga halin mutuntaka. Da yake akwai kishi da faɗace-faɗace a cikinku, ba rayuwa irin ta halin mutuntaka ke nan kuke yi ba? Kuma ba rayuwa irin ta mutane ce kawai kuke yi ba? 4 Gama sa'ad da wani ya ce, "Ni na Bulus ne," wani kuma ya ce, "Ni na Afollos ne," ba rayuwa irin ta mutane ke nan kuke yi ba? 5 Shin, wane ne Afollos? Wane ne kuma Bulus? Ai, bayi ne kawai waƙanda ta wurinsu kuka gaskata, kamar yadda Ubangiji ya ba kowannensu aikinsa. 6 Ni na shuka iri, Afollos kuma ya yi banruwa, amma Allah ne ya sa irin ya yi girma. 7 Don haka, da wanda ya yi shuki, da wanda ya yi banruwa, ba a bakin kome suke ba, sai dai Allah kaɗai, mai sa abubuwa su yi girma. 8 Mutumin da ya yi shuki, da mutumin da ya yi banruwa nufinsu ɗaya ne, kuma kowannensu zai sami lada gwargwado aikinsa. 9 Gama mu abokan aiki ne na Allah; ku kuwa gonar ce ta Allah, ginin Allah kuma. 10 Ta wurin alherin da Allah ya ba ni, na kafa tushen gini kamar ƙwararren magini, wani kuma dabam yana gini a kai. Amma kowa yā lura da yadda yake gini. 11 Gama babu wanda zai iya kafa wani tushen gini dabam da wanda aka riga aka kafa, wanda yake Yesu Kiristi. 12 In wani ya yi gini a kan tushen ginin nan da zinariya, azurfa, duwatsu masu daraja, itace, ciyawa ko kara, 13 aikin zai bayyana kansa, domin za a nuna shi a sarari a Ranar. Wuta ce za tã bayyana aikin, wutar kuwa za tã gwada ingancin aikin kowa. 14 In abin da kowane mutum ya gina ya tsaya, zai sami lada. 15 In ya ƙone, zai yi hasara, amma zai sami ceto, sai dai kamar wanda ya bi ta tsakiyar wuta ne. 16 Ashe, ba ku sani ba cewa ku kanku haikalin Allah ne, Ruhun Allah kuma yana zaune a cikinku? 17 Duk wanda ya bata haikalin Allah, Allah zai bata shi, don haikalin Allah mai tsarki ne, ku ne kuwa haikalin nan. 18 Kada ku ruɗi kanku. In waninku yana tsammani cewa yana da hikima, yadda duniya ta ɗauki hikima, to, sai ya mai da kansa "wawa" don yã zama mai hikima. (aiƙon g165) 19 Gama hikimar duniyan nan, wauta ce a gaban Allah, kamar yadda yake a rubuce cewa, "Yakan kama masu hikima a cikin makircinsu"; 20 kuma a rubuce yake cewa, "Ubangiji ya san dukan tunanin

masu hikima banza ne.” 21 Saboda haka, kada wani yā yi taƙama da mutum! Gama kome naku ne, 22 ko Bulus ko Afollos ko Kefas ko duniya ko rai ko mutuwa ko abubuwa na yanzu ko na nan gaba, ai, duka naku ne, 23 ku kuwa na Kiristi ne, Kiristi kuma na Allah ne.

4 Saboda haka, ya kamata mutane su ɗauke mu a matsayin bayin Kiristi, da kuma a matsayin waɗanda aka ba su amanar asirin abubuwan Allah. 2 Yanzu fa, ana bukatar waɗanda aka ba su riƙon amana, dole su zama masu aminci. 3 Karamin abu ne a gare ni a ce ku ne za ku gwada ni, ko kuwa a gwada ni a wata kotun mutane, ai, ko ni kaina ba na yanka wa kaina hukunci. 4 Lamirina bai ba ni laifi ba, sai dai wannan bai mai da ni marar laifi ba. Ubangiji ne mai hukunta ni. 5 Saboda haka, kada ku shari’anta kome tun lokaci bai yi ba. Ku jira sai Ubangiji ya zo. Zai bayyana abin da yake a ɓoye a cikin duhu a sarari, zai kuma tone nufin zukatan mutane. A lokacin ne fa kowa zai karɓi yabo daga wurin Allah daidai gwargwado. 6 To, fa’yan’uwa, ga zancen waɗannan abubuwa, na misalta su ne ga kaina, da kuma Afollos saboda ku, don ku yi koyi da mu a kan abin da ake nufi da cewa, “Kada ku zarce abin da yake a rubuce.” Ta haka, ba za ku yi taƙama da wani mutum fiye da wani ba. 7 Wa ya ce ka fi sauran mutane? Me kuma kake da shi, wanda ba karɓa ka yi ba? In kuma karɓa ka yi, me ya sa kake taƙama kamar ba karɓa ba ne ka yi? 8 Kun riga kun sami duk abin da kuke nema! Kun riga kun yi arziki! Kun zama sarakuna, kun kuma zama haka ɗin ba tare da mu ba! Da a ce kun riga kun zama sarakuna mana da sai mu zama sarakuna tare da ku! 9 Gama a ganina fa, Allah ya baje mu manzanni a ƙarshen jerin gwanon, a matsayin mutanen da aka hukunta ga mutuwa a filin wasanni. Mun zama abin kallo ga dukan duniya, ga mala’iku da kuma mutane. 10 Mun zama masu wauta saboda Kiristi, ku kuwa kuna da hikima sosai a cikin Kiristi! Ba mu da ƙarfi, amma ku kuna da ƙarfi! Ana girmama ku, mu kuwa ana ƙasƙantar da mu! 11 Har yā zuwa wannan sa’a, yunwa da kishirwa muke ciki, muna sanye da tsummoki, ana wulaƙanta mu, ba mu kuma da gida. 12

Muna aiki da gaske da hannuwanmu. In aka la’anta mu, mukan sa albarka. In aka tsananta mana, mukan jimre; 13 in aka bata mana suna, mukan mayar da alheri. Har yā zuwa wannan lokaci, mu ne kamar jujin duniya, abin ƙyamar kowa. 14 Ba don in kunyata ku ba ne na rubuta wannan, sai dai don in gargade ku a kan cewa ku’ya’yana ne, ƙaunatatattu. 15 Ko da kuna da iyayen riƙo dubu goma cikin Kiristi, ba ku da ubanni da yawa, gama a cikin Kiristi Yesu, na zama mahaifi a gare ku, ta wurin bishara. 16 Saboda haka, ina roƙonku ku yi koyi da ni. 17 Saboda wannan dalili ina aika muku Timoti, ɗana, wanda nake ƙauna, mai aminci kuma a cikin Ubangiji. Zai tunashe ku game da yadda za ku bi Kiristi Yesu da kuma yadda ya yi daidai da yadda nake koyarwa a ko’ina, a kowace ikkilisiya. 18 Waɗansunku suna tsammani ba zan zo wurinku ba har suna ɗagankai. 19 Amma in Ubangiji ya yarda zan zo wurinku ba da daɗewa ba. Sa’an nan zan bincike ko masu wannan yawan ɗagan kan nan suna da wani iko. 20 Gama mulkin Allah ba cika baki ba ne, sai dai ga iko. 21 Wanne kuka fi so in na zo? Kuna so in tsananta muku ko in zama mai hankali da kuma saukinkai?

5 Ana ba da labari cewa ana lalata a cikinku, irin da ba a ma samu a cikin masu bautar gumaka. Har mutum yana kwana da matar mahaifinsa. 2 Har ya zama muku abin taƙama! Ashe, bai kamata ku cika da baƙin ciki ku kuma daina zumunci da mutumin da yake aikata wannan ba? 3 Ko da yake ba na nan tare da ku cikin jiki, ina tare da ku a cikin ruhu. Na riga na yanke wa wanda ya aikata wannan hukunci, kamar dai ina tare da ku. 4 Saboda haka sa’ad da kun taru ikon Ubangijinmu Yesu kuma yana nan, ni ma ina tare da ku. 5 Ku miƙa irin wannan mutum ga Shaɗan, don a hallaka halin nan na mutuntaka, ruhunsa kuma yā sami ceto a ranar da Ubangiji zai dawo. 6 Ku daina taƙama. Ba ku san cewa ɗan ƙanƙanin yisti ne yakan sa dukan curin burodi yā kumbura ba? 7 Ku kawar da tshon yisti don ku zama kamar sabon curi da aka yi babu yisti yadda dai kuke. Gama an miƙa Kiristi Ɗan Ragon Bikin

Ketarewarmu. **8** Saboda haka, sai mu kiyaye Bikin ba da burodi mai tsohon yisti ba, ba kuma da yisti na keta da mugunta ba, sai dai da burodi marar yisti na sahihanci da na gaskiya. **9** Na rubuta muku cikin wasifkata, kada ku yi hada kai da masu aikin lalata. **10** Ko kusa, ba na nufin fasikai marasa bi, ko makwadaita da mazambata, ko matsafa, don in haka ne, sai ya zama dole ku fita daga duniya. **11** Yanzu dai ina rubuta muku cewa kada ku hada kai da duk mai kiran kansa dan'uwa, amma yana fasikanci, ko kwadayi, ko bautar gumaka, ko bata suna, ko mashayi, ko mazambaci. Kada ku ko ci abinci da irin wannan mutum. **12** Me zai kai yin hukunci ga wadanda ba'yan ikkilisiya ba. Ai, wadanda suke'yan ikkilisiya ne za ku hukunta. **13** Allah zai hukunta wadanda ba namu ba. "Ku yi waje da irin mugun mutumin nan daga cikinku."

6 In wani a cikinku yana da damuwa da wani, don me zai kai kara a gaban marasa bi, maimakon ya kai kara a gaban tsarkaka? **2** Ba ku san cewa tsarkaka ne za su yi wa duniya shari'a ba? In kuwa za ku yi wa duniya shari'a, ai, kun isa ku yi shari'a a kan kananan damuwoyi ke nan. **3** Ba ku san cewa za mu yi wa mala'iku shari'a ba? Balle al'amuran da suka shafi duniyan nan! **4** Saboda haka, in kuna da damuwa game da irin wadannan al'amura, sai ku nada alkalai ko cikin wadanda ba kome ba ne a ikkilisiya! **5** Na fadi haka ne don ku ji kunya. Ashe, ba za a iya samun wani a cikinku mai hikima wanda zai iya sasanta tsakanin masu bi ba? **6** Me zai sa dan'uwa ya kai karar dan'uwa, a gaban marasa bi? **7** Karar junanku ma da kuke yi, ai, kasawa ce a gare ku. Ba gara ku hafura a cuce ku ba? Ku kuma hafura ko an zambace ku? **8** Amma ga shi ku da kanku kuna cuta, kuna kuma zamba, har ma ga'yan uwanku ne kuke yi wannan. **9** Ba ku sani ba cewa mugaye ba za su gaji mulkin Allah ba? Kada fa a rufe ku. Ba masu fasikanci ko masu bautar gumaka ko masu zina ko karuwan maza, ko'yan daudu, **10** ko barayi ko masu kwadayi ko mashaya ko masu bata suna ko masu zamba da za su gaji mulkin Allah. **11** Haka wadansu a cikinku ma suke a da. Amma an wanke ku, an tsarkake ku, aka kuma sa kuka zama marasa

laifi cikin sunan Ubangijinmu Yesu Kiristi da kuma ta wurin Ruhun Allahnmu. **12** "Ina da dama in yi kome," sai dai ba kome ba ne yake da amfani. "Ina da dama in yi kome" sai dai ba abin da zai mallake ni. **13** "An yi abinci domin ciki ne, ciki kuma domin abinci." Amma Allah zai hallaka su duka. Ba a yi jiki saboda fasikanci ba, sai dai domin Ubangiji, Ubangiji kuma domin jiki. **14** Ta wurin ikonsa, Allah ya tashe Ubangiji daga matattu, haka zai tashe mu mu ma. **15** Ba ku sani ba cewa jikunanku ga'obin Kiristi ne kansa? Zai kyautu in dauki ga'obin Kiristi in hada da jikin karuwa? Sam! **16** Ba ku san cewa shi wanda ya hada jikinsa da karuwa sun zama daya a cikin jiki ke nan ba? Gama an ce, "Biyun za su zama jiki daya." **17** Wanda kuwa ya hada jikinsa da Ubangiji ya zama daya da shi ke nan a ruhu. **18** Ku guji fasikanci. Duk sauran zunubai da mutum yakan aikata suna waje da jikinsa, amma mai yin fasikanci, yana daukar alhalin jikinsa ne. **19** Ba ku san cewa jikin nan naku haikalin Ruhu Mai Tsarki ba ne wanda yake cikinku yake kuma daga Allah? Ku ba na kanku ba ne; **20** saye ku fa aka yi da tsada, saboda haka, sai ku girmama Allah da jikinku.

7 To, game da zancen da kuka rubuto. Yana da kyau mutum ya zauna ba aure. **2** Amma da yake fasikanci ya yi yawa, ya kamata kowane mutum ya kasance da matarsa, kowace mace kuma da mijinta. **3** Ya kamata miji ya cika hakkinsa na aure ga matarsa. Haka kuma matar ta yi ga mijinta. **4** Jikin matar ba nata ne kadai ba, amma na mijinta ne ma. Haka ma jikin mijin, ba na shi ne kadai ba, amma na matarsa ne ma. **5** Kada ku fi kwana da juna sai ko kun yarda a junanku kuma na dan lokaci, don ku himmantu ga addu'a. Sa'an nan ku sake haduwa don kada Shaidan ya jarrabce ku saboda rashin kamewarku. **6** Wannan fa shawara ce nake ba ku, ba umarni ba. **7** Da ma a ce dukan maza kamar ni suke mana. Sai dai kowa da irin baiwar da Allah ya yi masa; wani yana da wannan baiwa, wani kuwa wancan. **8** To, ga marasa aure da gwauraye kuwa ina cewa yana da kyau su zauna haka ba aure, yadda nake. **9** Sai dai in ba za su iya kame kansu ba, to, su yi aure, don ya

fi kyau a yi aure, da sha'awa ta sha kan mutum. **10** Ga waɗanda suke da aure kuwa ina ba da wannan umarni (ba ni ba, amma Ubangiji) cewa kada mace ta rabu da mijinta. **11** In kuwa ta rabu da shi, sai ta kasance ba aure, ko kuma ta sāke shiryawa da mijinta. Kada miƙi kuma yā saki matarsa. **12** Ga sauran kuwa (ni ne fa na ce ba Ubangiji ba), in wani ɗan'uwa yana da mata wadda ba mai bi ba ce, kuma tana so ta zauna tare da shi, kada yā sake ta. **13** In kuma mace tana da miƙi wanda ba mai bi ba ne, kuma yana so yā zauna tare da ita, kada tā kashe auren. **14** Don miƙi marar ba da gaskiya an tsarkake shi ta wurin matarsa. Mace marar ba da gaskiya kuma an tsarkake ta ta wurin mijinta. In ba haka ba'ya'yanku ba za su zama da tsarki ba, amma kamar yadda yake, su masu tsarki ne. **15** Amma in marar bi ɗin ya raba auren, a kyale shi. A irin wannan hali, babu tilas a kan wani, ko wata mai bi. Allah ya kira mu ga zaman lafiya ne. **16** Ke mace, kin sani ne, ko ke ce za ki ceci mijinki? Kai miƙi, ka sani ne, ko kai ne za ka ceci matarka? **17** Duk da haka, sai kowa yā kasance a rayuwar da Ubangiji ya sa shi da kuma wanda Allah ya kira shi. Umarnin da na kafa a dukan ikkilisiyoyi ke nan. **18** In an riga an yi wa mutum kaciya sa'ad da aka kira shi, to, kada yā zama marar kaciya. In an kira mutum sa'ad da yake marar kaciya, to, kada a yi masa kaciya. **19** Kaciya ba wani abu ba ne, rashin kaciya kuma ba wani abu ba ne. Kiyaye umarnin Allah shi ne muhimmin abu. **20** Ya kamata kowa yā kasance a matsayin da yake ciki sa'ad da Allah ya kira shi. **21** Kai bawa ne sa'ad da aka kira ka? Kada wannan yā dame ka, sai dai in kana iya samun'yanci, sai ka yi amfani da wannan dama. **22** Gama wanda yake bawa sa'ad da Ubangiji ya kira shi, 'yantacce ne na Ubangiji; haka ma, wanda yake 'yantacce sa'ad da aka kira shi, bawa ne na Kiristi. **23** Da tsada fa aka saye ku, kada ku zama bayin mutane. **24** 'Yan'uwa, a duk matsayin da mutum yake sa'ad da aka kira shi, sai yā kasance haka a sabuwar dangantakarsa da Allah. **25** To, game da budurwai. Ba ni da wani umarni daga Ubangiji, sai dai na yanke hukunci a matsayi wanda yake amintacce ta wurin jinƙan Ubangiji. **26** Saboda

fincin rayuwar da ake ciki, ina gani ya fi kyau ku kasance yadda kuke. **27** In kuna da aure, kada ku nemi kashe auren. In ba ku da aure, kada ku nemi yin aure. **28** Amma idan ka riga ka yi aure, to, ba laifi, ba zunubi ba ne, kuma idan yarinya ta yi aure, ba tā yi laifi ba. Sai dai waɗanda suka yi aure za su fuskanci damuwoyi masu yawa a cikin rayuwa, ni kuwa ina so in fissa su daga wannan. **29** 'Yan'uwa, abin da nake nufi shi ne, lokaci ya rage kaɗan. Daga yanzu, waɗanda suke da mata ya kamata su yi rayuwa kamar ba su da su; **30** waɗanda suke kuka kuma kamar ba kuka suke yi ba, waɗanda suke farin ciki kuwa kamar ba farin ciki suke yi ba. Waɗanda suka sayi abu su yi kamar ba nasu ba ne; **31** masu amfani da kayan duniya kuwa, kada su dukufa a cikinsu. Gama duniyan nan a yadda take mai shuɗewa ce. **32** Zan so ku'yantu daga damuwa. Mutum marar aure ya damu ne da al'amuran Ubangiji, yadda zai gamshi Ubangiji. **33** Amma mutumin da yake da aure yakan damu ne da al'amuran wannan duniya, yadda zai gamshi matarsa **34** hankalinsa a rabe yake. Mace marar aure ko kuwa budurwa ta damu ne da al'amuran Ubangiji. Nufinta shi ne ta ba da kanta ga Ubangiji cikin jiki da ruhu. Amma mace da take da aure ta damu ne da al'amuran wannan duniya, yadda za tā gamshi mijinta. **35** Na faɗa haka don amfaninku ne, ba don in ƙuntata muku ba. Sai dai don ku yi rayuwa a hanyar da ta dace da nufin ku himmantu ga bautar Ubangiji ba da raba hankali ba. **36** In mutum ya ga cewa ba ya nuna halin da ya kamata ga budurwar da ya yi alkawarin aure da ita, in kuma shekarunta suna wucewa, shi kuma ya ga ya kamata yā yi aure, to, sai yā yi. Ba zunubi ba ne. Ya kamata su yi aure. **37** Amma mutumin da ya riga ya yanke shawara a ransa, wanda kuma ba lalle ba ne amma yana iya shan kan nufinsa, kuma ya riga ya zartar a zuciyarsa ba zai auri budurwar ba, wannan mutum ma ya yi abin da ya dace. **38** Don haka, wanda ya auri budurwar ya yi daidai, amma wanda bai aure ta ba ya ma fi. **39** Mace tana haɗe da mijinta muddin yana da rai. Amma in mijinta ya mutu, tana da'yanci ta auri wanda take so. Amma fa, sai mai bin Ubangiji. **40** A nawa ra'ayi, za tā fi

jini dadi in ta zauna haka, a ganina kuwa ina ba ku shawara ce daga Ruhun Allah da na ce haka.

8 To, game da abincin da aka miƙa hadaya ga gumaka kuwa. Mun san cewa dukanmu muna da ilimi. Ilimi yakan kawo girman kai, amma kauna takan gina. **2** Mutumin da yake tsammani ya san abu, sanin da yake da shi bai isa ba. **3** Amma mutumin da yake kaunar Allah, Allah yana sane da shi. **4** To, game da cin abincin da aka miƙa hadaya ga gumaka kuwa, mun san cewa “Gunki ba kome ba ne a duniya”, kuma “Babu wani Allah sai dai ɗaya.” **5** Gama ko da akwai abubuwan da ake ce da su alloli, a sama ko a ƙasa (don kuwa akwai “alloli” da “iyayengiji” da yawa), **6** duk da haka a gare mu dai akwai Allah ɗaya kaɗai, Uba, wanda dukan abubuwa suke daga gare shi, wanda kuma saboda shi ne muke rayuwa, kuma akwai Ubangiji ɗaya, Yesu Kiristi, wanda ta wurinsa ne aka yi dukan abu, ta wurinsa ne kuma muke rayuwa. **7** Amma ba kowa ne ya san wannan ba. Har yanzu, waɗansu mutane sun saba da tunani cewa gumaka ainihi ne, saboda haka sa’ad da suka ci irin abincin nan, sukan ɗauka cewa kamar an miƙa wa ga gunki ne, kuma da yake lamirinsu ba ƙarfi, yakan ƙazantu. **8** Gaskiya ne cewa ba ma samun yardar Allah ta wurin abin da muke ci. Ba ma rasa wani abu idan ba mu ci ba, kuma ba ma ƙaru da wani abu in muka ci. **9** Sai dai ku yi hankali, kada yin amfani da’yancinku yā zama abin sa tuntuɓe ga marasa ƙarfi. **10** Gama in wani wanda lamirinsa ba shi da ƙarfi ya gan ka, kai da kake da wannan sani, kana ci a haikalin gumaka, ashe, ba zai sami ƙarfin halin cin abin da aka miƙa wa gumaka ba? **11** Saboda haka ta wurin sanin nan naka sai ka sa wannan ɗan’uwa marar ƙarfi wanda Kiristi ya mutu domin sa yā hallaka. **12** Sa’ad da ka rushe lamiri mai bi marar ƙarfi, ka yi wa Kiristi zunubi ke nan. **13** Saboda haka, in abin da nake ci zai sa ɗan’uwana yā yi zunubi, ba zan ƙara cin nama ba, don kada in sa shi yā yi tuntuɓe. (aiōn g165)

9 Ba ni da’yanci ne? Ni ba manzo ba ne? Ni ban gan Yesu Ubangijinmu ba ne? Ba

ku ne sakamakon aikina cikin Ubangiji ba? **2** Ko da waɗansu ba su ɗauke ni a matsayin manzo ba, tabbatacce, ni manzo ne a gare ku! Gama ku ne hatimin manzancina a gaban Ubangiji. **3** Wannan ita ce ƙariyata ga waɗanda suke tuhumata game da manzancina. **4** Ba mu da’yancin ci da sha ne? **5** Ba mu da’yancin tafiya tare da matar da muka aura mai bi kamar sauran manzanni da’yan’uwan Ubangiji da kuma Kefas suke yi? **6** Ko ni da Barnabas ne kawai ba mu da’yanci a ɗauke mana aikin ci da kai? **7** Wa yake ciyar da kansa yayinda yake aikin soja? Wa yake shukar gonar inabi, da ba ya cin amfaninta? Wa yake kiwon garke, da ba ya sha madararsa? **8** Ina faɗin wannan bisa ga ra’ayin mutum kawai ne? Ashe, Doka ma ba tā faɗa haka ba? **9** Gama yana a rubuce a cikin Dokar Musa cewa, “Kada ka sa wa saniya takunkumi sa’ad da yake sussuka hatsi.” Kuna tsammani a kan shanu ne Allah ya damu sa’ad da ya ce haka? **10** Babu shakka, ya yi maganan nan saboda mu ne. Ko ba haka ba? I, an rubuta wannan saboda mu ne, domin sa’ad da mai noma yake noma, mai sussuka kuma yana sussuka, suna wannan ne da bege za su sami rabonsu daga girbin. **11** In muka shuka iri na ruhaniya a cikinku, ashe, bai kamata mu yi girbin abin biyan bukatarmu daga gare ku ba? **12** In waɗansu suna samun wannan taimako daga gare ku, ashe, mu ba mu fi cancanta mu samu ba? Amma ba mu yi amfani da wannan’yancin ba. A maimakon haka, mun jure da kome, domin kada mu hana bisharar Kiristi yaɗuwa. **13** Ashe, ba ku san cewa waɗanda suke hidima a haikali suna samun abincinsu daga haikali ba ne, waɗanda kuma suke hidima a bagade suna samun rabo a hadayar da suka miƙa ba ne? **14** Haka ma Ubangiji ya umarta cewa ya kamata waɗanda suke wa’azin bishara, su sami abin biyan bukatarsu daga bisharar. **15** Amma ban yi amfani da ko ɗaya daga cikin waɗannan’yancin ba. Ba kuma ina rubuta muku wannan da fata za ku yi mini waɗannan abubuwa ba ne. Gwamma in mutu, da wani yā hana ni wannan abin taƙama. **16** Duk da haka, sa’ad da ina wa’azin bishara, ba na taƙama, domin tilas ne a gare ni in yi wa’azi. Kaitona, in ban yi wa’azin bishara ba! **17** In na yi wa’azi da yardar rai, ina da lada;

in ba da yardar rai ba, ina dai cika amana da aka danƙa mini ne. **18** To, mene ne ladana? Ladana kadai shi ne, in yi wa'azin bishara, in kuma yi shi a kyauta, yadda ba zan yi amfani da'yancina cikin wa'azin ba. **19** Ko da yake ina da'yanci ba na kuma ƙarƙashin kowa, na mai da kaina bawa ga kowa, domin in rinjayi mutane da yawa. **20** Ga Yahudawa na zama kamar mutumin Yahuda, domin in rinjayi Yahudawa. Ga waƙanda suke ƙarƙashin doka kuma, na zama kamar wanda yake ƙarƙashin Dokar (ko da yake ni kaina ba na ƙarƙashin Doka), domin in rinjayi waƙanda suke ƙarƙashin Doka. **21** Ga waƙanda ba su da Dokar kuwa, na zama kamar wanda ba shi da Dokar (ko da yake ba ni da'yanci daga dokar Allah, amma ina ƙarƙashin dokar Kiristi), domin in rinjayi waƙanda ba su da dokar. **22** Ga waƙanda ba su da ƙarfi, na zama marar ƙarfi, domin in rinjayi waƙanda ba su da ƙarfi. Na zama dukan abu ga dukan mutane, domin ko ta yaya in zai yiwu, in ceci waƙansu. **23** Ina yin dukan waƙannan ne saboda bishara, domin in sami rabo a cikin albarkarta. **24** Ba ku sani ba cewa a gasar gudu, dukan masu gudu sukan yi gudu, amma guda ne kadai yakan sami lada? To, sai ku yi gudu yadda za ku sami lada. **25** Duk'yan wasan gasa sukan hori kansu sosai. Sukan yi haka domin su sami rawanin da ba zai daƙe ba. Amma mu muna yi ne domin mu sami rawanin da zai dawwama. **26** To, ni fa ba gudu nake yi kamar mai gudu ba wurin zuwa ba. Dambena kuma ba naushin iska nake yi ba. **27** A'a, ina horon jikina in mai da shi bawana, saboda bayan na yi wa waƙansu wa'azi, ni kaina kada in kasa cancantar samun lada.

10 Ba na so ku kasance da rashin sani,'yan'uwa, cewa dukan kakannin-kakanninmu sun yi tafiya a ƙarƙashin girgije, dukansu kuma suka bi ta tsakiyar teku. **2** An yi wa dukansu baftisma ga bin Musa a cikin girgije da kuma cikin teku. **3** Dukansu sun ci abincin ruhaniya guda **4** suka kuma sha ruwan ruhaniyan nan guda; gama sun sha daga dutsen ruhaniya nan, wanda ya yi tafiya tare da su, wannan dutsen kuwa Kiristi ne. **5** Duk da haka, Allah bai ji daɗin yawancinsu ba; gawawwaminsu kuwa suka bazu ko'ina a cikin

hamada. **6** To, waƙannan abubuwa misalai ne a gare mu, kada mu yi marmarin mugayen abubuwa, kamar yadda suka yi. **7** Kada ku zama masu bautar gumaka, yadda waƙansunsu suka zama; kamar yadda yake a rubuce cewa, "Mutanen suka zauna don su ci su kuma sha, suka kuma tashi suka shiga rawa ta rashin kunya." **8** Kada fa mu yi fasikanci yadda waƙansunsu suka yi, har a rana guda mutane dubu ashirin da uku a cikinsu suka mutu. **9** Kada mu gwada Kiristi yadda waƙansunsu suka yi, har macizai suka kakkashe su. **10** Kada kuma ku yi gunaguni yadda waƙansunsu suka yi, har mala'ika mai hallakarwa ya hallaka su. **11** Waƙannan abubuwa sun same su ne, domin su zama abubuwan koyi, aka kuma rubuta su domin a gargade mu, mu da ƙarshen zamani ya zo mana. **(aiōn g165)** **12** Saboda haka in kana tsammani kana tsaye ne, to, ka yi hankali kada ka faɗi! **13** Ba jarrabar da ta taɓa samunku, wadda ba a saba yi wa mutum ba. Allah mai aminci ne; ba zai bari a jarrabce ku fiye da ƙarfinku ba. Amma in aka jarrabce ku, zai nuna muku mafita, domin ku iya cin nasara. **14** Saboda haka abokaina ƙaunatattu, ku guje wa bautar gumaka. **15** Ina magana da ku a kan ku mutane ne fa masu azanci; ku duba da kanku ku ga abin da nake faɗa. **16** Kwaf nan na godiya da muke yin godiya da shi, ashe ba tarayya ce a cikin jinin Kiristi ba? Wannan burodi kuma da muke karya mu ci, ashe, ba tarayya ne a cikin jikin Kiristi ba? **17** Da yake burodin nan ɗaya ne, ashe kuwa, mu da muke da yawa jiki ɗaya ne, gama dukanmu muna ci daga burodi nan guda. **18** Ku dubi mutanen Isra'ila mana. Ashe, waƙanda suke cin hadayu, ba ɗaya suke da juna cikin cin hadayun da aka miƙa a bagade ba? **19** To, me kuke tsammani nake nufi a nan? Hadayar da aka miƙa wa gunki ce wani abu, ko kuma gunkin ne wani abu? **20** A'a, ina nufin akan miƙa hadayun da masu bautar gumaka suka wa aljanu ne, ba Allah ba. Ba na so ku zama ɗaya da aljanu. **21** Ba zai yiwu ku sha daga kwaf na Ubangiji ku kuma sha daga kwaf na aljanu ba, ba ya yiwuwa ku ci a teburin Ubangiji, ku kuma ci a teburin aljanu. **22** Ashe, so muke mu tsokani Ubangiji ya yi kishi? Mun fi shi ƙarfi

ne? **23** “Ana da dama a yi kome” sai dai ba kome ba ne yake da amfani. “Ana da dama a yi kome” sai dai ba kome ba ne mai ginawa. **24** Kada wani yā kula da kansa kawai, sai dai yā kula da waɗansu kuma. **25** Ku ci kowane abin da ake sayarwa a kasuwar nama ba sai kun tambaya ba don kada lamiri yā damu da inda abin ya fito, **26** gama “Duniya da duk abin da yake cikinta na Ubangiji ne.” **27** In wani marar bi ya gayyace ku cin abinci kuka kuwa yarda ku je, sai ku ci ko mene ne da aka sa a gabanku, ba tare da tambaya don kada lamiri yā damu da inda abin ya fito. **28** Sai dai in wani ya ce muku, “Ai, wannan an miƙa ne wa gunki,” to, kada ku ci, saboda duban mutuncin wannan da ya gaya muku, don kuma lamiri yā kasance babu laifi **29** ina nufin lamirin wancan mutum ne fa, ba naku ba. Don me lamirin wani zai shari’anta’yancina? **30** In na ci abinci da godiya, don me za a zarge ni a kan abin da na ci da godiya ga Allah? **31** Saboda haka, duk abin da kuke yi, ko ci ko sha, ku yi shi duka saboda ɗaukakar Allah. **32** Kada ku sa wani yā yi tuntuɓe, ko mutumin Yahuda ne, ko mutumin Al’ummai ko kuma ikkilisiyar Allah **33** kamar dai yadda nake ƙoƙarin faranta wa kowa rai, ta kowace hanya. Gama ba don kaina kadai nake yi ba, sai dai don amfanin mutane da yawa, don su sami ceto.

11 Ku bi gurbina, kamar yadda ni nake bin gurbin Kiristi. **2** Ina yabonku saboda kuna tunawa da ni a cikin kowane abu, kuna kuma riƙe da koyarwar, yadda na ba ku. **3** To, ina so ku gane cewa shugaban kowane namiji Kiristi ne, shugaban mace namiji ne, shugaban Kiristi kuma Allah ne. **4** Kowane namijin da ya yi addu’a ko annabci da kansa a rufe ya jawo kunya wa kansa. **5** Duk macen da ta yi addu’a ko annabci da kanta a buɗe kuwa ta rena kanta, ya zama kamar an aske kanta ke nan. **6** In mace ba ta so tā rufe kanta, to, sai tā aske gashinta; in kuwa abin kunya ne mace tā yanke ko tā aske gashinta, to, sai tā rufe kanta. **7** Namiji kuwa bai kamata ya rufe kansa ba, da yake shi kamannin Allah ne, da kuma darajar Allah, amma mace dai, darajar namiji ne. **8** Gama namiji bai fito daga mace ba, sai dai mace ce ta

fito daga namiji. **9** Ba a kuma halicci namiji don mace ba, sai dai mace don namiji. **10** Don haka, saboda wannan, da kuma saboda mala’iku, dole mace ta ɗaura wani abu a kanta. **11** Duk da haka a cikin Ubangiji, mace ba a rabe take da namiji ba, namiji kuma ba a rabe yake da mace ba. **12** Kamar yadda mace ta fito daga namiji, haka kuma aka haifi namiji ta wurin mace. Sai dai kowane abu daga Allah yake. **13** Ku kanku duba mana. Ya yi kyau mace tā yi addu’a ga Allah da kanta a buɗe? **14** Kai, yadda halitta take ma, ai, ta koya muku cewa in namiji yana da dogon gashi, abin kunya ne a gare shi, **15** amma in mace tana da dogon gashi, ai, daraja ce a gare ta. Gama an ba ta dogon gashi saboda rufe kanta ne. **16** In akwai mai gardama da wannan, to, mu dai ba mu da wata al’ada, haka ma ikkilisiyoyin Allah. **17** Game da umarnan nan dai, ban yaba muku ba, domin taruwar ku ba ta kirki ba ce, ɓarna ce. **18** Da farko dai, na ji cewa sa’ad da kuka taru a matsayin ikkilisiya, akwai tsattsaguwa a tsakaninku, har na fara yarda da zancen. **19** Ba shakka dole a sami bambanci a tsakaninku don a nuna wa Allah ya amince da shi a cikinku. **20** Sa’ad da kuka taru, ba Cimar Ubangiji kuke ci ba, **21** gama yayinda kuke ci, kowa yakan ci gaba ba tare da jiran wani ba. Wani yā zauna da yunwa, wani kuma yā bugu. **22** Kai, ba ku da gidajen da za ku ci ku sha ne? Ko dai kun rena ikkilisiyar Allah ne, kuna kuma wulaƙanta waɗanda ba su da kome? Me zan ce muku? In yabe ku ne game da wannan? A’a, ko kaɗan! **23** Gama abin da na karɓa daga wurin Ubangiji shi ne nake ba ku. Ubangiji Yesu, a daren da aka bashe shi, ya ɗauki burodi, **24** bayan ya yi godiya, sai ya kakkarya ya ce, “Wannan jikina ne, wanda yake dominku, ku yi wannan don tunawa da ni.” **25** Haka kuma bayan cimar, ya ɗauki kwaf, yana cewa, “Wannan kwaf ne sabon alkawari a jinina; ku yi wannan, a duk sa’ad da kuke sha, don tunawa da ni.” **26** Gama a duk sa’ad da kuke cin wannan burodi, kuke kuma sha daga wannan kwaf, kuna shelar mutuwar Ubangiji ne har yā dawo. **27** Saboda haka, duk wanda ya ci burocin ko ya sha daga kwaf na Ubangiji da rashin cancanta, ya yi laifin wulaƙanta jiki da

jinin Ubangiji ke nan. **28** Dole kowa yā bincike kansa kafin yā ci burodin yā kuma sha daga kwaf dīn. **29** Gama duk wanda ya ci ya kuma sha ba tare da fahimtar jikin Ubangiji ba, ya ci ya kuma sha wa kansa hukunci ne. **30** Shi ya sa da yawa a cikinku ba su da ƙarfi, suna kuma da rashin lafiya, waɗansunku kuma sun riga sun yi barci. **31** Amma in da za mu auna kanmu sosai, da ba za mu shiga irin hukuncin nan ba. **32** Duk da haka sa'ad da Ubangiji ya hukunta mu, ana yin mana horo ne don kada a ƙarshe a hallaka mu tare da duniya. **33** Saboda haka'yan'uwana, sa'ad da kuka taru don ci, ku jira juna. **34** In wani yana jin yunwa, sai yā ci abinci a gida, saboda in kuka taru kada yā jawo hukunci. Sa'ad da na zo kuma zan ba da ƙarin umarnai.

12 To, game da baye-baye na ruhaniya,'yan'uwa, ba na so ku kasance da rashin sani. **2** Kun san cewa sa'ad da kuke masu bautar gumaka, ya zama, an shawo kanku, aka kuma ɓad da ku ga bin gumaka marasa magana. **3** Saboda haka, ina gaya muku cewa ba wani mai magana da ikon Ruhun Allah da zai ce, "Yesu la'ananne ne," haka kuma ba wanda zai ce, "Yesu Ubangiji ne," sai wanda Ruhu Mai Tsarki yake bi da shi. **4** Akwai baye-baye iri dabam-dabam, amma Ruhu ɗaya ne. **5** Akwai hidimomi iri-iri, amma Ubangiji ɗaya ne. **6** Akwai aiki iri-iri, amma duk Allah ɗaya ne yake aikata su a cikin dukan mutane. **7** An ba wa kowane mutum bayyanuwar Ruhu don amfanin kowa. **8** Ga wani, an ba shi saƙon hikima ta wurin Ruhu, ga wani baiwar saƙon sani ta wurin wannan Ruhu guda. **9** Ga wani bangaskiya ta wurin wannan Ruhu, ga wani kuma baiwar warkarwa ta wurin wannan Ruhu guda. **10** Ga wani yin ayyukan banmamaki, ga wani annabci, ga wani baiwar rarrabe ruho, ga wani baiwar magana da harsuna dabam-dabam, ga wani har wa yau iya fassarar harsuna. **11** Duk waɗannan aiki ne na wannan Ruhu guda, yana kuma ba da su ga kowane mutum, yadda yake so. **12** Jiki guda ne, ko da yake an yi shi da gaɓoɓi da yawa; gaɓoɓin kuma ko da yake da yawa suke, jiki ɗaya ne. Haka yake da Kiristi. **13** Dukanmu an yi

mana baftisma ta wurin Ruhu guda zuwa ga jiki guda, ko Yahudawa ko Hellenawa, bawa ko'yantacce, an kuma ba wa dukanmu wannan Ruhu guda mu sha. **14** To, ba a yi jiki da gaɓa ɗaya kawai ba, amma da gaɓoɓi da yawa. **15** Da ƙafa za tā ce, "Saboda ni ba hannu ba ce, ni ba gaɓar jiki ba ce." Wannan ba zai hana ta zama gaɓar jikin ba. **16** Da kunne zai ce, "Saboda ni ba ido ba ne, ni ba gaɓar jiki ba ne." Wannan ba zai hana shi zama gaɓar jikin ba. **17** Da a ce dukan jiki ido ne, da me za a ji? Da kuma a ce dukan jiki kunne ne, da me za a sansana? **18** Tabbatacce, Allah ya shirya gaɓoɓin jiki, kowannensu, kamar yadda yake so su zama. **19** Da a ce dukan jiki gaɓa ɗaya ne, da ina sauran jikin? **20** Yadda yake dai, akwai gaɓoɓi da yawa, amma jiki ɗaya. **21** Ba dama ido ya ce wa hannu, "Ba na bukatarka ba!" Kai kuma ba zai ce wa ƙafafu, "Ba na bukatarku ba!" **22** A maimakon haka, gaɓoɓin jiki da ake gani kamar ba su da ƙarfi, su ne masu muhimmanci. **23** Kuma gaɓoɓin da muke tsammani ba su da martaba sosai, su ne mukan fi ba su girma. Sa'an nan gaɓoɓi marasa kyan gani, mun fi mai da hankali a kansu, **24** gaɓoɓi masu kyan gani kuwa, ba su bukatar yawan girmamawa. Allah ya harhaɗa jikunanmu yadda gaɓoɓin da ake gani kamar ba su da muhimmanci suna da amfani, **25** don kada rarrabuwa ta kasance a jiki, sai dai gaɓoɓin jiki su kula da juna. **26** In wata gaɓa tana a damuwa, duk sai su damu tare. In kuma an ɗaukaka wata gaɓa, sai duk su yi farin ciki tare. **27** To, ku jikin Kiristi ne, kowannenku kuwa gaɓarsa ne. **28** A cikin ikkilisiya, da farko dai Allah ya zaɓa waɗansu ya naɗa su su zama manzanni, na biyu annabawa, na uku malamai, sa'an nan masu yin ayyukan banmamaki, sai masu baiwar warkarwa, da masu taimakon waɗansu, da masu baiwar gudanarwa, sa'an nan kuma masu magana da harsuna iri-iri. **29** Shin, duka ne manzanni? Duka ne annabawa? Duka ne malamai? Duka ne suke da baiwar yin ayyukan banmamaki? **30** Duka ne suke da baiwar warkarwa? Duka ne suke magana da harsuna? Duka ne suke iya fassara? **31** Sai dai ku yi marmarin neman baye-baye mafi girma. Yanzu kuwa zan nuna muku mafificiyar hanya.

13 In ina iya yin magana da harsunan mutane, da na mala'iku, amma ba ni da ƙauna, na zama kamar kuge mai yawan ƙara, ko kuma ƙararrawa mai amo kawai. **2** In ina da baiwar annabci, ina kuma iya fahimtar dukan asirai da dukan ilimi, in kuma ina da bangaskiyar da zan iya kawar da manyan duwatsu, amma ba ni da ƙauna, ni ba kome ba ne. **3** In na ba wa matalauta dukan abin da nake da shi, na kuma miƙa jikina a ƙone, amma ba ni da ƙauna, ban yi riban kome ba. **4** Ƙauna tana da haƙuri, ƙauna tana da kirki. Ba ta kishi, ba ta burga, ba ta da girman kai. **5** Ba ta rashin ladabi, ba ta sonkai, ba ta da saurin fushi, ba ta riƙe mutum a zuciya. **6** Ƙauna ba ta jin daɗin mugunta, sai dai ta ji daɗin gaskiya. **7** Tana ƙariya kullum, tana amincewa kullum, tana bege kullum, tana jimrewa kullum. **8** Ƙauna ba ta ƙarewa. Amma in akwai annabci zai shuɗe, harsuna su ɓace, ilimi kuma zai ƙare. **9** Gama saninmu ba cikakke ba ne, annabcinmu kuma ba cikakke ba ne. **10** Sai dai sa'ad da cikakken ya zo, sai wanda ba cikakke yā shuɗe. **11** Sa'ad da nake yaro, na yi magana kamar yaro, na yi tunani kamar yaro, na yanke shawara kamar yaro. Da na isa mutum kuwa, sai na bar halin yarantakata. **12** Yanzu kam muna ganin abubuwa kamar a madubi sai dai ba sosai ba, amma a ranan nan za mu gani fuska da fuska. Yanzu kam sanina ba cikakke ba ne, amma a ranan nan zan kasance da cikakken sani, kamar dai yadda Allah ya san ni a yanzu. **13** Yanzu kam abubuwan nan uku sun tabbata, bangaskiya, bege, da kuma ƙauna. Sai dai mafi girma a cikinsu ita ce ƙauna.

14 Ku bi halin ƙauna kuna kuma marmarin neman baye-bayen ruhaniya, musamman baiwar annabci. **2** Gama duk wanda yake magana da wani harshe ba da mutane yake magana ba, sai dai da Allah. Tabbatacce, ba wanda yake fahimtarsa; yana faɗin asirai ta wurin ruhu ne. **3** Amma duk wanda yake annabci, yana magana ne da mutane domin yā gina su, yā ƙarfafa su, yā kuma yi musu ta'aziyya. **4** Wanda yake magana da wani harshe kuwa, kansa yake gina, amma mai annabci, ikkilisiya ce yake gina. **5** Zan so kowannenku yā yi magana da harsuna,

sai dai zan fi so ku yi annabci. Wanda yake annabci ya fi wanda yake magana da harsuna, sai dai in ya fassara don ikkilisiya ta ginu. **6** To, 'yan'uwa, a ce na zo wurinku ina kuma yin magana da waɗansu harsuna, amfanin me zan yi muku in ban zo muku da wani bayani ko sani ko annabci, ko kuma kalmar koyarwa ba? **7** Abubuwan nan marasa rai ma da sukan yi ƙara, kamar su algaita ko molo, in muryarsu ba tā fita sosai ba, yaya wani zai san abin da ake busawa ko kaɗawa? **8** Haka ma in ba a busa ƙaho sosai ba, wa zai yi shirin yaƙi? **9** Haka yake sa'ad da kuka yi magana da waɗansu harsunan da ba a fahimta. In babu wanda zai san abin da kuke faɗi, za ka dai yi wa iska magana ne kawai. **10** Ba shakka akwai harsuna iri-iri a duniya, duk da haka kowane a cikinsu yana da ma'ana. **11** To, in ban gane ma'anar abin da wani yake faɗi ba, ni baƙo ne ga mai maganar, shi kuma baƙo ne a gare ni. **12** Haka yake a gare ku. Da yake kuna marmarin samun baye-bayen ruhaniya, sai ku ba da ƙarfinku ga yin amfani da waɗanda za su gina ikkilisiya. **13** Saboda haka, duk wanda yake magana da harshe, sai yā yi addu'a a yi masa baiwar fassara. **14** Gama in na yi addu'a da wani harshe, ruhuna ne yake addu'a, amma tunanina bai amfana kome ba. **15** To, me zan yi? Akwai lokutan da zan yi addu'a da ruhuna; akwai kuma lokutan da zan yi addu'a da hankalina. Wani lokaci ya kamata in yi waƙa da ruhuna, a wani lokacin kuma in yi waƙa da hankalina. **16** A cewa waɗansu baƙi suna cikin suɗadarku, sa'ad da kuke yabon Allah da ruhunku, yaya waɗanda suke tare ku za su fahimta, har su ce, "Amin," da yake ba su san abin da kuke faɗi ba? **17** Ko da yake kuna ba da godiya da kyau, amma wancan mutumin da yake tare da ku bai ginu ba. **18** Na gode wa Allah, domin ina magana da harsuna fiye da ku duka. **19** Amma a cikin ikkilisiya zan gwammace in yi magana da kalmomi biyar da za a fahimta don in koyar da waɗansu da a ce in yi magana da kalmomi guda dubu goma a wani harshe. **20** 'Yan'uwa, ku daina tunani kamar yara. Wajen mugunta ku zama jarirai, sai dai wajen tunaninku, ku zama manya. **21** A cikin Doka yana a rubuce cewa, "Ta wurin mutane masu baƙin harsuna da kuma ta leɓunan baƙi

zan yi magana da waɗannan mutane, amma duk da haka, ba za su saurare ni ba,” in ji Ubangiji. 22 Harsuna fa alama ce ba ga masu bi ba, sai dai ga marasa bi. Annabci kuwa ga masu bi ne ba ga marasa bi ba. 23 Saboda haka, in dukan ikkilisiya ta taru, kowa kuma yana magana da waɗansu harsuna, sai waɗansu jahilai ko waɗansu marasa bi suka shigo, ashe, ba za su ce kuna hauka ba? 24 Amma in wani marar bi, ko jahili ya shigo sa’ad da kowa yana annabci, sai maganar kowa ta ratsa shi, za su shawo kansa yā gane cewa shi mai zunubi ne saboda abin da kowa yake faɗi, 25 asirin zuciyarsa kuma su bayyana a fili. Don haka, zai fāɗi a ƙasa yā yi wa Allah sujada yana cewa, “Lalle, Allah yana cikinku!” 26 Me za mu ce ke nan’yan’uwa? Sa’ad da kuka taru, wani yakan yi waƙa, wani koyarwa, wani wahayi, wani yin magana da wani harshe, wani kuma fassara. Dole ne a yi duka don gina ikkilisiya. 27 In kuwa waɗansu za su yi magana a wani harshe, to, kada su fi mutum biyu ko uku, kuma a yi bi da bi, wani kuma yā fassara. 28 In babu mai fassara, sai mai magana yā yi shiru a cikin ikkilisiya, yā yi wa kansa magana da kuma Allah. 29 Annabawa biyu ko uku za su iya yin magana, sauran kuma sai su auna a hankali abin da aka faɗa. 30 In kuma wahayi ya zo wa wani da yake zaune, sai mai magana na farko yā yi shiru. 31 Dukanku kuna iya yin annabci bi da bi, domin kowa yā sami koyarwa da ƙarfafawa. 32 Ruhohin annabawa kuwa suna ƙarƙashin sarrafawar annabawa. 33 Gama Allah, ba Allah mai sa rikicewa ba ne, sai dai mai salama. Kamar yadda yake a dukan ikkilisiyoyi na tsarkaka. 34 Ya kamata mata su zauna shiru a cikin ikkilisiyoyi. Ba su da izinin yin magana, sai dai su yi biyayya yadda Doka ta faɗi. 35 In suna so su yi tambaya game da wani abu, ya kamata su tambayi mazansu a gida, domin abin kunya ne mace tā yi magana a cikin ikkilisiya. 36 Shin, a kanku ne maganar Allah ta fara? Ko kuma a gare ku ne kaɗai ta iso? 37 In wani yana tsammani shi annabi ne, ko yana da baiwar ruhaniya, bari yā gane cewa abin da nake rubuta muku umarnin Ubangiji ne. 38 In ya ƙi kula da wannan, shi ma sai a ƙi kula da shi. 39 Saboda haka’yan’uwana, ku yi marmarin

yin annabci, kada kuma ku hana magana da harsuna. 40 Sai dai a yi kome daidai da kuma cikin tsari.

15 To, yan’uwa, ina so in tuna muku da bisharar da na yi muku wa’azinta, wadda kuka karɓa, wadda kuma kuka yanke shawara ku tsaya a kai. 2 Ta wurin wannan bisharar ce kuka sami ceto, muddin kuna riƙe da wa’azin da na yi muku kam-kam. In ba haka ba, kun gaskata a banza ke nan. 3 Gama abu farko mafi muhimmancin da na karɓo shi ne na ba ku cewa Kiristi ya mutu domin zunubanmu bisa ga Nassi, 4 cewa an binne shi an kuma tashe shi a rana ta uku bisa ga Nassi, 5 cewa ya bayyana ga Bitrus, sa’an nan ga Sha Biyun. 6 Bayan haka, ya bayyana ga fiye da ɗari biyar daga cikin yan’uwa a lokaci guda. Yawancinsu kuwa suna nan da rai, ko da yake waɗansu sun riga sun yi barci. 7 Sa’an nan ya bayyana ga Yaƙub, sa’an nan ga dukan manzannin, 8 a ƙarshe duka, ya bayyana a gare ni, kamar wanda an haifa a lokacin da bai kamata ba. 9 Gama ni ne mafi ƙanƙanta a cikin manzanni, ban kuma isa a kira ni manzo ba, domin na tsananta wa ikkilisiyar Allah. 10 Amma bisa ga alherin Allah, na zama abin da nake, alherinsa zuwa gare ni kuwa bai zama a banza ba. A’a, na yi aiki fiye da dukansu, duk da haka, ba ni ba ne, sai dai alherin Allah da yake tare da ni ne. 11 To, ko ni ne, ko su ne, wannan shi ne abin da muke wa’azi, shi ne kuma abin da kuka gaskata. 12 Amma in ana wa’azi cewa Kiristi ya tashi daga matattu, yaya waɗansu a cikinku suke cewa babu tashin matattu? 13 In babu tashin matattu, to, ba a tā da Kiristi ma ba ke nan. 14 In ba a tashe Kiristi ba kuwa, ai, wa’azinmu, da bangaskiyarku banza ne. 15 Sai ma ya zama mun zama masu ba da shaidar ƙarya game da Allah ke nan, domin mun shaida game da Allah cewa ya tashe Kiristi daga matattu. Bai tashe Kiristi ba ke nan, in lalle ba a tā da matattu. 16 Gama in ba a tā da matattu ba, to, Kiristi ma ba a tashe shi ba ke nan. 17 In kuwa ba a tashe Kiristi ba, bangaskiyarku a banza take, ya zama har yanzu kuna cikin zunubanku ke nan. 18 Ashe, waɗanda suka yi barci a cikin Kiristi ma sun hallaka ke

nan. **19** In a wannan rayuwar ce kadai muke da bege cikin Kiristi, mun zama abin tausayi fiye da dukan mutane. **20** Amma tabbatacce, an tã da Kiristi daga matattu, nunan fari kuwa cikin wadanda suka yi barci. **21** Da yake mutuwa ta zo ta wurin mutum, haka tashin matattu ma ya zo ta wurin mutum. **22** Kamar yadda duka suka mutu cikin Adamu, haka duka za su rayu cikin Kiristi. **23** Sai dai kowa da lokacinsa. Kiristi ne nunan fari; sa'an nan sa'ad da ya dawo; za a tã da wadanda suke nasa. **24** Sa'an nan sai karshen ta zo, sa'ad da zai miƙa wa Allah Uba mulki, bayan ya hallaka dukan sarauta, mulki da iko. **25** Gama dole yã yi mulki har sai ya sa dukan abokan gãbansa a karƙashin kafafunsa. **26** Abokin gãba na karshen da za a hallaka kuwa, shi ne mutuwa. **27** Gama ya "sa kome a karƙashin kafafunsa." To, da aka ce an sa "kome" a karƙashinsa, a fili yake cewa ba a hada da Allah a ciki ba, shi wannan da ya sa kome a karƙashin Kiristi. **28** Sa'ad da ya yi haka, sa'an nan 'Dan kansa yã koma a karƙashin shi wanda ya sa kome a karƙashinsa, domin Allah yã zama kome da kome. **29** To, in babu tashin matattu, mene ne wadanda ake musu baftisma saboda matattu za su yi? In ba a tã da matattu sam, me ya sa ake yin wa mutane baftisma saboda su? **30** Mu ma don me muke sa kanmu cikin hatsari a kowace sa'a? **31** Ina fuskantar mutuwa kowace rana. I, kamar yadda yake tabbatacce cewa ina taƙama da ku cikin Kiristi Yesu Ubangijinmu. **32** In na yi kokawa da mugayen namomin jeji a Afisa bisa ga ra'ayin mutane ne kawai, mece ce ribata, in har ba a tã da matattu? Ai, "Sai mu ci mu sha, da yake gobe za mu mutu." **33** Kada fa a ruƙe ku, "Ajijar mugayen abokai yana bata hali mai kyau." **34** Ku koma cikin hankalinku yadda ya kamata, ku kuma daina yin zunubi, gama akwai wadansu da ba su san Allah ba, na faɗi wannan ne don ku kunyata. **35** Amma wani yana iya tambaya yã ce, "Ta yaya ake tã da matattun? Da wane irin jiki za su tashi?" **36** Kai, marar azanci! Abin da kuka shuka ba zai tsira ba sai ya mutu. **37** Sa'ad da kuke shuki, ba tsiron da zai yi girma ba ne kuka shuka, kwayar ce kawai, ko ta alkama ko kuma na wani irin dabam. **38** Amma Allah

yakan ba kwayar jiki yadda ya yi niyya, kuma ga kowane irin kwaya yakan ba ta irin jikinta. **39** Ba dukan nama ne iri ɗaya ba. Mutane da irin nasu, dabbobi da irin nasu, tsuntsaye da irin nasu, kifaye kuma da irin nasu. **40** Akwai jikuna iri na samaniya, akwai kuma jikuna iri na duniya; sai dai darajar jikunan samaniya dabam take, darajar jikunan duniya kuma dabam take. **41** Rana tana da wata irin daraja, wata yana da wata darajar dabam, taurari kuma suna da tasu dabam. Wani tauraro kuwa yakan bambanta da wani a wajen daraja. **42** Haka ne tashin matattu zai kasance. Abin da aka shuka yakan ruƙe, abin da aka tã da shi kuma ba ya ruƙewa; **43** akan shuka shi cikin ƙasƙanci, a kuma tã da shi cikin ɗaukaka, akan shuka shi da rashin ƙarfi, a kuma tã da shi da ƙarfi; **44** akan shuka shi da jiki na mutuntaka, a kuma tã da shi da jikin ruhaniya. In akwai jiki na mutuntaka, to, lalle akwai jikin ruhaniya ma. **45** Haka yake a rubuce cewa, "Adamu, mutumin farko ya zama mai rai"; Adamu na ƙarshe kuwa ruhu ne mai ba da rai. **46** Ba jikin ruhaniya ne ya zo da farko ba, na mutuntakan ne, daga baya kuma sai na ruhaniya. **47** Mutumin farko daga turɓaya ce ya fito, mutum na biyu kuwa daga sama ne ya fito. **48** Kamar yadda mutumin turɓaya yake, haka ma wadanda suke na turɓaya. Kuma kamar yadda mutumin sama yake, haka ma wadanda suke na sama. **49** Kamar dai yadda muka ɗauki siffar mutumin turɓaya, haka kuma za mu ɗauki siffar mutumin sama. **50** Ina sanar da ku, 'yan'uwa, cewa nama da jini ba za su gãji mulkin Allah ba, haka ma ruɓa ba zai gãji rashin ruɓa ba. **51** Ku saurara, in gaya muku wani asiri. Ba dukanmu ne za mu yi barci ba, sai dai duk za a sauya kamanninmu **52** farat ɗaya, cikin kyaftawar ido, da busan kaho na ƙarshe. Gama za a busa kaho, za a tã da matattu da jiki irin da ba ya ruƙewa, za a kuma sauya kamanninmu. **53** Gama dole mai ruɓa yã maye wa mai ruɓan nan, marar mutuwa kuma yã maye wa mai mutuwan nan. **54** Sa'ad da mai ruɓan nan ya maye marar ruɓan nan, mai mutuwa kuma ya maye marar mutuwan nan, sa'an nan ne karin maganar da yake a rubuce zai zama gaskiya cewa, "An haɗiye mutuwa cikin nasara." **55** "Ya

ke mutuwa, ina nasararki? Ya ke mutuwa, ina dafinki?" (Hadēs 986) 56 Zunubi ne yake ba wa mutuwa dafi, Doka kuma take ba wa zunubi iko. 57 Amma godiya ga Allah! Shi ne ya ba mu nasara ta wurin Ubangjinmu Yesu Kiristi. 58 Saboda haka, kaunatattu'yan'uwana, ku tsaya da daram. Kada wani abu yā jijjiga ku. Ku ba da kanku kullum ga aikin Ubangiji, domin kun san cewa famar da kuke yi saboda Ubangiji ba a banza take ba.

16 To, game da tara kuɗi domin taimakon mutanen Allah, ku yi abin da na gaya wa ikkilisiyoyin Galatiyawa. 2 A ranar farko ta kowace mako, ya kamata kowannenu yā keɓe'yan kuɗi bisa ga abin da yake samu, yā ajiye, ba sai na zo kafin a tara taimakon ba. 3 In kuwa na iso sai in ba da wasikun gabatarwa ga mutanen da kuka amince da su, in kuma aike su da taimakonku zuwa Urushalima. 4 In kuma ya dace in tafi, to, sai su tafi tare da ni. 5 Bayan na zazzaga Makidoniya, zan zo wurinku, domin zan ratsa ta Makidoniya. 6 Watafala zan ɗan jima a wajenku, ko ma in ci damina a can, domin ku yi mini rakiya a tafiyata, duk inda za ni. 7 Ba na so in gan ku yanzu in wuce kawai, ina fata zan yi'yan kwanaki tare da ku, in Ubangiji ya yarda. 8 Sai dai zan kasance a Afisa har lokacin Fentekos, 9 domin an buɗe mini wata hanya mai fāɗi don aiki mai amfani, ko da yake akwai mutane da yawa masu gāba da ni. 10 In Timoti ya zo, ku tabbata ya sami sakewa a cikinku, domin aikin Ubangiji yake yi kamar yadda nake yi. 11 Kada fa wani yā ki karɓansa. Ku sallame shi lafiya, domin yā koma wurina. Ina duban hanyarsa tare da'yan'uwa. 12 Batun ɗan'uwanmu Afollos kuwa, na roke shi sosai yā zo wurinku tare da'yan'uwa. Bai so zuwa yanzu ba, amma zai zo in ya sami zarafi. 13 Ku zauna a faɗake; ku ɗage cikin bangaskiya; ku zauna da karfafawa; ku yi karfi. 14 Ku yi kome da kauna. 15 Kun san cewa iyalin gidan Istifanas ne suka fara tuba a Akayya. Sun kuma ba da kansu ga yi wa tsarkaka hidima. Ina rokonku'yan'uwa, 16 ku ba da kanku ga irin waɗannan, ga kuma kowa da ya haɗa hannu a aikin, yana kuma faman a cikinsa. 17 Na yi farin ciki da isowar

Istifanas, Fortunatus da Akaius, domin sun biya bukatar da ba ku iya biya ba. 18 Gama sun wartsake ruhuna da kuma naku. Ya kamata ku girmama irin waɗannan mutane. 19 Ikkilisiyoyin da suke a lardin Asiya suna gaisuwa. Akwila da Firiskila suna gaishe ku sosai cikin Ubangiji, haka ma ikkilisiyar da takan taru a gidansu. 20 Dukan'yan'uwa a nan suna gaisuwa. Ku gai da juna da sumba mai tsarki. 21 Ni, Bulus nake rubuta wannan gaisuwa da hannuna. 22 Duk wanda ba ya kaunar Ubangiji, la'ana ta zauna a kansa. Zo, ya Ubangiji! 23 Alherin Ubangiji Yesu yā kasance tare da ku. 24 Ina gaishe ku duka, gaisuwar kaunata cikin Kiristi Yesu. Amin.

2 Korintiyawa

1 Bulus, manzon Kiristi Yesu ta wurin nufin Allah, da kuma daga Timoti d'fan'uanmu, Zuwa ga ikkilisiyar Allah da take a Korint, tare da dukan tsarkaka a ko'ina a Akayya. **2** Alheri da salama daga Allah Ubanmu da kuma Ubangiji Yesu Kiristi, su kasance tare da ku. **3** Yabo ya tabbata ga Allah, da Uban Ubangijinmu Yesu Kiristi, Uba mai tausayi, da kuma Allah na dukan ta'aziyya, **4** wanda yakan yi mana ta'aziyya a cikin dukan wahalolinmu, domin mu kuma mu iya ta'azantar da waƙanda suke cikin kowace irin wahala, da ta'aziyyar da mu kanmu muka samu daga Allah. **5** Gama kamar yadda wahalar Kiristi ta cika har tana zuba a cikin rayuwarmu, haka nan kuma ta wurin Kiristi ta'aziyyarmu ta cika har tana zuba. **6** In muna shan wahala, ai, muna shanta domin ta'aziyyarku, da cetonku ne, in mun sami ta'aziyya, ai, mun same ta domin ta'aziyyarku ce, wadda take sa ku jure wa irin wahalan nan, da muke sha. **7** Begen da muke da shi dominku kuwa, tabbatacce ne, domin mun san cewa kamar yadda kuke tarayya da mu a cikin wahalolinmu, haka kuma kuke tarayya da mu a cikin ta'aziyyarmu. **8** 'Yan'uwa, ba ma so ku zama da rashin sani, a kan wahalolin da muka sha a lardin Asiya. Mun sha wahaloli sosai, har abin ya fi karfinmu, ya sa muka fid da tsammanin rayuwa. **9** Ba shakka, a zuciyyarmu mun ji kamar hukuncin kisa ne aka yi mana. Wannan kuwa ya faru ne domin kada mu dogara da kanmu, sai dai ga Allah, wanda yake tã da matattu. **10** Shi ya cece mu daga irin wannan hatsari na mutuwa, zai kuwa cece mu. A kansa muka kafa bege cewa zai ci gaba da cetonmu, **11** yayinda kuke taimakonmu ta wurin addu'o'inku. Mutane da yawa kuwa za su yi godiya ta dalilinmu, saboda albarkar da aka yi mana, ta amsa addu'o'i masu yawa. **12** Wannan shi ne taƙamarmu. Lamirinmu yana ba da shaida cewa mun yi zamanmu a duniya, musamman a dangantakarmu da ku cikin tsarki, tsakani da Allah. Mun yi haka ta wurin bishewar alherin Allah, ba bisa ga hikimar duniya ba. **13** Gama ba mu rubuta muku abin da ba za ku iya

karatu ko ku kãsa fahimta ba. Ina kuma fata cewa, **14** kamar yadda kuka dãn fahimce mu, za ku kai ga cikakkiyar fahimta cewa za ku iya yin taƙama da mu, kamar yadda mu ma za mu yi taƙama da ku a ranar da Ubangiji Yesu zai dawo. **15** Saboda na amince da haka, shi ya sa na so zuwa wurinku da fari, domin ku sami albarka riƙi biyu. **16** Na yi shiri in ziyarce ku a kan hanyata zuwa Makidoniya, in kuma sãke dawo wurinku a kan hanyata daga Makidoniya, sa'an nan ku yi mini rakiya a hanyata zuwa Yahudiya. **17** Kuna gani na yi wannan shirin ba da sanin abin da nake yi ba ne? Ko kuwa, kuna gani na yi shirin nan da halin mutuntaka ne, don in ce, "I" in koma in ce, "A'a"? **18** Kamar dai yadda ba shakka Allah yake mai aminci, haka ma maganar da muka yi muku, ba "I" da kuma "A'a" ba ce. **19** Gama Dan Allah, Yesu Kiristi, wanda ni da Sila da Timoti muka yi muku wa'azinsa, ai, ba "I" da "A'a" ba ne, amma a cikin Kiristi, "I" ne kullum. **20** Domin dukan alkawaran Allah cikarsu a gare shi suke, ta wurinsa ne kuma muke faɗar "Amin", domin a dũkaka Allah. **21** Allah ne fa yake sa mu da ku mu tsaya daram cikin Kiristi. Shi ne ya shafe mu, **22** ya buga mana hatiminsa a kan mu nasa ne, ya kuma sa mana Ruhunsa a cikin zukatanmu, domin yã tabbatar da abin da yake zuwa nan gaba. **23** Labudda, Allah shi ne shaidata cewa don kada in ƙara muku wahala ne ya sa ban koma Korint ba. **24** Ba nuna muku iko a kan bangaskiyarku muke yi ba, sai dai muna aiki tare da ku ne saboda farin cikinku, domin bisa ga bangaskiya ce kuke tsaye da ƙarfi.

2 Saboda haka na yanke shawara ba zan sãke kawo muku ziyara ta baƙin rai ba. **2** Gama in na sa ku baƙin ciki, wa ya rage yã faranta mini zuciya, in ba ku waƙanda na sa baƙin cikin ba? **3** Na rubuta yadda na yi ne saboda sa'ad da na iso kada waƙanda ya kamata su faranta mini rai, su sa ni baƙin ciki. Na amince da ku duka a kan farin cikina naku ne ku duka. **4** Gama na rubuta muku ne cikin baƙin ciki mai yawa da baƙin zuciya har ma da hawaye mai yawa, ba don in sa ku baƙin ciki ba ne, a'a, sai dai domin in nuna muku zurfin ƙaunar da nake yi muku.

5 In wani ya jawo baƙin ciki, ba ni kaɗai ya jawo wa ba, amma a wani fanni, sai in ce dukanku ne ya jawo wa, ba na faɗa haka don in matsa muku lamba ba ne. 6 Irin wannan mutum, horon da yawancin mutane suka yi masa ya isa haka. 7 Yanzu fa, a maimako, gara ku yafe masa, ku kuma ta'azantar da shi, don kada baƙin ciki mai yawa yā sha kansa. 8 Saboda haka, ina roƙonku, ku sāke nuna masa faunarku. 9 Abin da ya sa na rubuta muku shi ne don in ga ko za ku jimre da gwajin nan, kuna kuma yin biyayya ta kowace hanya. 10 In kuka gafarta wa wani, ni ma na gafarta masa. Abin da na gafarta kuwa, in har ma da abin gafartawa, saboda ku ne na gafarta masa, albarkacin Kiristi, 11 don kada Shaidan yā rinjaye mu. Da yake muna sane da dabarunsa. 12 To, sa'ad da na tafi Toruwas don in yi wa'azin bisharar Kiristi, ko da yake na tarar cewa Ubangiji ya buɗe mini kofa, 13 duk da haka, ban sami salama a zuciyata ba domin ban sami faɗan'uwana Titus a can ba. Sai na yi bankwana da su na wuce zuwa Makidoniya. 14 Amma godiya ga Allah, wanda kullum yake bi da mu da nasara cikin Kiristi, kuma ta wurinmu, yana baza faɗanshin nan na sanin Kiristi a ko'ina. 15 Don kuwa, a wurin Allah mu faɗanshin Kiristi ne cikin waɗanda ake ceto, da kuma waɗanda suke hanyar hallaka. 16 Ga wani, mu warin mutuwa ne, amma ga wani kuwa, mu faɗanshin rai ne. Wa ya isa yā yi irin wannan aikin? 17 Ba ma tallar maganar Allah don riba yadda waɗansu mutane da yawa suke yi. A maimakon haka, muna magana cikin Kiristi a gaban Allah da gaskiya, kamar mutanen da aka aika daga Allah.

3 Yabon kanmu ne kuma muka fara yi? Ko kuwa muna bukatar wasifun yabo ne zuwa gare ku, ko daga gare ku, kamar yadda waɗansu suke yi? 2 Ai, ku kanku ku ne wasifarmu, wadda aka rubuta a zukatanku, domin kowa yā santa, yā kuma karanta ta. 3 Kun nuna cewa ku wasifa ce daga Kiristi, sakamakon hidimarmu, ba wadda aka rubuta da inki ba, sai dai da Ruhun Allah mai rai. Ba kuma a kan allunan dutse ba, sai dai a kan allunan zukan mutane. 4 Amincewa kamar wannan shi ne namu ta wurin

Kiristi a gaban Allah. 5 Ba mu da wani abin da za mu nuna cewa da iyawarmu ne muke aikin nan. Iyawarmu daga wurin Allah ne. 6 Shi ya sa muka gwaninta a matsayinmu na masu hidimar sabon alkawari ba ta rubutacciyar Dokar ba, amma ta Ruhu; don Dokar, kisa take yi, Ruhu kuwa yana ba da rai. 7 To, in hidimar da ta kawo mutuwa, wadda an rubuta a kan allon dutse, ta zo da daukaka har Isra'ilawa suka kasa duban fuskar Musa saboda tsananin haskenta, ko da yake mai shudewa ce, 8 ashe, hidimar Ruhu ba za ta fi wannan daukaka ba? 9 In hidimar da take jawo wa mutane hukunci tana da daukaka haka, to, lalle, hidimar da take kawo adalci za ta fi ta daukaka nesa! 10 Gama abin da da take da daukaka, ba ta da daukaka a yanzu, in aka kwatantata da mafificiyar daukaka ta yanzu. 11 In kuma aba mai shudewa ta zo da daukaka, ashe, abin da yake dawwammame, lalle ne ya kasance da daukakar da ta fi haka nesa! 12 Da yake muna da bege irin wannan, to, muna da farfin zuciyar sosai ke nan. 13 Mu ba kamar Musa ba ne, wanda ya rufe fuskarsa da lullubi, don kada Isra'ilawa su ga farewar daukakan nan mai shudewa. 14 Amma aka sa hankulansu suka dushe, gama har ya zuwa yau akwai lullubin nan a duk sa'ad da ake karatun tsohon alkawari. Ba a kawar da shi ba, sai a cikin Kiristi ne kaɗai ake kawar da shi. 15 Har ya zuwa yau, duk sa'ad da ake karatun littattafan Musa, lullubin nan yakan rufe zukatansu. 16 Amma duk sa'ad da wani ya juyo ga Ubangiji, akan kawar da lullubin. 17 Ubangiji fa, shi ne Ruhu, kuma duk inda Ruhun Ubangiji yake, a nan'yanci yake. 18 Mu da ba mu da lullubi a fuskokinmu duk muna nuna daukakar Ubangiji, ana sauya mu mu dauki kamanninsa cikin daukaka mai hauhawa. Ubangiji wanda yake ruhu kuwa shi ne mai zartar da haka.

4 Saboda haka, da yake ta wurin jinƙan Allah ne muke da wannan hidima, ba za mu fid da zuciyar ba. 2 Ba ruwanmu da boye-boyen na munafuncin da suke abubuwan kunya. Ba ruwanmu da ruɗu, ko yin farya da kalmar Allah. Sai dai muna faɗin gaskiya a fili. Ta haka ne kowa zai yi shaidar gaskiyarmu a gaban Allah

cikin zuciyarsa. **3** Ko da bishararmu a rufe take, tana a rufe ne ga waƙanda suke hallaka. **4** Allahn zamanin nan ya makanta hankulan marasa ba da gaskiya, yadda har ba za su iya ganin hasken bishara ta ƙaukakar Kiristi ba, wanda yake kamannin Allah. (aiōn g165) **5** Gama ba wa'azin kanmu muke yi ba, sai dai na Yesu Kiristi, a kan shi ne Ubangiji, mu kuma bayinku saboda Yesu. **6** Domin shi Allah wanda ya ce, “Bari haske yā haskaka daga duhu,” ya sa haskensa ya haskaka a cikin zukatanmu, don yā ba mu hasken sanin ƙaukakar Allah a fuskar Kiristi. **7** Amma muna da wannan dukiya a cikin tulunan yumbu, don a nuna wannan mafificin ikon nan daga Allah ne, ba daga gare mu ba. **8** A matse muke a kowane gefe, sai dai ba a gurgunta mu ba. An rikitar da mu, amma ba mu fid da zuciya ba. **9** An tsananta mana, amma ba a yashe mu ba, an fyade mu da ƙasa, amma ba a hallaka mu ba. **10** Kullum muna ƙauke da mutuwar Yesu a jikinmu, domin ran Yesu yā bayyana a jikinmu. **11** Muddin muna a raye, kullum zaman mutuwa muke yi saboda Yesu, don a bayyana ran Yesu ta wurin jikin nan namu mai mutuwa. **12** Ta haka, mutuwa tana aiki a cikinmu, ku kuwa rai a cikinku. **13** A rubuce yake cewa, “Na gaskata; saboda haka na yi magana.” Da wannan ruhun bangaskiya ne mu ma muka gaskata, saboda haka muke magana. **14** Domin mun san cewa shi da ya tā da Ubangiji Yesu daga matattu, zai tashe mu mu ma tare da Kiristi, yā kuma miƙa mu a gabansa tare da ku. **15** Duk wannan fa don amfaninku ne, domin alherin nan da yake bazuwa zuwa ga mutane masu yawa, yā zama dalilin godiya mai yawa ga ƙaukakar Allah. **16** Saboda haka, ba mu fid da zuciya ba. Ko da yake a waje, jikinmu mai mutuwa yana lalacewa, amma can ciki, ana sabunta mu kowace rana. **17** Don wannan'yar wahalar tamu mai saurin wucewa, ita take tanadar mana madawwamiyar ƙaukaka mai yawa, fiye da kwatanci. (aiōnios g166) **18** Domin ba abubuwan da ido yake gani ne muke dubawa ba, sai dai marasa ganuwa. Gama abubuwan da ake gani masu saurin wucewa ne, marasa ganuwa kuwa, madawwama ne. (aiōnios

5 Yanzu mun san cewa in an hallaka tentin duniyan nan da muke ciki, muna da wani gini daga Allah, madawwamin gida a sama, wanda ba da hannuwan mutum ne suka gina shi ba. (aiōnios g166) **2** Kafin nan muna nishi, da marmari a yi mana sutura da gidanmu na sama, **3** don sa'ad da aka yi mana sutura, ba za a same mu tsirara ba. **4** Sa'ad da muke zaune a cikin jikin nan na duniya, nishi muke domin matsuwar da muke sha, ba domin muna so mu rabu da jikinmu na wannan duniya ba ne, sai dai don so muke yi a suturta mu da na Sama, domin mai rai ya shafe mai mutuwa. **5** Allah ne ya yi mu domin wannan, ya kuma ba mu Ruhu a matsayin abin ajiya, yana kuma tabbatar da abin da zai zo nan gaba. **6** Saboda haka, kullum muna da tabbaci mun kuma san cewa, muddin muna a duniya cikin jikin nan, ana raba mu da Ubangiji. **7** Rayuwa bangaskiya muke, ba ta ganin ido ba. **8** Ina cewa muna da tabbaci, za mu fi so mu rabu da jikin nan, mu kuma kasance a sama tare da Ubangiji. **9** Saboda haka, niyyarmu ita ce, mu gamshe shi, ko muna a duniya cikin jikin nan, ko ba mu nan. **10** Gama dole dukanmu mu bayyana a gaban kujerar shari'ar Kiristi, domin kowannenmu yā karɓi ladan aikin da ya yi a wannan jiki, ko mai kyau ne ko marar kyau. **11** To, da yake mun san ko mene tsoron Ubangiji yake, muna ƙoƙari mu rinjaye mutane. Yadda muke kuwa, yana sane a sarari ga Allah, ina kuma fata yana nan a sarari a lamirinku. **12** Ba ƙoƙari muke mu yabe kanmu a gare ku ba ne, sai dai muna ba ku damar yin taƙama da mu ne, don ku sami ansar da za ku ba wa waƙanda suke taƙama da abin da ake gani ne, a maimakon abin da yake cikin zuciya. **13** In hankalinmu a taƙe yake, ai, saboda Allah ne, in kuwa cikin hankalinmu muke, ai, saboda ku ne. **14** Kaunar Kiristi a gare mu, ita take mallakarmu, saboda haka mun tabbata, da yake wani ya mutu saboda dukan mutane, ashe kuwa, mutuwarsu ce dukansu. **15** Ya kuwa mutu ne saboda dukan mutane, domin kada waƙanda suke rayuwa kada su yi zaman ganin dama a nan gaba, sai dai su yi zaman wannan da ya mutu saboda su, aka kuma tashe shi saboda su. **16** Saboda haka, daga yanzu zuwa

nan gaba, ba mu fara daukan wani mutum bisa ga ganin duniya ba. Ko da yake a dā, mun dauki Kiristi haka, amma yanzu mun daina yin haka. 17 Saboda haka, duk wanda yake cikin Kiristi, sabuwar halitta ce, tsohon al'amari ya shude, sabon ya zo! 18 Duk wannan kuwa daga Allah ne, wanda ya sulhunta mu da kansa ta wurin Kiristi, ya kuma ba mu hidimar sulhu, 19 wato, Allah ya sulhunta duniya zuwa kansa ta wurin Kiristi, ba ya lissafta zunuban mutane a kansu. Ya kuma danfa mana sakon sulhu. 20 Saboda haka, mu jakadu ne na Kiristi, sai ka ce Allah kansa yake magana ta wurinmu. Muna rokonku a madadin Kiristi. Ku sulhuntu da Allah. 21 Shi da bai san zunubi ba, Allah ya mai da shi kamar hadayar zunubi saboda mu, domin mu sami adalcin Allah ta wurinsa.

6 A matsayinmu na abokan aikin Allah, muna rokonku kada ku karfi alherin Allah a banza. 2 Gama ya ce, "A lokacin samun alherina, na ji ka, a ranar samun ceto kuma, na taimake ka." Ina gaya muku, yanzu ne lokacin samun alherin Allah, yanzu ne ranar samun ceto. 3 Ba ma sa abin tuntuɓe wa kowa, domin kada hidimarmu ta zama abin zargi. 4 A maimakon haka, duk abin da muke yi, muna yin shi ne don mu nuna cewa mu masu hidimar Allah ne. Muna yin haka cikin jimrewa, da shan wahala, da shan wuya, har da shan masifu. 5 Da shan duka, da shan dauri, da yawan hargitsi, da yawan fama, da rashin barci, da kuma yunwa. 6 Da cikin tsarki, da fahimta, da haƙuri, da kirki, da cikin Ruhu Mai Tsarki, da cikin fauna mai gaskiya, 7 da cikin magana mai gaskiya, da kuma cikin ikon Allah. Muna riƙe da makaman adalci dama da hagu, 8 ta wurin daukaka da kasƙanci, da cikin bata suna, da kuma cikin yabo. Cikin faɗin gaskiya, an dauke mu masu farya, 9 mu sanannu ne, duk da haka an dauke mu kamar ba a san mu ba, muna mutuwa, duk da haka a raye muke, an ba mu horo, duk da haka ba a kashe mu ba, 10 cikin baƙin ciki, duk da haka kullum cikin murna muke. Cikin matalauta, duk da haka muna azurtar da mutane da yawa. Ba mu da kome, alhali kuwa kome namu ne. 11 Ya ku Korintiyawa, mun yi muku magana a sake,

muka kuma saki zuciya da ku ƙwarai. 12 Ba mu ƙi nuna muku fauna armu ba, sai dai ku kuka ƙi nuna mana. 13 A wannan zance kam, ina magana da ku kamar'ya'yana, ku ma ku saki zuciya da mu. 14 Kada ku haɗa kai da marasa bi. Gama me ya haɗa adalci da mugunta? Ko kuwa me ya haɗa haske da duhu? 15 Wace daidaituwa ce tsakanin Kiristi da Iblis? Me ya haɗa mai bi da marar bi? 16 Wane alkawari ne tsakanin haikalin Allah da na gumaka? Gama mu haikalin Allah mai rai ne. Kamar yadda Allah ya ce, "Zan zauna tare da su, in yi tafiya a cikinsu, zan zama Allahnsu, su kuma za su zama mutanena." 17 Saboda haka, "Sai ku fito daga cikinsu, ku keɓe kanku, in ji Ubangiji. Kada ku taɓa wani abu marar tsabta, zan kuma karɓe ku." 18 Kuma, "Zan zama Uba a gare ku, ku kuma za ku zama'ya'yana, maza da mata, in ji Ubangiji Maɗaukaki."

7 Da yake muna da waɗannan alkawura, ya ku fauna tattu, sai mu tsarkake kanmu daga kowane abu da yake faɗantar da jiki, da ruhu, mu zama da cikakken tsarki, saboda bangirma ga Allah. 2 Ku saki zuciya da mu. Ba mu yi wa kowa laifi ba, ba mu bata kowa ba, ba mu cuci kowa ba. 3 Ba na faɗin wannan don in sa muku laifi. Na riga na gaya muku yadda muke fauna rku ƙwarai cikin zukanmu, har babu abin da zai iya raba ku da fauna armu, ko a mutuwa ko a rayuwa. 4 Na amince da ku gaya, ina kuma taƙama da ku ƙwarai. Na ƙarfafa sosai. Duk da wahalce wahalcenmu dai ina farin ciki ƙwarai da gaske. 5 Gama sa'ad da muka zo Makidoniya, jikin nan namu bai sami hutu ba, sai ma aka matsa mana a ta kowane gefe, a waje ga rikici, a zukanmu kuma ga tsoro. 6 Amma Allah, wanda yakan yi wa masu bacin rai ta'aziyya ya yi mana ta'aziyya da zuwan Titus, 7 ba ma don zuwansa kaɗai ba, har ma a game da ƙarfafa zuciyan nan da ya samu a wurinku. Ya gaya mana yadda kuke so ku gan ni sosai, da kuma yadda kuka yi baƙin ciki game da abin da ya faru, da niyyar da kuka yi na goyon bayana. Wannan ne ya sa na ji daɗi ƙwarai. 8 Ko da na bata muku rai ta wurin wasifata, ba na baƙin ciki da haka. Ko da yake dā kam na yi baƙin

ciki, don na lura wasikata ta bata muku rai, amma na dan lokaci ne kawai. **9** Duk da haka, yanzu ina farin ciki, ba don na sa ku bakin ciki ba, sai dai domin bakin cikinku ya kai ku ga tuba. Gama kun yi bakin ciki kamar yadda Allah ya so, saboda haka, ba ku yi hasarar kome a sanadinmu ba. **10** Bakin ciki irin na tsoron Allah yana kai ga tuban da yake kawo ceto, ba ya kuma kawo bakin ciki, amma bakin ciki irin na duniya yakan kawo mutuwa. **11** Ku dubi abin da wannan bakin ciki irin na tsoron Allah ya kawo muku mana, ya sa ku marmarin aikatawa, da nuna cewa kun yi kuskure, ya sa kuka yi fushi, kuka kuma ji tsoro, ya sa kuka sa zuciya, kuka kuma sa aniya, ya sa kuna a shirye ku ga an yi horon da ya dace. Game da wannan sha'ani kam, lalle ta kowace hanya kun nuna cewa ba ku da laifi. **12** To, ko da yake na rubuta muku, ba musamman a kan wanda ya yi laifin ba ne, ba kuwa a kan wanda aka cutar ba, sai dai domin a bayyana muku a gaban Allah tsananin kula da kuke yi mana. **13** Ta wurin wannan duka, muka sami karfafawa. Ban da karfafawar da muka samu, mun ji dadi kwarai saboda yadda muka ga farin cikin Titus, domin ruhunsa ya sami wartsakewa daga gare ku duka. **14** Na yi taƙama da ku a wurinsa, ba ku kuwa ba ni kunya ba. Kamar dai yadda dukan abin da muka gaya muku gaskiya ne, haka ma taƙamarmu a kanku a gaban Titus ya zama gaskiya. **15** Kaunar da yake yi muku ya ƙaru ƙwarai, duk sa'ad da yake tunawa da biyayyarku duka, da kuma irin yawan bangirman da kuka nuna masa lokacin da kuka karɓe shi. **16** Ina farin ciki ne don na amince da ku ƙwarai da gaske.

8 To, 'yan'uwa, muna so ku san abin da alherin Allah ya ba wa ikkilisiyoyin Makidoniya. **2** Gama sun sha wuya sosai saboda tsananin wahalar da suka shiga, har yawan farin cikinsu ya kai su ga yin alheri ta bayarwa ga waɗansu, ko da yake suna cikin tsananin talauci. **3** Gama ina shaida cewa sun bayar daidai gwargwadon iyawarsu, har ma fiye da ƙarfinsu. Su kansu, **4** sun roƙe mu sosai don su sami damar yin bayarwa a wannan hidima ga tsarkaka. **5** Ba su yi yadda muka za ta ba, sai ma suka fara

ba da kansu ga Ubangiji, sa'an nan sai suka ba da kansu gare mu bisa ga nufin Allah. **6** Ganin haka sai muka roƙi Titus, da yake shi ne ya riga ya tsiro da wannan aikin alheri a cikinku, sai ya ƙarasa shi. **7** To, da yake kun fiffita a kowane abu cikin bangaskiya, cikin magana, cikin sani, cikin dukan ƙwazo, da kuma cikin ƙaunarku dominmu, sai ku fiffita a wannan aikin alheri ma. **8** Ba umarni nake ba ku ba, sai dai ina so in gwada gaskiyar ƙaunarku ne, ta wurin kwatanta ta da aniyar waɗansu. **9** Gama kun san alherin Ubangijinmu Yesu Kiristi cewa ko da yake shi mawadaci ne, duk da haka, ya zama matalauci saboda ku, domin ta wurin talaucinsa, ku zama mawadata. **10** Ga shawarata a kan abin da ya fi muku kyau a wannan al'amari. Bara ku kuka fara bayarwa, kuka kuma zama na farko wajen niyyar yin haka. **11** Yanzu sai ku ƙarasa aikin da irin niyyar da kuka fara, ku yi haka gwargwadon ƙarfinku. **12** Gama in da niyyar bayarwa, za a karɓi bayarwa bisa ga abin da mutum yake da shi, ba bisa ga abin da ba shi da shi ba. **13** Ba nufi nake yi a sawwake wa waɗansu, ku kuwa a jibga muku nauyin ba. Amma ya yi kyau dai **14** a raba daidai wa daida, sai ku taimake su a yanzu da yalwarku saboda rashinsu. Wata rana su ma su taimake ku da yalwarsu saboda rashinku, don a daidaita al'amari, **15** kamar yadda yake a rubuce cewa, "Wanda ya tara da yawa, bai tara fiye da buƙatarsa ba, wanda kuma ya tara kaɗan, bai ƙasa masa ba." **16** Ina gode wa Allah, wanda ya sa a zuciyar Titus, irin kula da nake da shi dominku. **17** Ba kawai ya yarda ya je wurinku kamar yadda muka roƙe shi ya yi ba, amma ya so ya zo kamar yadda ya riga ya yi niyya. **18** Ga shi mun aiko dan'uwannu nan tare da shi, wanda ikkilisiyoyi duka suna yabo saboda hidimarsa ga bishara. **19** Ba kuwa haka kaɗai ba, har ma ikkilisiyoyi sun zaɓe shi ya riƙa tafiya tare da mu kan wannan aikin alheri da muke yi saboda ɗaukakar Ubangiji, da kuma nuna kyakkyawar niyyarmu. **20** Muna gudu kada wani ya zarge mu, a kan yadda muke gudanar da wannan kyautar da aka bayar hannu sake. **21** Gama muna iya ƙoƙari mu yi abin da yake daidai, ba a gaban Ubangiji kaɗai ba, amma a gaban mutane ma. **22** Ban da wannan kuma,

mun aiko da ɗan'awanmu tare da su, wanda ya sha tabbatar mana da ƙwazonsa ta hanyoyi iri-iri, musamman yanzu, domin ya amince da ku da gaske. **23** Game da Titus kuma, shi abokin tarayyata ne, da kuma abokin aikina a cikinku; game da 'yan'awanmu kuwa, su wakilai ne na ikkilisiyoyi, kuma su masu ɗaukaka Kiristi ne. **24** Saboda haka, ku nuna wa waɗannan mutane shaidar faunarku, da kuma dalilin taƙamarmu da ku, domin ikkilisiyoyi su gani.

9 Babu wata bukata in rubuta muku game da hidiman nan ga tsarkaka. **2** Gama na san aniyarku na yin taimako, ina kuma taƙama a kan wannan ga Makidoniya, ina faɗin musu cewa tun bara, ku da kuke a Akayya a shirye kuke ku bayar. Koƙarinku kuwa ya zuga yawancinsu ga aiki. **3** Amma ina aika 'yan'awan nan don kada taƙamar da muke yi da ku, a kan wannan al'amari ta zama a banza, sai dai domin yā zama kuna nan a shirye, kamar yadda na faɗa za ku kasance. **4** Gama in waɗansu mutanen Makidoniya sun zo tare da ni, suka tarar ba a shirye kuke ba, kunya ta ishe mu, balle fa ku, saboda amincewa da muke yi da ku. **5** Saboda haka, na ga ya dace in roki 'yan'awan nan su ziyarce ku kafin lokacin, su kuma gama shirye-shirye saboda bayarwa ta yardar ran da kuka yi alkawari. Ta haka bayarwar za tã zama a shirye, ta yardar rai ba ta dole ba. **6** Ku tuna fa, duk wanda ya yi shuki kaɗan zai girbe kaɗan, kuma duk wanda ya yi shuki da yawa, zai girbe a yalwace. **7** Ya kamata kowa yā bayar bisa ga abin da ya yi shawara a zuciyarsa, ba tare da jin nauyi ko don dole ba, gama Allah yana son mai bayarwa da daɗin rai. **8** Allah kuwa yana da iko yā ba ku fiye da bukatarku, domin kullum ku wadata da kome ta kowace hanya, kuna ta bayarwa hannu sake, kowane irin kyakkyawan aiki. **9** Kamar yadda yake a rubuce cewa, “Ya ba gajiyayyu hannu sake, ayyukansa na alheri madawwama ne.” (aiōn g165) **10** To, shi da yake ba mai shuka iri, yake kuma ba da abinci a ci, shi ne zai ba ku irin shukawa, yā riɓanya shi, yā kuma albarkaci ayyukanku na alheri da yawa. **11** Za a wadatar da ku ta kowace hanya, domin ku riɓa bayarwa hannu sake a kowane lokaci.

Ta wurinmu kuma bayarwarku hannu sake za tã zama sanadin godiya ga Allah. **12** Wannan hidimar da kuke yi, ba bukatun mutanen Allah kaɗai take biya ba, amma tana cike da hanyoyin nuna godiya masu yawa ga Allah. **13** Aikin nan naku na alheri tabbatar bangaskiyarku ne, za a kuwa ɗaukaka Allah saboda kun bayyana yarda, cewa kun yi na'am da bisharar Kiristi, saboda kuma gudummawa da kuka yi musu da saura duka, hannu sake. **14** A cikin addu'arsu dominku kuwa, zukaɗansu za su koma gare ku, saboda mafificin alherin da Allah ya ba ku. **15** Godiya ga Allah, saboda kyautarsa da ta wuce misali!

10 Ni Bulus da kaina, ina rokonku albarkacin tawali'u da sanyin hali na Kiristi, ni da ake yi wa kirari “marar tsanani” a cikinku, amma “mai matsawa” sa'ad da nake rabe da ku! **2** Ina rokonku cewa sa'ad da na zo kada ku tilasta ni in matsa muku, gama na tabbata zan iya tsaya wa waɗanda suka ce abin da muke yi sha'anin duniya ne. **3** Ko da yake muna cikin duniya, ba ma yaƙi kamar yadda duniya take yi. **4** Makaman da muke yaƙi da su, ba makamai na duniya ba ne. Sai dai na ikon Allah ne, masu rushe wuraren mafaka masu ƙarfi. **5** Muna ka da masu gardama da kowane tunanin daga kai da yake kafa kansa gāba da sanin Allah, muna kuma jan hankalin kowa ga bautar Kiristi. **6** A shirye muke mu hori kowane rashin biyayya, sa'ad da biyayyarku ta cika. **7** Kuna duban abubuwa bisa-bisa ne kawai. In wani ya ganin cewa shi na Kiristi ne, ya kamata yā sāke lura cewa kamar yadda yake na Kiristi, haka mu ma muke. **8** Ko da zan yi gadara fiye da kima a game da izinin nan namu, wanda Ubangiji ya bayar saboda inganta ku, ba don rushe ku ba, ba ni da abin jin kunya a ciki. **9** Ba na so yā zama kamar ina koƙari in tsorata ku ne da wasiƙuna. **10** Gama waɗansu suna cewa, “Wasiƙunsa suna da nauyi da kuma ƙarfi, amma kuwa in ka gan shi, ba shi da wani kwarjini, maganarsa kuma ba kome ba ce.” **11** Ya kamata irin waɗannan mutane su gane cewa abin da muke faɗa a cikin wasiƙunmu sa'ad da ba ma nan tare da ku, shi muke aikatawa sa'ad da muke nan. **12** Ba za mu yi ƙarfin halin lissafta kanmu, ko

mu kwatanta kanmu da wadansu masu yabon kansu ba. Sa'ad da suke gwada kansu da kansu, da kuma kwatanta kansu da kansu, ba su da hikima. **13** Amma mu kam, ba za mu yi takama mu zarce iyakarmu ba, sai dai za mu yi takama cikin filin da Allah ya kayyade mana, filin kuwa ya kai har zuwa wurinku. **14** Ba mu wuce gona da iri a tafamarmu ba, kamar yadda zai zama, da a ce ba mu zo wurinku ba, gama mun kai har wurinku da bisharar Kiristi. **15** Fahariyarmu ba fiye da yadda ya kamata take ba, ba ta kuma shafi aikin wadansu ba. Sai dai muna sa zuciyar bangaskiyarku ta riƙa ƙaruwa, ta haka kuma fagen aikinmu a cikinku ya riƙa ƙaruwa ƙwarai da gaske. **16** Saboda mu iya yin wa'azin bishara a yankunan da suke gaba da ku. Gama ba ma so mu yi takama game da aikin da aka riga aka yi a sashen wani. **17** Amma, "Duk mai yin takama, sai ya yi takama da Ubangiji." **18** Ai, ba mai yabon kansa ake amincewa da shi ba, sai dai wanda Ubangiji ya yaba wa.

11 Ina fata za ku yi haƙuri da'yar wautata. Amma, ai, kun riga kun yi haƙuri. **2** Ina kishinku da kishi irin na Allah. Na yi muku alkawarin aure ga miji ɗaya, Kiristi, domin in miƙa ku a gare shi kamar budurwa zalla. **3** Sai dai ina tsoro kada ya zama, kamar yadda maciji ya yaudari Hawwa'u da makircinsa, ku ma a baɗar da hankalinku daga sahihiyar biyayya amintacciya ga Kiristi. **4** Gama in wani ya zo wurinku yana wa'azin wani Yesu dabam da wanda muka yi wa'azinsa, ko kuma in kun karɓi wani ruhu dabam da wanda kuka karɓa, ko wata bishara dabam da wadda kuka karɓa, ya nuna kun yarda da su ke nan cikin sauƙinkai. **5** Amma a ganina waɗancan da kuke ce da su "manyar manzanni" ba su fi ni da wani abu ba. **6** Mai yiwuwa ni ba horarre ba ne a magana, amma ina da sani. Mun kuwa bayyana muku wannan a sarari, ta kowace hanya. **7** Laifi ke nan ne na yi da na kasƙantar da kaina, don a ɗaga ku zuwa babban matsayi ta wurin yin muku wa'azin bisharar Allah kyauta? **8** Na yi wa wadansu ikkilisiyoyi kwace ta wurin karɓar taimako daga wurinsu, domin in yi muku hidima. **9** Sa'ad da nake tare da ku kuma nake zaman rashi,

ban nawaita wa kowa ba, gama'yan'uwana suka zo daga Makidoniya sun biya bukata. Na kiyaye kaina daga nawaita muku ta kowace hanya, zan kuma ci gaba da yin haka. **10** Ba shakka, kamar yadda gaskiyar Kiristi take a cikina, babu wani a yankunan Akayya da zai iya hana yin tafaman nan tawa. **11** Don me? Don ba na faunar ku ne? Allah dai ya sani ina faunarku! **12** Zan kuma ci gaba da yin abin da nake yi, domin in toshe kafar mutanen nan da suke fariya, suna nema mu daidaita da su. **13** Gama irin waɗannan mutane manzannin ƙarya ne, ma'aikata ne masu rufi, sun baɗ da kamanni kamar su manzannin Kiristi ne. **14** Ba abin mamaki ba ne, gama Shaidan kansa ma yana baɗ da kamanni kamar shi mala'ikan haske ne. **15** Don haka, ba abin mamaki ba ne, in bayin Shaidan sun baɗ da kamanni kamar su bayin adalci ne. A ƙarshe, za a saƙa musu gwargwadon ayyukansu. **16** Ina saƙe faɗa, kada wani ya ɗauka ni wawa ne. Amma in kun ɗauke ni haka, to, sai ku karɓe ni kamar yadda kuke karɓan wawa, domin in ɗan in yi takama. **17** A wannan takamata ba na magana yadda Ubangiji zai yi ba ne, sai dai magana ce irin ta wawa. **18** Da yake mutane da yawa suna takama irin ta duniya, ni ma haka zan yi. **19** Ku kam kuna da wayo sosai, har kuna jimre wa wawaye da murna! **20** Gaskiyar ita ce, kuna haƙuri da duk wanda ya sa ku bauta ko ya cuce ku ko ya more ku ko ya nuna muku isa ko kuma ya mare ku a fuska. **21** Ina jin kunya in ce mun nuna kaƙawa da ba mu yi waɗannan abubuwan ba! Abin da wani yake da ƙarfin hali yin takama a kai, shi ne ni ma nake ƙarfin hali yin takama a kai. Ina magana kamar wawa ne. **22** In su Ibraniyawa ne, ni ma haka. In su Isra'ilawa ne, ni ma haka. In su zuriyar Ibrahim ne, ni ma haka. **23** In su bayin Kiristi ne, ni na fi su ma, ina magana kamar ruɗaɗɗe ne fa! Ai, na fi su shan fama ƙwarai da gaske, da shan dauri, na sha ɗuka marar iyaka, na sha hatsarin mutuwa iri-iri. **24** Sau biyar Yahudawa suka yi mini bulala arba'in ɗaya babu. **25** Sau uku aka bulale ni da bulalar ƙarfe, sau ɗaya aka jajjefe ni da duwatsu, sau uku jirgin ruwa ya ragargaje ina ciki, na kwana na kuma yini ruwan teku yana tafiya da ni.

26 Na yi tafiye-tafiye da yawa, na sha hatsari a koguna, na sha hatsarin'yan fashi, na sha hatsari a hannun kabilarmu, na sha hatsari a hannun al'ummai, na sha hatsari a birane, na sha hatsari a jeji, na sha hatsari a teku, na kuma sha hatsarin'yan'uwa na karya. 27 Na yi fama, na shan wuya, ga kuma rashin barci sau da yawa. Na san abin da ake nufin da jin yunwa da kishirwa, sau da yawa kuwa na kasance da rashin abinci, na sha sanyi da zaman tsirara. 28 Ban da waɗannan abubuwa, kowace rana ina ɗauke da nauyin kula da dukan ikkilisiyoyi. 29 Wane ne ya rasa ƙarfi, da ban ji shi a jikina ba? Wane ne ya fāɗi cikin zunubi, da ban ji zafin wannan ba? 30 In ma lalle ne in yi taƙama, to, sai in yi taƙama da abubuwan da suka nuna rashin ƙarfina. 31 Allah Uban Ubangiji Yesu Kiristi, wanda yabo ta tabbata a gare shi har abada, ya san cewa ba karya nake yi ba. (aiōn g165) 32 A Damaskus, gwamnan da yake ƙarƙashin Sarki Aretas, ya sa tsare ƙofofin birnin Damaskus, don yā kama ni. 33 Amma aka saukar da ni cikin kwando ta tagar katanga, na kuɓuce masa.

12 Dole in ci gaba da yin taƙama. Ko da yake ba za tā amfane ni ba, zan yi magana a kan ru'uyoyi da wahayoyi waɗanda na karɓa daga Ubangiji. 2 Na san wani a cikin Kiristi wanda shekaru goma sha huɗu da suka wuce an ɗauke zuwa sama ta uku. Ko a cikin jiki ne, ko kuwa ba a cikin jiki ba, ni dai ban sani ba, Allah ne ya sani. 3 Na kuma san cewa wannan mutum, ko a cikin jiki ne, ko kuma ba a cikin jiki ba, ni dai ban sani ba, amma Allah ne ya sani, 4 an ɗauke shi ne zuwa aljanna. Ya ji waɗansu abubuwa waɗanda ba zai iya faɗarsu da kalmomi ba, abubuwan da ba a ba wa mutum damar faɗi. 5 Zan yi taƙama game da mutum irin wannan, sai dai ni ba zan yi taƙama da kaina ba, sai dai a kan rashin ƙarfina. 6 Ko da zan so yin gadara ma, ba zan zama wawa ba, gama gaskiya zan faɗa. Amma na bar zancen haka, don kada wani ya ɗauke ni fiye da yadda yake ganina, ko yadda yake jin maganata. 7 Don kada in cika da girman kai saboda waɗannan mafiffitan manyan wahayoyi, sai aka sa mini wata ƙaya a jikina wadda ta zama ɗan saƙon Shaidan, don

ta wahalshe ni. 8 Sau uku na roki Ubangiji yā raba ni da wannan abu. 9 Amma ya ce mini, “Alherina ya ishe ka, domin a cikin rashin ƙarfi ne ake ganin cikas ikona.” Saboda haka, zan ƙara yin taƙama da farin ciki game da rashin ƙarfina, domin ikon Yesu Kiristi yā zauna tare da ni. 10 Shi ya sa nake murna cikin rashin ƙarfi, da zagi, da shan wahaloli, da tsanantawa, da matsaloli, saboda Kiristi. Don a sa'ad da nake marar ƙarfi a nan ne nake da ƙarfi. 11 Na yi wauta kam, amma ku ne kuke tilasta mini, ku ne kuwa ya kamata ku yaba mini, domin ba inda na kasa waɗannan mafiffitan manzanni, ko da yake ni ba kome ba ne. 12 Abubuwan da suke tabbatar da manzo, alamu, abubuwa da kuma ayyukan banmamaki, an aikata su a cikinku da matuƙar nacewa. 13 Ta yaya ne darajarku ba tā kai ta sauran ikkilisiyoyi ba, ko kuwa don dai ban nawaita muku ba ne? Ku gafarta mini wannan laifi! 14 Yanzu a shirye nake in ziyarce ku sau na uku, ba zan kuma nawaita muku ba, don ba kayanku nake so ba, ku nake so. Gama ba yara ne da ɗaukar nauyin iyayensu ba, sai dai iyaye ne da ɗaukar nauyin yaran. 15 Don haka ina farin ciki in kashe dukan abin da nake da shi a kanku, har in ba da kaina ma dominku. In na ƙaunace ku fiye da haka, za ku rage ƙaunarku gare ni ne? 16 To, shi ke nan, ban nawaita muku ba. Ashe, sai ku ce dabara na yi muku, na shawo kanku ta hanyar yaudara! 17 Na cuce ku ne ta wurin wani daga cikin waɗanda na aiko a gare ku? 18 Na roki Titus ya zo wurinku. Na kuma aiki ɗan'uwanmu tare da shi. Ko Titus ya cuce ku ne? Ba ruhu ɗaya yake bi da mu ba? Ba kuma hanya guda muka bi ba? 19 Ko tun ɗa can, kuna tsammani muna ƙare kanmu a gare ku ne? A gaban Allah muke magana, kamar waɗanda suke cikin Kiristi. Ƙaunattuna, kome da muke yi, muna yi ne don inganta ku ne. 20 Gama ina tsoro, in na zo, in tarar da ku dabam da yadda nake so, ku ma ku tarar da ni dabam da yadda kuke so. Ina tsoro kada yā zama akwai faɗa, da kishi, da fushi mai zafi, da tsattsaguwa, da ɓata suna, da gulma, da girman kai, da hargitsi. 21 Ina tsoro kada sa'ad da na sāke zuwa, Allahna zai ƙasƙantar da ni a gabanku, kuma in yi baƙin ciki saboda waɗanda suka yi zunubi a ɗa, ba su

kuma tuba daga aikin ƙazanta, da na fasikanci, da kuma lalata da suka sa kansu a ciki ba.

13 Wannan za tã zama ziyarata ta uku a wurinku ke nan. “Dole a tabbatar da kowace magana ta bakin shaidu biyu ko uku.”
2 Na riga na yi muku gargadi sa’ad da nake tare da ku a zuwana na biyu. Yanzu da ba na nan tare da ku, ina maimaita irin gargadin nan domin in na zo ba wanda zai ku buce wa horon nan, 3 da yake kuna neman tabbaci cewa Kiristi yana magana ta wurina ne. To, ai, shi ba rarrauna ba ne a gare ku, amma ƙaƙƙarfa ne a cikinku. 4 Ko da yake tabbatacce an gicciye shi cikin rashin ƙarfi, duk da haka, yana rayuwa bisa ga ikon Allah. Haka mu ma marasa ƙarfi ne a cikinsa, amma ta wurin ikon Allah za mu rayu tare da shi don mu yi muku hidima. 5 Ku gwada kanku ku gani ko kuna cikin bangaskiya; ku auna kanku. Ashe, ba ku san cewa Kiristi Yesu yana cikinku ba? Sai ko in kun fãdi gwajin. 6 Ina fata za ku gane cewa ba mu fãdi gwajin ba. 7 Muna addu’a ga Allah kada ku aikata wani laifi. Ba don mutane su gani cewa mun ci gwajin ba ne, a’a, sai dai don ku yi abin da yake daidai, ko da yake zai zama kamar mun fãdi gwajin ne. 8 Kai, ba dama mu saba wa gaskiya, sai dai mu bi bayan gaskiyar. 9 Murna muke sa’ad da ba mu da ƙarfi, ku kuwa kuna da ƙarfi. Addu’armu ita ce, ku zama cikakku. 10 Shi ya sa nake rubuta waɗannan abubuwa, sa’ad da ba na nan tare da ku, domin sa’ad da na zo, kada yã zama mini tilas in yi muku tsanani a game da nuna ikon nan da Ubangiji ya ba ni saboda ingantawa, ba saboda rushewa ba. 11 A ƙarshe’yan’uwa, sai wata rana. Ku yi ƙoƙari ku zama cikakku. Ku saurari rokona, ku zama da tunani ɗaya, ku yi zaman salama. Allah na ƙauna da salama kuwa zai kasance tare da ku. 12 Ku gaggai da juna da sumba mai tsarki. 13 Dukan tsarkaka suna gaishe ku. 14 Alherin Ubangiji Yesu Kiristi, da ƙaunar Allah, da zumuntar Ruhu Mai Tsarki su kasance tare da ku duka.

Galatiyawa

1 Bulus manzo, aikakke ba daga wurin mutum ba, ba kuma ta wurin mutane ba, amma ta wurin Yesu Kiristi da kuma Allah Uba, wanda ya tã da Yesu daga matattu. **2** Dukan'yan'uwan kuma da suke tare da ni a nan, Suna gai da ikkilisiyoyi a Galatiya. **3** Alheri da salama daga Allah Ubanmu da Ubangiji Yesu Kiristi, su kasance tare da ku. **4** Shi wanda ya ba da kansa saboda zunubanmu don yã cece mu daga wannan mugun zamani na yanzu, bisa ga nufin Allah wanda yake kuma Ubanmu, (aiõn g165) **5** a gare shi ðaukaka ta tabbata har abada abadin. Amin. (aiõn g165) **6** Ina mamaki yadda kuka yi saurin yashe wanda ya kira ku ta wurin alherin Kiristi, kuna juyewa ga wata bishara dabam **7** wadda a gaskiya ba bishara ba ce ko kaɗan. Tabbatacce waɗansu mutane suna birkatar da ku, suna kuma koƙari su karkatar da bisharar Kiristi. **8** Amma ko mu, ko mala'ika daga sama ya yi wa'azin wata bishara dabam da wadda muka yi muku, bari yã zama la'ananne har abada! **9** Kamar yadda muka riga muka faɗa, haka yanzu ma ina kara cewa in wani yana muku wa'azin wata bishara dabam da wadda kuka karɓa, bari yã zama la'ananne har abada! **10** Za a ce, ina koƙarin neman amincewar mutane ne, ko amincewa ta Allah? Ko kuwa ina koƙarin faranta wa mutane zuciya ne? Da a ce har yanzu ina koƙarin faranta wa mutane zuciya ne, ai, da ban zama bawan Kiristi ba. **11** Ina so ku sani'yan'uwa, cewa bisharar da nake wa'azi, ba mutum ne ya ƙago ta ba. **12** Ban karɓe ta daga wurin wani mutum ba, ba a kuma koya mini ita ba, a maimako, na karɓe ta, ta wurin wahayi daga Yesu Kiristi ne. **13** Kun dai ji labarin rayuwata ta ðã a cikin Yahudanci, yadda na tsananta wa ikkilisiyar Allah ƙwarai, na kuma yi koƙarin hallaka ta. **14** Na ci gaba a cikin Yahudanci fiye da yawancin Yahudawan da suke tsarana, na kuma yi ƙwazo ƙwarai ga bin al'adun kakannina. **15** Amma sa'ad da Allah, wanda ya keɓe ni daga mahaifa ya kira ni ta wurin alherinsa, ya kuma gamshe shi **16** yã bayyana Ɗansa a cikina, domin in yi wa'azinsa cikin

Al'ummai. Ban nemi shawarar wani mutum ba. **17** Ban kuma tafi Urushalima domin in ga waɗanda suka riga ni zaman manzanni ba, sai dai na hanzarta na tafi ƙasar Arabiya, daga baya sai na koma Damaskus. **18** Bayan shekara uku, sai na haura zuwa Urushalima domin in sadu da Bitrus, na kuwa zauna tare da shi kwana goma sha biyar. **19** Ban ga wani a ciki sauran manzanni ba, sai dai Yakub ðan'uwan Ubangiji. **20** Ina tabbatar muku a gaban Allah cewa abin da nake rubuta muku ba ƙarya ba ne. **21** Daga baya sai na tafi Suriya da Silisiya. **22** Ikkilisiyoyin da suke cikin Kiristi da suke a Yahudiya ba su san ni ba tukuna. **23** Sun dai sami labari ne kawai cewa, "Mutumin da ðã yake tsananta mana yanzu yana wa'azin bangaskiyar da ðã ya yi koƙari yã hallaka." **24** Sai suka yabi Allah saboda ni.

2 Bayan shekara goma sha huɗu sai na sãke haurawa zuwa Urushalima, a wannan lokaci na tafi tare da Barnabas. Na kuma ðauki Titus muka tafi tare. **2** Na tafi ne bisa ga wani wahayi. Da na kai can, sai na bayyana musu bisharar da nake wa'azi a cikin Al'ummai. Na yi haka a keɓance a gaban waɗanda suke shugabanni, don tsoro kada gudun da nake yi, ko kuwa na riga na yi, yã zama a banza. **3** Amma ko Titus ma da yake tare da ni, ba a ce dole sai ya yi kaciya ba, ko da yake shi mutumin Al'ummai ne. **4** Wannan zancen kaciya ya taso domin waɗansu'yan'uwan ƙarya sun shiga cikinmu domin su yi leƙe a kan'yancin da muke da shi a cikin Kiristi Yesu, su kuma mai da mu bayi. **5** Ba mu kuwa ba su zarafi ba ko kaɗan, don gaskiyar bishara ta ci gaba da kasance tare da ku. **6** Game da waɗanda aka ðauka a ðã a kan su wani abu ne, ko wane ne su, duk ðaya ne a wurina; gama Allah ba ya nuna bambanci, ina dai gaya muku waɗannan da suke wani abu ne a ðã, ba su ƙara mini kome ba. **7** A maimakon haka, sun ga cewa an ðanƙa mini hakkin wa'azin bishara ga Al'ummai, kamar yadda aka ðanƙa wa Bitrus ga Yahudawa. **8** Gama Allah wanda ya yi aiki a cikin hidimar Bitrus a matsayin manzo ga Yahudawa, haka ma ya yi aiki a cikin hidimata a matsayin manzo ga Al'ummai. **9** Yakub, Bitrus

da Yohanna waɗanda suke fitattun ginshikai, **3** Ya ku Galatiyawa marasa azanci! Wa ya ruɗe sun karɓe ni da Barnabas da hannu biyu biyu ku? A idanunku aka bayyana Yesu Kiristi sa'ad da suka gane alherin da aka ba ni. Suka gicciyeyye a sarari. **2** Zan so in san abu guda kuma yarda cewa ya kamata mu tafi wajen tak daga gare ku. Kun karɓi Ruhu ta wurin Al'ummai, su kuwa su tafi wajen Yahudawa. **10** kiyaye Doka ne, ko kuwa ta wurin gaskata abin Abin da dai suka roka shi ne ya kamata mu riƙa da kuka ji? **3** Ashe, rashin azancinku har ya tuna da matalauta, abin nan da nake marmarin kai ga haka? Bayan kun fara da Ruhu, a yanzu yi. **11** Sa'ad da Bitrus ya zo Antiyok, na tsawata kuma da halin mutuntaka za ku ƙarasa? **4** Ashe, masa ido da ido don laifinsa a fili yake. **12** wahaloli dabam-dabam da kuka sha sun zama Kafin waɗansu mutane su zo daga wurin Yakub, a banza ke nan? Haka zai yiwu kuwa? **5** Allah yakan ci abinci tare da Al'ummai. Amma da ya ba ku Ruhunsa yana kuma aikata ayyukan suka iso, sai ya fara janyewa, ya kuma ware banmamaki a cikinku saboda kuna kiyaye Doka kansa daga wajen Al'ummai domin yana tsoron ne, ko kuwa domin kuna gaskatawa abin da waɗanda suke ƙungiyar masu kaciya. **13** Sauran kuka ji ne? **6** Ku dubi Ibrahim mana, "Ya gaskata Yahudawa suka haɗa kai da shi a munafuncinsa Allah, aka kuwa lissafta wannan adalci ne a har Barnabas ma ya baude. **14** Da na ga cewa gare shi." **7** Ku sani fa, waɗannan waɗanda suka ba sa yin daidai da gaskiyar bishara, sai na gaskata, 'ya'yan Ibrahim ne. **8** Nassi ya hanga ce wa Bitrus a gabansu duka, "Kai mutumin cewa Allah zai kuɓutar da Al'ummai ta wurin Yahuda ne, duk da haka kana rayuwa kamar bangaskiya, ya kuwa sanar wa Ibrahim wannan Ba'al'umme ba kamar mutumin Yahuda ba. bisharar tun kafin lokaci ya yi cewa, "Dukan To, yaya aka yi, kana tilasta Al'ummai su bi al'ummai za su sami albarka ta wurinka." **9** Saboda haka waɗanda suke da bangaskiya sun sami albarka tare da Ibrahim, mutumin bangaskiya. **10** Dukan waɗanda suka dogara ga kiyaye Doka la'anannu ne, gama a rubuce yake cewa, "La'ananne ne duk wanda bai ci gaba da yi dukan abubuwan da aka rubuta a Littafin Doka ba." **11** A fili yake ba wanda zai kuɓuta a gaban Allah ta wurin Doka, domin "Mai adalci zai rayu ta wurin bangaskiya." **12** Doka ba ta dangana ga bangaskiya ba; a maimakon haka, "Mutumin da ya aikata waɗannan abubuwa zai rayu ta wurinsu." **13** Kiristi ya fanshe mu daga la'anar Doka ta wurin zama la'ana saboda mu, gama a rubuce yake cewa, "La'ananne ne duk wanda aka rataye a kan itace." **14** Ya fanshe mu domin albarkar da aka yi wa Ibrahim ya zo ga Al'ummai, ta wurin Kiristi Yesu, domin ta wurin bangaskiya mu karɓi alkawarin Ruhu. **15** 'Yan'uwa, bari in yi muku misali da rayuwarmu ta yau da kullum. Kamar dai yadda ba mai kawarwa ko ya ƙara wani abu cikin alkawarin da mutane suka kafa, haka yake a wannan batu. **16** Alkawaran nan fa ga Ibrahim ne aka faɗa da kuma wani zuriyarsa. Nassi bai ce, "da zuriyoyi ba" wanda ya nuna kamar mutane da yawa, amma "ga zuriyarka," wanda yake nufin mutum

ɗaya, wanda shi ne Kiristi. 17 Abin da nake nufi shi ne, Dokar da aka shigar ita bayan shekaru 430, ba tā kawar da alkawarin da Allah ya yi tun dā ba. 18 Gama da a ce gādon yā dangana a kan doka ne, ai, da ba zai dangana a kan alkawari ba; amma Allah cikin alherinsa ya ba wa Ibrahim gādon ta wurin alkawari. 19 To, don me aka kawo Doka? An yi fari da Doka ne don fitowa da laifi fili har kafin na zuriyan nan ya zo, wanda aka yi wa alkawarin, an ba da doka ta wurin mala'iku ne, aka kuma danƙa ta a hannun matsakanci. 20 Kuma akan bukaci wani a tsakani ne idan da mutum biyu ake zance, Allah kuwa ɗaya ne. 21 To, Dokar ce tana gāba da alkawaran Allah ke nan? Sam, ko kaɗan! Gama da a ce an ba da Dokar da tana iya ba da rai, tabbatacce, da sai a sami adalci ta wurin Doka. 22 Amma Nassi ya kulle kome a ƙarƙashin ikon zunubi, domin abin da aka yi alkawarin nan, da ake bayar ta wurin bangaskiya a cikin Yesu Kiristi, a ba da shi ga waɗanda suka gaskata. 23 Kafin bangaskiyar nan tā zo, mun kasance a daure a kurkuku a ƙarƙashin Doka, a kulle sai da bangaskiyar da za tā zo ta bayyana. 24 Ta haka aka sa Dokar ta zama jagorarmu zuwa ga Kiristi don mu sami kuɓuta ta wurin bangaskiya. 25 Yanzu da bangaskiya ta zo, ba sauran zamanmu a ƙarƙashin Doka. 26 Dukanku'ya'yan Allah ne ta wurin bangaskiya cikin Kiristi Yesu. 27 Gama dukanku da aka yi muku baftisma cikin Kiristi, kuna sanye da Kiristi ke nan. 28 Babu bambanci tsakanin mutumin Yahuda da mutumin Al'ummai, bawa da'yantacce, namiji da ta mace, gama dukanku ɗaya ne cikin Kiristi Yesu. 29 In kuwa ku na Kiristi ne, to, ku zuriyar Ibrahim ne, magāda kuma bisa ga alkawarin nan.

4 Abin da nake nufi shi ne, muddin magāji yana ɗan yaro ne tukuna, babu bambanci tsakaninsa da bawa, ko da yake shi ne da mallakar kome. 2 Yana ƙarƙashin iyayen goyonsa da masu rifon amana har yā zuwa cikas lokacin da mahaifinsa ya sa. 3 Haka yake, sa'ad da muke'yan yara, mun kasance cikin bauta a ƙarƙashin ƙa'idodin duniya. 4 Amma da lokacin da aka tsara ya yi sosai, sai Allah ya aiki Ɗansa,

haifaffe daga mace, haifaffe a ƙarƙashin Doka, 5 domin yā fanshi waɗanda suke a ƙarƙashin doka, saboda mu sami cikakken matsayin zaman'ya'ya. 6 Da yake ku'ya'ya ne, sai Allah ya aiko da Ruhun Ɗansa a cikin zukatanmu, Ruhun da yake kira, “Abba, Uba.” 7 Saboda haka kai ba bawa ba ne kuma, kai ɗa ne; da yake kuwa kai ɗa ne, Allah ya mai da kai magāji. 8 Dā da ba ku san Allah ba, ku bayi ne ga waɗanda a ainihi ba alloli ba ne. 9 Amma yanzu da kuka san Allah, ko kuma a ce Allah ya san ku, yaya kuke sāke komawa ga ƙa'idodin duniya marasa ƙarfi, abin tausayi kuma? Kuna so ku sāke komawa ga bautarsu ne? 10 Kuna kiyaye ranaku da watanni da lokuta da shekaru na musamman! 11 Kai, kun ba ni tsoro, don ya zama kamar duk wahalar da na yi a kanku banza ne! 12 Ina roƙonku'yan'uwa, ku zama kamar ni, gama na zama kamar ku. Ba ku yi mini wani laifi ba. 13 Kun san rashin lafiyar da na yi, shi ne ya yi mini hanyar da na kawo muku bishara da farko. 14 Ko da yake ciwona gwaji ne gare ku, ba ku yi mini reni ko ƙyama ba. A maimakon haka, kuka karɓe ni sai ka ce mala'ikan Allah, kuma sai ka ce Kiristi Yesu kansa. 15 Me ya faru da dukan farin cikinku? Na tabbata, a lokacin, da mai yiwuwa ne da kun ciccire idanunku kun ba ni. 16 Yanzu na zama abokin gābanku don na faɗa muku gaskiya ke nan? 17 Waɗancan mutane suna neman su rinjaye ku da ƙwazo, amma ba da kyakkyawar aniya ba. Abin da suke so shi ne su raba ku da mu, saboda ƙwazonku yā koma gare su. 18 Yana da kyau ku kasance da irin wannan niyya idan da nufi mai kyau ne, ku kuma kasance a haka koyaushe ba sai ina tare da ku ba. 19 Ya ku'ya'yana ƙaunattatu, ina sāke shan wahalar nafudarku, har sai Kiristi ya kahu a cikinku. 20 Da ma a ce ina tare da ku yanzu in canja muryata mana! Gama na damu ƙwarai saboda ku! 21 Ku gaya mini, ku da kuke so ku zauna a ƙarƙashin Doka, ba ku san abin da Doka ta ce ba ne? 22 Gama a rubuce yake cewa Ibrahim yana da'ya'ya biyu maza, ɗaya ta wurin mace'yar aikin gidansa, ɗaya kuma ta wurin ainihin matarsa. 23 Ɗansa na wajen mace'yar aikin gidansa ya zo bisa ga ƙa'idar jiki ne; amma ɗansa na wajen ainihin matarsa

ya zo a sakamakon alkawarin ne. **24** Za a iya dɓaukan waɗannan al'amura a matsayin misali, domin matan nan suna misalta alkawura biyu ne. Alkawari ɗaya daga Dutsen Sinai ne yana kuma haihuwar'ya'yan da za su zama bayi. Hagar ke nan. **25** Hagar tana a matsayin Dutsen Sinai a Arabiya tana kuma kwatancin birnin Urushalima na yanzu, gama ita baiwa ce tare da'ya'yanta. **26** Amma Urushalimar da take sama'yantacciya ce, ita ce kuma mahaifyarmu. **27** Gama a rubuce yake cewa, "Ki yi farin ciki, ya ke bakarrariya, wadda ba ta haihuwa ki barke da murna, ki kuma tã da murya, ke da ba kya naƙuda; domin da yawa ne'ya'yan macen da aka yashe, fiye da na mai miji." **28** To, ku'yan'uwa, ku'ya'yan alkawari ne kamar Ishaku. **29** A wancan lokaci, wannan ɗa wanda aka haifa ta wurin ka'idar jiki ya tsananta wa wanda aka haifa ta ikon Ruhu. Haka ma yake har yanzu. **30** Amma me Nassi ya ce? Nassi ya ce, "Kori macen nan'yar aikin gida da ɗanta don ɗan mace'yar aikin gida ba zai taɓa raba gãdo tare da ɗa na ainihin matarka ba." **31** Saboda haka, 'yan'uwa, mu ba'ya'yan mace'yar aikin gida ba ne, amma na ainihin matan gidan ne.

5 Saboda'yanci ne Kiristi ya'yantar da mu. Sai ku tsaya daram, kada ku yarda ku sãke komawa ƙarƙashin nauyin bauta. **2** Ku lura da kalmomina! Ni Bulus ina gaya muku cewa in kuka yarda aka yi muku kaciya, wannan ya nuna Kiristi ba shi da amfani a gare ku ba ko kaɗan. **3** Haka kuma ina ƙara sanar wa kowane mutumin da ya yarda aka yi masa kaciya cewa dole yã kiyaye dukan Doka. **4** Ku da kuke ƙoƙarin kuɓuta ta wurin Doka an raba ku da Kiristi ke nan; kuka kuma fãɗi daga alheri. **5** Amma ta wurin bangaskiya muna marmarin jira adalcin da muke bege ta wurin Ruhu. **6** Gama a cikin Kiristi Yesu, kaciya ko rashin kaciya ba su da wani amfani. Abin da kawai yake da amfani shi ne, bangaskiyar da take bayyana kanta ta wurin fauna. **7** Kun yi tsere mai kyau a dã. Wa ya shige gabanku ya hana ku bin gaskiya? **8** Wannan rarrashin da ake muku ba daga wanda ya kira ku ba ne. **9** "Dan yisti kaɗan ne yake gama dukan curin burodi." **10** Ina da tabbaci cikin

Ubangiji cewa ba za ku bi wani ra'ayi dabam ba. Wannan da yake rikita ku za a hukunta shi, ko shi wane ne. **11** 'Yan'uwa, da a ce har yanzu ina wa'azin kaciya ne, to, me ya sa ake tsananta mini har yanzu? In haka ne, ashe, an kawar da abin da yake sa tuntuɓe game da gicciye ke nan. **12** Da ma a ce masu tã da hankalinku ɗin nan su yanke gabansu gaba ɗaya mana! **13** Ku'yan'uwana, an kira ku ga zama'yantattu. Amma kada ku yi amfani da'yancinku don aikata ayyukan mutuntaka a maimakon haka, ku yi hidimar juna da fauna. **14** Dukan doka an taƙaita a cikin umarni ɗaya ne cewa, "Ka faunaci maƙwabcinka kamar kanka." **15** In kun ci gaba da cizo, kuna kuma cin naman juna, ku yi hankali in ba haka ba za ku hallaka juna. **16** Saboda haka ina ce muku, ku yi rayuwa ta wurin Ruhu, ba za ku kuwa gamsar da sha'awace-sha'awacen mutuntaka ba. **17** Gama mutuntaka yana son abin da Ruhu yake ƙi, Ruhu kuma yana son abin da mutuntaka yake ƙi. Waɗannan biyu kuwa gãba suke da juna, har ku kãsa yin abin da kuke so. **18** Amma in Ruhu ne yake bishe ku, ba ku a ƙarƙashin Doka ke nan. **19** Ayyukan mutuntaka kuwa a fili suke. Wato, fasikanci, ƙazanta da kuma lalata; **20** bautar gumaka da sihiri; ƙiyayya, faɗa, kishi, fushi mai zafi, sonkai, tsattsaguwa, hamayya, **21** da ƙyashi; buguwa, shashanci, da ire-irensu. Na gargade ku, yadda na yi a dã, cewa masu irin wannan rayuwa ba za su gãji mulkin Allah ba. **22** Amma amfanin da Ruhu yake bayar shi ne fauna, farin ciki, salama, haƙuri, kirki, nagarta, aminci, **23** sauƙinkai, da kuma kamunkai. Ai, ba ruwan Doka da waɗannan abubuwa. **24** Waɗanda suke na Kiristi Yesu, sun gicciye mutuntaka tare da abubuwan da mutum yake marmari da kuma sha'awace-sha'awacensa. **25** Da yake muna rayuwa ta Ruhu ne, bari mu ci gaba da al'amuranmu ta wurin Ruhu. **26** Kada mu zama masu girman kai, muna tsokana muna kuma jin kishin juna.

6 'Yan'uwa, in an kama wani yana cikin yin zunubi, ku da kuke masu ruhaniya ya kamata ku komo da shi a kan hanya a hankali. Amma ku lura da kanku, domin kada maimakon dawowa

da dan'uwanku, ku ma ku fādi cikin jarraba. **2** Ku dauki nawayar juna, a haka kuwa za ku cika dokar Kiristi. **3** In wani yana tsammani shi wani abu ne alhali kuwa shi ba kome ba, ruɗin kansa yake yi. **4** Kowa yā auna ayyukansa. A sa'an nan ne zai iya yin taƙama da kansa, ba tare da kwatanta kansa da wani ba, **5** gama kowa zai dauki kayansa. **6** Duk haka, wanda aka koya wa maganar Kiristi, bari yā raba abubuwan nan na alheri tare da wanda ya koyar da shi. **7** Kada a ruɗe ku. Ba a yi wa Allah ba'a. Mutum yakan girbe abin da ya shuka ne. **8** Wanda ya yi shuki don yā gamshi mutuntakarsa, daga wannan mutuntaka zai girbi hallaka. Wanda ya yi shuki domin yā gamshi Ruhu, daga Ruhu zai girbi rai madawwami. (aiōnios g166) **9** Kada mu gāji da yin nagarta, gama a daidai lokaci za mu girbe amfani, in ba mu fid da zuciya ba. **10** Saboda haka, in da hali, bari mu aikata nagarta ga dukan mutane, musamman ga waɗanda suke na iyalin masu bi. **11** Ku dubi irin manya-manyan harufan da na yi amfani da su yayinda nake rubuta muku da hannuna! **12** Waɗanda suke son nuna bajinta a fili suna ƙoƙari su tilasta muku ku yi kaciya ne. Dalilin kadai da suke yin haka shi ne don gudu kada a tsananta musu saboda gicciyen Kiristi ne. **13** Kai, su masu kaciya ma ba su kiyaye Doka ba, duk da haka suna so a yi muku kaciya don su yi taƙama kan an yi muku kaciya. **14** Kada in taɓa yin taƙama ga kome sai dai a cikin gicciyen Ubangijinmu Yesu Kiristi, wanda ta wurinsa aka gicciye duniya a gare ni, aka kuma gicciye ni ga duniya. **15** Kaciya ko rashin kaciya ba wani abu ba ne; abin da yake da amfani shi ne sabuwar halitta. **16** Salama da jinkai su tabbata ga dukan waɗanda suke bin wannan ƙa'ida, har ma ga Isra'ila na Allah. **17** A ƙarshe, kada kowa yā ƙara damuna, gama ina dauke da raunuka masu nuna ni bawan Ubangiji Yesu ne. **18** Yan'uwa! Alherin Ubangijinmu Yesu Kiristi yā kasance tare da ruhunku. Amin.

Afisawa

1 Bulus, wanda Allah ya zaɓa don yā zama manzon Kiristi Yesu, Zuwa ga tsarkaka da suke a Afisa, da kuma suke amintattu cikin Kiristi Yesu. **2** Alheri da salama daga Allah Ubanmu da Ubangiji Yesu Kiristi, su kasance tare da ku. **3** Yabo ya tabbata ga Allah Uban Ubangjinmu Yesu Kiristi, wanda ya kawo mana kowace albarka ta ruhaniya daga sama. **4** Gama ya zaɓe mu a cikin Kiristi tun dā can, kafin ma a halicci duniya don mu zama masu tsarki da kuma marasa aibi a gabansa. **5** A cikin kauna, ya kaddara mu zama'ya'yansa na riƙo ta wurin Kiristi Yesu, bisa ga nufinsa na alheri. **6** Ya yi haka don mu yabi Allah saboda alherin da ya yi mana saboda mu na kaunataccen Dansa ne. **7** A cikinsa muka sami fansa ta wurin jininsa, wato, yafewar zunubanmu. Kiristi ya yi wannan saboda yawan alherin Allah **8** wanda ya ba mu babu iyaka tare da dukan hikima da fahimta. **9** Allah ya yi abin da ya nufa, ya kuma sanar mana shirin asirin da ya riga ya shirya yā cika ta wurin Kiristi. **10** Nufinsa ke nan, idan lokaci ya cika, yā harhaɗa dukan abubuwa a ƙarƙashin ikon Kiristi, wato, dukan abubuwan da suke sama da abubuwan da suke ƙasa. **11** A cikinsa ne kuma aka zaɓe mu mu sami gādo daga Allah, an kuwa kaddara mu ga haka bisa ga nufin wannan da yake zartar da dukan abubuwa yadda ya yi nufi yā yi. **12** Manufar Allah ita ce cewa mu da muka fara sa bege a cikin Kiristi, mu yi zaman yabon ɗaukakar Allah. **13** An kuma haɗa ku a cikin Kiristi lokacin da kuka ji saƙon nan na gaskiya, wanda yake labari mai daɗi na cetonku. Da kuka ba da gaskiya, sai aka yi muku alamar shaida a cikinsa da Ruhu Mai Tsarki. **14** Ruhu Mai Tsarkin nan shi ne tabbacin da Allah ya yi na cewa zai ba mu kome da ya yi alƙawari, har ya sa muka sani nan gaba Allah zai ceci waɗanda suke nasa. Wannan kuwa domin yabon ɗaukakarsa ne. **15** Saboda haka, tun lokacin da na ji labarin bangaskiyarku cikin Ubangiji Yesu da kuma kaunar da kuke yi wa dukan mutanen Allah, **16** ban fasa yin godiya saboda ku ba, ina tuna da ku cikin addu'o'ina. **17** Ina ta

roƙo cewa Allah na Ubangjinmu Yesu Kiristi, Uba Maɗaukaki, yā ba ku Ruhun hikima da na ganewa, domin ku san shi da kyau. **18** Ina kuma addu'a cewa zuciyarku tā waye don ku gane ko mene ne sa zuciyar nan da ya kira ku a kansa, ku kuma san darajar dukiyar nan wadda take ta mutanen Allah, wato, albarkunsa. **19** Ina addu'a ku san girman ikon Allah wanda ya wuce misali, wanda yake namu. Ikon da yake aiki a cikinmu, ɗaya ne da ikon nan **20** da ya tā da Kiristi daga matattu, ya kuma sa ya zauna a hannun damansa a cikin mulkin samaniya. **21** Yanzu yana mulki a kan dukan masu sarauta, da masu iko, da masu ƙarfi, da kuma masu mulki. Yana mulkin kome a wannan duniya, zai kuma yi mulkin duniya mai zuwa. (aiƙon g165) **22** Allah ya sa kome a ƙarƙashin ikonsa, ya kuma ba shi iko a kan kome don amfanin ikkilisiya. **23** Kuma ikkilisiya ce jikinsa; ta kuma cika da Kiristi, wanda ya cika kome ta kowace hanya.

2 Ku kam, a dā ku matattu ne saboda laifofinku da kuma zunubanku. **2** Kun yi rayuwa kamar yadda sauran mutanen duniya suke yi, cike da zunubi, kuna biyayya ga sarki masu ikon sarari sama, wato, ruhun nan da yanzu yake aiki a cikin masu ƙin biyayya ga Allah. (aiƙon g165) **3** Dukanmu a dā mun yi irin rayuwan nan a cikinsu, muna bin kwaɗayi da sha'awace-sha'awacen jikunanmu da tunaninmu. Kamar sauran mutane, mun cancanci fushin Allah. **4** Amma saboda yawan kaunar da yake mana, Allah, wanda yake mai yawan jinkai, **5** ya ba mu rai sa'ad da ya tashe Kiristi daga matattu. Ta wurin alherin Allah ne aka cece ku. **6** Allah ya tashe mu tare da Kiristi, ya kuma ba mu wurin zama tare da shi a cikin mulkin samaniya. **7** Allah ya yi haka domin a tsararraki masu zuwa yā nuna yalwar alherinsa da ya wuce misali, an bayyana alheransa da ya yi mana ta wurin Kiristi Yesu. (aiƙon g165) **8** Allah ya cece ku ta wurin alheri sa'ad da kuka ba da gaskiya. Wannan kuwa ba yinku ba ne, kyauta ce daga Allah. **9** Ba kuwa saboda aikin lada ba, don kada wani yā ɗaga kai. **10** Ai, mu aikinsa ne, an sāke halittarmu a cikin Kiristi Yesu musamman domin mu yi kyawawan ayyuka,

wadanda Allah ya tanadar mana tun da fari, mu yi. **11** Saboda haka, ku tuna dā ku Al’ummai ne bisa ga haihuwa, wadanda kuma ake kira masu “kaciya” sukan kira ku “marasa kaciya” (ga shi kuwa, kaciyar nan ta jiki ce, wadda ake yi da hannu). **12** Ku kuma tuna a lokacin ba ku san Kiristi ba. A ware kuke daga mutanen Isra’ila, ba ku kuma da dangantaka da alkawaran da Allah ya yi da su. Kun yi zama a duniyan nan babu bege kuma babu Allah. **13** Amma yanzu a cikin Kiristi Yesu, ku da dā kuke can da nesa an kawo ku kusa ta wurin jinin Kiristi. **14** Gama shi kansa shi ne salamarmu, shi ne ya kawo ƙungiyoyi biyu suka zama ɗaya, ya kuma rushe katangan nan ta ƙiyayya wadda ta raba mu. **15** Kiristi ya ba da jikinsa don yā kawar da doka da dukan umarnanta da kuma ƙa’idodinta. Ya yi haka domin yā halicci sabuwar zuriya daga zuriyoyin nan biyu. Ta haka kuma ya kawo salama tsakaninsu. **16** A kan gicciye, Kiristi ya kawar da ƙiyayyar da take tsakaninmu da juna. Ya kuma kawo sulhu tsakaninmu da Allah. **17** Ya zo ya yi muku wa’azin salama; ku da kuke nesa da shi, ya kuma yi wa wadanda suke kusa. **18** Gama ta wurinsa dukanmu za mu iya zuwa gun Uba ta wurin Ruhu guda. **19** Don haka, yanzu ku ba baƙi ba ne, ku kuma ba bare ba ne. Ku’yan ƙasa ne tare da mutanen Allah, iyalin gidan Allah kuma. **20** Ku gini ne wanda manzanni da annabawa suke tushensa, Kiristi kuma shi ne dutse mafi muhimmanci na ginin. **21** Ta wurinsa ne dukan ginin yake a haɗe, shi ne kuma yake sa ginin yā yi girma, yā zama haikali mai tsarki domin Ubangiji. **22** Ku ma sashe ne na wannan ginin da Kiristi ya yi inda Allah yake zaune ta wurin Ruhunsa.

3 Saboda haka, ni Bulus, na zama ɗan kurkuku na Kiristi Yesu saboda ku Al’ummai. **2** Na tabbata kun ji labarin hidimar alheri na musamman da Allah ya ba ni dominku. **3** Wannan wasiƙa za tã faɗa muku kaɗan game da yadda Allah ya bayyana mini shirinsa na asiri. **4** A yayinda kuke karanta wannan, za ku gane abin da na sani game da wannan shirin Kiristi. **5** Ba a sanar da wannan asiri wa wani a sauran zamanai ba, amma a yanzu an bayyana

shi ta wurin Ruhu Mai Tsarki ga manzanninsa da annabawansa. **6** Asirin nan kuwa shi ne cewa ta wurin bishara, Al’ummai sun zama wadanda za su yi gādo tare da Isra’ila, sun zama gabobin jiki ɗaya, abokan tarayya kuma ga alkawaran nan a cikin Kiristi Yesu. **7** Na zama bawan wannan bishara ta wurin baiwar alherin Allah da aka yi mini ta wurin ikonsa da yake aiki a cikina. **8** Ko da yake ni ba kome ba ne a cikin dukan mutanen Ubangiji, aka ba ni wannan baiwa mai daraja don in faɗa wa Al’ummai cewa saboda Kiristi akwai albarkun da suka wuce gaban misali. **9** An zaɓe ni in bayyana wa dukan mutane shirin asirin nan wanda Allah, mahaliccin kome, ya boye shekara da shekaru. (aiōn g165) **10** Nufinsa shi ne, yanzu, ta wurin ikkilisiya, a sanar da hikima iri dabam-dabam na Allah ga masu mulki, da masu iko a samaniya. **11** Wannan shi ne madawwamin shirinsa, kuma an aikata shi ta wurin Kiristi Yesu Ubangijinmu. (aiōn g165) **12** A cikinsa, kuma ta wurin bangaskiya a cikinsa ne muke da ƙarfin halin zuwa kusa da Allah gabagadi. **13** Don haka, ina roƙonku kada ku fid da zuciya saboda abin da ake yi mini a nan. Ai, saboda ku ne nake shan wahalolin nan, wannan kuwa ɗaukakarku ce. **14** Saboda wannan ne nake a durƙushe a gaban Uba, **15** wanda ya ba wa kowane iyali a sama da ƙasa suna. **16** Ina addu’a cewa daga yalwar ɗaukakarsa zai ƙarfafa ku da iko daga ciki ta wurin Ruhunsa. **17** Ina addu’a domin Kiristi yā zauna a cikin zukatanku ta wurin bangaskiya. Ina kuma addu’a saboda ku da kuka kahu sosai cikin ƙauna, **18** don ku sami iko, tare da dukan tsarkaka, ku fahimci fāɗi, tsawo, da kuma zurfin ƙaunar Kiristi take. **19** Ku kuma san wannan ƙauna wadda ta fi gaban sani, domin a cika ku da dukan cihar Allah. **20** Bari ɗaukaka ta tabbata a gare shi shi wanda yake da ikon yin aiki a cikinmu, yana kuma aikata abubuwa fiye da dukan abin da muke roƙo, ko muke tunani. **21** Bari ɗaukaka ta tabbata a gare shi a cikin ikkilisiya da kuma a cikin Kiristi Yesu, har yā zuwa dukan zamanai, har abada abadin! Amin. (aiōn g165)

4 A matsayina na ɗan kurkuku saboda Ubangiji, ina roƙonku ku yi rayuwar da ta dace da kiran da aka yi muku. **2** Kullum ku kasance masu saukinkai da kuma hankali; ku zama masu haƙuri, kuna jimrewa da juna cikin ƙauna. **3** Ku yi ƙoƙari sosai ku kiyaye zaman ɗayan nan da Ruhu ya ba ku, ku yi haka ta wurin zaman lafiya da juna. **4** Dukanku jiki ɗaya ne, kuna kuma da Ruhu guda. An ba ku bege guda sa'ad da aka kira ku. **5** Ubangiji ɗaya, bangaskiya ɗaya, baftisma kuma ɗaya, **6** Allah ɗaya Uban duka, wanda yake a bisa duka, ta wurin duka, a cikin duka kuma. **7** Amma ga kowannenmu an ba da alheri bisa ga yadda Kiristi ya rarraba. **8** Shi ya sa aka ce, "Sa'ad da ya hau sama, ya bi da kamammu kamar tawagarsa ya kuma ba da baye-baye ga mutane." **9** (Me ake nufin da "ya hau," in ba cewa ɗa ya sauka can ƙarƙashin ƙasa ba? **10** Shi wannan da ya sauka ɗin, shi ne kuma ya hau zuwa can sama, kai, gaba da sammai, don mulkinsa yã cika duniya gaba ɗaya.) **11** Saboda haka Kiristi kansa ya ba wa waɗansu baiwa su zama manzanni, waɗansu su zama annabawa, waɗansu su zama masu wa'azi, waɗansu kuma su zama fastoci, da kuma malamai. **12** Ya yi haka don yã shirya mutanensa saboda ayyukan hidima, don a gina jikin Kiristi. **13** Wannan zai ci gaba har sai mun zama ɗaya a cikin bangaskiya da kuma ta wurin fahimtarmu na Ɗan Allah. Sa'an nan za mu zama balagaggu, kamar yadda Kiristi yake, mu kuma zama gaba ɗaya cikakku kamar sa. **14** An yi wannan kuwa don kada mu koma kamar yara, muna ta canja zukanmu game da abin da muka gaskata don kawai wani ya faɗa mana wani abu dabam, ko domin wani ya yi wayo ya ruɗe mu, ya sa ƙarya ta zama kamar gaskiya. **15** Ya kamata kullum ƙauna ta sa mu faɗa gaskiya. Ta haka za mu yi girma a kowace hanya, mu kuma zama kamar Kiristi, wanda yake kan **16** dukan jiki. Shi ne ya haɗe jiki duka, ya kuma sa dukan gaɓoɓin jiki suna aiki daidai, yayinda kowace gaɓa take aikinta cikin ƙauna. **17** To, ina dai faɗa muku, ina kuma nace faɗa muku a cikin Ubangiji, cewa kada ku ci gaba da yin rayuwa kamar yadda Al'ummai suke yi, masu banzan tunani. **18** Suna a cikin duhu a fahimtarsu, kuma a rabe

suke daga ran Allah saboda jahilcin da yake cikinsu ta dalilin taurarewar zukanansu. **19** Ba sa damu da wani abu ko mai kyau ko marar kyau. Rayukansu sun cika da kowace irin ƙazanta da haɗama. **20** Amma ba abin da aka koya muku ke nan ba sa'ad da kuka zo ga sanin Kiristi. **21** Da yake kun ji duka game da shi, kuka kuma koyi gaskiyar da take cikin Yesu, **22** sai ku tuɓe tsohon mutumin nan naku da kuma rayuwarku ta ɗa, wadda take lalacewa saboda sha'awace-sha'awacen da suke ruɗe ku. **23** A maimakon haka, bari Ruhu yã sabunta tunaninku da kuma halayenku. **24** Ku sanya sabon halin nan da aka halitta bisa ga kamannin Allah, halin nan kuwa, yã bayyana cikin adalci, da zaman tsarki. **25** Saboda haka dole kowannenku yã bar yin ƙarya, yã kuma riƙa faɗa wa maƙwabcinsa gaskiya, gama dukanmu gaɓoɓi jiki ɗaya ne. **26** "Cikin fushinku kada ku yi zunubi." Kada ku bar rana ta faɗi kuna fushi, **27** kada kuma ku ba wa Iblis dama. **28** Duk wanda yake sata, sai yã daina sata, dole kuma yã yi aiki, yã yi wani abu mai amfani da hannuwansa, don yã sami abin da zai iya raba da masu bukata. **29** Kada wata ƙazamar magana ta fita daga bakunanku, sai dai abin da yake da amfani don gina waɗansu bisa ga bukatunsu. Ta haka maganarku za ta zama da amfani ga masu jinta. **30** Kada kuma ku ba ta wa Ruhu Mai Tsarki na Allah rai, wanda da shi aka hatimce ku da shi don ranar fansa. **31** Ku rabu da kowane irin ɗacin rai, haushi da hasala, faɗa da ba ta suna, ku rabu da kowace irin ƙeta. **32** Ku yi alheri, ku kuma ji tausayin juna, kuna gafarta wa juna, kamar yadda a cikin Kiristi, Allah ya gafarta muku.

5 Ku zama masu koyi da Allah, kamar ƙaunattun'ya'ya, **2** ku kuma yi rayuwar ƙauna, kamar yadda Kiristi ya ƙaunace mu, har ya ba da kansa dominmu a matsayin sadaka mai ƙanshi da kuma hadaya ga Allah. **3** Kada a ma ambaci fasikanci, da kowane irin aikin lalata, ko kwaɗayi a tsakaninku, domin bai dace da mutane masu tsarki na Allah ba. **4** Haka ma bai kamata a sami datti, ƙazamar magana, ko zancen banza a cikinku ba, domin ba su dace ba, a maimakon haka sai ku yi ta yin godiya.

5 Ku dai tabbata, ba wani mai fasikanci, ko mai aikin lalata, ko mai kwadayin (wanda shi da mai bautar gumaka ɗaya ne), da yake da gādo a mulkin Kiristi da na Allah. 6 Kada wani yā ruɗe ku da kalmomin wofi, gama saboda waɗannan abubuwa ne fushin Allah yake zuwa a kan marasa biyayya. 7 Saboda haka kada ku haɗa kai da su. 8 Gama a dā zuka tanku sun cika da duhu, amma yanzu ku haske ne a cikin Ubangiji. Ku yi rayuwa kamar'ya'yan haske 9 (domin amfanin haske ya kunshi nagarta, adalci, da kuma gaskiya) 10 ku nemi abin da zai gamshi Ubangiji. 11 Ku yi nesa da ayyukan duhun da mutane suke yi, a maimakon haka, ku tona su. 12 Gama abin kunya ne a ma faɗi abubuwan da marasa biyayya suke yi a ɓoye. 13 Duk abin da aka kawo a gaban haske ana iya ganinsa, kuma duk abin da aka haskaka yakan zama haske. 14 Shi ya sa aka ce, “Ka farka, ya kai mai barci, ka tashi daga matattu, Kiristi kuwa zai haskaka ka.” 15 Sai ku yi hankali sosai da yadda kuke rayuwa, kada ku zama kamar marasa hikima, sai dai kamar masu hikima. 16 Ku kuma yi matuƙar amfani da kowane zarafi, don kwanakin nan mugaye ne. 17 Saboda haka kada ku zama wawaye, sai dai ku fahimci ko mene ne nufin Ubangiji. 18 Kada ku bugu da ruwan inabi, wanda yake kai ga lalaci. A maimako haka, ku cika da Ruhu. 19 Ku yi zance da juna cikin zabura, da waƙoƙi, da kuma waƙoƙin ruhaniya. Ku rera, ku kuma yi kide-kide a zuciyarku ga Ubangiji. 20 Kullum ku dinga yin amfani da sunan Ubangijinmu Yesu Kiristi, kuna gode wa Allah Uba a kome. 21 Ku yi biyayya da juna saboda bangirmar da kuke nuna wa Kiristi. 22 Matan aure, ku yi biyayya ga mazanku, kamar ga Ubangiji ne kuke yi. 23 Gama miji shi ne kan mace, yadda Kiristi yake kai da kuma Mai Ceton ikkilisiya, wadda take jikinsa. 24 To, kamar yadda ikkilisiya take biyayya ga Kiristi, haka ma ya kamata mata su yi biyayya ga mazansu cikin kome. 25 Maza, ku ƙaunaci matanku, kamar yadda Kiristi ya ƙaunaci ikkilisiya, ya kuma ba da kansa dominta. 26 Ya mai da ikkilisiya ta zama mai tsarki ta wurin ikon maganarsa, ya kuma tsabtacce ta ta wurin wanke ta da ruwa. 27 Kiristi ya yi haka

don yā miƙa wa kansa ikkilisiya mai ɗaukaka da kuma mai tsarki, marar aibi, marar tabo, da kuma marar lahani. 28 Don haka, dole maza su ƙaunaci matansu kamar yadda suke ƙaunar jikunansu. Wanda yake ƙaunar matarsa, yana ƙaunar kansa ne. 29 Gama ba wanda ya taɓa ƙin jikinsa, sai dai yā ciyar da shi, yā kuma kula da shi, kamar yadda Kiristi yake yi wa ikkilisiya, 30 gama mu gaɓoɓin jikinsa ne. 31 “Saboda haka mutum yakan bar mahaifinsa da mahaifiyarsa, yā manne wa matarsa, su biyun su zama jiki ɗaya.” 32 Wannan babban asiri ne, amma na ɗauke shi a matsayin kwatanci ne na Kiristi da ikkilisiya. 33 Duk da haka, dole kowannenkun yā ƙaunaci matarsa kamar yadda yake ƙaunar kansa, kuma dole matar tā yi biyayya ga mijinta.

6 Ku'ya'ya, ku yi biyayya ga iyayenku, gama ku na Ubangiji, abin da ya dace ku yi ke nan. 2 Doka ta farko wadda aka haɗa da alkawari ita ce, “Ka girmama mahaifinka da mahaifiyarka, 3 don ka zauna lafiya, ka kuma yi tsawon rai a duniya.” 4 Ku kuma iyaye, kada ku tsokane'ya'yanku. Ku yi musu reno mai kyau. Ku koyar da su, ku kuma gargade su game da Ubangiji. 5 Ku bayi, ku yi biyayya ga iyayengijinku na duniya. Ku nuna musu halin bangirma, kuna kuma yin musu biyayya cikin dukan abu, da zuciyar ɗaya kamar ga Kiristi kuke yi. 6 Ku yi aiki sosai, ba don kawai ku gamshe su sa'ad da suke kallonku ba. Da yake ku bayin Kiristi ne, ku aikata nufin Allah da dukan zuciyarku. 7 Ku yi aikinku da kyakkyawar niyya, sai ka ce ga Ubangiji kuke yi, ba mutane ba. 8 Gama kun san cewa Ubangiji zai ba da lada ga kowa gwargwadon kowane aiki nagarin da ya yi, ko shi bawa ne, ko'yantacce. 9 Ku kuma masu bayi, dole ku bi da bayinku da kyau. Ku daina ba su tsoro. Ku tuna, ku da su, Maigida ɗaya kuke da shi a sama, kuma ba ya nuna bambanci. 10 A ƙarshe, bari ƙarfin ikon Ubangiji yā ba ku ƙarfi. 11 Ku yafa dukan kayan yaƙin da Allah yake bayarwa, don ku iya ƙare kanku daga dabarun Shaɗɗan. 12 Gama ba da mutane da suke nama da jini ne muke yaƙi ba. Muna yaƙi ne da ikoki, da hukumomi, da masu mulkin duhu, da kuma a ikokin da suke cikin a

sararin sama. (aiōn g165) **13** Saboda haka sai ku yafa dukan kayan yaƙi na Allah, domin sa'ad da ranar mugun nan ta zo, ku iya yin tsayin daka, bayan kuma kuka gama kome, ku dāge. **14** Saboda haka fa ku dāge, ku sa gaskiya tā zama dāmararku, adalci yā zama sulkenku, **15** shirin kai bisharar salama yā zama kamar takalmi a kafafunku. **16** Ban da waɗannan kuma, ku dāuki garkuwar bangaskiya, wadda za ku iya kashe dukan kibiyoyin wutar Mugun nan da ita. **17** Ku kuma dāuki hular kwano na ceto, da takobin Ruhu, wato, Maganar Allah. **18** A koyaushe ku kasance kuna addu'a da roƙo ta wurin ikon Ruhu ba fasawa. A kan wannan manufa ku zauna a faɗaƙe da matuƙar naci, kuna yin wa dukan mutanen Ubangiji addu'a. **19** Ku kuma yi addu'a domina, don duk sa'ad da na buɗe bakina, in sami kalmomi babu tsoro, don in sanar da asirin bishara, **20** wadda nake jakadanta cikin sarƙoƙi. Ku yi addu'a don in iya yin shelarta babu tsoro, yadda ya kamata in yi. **21** Tikikus, faunataccen ɗan'uwa da kuma amintaccen bawa cikin Ubangiji, zai faɗa muku kome, domin ku ma ku san yadda nake, da kuma abin da nake yi. **22** Na aike shi gare ku musamman don wannan, domin ku san yadda muke, yā kuma ƙarfafa ku. **23** 'Yan'uwa, salama tare da fauna da kuma bangaskiya daga Allah Uba da Ubangiji Yesu Kiristi su kasance tare da ku. **24** Alheri yā tabbata ga dukan masu faunar Ubangiji Yesu Kiristi da fauna marar ƙarewa.

Filibbiyawa

1 Bulus da Timoti, bayin Kiristi Yesu, Zuwa ga dukan tsarkaka cikin Kiristi Yesu a Filibbi, tare da masu kula da Ikkilisiya da kuma masu hidima. **2** Alheri da salama daga Allah Ubanmu da kuma Ubangiji Yesu Kiristi, su kasance tare ku. **3** Ina gode wa Allahna a kowane lokacin da na tuna da ku. **4** A cikin dukan addu'o'ina dominku duka, nakan yi addu'a da farin ciki kullum **5** saboda tarayyarku a cikin bishara daga ranar farko har yā zuwa yanzu, **6** da tabbacin cewa wanda ya fara kyakkyawan aikin nan a cikinku, zai kai shi ga kammalawa har yā zuwa ranar Kiristi Yesu. **7** Daidai ne in yi wannan tunani game da dukanku, da yake kuna a zuciyata; domin ko ina daure cikin sarkofiki ko ina kāre bishara ina kuma tabbatar da ita, dukanku kuna tarayya cikin alherin Allah tare da ni. **8** Allah shi ne shaidata, ya san yadda nake kaunarku duka da kaunar Kiristi Yesu. **9** Addu'ata ita ce kaunarku tā yi ta cin gaba da karuwa cikin sani da kuma zurfin ganewa, **10** don ku iya rarrabe abin da yake mafi kyau, ku kuma zama da tsarki, marasa aibi har yā zuwa ranar Kiristi, **11** cikakku da sakamakon aikin adalci da yake zuwa ta wurin Yesu Kiristi, zuwa ga daukakar Allah da kuma yabonsa. **12** To, ina so ku sani'yan'uwa, cewa abin da ya faru da ni ya sa cin gaban bishara. **13** Ta haka, ya zama sananne ga dukan masu gadin fada da kuma ga kowa cewa an daure ni da sarkofiki saboda Kiristi. **14** Saboda sarkofikina, yawancin'yan'uwa cikin Ubangiji sun sami karfafawa su yi maganar Allah gabagadi da kuma babu tsoro. **15** Gaskiya ce cewa waɗansu suna yin wa'azin Kiristi saboda kishi da neman fada, amma waɗansu da nufi mai kyau suke yi. **16** Na biye suna yin haka cikin kauna, da sanin cewa an sa ni a nan ne domin kāriyar bishara. **17** Na farin dai suna wa'azin Kiristi da sonkai ne, ba da zuciyā ɗaya ba, a sonsu, su wahalar da ni a cikin sarkofiki. **18** Me kuma? Ta ko yaya dai, ko da gangan, ko da gaske, ana shelar Kiristi. Domin wannan kuwa ina farin ciki. I, zan kuwa ci gaba da farin ciki, **19** gama na san cewa ta wurin addu'o'inku da

kuma taimako daga Ruhun Yesu Kiristi, abin da ya same ni zai zama sanadin kuɓutata. **20** Ina saurara da marmari da kuma bege cewa ba zan taɓa shan kunya ba, sai dai zan sami issashen farfin hali yanzu kamar kullum, za a daukaka Kiristi a jikina, ko ta wurin rayuwa ko kuma ta wurin mutuwa. **21** Gama a gare ni, rai Kiristi ne, mutuwa kuma riba ce. **22** In zan ci gaba da rayuwa a cikin jiki, wannan zai zama aiki mai amfani a gare ni. Duk da haka me zan zaɓa? Ban sani ba! **23** Na rasa wanda zan zaɓa cikin biyun nan. Ina sha'awa in yi kaura in zauna tare da Kiristi, wannan kuwa ya fi kyau nesa ba kusa ba; **24** amma ya fi muku muhimmanci in rayu cikin jiki. **25** Na tabbata haka ne, na kuwa san zan wanzu in zauna tare da ku duka, domin ku ci gaba, bangaskiyarku tana sa ku farin ciki, **26** domin ta wurin kasancewata tare da ku, farin cikinku cikin Kiristi Yesu zai cika sosai ta dalilina. **27** Kome ya faru, ku yi zaman da ya cancanci bisharar Kiristi. Ta haka, ko na zo na gan ku, ko ban zo ba, in ji labari cewa kun tsaya da farfi a cikin ruhu ɗaya, kuna fama kamar mutum ɗaya saboda bangaskiyar bishara **28** ba tare da kun ji tsoron waɗanda suke gāba da ku ta kowace hanya ba. Wannan alama ce a gare su cewa za a hallaka su, amma a gare ku za a cece ku, wannan tabbacin kuwa daga wurin Allah ne. **29** Gama an ba ku zarafi a madadin Kiristi cewa ba gaskatawa da shi kaɗai ba kuka yi ba, har ma ku sha wahala dominsa, **30** da yake kuna shan faman da kuka gan na sha, kuna kuma jin cewa har yanzu ina sha.

2 In kuna da wata karfafawa daga tarayya da Kiristi, in da wata ta'aziyya daga kaunarsa, in da wani zumunci da Ruhun, in da juyayi da tausayi, **2** to, sai ku sa farin cikina yā zama cikakke ta wurin kasance da hali ɗaya, kuna kauna ɗaya, kuna zama ɗaya cikin ruhu da kuma manufa. **3** Kada ku yi kome da sonkai ko girman kai, sai dai cikin tawali'u, ku dauki waɗansu sun fi ku. **4** Bai kamata kowannenku yā kula da sha'anin kansa kawai ba, sai dai yā kula da sha'anin waɗansu ma. **5** A cikin dangantakarku da juna, ya kamata halayenku su zama kamar na Kiristi Yesu. **6** Wanda, ko da

yake cikin ainihin surar Allah yake, bai mai da daidaitakansa nan da Allah wani abin rikewa kam-kam ba, 7 amma ya mai da kansa ba kome ba, yana daukan ainihin surar bawa, aka yi shi cikin siffar mutum. 8 Aka kuma same shi a kamannin mutum, ya kasantar da kansa ya kuma zama mai biyayya wadda ta kai shi har mutuwa, mutuwar ma ta gicciye! 9 Saboda haka Allah ya daukaka shi zuwa mafificin wuri ya kuma ba shi sunan da ya fi dukan sunaye, 10 don a sunan Yesu kowace gwiwa za ta durkusa, a sama da a kasa da kuma a karkashin kasa, 11 kowane harshe kuma ya furta cewa Yesu Kiristi Ubangiji ne, don daukakar Allah Uba. 12 Saboda haka, ya abokaina kaunatattu, kamar yadda kullum kuke biyayya ba kawai sa'ad da ina nan ba, amma yanzu da ba na nan tare da ku, ku ci gaba da yin ayyukan cetonku da tsoro da kuma rawan jiki, 13 gama Allah ne yake aiki a cikinku, don ku nufa ku kuma aikata bisa ga nufinsa mai kyau. 14 Ku yi kome ba tare da gunaguni ko gardama ba, 15 don ku zama marasa abin zargi, sahihai'ya'yan Allah, wadanda ba su da laifi, a zamanin mutane karkatattu, kangararru, wadanda kuke haskakawa a cikinsu kamar fitilu a duniya 16 kuna kuwa cin gaba da riƙe maganar rai domin in yi taƙama a ranar Kiristi cewa ban yi gudu ko fama a banza ba. 17 Amma ko da ana tsiyaye jinina kamar hadaya ta sha a kan hadaya da kuma hidimar da take fitowa daga bangaskiyarku, ina murna ina kuma farin ciki da ku duka. 18 Haka ma ya kamata ku yi murna ku kuma yi farin ciki tare da ni. 19 Ina sa rai a cikin Ubangiji Yesu cewa zan aika da Timoti zuwa gare ku ba da dadewa ba, don ni ma in ji dadi sa'ad da na ji labarinku. 20 Ba ni da wani kamar sa, wanda yake da ainihin sha'awa a zaman lafiyarku. 21 Gama kowa yana lura da al'amuran kansa ne kawai, ba na Kiristi Yesu ba. 22 Amma, ai, kun san darajar Timoti yadda muka yi bautar bishara tare, kamar da da mahaifinsa. 23 Saboda haka, ina sa rai, in aike shi da zarar na ga yadda abubuwa suke a nan. 24 Ni kuma ina da tabbaci a cikin Ubangiji cewa zan zo ba da dadewa ba. 25 Amma ina gani ya dace in aika da Afaforiditus, dan'uwana, abokin aikina da kuma abokin famana, wanda kuma

yake dan saƙonku, wanda kuka aika domin ya biya mini buƙatuna. 26 Gama yana marmarin ganinku duka ya kuma damu domin kun ji cewa ya yi rashin lafiya. 27 Ba shakka ya yi rashin lafiya, har ya kusa mutuwa. Amma Allah ya nuna masa jinkai, ba shi kadai ba amma har da ni ma, don ya rage mini baƙin ciki kan baƙin ciki. 28 Saboda haka na yi niyya fwarai in aike shi wurinku, don sa'ad da kuka saƙe ganinsa za ku yi murna, ni kuma in rage damuwa. 29 Ku marabce shi cikin Ubangiji da farin ciki mai yawa, ku kuma girmama mutane irinsa, 30 domin ya kusa ya mutu saboda aikin Kiristi, ya yi kasai da ransa don ya cikasa taimakon da ba ku iya yi mini ba.

3 A karshe, 'yan'uwana, ku yi farin ciki a cikin Ubangiji! Ba abin damuwa ba ne a gare ni in saƙe rubuta muku irin waƙannan abubuwa, domin lafiyarku ne. 2 Ku yi hankali da waƙancan karnuka, waƙancan mutane masu aikata mugunta, waƙancan masu yankan jiki. 3 Gama mu ne masu kaciya, mu da muke yi sujada ta wurin Ruhun Allah, mu da muke taƙama a cikin Kiristi Yesu, mu da ba mu dogara da ayyukan da ake gani ba, 4 ko da yake ni kaina ina da dalilan dogara da haka. In kuwa akwai wani wanda yake tsammani yana da dalilan dogara ga jiki, ni fa na fi shi, 5 an yi mini kaciya a rana ta takwas, asalina Isra'ila ne, na kabilar Benyamin, mutumin Ibraniyawa (ɗan Ibraniyawa; bisa ga doka kuwa ni Bafarisiye ne; 6 wajen himma kuwa, ni mai tsananta wa ikkilisiya ne, wajen aikin adalci bisa ga hanyar doka, ni marar laifi ne. 7 Amma abin da da ya zama mini riba yanzu, na dauka hasara ce saboda Kiristi. 8 Me kuma ya fi, na dauki dukan abubuwa hasara ne in aka kwatanta da mafificiyar girman sanin Kiristi Yesu Ubangijina, wanda saboda shi ne na yi hasarar kome. Na mai da su kayan wofi, domin in sami Kiristi 9 a kuma same ni a cikinsa, ba da wani adalcin kaina wanda yake zuwa daga bin doka ba, sai dai adalcin da yake samuwa ta wurin bangaskiya a cikin Kiristi, adalcin da yake fitowa daga Allah da kuma yake zuwa ta wurin bangaskiya. 10 Ina so in san Kiristi da ikon tashinsa daga matattu da kuma zumuncin

tarayya cikin shan wahalarsa, in kuma zama kamar sa a cikin mutuwar, 11 yadda kuma ko ta yaya, in kai ga tashin nan daga matattu. 12 Ba cewa na riga na sami dukan wannan ba ne, ko kuma an riga an mai da ni cikakke ba, sai dai ina nacewa don in kai ga samun abin da Kiristi Yesu ya riƙe ni saboda shi. 13 'Yan'uwu, ban dauki kaina a kan cewa na riga na sami abin ba. Sai dai abu guda nake yi. Ina mantawa da abin da yake baya, ina kuma nacewa zuwa ga samun abin da yake gaba, 14 ina nacewa gaba zuwa ga manufar don in sami ladar da Allah ya yi mini na kiran nan zuwa sama a cikin Kiristi Yesu. 15 Dukanmu da muka balaga ya kamata mu yi wannan irin ganin abubuwa. In kuwa saboda wani dalili tunaninku ya yi dabam, Allah zai bayyana muku wannan ma. 16 Sai dai a duk inda muka kai, mu ci gaba da haka. 17 Ku haɗa kai da waɗansu cikin bin gurbina, ku kuma lura da waɗanda suke rayuwa bisa ga ƙa'idar da muka ba ku. 18 Gama kamar yadda na sha gaya muku yanzu kuma ina sãke gaya muku har ma da hawaye, waɗansu da yawa suna rayuwa kamar abokan gãban gicciyen Kiristi. 19 Kaddararsu hallaka ce, allahnsu cikinsu ne, rashin kunyarsu shi ne abin fahariyarsu. Hankalinsu yana kan kayan duniya. 20 Amma mu'yan mulkin sama ne. Muna kuma jira zuwan Mai Ceto daga can, Ubangiji Yesu Kiristi, 21 shi ne mai ikon kawo dukan abubuwa ƙarƙashin mulkinsa. Ta wurin ikon nan nasa zai sãke jikin nan namu na ƙasƙanci, yã mai da shi kamar jikin nan nasa na ɗaukaka.

4 Saboda haka'yan'uwana, ku da nake ƙauna, nake kuma marmarin ganinku, ku da kuke farin cikina da kuma rawanina, ku dãge ga Ubangiji, ya ku ƙaunattuna! 2 Ina roƙon Yuwodiya ina kuma roƙon Sintike, su yi zaman lafiya da juna saboda su na Ubangiji ne. 3 I, ina kuma roƙonka, abokin famata, ka taimaki matan nan waɗanda suka yi fama aikin bishara tare da ni, haka ma Kilemen da kuma sauran abokan aikina, waɗanda sunayensu suna cikin littafin rai. 4 Ku yi farin ciki a cikin Ubangiji kullum. Ina sãke gaya muku ku yi farin ciki! 5 Bari kowa yã kasance da sauƙinkai. Ubangiji ya yi kusan zuwa. 6 Kada ku damu game da kome sai dai a

cikin abu duka, ku gabatar da roƙe-roƙenku ga Allah ta wurin addu'a da roƙo, tare da godiya. 7 Salamar Allah, wadda ta wuce dukan fahimta, za tã tsai da zukatanku da tunaninku cikin Kiristi Yesu. 8 A ƙarshe,'yan'uwu, duk abin da yake na gaskiya, duk abin da yake na girmamawa, duk abin da yake daidai, duk abin da yake da tsarki, duk abin da yake kyakkyawa, duk abin da yake na sha'awa, in ma wani abu maffici ne, ko ya cancanci yabo, ku yi tunani a kan irin abubuwan nan. 9 Duk abin da kuka koya ko kuka karɓa ko kuka ji daga wurina, ko kuka gani a cikina, ku yi aiki da shi. Allah na salama kuma zai kasance tare da ku. 10 Na yi farin ciki sosai ga Ubangiji don yanzu kun sãke nuna kun kula da ni. Ko da yake dã ma kun kula da ni sai dai ba ku sami dama ku nuna mini ba. 11 Ba na faɗin haka domin ina cikin bukata, gama na koya yadda zan gamsu a cikin kowane hali. 12 Na san mene ne zaman rashi, na kuma san mene ne zaman samu. Zan iya zama cikin kowane hali, ko cikin ƙoshi ko cikin yunwa, ko cikin yalwa ko kuma cikin fatara. 13 Ina iya yin kome ta wurin wannan wanda yake ba ni ƙarfi. 14 Duk da haka kun kyauta da kuka yi tarayya da ni cikin wahalolina. 15 Ban da haka, kamar yadda ku Filibbiyawa kuka sani, a farkon kwanakin da kuka ji bishara, sa'ad da na tashi daga Makidoniya, babu wata ikkilisiyar da tã yi tarayya da ni a fannin bayarwa da karɓa, sai ku kaɗai; 16 gama ko sa'ad da nake a Tessalonika ma, kun aiko mini da taimako sau da sau sa'ad da nake cikin bukata. 17 Ba cewa ina neman kyauta ba ne, sai dai ina neman abin da za a ƙara a kan ribarku. 18 An biya ni duka, biyan da ya wuce misali. Bukatata ta biya, da yake na karɓi kyautarku da kuka aiko ta hannun Afaroditus. Baiwa mai kanshi, hadaya abar karɓa, mai faranta wa Allah rai. 19 Allahna kuma zai biya dukan bukatunku bisa ga ɗaukakar wadatarsa cikin Kiristi Yesu. 20 Ɗaukaka ta tabbata ga Allahnmu da Ubanmu har abada abadin. Amin. (aiōn g165) 21 Ku gai da dukan tsarkaka cikin Kiristi Yesu.'Yan'uwuwan da suke tare da ni suna gaishe ku. 22 Dukan tsarkaka suna gaishe ku, musamman waɗanda

suke na gidan Kaiser. 23 Alherin Ubangiji Yesu
Kiristi yã kasance da ruhunku. Amin.

Kolossiyawa

1 Bulus, wanda Allah ya zaɓa don yā zama manzon Kiristi Yesu, da kuma daga Timoti ɗan'awanmu, **2** Zuwa ga tsarkaka da kuma amintattun'yan'uwa cikin Kiristi da suke a Kolossi. Alheri da salama daga Allah Ubanmu, su kasance tare da ku. **3** Kullum muna gode wa Allah, Uban Ubangijinmu Yesu Kiristi, sa'ad da muke addu'a dominku. **4** Gama mun ji labarin bangaskiyarku a cikin Yesu Kiristi da kuma ƙaunar da kuke yi saboda dukan tsarkaka. **5** Kuna yin haka ne kuwa domin abin da kuke bege yana a ajiye a sama. Kun riga kun ji game da wannan bege sa'ad da kuka gaskata saƙon nan na gaskiya wanda shi ne bisharar **6** da ta zo muku. Ko'ina a duniya wannan bishara tana yi ta haihuwa tana kuma girma, kamar yadda take yi a cikinku tun daga ranar da kuka ji ta kuka kuma fahimci alherin Allah cikin dukan gaskiyarta. **7** Kun koyi wannan gaskiya daga wurin Efafaras, ƙaunataccen abokin hidimarmu, wanda yake amintacce mai hidimar Kiristi a madadinmu, **8** wanda kuma ya faɗa mana ƙaunar da kuke yi cikin Ruhu. **9** Shi ya sa tun daga ranar da muka sami labarin, ba mu fasa yin addu'a dominku ba. Kullum muna roƙon Allah yā sa ku san kome da yake so ku yi, domin ku sami hikima ta Ruhu, ku kuma sami ganewar kome duka. **10** Ta haka za ku yi rayuwa wadda ta dace da Ubangiji, ku kuma gamshe shi a ta kowace hanya, kuna yin aiki mai kyau ta kowace hanya, kuna kuma yin girma cikin sanin Allah. **11** Allah yā ƙarfafa ku da dukan iko bisa ga ɗaukakar ƙarfinsa domin ku kasance da jimrewa sosai da kuma haƙuri, cikin farin ciki **12** kuna gode wa Uba, wanda ya sa kuka cancanci ku sami rabo a gādon tsarkaka a cikin mulkin haske. **13** Gama ya riga ya cece mu daga mulkin duhu ya kuma kawo mu cikin mulkin Ɗan da yake ƙauna, **14** wanda ta wurinsa muka sami fansa da kuma gafarar zunubai. **15** Kiristi shi ne surar da ake gani na Allah wanda ba a iya gani, ɗan fari a kan dukan halitta. **16** Ta wurinsa aka halicci dukan abu, abubuwan da suke cikin sama da abubuwan da suke a

duniya, waɗanda ake gani, da waɗanda ba a gani, ko kursiyoyi ko ikoki ko masu mulki ko hukumomi; an halicci dukan abu ta wurinsa da kuma dominsa ne. **17** Ya kasance kafin dukan abu, kuma a cikinsa ne dukan abubuwa suke a harhade. **18** Shi ne kuma kan ikkilisiya, wadda take jikinsa. Shi ne mafari da kuma na farko da ya tashi daga matattu, domin a cikin kowane abu yā zama mafifici. **19** Gama Allah ya ji daɗi yā sa dukan cikarsa ta kasance a cikin Kiristi, **20** ta wurin Kiristi ne ya komar da kome zuwa ga kansa. Ya kawo salama ga abubuwan da suke fasa da abubuwan da suke sama, ta wurin jinin Kiristi da ya zubar a kan gicciye. **21** A dā kuna a ware da Allah, kuka kuma zama abokan gāba a cikin tunaninku saboda mugun halinku. **22** Amma Ɗansa ya zama mutum ya kuma mutu. Saboda haka Allah ya yi sulhu da ku, yanzu kuwa ya bar ku ku tsaya a gabansa da tsarki, marasa aibi, da kuma marasa abin zargi. **23** Sai ku ci gaba cikin bangaskiyarku, kuna tsaye a kafe kuma tsayayyu, ba tare da gusawa daga begen da kuka ji daga bishara ba. Wannan ita ce bisharar da kuka ji wadda aka yi shelarta ga kowace halittar da take ƙarfashin sama, wadda kuma ni Bulus, na zama mai hidimarta. **24** Yanzu, ina farin ciki saboda wuyar da nake sha dominku, don ta wurin wuyan nan zan cika abin da ya rage na wuyar da Kiristi ya sha saboda jikinsa, wato, ikkilisiya. **25** Na zama mai hidimar ikkilisiya bisa ga aikin nan da Allah ya ba ni amana saboda ku, domin in sanar da maganar Allah sosai. **26** Wannan magana da nake gaya muku asiri ne da yake a boye tun zamanai masu yawa, wanda yanzu aka bayyana ga tsarkaka. (aiōn g165) **27** Su ne Allah ya so yā sanar da yadda irin yalwar ɗaukakar asirin nan take a cikin al'ummai, asirin nan kuwa shi ne Kiristi a cikinku, begen ɗaukakar da za a bayyana. **28** Saboda haka ko'ina muka tafi, muna shela, muna gargadi, muna kuma koyar da kowa da dukan hikima, don mu miƙa kowa cikakke a cikin Kiristi. **29** Don haka ne ina fama, ina kuma ƙoƙari da duk ƙarfin nan da Kiristi ya ba ni.

2 Ina so ku san irin famar da nake yi saboda ku da kuma waƙanda suke a Lawodiseya, da kuma saboda dukan waƙanda ba su taƙa ganina ido da ido ba. **2** Manufata ita ce a karfafa su su kuma zama ɗaya a cikin ƙauna. Ina so su kasance da cikakken ƙarfin hali domin suna da cikakken fahimtar asirin Allah, wato, Kiristi kansa, **3** a cikinsa ne aka ɓoye dukkan dukiya ta hikima da ta sani. **4** Ina faɗa muku wannan ne don kada wani yā ruƙe ku da daɗin baki. **5** Gama ko da yake ba na nan tare da ku a cikin jiki, ina tunaninku kullum, ina kuma farin ciki da gani kuna rayuwa yadda ya kamata, kuna kuma ɗāgewarku a kan bangaskiyarku a cikin Kiristi. **6** To, da yake kun karɓi Kiristi Yesu a matsayin Ubangiji, sai ku ci gaba da rayuwa a cikinsa, **7** ku tsaya daram ku kuma ginu a cikinsa, ku sami karfafawa a cikin bangaskiya kamar yadda aka koya muku, kuna kuma cike da godiya. **8** Ku lura kada wani yā ruƙe ku da ilimin banza da wofi. Wannan koyarwa ta mutane ce kawai. Ta fito daga ikokin wannan duniya ne ba daga Kiristi ba. **9** Gama a cikin Kiristi cikin jiki dukkan cikas Allahntaka take tabbata, **10** an kuma mai da ku cikakku a cikin Kiristi, wanda yake shi ne kai a kan kowane iko da kuma hukuma. **11** A cikinsa ne kuma aka yi muku kaciya, ba kuwa yin mutum ba, amma wadda Kiristi ya yi muku, ta wurin tuɓe halinku na mutuntaka. **12** Da yake an binne ku tare da shi cikin baftisma haka kuma aka tashe ku tare da shi ta wurin bangaskiyarku a cikin ikon Allah, wanda ya tashe shi daga matattu. **13** Kun zama matattu saboda ku masu zunubi ne kuma saboda halin zunubanku aka ware. Sa'an nan Allah ya sa kuka rayu tare da Kiristi. Ya gafarta mana dukan zunubanmu. **14** Ya soke rubutacciyar doka tare da ƙa'idodinta, wadda take gāba da mu, take kuma hamayya da mu; ya kuma kawar da ta, ya kafe ta a kan gicciye. **15** Bayan ya ƙwace makaman ikoki da hukumomi, ya kunyata su a sarari, ya ci nasara a bisansu ta wurin gicciye. **16** Saboda haka kada ku bar wani yā shari'anta ku a kan abin da kuke ci ko sha, ko bisa ga abin da ya shafi wani bikin addini, ko Bikin Sabon Wata ko na ranar Asabbaci. **17** Waɗannan su ne hoton abubuwan da za su zo;

amma Kiristi ne ainihinsu. **18** Kada ku yarda wani yā ɓata ku, cewa shi wani abu ne don yā ga wahayi. Irin mutumin nan yakan nuna ƙaskancin kai na ƙarya, yā kuma ce yana yi wa mala'iku sujada. Irin mutumin nan yana kumbura kansa ba dalili, sai son zuciyar irin na halin mutuntaka. **19** Ya yanke dangantaka da Kiristi wanda yake kai, wanda ta gare shi ne dukan jiki yake a haɗe, yake tsaye ta wurin taimakon gaɓoɓi da jijiyoyi, yana kuma girma kamar yadda Allah yake sa yā yi girma. **20** Kun mutu tare da Kiristi. Yanzu ƙa'idodin wannan duniya ba su da iko a kanku. Don me kuke zama har yanzu kamar ku nasu ne? Kuna biyayya da umarnansu cewa, **21** "Kada ka kama! Kada ka ɗandana! Kada ka taɓa?" **22** Irin waɗannan dokoki suna magana a kan abubuwan da ba sa daɗewa. Su ayyukan mutane ne, sun kuma fito daga koyarwar mutane. **23** Yin biyayya da irin waɗannan ƙa'idodi za su yi kamar su ne abu mafi kyau da za a yi. Sukan yi kamar suna sa a ƙaunaci Allah sosai a kuma kasance da saufinkai a kuma kasance da kamunkai. Amma ba su da wani iko a kan sha'awace-sha'awacenmu.

3 Da yake an tashe ku tare da Kiristi, sai ku sa zukatanku a kan abubuwan da suke sama, inda Kiristi yake zaune a hannun dama na Allah. **2** Ku sa hankulanku a kan abubuwan sama, ba kan abubuwan duniya ba. **3** Gama kun mutu, ranku yanzu kuwa yana ɓoye tare da Kiristi a cikin Allah. **4** Sa'ad da Kiristi, wanda shi ne ranku, ya bayyana, ku ma za ku bayyana tare da shi cikin ɗaukaka. **5** Saboda haka, sai ku fid da duk wani abin da yake kawo sha'awa a zukatanku, fasikanci, ƙazanta, sha'awa, muguwar sha'awa, da kuma kwaɗayi wanda shi ma bautar gumaka ne. **6** Gama fushin Allah zai sauko a kan masu aikata waɗannan. **7** Dā kun yi waɗannan abubuwa, sa'ad da rayuwar tana cikin duniya mai wannan hali. **8** Amma yanzu dole ku raba kanku da dukan ire-iren abubuwan nan. Ku daina fushi, ku daina kiyayya da ƙeta. Ku bar ɓatan suna da kuma ƙazamar magana daga leɓunanku. **9** Kada ku yi wa juna ƙarya, da yake kun tuɓe tsohon halinku tare

da ayyukansa **10** kun dauki sabon halin nan da ake sabuntawa ga sani, bisa ga kamannin Mahaliccinsa. **11** A wannan sabuwar rayuwa babu bambanci ko kai mutumin Al'ummai ne ko mutumin Yahuda, mai kaciya ne ko marar kaciya, bako, bakaue, bawa ne ko'yantacce, gama Kiristi shi ne kome, kuma yana cikin kome. **12** Da yake Allah ya mai da ku zabaɓɓu, tsarkaka, kaunatattu, sai ku dinga jin tausayin juna, kuna yin alheri, kuna nuna tawali'u da saukinkai da jimrewa. **13** Ku riƙa yin hafuri da juna kuna kuma gafarta wa juna duk wani laifin da wani ya yi muku. Ku gafarta kamar yadda Ubangiji ya gafarce ku. **14** Fiye da wadannan duka, ku yi kaunar juna, gama kauna ce take hada kome gaba ɗaya. **15** Ku bar salamar Kiristi ta yi mulki a zukatanku, da yake a matsayin gaboɓin jiki ɗaya an kira ku ga salama. Ku zama masu godiya. **16** Ku bar maganar Kiristi ta zauna a cikinku a yalwace yayinda kuke koya, kuna kuma yi wa juna gargadi da dukan hikima, da kuma yayinda kuke waƙoƙin zabura, waƙoƙi da waƙoƙin ruhaniya tare da godiya a zukatanku ga Allah. **17** Kuma ko mene ne kuke yi, ko cikin magana ko cikin ayyuka, ku yi shi duka a cikin sunan Ubangiji Yesu, kuna yin godiya ga Allah Uba ta wurinsa. **18** Mata, ku yi biyayya ga mazanku, yadda ya dace cikin Ubangiji. **19** Maza, ku kaunaci matanku kada ku nuna musu hali marar tausayi. **20** 'Ya'ya, ku yi biyayya ga iyayenku cikin kome, gama wannan yakan gamshi Ubangiji. **21** Ubanni, kada ku matsa wa yaranku lamba, don kada su fid da zuciya. **22** Bayi, ku yi biyayya ga iyayengijinku na duniya cikin kome; kada ku yi aikin ganin ido kamar masu neman yabon mutane, sai dai ku yi aiki tsakaninku da Allah, kamar masu tsoron Ubangiji. **23** Kome kuke yi, ku yi shi da dukan zuciyarku, sai ka ce ga Ubangiji kuke yi, ba ga mutum ba. **24** Kun san cewa zai ba ku gaɗo a matsayin ladanku. Ubangiji Kiristi ne fa kuke bauta wa. **25** Duk wanda ya yi laifi, za a saƙa masa don laifinsa, babu sonkai.

4 Masu bayi, ku riƙe bayinku da kyau da kuma daidai, domin kun san cewa ku ma kuna da Ubangiji a sama. **2** Ku nace da yin addu'a, kuna

zaman tsaro da kuma godiya. **3** Ku kuma yi mana addu'a, mu ma, don Allah ya buɗe kofa saboda saƙonmu, don mu iya yin shelar asirin Kiristi, wanda saboda shi nake cikin sarƙoƙi. **4** Ku yi addu'a yadda zan yi shelarsa, yadda ya kamata. **5** Ku zama masu hikima a yadda kuke ma'amala da waɗanda suke ba masu bi ba; ku kuma yi amfani da kowane zarafi. **6** Bari maganarku kullum ta zama da ladabi da kuma daɗin ji, domin ku san amsar da ta dace ku ba wa kowa. **7** Tikikus shi ne kaunataccen ɗan'uwan nan, wanda ya yi aiki da aminci a hidimar Ubangiji tare da mu, zai kuwa faɗa muku dukan labari game da ni. **8** Ina aikansa shi a gare ku musamman domin ku san yadda muke, ya kuma ƙarfafa muku zuciya. **9** Yana zuwa tare da Onesimus, kaunatacce da kuma amintaccen mai bin nan, wanda yake ɗaya daga cikinku. Za su gaya muku dukan abin da yake faruwa a nan. **10** Aristarkus yana a kurkuku tare da ni. Yana gaishe ku, haka ma Markus, wanda kakansa ɗaya ne da Barnabas. (Shi ne na riga na yi magana a kansa, na ce muku in ya zo, ku karɓe shi hannu biyu-biyu.) **11** Yesu, wannan da muke kira Yustus, shi ma yana gaisuwa. Waɗannan ne kaɗai Yahudawa masu bi a cikin abokan aikina saboda mulkin Allah. Sun kuma zama da taimako a gare ni. **12** Efafaras naku, mai hidimar Kiristi Yesu, yana gaisuwa. Kullum yana addu'a dominku sosai, don ku san cikakken abin da Allah yake so ku yi don kuma ku yi shi cikakke. **13** Na tabbatar muku, cewa yana aiki ƙwarai dominku da kuma domin waɗanda suke a Lawodiseya da Hiyerafolis. **14** Luka kaunataccen likitan nan, da kuma Demas suna gaishe ku. **15** Ku miƙa gaisuwata ga'yan'uwan da suke a Lawodiseya, musamman ga Nimfa da kuma ikkilisiyar da take taru a gidanta. **16** Bayan an karanta muku wannan wasiƙa, ku tabbata an karanta ta kuma a ikkilisiyar Lawodiseyawa; ku ma ku karanta wasiƙar da ta zo daga Lawodiseya. **17** Ku faɗa wa Arkiffus ya tabbata ya ƙarasa aikin da ya karɓa cikin Ubangiji. **18** Ni Bulus ne nake rubuta muku wannan gaisuwa da hannuna. Ku tuna da sarƙoƙina. Alherin Allah ya kasance tare da ku.

1 Tessalonikawa

1 Bulus, Sila da Timoti, Zuwa ga ikkilisiyar Tessalonikawa ta Allah Uba da Ubangiji Yesu Kiristi. Alheri da salama su kasance tare da ku. **2** Kullum muna gode wa Allah dominku duka, muna ambatonku cikin addu'o'inmu. **3** Muna tunawa da aikinku ba fasawa a gaban Allah da Ubanmu ta wurin bangaskiya, da famar da kuke yi domin fauna, da kuma begenku marar gushewa ga Ubangijinmu Yesu Kiristi. **4** Gama mun sani,'yan'uwa, faunatattu na Allah, cewa ya zaɓe ku, **5** domin bishararmu ba ta zo gare ku da kalmomi kawai ba, amma da iko, da Ruhu Mai Tsarki, da kuma cikakken tabbaci. Kun san irin rayuwar da muka yi a cikinku don amfaninku. **6** Har kuka zama masu koyi da mu da kuma Ubangiji; duk da tsananin wahala, kuka karɓi saƙon nan da farin ciki wanda Ruhu Mai Tsarki ya bayar. **7** Ta haka kuwa kuka zama gurbi ga dukan masu bi a Makidoniya da Akayya. **8** Saƙon Ubangiji ya fito daga gare ku ne ba a Makidoniya da Akayya kaɗai ba bangaskiyarku ga Allah ta zama sananne ko'ina. Saboda haka ba ma bukata mu faɗa wani abu a kai, **9** gama su kansu su suke ba da labari irin karɓar da kuka yi mana. Suna faɗin yadda kuka juyo ga Allah daga gumaka don ku bauta wa Allah rayayye da kuma na gaskiya, **10** ku kuma jira dawowar Dansa daga sama, wanda ya tasa daga matattu, Yesu, wanda ya cece mu daga fushi mai zuwa.

2 Kun sani,'yan'uwa, cewa ziyararmu a gare ku ba ta zama a banza ba. **2** Mun riga mun sha wahala, aka kuma zage mu a Filibbi, kamar yadda kuka sani, amma da taimakon Allahnmu muka yi karfin hali muka sanar muku bishararsa duk da matsananciyar gaɓa. **3** Gama roƙon da muke yi bai fito daga kuskure ko munafunci ba, ba kuwa ƙoƙari muke yi mu yaudare ku ba. **4** A maimako haka, muna magana ne kamar mutanen da Allah ya amince ya danka musu amanar wannan bishara. Ba ma ƙoƙari mu gamshi mutane sai dai Allah, mai auna zukanmu. **5** Kun san ba ma taɓa yin daɗin baki ko mu yi ƙoƙarin kasance da halin kwaɗayin da muke ɓoyewa, Allah shi ne shaidarmu. **6**

Ba ma neman yabo daga wurin mutane, ko a gare ku, ko ga waɗansu. A matsayinmu na manzannin Kiristi da mun so, da mun nawaita muku, **7** amma muka kasance masu sauƙin kai a cikinku, kamar yadda mahaifiya take lura da ƙananan'ya'yanta. **8** Muka faunace ku ƙwarai har muka ji daɗin bayyana muku, ba bisharar Allah kaɗai ba amma har rayukanmu ma, domin kun zama faunatattu a gare mu. **9** Ba shakka kuna iya tunawa,'yan'uwa, famarmu da kuma wahalarmu; mun yi aiki dare da rana don kada mu zama nauyi wa wani yayinda muke muku wa'azin bisharar Allah. **10** Ku shaidu ne, haka ma Allah, na yadda muka yi zaman tsarki, adalci da kuma marar aibi a cikinku, ku da kuka ba da gaskiya. **11** Gama kun san cewa mun bi da kowannenku yadda mahaifi yakan yi da'ya'yansa, **12** muna ƙarfafa ku, muna ta'azantar da ku, muna kuma gargade ku ku yi rayuwar da za ta cancanci Allah, wanda ya kira ku zuwa mulkinsa da kuma daukarsa. **13** Muna kuma gode wa Allah ba fasawa domin, sa'ad da kuka karɓi maganar Allah, wadda kuka ji daga gare mu, kun karɓe ta ba kamar maganar mutane ba, sai dai kamar yadda take, maganar Allah wadda take aiki a cikinku ku da kuka ba da gaskiya. **14** Gama ku,'yan'uwa, kun zama masu koyi da ikkilisiyoyin Allah a Yahudiya waɗanda suke cikin Kiristi Yesu. Kun sha wahala a hannun mutanen ƙasarku kamar yadda ikkilisiyoyin nan ma suka sha a hannun Yahudawa, **15** waɗanda suka kashe Ubangiji Yesu da annabawa suka kuma kore mu. Ba sa yin aikin da Allah yake so, masu gaɓa ne kuwa da dukan mutane **16** suna ƙoƙarin hana mu yin magana ga Al'ummai don kada su sami ceto. Ta haka kullum suke ƙara tara tsibin zunubansu. Fushin Allah ya aukar musu a ƙarshe. **17** Amma,'yan'uwa, sa'ad da aka raba mu da ku na ɗan lokaci (a jiki, ba a tunani ba), daga cikin marmarinmu mai tsanani mun yi duk abin da muke iya yi mu gan ku. **18** Gama mun so mu zo wurinku, tabbatacce ni, Bulus, na yi ƙoƙari sau da sau, amma Shaidan ya hana mu. **19** Gama mene ne begenmu, farin cikinmu, ko kuma rawanin da zai zama mana abin daukaka a gaban Ubangijinmu Yesu sa'ad da ya dawo?

Ba ku ba ne? 20 Tabbatacce, ku ne daukakarmu da kuma farin cikinmu.

3 Saboda haka da muka kasa daurewa, sai muka ga ya fi kyau a bar mu a Atens mu kadai. **2** Muka aiki Timoti, wanda yake dan'uwannu da kuma abokin aikin Allah a cikin yada bisharar Kiristi, don ya gina ku ya kuma karfafa ku cikin bangaskiyarku, **3** don kada kowa ya raunana ta wurin wadannan gwaje-gwajen. Kun sani sarai cewa an kaddara mu don wadannan. **4** Gaskiyar ita ce, sa'ad da muke tare da ku, mun sha gaya muku cewa za a tsananta mana. Haka kuwa ya faru, kamar dai yadda kuka sani. **5** Saboda wannan, sa'ad da ban iya jimrewa ba, sai na aika domin in sami labarin bangaskiyarku, da fata kada ya zama mai jarraban nan ya riga ya jarrabce ku, kofarinmu kuma ya zama banza. **6** Amma ga shi yanzu Timoti ya dawo mana daga wurinku ya kuma kawo labari mai dafi game da bangaskiyarku da kuma kaunarku. Ya fafa mana yadda kullum kuke da tunani mai kyau a kanmu, yadda kuke marmari ku gan mu, kamar dai yadda mu ma muke marmari mu gan ku. **7** Saboda haka'yan'uwa, cikin dukan damuwarmu da tsananinmu an karfafa mu game da ku saboda bangaskiyarku. **8** Gama yanzu tabbatacce muna da rai, da yake kuna nan tsaye daram a cikin Ubangiji. **9** Wace irin godiya ce za mu yi wa Allah saboda ku a kan dukan farin cikin da muke da shi a gaban Allahnmu ta dalilinku? **10** Dare da rana muna addu'a da himma domin mu sake ganinku, mu kuma ba ku abin da kuka rasa a bangaskiyarku. **11** Yanzu bari Allahnmu da Ubanmu kansa da kuma Ubangijinmu Yesu ya shirya mana hanya mu zo wurinku. **12** Ubangiji ya sa kaunarku ta karu ta kuma yalwata ga juna da kuma ga kowa, kamar yadda tamu take muku. **13** Bari ya karfafa zukatanku har ku zama marasa aibi da kuma tsarkaka a gaban Allahnmu da Ubanmu sa'ad da Ubangijimmu Yesu ya dawo tare da dukan tsarkakansa.

4 A karshe,'yan'uwa, mun umarce ku yadda za ku yi rayuwa domin ku gamshi Allah, kamar yadda kuke yi. Yanzu muna rokonku

muna kuma gargade ku a cikin Ubangiji Yesu ku yi haka sau da sau. **2** Gama kun san umarnan da muka ba ku ta wurin ikon Ubangiji Yesu. **3** Nufin Allah ne a tsarkake ku, cewa ku guje wa fasikanci; **4** don kowannenu ya koya yadda zai kame kansa a hanyar da take mai tsarki, mai mutunci kuma, **5** ba cikin muguwar sha'awa kamar ta marasa bangaskiya, wadanda ba su san Allah ba; **6** cikin wannan al'amari kuwa kada wani ya yi wa dan'uwanasa laifi ko ya cuce shi. Ubangiji zai hukunta mutane saboda dukan irin wadannan zunubai, kamar yadda muka riga muka gaya muku, muka kuma yi muku gargadi. **7** Gama Allah bai kira mu ga zaman marasa tsarki ba, sai dai ga zaman tsarki. **8** Saboda haka, duk wanda ya fi wannan umarni ba mutum ne ya fi ba sai ko Allah, wanda ya ba ku Ruhunsa Mai Tsarki. **9** Yanzu kuwa game da kaunar'yan'uwa, ba ma bukata mu rubuta muku, gama ku kanku Allah ya riga ya koya muku ku kaunaci juna. **10** Gaskiyar kuwa ita ce, kuna kaunar dukan'yan'uwa ko'ina a Makidoniya. Duk da haka muna kara gargade ku,'yan'uwa, ku yi haka sau da sau. **11** Ku mai da wannan burinku na yi natsattsiyar rayuwa, kuna mai da hankali ga sha'anin da yake gabanku, kuna kuma yin aiki da hannuwanku, kamar dai yadda muka gaya muku, **12** don rayuwanku ta kullum ta zama da mutunci ga wadanda suke na waje don kuma kada ku dogara a kan kowa. **13** 'Yan'uwa, ba ma so ku kasance cikin jahilci game da wadanda suka yi barci, ko kuwa ku yi bakin ciki kamar sauran mutanen da ba su da bege. **14** Mun gaskata cewa Yesu ya mutu ya tashi kuma daga matattu, ta haka muka gaskata cewa Allah zai kawo wadanda suka yi barci a cikinsa tare da Yesu. **15** Bisa ga maganar Ubangiji kansa, muna gaya muku cewa mu da muke raye har yanzu, wadanda aka bari har dawowar Ubangiji, tabbatacce ba za mu riga wadanda suka yi barci tashi ba. **16** Gama Ubangiji kansa zai sauko daga sama, da umarni mai karfi, da muryar babban mala'ika da kuma busar Kahon Allah, wadanda suka mutu kuwa cikin Kiristi za su tashi da farko. **17** Bayan haka, mu da muke da rai da aka bari, za a dauke mu tare da su a cikin gizagizai don mu sadu da

Ubangiji a sararin sama. Ta haka za mu kasance tare da Ubangiji har abada. 18 Saboda haka ku ƙarfafa juna da waɗannan kalmomi.

5 To, 'yan'uwa, game da lokuta da ranaku, ba ma bukata mu rubuta muku, 2 gama kun sani sarai cewa ranar Ubangiji za tã zo kamar ɓarawo da dare. 3 Yayinda mutane suke cewa, "Akwai salama da zaman lafiya," hallaka za tã auko musu farat ɗaya, kamar yadda naƙuda take kama mace mai ciki, ba za su kuwa tsira ba. 4 Amma ku, 'yan'uwa, ba kwa cikin duhu da wannan rana za tã zo muku ba zato kamar ɓarawo. 5 Dukanku'ya'yan haske ne da kuma'ya'yan rana. Mu ba mutanen dare ko na duhu ba ne. 6 Saboda haka fa, kada mu zama kamar saura, waɗanda suke barci, sai dai mu zama masu tsaro da masu kamunkai. 7 Gama masu barci, da dad dare suke barci, masu sha su bugu kuwa, da dad dare suke buguwa. 8 Amma da yake mu na rana ne, bari mu zama masu kamunkai, sanye da bangaskiya da ƙauna kamar sulke, begen cetonmu kuma kamar hular kwano. 9 Gama Allah bai naɗa mu don mu sha fushi ba, sai dai mu sami ceto ta wurin Ubangijinmu Yesu Kiristi. 10 Ya mutu saboda mu domin, ko muna a faɗaƙe ko muna barci, mu kasance tare da shi. 11 Saboda haka ku ƙarfafa juna ku kuma gina juna, kamar dai yadda kuke yi. 12 To, muna roƙonku, 'yan'uwa, ku girmama waɗanda suke aiki sosai a cikinku, waɗanda suke bisanku cikin Ubangiji da kuma waɗanda suke yin muku gargadi. 13 Ku riƙe su da mutunci sosai cikin ƙauna saboda aikinsu. Ku yi zaman lafiya da juna. 14 Muna kuma gargade ku, 'yan'uwa, ku gargade waɗanda suke zaman banza, ku ƙarfafa masu raunanar zuciya, ku taimaki marasa ƙarfi, ku yi haƙuri da kowa. 15 Ku tabbata cewa kada kowa yã rama mugunta da mugunta, sai dai kullum ku yi ƙoƙarin yin wa juna alheri da kuma dukan mutane. 16 Ku riƙa farin ciki kullum; 17 ku ci gaba da yin addu'a; 18 ku yi godiya cikin kowane hali, gama wannan shi ne nufin Allah dominku cikin Kiristi Yesu. 19 Kada ku danne aikin Ruhu. 20 Kada ku rena annabci, 21 amma ku gwada kome, ku riƙe abin da yake mai kyau, 22 ku ƙi kowace mugunta. 23 Bari Allah da kansa, Allah na salama, yã

tsarkake ku sarai. Bari dukan ruhunku, ranku, da kuma jikinku su zama marar aibi a dawowar Ubangijinmu Yesu Kiristi. 24 Wannan wanda ya kira ku mai aminci ne zai kuwa aikata. 25 'Yan'uwa, ku yi mana addu'a. 26 Ku gaggai da dukan'yan'uwa da sumba mai tsarki. 27 Na gama ku da Ubangiji ku sa a karanta wannan wasiƙa ga dukan'yan'uwa. 28 Alherin Ubangijinmu Yesu Kiristi yã kasance tare da ku.

2 Tessalonikawa

1 Bulus, da Sila, da Timoti, Zuwa ga ikkilisiya ta Tessalonikawa ta Allah Ubanmu da Ubangiji Yesu Kiristi. **2** Alheri da salama daga Allah Uba da kuma Ubangiji Yesu Kiristi, su kasance tare da ku. **3** Dole kullum mu gode wa Allah saboda ku, 'yan'uwa, haka kuwa ya dace, domin bangaskiyarku tana girma gaba-gaba, kaunar da kowannenku yake yi wa juna kuwa tana karuwa. **4** Saboda haka, a cikin ikkilisiyoyin Allah muna taƙama game da daurewarku da kuma bangaskiyarku cikin dukan tsanani da gwaje-gwajen da kuke sha. **5** Dukan wannan yana tabbatar cewa hukuncin Allah daidai ne, saboda haka kuma za a lissafta ku a kan kun cancanci mulkin Allah, wanda dominsa ne kuke shan wahala. **6** Allah mai adalci ne, Zai saka wa masu ba ku wahala da wahala **7** ya kuma saukaƙa muku ku da kuke wahala, har ma da mu. Wannan zai faru sa'ad da aka bayyana Ubangiji Yesu daga sama cikin wuta mai ci tare da mala'ikunsa masu iko. **8** Zai hukunta waƙanda ba su san Allah ba da kuma waƙanda ba su yi biyayya da bisharar Ubangijinmu Yesu ba. **9** Za a hukunta su da madawwamiyar hallaka a kuma kau da su daga gaban Ubangiji da kuma daga ɗaukakar ikonsa (aiōnios g166) **10** a ranar da zai dawo don a ɗaukaka shi a cikin mutanensa masu tsarki, ya kuma zama abin banmamaki ga dukan waƙanda suka gaskata. Wannan ya haɗa har da ku, domin kun gaskata shaidar da muka yi muku. **11** Sane da wannan, kullum muna addu'a saboda ku, don Allahnmu ya sa ku cancanci kiransa, ta wurin ikonsa kuma ya cika kowace manufarku mai kyau da kuma kowane aikin da bangaskiyarku ta iza. **12** Muna wannan addu'a don sunan Ubangijinmu Yesu ya sami ɗaukaka a cikinku, ku kuma a cikinsa, bisa ga alherin Allahnmu da na Ubangiji Yesu Kiristi.

2 Game da dawowar Ubangijinmu Yesu Kiristi da game da tattara mu gare shi, muna roƙonku, 'yan'uwa, **2** kada ku yi saurin jijjiguwa ko kuwa hankalinku ya tashi ta wurin wani annabci, rahoto ko wasiƙar da an ce daga wurinmu ne, cewa ranar Ubangiji ta riga ta zo.

3 Kada ku bar wani ya ruɗe ku ko ta yaya, gama wannan rana ba za ta zo ba sai an yi tawayen nan an kuma bayyana mutumin tawayen nan, mutumin da aka ƙaddara ga hallaka. **4** Zai yi gāba ya kuma ɗaukaka kansa a bisa kome da ya shafe sunan Allah, ko kuma ake yi wa sujada, domin ya kafa kansa a haikalin Allah, yana shelar kansa a kan shi Allah ne. **5** Ba ku tuna ba cewa sa'ad da nake tare da ku nakan gaya muku waɗannan abubuwa? **6** Yanzu kuwa kun san abin da yake hana shi, wannan yana faruwa ne don a bayyana shi a daidai lokaci. **7** Gama ikon asirin tawaye ya riga ya fara aiki; sai dai wannan da yake hana shi zai ci gaba da yin haka sai an kau da shi. **8** Sa'an nan za a bayyana mai tawayen, Ubangiji Yesu kuwa zai hamɓare shi da numfashin bakinsa ya kuma hallaka shi da darajar dawowarsa. **9** Zuwan mai tawayen nan zai zama ta wurin aikin Shaidan da aka bayyana cikin kowane irin ayyukan banmamaki, alamu da abubuwan banmamaki na ƙarya, **10** da kuma cikin kowace irin muguntar da take ruɗin waɗanda suke hallaka. Sun hallaka ne domin sun ƙi su kaunaci gaskiya don su sami ceto. **11** Saboda haka Allah zai aiko musu da babban ruɗu don su gaskata ƙarya **12** don kuma a hukunta dukan waɗanda ba su gaskata gaskiyar ba sai dai suke jin daɗin mugunta. **13** Amma dole kullum mu gode wa Allah domin ku, 'yan'uwa waɗanda Ubangiji ya ƙaunace, domin daga farko Allah ya zaɓe ku don a cece ku ta wurin aikin tsarkakewar Ruhu da kuma ta wurin gaskatawa da gaskiya. **14** Ya kira ku ga wannan ta wurin bishararmu, don ku sami rabo a cikin ɗaukakar Ubangijinmu Yesu Kiristi. **15** Saboda haka fa, 'yan'uwa, sai ku tsaya daram ku riƙe koyarwar da muka miƙa muku, ko ta wurin maganar baki ko kuma ta wurin wasiƙa. **16** Ubangijinmu Yesu Kiristi kansa da kuma Allah Ubanmu, wanda ya ƙaunace mu kuma ta wurin alherinsa ya ba mu madawwamiyar ƙarfafawa da kyakkyawar bege, (aiōnios g166) **17** ya ƙarfafa zukatanku ya kuma gina ku cikin kowane aikin nagari da kuma magana.

3 A ƙarshe, 'yan'uwa, ku yi mana addu'a domin saƙon Ubangiji ya yi saurin bazuwa a kuma

girmama shi, kamar yadda yake a wurinku. **2** Ku kuma yi addu'a yadda za a cece mu daga mugayen mutane masu mugunta, gama ba kowa ba ne yake da bangaskiya. **3** Ubangiji mai aminci ne, zai karfafa ku, yã kuma tsare ku daga mugunan. **4** Muna da tabbaci cikin Ubangiji cewa kuna bin umarnai da muka yi muku, za ku kuma ci gaba da yin abubuwan da muka umarta. **5** Bari Ubangiji yã bi da zukatanku ga kaunan nan ta Allah da kuma jimirin nan na Kiristi. **6** A cikin sunan Ubangiji Yesu Kiristi, muna muku umarni, 'yan'uwa, da ku kiyaye kanku daga kowane ðan'uwa mai zaman banza da ba ya rayuwa bisa ga koyarwar da kuka karɓa daga wurinmu. **7** Gama ku kanku kun san yadda ya kamata ku bi gurbinmu. Ba mu yi zaman banza sa'ad da muke tare da ku ba, **8** ba mu kuwa ci abincin kowa ba tare da ba mu biya ba. A maimakon haka, mun yi aiki dare da rana, muna fama muna wahala kuma don kada mu nawaita wa waninku. **9** Mun yi wannan, ba don ba mu da'yancin karɓar irin taimakon nan ba ne, sai dai domin mu zama gurbin da za ku bi. **10** Ko ma a sa'ad da muke tare da ku, mun ba ku wannan umarni cewa, "In mutum ya ƙi yin aiki, kada a ba shi abinci." **11** Mun ji cewa waɗansunku suna zaman banza. Ba sa aikin kome; sai shishshigi kurum. **12** Irin waɗannan mutane muna ba da umarni muna kuma gargade su cikin Ubangiji Yesu Kiristi su natsu su kuma nemi abincin da suke ci. **13** Game da ku kuma'yan'uwa, kada ku gaji da yin abin da yake daidai. **14** In wani bai yi biyayya da umarninmu a wannan wasifa ba, sai fa ku lura da shi. Kada ku hada kai da shi, don yã ji kunya. **15** Duk da haka kada ku mai da shi abokin gāba, sai dai ku gargade shi a matsayin ðan'uwa. **16** Yanzu, bari Ubangiji mai salama kansa yã ba ku salama a kowane lokaci da kuma a ta kowace hanya. Ubangiji yã kasance tare da ku duka. **17** Ni, Bulus, nake rubuta wannan gaisuwa da hannuna, wannan ce shaida a kowace wasifata, haka nake rubutu. **18** Alherin Ubangijinmu Yesu Kiristi yã kasance tare da ku duka.

1 Timoti

1 Bulus, manzon Kiristi Yesu ta wurin umarnin Allah Mai Cetonmu da kuma na Yesu Kiristi begenmu, **2** Zuwa ga Timoti ñana na gaske cikin bangaskiya. Alheri, jinkai da kuma salama daga Allah Uba da Kiristi Yesu Ubangijinmu, su kasance tare da kai. **3** Kamar yadda na gargade ka sa'ad da zan je Makidoniya, ka zauna can Afisa domin ka umarci waɗansu mutane kada su koyar da ka'idodin karya nan gaba **4** ko su ba da kansu ga tatsuniyoyi da kididdigar asali marar iyaka. Waɗannan suna kawo faɗa a maimakon aikin Allah wanda yake ta wurin bangaskiya. **5** Maƙasudin wannan umarnin dai kauna ce, wadda take zuwa daga zuciya mai tsabta da lamiri mai kyau da kuma sahihiyar bangaskiya. **6** Waɗansu sun baude daga waɗannan al'amura, suka koma ga maganganu marasa ma'ana. **7** So suke su zama malaman doka, ba tare da fahimtar abin da suke faɗa ba, balle abubuwan da suke ta nacewa a kai. **8** Mun san cewa doka tana da kyau in an yi amfani da ita yadda ya kamata. **9** Mun kuma san cewa an yi doka ba domin masu adalci ba sai dai masu tawaye, da marasa biyayya, da marasa bin Allah, da masu zunubi, da marasa tsarkaka, da masu sabon Allah, da masu kashe iyaye maza da mata, da masu kisankai, **10** da masu zina da kuma da maza masu kwana da maza, ko mata masu kwana da mata, da masu cinikin bayi da masu karya da kuma masu shaidar karya, da kuma duk wani abin da ya saɓa wa sahihiyar koyarwa, **11** da take bisa ga bishara mai ɗaukaka ta Allah mai albarka, wadda ya danƙa mini. **12** Na gode wa Kiristi Yesu Ubangijinmu, wanda ya ba ni ƙarfi, saboda ya amince da ni, har ya sa ni aikinsa. **13** Ko da yake a ɗa ni mai saɓo da mai tsanantawa da kuma mai rikici ne, aka nuna mini jinkai saboda na yi haka cikin jahilci ne da kuma rashin bangaskiya. **14** An zuba mini alherin Ubangijinmu a yalwace, tare da bangaskiya da faunar da take cikin Kiristi Yesu. **15** Ga wata magana tabbatacciya wadda ta cancanci cikakkiyar karɓa. Kiristi Yesu ya zo duniya domin ceton masu zunubi, wanda

nake mafi muni a cikinsu. **16** Amma saboda wannan dalilin ne aka nuna mini jinkai domin ta wurina, mafi zunubi duka, Kiristi Yesu yā iya bayyana matuƙar haƙurinsa a matsayin misali ga waɗanda za su gaskata shi su kuma sami rai madawwami. (aiōnios g166) **17** Bari girma da ɗaukaka su tabbata har abada abadin ga Sarki madawwami, wanda ba ya mutuwa, wanda ba a ganinsa, wanda kuma shi ne kadai Allah! Amin. (aiōn g165) **18** Timoti, ñana, na ba ka wannan umarni bisa ga annabce-annabcen da aka yi a ɗa game da kai, domin ta wurin binsu ka iya yin yaƙi mai kyau, **19** kana riƙe da bangaskiya da kuma lamiri mai kyau. Gama waɗansu mutane, saboda ƙin kasa kunne ga lamirinsu, suka lalatar da bangaskiyarsu. **20** Cikinsu kuwa akwai Himenayus da Alekzanda, waɗanda na miƙa ga Shaidan don su horo su bar yin saɓo.

2 Da farko dai, ina gargade ku cewa a yi roƙe-roƙe, ana addu'o'i, ana yin addu'a a madadin waɗansu da kuma a yi godiya saboda kowane mutum **2** da sarakuna da dukan masu mulki, domin mu zauna lafiya, rai kuma kwance, muna bin Allah sosai a cikin natsuwa. **3** Wannan yana da kyau, yakan kuma gamshi Allah Mai Cetonmu, **4** wanda yake so dukan mutane su sami ceto su kuma zo ga sanin gaskiya. **5** Gama Allah ɗaya ne, matsakanci kuma ɗaya tsakanin Allah da mutane, shi ne kuwa Kiristi Yesu, **6** wanda ya ba da kansa fansa domin dukan mutane, shaidar da aka bayar a daidai lokaci. **7** Don haka ne aka sa ni mai wa'azi, da manzo kuma, gaskiya nake faɗa, ba karya ba, na kuma zama malami mai koya wa al'ummai al'amarin bangaskiya da kuma na gaskiya. **8** Ina so maza a ko'ina su ɗaga hannuwansu masu tsarki cikin addu'a, ba tare da fushi ko faɗa ba. **9** Ina kuma so mata su lura su yi wa kansu adon da ya cancanta, da rigunan da suka dace, ba da adon kitso ko sa kayan zinariya ko lu'ulu'u ko kuma tufafi masu tsada ba, **10** sai dai su yi ayyuka masu kyan da suka dace da matan da suke masu bauta wa Allah. **11** Ya kamata mace ta riƙa koyo cikin natsuwa da cikakkiyar biyayya. **12** Ban ba mace izini ta koyar ko ta yi mulki a kan namiji ba; sai dai ta zauna shiru.

13 Gama Adamu ne aka fara halitta, sa'an nan Hawwa'u. 14 Ba kuma Adamu ne aka yaudara ba; macen ce aka yaudara ta kuma zama mai zunubi. 15 Amma mata Za ta sami ceto za su sami ceto ta wurin haihuwa, in suka ci gaba cikin bangaskiya, fauna da kuma tsarki tare da halin sanin ya kamata.

3 Ga wata tabbatacciyar magana. In wani ya sa zuciyarsa a kan zama mai kula da ikkilisiya, yana marmarin yin aiki mai daraja ne. **2** To, dole mai kula da ikkilisiya ya kasance marar abin zargi, mijin mace guda, mai saukinkai, mai kamunkai, wanda ake girmama, mai karɓan baƙi, mai iya koyarwa, **3** ba mai buguwa ba, ba mai rikici ba sai dai mai hankali, ba mai yawan faɗa ba, ba kuma mai yawan son kuɗi ba. **4** Dole ya iya tafiyar da iyalinsa da kyau, ya kuma tabbata cewa'ya'yansa suna yin masa biyayya da ladabin da ya dace. **5** (In mutum bai san yadda zai tafiyar da iyalinsa ba, yaya zai iya kula da ikkilisiyar Allah?) **6** Kada ya zama sabon tuba, in ba haka zai zama mai girman kai ya kuma faɗa cikin irin hukuncin da ya faɗo wa Iblis. **7** Dole kuma ya kasance da shaida mai kyau ga waɗanda suke na waje, don kada ya zama abin kunya ya kuma faɗa cikin tarkon Iblis. **8** Haka masu hidima a cikin ikkilisiya; su ma, su zama maza da sun cancanci girmamawa, masu gaskiya, ba masu yawan shan ruwan inabi ba, ba masu kwaɗayin kazamar riba ba. **9** Dole su riƙe asirin bangaskiya su kuma kasance da lamiri mai tsabta. **10** Dole a fara gwada su tukuna; sa'an nan in ba a sami wani abin zargi game da su ba, sai su shiga aikin masu hidima. **11** A haka kuma, dole matansu su zama matan da suka cancanci girmamawa, ba masu gulma ba, sai dai masu saukinkai da kuma masu aminci a cikin kome. **12** Dole mai hidimar ikkilisiya ya zama mijin mace guda dole kuma ya iya tafiyar da'ya'yansa da kuma iyalinsa da kyau. **13** Waɗanda suke hidima da kyau suna samar wa kansu kyakkyawan suna da kuma cikakken tabbatarwa a cikin bangaskiyarsu cikin Kiristi Yesu. **14** Ko da yake ina sa zuciya zo wurinka nan ba da daɗewa ba, ina rubuta muka waɗannan umarnai domin, **15** in na yi jinkiri, za ka san yadda ya kamata

mutane su tafiyar da halayensu a cikin jama'ar Allah, wadda take ikkilisiyar Allah rayayye, ginshiki da kuma tushen gaskiya. **16** Ba shakka, asirin addini da girma yake. Ya bayyana cikin jiki, Ruhu ya nuna shi adali ne, mala'iku suka gan shi, aka yi wa'azinsa cikin al'ummai, aka gaskata shi a duniya, aka fauke shi sama cikin daukaka.

4 Ruhu a sarari ya faɗa cewa a kwanakin farshe waɗansu za su watsar da bangaskiya su bi ruhohi masu ruɗu da kuma abubuwan da aljanu suke koyarwa. **2** Irin koyarwan nan tana zuwa ne daga waɗansu munafukai maƙaryata, waɗanda aka yi wa lamirinsu kaca-kaca. **3** Suna hana mutane yin aure suna kuma umarce su kada su ci waɗansu irin abinci, waɗanda Allah ya halitta don waɗanda suka gaskata suka kuma san gaskiya, su karɓa da godiya. **4** Gama duk abin da Allah ya halitta yana da kyau, kada kuma a fi kome in dai an karɓe shi da godiya, **5** domin an tsarkake shi ta wurin maganar Allah da kuma addu'a. **6** In ka nuna wa'yan'uwa waɗannan abubuwa, za ka zama mai hidima mai kyau na Kiristi Yesu, wanda aka goya cikin gaskiyar bangaskiya da kuma koyarwa mai kyau wadda ka bi. **7** Ka kiyaye kanka daga tatsuniyoyi na rashin tsoron Allah da labaru banza na tsofaffin mata; a maimako, ka hori kanka ga zama mai tsoron Allah. **8** Gama horon jiki yana da amfani, amma tsoron Allah yana da amfani ga kowane abu, yana da albarka ga rai na yanzu da kuma rai mai zuwa. **9** Wannan magana tabbatacciya ce wadda ta cancanci cikakkiyar karɓa. **10** Saboda wannan kuwa muke wahala da kuma fama, domin mun sa begenmu ga Allah mai rai, wanda yake Mai Ceton dukan mutane, musamman na waɗanda suka ba da gaskiya. **11** Ka umarta ka kuma koyar da waɗannan abubuwa. **12** Kada ka bar wani ya rena ka domin kai matashi ne, sai dai ka zama gurbi ga masu bi cikin magana, cikin rayuwa, cikin fauna, cikin bangaskiya da kuma cikin zaman tsarki. **13** Kafin in zo, ka ci gaba da karanta wa mutane Nassi, da yin wa'azi, da kuma koyarwa. **14** Kada ka yi sakaci da baiwarka, wadda aka ba ka ta wurin

sakon annabci sa'ad da kungiyar dattawa suka dibiya hannuwa a kanka. **15** Ka yi kwazo cikin wadannan batuttuwa; ka ba da kanka gaba daya gare su, don kowa ya ga ci gabanka. **16** Ka kula da rayuwarka da kuma koyarwarka da kyau. Ka daure a cikinsu, domin in ka yi, za ka ceci kanka da kuma masu sauraronka.

5 Kada ka tsawata wa dattijo, sai dai ka gargade shi a matsayinka. Ka dauki samari a matsayin'yan'uwanka, **2** tsofaffin mata kuwa sai ka ce uwaye, 'yan mata kuma a matsayin'yan'uwa da matuƙar tsarki. **3** Ka girmama gwauraye wadanda suke cikin bukata ta ainihi. **4** Amma in gwauruwa tana da'ya'ya ko jikoki, to, sai su fara koyon yin ayyukan addininsu ga danginsu, ta haka za su saka wa iyayensu da kakanninsu, gama wannan yakan gamshi Allah. **5** Gwauruwa wadda ba ta da kowa da zai taimake ta, za ta sa zuciyyarta ga Allah, tana roko da addu'o'i dare da rana gare shi don taimako. **6** Amma gwauruwar da take zaman jin dadi, matacciya ce tun tana da rai. **7** Ka umarce su game da wadannan abubuwa, don su kasance marasa abin zargi. **8** In wani bai kula da danginsa ba, musamman iyalinsa na kurkusa, ya musunta bangaskiya ke nan, ya kuma fi marar ba da gaskiya muni. **9** Kada a lasafta gwauruwa cikin jerin gwauraye sai ta wuce shekara sittin, ta kuma yi zaman aminci ga mijinta, **10** aka kuma santa sosai saboda ayyuka masu kyau, kamar renon'ya'ya, da karban baki, tana yi wa tsarkaka hidima, tana taimakon wadanda suke cikin wahala tana kuma ba da kanta ga yin kowane aikin mai kyau. **11** Game da gwauraye masu kuruciya kuwa, kada ka sa su cikin wannan lissafi. Gama sa'ad da sha'awar jikinsu ta kasa daurewa game da wa'adin da suka yi da Kiristi, sai su so yin aure. **12** Ta haka suna jawo wa kansu hukunci, saboda sun karya alkawarinsu na farko. **13** Ban da haka, sukan koyi zaman banza, suna zirga-zirga gida-gida. Ba kawai sun zama masu zaman banza ba, har ma sun zama masu gulma da masu shishigi, suna fadin abubuwan da bai kamata su fafa ba. **14** Saboda haka ina ba wa gwauraye masu kuruciya shawara su yi aure, su sami'ya'ya, su lura da gidajensu kada kuwa su ba

abokin gaba zarafin bata suna. **15** Wadansu dai sun riga sun baude sun bi Shaidan. **16** In mace mai bi tana da gwauraye a iyalinta, ya kamata ta taimake su, kada ta bar wa ikkilisiya wannan nauyi, domin ikkilisiya ta sami zarafin taimakon gwaurayen da suke da bukata ta ainihi. **17** Dattawan da suka bi da al'amuran ikkilisiya da kyau sun cancanci girmamawa ninki biyu, musamman wadanda aikinsu wa'azi ne da kuma koyarwa. **18** Gama Nassi ya ce, "Kada ka sa wa bijimi takunkumi yayinda yake sussukar hatsi," da kuma, "Ma'aikaci ya cancanci hakkinsa." **19** Kada ka saurari fara game da dattijo sai da shaidu biyu ko uku. **20** Amman wadannan dattawa wadanda suke yin zunubi kuwa sai ka kwabe su a gaban jama'a, don saura su ji tsoro. **21** Na gama ka da Allah, da Kiristi Yesu, da kuma zaba66un mala'iku, ka kiyaye wadannan abubuwa kwarai da gaske, kada ka nuna bambanci. **22** Kada ka yi garajen dibiya hannuwa, kada kuma ka yi tarayya a cikin zunuban wadansu. Ka kiyaye kanka da tsarki. **23** Ka daina shan ruwa kafai, yi amfani da ruwan inabi kafan saboda cikinka da kuma yawan rashin lafiyarka. **24** Zunuban wadansu mutane a fili suke, suna shan gabansu zuwa hukunci; zunuban wadansu kuwa sukan bi su a baya. **25** Haka ma ayyuka nagari a fili suke, ko ba ma a fili suke ba, ba a iya boye su.

6 Duk wadanda suke karkashin bauta, ya kamata su dauki iyayengijinsu a kan sun cancanci girmamawa matuƙa, don kada a bata sunan Allah da kuma koyarwamu. **2** Wadanda suke da iyayengiji masu bi, to, kada su yi musu reni domin su'yan'uwa ne. A maimako, sai ma su fi bauta musu, saboda wadanda suke cin moriyar hidimarsu masu bi ne, faunatattu ne kuma a gare su. Wadannan su ne abubuwan da za ka koya musu ka kuma gargade su. **3** In wani yana koyarwar karya bai kuma yarda da sahihiyar koyarwar Ubangijinmu Yesu Kiristi da kuma koyarwa ta tsoron Allah ba, **4** yana cike da girman kai bai kuma san kome ba. Yana da mugun halin son gardama da muhawwara game da kalmomin da suke kawo kishi, rikici, maganar keta, da mugayen zace-zace **5** da

yawan tankiya tsakanin mutane masu mugun hali, waɗanda aka raba su da gaskiya, suke kuma tsammani cewa bin Allah wata hanya ce ta samun kuɗi. **6** Amma bin Allah da gamsuwa riba ce mai yawa. **7** Gama ba mu zo duniya da kome ba, ba kuwa za mu fita daga cikinta da kome ba. **8** In dai muna da abinci da sutura, ai, sai mu gamsu da su. **9** Mutanen da suke son yin arziki sukan fāɗi cikin jarraba, su fāɗa a tarko, suna mugayen sha'awace-sha'awace iri-iri na wauta da cutarwa, irin waɗanda suke dulmuyar da mutane, su kai ga lalacewa da hallaka. **10** Gama son kuɗi shi ne tushen kowane irin mugun abu. Waɗansu mutane, don tsananin son kuɗi, sun baude daga bangaskiya suka kuma jawo wa kansu da baƙin ciki iri-iri. **11** Amma kai, mutumin Allah, ka guji duk wannan, ka kuma nemi adalci, tsoron Allah, bangaskiya, ƙauna, jimrewa da kuma hankali. **12** Ka yi fama, kyakkyawar fama ta bangaskiya. Ka riki rai madawwamin nan, wanda aka kira saboda shi, sa'ad da ka yi kyakkyawar shaida a gaban shaidu masu yawa. (aiōnios g166) **13** Na umarce ka, a gaban Allah mai ba da rai ga kome, da kuma Kiristi Yesu wanda yayinda yake ba da shaida a gaban Buntus Bilatus ya yi kyakkyawar shaida, **14** ka kiyaye wannan umarni ba tare da wani aibi ko abin zargi ba har yā bayyanuwar Ubangijinmu Yesu Kiristi, **15** wanda Allah zai kawo a daidai lokaci, Allah, mai albarka wanda yake kaɗai Mai Mulki, Sarkin sarakuna da Ubangijin iyayengiji, **16** wanda shi kaɗai ne marar mutuwa wanda kuma yake zaune cikin hasken da ba ya kusanuwa, wanda babu wanda ya taɓa gani ko zai iya gani. A gare shi girma da iko su tabbata har abada. Amin. (aiōnios g166) **17** Ka umarci waɗanda suke da arziki a wannan duniya kada su daga kai ko su sa begensu a kan dukiyar da ba ta da tabbaci, sai dai su sa begensu ga Allah, wanda yake ba mu kome a yalwace don jin daɗinmu. (aiōn g165) **18** Ka umarce su su yi nagarta, su wadatu cikin ayyuka nagari, su kuma zama masu bayarwa hannu sake da kuma masu niyyar yin taimako. **19** Ta haka za su ajiye wa kansu dukiya a matsayin tushen mai ƙarfi don tsara mai zuwa, don su riki rai wanda yake na tabbatacce. **20** Timoti, ka lura

da abin da aka danƙa maka amana. Ka yi nesa da masu maganganun rashin tsoron Allah da kuma yawan mūsū da ake ƙarya, ake ce da shi ilimi, **21** wanda waɗansu suka furta kuma ta yin haka suka baude daga bangaskiya. Alheri yā kasance tare da ku.

2 Timoti

1 Bulus, manzon Kiristi Yesu ta wurin nufin Allah, bisa ga alkawarin rai wanda yake cikin Kiristi Yesu, **2** Zuwa ga Timoti, kaunataccen dana. Alheri, jinkai da salama daga Allah Uba da kuma Kiristi Yesu Ubangijinmu, su kasance tare da kai. **3** Na gode wa Allah wanda nake bauta wa, kamar yadda kakanni-kakannina suka yi da lamiri mai tsabta, yadda kullum dare da rana ina tuna da ku a cikin addu'o'ina. **4** Sa'ad da na tuna da hawayenka, nakan yi marmarin ganinka, don in cika da farin ciki. **5** An tunashe ni da sahihiyar bangaskiyarka, wadda a farko ta kasance a cikin kakarka Loyis da kuma mahaifiyarka Yunis yanzu kuwa na tabbata tana cikinka. **6** Saboda haka, ina so in faɗakar da kai, ka lura baiwan nan ta Allah, wadda take tare da kai ta wurin dibiya maka hannuwana. **7** Gama Allah bai ba mu ruhun tsoro ba, sai dai ruhun iko, na kauna da kuma na kamunkai. **8** Saboda haka kada ka ji kunyar ba da shaida game da Ubangijinmu, ko kuwa ka ji kunyata, ni da nake dan sarfa saboda shi. Sai dai ka hada kai tare da ni cikin shan wahala saboda bishara ta wurin ikon Allah, **9** wanda ya cece mu ya kuma kira mu ga rayuwar tsarki ba saboda wani abin da muka yi ba sai dai saboda nufinsa da kuma alherinsa. An ba mu wannan alheri cikin Kiristi Yesu tun fil azal, (aiōnios g166) **10** amma yanzu an bayyana ta ta wurin bayyanuwar Mai Cetonmu, Kiristi Yesu, wanda ya hallaka mutuwa ya kuma kawo rai da rashin mutuwa a sarari ta wurin bishara. **11** A wannan bishara ce, aka naɗa ni mai shela da manzo da kuma malami. **12** Shi ya sa nake shan wahalar da nake sha. Duk da haka ba na jin kunya, domin na san wanda na gaskata da shi, na kuma tabbata cewa yana iya kiyaye abin da na danƙa masa amana don wancan rana. **13** Abin da ka ji daga gare ni, ka kiyaye shi kamar tsarin sahihiyar koyarwa, cikin bangaskiya da kauna cikin Kiristi Yesu. **14** Ka kiyaye kyakkyawar ajiyan nan da aka danƙa maka amana, ka lura da ita da taimakon Ruhu Mai Tsarki wanda yake raye a cikinmu. **15** Ka san cewa kowa a

lardin Asiya ya juya mini baya, har da Figelus da Hermogenes. **16** Bari Ubangiji yā yi wa iyalin Onesiforus jinkai, domin sau da dama yakan wartsakar da ni, bai kuma ji kunyar sarƙoƙina ba. **17** A maimakon haka ma, sa'ad da yake a Roma, ya neme ni ido a rufe sai da ya same ni. **18** Bari Ubangiji yā sa yā sami jinkai daga Ubangiji a wancan ranar! Ka sani sarai yadda ya taimake ni a hanyoyi dabam-dabam a Afisa.

2 Kai kuma, dana, ka yi karfi cikin alherin da yake cikin Kiristi Yesu. **2** Abubuwan da ka ji na faɗa a gaban shaidu masu yawa kuwa ka danƙa wa amintattun mutane waɗanda su ma za su iya koya wa waɗansu. **3** Ka jure wa shan wahala tare da mu kamar soja mai kyau na Kiristi Yesu. **4** Ba wanda yake aikin soja da zai sa kansa a sha'anin mutumin da ba ya aikin soja, domin yakan so yā gamshi wanda ya ɗauke shi soja. **5** Haka ma, in wani ya yi gasa a matsayi shi ɗan wasa ne, ba ya sami rawanin nasara, sai in ya yi gasar bisa ga dokoki. **6** Manomi mai aiki sosai ya kamata yā zama na fari wajen samun rabon amfanin gona. **7** Ka yi tunani a kan abin da nake faɗi, gama Ubangiji zai ba ka ganewa cikin dukan wannan. **8** Ka tuna da Yesu Kiristi, wanda aka tā da shi daga matattu, zuriyar Dawuda, wanda shi ne bisharata, **9** wadda nake shan wahala har ga daurin sarfa kamar mai laifi. Amma Maganar Allah ba a daure take ba. **10** Saboda haka nake jure kome saboda zaɓaɓɓu, domin su ma su sami ceton da yake cikin Kiristi Yesu, tare da madawwamiyar ɗaukaka. (aiōnios g166) **11** Ga wata magana tabbatacciya, "In muka mutu tare da shi, za mu rayu tare da shi; **12** in muka jimre, za mu yi mulki tare da shi. In muka yi mūsunsa, shi ma zai yi mūsunmu; **13** in ba mu da aminci, shi dai mai aminci ne, domin shi ba zai iya mūsun kansa ba." **14** Ka rifa tuna masu da haka, ka kuma gama su da Allah, kada su yi jayayya a kan maganganu, don ba ta da wani amfani, sai baɗ da masu ji kawai take yi. **15** Ka yi iyakacin ƙoƙarinƙa ka gabatar da kanka a gaban Allah a matsayin wanda aka amince da shi, ma'aikaci wanda ba shi da dalilin jin kunya wanda kuma yake fassara kalmar gaskiya daidai. **16** Ka yi nesa da maganganun banza

na rashin tsoron Allah, gama waɗanda suka mai da hankali ga yin waɗannan za su ƙara zama marasa tsoron Allah. **17** Koyarwarsu za tā bazu kamar ruɓaɓɓen gyambo. A cikinsu akwai Himenayus da Filetus, **18** waɗanda suka baude daga gaskiya. Suna cewa tashin matattu ya riga ya faru, suna kuma ɓata bangaskiyar waɗansu. **19** Duk da haka, ƙaƙƙarfan tushen nan na Allah yana nan daram, an hatimce shi da wannan rubutu, “Ubangiji ya san waɗanda suke nasa,” da kuma, “Duk wanda ya bayyana yarda ga sunan Ubangiji, to, dole ya yi nesa da aikata mugunta.” **20** A babban gida akwai kayayyakin da ba na zinariya da na azurfa kaɗai ba, amma har da na katako da na yumɓu ma; waɗansu domin hidima mai daraja waɗansu kuwa domin hidima marar daraja. **21** In mutum ya tsabtacce kansa daga na farkon zai zama kayan aikin hidima mai daraja, mai amfani ga Maigida, kuma shiryayye domin yin kowane aiki mai kyau. **22** Ka yi nesa da mugayen sha’awace-sha’awace na ƙuruciya, ka kuma bi adalci, bangaskiya, ƙauna da kuma salama, tare da waɗanda suke kira ga Ubangiji daga zuciya mai tsabta. **23** Kada wani abu yā haɗa ka da gardandamin banza da wofi, domin ka san yadda suke jawo faɗa. **24** Bai kamata bawan Ubangiji yā zama mai neman faɗa ba; a maimako, dole yā nuna alheri ga kowa, mai iya koyarwa, mai haƙuri kuma. **25** Waɗanda suke gāba da shi kuwa dole yā yi musu gargadi cikin hankali, da fata Allah zai sa su tuba su kai ga sanin gaskiya, **26** su kuma dawo cikin hankulansu su kuɓuta daga tarkon Iblis, wanda ya sa suka zama kamammu don su aikata nufinsa.

3 Amma fa ka san wannan, za a yi lokutan shan wahala a kwanakin ƙarshe. **2** Mutane za su zama masu son kansu, masu son kuɗi, masu taƙama, masu girman kai, masu zage-zage, marasa biyayya ga iyayensu, marasa godiya, marasa tsarki, **3** marasa ƙauna, marasa gafartawa, masu ɓata sunayen waɗansu, marasa kamunkai, masu ƙeta, marasa ƙaunar nagarta, **4** masu cin amana, marasa hankali, waɗanda sun cika da daga kai, masu son jin dadi a maimakon ƙaunar Allah **5** suna riƙe da siffofin ibada, amma

suna m̄usun ikonta. Kada wani abu yā haɗa ka da su. **6** Irin su ne suke saɗaɗawa su shiga gidaje suna rinjayar mata marasa ƙarfin hali, waɗanda zunubai suka sha kansu, mugayen sha’awace-sha’awace kuma sun dauke hankulansu, **7** kullum suna koyo amma ba sa taɓa iya yarda da gaskiya. **8** Kamar dai yadda Yannes da Yamberes suka tayar wa Musa, haka waɗannan mutane ma suke tayar wa gaskiya, mutane masu bataccen hankali, waɗanda, in ana zancen bangaskiya ne, to, fa ba sa ciki. **9** Sai dai ba za su yi nisa ba, don rashin hankalinsu zai bayyana ga kowa, kamar na mutanen nan biyu. **10** Kai kam, ka san kome game da koyarwata, da halina, da niyyata, bangaskiya, haƙuri, ƙauna, jimiri, **11** tsanani, shan wahala, irin abubuwan da suka faru da ni a Antiyok, Ikoniyum da kuma Listira, tsananin da na jure. Duk da haka Ubangiji ya cece ni daga dukansu. **12** Labudda, duk masu niyyar zaman tsarkaka, suna na Kiristi Yesu, za su sha tsanani. **13** Mugayen mutane da masu ruɗi kuwa, ƙara muni za su riƙa yi, suna yaudara, ana kuma yaudararsu. **14** Amma kai kam, ka ci gaba da abin da ka koya ka kuma tabbatar, gama ka san waɗanda ka koye su daga gare su, **15** da kuma yadda tun kana ɗan jinjiri ka san Nassosi masu tsarki, waɗanda suke iya sa ka zama mai hikima zuwa ceto ta wurin bangaskiya cikin Kiristi Yesu. **16** Dukan Nassi numfashin Allah ne yana kuma da amfani don koyarwa, tsawatarwa, gyara da kuma horarwa cikin adalci, **17** domin mutumin Allah yā zama shiryayye sosai saboda kowane kyakkyawan aiki.

4 A gaban Allah da kuma Kiristi Yesu, wanda zai yi wa masu rai da matattu shari’a, saboda kuma bayyanuwarsa da mulkinsa, ina ba ka umarni. **2** Ka yi wa’azin Maganar Allah, ka zama a shirye a kullum, ko da zarafi, ko babu zarafi, ka yi gyara, ka kwaɓe, ka kuma ƙarfafa, da matuƙar haƙuri da koyarwa cikin natsuwa. **3** Gama lokaci yana zuwa da mutane ba za su jure da sahihiyar koyarwa ba. A maimako, don cimma burinsu, za su taro wa kansu malamai masu yawa, domin su faɗi abin da kunnuwansu masu ƙaifayyi suke so su ji. **4** Za su juye kunnuwansu daga gaskiya zuwa ga jin tatsuniyoyi. **5** Amma kai, ka natsu

cikin kowane hali, ka jure shan wahala, ka yi aikin mai bishara, ka cika dukan ayyukan hidimarka. **6** Gama an riga an tsiyaye ni kamar hadaya ta sha, kuma lokacin tashina ya yi. **7** Na yi fama mai kyau, na gama tseren, na riƙe bangaskiya. **8** Yanzu kuwa an ajiye mini rawanin adalci, wanda Ubangiji, Alƙali mai adalci zai ba ni a ranan nan ba kuwa ni kaɗai ba, amma ga duk waɗanda suka yi marmarin bayyanuwarsa. **9** Ka yi iyakacin ƙoƙarin ka zo wurina da sauri, **10** gama Demas, saboda ƙaunar wannan duniya, ya yashe ni ya tafi Tessalonika. Kirssens ya tafi Galatiya, Titus kuwa ya tafi Dalmatiya. (aiɓn g165) **11** Luka ne kaɗai yake tare da ni. Ka nemi Markus ku zo tare, domin yana da amfani a gare ni cikin hidimata. **12** Na aiki Tikikus zuwa Afisa. **13** Sa'ad da za ka dawo, ka zo mini da alkyabbar da na bari a wurin Karbus a Toruwas, da kuma naɗaɗɗun littattafaina, tun ba ma fatun nan masu rubutu ba. **14** Alekzanda maƙerin ƙarafan nan ya yi mini mugunta ƙwarai. Ubangiji zai saka masa saboda abin da ya yi. **15** Kai ma sai ka lura da shi, domin ya yi gaɓa sosai da saƙonmu. **16** A lokacin da na ƙare kaina da farko, ba wanda ya goyi bayana, sai ma kowa ya yashe ni. Ina fata ba za a lasafta wannan laifi a kansu ba. **17** Amma Ubangiji ya tsaya tare da ni, ya kuma ba ni ƙarfi, don ta wurina a yi cikakkiyar shelar saƙon har Al'ummai duka su ji. Aka kuma cece ni daga bakin zaki. **18** Ubangiji zai cece ni daga kowane mugun hari ya kuma kai ni mulkinsa na sama lafiya. A gare shi ɗaukaka ta tabbata har abada abadin. Amin. (aiɓn g165) **19** Ka gai da Firiskila da Akwila da iyalin Onesiforus. **20** Erastus ya dakata a Korint, na kuma bar Turofimus cikin rashin lafiya a Miletus. **21** Ka yi iyakacin ƙoƙarin ka iso nan kafin damina. Yubulus yana gaishe ka, haka ma Fuden, Lainus, Kalaudiya da kuma dukan'yan'uwa. **22** Ubangiji ya zama tare da ruhunka. Alheri ya zama tare da ku.

Titus

1 Bulus, bawan Allah da kuma manzon Yesu Kiristi saboda bangaskiyar zaɓaɓɓu na Allah da kuma sanin gaskiya wadda take kaiwa ga rayuwa ta tsoron Allah **2** duk wannan kuwa saboda begen nan ne ga rai madawwami da Allah ya yi alkawari tun fil azal, shi wanda karya ba ta a gare shi, (aiōnios g166) **3** da lokacin da Allah ya zaɓa ya cika sai ya bayyana maganarsa a sarari ta wurin wa'azin da aka danƙa mini amana ta wurin umarnin Allah Mai Cetonmu, **4** Zuwa ga Titus, dana na gaske a tarayyarmu cikin bangaskiya. Alheri da salama daga Allah Uba da kuma Kiristi Yesu Mai Cetonmu, su kasance tare da kai. **5** Dalilin da ya sa na bar ka a Kirit shi ne don ka daidaita abubuwan da suka rage da ba a kammala ba, ka kuma naɗa dattawa a kowane gari, yadda na umarce ka. **6** Dole dattijo yā kasance marar aibi, mijin mace guda, mutumin da'ya'yansa masu bi ne, waɗanda kuma ba a san su da lalata ko rashin biyayya ba. **7** Da yake an danƙa wa mai kula da ikkilisiya riƙon amana saboda Allah, dole yā zama marar aibi ba mai girman kai ba, ba mai saurin fushi ba, ba mai buguwa ba, ba mai rikici ba, ba kuma mai son ƙazamar riba ba. **8** A maimakon haka dole yā zama mai karɓan baƙi, mai son abu nagari, mai kamunkai, mai adalci, mai tsarki da kuma natsattse. **9** Dole yā riƙe tabbataccen saƙon nan kam-kam yadda aka koyar, don yā iya ƙarfafa waɗansu da sahihiyar koyarwa yā kuma karya ta waɗanda suke gāba da shi. **10** Gama akwai'yan tawaye da yawa, masu surutun banza da masu rudi, musamman ƙungiyar masu kaciya. **11** Dole a hana su yin magana, domin suna kawo rushewar iyalai ta wurin koyar da abubuwan da bai kamata su koyar ba don neman ƙazamar riba. **12** Wani daga cikin annabawansu ma ya ce, “Kiretawa a kullum maƙaryata ne, mugayen dabbobi, ragwaye haɗamammu.” **13** Wannan shaida gaskiya ce. Saboda haka, sai ka tsawata musu sosai, don su zama sahihai a wajen bangaskiya, **14** ba za su kuma mai da hankalinsu ga tatsuniyoyin Yahudawa ko ga umarnan waɗanda suke ƙin gaskiya ba. **15** Ga

tsarkaka kuwa, kome mai tsarki ne, amma ga waɗanda suke marasa tsarki da kuma marasa ba da gaskiya, ba abin da yake da tsarki. Gaskiya dai, hankulansu da lamirinsu duk marasa tsarki ne. **16** Sun ɗauka cewa sun san Allah, amma ta wurin ayyukansu suna mūsunsu. Sun zama abin kyama, marasa biyayya, ba su ma isa su yi aiki nagari ba.

2 Dole ka koyar da abin da yake bisa sahihiyar koyarwa. **2** Ka koya wa tsofaffin maza su kasance masu sauƙinkai, waɗanda suka cancanci girmamawa, masu kamunkai, sahihai wajen bangaskiya, da ƙauna da kuma jimiri. **3** Haka ma, ka koya wa tsofaffin mata su zama masu bangirma cikin rayuwarsu, ba masu bata suna ko masu jarrabar shan giya ba, sai dai su zama masu koyar da abin da yake nagari. **4** Sa'an nan za su iya su koya wa mata masu ƙuruciya su ƙaunaci mazansu da'ya'yansu, **5** su kasance da kamunkai da kuma tsarki, masu aiki a gida, masu kirki da kuma masu biyayya ga mazansu, don kada wani yā rena maganar Allah. **6** Haka kuma, ka ƙarfafa samari su zama masu kamunkai. **7** Cikin kowane abu ka zama musu misali mai kyau ta wurin aikata abin da yake nagari. A cikin koyarwarka ka nuna mutunci da ƙwazo **8** da kuma sahihanci cikin maganar da ba za a iya kushewa ba, domin masu gāba da kai su ji kunya, su kuma rasa wani mugun abin da za su faɗa game da mu. **9** Ka koya wa bayi su yi wa iyayengijinsu biyayya cikin kowane abu, su yi ƙoƙari su gamshe su, kada su mayar musu da magana, **10** kada kuma su yi musu sata, sai dai su nuna za a iya amince da su sosai, don ta kowace hanya su sa koyarwa game da Allah Mai Cetonmu ta zama abin ɗaukan hankali. **11** Gama alherin Allah mai kawo ceto ya bayyana ga dukan mutane. **12** Yana koya mana mu ce, “A'a” ga rashin tsoron Allah da kuma sha'awace-sha'awacen duniya, mu kuma yi rayuwa ta kamunkai, ta adalci da kuma ta tsoron Allah a cikin wannan zamani, (aiōn g165) **13** yayinda muke sauraron begenmu mai albarka bayyanuwar ɗaukakar Allahnmu mai girma da kuma Mai Cetonmu, Yesu Kiristi, **14** wanda ya ba da kansa dominmu don yā fanshe mu daga

dukan mugunta yā kuma tsarkake wa kansa mutanen da suke nasa, waɗanda suke marmarin yin abin da yake nagari. **15** Waɗannan kam, su ne abubuwan da ya kamata ka koyar, ka karfafa ka kuma tsawata da dukan iko. Kada ka yarda wani yā rena ka.

3 Ka tuna wa mutane su zama masu biyayya ga masu mulki da kuma hukumomi, su zama masu biyayya suna kuma a shirye su yi kowane abin da yake mai kyau, **2** kada su zama masu bāta sunan kowa, su zama masu salama da kulawa, su kuma zama masu matuƙar tawali’u ga dukan mutane. **3** A wani lokaci can baya mu ma wawaye ne, marasa biyayya, aka ruɗe mu, sha’awace-sha’awace da kwaɗayi iri-iri suka daure mu, muka yi zaman kiyayya da kishi, aka ki mu, mu kuma muka ki juna. **4** Amma da alheri da kuma kaunar Allah Mai Cetonmu suka bayyana, **5** sai ya cece mu, ba saboda abubuwan adalcin da muka aikata ba, sai dai saboda jinƙansa. Ya cece mu ta wurin wankan nan na sāke haihuwa da kuma sabuntawan nan ta Ruhu Mai Tsarki, **6** wanda ya zubo mana a yalwace ta wurin Yesu Kiristi Mai Cetonmu, **7** wannan fa domin an kuɓutar da mu ne ta wurin alherinsa, don mu zama magāda masu begen ga rai madawwami. (aiōnios g166) **8** Wannan magana tabbatacciya ce, ina kuma so ka nanata waɗannan abubuwa ƙwarai, domin waɗanda suka dogara ga Allah su himmantu ga aiki mai kyau. Waɗannan abubuwa suna da kyau sosai suna kuma da amfani ga kowane mutum. **9** Amma ka guji jayayyar banza da kididdigar asali da gardandami da faɗaƗe-faɗaƗe game da Doka, gama ba su da riba kuma aikin banza ne. **10** Ka gargade mutumin da yake kawo tsattsaguwa sau ɗaya, ka kuma gargade shi sau na biyu. Bayan haka, kada wani abu yā haɗa ka da shi. **11** Ka dai san cewa irin mutumin nan ya taurare kuma mai zunubi ne; ya yanke wa kansa hukunci. **12** Da zarar na aika Artemas ko Tikikus zuwa wurinka, sai ka yi iyakacin ƙoƙarinka ka zo wurina a Nikofolis, domin na yanke shawara in ci damina a can. **13** Ka yi iyakacin ƙoƙarinka ka taimaki Zenas lauyan nan da Afollos a hanyarsu ka kuma tabbata ba su rasa kome ba. **14** Dole

mutanenmu su koyi ba da kansu ga aikata abin da yake nagari, domin su iya biyan bukatunsu na yau da kullum kada kuma su yi rayuwar marar amfani. **15** Dukan waɗanda suke tare da ni suna gaishe ka. Ka gaggai mini da masoyanmu, masu bangaskiya. Alheri yā kasance tare da ku duka.

Filemon

1 Bulus, ɗan kurkuku saboda Kiristi Yesu, da kuma Timoti ɗan'uwannu, Zuwa ga Filemon kaunataccen abokinmu da kuma abokin aikinmu, **2** zuwa kuma ga Affiya'yar'uwar mu, zuwa kuma ga Arkiffus abokin famarmu, da zuwa kuma ga ikkilisiyar da take taruwa a gidanka. **3** Alheri da salama daga Allah Ubanmu da kuma Ubangiji Yesu Kiristi, su kasance tare da ku. **4** Kullum nakan gode wa Allahna sa'ad da nake tuna da kai cikin addu'o'ina, **5** domin ina jin labari bangaskiyarka cikin Ubangiji Yesu da kuma kaunarka da kake yi saboda dukan tsarkaka. **6** Ina addu'a ka zama mai kwazo cikin shaida bangaskiyarka, domin ka sami cikakken fahimta ta kowane abin da yake nagarin da muke da shi cikin Kiristi. **7** Kaunarka ta sa ni farin ciki kwarai ta kuma karfafa ni, domin kai, ɗan'uwa, ka wartsake zukan tsarkaka. **8** Saboda haka, ko da yake cikin Kiristi ina iya yin karfin hali in umarce ka ka yi abin da ya kamata, **9** duk da haka ina rokonka saboda kauna, na fi so in roke ka, ni Bulus tsoho, a yanzu kuma ga ni ɗan sarƙa saboda Kiristi Yesu. **10** Ina rokonka saboda ɗana Onesimus, wanda ya zama ɗana yayinda nake cikin sarƙoƙi. **11** Ɗa kam, ba shi da amfani a gare ka, amma yanzu ya zama da amfani a gare ka da kuma gare ni. **12** Ina aike shi ya koma gare ka, shi da yake zuciyata. **13** Na so in riƙe shi a wurina a madadinka domin ya taimake ni yayinda nake cikin sarƙoƙi saboda bishara. **14** Sai dai ban so in yi kome ban da yardarka ba, domin kowane alherin da za ka yi, ya fito daga zuciyarka, ba na tilas ba. **15** Wataƙila abin da ya sa aka raba ka da shi na ɗan lokaci kanƙani shi ne don ka same shi da amfani (aiōnios g166) **16** ba kamar bawa kuma ba, sai dai fiye da bawa, a matsayin kaunataccen ɗan'uwa. Shi kaunatacce ne sosai a gare ni amma a gare ka ya ma fi zama kaunatacce, kamar mutum da kuma kamar ɗan'uwa a cikin Ubangiji. **17** Saboda haka in ka ɗauke ni a kan ni abokin tarayya ne, sai ka marabce shi kamar yadda za ka marabce ni. **18** In ya yi maka wani laifi ko kuma yana riƙe maka wani bashi, sai ka mai da

shi a kaina. **19** Ni, Bulus, nake rubuta wannan da hannuna. Zan biya ka, kada ma a yi zancen ranka da kake riƙe mini bashi. **20** Ina fata, ɗan'uwa, zan sami amfani daga gare ka cikin Ubangiji; ka wartsake zuciyata cikin Kiristi. **21** Da tabbacin biyayyarka, ina rubuta maka, da sanin za ka yi fiye da abin da na ce. **22** Abu guda ya rage, ka shirya mini masauki, domin ina bege za a mayar da ni gare ku albarkacin addu'o'inku. **23** Efafaras, abokin tarayyata a kurkuku cikin Kiristi Yesu, yana gaishe ka. **24** Haka kuma Markus, Aristarkus, Demas da kuma Luka, abokan aikina. **25** Alherin Ubangiji Yesu Kiristi ya kasance da ruhunku.

Ibraniyawa

1 A dā Allah ya yi wa kakanni-kakanninmu magana ta bakin annabawa a lokuta dabam-dabam da kuma a hanyoyi iri-iri, **2** amma a waɗannan kwanaki a farshe ya yi magana da mu ta wurin Ɗansa, wanda ya naɗa magajin dukan abubuwa, wanda kuma ta wurinsa ya halicci duniya. (aiōn g165) **3** Ɗan shi ne hasken ɗaukakar Allah, shi ne kuma ainihin kamanninsa, yana riƙe da dukan abubuwa ta wurin kalmarsa mai iko. Bayan ya yi tsarkakewa don zunubai, sai ya zauna a hannun daman Maɗaukaki a sama. **4** Ta haka yake da fifiko a kan mala'iku kamar yadda sunan da ya gāda ya fi nasu fifiko. **5** Gama ga wane daga cikin mala'ikun Allah ya taɓa cewa, “Kai Ɗana ne; yau na zama Uba a gare ka”? Ko kuwa, “Zan zama Ubansa, shi kuma zai zama Ɗana”? **6** Haka kuma, sa'ad da Allah ya kawo ɗan farinsa a duniya ya ce, “Bari dukan mala'ikun Allah su yi masa sujada.” **7** Da yake magana game da mala'iku kuwa ya ce, “Ya mai da mala'ikunsa iska, bayinsa kuma harsunan wuta.” **8** Amma game da Ɗan ya ce, “Kursiyinka, ya Allah, zai kasance har abada abadin, adalci kuma zai zama sandan mulkinka. (aiōn g165) **9** Ka kaunaci abin da yake daidai, ka kuma ƙi mugunta; saboda haka Allah, Allahnka, ya ɗora ka a bisan abokan zamanka, ta wurin shafan da ya yi maka da man farin ciki.” **10** Ya kuma ce, “Tun da farko, ya Ubangiji, ka kafa tushen duniya, sammai kuma aikin hannuwanka ne. **11** Su za su hallaka, amma kai kana nan; dukansu za su tsufa kamar riga. **12** Za ka naɗe su kamar mayafi, kamar riga za su sauya. Amma kai ba za ka canja ba, shekarunka kuma ba za su taɓa ƙarewa ba.” **13** Ga wane daga cikin mala'iku Allah ya taɓa cewa, “Zauna a hannun damana, sai na sa abokan gābanka su zama matashin sawunka”? **14** Ashe, dukan mala'iku ba ruhohi masu hidima ba ne da aka aika don su yi wa waɗanda za su gāji ceto hidima?

2 Dole mu ƙara mai da hankali sosai ga abubuwan da muka ji, don kada mu kauce. **2** Gama in saƙon da aka faɗi ta bakin mala'iku ya zama tabbatacce, kuma kowane ƙeta umarni

da rashin biyayya suka karɓi sakamakonsu da ya dace, **3** yaya za mu tsira in muka ƙyale irin wannan babban ceto? Wannan ceto, wanda Ubangiji ne ya fara sanar, aka kuma tabbatar mana ta bakin waɗanda suka ji shi. **4** Allah shi ma ya shaida ta wurin alamu, abubuwan banmamaki da mu'ujizai iri-iri, da kuma baye-bayen Ruhu Mai Tsarki da aka rarraba bisa ga nufinsa. **5** Ba ga mala'iku ba ne ya sa su yi mulkin duniya mai zuwa, wanda muke magana a kai ba. **6** Amma akwai wani wurin da wani ya shaida cewa, “Mene ne mutum, da kake tuna da shi, ɗan mutum da kake kula da shi? **7** Ka sa shi ƙasa kaɗan da darajar mala'iku; ka naɗa shi da ɗaukaka da girma, **8** ka kuma sa kome a ƙarƙashin ƙafafunsa.” Ta wurin sa kome a ƙarƙashinsa, Allah bai bar wani abu da bai sa a ƙarƙashinsa ba. Duk da haka a yanzu ba mu ga kowane abu a ƙarƙashinsa ba. **9** Sai dai muna ganin Yesu, wanda aka mai da shi ƙasa kaɗan da darajar mala'iku, yanzu kuwa an naɗa shi da ɗaukaka da girma domin yā sha wahalar mutuwa, domin ta wurin alherin Allah yā dandana mutuwa saboda kowa. **10** Ta wurin kawo'ya'ya masu yawa zuwa ga ɗaukaka, ya dace cewa Allah, wanda dominsa da kuma ta wurinsa ne kome yake kasancewa, ya sa tushen cetonsu yā zama cikakke ta wurin shan wahala. **11** Da shi wanda yake tsarkake mutane da kuma su waɗanda ake tsarkakewa duk'yan iyali ɗaya ne. Saboda haka Yesu ba ya kunyan kiransu'yan'uwansa. **12** Ya ce, “Zan sanar da sunanka ga'yan'uwana; a gaban jama'a zan rera yabonka.” **13** Har wa yau ya ce, “Zan dogara gare shi.” Ya kuma ce, “Ga ni, da'ya'yan da Allah ya ba ni.” **14** Da yake'ya'yan suna da nama da jini, shi ma sai ya ɗauki kamanninsu na mutum domin ta wurin mutuwarsa yā hallaka wanda yake riƙe da ikon mutuwa, wato, Iblis **15** ya kuma'yantar da waɗanda dukan rayuwarsu tsoron mutuwa ya riƙe su cikin bauta. **16** Gama tabbatacce ba mala'iku ne ya taimaka ba, sai dai zuriyar Ibrahim. **17** Saboda wannan dole a mai da shi kamar'yan'uwansa ta kowace hanya, domin yā zama babban firist mai aminci da mai jinkai cikin hidima ga Allah, yā kuma miƙa hadayar sulhu saboda zunuban mutane. **18**

Domin shi kansa ya sha wahala sa'ad da aka gwada shi, yana iya taimakon waƙanda ake yi wa gwaji.

biyayyan nan ba? 19 Saboda haka mun ga cewa ba su iya shiga ba, saboda rashin bangaskiyarsu ne.

3 Saboda haka, 'yan'uwa tsarkaka, waƙanda suke da rabo a kiran nan na sama, ku kafa tunaninku a kan Yesu, manzo da kuma babban firist wanda muke shaidawa. 2 Ya yi aminci ga wanda ya naɗa shi, kamar yadda Musa ya yi aminci ga dukan gidan Allah. 3 An ga Yesu ya cancanci girma fiye da Musa, kamar yadda mai ginin gida ya fi gidan daraja. 4 Gama kowane gida yana da wanda ya gina shi, amma maginin dukan abu Allah ne. 5 Musa ya yi aminci a matsayin bawa cikin dukan gidan Allah, yana ba da shaida a kan abubuwan da za a faɗa nan gaba. 6 Amma Kiristi mai aminci ne kamar ɗa a gidan Allah. Mu kuwa gidansa ne, in muka tsaya gabanmu gadi da kuma begen da muke taƙama a kai. 7 Kamar dai yadda Ruhu Mai Tsarki ya ce, "Yau, in kuka ji muryarsa, 8 kada ku taurare zukatanku, yadda kuka yi a tawayen nan, a lokacin gwaji a hamada, 9 inda kakanninku suka gwada ni, suka kuma gwada ni, ko da yake a cikin shekaru arba'in sun ga abin da na yi. 10 Shi ya sa na yi fushi da wancan zamani, na kuma ce, 'Kullum zukatansu a karkace suke, ba su kuma san hanyoyina ba.' 11 Saboda haka na yi rantsuwa a cikin fushina, 'Ba za su taɓa shiga hutuna ba.'" 12 Ku lura fa, 'yan'uwa, cewa kada waninku yã kasance da zuciya mai zunubi marar bangaskiya da takan juye daga bin Allah mai rai. 13 Sai dai ku ƙarfafa juna kullum, muddin akwai lokacin da ana ce da shi Yau, don kada waninku yã zama mai taurin zuciya ta wurin ruɗun zunubi. 14 Mu masu tarayya ne da Kiristi idan mun riƙe bangaskiyarmu da ƙarfi daga farko har zuwa ƙarshe. 15 Kamar yadda aka faɗa cewa, "Yau, in kuka ji muryarsa, kada ku taurare zukatanku kamar yadda kuka yi a tawayen nan." 16 Su wane ne suka ji suka kuma yi tawaye? Ba su ne duk waƙanda Musa ya bi da su daga Masar ba? 17 Da su wane ne kuwa ya yi fushi har shekaru arba'in? Ba da waƙanda suka yi zunubi, waƙanda suka mutu a hamada ba? 18 Kuma ga su wane ne Allah ya rantse cewa ba za su taɓa shiga hutunsa ba, in ba ga marasa

4 Saboda haka, da yake alkawarin shiga hutunsa yana nan har yanzu, sai mu yi hankali kada waninku yã ƙasa shiga. 2 Gama mu ma mun ji an yi mana wa'azin bishara, kamar yadda su ma suka ji; sai dai saƙon da suka ji ba tã amfane su ba, domin waƙanda suka ji ba su karɓe shi da bangaskiya ba. 3 Mu kam da muka gaskata mu ne muka shiga wannan hutu, kamar yadda Allah ya ce, "Saboda haka na yi rantsuwa cikin fushina, 'Ba za su taɓa shiga hutuna ba.'" Allah ya faɗa haka ko da yake ya riga ya kammala aikinsa tun halittar duniya. 4 Gama a wani wuri ya yi magana a kan rana ta bakwai cikin waƙannan kalmomi, "A rana ta bakwai kuwa Allah ya huta daga dukan aikinsa." 5 Haka kuma a nassin nan ya ce, "Ba za su taɓa shiga hutuna ba." 6 Har yanzu dai da sauran dama domin waƙansu su shiga, su kuwa waƙanda aka fara yi wa albshirin nan sun ƙasa shiga saboda rashin biyayya. 7 Saboda haka Allah ya sãke sa wata rana, yana kiranta Yau, bayan wani dogon lokaci Allah ya yi magana ta bakin Dawuda, yadda aka riga aka faɗa, "Yau, in kuka ji muryarsa, kada ku taurare zukatanku." 8 Gama da a ce Yoshuwa ya ba su hutu, da Allah bai yi magana daga baya a kan wata rana dabam ba. 9 Har yanzu, akwai wani hutun Asabbacin da ya rage domin mutanen Allah; 10 gama duk wanda ya shiga hutun Allah, shi ma yakan huta daga nasa aiki, kamar yadda Allah ya huta daga nasa. 11 Saboda haka, bari mu yi iyakacin koƙarinmu mu shiga wannan hutu, don kada wani yã ƙasa ta wurin bin gurbinsu na rashin biyayya. 12 Maganar Allah tana da rai, tana kuma da ƙarfin aiki. Ta fi kowane takobi mai baki biyu kaifi. Maganarsa takan ratsa har ciki-ciki, tana raba rai da ruhu, gaɓoɓi da kuma bargon ƙashi; har sai ta tone ainihi wane ne muke. 13 Babu wani abu cikin dukan halittar da yake ɓoye daga fuskar Allah. Kowane abu a buɗe yake yana kuma a shimfiɗe a idanun wanda dole mu ba da lissafi a gare shi. 14 Saboda haka, da yake muna da babban

firist mai girma wanda ya ratsa sama, Yesu 'Dan Allah, bari mu riƙe bangaskiyar nan wadda muke shaidawa da ƙarfi. **15** Gama babban firist da muke da shi ba marar juyayin kāsawarmu ba ne, amma muna da wanda aka gwada ta kowace hanya, kamar dai yadda akan yi mana, duk da haka bai yi zunubi ba. **16** Saboda haka sai mu matso kusa da kursiyin alheri da ƙarfi zuciyar, don mu sami jinƙai mu kuma sami alherin da zai taimake mu a lokacin bukata.

5 Akan zaɓi kowane babban firist daga cikin mutane ne, akan kuma naɗa shi domin yā wakilce su a kan al'amuran Allah, domin yā miƙa kyautai da hadayu saboda zunubai. **2** Da yake babban firist ɗin mai kāsawa ne, yana iya bin da jahilai da kuma waɗanda suka kauce hanya, a hankali. **3** Shi ya sa dole yā miƙa hadayu domin zunubansa, da kuma domin zunuban mutane. **4** Ba wanda yakan kai kansa a wannan matsayi mai girma; sai ko Allah ya kira shi, kamar yadda aka yi wa Haruna. **5** Haka ma Kiristi bai kai kansa neman ɗaukaka na zama babban firist ba. Allah ne dai ya ce masa, “Kai Dana ne; yau na zama Uba a gare ka.” **6** Ya kuma ya ce a wani wuri, “Kai firist ne na har abada, bisa ga tsarin Melkizedek.” (aiōn g165) **7** A lokacin da Yesu ya yi rayuwa a duniya, ya yi addu'o'i da roƙe-roƙe tare da kuka mai zafi da kuma hawaye ga wannan wanda yake da ikon cetonsa daga mutuwa, aka kuwa ji shi saboda tsananin bangirman da ya yi. **8** Ko da yake shi ɗa ne, ya yi biyayya ta wurin shan wahala **9** kuma da aka mai da shi cikakke, sai ya zama hanyar samun madawwamin ceto ga dukan waɗanda suke masa biyayya. (aiōnios g166) **10** Allah kuwa ya naɗa shi yā zama babban firist, bisa ga tsarin Melkizedek. **11** Muna da abubuwa masu yawa da za mu faɗa game da wannan batu, sai dai yana da wuya a bayyana, da yake ba ku da saurin ganewa. **12** Gaskiya, a yanzu ya kamata a ce kun zama malamai, sai ga shi kuna bukatar wani yā sāke koya muku abubuwa masu sauƙi game da abin da Allah ya faɗa. Kuna bukatar madara, ba abinci mai kauri ba! **13** Duk wanda yake rayuwa a kan madara, shi kamar jariri ne har yanzu, kuma bai san ainihi mene ne ya dace

ba. **14** Amma abinci mai kauri na balagaggu ne, waɗanda suka hori kansu don su bambanta tsakanin nagarta da mugunta.

6 Dole mu yi ƙoƙarin zama balagaggu mu kuma fara tunani game da abubuwan da suka fi koyarwan nan mai sauƙi game da Kiristi. Bai kamata mu ci gaba da magana game da me ya sa dole mu juye daga ayyukan da suke kawo mutuwa da kuma me ya sa za mu kasance da bangaskiya a cikin Allah ba. **2** Kuma bai kamata mu ci gaba da koyar da umarnai game da baftisma, ɗibiya hannuwa, tashin matattu, da kuma madawwamin hukunci ba. (aiōnios g166) **3** Da yardar Allah, za mu ci gaba ga ƙarin ganewa. **4** Waɗanda suka taɓa samun haske, waɗanda suka ɗandana kyauta ta sama, waɗanda suka sami rabo cikin Ruhu Mai Tsarki, **5** waɗanda suka ɗandana daɗin maganar Allah da kuma ikokin zamani mai zuwa, (aiōn g165) **6** ba ya yiwuwa a sāke kawo su ga tuba in suka kauce, domin suna sāke gicciye 'Dan Allah ke nan suna kuma kunyata shi a gaban jama'a. **7** Kasar da take shan ruwan sama da yake faɗi a kanta kullum da kuma take ba da hatsin da yake da amfani ga waɗanda ake noma dominsu, takan sami albarkar Allah. **8** Amma ƙasar da take ba da ƙaya da sarƙaƙƙiya ba ta da amfani tana kuma cikin hatsarin la'ana. A ƙarshe za a ƙone ta. **9** Abokaina, ko da yake muna irin maganan nan, mun tabbata kuna yi abubuwan nan masu kyau da waɗanda suka sami ceto suke yi. **10** Allah ba marar adalci ba ne. Ba zai manta da aikinku da kuma ƙaunar da kuka nuna masa wajen taimakon mutanensa da kuma ci gaba da taimakonsu da kuke yi ba. **11** Muna so kowannenku yā nuna ƙwazon nan har zuwa ƙarshe, domin ku tabbatar da begenku. **12** Ba ma so ku zama masu ƙyuya, sai dai ku yi koyi da waɗanda ta wurin bangaskiya da haƙuri suka gāji abin da aka yi alkawari. **13** Babu wanda ya fi Allah, saboda haka sa'ad da ya yi alkawari ga Ibrahim, sai ya rantse da sunansa, **14** cewa, “Tabbatacce zan albarkace ka in kuma ba ka zuriya mai yawa.” **15** Haka kuwa bayan Ibrahim ya jira da haƙuri, sai ya karɓi abin da aka yi alkawari. **16** In mutane za su yi rantsuwa sukan yi haka da wanda ya

fi su ne, rantsuwar kuwa takan tabbatar da abin da aka faɗa ta kuma kawo ƙarshen dukan gardama. 17 Saboda haka da Allah ya so yā bayyana nufinsa marar canjawa a sarari ga magādan abin da aka yi alkawari, sai ya tabbatar da shi da rantsuwa. 18 Allah ba ya karya! Haka ma alkawuransa da rantsuwarsa abubuwa biyu ne da ba a iya canjawa. Mun gudu zuwa wurin Allah domin kāriya. Ya kamata alkawuransa su ƙarfafawa sosai mu riƙe begen nan da yake gabanmu. 19 Muna da wannan bege kamar anka na rai, kafaffe da kuma tabbatacce. Yana shiga tsattsarkan wuri na can ciki a bayan labule, 20 inda Yesu, wanda ya sha gabanmu, ya shiga a madadinmu. Ya zama babban firist na har abada, bisa ga tsarin Melkizedek. (aiōn g165)

7 Wannan Melkizedek sarkin Salem ne da kuma firist na Allah Mafi Ɗaukaka. Shi ne ya sadu da Ibrahim ya albarkace shi sa'ad da Ibrahim ya dawowa daga cin nasara a bisa sarakuna, 2 Ibrahim kuwa ya ba shi kashi ɗaya bisa goma na kome. Ma'anar sunan Melkizedek ita ce, "sarkin adalci." Amma da yake Salem yana nufin "salama," shi kuma "Sarkin salama" ne. 3 Ba shi da mahaifi ko mahaifiya, ba shi da asali, ba shi da farko ko ƙarshe, shi dai kamar Ɗan Allah ne kuma firist ne har abada. 4 Ku dubi irin girman da Melkizedek mana. Ko kakanmu Ibrahim ma ya ba shi kashi ɗaya bisa goma na ganima! 5 Yanzu doka ta umarci zuriyar Lawi waɗanda suka zama firistoci su ƙarfi kashi ɗaya bisa goma daga wurin mutane, wato, 'yan'uwansu, ko da yake 'yan'uwansu zuriyar Ibrahim ne. 6 Ko da yake Melkizedek ba daga zuriyar Lawi ba ne, duk da haka Ibrahim ya ba shi kashi ɗaya bisa goma na abin da yake da shi, Melkizedek kuwa ya sa masa albarka, shi da aka yi wa alkawura. 7 Kowa ya sani cewa na gaba shi yake sa wa na baya albarka. 8 Firistoci ake ba wa kashi ɗaya bisa goma na abin da mutane suke samu. Amma dukan firistoci sukan mutu, sai dai Melkizedek, kuma nassi ya ce yana da rai. 9 Ana ma iya cewa zuriyar Lawi, mai ƙarɓar kashi ɗaya bisa goma daga mutane, ya ba da kashi ɗaya bisa goma ta wurin Ibrahim, 10 wannan ya kasance haka domin an haifi Lawi daga baya a iyalin

Ibrahim wanda ya ba wa Melkizedek kashi ɗaya bisa goma. 11 Ko da yake Dokar Musa ta ce dole firistoci su kasance zuriyar Lawi, waɗannan firistoci ba su iya sa wani yā zama cikakke ba. Saboda akwai bukata wani firist kamar Melkizedek ya zo, a maimakon wani daga iyalin Haruna. 12 Gama in aka canja yadda ake zaɓan firist, dole a canja Dokar ita ma. 13 Mutumin da muke wannan zance a kai, ai, shi na wata kabila ce dabam, wadda ba wani daga kabilar da ya taɓa yin hidima a bagade. 14 Kowa ya san cewa Ubangijinmu ya fito ne daga zuriyar Yahuda ne, kuma Musa bai taɓa ce firistoci za su fito daga wannan kabila ba. 15 Canjin nan a Dokar Allah ya ƙara fitowa fili da wani firist dabam wanda yake kamar Melkizedek ya bayyana. 16 Ya zama firist ne ba saboda ya cika wata ƙa'ida ta zama zuriyar Lawi ba, sai dai bisa ga ikon ran da ba a iya hallakawa. 17 Gama nassi ya ce, "Kai firist ne na har abada, bisa ga tsarin Melkizedek." (aiōn g165) 18 Ta haka aka kawar da ƙa'ida marar ƙarfi da kuma marar amfani 19 (gama doka ba tā mai da wani abu cikakke ba), yanzu kuwa bege mafi kyau ya ɗauki matsayinta. Ta haka kuma muka matso kusa da Allah. 20 Ba kuwa da rashin rantsuwa aka yi haka ba. Waɗansu sun zama firistocin ba tare da wata rantsuwa ba, 21 shi wannan ya zama firist ta wurin rantsuwar da Allah ya yi da ya ce masa, "Ubangiji ya rantse, ba kuwa zai canja zuciyarsa ba, 'Kai firist ne na har abada.'" (aiōn g165) 22 Saboda wannan rantsuwa, Yesu ya zama tabbacin alkawari mafi kyau. 23 To, akwai waɗannan firistoci da yawa, da yake mutuwa ta hana su cin gaba da aikin zaman firist; 24 amma Yesu ba zai mutu ba, don haka zai zama firist har abada. (aiōn g165) 25 Saboda haka ya iya ba da ceto gaba ɗaya ga masu zuwa wurin Allah ta wurinsa, gama kullum a raye yake saboda yā yi roko dominsu. 26 Irin wannan babban firist ne muke bukata, shi mai tsarki ne, marar aibi, mai tsabta, ba kamar mu masu zunubi ba sam. An ɗaukaka shi fiye da kome a sama. 27 Ba ya bukata yā yi ta miƙa hadayu kowace rana saboda zunubansa, sa'an nan saboda zunuban mutane kamar sauran firistoci. Ya miƙa hadaya sau ɗaya tak, sa'ad da ya miƙa kansa. 28 Gama

doka takan naɗa babban firist a cikin mutane masu kāsawa; amma rantsuwar da ta zo bayan dokar, ta naɗa Ɗan, wanda aka mai da shi cikakke har abada. (aiōn g165)

8 Abin da muke magana a nan shi ne, muna da irin wannan babban firist, wanda ya zauna a hannun dama na kursiyin Maɗaukaki a sama, 2 wanda yake hidima a cikin wuri mai tsarki, tabanakul na gaskiya wanda Ubangiji ne ya kafa, ba mutum ba. **3** Da yake dole kowane babban firist da aka naɗa yā miƙa baye-baye da hadayu, haka ma wannan ya bukaci yā kasance da abin da zai miƙa. **4** Da a ce yana a duniya ne, da bai zama firist ba, domin a nan akwai mutanen da doka ta naɗa don su miƙa baye-baye. **5** Suna hidima a cikin tsattsarkan wuri wanda yake hoto da kuma siffar abin da yake cikin sama. Shi ya sa aka gargadi Musa sa’ad da yana dab da gina tabanakul cewa, “Ka lura fa, ka yi kome daidai bisa ga zānen da aka nuna maka a kan dutsen.” **6** Amma hidimar da Yesu ya karɓa tana da fifiko a kan tasu, kamar yadda alkawarin da shi ne yake matsakanci ya fi na dā fifiko nesa, an kuma kafa shi a kan alkawura mafi kyau. **7** Gama da a ce alkawari na fari ba shi da wani laifi, da ba sai an sāke neman wani ba. **8** Amma Allah ya sami mutane da laifi ya ce, “Ina gaya muku lokaci yana zuwa, sa’ad da zan yi sabon alkawari da gidan Isra’ila da kuma gidan Yahuda. **9** Ba zai zama kamar irin alkawarin da na yi da kakanni-kakanninsu sa’ad da na kama hannunsu don in fitar da su daga Masar ba, domin ba su yi aminci da alkawarina ba, sai na juya musu baya, in ji Ubangiji. **10** Wannan shi ne alkawarin da zan yi da gidan Isra’ila, bayan lokacin nan, in ji Ubangiji. Zan sa dokokina a cikin zukatansu, in kuma rubuta su a kan zukatansu. Zan zama Allahnsu, su kuwa za su zama mutanena. **11** Mutum ba zai kara koya wa maƙwabcinsa ba, balle mutum yā ce wa dan’uwansa, ‘Ka san Ubangiji,’ domin dukansu za su san ni, daga karaminsu zuwa babba. **12** Gama zan gafarta muguntarsu ba zan kuma kara tuna da zunubansu ba.” **13** Ta wurin kira wannan alkawari “sabo,” ya mai da na farin

tsoho ke nan; abin da yake tsoho yana kuma daɗa tsufa, zai shuɗe nan ba da daɗewa ba.

9 Alkawarin farko ya ƙunshi ƙa’idodi don sujada da kuma tsattsarkan wuri a duniya. **2** An kafa tabanakul. A cikin ɗakinsa na farko akwai wurin ajiye fitila, tebur da kuma keɓaɓɓen burodi; an kira wannan Wuri Mai Tsarki. **3** Sa’an nan akwai labule, kuma a bayan labulen akwai daki na biyu da ake kira Wuri Mafi Tsarki, **4** wanda yake da bagaden zinariya na turare da kuma akwatin alkawarin da aka dalaye da zinariya. A cikin akwatin alkawarin akwai tulun zinariya mai Manna a ciki, sandan Haruna wanda ya yi toho, da kuma allunan dutsen alkawari. **5** A bisa akwatin alkawarin kuwa akwai kerubobi na Ɗaukaka, waɗanda suka inuwantar da murfin kafara da fikafikansu. Sai dai ba za mu tattauna waɗannan abubuwa dalla-dalla a yanzu ba. **6** Sa’ad da aka shirya kome haka, sai firistoci suka shiga kullum cikin ɗaki na waje don su yi hidimarsu. **7** Amma babban firist ne kaɗai yakan shiga ɗaki na ciki-ciki, sau ɗaya tak a shekara, kuma sai da jini, wanda yakan miƙa domin zunubansa da kuma domin zunuban da mutane suka yi a cikin rashin sani. **8** Ta haka Ruhu Mai Tsarki ya nuna cewa ba a riga an bayyana hanyar shiga Wuri Mafi Tsarki ba tukuna, muddin tabanakul na fari yana nan tsaye. **9** Wannan ma yana da ma’ana wa mutane a yau. Ya nuna cewa ba za mu iya wanke lamirinmu ta wurin miƙa baye-baye da hadayu ba. **10** Waɗannan ƙa’idodi sun shafi sha’anin abinci da abin sha ne kawai da kuma ƙa’idodi tsarkake kanmu. Dokoki game da abubuwa na waje da ake amfani da su za su kasance ne sai lokacin ya yi da za a kawo abu mafi kyau. **11** Sa’ad da Kiristi ya zo a matsayin babban firist na kyawawan abubuwan da suka riga suka kasance a nan, ya bi ta cikin tabanakul mafi girma da kuma mafi cikakke wanda ba mutum ne ya yi ba, wato, ba na wannan halitta ba. **12** Bai shiga ta wurin jinin awaki da na maruƙa ba; amma ya shiga Wuri Mafi Tsarki sau ɗaya tak ta wurin jininsa, bayan ya samo madawwamiyar fansa. (aiōnios g166) **13** In har akan yayyafa jinin awaki da na bijimai da kuma tokar

karsanar a kan waƙanda suke marasa tsabta bisa ga al'ada, a tsarkake su yadda za su zama masu tsabta a waje, **14** balle jinin Kiristi, wanda ta wurin Ruhu madawwami ya miƙa kansa marar aibi ga Allah, ai, zai tsabtaƙe lamirinmu daga ayyukan da suke kai ga mutuwa, don mu bauta wa Allah mai rai! (aiōnios g166) **15** Saboda haka Kiristi shi ne matsakancin sabon alkawari, don waƙanda aka kira su sami madawwamin gādon da aka yi alkawari, yanzu da ya mutu a matsayin mai fansa don yā'antar da su daga zunuban da aka aikata a ƙarƙashin alkawari na farko. (aiōnios g166) **16** Sa'ad da wani ya yi alkawari game da gādon, dole a tabbatar da mutuwar wanda ya yi ta, **17** domin alkawarin gādo yana aiki ne kawai bayan mai yinsa ya mutu, ba ya taɓa aiki yayinda mai yinsa yana da rai. **18** Shi ya sa alkawari na farko bai fara aiki ba sai da aka zub da jini. **19** Sa'ad da Musa ya sanar wa dukan mutane kowane umarni na doka, sai ya ɗauki jinin maruƙa tare da ruwa, jan ulu da kuma rassan hizzob, ya yayyafa a kan naɗaɗɗen littafin da kuma a kan dukan mutanen. **20** Ya ce, "Wannan shi ne jinin alkawarin da Allah ya umarce ku ku kiyaye." **21** Ta haka ya yayyafa jinin a kan tabanakul da kuma a kan dukan kayayyakin da ake amfani da su don yin hidima. **22** Tabbatacce, doka ta bukaci a tsabtaƙe kusa kowane abu da jini, kuma in ba tare da zub da jini ba babu gafara. **23** Waƙannan abubuwa hotuna ne kawai na abin da yake a sama, dole kuma a tsarkake su ta wurin waƙannan ƙa'idodi. Amma dole a tsarkake ainihin abubuwa na sama da wani abu mafi kyau. **24** Gama Kiristi bai shiga wani wuri tsattsarka da mutum ya yi ba, wanda yake hoto ne kawai na gaskataccen, a'a sama kanta ya shiga, domin yā bayyana a gaban zatin Allah a yanzu saboda mu. **25** Bai kuwa shiga sama domin yā yi ta miƙa kansa a kai a kai, yadda babban firist yake shiga Wuri Mafi Tsarki kowace shekara da jinin da ba nasa ba. **26** Da a ce haka ne, ai, da Kiristi ya sha wahala sau da yawa tun halittar duniya. Amma yanzu ya bayyana sau ɗaya tak a ƙarshen zamanai domin yā kawar da zunubi ta wurin miƙa kansa hadaya. (aiōn g165) **27** Kamar dai yadda aka ƙaddara wa mutum yā mutu sau ɗaya, bayan haka kuma sai shari'a, **28**

haka aka miƙa Kiristi hadaya sau ɗaya domin yā dauke zunuban mutane masu yawa; zai kuma bayyana sau na biyu, ba don yā ɗauki zunubi ba, sai dai don yā kawo ceto ga waƙanda suke jiransa.

10 Dokar, inuwa ce kawai ta kyawawan abubuwa masu zuwa, wannan inuwar ba ita ce ainihin abubuwan ba ne. Saboda haka ba za tã taɓa mai da masu matsowa kusa don yin sujada cikakku ta wurin irin hadayun da ake maimaitawa ba fasawa shekara-shekara ba. **2** Da a ce za tã iya, da ba su daina miƙa hadayu ba? Ai, da an riga an tsabtaƙe masu yin sujada sau ɗaya tak, da kuma ba za su ƙara damuwa da zunubansu ba. **3** Amma waƙancan hadayu abin tunawa da zunubai ne na kowace shekara, **4** domin ba zai taɓa yiwuwa jinin bijimai da na awaki yā kawar da zunubai ba. **5** Saboda haka, sa'ad da Kiristi ya shigo duniya ya ce, "Hadaya da sadaka kam ba ka so, sai dai ka tanadar mini jiki; **6** hadayun ƙonawa da kuma hadayun zunubi ba ka ji daɗin. **7** Sai na ce, 'Ga ni nan, a rubuce yake cikin naɗaɗɗen littafi na zo in aikata nufinka, ya Allah.'" **8** Da farko ya ce, "Hadayu da sadakoki, hadayun ƙonawa da hadayun zunubi ba ka so, ba ka kuwa jin daɗinsu" (ko da yake doka ta bukaci a yi su). **9** Sa'an nan ya ce, "Ga ni nan, na zo in aikata nufinka." Ya kawar da na farkon domin yā kafa na biyun. **10** Kuma bisa ga wannan nufi, aka mai da mu masu tsarki ta wurin miƙa hadayar jikin Yesu Kiristi sau ɗaya tak. **11** Kowace rana kowane firist yakan tsaya yin hidimar ibadarsa; sau da sau yakan miƙa hadayu iri ɗaya, waƙanda ba za su taɓa kawar da zunubai ba. **12** Amma da Kiristi ya miƙa hadaya ɗaya ta dukan lokaci saboda zunubai, sai ya zauna a hannun dama na Allah. **13** Tun daga lokacin nan yana jira a mai da abokan gābansa matashin ƙafafunsa, **14** gama ta wurin hadayan nan guda ɗaya ya kammala har abada waƙanda ake tsarkake. **15** Ruhu Mai Tsarki ma ya yi mana shaida game da wannan. Da farko ya ce, **16** "Wannan shi ne alkawarin da zan yi da su bayan wannan lokaci, in ji Ubangiji. Zan sa dokokina a cikin zukatansu, in kuma rubuta su a kan zukatansu." **17** Sai ya

ƙara da cewa, “Zunubansu da kurakuransu ba zan ƙara tunawa da su ba.” 18 In an gafarta zunubai, babu sauran bukatar miƙa hadaya. 19 Saboda haka, ’yan’uwa, da yake muna da wannan tabbaci na shiga Wuri Mafi Tsarki ta wurin jinin Yesu, 20 ta wurin sabuwa, rayayyiyar hanya kuma wadda aka buɗe mana ta labulen nan, wato, jikinsa, 21 da yake kuma muna da babban firist mai mulkin gidan Allah, 22 bari mu matso kusa da Allah da zuciyar mai gaskiya da kuma cikakken tabbaci mai zuwa ta wurin bangaskiya. Bari mu bar zukan da tsabta, lamirinmu babu mugunta, da kuma jikunanmu a wanke da ruwa. 23 Bari mu tsaya da ƙarfi a kan ga begen da muka ce namu ne, gama shi da ya yi alkawarin, mai aminci ne. 24 Bari kuma mu yi tunani a kan yadda za mu gargade juna ga ƙauna da kuma ayyuka nagari. 25 Kada mu daina taruwa kamar yadda waɗansu suka saba, sai dai mu ƙarfafa juna, tun ba ma da kuka ga Ranan nan tana kusatowa ba. 26 Ba wata hadayar da za a yi don mutanen da suka yanke shawara su yi ci gaba da yin zunubi da gangan bayan sun sami sanin gaskiya. 27 A maimakon haka za su kasance da babban fargabar hukunci da kuma ta ƙunar wuta wadda za ta cinye abokan gaɓan Allah. 28 Duk wanda ya ƙi ya kiyaye dokar Musa akan kashe shi ba tausayi, a kan shaidar mutum biyu ko uku. 29 Wane irin hukunci mai tsanani ne kuke tsammani zai dace da mutumin da ya nuna rashin bangirma ga Ɗan Allah, wanda ya yi banza da jinin nan na alkawarin da ya tsarkake shi, wanda kuma ya zargi Ruhun alheri? 30 Gama mun san shi, wannan wanda ya ce, “Ramuwa tawa ce; zan rama,” da kuma, “Ubangiji zai yi wa mutanensa hukunci.” 31 Abu mai matuƙar bantsoro ne a faɗa cikin hannuwan Allah mai rai. 32 Ku tuna da kwanakin nan da suka wuce bayan kun sami haske, sa’ad da kuka tsaya daram a tsananin shan wahala. 33 Wani lokaci a fili an tsananta muku aka kuma zage ku aka kuma tsananta muku; a wani lokaci kuma kuka tsaya tare da waɗanda aka yi musu haka. 34 Kuka ji tausayin waɗanda suke cikin kurkuku, da farin ciki kuma kuka yarda ku rabu da dukiyar da aka ƙwace muku, domin ku kanku kun san cewa kuna da

madawwamiyar dukiyar mafi kyau. 35 Saboda haka kada ku yar da tabbacin ku; za a saƙa muku a yalwace. 36 Kuna bukata ku jimre don sa’ad da kuka aikata nufin Allah, za ku karɓi abin da ya yi alkawari. 37 Gama, “A cikin ɗan lokaci kaɗan, mai zuwan nan zai zo ba kuwa zai yi jinkiri ba. 38 Amma, “Mai adalcina zai rayu ta wurin bangaskiya. In kuwa ya ja da baya, ba zan ji daɗinsa ba.” 39 Amma mu ba na waɗanda suke ja da baya, su kuma hallaka ba ne, amma na waɗanda suka gaskata, suka kuma sami ceto ne.

11 Bangaskiya ita ce kasance tabbacin abin da muke bege a kai da kuma tabbatar da abin da ba mu gani ba. 2 Abin da aka yabi kakanni na ɗa a kai ke nan. 3 Ta wurin bangaskiya ne muka fahimci cewa an halicci duniya bisa ga umarnin Allah, saboda an halicce abin da ake gani daga abin da ba a gani. (aiōn g165) 4 Ta wurin bangaskiya Habila ya miƙa wa Allah hadayar da ta fi wadda Kayinu ya miƙa. Ta wurin bangaskiya aka yabe shi cewa shi mai adalci ne, sa’ad da Allah ya yi magana mai kyau game da bayarwarsa. Ta wurin bangaskiya kuma har yanzu yana magana, ko da yake ya riga ya mutu. 5 Ta wurin bangaskiya ne aka ɗauki Enoƙ daga wannan rayuwa, ta haka bai ɗandana mutuwa ba; ba a kuwa same shi ba, domin Allah ya ɗauke shi. Gama kafin a ɗauke shi, an yabe shi a kan ya gamshi Allah. 6 In ba tare da bangaskiya ba kuwa, ba ya yiwuwa a gamshi Allah, domin duk mai zuwa wurin Allah dole ya gaskata cewa yana nan, kuma shi ne yakan saƙa wa waɗanda suke nemansa da gaske. 7 Ta wurin bangaskiya Nuhu, sa’ad da aka yi masa gargadi a kan abubuwan da ba a gani ba tukuna, a cikin tsoro mai tsarki ya sassaƙa jirgi don ceton iyalinsa. Ta wurin bangaskiyarsa ya hukunta duniya ya kuma zama magaji adalcin da ake samu ta wurin bangaskiya. 8 Ta wurin bangaskiya ne Ibrahim, sa’ad da aka kira shi ya fita zuwa wata ƙasar da zai karɓi gaɗo daga baya, ya kuwa yi biyayya ya tafi, ko da yake bai san inda za shi ba. 9 Ta wurin bangaskiya ya yi zama a ƙasar da aka yi masa alkawari kamar baƙo a baƙuwar ƙasa; ya zauna

a tentuna, haka ma Ishaku da Yakub, waɗanda su ma magādan alkawarin nan ne tare da shi. **10** Gama yana zuba ido ga birnin nan mai tushe, wanda mai zānen gininsa da kuma mai gininsa Allah ne. **11** Ta wurin bangaskiya Ibrahim, ko da yake shekarunsa sun wuce, Saratu kanta kuma bakararriya ce ya iya zama mahaifi domin ya amince cewa shi wanda ya yi alkawarin mai aminci ne. **12** Saboda haka, daga mutum ɗaya, wanda dā shi ma da matacce kusan ɗaya ne, zuriya masu yawa suka fito kamar taurari a sararin sama da kuma kamar yashin da ba a iya kirgawa a bakin teku. **13** Duk mutanen nan suna cikin bangaskiya sa'ad da suka mutu. Ba su kuwa karɓi abubuwan da aka yi alkawari ba; sun dai hango su suka kuma marabce su daga nesa. Suka kuma amince cewa su baƙi ne, bare kuma a duniya. **14** Mutane masu faɗin irin abubuwan nan sun nuna cewa suna neman ƙasar da take tasu. **15** Da a ce suna tunanin ƙasar da suka bari a baya, da sun riga sun sami damar komawa. **16** A maimako, suna marmarin wata ƙasa mafi kyau, ta sama. Saboda haka Allah ba ya kunya a kira shi Allahnsu, domin ya riga ya shirya musu birni. **17** Ta wurin bangaskiya Ibrahim, sa'ad da Allah ya gwada shi, sai ya miƙa Ishaku hadaya. Shi da ya karɓi alkawaran ya yi shirin miƙa makadaicin ɗansa, **18** ko da yake Allah ya ce masa, "Ta wurin Ishaku ne za a lissafta zuriyarka." **19** Ibrahim ya yi tunani cewa Allah yana iya tā da matattu, a misalce kuwa, ya sāke karɓan Ishaku daga matattu. **20** Ta wurin bangaskiya ne Ishaku ya albarkaci Yakub da Isuwa game da nan gabansu. **21** Ta wurin bangaskiya ne Yakub, sa'ad da yake bakin mutuwa, ya albarkaci kowane ɗan Yusuf, ya kuma yi sujada yayinda yake jingine a kan sandansa. **22** Ta wurin bangaskiya ne Yusuf, sa'ad da kwanakinsa suka yi kusan ƙarewa, ya yi magana game da fitowar Isra'ilawa daga Masar ya kuma ba da umarni game da ƙasusuwansa. **23** Ta wurin bangaskiya ne iyayen Musa suka boye shi har wata uku bayan haihuwarsa, domin sun ga cewa shi ba kamar sauran yara ba ne, ba su kuwa ji tsoron umarnin sarki ba. **24** Ta wurin bangaskiya ne Musa, sa'ad da ya yi girma, ya ƙi a kira shi ɗan diyar Fir'auna. **25** Ya zaɓa yā

sha wahala tare da mutanen Allah, maimakon yā ji ɗaɗin sha'awace-sha'awacen zunubi na ɗan lokaci. **26** Ya ɗauki wulaƙancin da yake sha saboda Kiristi ya fi dukiyar Masar daraja, domin ya sa ido ga ladansa. **27** Ta wurin bangaskiya ya bar Masar, ba tare da jin tsoron fushin sarki ba; ya kuwa jure domin ya ga wannan wanda ba a iya gani. **28** Ta wurin bangaskiya ya kiyaye Bikin Ketarewa ya kuma yayyafa jini, domin kada mai hallakar'ya'yan fari yā taɓa'ya'yan fari na Isra'ila. **29** Ta wurin bangaskiya ne mutane suka bi ta cikin Jan Teku, sai ka ce a kan busasshiyar ƙasa; amma da Masarawa suka yi koƙari su yi haka, sai aka nutsar da su. **30** Ta wurin bangaskiya ne katangar Yeriko ta rushe, bayan mutane suka yi ta kewaye ta har kwana bakwai. **31** Ta wurin bangaskiya ne ba a kashe Rahab karuwan nan, ta tare da marasa biyayya ba don ta marabci'yan leƙan asiri. **32** Me kuma zan faɗa? Ba ni da lokacin da zan ba da labari a kan Gideyon, Barak, Samson, Yefta, Dawuda, Sama'ila, da kuma annabawa, **33** waɗanda ta wurin bangaskiya ne suka ci nasara a kan mulkoki, suka aikata adalci, suka kuma sami abin da aka yi alkawari; waɗanda suka rurrufe bakunan zakoki, **34** suka kashe harshen wuta, suka kuma tsere wa kaifin takobi; waɗanda aka mai da rashin ƙarfinsu ya zama ƙarfi; waɗanda suka yi jaruntaka wajen yaƙi suka kuma fatattaki mayaƙan waɗansu ƙasashe. **35** Mata suka karɓi ƙaunatattunsu da aka sāke tasar daga matattu. Aka azabtar da yawancin mutanen nan, amma suka ƙi a sake su, domin sun tabbata za su sami lada mafi kyau sa'ad da aka tā da matattu. **36** Waɗansu suka sha ba'a da bulala, har da dauri da sarƙa, da kuma jefa su cikin kurkuku. **37** Aka jajjefe su da duwatsu; aka raba su biyu da zarto; aka kashe su da takobi. Suka yi ta yawo saye da fatun tumaki da na awaki, suka yi zaman rashi, suka sha tsanani da kuma wulaƙanci **38** duniya ba tā ma cancanci su zauna a cikinta ba. Suka yi ta yawo a cikin hamada da a kan duwatsu, da cikin kogwanni da kuma cikin ramummuka. **39** Waɗannan duka an yabe su saboda bangaskiyarsu, duk da haka babu waninsu da ya sami abin da aka yi alkawari. **40** Allah ya shirya mana wani abu mafi kyau.

Kuma bai so su kai ga mafasudin bangaskiyarsu ba sai tare da mu.

12 Saboda haka, da yake muna kewaye da irin wannan taron shaidu mai girmna, sai mu yar da duk abin da yake hana mu da kuma zunubin da yake saurin daure mu, mu kuma yi tseren da aka sa a gabanmu da nacewa. **2** Bari mu kafa idanunmu a kan Yesu, tushe da kuma kammalar bangaskiyarmu, wanda ya jure kunyar gicciye da aka yi masa, domin ya san cewa daga baya zai yi farin ciki ya yi haka. Yanzu kuma yana zaune a hannun dama na kursiyin Allah. **3** Ku lura da wannan wanda ya jure da irin hamayyan nan daga masu zunubi, don kada ku gaji, har ku fid da zuciya. **4** Cikin famanku da zunubi, ba ku yi tsayayya har ga zub da jininku ba tukuna. **5** Kun kuma manta da kalmar karfafawan nan da tana ce da ku'ya'ya, "Dana kada ka rena horon Ubangiji, kada kuma ka fid da zuciya sa'ad da ya kwaɓe ka, **6** domin Ubangiji yakan hori waɗanda yake kauna, yakan kuma hori duk wanda yakan karɓa a matsayin da." **7** Ku jimre shan wahala a matsayin hore; Allah yana yi da ku kamar'ya'ya. Gama wane da ne mahaifinsa ba ya horonsa? **8** In ba a hore ku ba (kowa kuwa yakan sami hore), to, ku shegu ne ba'ya'yan gida ba. **9** Ban da haka ma, dukanmu mun kasance da ubannin jiki waɗanda suka hore mu muka kuma yi musu ladabi. Ashe, bai kamata mu yi wa Uban ruhohinmu biyayya mu kuwa rayu ba! **10** Ubanninmu sun hore mu na ɗan lokaci yadda suka ga ya fi kyau; amma Allah yakan hore mu don amfaninmu, domin mu sami rabo cikin tsarkinsa. **11** Babu horon da yake da daɗi a lokacin da ake yinsa, sai dai zafi. Amma daga baya waɗanda suka horu ta haka sukan sami kwanciyar rai wadda aikin adalci yake bayarwa. **12** Saboda haka, sai ku karfafa raunanan hannuwanku da gwiwoyinku marasa karfi! **13** "Ku shirya hanyoyi marasa gargada saboda kafafunku," don kada guragu su daɗa gurguntawa, sai dai su warke. **14** Ku yi iyakacin koƙari ku yi zaman lafiya da kowa, ku kuma zama masu tsarki; gama in ban da tsarki ba babu wanda zai ga Ubangiji. **15** Ku lura fa kada wani ya kasa samun alherin Allah, kada kuma

wani tushen ɗacin rai ya tsira har ya kawo rikici, ya kuma kasantar da mutane da yawa. **16** Ku lura kada wani ya zama mai fasikanci, ko marar tsoron Allah kamar Isuwa, wanda saboda kwayar abinci ɗaya tak ya sayar da gadosa na ɗan fari. **17** Daga baya, kamar yadda kuka sani, sa'ad da ya nemi ya gaji wannan albarka, aka ki shi. Bai sami zarafin tuba ba, ko da yake ya nemi albarkan nan da hawaye. **18** Ba ku zo ga Dutsen Sinai wanda ana iya taɓawa ba, ko ga wuta mai ci sosai, ko ga duhu baki kirin, ko **19** ko busar kaho, ko ga irin wata murya mai magana da kalmomin da masu jinta suka yi roko kada su kara ji, **20** domin ba su iya jimrewa da abin da aka umarta cewa, "Ko da ma dabba ce ta taɓa dutsen, dole a jajjefe ta da duwatsu." **21** Ganin wannan abu da matuƙar bantsoro yake, har Musa ya ce, "Ina rawar jiki don tsoro." **22** Sai dai kun zo ne ga Dutsen Sihiyona, ga Urushalima ta sama, birnin Allah mai rai. Kun zo ga dubu dubban mala'ikun da suke cikin taron farin ciki, **23** kun zo ga ikkilisiyar ɗan fari, waɗanda sunayensu suna a rubuce a sama. Kun zo ga Allah, alkalin dukan mutane, kun kuma zo ga ruhohin mutane masu adalci da aka mai da su cikakku. **24** Kun zo ga Yesu, mai yin sulhu na sabon alƙawari, da kuma ga jinin da aka yayyafa wanda yake magana mafi kyau fiye da jinin Habila. **25** Ku lura fa kada ku ki wanda yake magana. Gama in su ba su tsira sa'ad da suka ki wanda ya gargade su a wannan duniya ba, to, kaƙa mu za mu tsira, in mun ki jin wannan da yake yi mana gargadi daga Sama? **26** A lokacin nan muryarsa ta jijjiga duniya, amma yanzu ya yi alƙawari cewa, "Har wa yau sau ɗaya tak zan kara jijjiga ba duniya kaɗai ba, amma har ma da sammai." **27** Wannan magana "sau dayan nan" sun nuna, kawar da abin da za a iya jijjigawa, wato, kirkiro abubuwa, saboda abubuwan da ba a iya jijjigawa, su kasance. **28** Saboda haka, da yake muna karɓar mulkin da ba ya jijjiguwa, sai mu yi godiya, ta haka kuwa mu yi wa Allah sujada yadda ya kamata, tare da bangirma da kuma tsoro, **29** gama "Allahnmu wuta ne mai cinyewa."

13 Ku ci gaba da kaunar juna kamar'yan'uwa. cewa muna da lamiri mai kyau, kuma muna da marmari mu yi rayuwa ta bangirma a ta ta yin haka ne waɗansu suka yi wa mala'iku kowace hanya. **19** Ni musamman, ina rokonku hidima, ba da saninsu ba. **3** Ku riƙa tunawa da ku yi addu'a, don a komo da ni a gare ku ba waɗanda suke a kurkuku kamar tare kuke a da dadewa ba. **20** Bari Allah na salama, wanda kurkuku, da kuma waɗanda ake gwada musu ta wurin jinin madawwamin alkawari ya tã azaba, kamar ku ake yi wa. **4** Aure yã zama abin da Ubangjinmu Yesu daga matattu, wannan girmamawa ga kowa, a kuma kiyaye gadon aure Makiyayin tumaki mai girma, (aiōnios g166) **21** yã da tsabta, gama Allah zai hukunta masu zina kintsa ku da kowane abu mai kyau domin aikata da kuma dukan masu fasikanci. **5** Ku kiyaye nufinsa, bari kuma yã aikata abin da zai gamshe kanku daga yawan son kuɗi, ku kuma gamsu shi cikinmu, ta wurin Yesu Kiristi, a gare shi da abin da kuke da shi, gama Allah ya ce, "Ba ɗaukaka ta tabbata har abada. Amin. (aiōn g165) **22** zan taɓa bar ka ba; ba zan taɓa yashe ka ba." 'Yan'uwa, ina rokonku ku yi haƙuri da wannan **6** Saboda haka muna iya fitowa gabagadi, mu gargadi, don ba wata doguwar wasiƙa ce na ce, "Ubangiji ne mai taimakona; ba zan ji tsoro dan'awanmu Timoti. In ya iso da wuri, zan ba. Me mutum zai iya yi mini?" **7** Ku tuna zo tare da shi in gan ku. **24** Ku gai da dukan da shugabanninku, waɗanda suka faɗa muku shugabanninku da kuma dukan mutanen Allah. maganar Allah. Ku dubi irin rayuwar da suka Wadanda suke Italiya suna gaishe ku. **25** Alheri yi ku kuma yi koyi da bangaskiyarsu. **8** Yesu yã kasance da ku duka. Kiristi ba ya sãkewa, shi ne a jiya, shi ne a yau, shi ne kuma har abada. (aiōn g165) **9** Kada a ɗauke muku hankali da sababbin koyarwa dabam-dabam. Yana da kyau zukanmu su ƙarfafa ta wurin alheri, ba ta wurin abinci waɗanda ba su da amfani ga waɗanda suke cinsu. **10** Muna da bagade inda firistocin da suka yi hidima a tabanakul ba su da izini su ci. **11** Babban firist yakan ɗauki jinin dabbobi yã shiga cikin Wuri Mafi Tsarki a matsayin hadaya ta zunubi, amma jikunan dabbobin akan ƙone su a bayan sansani. **12** Haka ma Yesu ya sha wahala a bayan gari don yã tsarkake mutane ta wurin jininsa. **13** Saboda haka, sai mu fita mu je wajensa a bayan sansani, muna ɗaukar kunyar da ya sha. **14** Gama a nan ba mu da dawwammamen birni, sai dai muna zuba ido a kan birnin nan mai zuwa. **15** Saboda haka, ta wurin Yesu, bari mu ci gaba da miƙa hadaya ta yabo ga Allah, yabon leɓuna da yake shaidar sunansa. **16** Kada kuma ku manta yin aikin nagari da kuma taimakon waɗansu, gama da irin waɗannan hadayu ne Allah yake jin daɗi. **17** Ku yi wa shugabanninku biyayya ku kuma miƙa kanku ga ikonsu. Suna lura da ku kuma za su ba da lissafi a gaban Allah. Saboda haka kada ku sa su yi fushi saboda aikinsu, ku sa su yi farin ciki. In ba haka ba za su iya taimakonku ba ko kaɗan. **18** Ku yi mana addu'a. Mun tabbata

Yakub

1 Yakub, bawan Allah da kuma na Ubangiji

Yesu Kiristi, Zuwa ga kabilan nan goma sha biyu, da suke warwartse a cikin al'ummai. Gaisuwa mai yawa. **2** Ku dauki wannan da farin ciki mai tsabta, 'yan'uwana, duk sa'ad da gwaje-gwaje na kowane iri suka zo muku, **3** domin kun san cewa gwajin bangaskiyarku yakan haifi daurewa. **4** Dole daurewa ta kammala aikinta don ku zama balagaggu da kuma cikakku, ba ku kuma rasa kome ba. **5** In waninku ya rasa hikima, ya kamata yã roki Allah, mai bayarwa hannu sake ga kowa ba tare da gori ba, za a kuwa ba shi. **6** Amma sa'ad da ya roka, dole yã gaskata, ba tare da shakka ba, domin shi mai shakka, yana kama da rafumar ruwan tekun da iska take kori tana kuma fuɓɓugowa. **7** Kada irin wannan mutum yã yi tsammani zai sami wani abu daga Ubangiji; **8** shi mai zuciya biyu ne, marar tsai da zuciarsa wuri daya a cikin duk abin da yake yi. **9** Bari ðan'uan da yake cikin halin kasƙanci yã yi taƙama a matsayinsa na daukaka. **10** Amma wanda yake mai arziki, ya kamata yã yi taƙama a matsayinsa na kasƙanci, gama ba zai daɗe ba kamar furen jeji. **11** Gama in rana ta fito ta yi zafi mai tsanani sai ta sa tsiro yã yanƙwane tsiro; furensa yã kakkaɓe, kyansa kuma yã lalace. Haka ma mai arziki zai shuɗe yayinda yake cikin harkarsa. **12** Mai albarka ne mutumin da yake daurewa cikin gwaji, gama bayan ya yi nasara da gwajin, zai sami rawanin rai wanda Allah ya yi alkawari ga waɗanda suke kaunarsa. **13** Sa'ad da aka jarrabci mutum, kada yã ce, "Allah ne yake jarrabtarsa." Gama ba ya yiwuwa a jarrabci Allah da mugunta, shi kuma ba ya jarrabtar kowa; **14** amma akan jarrabce kowane mutum sa'ad da muguwar sha'awarsa ta janye shi ta kuma rinjaye shi. **15** Sa'an nan, bayan da sha'awar ta yi ciki, takan haifi zunubi; zunubi kuwa, sa'ad da ya balaga yakan haifi mutuwa. **16** Kada a ruɗe ku, 'yan'uwana kaunatattu. **17** Kowane abu mai kyau da kuma kowace cikakkiyar kyauta daga sama suke, sun sauko ne daga wurin Uban haskoki, wanda ba sauyawa ko wata alamar saƙewa a gare shi

faufau. **18** Ya zaɓa yã haife mu ta wurin kalmar gaskiya, domin mu zama'ya'yan fari na dukan abin da ya halitta. **19** 'Yan'uwana kaunatattu, ku lura da wannan. Ya kamata kowa yã kasance mai saurin saurara, ba mai saurin magana ba, ba kuma mai saurin fushi ba, **20** gama fushin mutum ba ya kawo rayuwar adalcin da Allah yake so. **21** Saboda haka, ku rabu da kazamin hali da kuma kowace irin mugunta ku kuma yi na'am da maganar da aka shuka a cikinku da tawali'u, wadda za tã iya cetonku. **22** Kada ku zama masu ji kawai, ku ruɗi kanku. A maimakon haka ku zama masu yin abin da ta ce. **23** Duk wanda yake ji magana ne kawai, bai kuwa aikata abin da ta ce ba, yana kama da mutumin da ya kalli fuskarsa a madubi. **24** bayan ya kalli kansa, sa'ad da ya tashi daga wurin, nan da nan sai yã manta da kamanninsa. **25** Amma duk mai duba cikakkiyar ka'idan nan ta'yanci, ya kuma nace a kanta, ya zama ba mai ji ne kawai yã mance ba, sai dai mai yi ne yã zartar, to wannan shi za a yi wa albarka a cikin abin da yake yi. **26** In wani ya dauki kansa mai addini ne duk da haka bai kame harshensa ba, ruɗin kansa yake yi addininsa kuwa banza ne. **27** Addinin da Allah Ubanmu ya yarda da shi a matsayin mai tsabta da kuma marar aibi shi ne, a kula da marayu da gwaurye cikin damuwoyinsu, a kuma kiyaye kai daga lalacin da duniya take sa wa.

2 'Yan'uwana, a matsayinmu cikin Ubangiji

Yesu Kiristi madaukaki, kada ku nuna bambanci. **2** A ce wani ya shigo cikin taronku saye da zoben zinariya da riguna masu tsada, wani matalauci kuma saye da tsummoki shi ma ya shigo, **3** in kuka mai da hankali na musamman ga mutumin da yake da riguna masu tsadan nan kuka kuma ce, "Ga wurin zama mai kyau dominka," amma kuka ce wa matalaucin nan, "Kai tsaya daga can," ko kuwa, "Ka zauna a kasa kusa da kafafuna," **4** ashe, ba ku nuna bambanci a tsakaninku ke nan ba, kuka kuma zama alƙalai masu mugayen tunani? **5** Ku saurara, 'yan'uwana kaunatattu. Ashe, Allah bai zaɓi waɗanda suke matalauta a idon duniya don su zama masu waɗata cikin bangaskiya, su kuma gaɗi mulkin da ya yi wa masu kaunarsa

alkawari ba? **6** Ga shi kun wulaƙanta matalauta. Ashe, ba masu arziki ne suke cutarku ba? Ba su ba ne suke jan ku zuwa kotu? **7** Ba su ba ne suke ɓata sunan nan mai martaba wanda aka san ku da shi ba? **8** In fa kun kiyaye dokan nan ta mulki wadda take cikin Nassi mai cewa, “Kaunaci mafwabcinka kamar kanka,” kun yi daidai. **9** Amma in kuka nuna bambanci, kun yi zunubi ke nan shari’a kuma ta same ku da laifi a matsayin masu karya doka. **10** Gama duk wanda ya kiyaye dukan doka amma ya yi tuntuɓe a kan abu ɗaya kaɗai, ya zama mai laifin karya dukansu ke nan. **11** Gama shi da ya ce, “Kada ka yi zina,” shi ne kuma ya ce, “Kada ka yi kisankai.” In kuwa ba ka zina amma kana kisankai, ka zama mai karya doka ke nan. **12** Ku yi magana ku kuma yi aiki kamar waɗanda za a yi musu shari’a bisa ga doka mai ba da’yanci, **13** gama za a yi wa duk wanda bai nuna jinƙai ba hukunci babu jinƙai. Jinƙai yakan yi nasara a kan hukunci! **14** Wanda amfani ne, ’yan’uwana, a ce wani yā ce yana da bangaskiya, amma ba shi da ayyuka? Anya, wannan bangaskiya za tã iya cetonsa kuwa? **15** A ce wani ɗan’uwa ko’yar’uwa ba shi da riguna ko abincin yini, **16** sai waninku yā ce masa, “Sauka lafiya, Allah ya ba da ci da sha da kuma sutura,” amma bai yi wani abu game da bukatunsa na jiki ba, ina amfani? **17** Haka ma bangaskiya ita kaɗai, in ba tare da ayyuka ba, matacciya ce. **18** Amma wani zai ce, “Kai kana da bangaskiya; ni kuma ina da ayyuka.” Ka nuna mini bangaskiyarka ba tare da ayyuka ba, ni kuma zan nuna maka bangaskiyata ta wurin abin da nake yi. **19** Ka gaskata cewa Allah ɗaya ne. To, da kyau! Ai, ko aljanu ma sun gaskata wannan, har da rawan jiki. **20** Kai wawa, kana son tabbaci cewa bangaskiya marar ayyuka banza ce? **21** Ashe, ba a mai da kakanmu Ibrahim mai adalci saboda abin da ya yi ba ne sa’ad da ya miƙa ɗansa Ishaku a bisa bagade? **22** Ai, ka gani cewa bangaskiyarsa da ayyukansa sun yi aiki tare, bangaskiyarsa kuma ta zama cikakkiya ta wurin abin da ya yi. **23** Aka kuma cika nassin nan da ya ce, “Ibrahim ya gaskata Allah, aka kuma lissafta wannan adalci ne gare shi,” aka kuma ce da shi abokin Allah. **24** Kun ga cewa ashe mutum zai sami kuɓuta ta wurin

abin da ya yi ne ba ta wurin bangaskiya kaɗai ba. **25** Ta haka kuma ashe, Rahab karuwan nan ba a ɗauke ta mai adalci ce saboda abin da ta yi ba ne sa’ad da ta ba wa’yan leƙen asirin nan masauki ta kuma sallame su suka tafi ta wata hanya dabam? **26** Kamar yadda jikin da babu ruhu matacce ne, haka ma bangaskiyar da babu ayyuka matacciya ce.

3 Kada yawancinku su so ɗaukan kansu a matsayin malamai, ’yan’uwana, domin kun san cewa mu da muke koyarwa za a yi mana shari’a mafi tsanani. **2** Dukanmu mukan yi tuntuɓe a hanyoyi dabam-dabam. In wani bai taɓa yin kuskure a cikin maganarsa ba, shi cikakke ne, yana kuma iya ƙame dukan jinkinsa. **3** Sa’ad da muka sa linzamai a bakunan dawakai don mu sa su yi mana biyayya, mukan iya bin da dabbar gaba ɗaya. **4** Ko kuwa misali, mu dubi jiragen ruwa, mana. Ko da yake suna da girma ƙwarai kuma iska mai ƙarfi ce take tura su, ana tuƙa su da ɗan ƙaramin sandan ƙarfe ne zuwa duk inda mai tuƙin jirgin yake so. **5** Haka ma harshe yake, ga shi ɗan ƙanƙanin gaɓar jiki ne, amma sai manyan fariya. Ku dubi yadda ɗan ƙaramin kyastu yake ƙuna wa babban jeji wuta mana. **6** Harshe ma wuta ne! A cikin duk gaɓoɓinmu, harshe shi ne tushen kowace irin mugunta, mai bata mutum gaba ɗaya, mai zuga zuciyar mutum ta tafasa, shi kuwa jahannama ce take zuga shi. (Geenna g1067)

7 Kowace irin dabba, tsuntsu, masu ja da ciki da kuma halittun da suke cikin teku an sarrafa su kuma mutum ne ya sarrafa, **8** amma ba mutumin da zai iya ya sarrafa harshe. Mugu ne marar hutu, cike da dafi mai kisa. **9** Da harshe mukan yabi Ubangijinmu da kuma Ubanmu, da shi kuma muke la’antar mutane, waɗanda aka halitta a kamannin Allah. **10** Daga wannan baki guda yabo da la’ana suke fitowa. ’Yan’uwana, wannan bai kamata yā zama haka ba. **11** Ruwa mai kyau da kuma ruwan gishiri zai iya fito daga maɓulɓula ɗaya? **12** ’Yan’uwana, itacen ɓaure yana iya haifar’ya’yan zaitun, ko kuma itacen inabi yā haifi’ya’yan ɓaure? Haka ma, maɓulɓular ruwan gishiri ba zai iya ba da ruwa mai kyau ba. **13** Wane ne mai hikima da fahimta

a cikinku? Bari yā nuna ta ta wurin rayuwarsa mai kyau, ta wurin ayyukan da aka yi cikin tawali'un da suke fitowa daga hikima. **14** Amma in kuna cike da mugun kishi da kuma sonkai a cikin zukatanku, kada ku yi tafama game da wannan, ko ku danne gaskiya. **15** Irin wannan “hikima” ba daga sama ta sauko ba, ta duniya ce, ta rashin ruhaniya, ta Iblis kuma. **16** Gama inda akwai kishi da sonkai, a can za a tarar da hargitsi da kowane irin mugun aiki. **17** Amma hikimar da ta zo daga sama da fari tana da tsabta gaba daya; sa'an nan mai kaunar salama ce, mai sanin ya kamata, mai biyayya, cike da jinkai da aiki mai kyau, marar nuna bambanci, sahihiya kuma. **18** Masu salama da suke shuki cikin salama sukan girbe adalci.

4 Me yake jawo faface-fadace da gardandami a tsakaninku? Ashe, ba sha'awace-sha'awacenkun da suke yaki a zukatanku ba ne?

2 Kukan nemi abu ku rasa, sai ku yi kisa da kyashi. In kuka rasa abin da kuke nema sai ku shiga yin gardama da fada. Kukan rasa ne, domin ba ku roki Allah ba. **3** Sa'ad da kuka roka, ba kwa samu, don kun roka da mugun nufi, don ku kashe abin da kuka samu a kan sha'awace-sha'awacenkun. **4** Ku mazinata, ba ku san cewa abokantaka da duniya gaba ce da Allah ba? Duk wanda ya zaɓa yā zama abokin duniya ya zama abokin gaban Allah ke nan. **5** Ko kuna tsammani a banza ne Nassi ya ce ruhun da ya sa yā zauna a cikinmu yana kishi sosai? **6** Amma yakan ba mu alheri a yalwace. Shi ya sa Nassi ya ce, “Allah yana gaba da masu girman kai amma yakan ba da alheri ga masu tawali'u.” **7** Saboda haka, ku miƙa kanku ga Allah. Ku yi tsayayya da Iblis, zai kuwa guje ku. **8** Ku matso kusa da Allah shi kuwa zai matso kusa da ku. Ku wanke hannuwanku, ku masu zunubi, ku kuma tsarkake zukatanku, ku masu zuciyar biyu. **9** Ku yi baƙin ciki, ku yi makoki ku kuma yi kuka. Ku mai da dariyarku ta zama makoki, farin cikinku kuma yā zama bacin zuciyar. **10** Ku kasƙantar da kanku a gaban Ubangiji, zai kuwa daukaka ku. **11** 'Yan'uwa, kada ku bata wa juna suna. Duk wanda ya zargi dan'uwansa ko ya dora masa laifi, yana gaba da doka ne yana

kuma yin mata shari'a ke nan. In kuwa ka dora wa shari'a laifi, kai ba mai binta ba ne, mai dora mata laifi ne. **12** Akwai Mai ba da doka da kuma Alkali guda daya tak, shi ne yake da ikon ceto da kuma hallakarwa. Amma kai, wane ne da za ka hukunta mafwabcinka? **13** Yanzu fa sai ku saurara, ku da kuke cewa, “Yau ko gobe za mu je wannan ko wancan birni, mu yi shekara a can, mu yi kasuwanci, mu ci riba.” **14** Alhali kuwa ba ku ma san abin da zai faru gobe ba. Wane iri ne ranku? Ku kamar hazo ne da yake bayyana na dan lokaci sa'an nan ya bace. **15** A maimakon haka, ya kamata ku ce, “In Ubangiji ya yarda, muna kuma a raye, za mu yi wannan ko wancan.” **16** Ga shi, kuna fariya da tafama. Duk irin wannan tafama mugun abu ne. **17** Saboda haka, duk wanda ya san abu mai kyan da ya kamata yā yi, bai kuwa yi ba, ya yi zunubi ke nan.

5 Yanzu fa sai ku saurara, ku masu arziki, ku yi kuka da ihu, saboda azabar da take zuwa a kanku. **2** Arzikinku ya ruɓa, asu kuma sun cinye tufafinku. **3** Zinariyarku da azurfarku sun yi tsatsa. Tsatsarsu kuwa za tā zama shaida a kanku, ta kuma ci namar jikinku kamar wuta. Kun boye dukiya a kwanakin karshe. **4** Ga shi! Zaluncin da kuka yi na hakkin ma'aikatan gonakinku yana ta kara. Kukan masu girbi ya kai kunnuwun Ubangiji Maɗaukaki. **5** Kun yi rayuwar jin daɗi a duniya kuna ci kuna sha na ganin dama. Kun ciyar da kanku kun yi kiba don ranar yanka. **6** Kun hukunta kun kuma kashe mutane marasa laifi, waɗanda ba su yi gaba da ku ba. **7** Saboda haka'yan'uwa, sai ku yi haƙuri har dawowar Ubangiji. Ku dubi yadda manomi yakan jira gona ta ba da amfaninta mai kyau, da kuma yadda yake haƙurin jiran ruwan sama na damina da na kaka. **8** Haka ku ma, ku yi haƙuri, ku tsaya da ƙarfi, gama dawowar Ubangiji ya yi kusa. **9** 'Yan'uwa, kada ku yi gunaguni da juna, don kada a hukunta ku. Alƙalin yana tsaye a bakin ƙofa! **10** 'Yan'uwa, ku dauki annabawa da suka yi magana a cikin sunan Ubangiji, a matsayin gurbi na haƙuri a cikin shan wahala. **11** Kamar yadda kuka sani, mukan ce da waɗanda suka jure, masu albarka

ne. Kun ji daurewar Ayuba, kuka kuma ga abin da Ubangiji ya yi a ƙarshe. Ubangiji yana cike da tausayi da jinƙai. **12** 'Yan'uwana, fiye da kome, kada ku yi rantsuwa ko da sama, ko da ƙasa ko da wani abu dabam. Bari "I" naku yā zama "I". "A'a" naku kuma yā zama "A'a", don kada a hukunta ku. **13** Akwai waninku da yake shan wahala? Ya kamata yā yi addu'a. Akwai wani mai murna? Sai yā rera waƙoƙin yabo. **14** Akwai waninku da yake ciwo? Ya kamata yā kira dattawan ikkilisiya su yi masa addu'a, su kuma shafa masa mai cikin sunan Ubangiji. **15** Addu'ar da aka yi cikin bangaskiya, za tā warkar da marar lafiya, Ubangiji zai tashe shi. In ya yi zunubi kuwa za a gafarta masa. **16** Saboda haka, ku furta wa juna zunubanku, ku yi addu'a saboda juna, domin ku sami warkarwa. Addu'ar mai adalci tana da iko da kuma amfani. **17** Iliya mutum ne kamar mu. Ya yi addu'a da gaske don kada a yi ruwan sama, ba a kuma yi ruwan sama a ƙasar ba har shekaru uku da rabi. **18** Ya sāke yin addu'a, sai sammai suka ba da ruwan sama, ƙasa kuma ta ba da amfaninta. **19** 'Yan'uwana, in waninku ya kauce daga gaskiya, wani kuma ya komo da shi, **20** sai yā tuna da wannan. Duk wanda ya komo da mai zunubi daga kaucewarsa, zai cece shi daga mutuwa, yā kuma rufe zunubai masu dūmbun yawa.

1 Bitrus

1 Bitrus, manzon Yesu Kiristi, Zuwa ga zaɓaɓɓu na Allah, baƙi a duniya, da suke a warwatse ko'ina a Fontus, Galatiya, Kaffadokiya, Asiya da kuma Bitiniya, **2** waɗanda aka zaɓa bisa ga rigyasanin Allah Uba, ta wurin aikin tsarkakewar Ruhu, don biyayya ga Yesu Kiristi, su kuma sami yayyafan jininsa. Alheri da salama su zama naku a yalwace. **3** Yabo ya tabbata ga Allah Uban Ubangijinmu Yesu Kiristi! Cikin jinƙansa mai girma ya ba mu sabuwar haihuwa cikin bege mai rai ta wurin tashin Yesu Kiristi daga matattu, **4** da kuma cikin gādon da ba zai taɓa lalacewa, ɓacewa ko koɗewa ba, ajiyayye a sama dominku, **5** ku waɗanda ta wurin bangaskiya ake kiyayewa ta wurin ikon Allah har yā zuwa ceton da yake a shiryey da za a bayyana a ƙarshen lokaci. **6** A kan wannan kuke cike da farin ciki ƙwarai, ko da yake yanzu na ɗan lokaci kuna fuskantar baƙin ciki daga gwaje-gwaje iri-iri. **7** Wannan kuwa domin a tabbatar da sahihancin bangaskiyarku ne, wadda ta fi zinariya daraja nesa, ita zinariya kuwa, ko da yake mai ƙarewa ce, akan gwada ta da wuta, domin bangaskiyar nan taku ta jawo muku yabo da girma da ɗaukaka a bayyanar Yesu Kiristi. **8** Ko da yake ba ku taɓa ganinsa ba, kuna ƙaunarsa; kuma ko da yake ba kwa ganinsa yanzu, kun gaskata shi, kun kuma cika da farin ciki ƙwarai, wanda ya fi gaban faɗi, **9** gama kuna samun sakamakon bangaskiyarku, ceton rayukanku ke nan. **10** Game da ceton nan, annabawa, waɗanda suka yi maganar alherin da za tā zo gare ku, sun yi bincike mai zurfi, a natse, **11** suna ƙoƙari su san lokaci da kuma yanayin da Ruhun Kiristi da yake cikinsu yana nunawa sa'ad da ya yi faɗi a kan wahalolin Kiristi da kuma ɗaukaka da za tā bi. **12** Aka bayyana musu cewa ba kansu ne suke bauta wa ba sai ku, sa'ad da suka yi maganar abubuwan da aka faɗa muku ta wurin waɗanda suka yi muku wa'azin bishara, ta wurin Ruhu Mai Tsarki wanda aka aika daga sama. Ko mala'iku ma suna marmari su ga waɗannan abubuwa. **13** Saboda haka, ku shirya kanku don aiki; ku zama masu kamunkai; ku kafa begenku duka a kan

alherin da za a ba ku sa'ad da aka bayyana Yesu Kiristi. **14** Kamar'ya'ya masu biyayya, kada ku bi mugayen sha'awace-sha'awacen da dā kuke da su sa'ad da kuke rayuwa a cikin jahilci. **15** Amma kamar yadda wanda ya kira ku yake mai tsarki, haka ku ma sai ku kasance masu tsarki cikin dukan abubuwan da kuke yi; **16** gama a rubuce yake cewa, "Ku zama masu tsarki, domin ni mai tsarki ne." **17** Tun da yake kuna kira ga Uba wanda yake yin wa kowane mutum shari'a bisa ga ayyukansa ba bambanci, sai ku yi rayuwarku a nan kamar baƙi cikin tsoro mai bangirma. **18** Gama kun san cewa ba da abubuwa masu lalacewa kamar azurfa ko zinariya ce aka fanshe ku daga rayuwar banza da kuka karɓa daga kakanni-kakanninku ba, **19** sai dai an fanshe ku da jini mai daraja na Kiristi, ɗan rago marar aibi ko lahani. **20** An zaɓe shi kafin halittar duniya, amma an bayyana shi a zamanin ƙarshe saboda ku. **21** Ta gare shi ne kuka gaskata da Allah, wanda ya tā da shi daga matattu, aka kuma ɗaukaka shi, ta haka bari bangaskiyarku da begenku su kasance ga Allah. **22** Yanzu da kuka tsarkake kanku ta wurin yin biyayya ga gaskiyar nan, don ku kasance da ƙauna mai gaskiya wa'yan'uwanku, sai ku ƙaunaci juna ƙwarai, daga zuciya. **23** Gama an sāke haihuwarku, ba da iri da yake lalacewa ba, sai dai marar lalacewa, ta wurin rayayyiyi da kuma madawwamiyar maganar Allah. (aiōn g165) **24** Gama, "Dukan mutane kamar ciyawa suke, darajarsu kuma kamar furannin jeji ne; ciyawa takan yanƙwane furannin kuma su kakkabe, **25** amma maganar Ubangiji tana nan har abada." Wannan kuwa ita ce kalmar da aka yi muku wa'azi. (aiōn g165)

2 Saboda haka, ku rabu da kowace ƙeta da dukan ruɗu, munafunci, kishi, da kuma kowace irin ɓata suna. **2** Kamar sababbin jarirai, ku yi marmarin madara zalla ta ruhaniya, domin ta wurinta za ku yi girma cikin cetonku, **3** yanzu da kuka ɗanɗana alherin Ubangiji. **4** Da kuka zo gare shi, rayayyen Dutse, da mutane suka ƙi amma Allah ya zaɓa, kuma mai daraja a gare shi **5** ku ma, a matsayinku na duwatsu masu rai, ana gina ku ga zama gidan ruhaniya

don ku zama tsattsarkar ƙungiyar firistoci, kuna miƙa hadayun ruhaniya, abin karɓa ga Allah ta wurin Yesu Kiristi. **6** Gama a cikin Nassi an ce, “Ga shi, na kafa dutse a Sihiyona, zaɓaɓɓen dutse na kusurwar gini mai daraja, wanda kuma ya dogara gare shi ba zai taɓa kunyata ba.” **7** A gare ku da kuka gaskata, wannan dutse mai daraja ne. Amma ga waɗanda ba su gaskata ba, “Dutsen da magina suka ƙi ya zama dutsen kusurwar gini, **8** kuma, “Dutse ne da yake sa mutane tuntuɓe kuma fā ne da yake sa su fādi.” Sun yi tuntuɓe domin sun ƙi su yi biyayya da saƙon, wanda kuma yake abin da aka ƙaddara musu. **9** Amma ku zaɓaɓɓu ne, ƙungiyar firistocin babban Sarki, al’umma mai tsarki, jama’a mallakar Allah, domin ku shaida yabon shi wanda ya kira ku daga cikin duhu zuwa haskensa mai banmamaki. **10** Dā ku ba mutane ba ne, amma yanzu ku mutanen Allah ne; Dā ba ku karɓi jinƙai ba, amma yanzu kun karɓi jinƙai. **11** Abokaina ƙaunatattu, ina roƙonku, a matsayin bare da kuma baƙi a duniya, ku rabu da sha’awace-sha’awacen zunubin da suke yaƙi da ranku. **12** Ku yi irin rayuwa mai kyau a cikin masu bautar gumaka, yadda ko da sun zarge ku da yin laifi, za su iya ganin ayyukanku nagari, su ɗaukaka Allah a ranar da zai ziyarce mu. **13** Saboda Ubangiji, ku yi biyayya ga kowace hukumar da aka kafa cikin mutane, ko ga sarki, a matsayi wanda ya fi iko, **14** ko ga gwamnoni, waɗanda ya aika domin su hukunta masu laifi su kuma yabi masu aikata abin da yake daidai. **15** Gama nufin Allah ne cewa ta wurin yin nagarta za ku toshe jahilcin marasa azanci. **16** Ku yi rayuwa kamar mutanen da aka’yantar, sai dai kada ku yi amfani da’yancinku a matsayin hujjar aikata mugunta; ku yi rayuwa kamar bayin Allah. **17** Ku nuna ladabin da ya dace ga kowa. Ku ƙaunaci’yan’uwantakar masu bi, ku ji tsoron Allah, ku girmama sarki. **18** Bayi, ku yi biyayya ga iyayengijinku da matuƙar ladabi, ba kawai ga waɗanda suke da kirki da masu sauƙinkai ba, amma har ga masu zafin rai ma. **19** Gama abin yabo ne in mutum ya yi haƙuri cikin zafin wahalar rashin adalci saboda yana sane da Allah. **20** Amma ina abin taƙama in kuka sha duka saboda kun yi laifi kuka kuma jimre?

Sai dai in kuka sha wahala saboda yin nagari kuka kuma jimre, abin yabo ne a gaban Allah. **21** Ga wannan ne aka kira ku, domin Kiristi ya sha wahala dominku, ya bar muku gurbin da ya kamata ku bi. **22** “Bai taɓa yin laifi ba sam, ba a kuma sami ƙarya a bakinsa ba.” **23** Sa’ad da suka zazzage shi, bai rama ba; sa’ad da ya sha wahala, bai yi barazana ba. A maimakon haka, ya miƙa kansa ga wanda yake shari’ar adalci. **24** Shi kansa ya ɗauki zunubanmu a jikinsa a kan itace, domin mu mutu ga zunubai mu kuma rayu ga adalci; ta wurin raunukansa ne kuka sami warkarwa. **25** Gama dā kuna kama da tumakin da suka ɓace, amma yanzu kun dawo ga Makiyayi da kuma Mai lura da rayukanku.

3 Haka ma, ku matan aure, ku yi biyayya ga mazanku, domin in waɗansunsu ba su gaskata maganar ba, wataƙila a shawo kansu ba tare da magana ba **2** sa’ad da suka ga rayuwarku mai tsabta da kuma na ladabi. **3** Kyanku bai kamata yā zama na adon jiki ba, kamar kitso da sa kayan ado na zinariya da kuma sa kaya masu tsada. **4** Maimakon haka, kyanku ya kamata yā zama ainihni na halinku na ciki, kyan da ba ya koɗewa na tawali’u da kuma na natsatsen ruhu, wanda yake mai daraja a gaban Allah. **5** Gama haka matan masu tsarki na dā waɗanda suka sa begensu ga Allah suka yi wa kansu ado. Sun yi wa mazansu biyayya, **6** kamar Saratu, wadda ta yi biyayya ga Ibrahim, har ta kira shi maigidanta. Ku’ya’yanta ne mata in kun aikata abin da yake daidai, ba ku kuma ba tsoro dama ba. **7** Mazan aure, ku ma, ku yi zaman sanin ya kamata yayinda kuke zama da matanku, ku girmama su a matsayin abokan zama marasa ƙarfi da kuma a matsayin magādan kyautar rai na alheri tare da ku, don kada wani abu yā hana addu’o’inku. **8** A ƙarshe, dukanku ku zauna lafiya da juna; ku zama masu juyayi, kuna ƙaunar juna kamar’yan’uwa, ku zama masu tausayi da kuma tawali’u. **9** Kada ku rama mugunta da mugunta ko zagi da zagi, sai dai ku sa albarka, gama ga wannan ne aka kira ku, ku kuma gāji albarka. **10** Gama, “Duk wanda yake so yā ji daɗin rayuwa, yā kuma ga kwanaki masu kyau dole yā ƙame harshensa daga mugunta

leɓunansa kuma daga maganar yaudara. **11** Dole yã juye daga mugunta, ya aikata nagarta; dole yã nemi salama yã kuma bi ta. **12** Gama idanun Ubangiji suna a kan masu adalci kunnuwansa kuma suna jin addu'arsu, amma fuskar Ubangiji tana gāba da masu mugunta.” **13** Wa zai yi muku lahani in kun himmantu ga yin nagarta? **14** Amma ko da za ku sha wahala saboda abin da yake daidai, ku masu albarka ne. “Kada ku ji tsoron abin da suke tsoro; kada kuma ku firgita.” **15** Sai dai a cikin zukatanku ku keɓe Kiristi a matsayin Ubangiji. A kullum, ku kasance a shiryɛ ku ba da amsa ga duk wanda yake neman ku ba da dalilin wannan beɓen da kuke da shi. Amma ku yi wannan cikin tawali'u da ladabi, **16** tare da lamiri mai kyau, saboda waɗanda suke maganganun banza a kan kyawawan ayyukanku cikin Kiristi su ji kunya da irin ɓata suna da suke yi. **17** Ya fi kyau, in nufin Allah ne, a sha wahala don yin nagarta fiye da yin mugunta. **18** Gama Kiristi ya mutu domin zunubi sau ɗaya tak, mai adalci saboda marasa adalci, don yã kawo ku ga Allah. An kashe shi a cikin jiki, amma an rayar da shi a Ruhu, **19** ta wurin wanda kuma ya tafi ya yi wa ruhohin da suke a kurkuku wa'azi **20** waɗanda dā ba su yi biyayya ba sa'ad da Allah ya jira da haƙuri a kwanaki Nuhu yayinda ake sassaƙa jirgi. A cikinsa mutane kima ne kawai, su takwas, aka kuɓutar ta ruwa, **21** ruwan nan kuwa kwatancin baftisma ne da yanzu ya cece ku ku ma, ba kawar da dauda daga jiki ba, sai dai yin alkawari na lamiri mai kyau ga Allah. Ya cece ku ta wurin tashin Yesu Kiristi daga matattu, **22** wanda ya tafi sama, yana kuma a hannun dama na Allah, mala'iku, mulkoki da kuma masu iko suna masa biyayya.

4 Saboda haka, da yake Kiristi ya sha wahala a jikinsa, sai ku ma ku yi wa kanku ɗamara da irin wannan hali, gama wanda ya sha wahala a jikinsa ya gama da zunubi ke nan. **2** Ta haka, ba ya sauran rayuwarsa a kan mugayen sha'awace-sha'awacen jiki, sai dai nufin Allah. **3** Gama kun ɓata lokaci sosai a dā kuna yin abubuwan da masu bauta gumaka suka zaɓa su yi, kuna rayuwa cikin lalata, sha'awace-sha'awace, buguwa, shashanci, shaye-shaye da

kuma bautar gumaka masu bankyama. **4** Sun yi mamaki da ba kwa haɗa kai da su a yanzu, da ba kwa kutsa kai tare da su cikin irin rayuwar banzan nan, har suna zaginku. **5** Amma dole su ba da lissafi gare shi wanda yake a shiryɛ yã shari'anta masu rai da matattu. **6** Dalilin ke nan da ya sa aka yi wa'azin bishara har ga waɗanda yanzu suke mutattu, don ko da yake an hukunta su a matsayin mutane a batun jiki, amma su rayu ga Allah a batun ruhu. **7** Karshen abubuwa duka ya yi kusa. Saboda haka ku kasance masu tunani mai kyau da masu kamunkai don ku iya yin addu'a. **8** Fiye da kome, ku kaunaci juna sosai, domin ƙauna tana rufe zunubai masu ɗumbun yawa. **9** Ku riƙa karɓar juna ba da gunaguni ba. **10** Kowa yã yi amfani da kowace baiwar da ya samu don kyautata wa waɗansu, cikin aminci yana aikata alherin Allah a hanyoyi dabam-dabam. **11** In wani ya yi magana, ya kamata yã yi ta a matsayin wanda yake magana ainihin kalmomin Allah. In wani yana yin hidima, ya kamata yã yi ta da ƙarfin da Allah ya tanadar, domin a cikin kome a yabi Allah ta wurin Yesu Kiristi. A gare shi ɗaukaka da iko sun tabbata har abada abadin. Amin. (aiōn g165) **12** Abokaina ƙaunatattu, kada ku yi mamakin gwaji mai tsananin da kuke sha, sai ka ce wani baƙon abu ne yake faruwa da ku. **13** Sai dai ku yi murna cewa kuna tarayya cikin shan wahalolin Kiristi, domin ku kai ga farin ciki mai yawa sa'ad da aka bayyana ɗaukakarsa. **14** In an zage ku saboda sunan Kiristi, ku masu albarka ne, gama Ruhun ɗaukaka da kuma na Allah yana bisanku. **15** In kuna shan wahala, kada yã zama don ku masu kisankai ne ko ɓarayi ko masu wani irin laifi ko kuma masu shishigi. **16** Amma fa, in kuka sha wahala a matsayin ku Kirista ne, kada ku ji kunya, sai dai ku yabi Allah cewa kuna amsa wannan suna. **17** Gama lokaci ya yi da za a fara yi wa iyalin Allah shari'a; in kuwa ya fara da mu, to, me zai faru da waɗanda ba sa biyayya da bisharar Allah? **18** Kuma, “In da kyar masu adalci su kuɓuta, me zai faru da marasa tsoron Allah da kuma masu zunubi?” **19** Saboda haka, waɗanda suke shan wahala bisa ga nufin Allah ya kamata su danƙa kansu ga

Mahaliccinsu mai aminci, su kuma ci gaba da aikata abin da yake daidai.

5 Zuwa ga dattawan da suke cikinku, ina roko a matsayin dan'uwanku dattijo, mashaidin shan wahalar Kiristi wanda kuma shi ma zai sami rabo cikin daukakar da za a bayyana. **2** Ku zama makiyayan garken Allah da yake a farkashin kulawarku, kuna hidima kamar masu kula, ba kan dole ba, sai dai da yardar rai, yadda Allah yake so ku zama; ban da kwadayin kuɗi, sai dai marmarin yin hidima; **3** ban da nuna iko a kan waɗanda aka danƙa muku amana, sai dai ku zama gurbi ga garken. **4** Sa'ad da kuwa Babban Makiyayin ya bayyana, za ku karɓi rawanin daukaka marar koɗewa. **5** Samari, ku ma, ku yi biyayya ga waɗanda suka girme ku. Dukanku, ku yafa saukinkai ga juna, domin, "Allah yana gāba da mai girman kai, amma yakan yi alheri ga mai saukinkai." **6** Saboda haka, ku kasƙantar da kanku a farkashin hannun Allah mai karfi, don yā daukaka ku a lokacin da ya ga dama. **7** Ku danƙa masa dukan damuwarku, domin shi ne yake lura da ku. **8** Ku zama masu kamunkai, ku kuma zauna a faɗake. Abokin gābanku, Iblis yana kewayewa kamar zaki mai ruri, yana neman wanda zai cinye. **9** Ku yi tsayayya da shi, kuna tsayawa daram cikin bangaskiya, domin kun san cewa'yan'uwanku ko'ina a duniya suna shan irin wahalolin nan. **10** Allah mai dukan alheri, wanda ya kira ku ga madawwamiyar daukaka cikin Kiristi, bayan kun sha wahala na dan lokaci, shi da kansa zai raya ku, yā kuma sa ku yi karfi, ku kahu, ku kuma tsaya daram. (aiōnios g166) **11** Gare shi bari iko yā tabbata har abada abadin. Amin. (aiōn g165) **12** Da taimakon Sila, wanda na dauka a matsayin dan'uwa mai aminci, na rubuta muku a takaice, ina karfafa ku ina kuma shaida muku cewa wannan shi ne alherin Allah na gaske. Ku tsaya daram a cikinsa. **13** Ita wadda take a Babilon, zaɓaɓɓiya tare da ku, tana gaishe ku, haka ma ɗana Markus. **14** Ku gai da juna da sumbar ƙauna. Salama gare ku duka da kuke cikin Kiristi.

2 Bitrus

1 Siman Bitrus, bawa da kuma manzon Yesu Kiristi, Zuwa ga wadanda ta wurin adalcin Allahnmu da Mai Cetonmu Yesu Kiristi sun sami bangaskiya mai daraja irin tamu. **2** Alheri da salama su zama naku a yalwace ta wurin sanin Allah da Yesu Ubangijinmu. **3** Ikonsa na Allahntaka ya ba mu kome da muke bukata don rayuwa da kuma tsoron Allah ta wurin sanin wanda ya kira mu ta wurin daukakarsa da nagartarsa. **4** Ta wurin wadannan ya ba mu alkawaransa masu girma da kuma masu daraja, domin ta wurinsu ku iya yin tarayya cikin Allahntakarsa, ku kuma kuɓuta daga lalatar da take cikin duniya wadda mugayen sha'awace-sha'awace suke jawowa. **5** Saboda haka, ku yi iyakar kofari ku kara wa bangaskiyarku nagarta; ga nagarta kuwa, ku kara mata sani; **6** ga sani kuma ku kara masa kamunkai; ga kamunkai kuma ku kara da daurewa; ga daurewa kuwa ku kara da tsoron Allah; **7** ga tsoron Allah kuma ku kara da nuna alheri ga'yan'uwa; ga nuna alheri ga'yan'uwa kuma ku kara da kauna. **8** Domin in kuna karuwa a wadannan halaye, za su kare ku daga rashin tasiri da rayuwa na rashin amfani cikin saninku na Ubangijinmu Yesu Kiristi. **9** Amma in wani ba shi da su, ba shi da hangen nesa ke nan kuma makahone, ya kuma manta cewa an tsarkake shi daga zunubansa na da. **10** Saboda haka'yan'uwana, ku kara aniya wajen tabbatar da kiranku da zaɓenku da aka yi. Gama in kuka yi wadannan abubuwa, ba za ku taɓa faɗuwa ba, **11** za ku sami kyakkyawar marabta cikin madawwamin mulkin Ubangijinmu da Mai Cetonmu Yesu Kiristi. (aiōnios g166) **12** Saboda haka kullum zan tuna muku da wadannan, ko da yake kun sansu kun kuma kahu kwarai cikin gaskiyar da kuke da ita yanzu. **13** A ganina ya dace in tunashe ku muddin ina raye cikin tentin wannan jiki, **14** domin na sani na kusa in ajiye shi a gefe, yadda Ubangijinmu Yesu Kiristi ya nuna mini a sarari. **15** Zan kuwa yi iyakacin kofari in ga cewa bayan rabuwata kullum za ku iya tuna da wadannan abubuwa. **16** Ba mu bi tatsuniyoyin da aka kaga

da wayo sa'ad da muka gaya muku game da ikon Ubangijinmu Yesu Kiristi da zuwansa ba, sai dai mu shaidu ne na daukakarsa mai girma da muka gani da ido. **17** Gama ya sami girma da daukaka daga Allah Uba sa'ad da murya ta zo masa daga Mafificiyar 'Daukaka cewa, "Wannan Dana ne, wanda nake kauna; da shi nake jin dadi kwarai." **18** Mu kanmu mun ji wannan muryar da ta zo daga sama sa'ad da muke tare da shi a kan dutse mai tsarki. **19** Muna kuwa da maganar annabawa da aka kara tabbatar mana, zai fi kyau in kuka lura da ita, kamar hasken da yake haskakawa a wuri mai duhu, har ya zuwa wayewar gari da kuma haskakawar tauraron asubahi a zukatanku. **20** Gaba da kome dai, dole ku gane cewa babu annabcin Nassin da ya fito daga fassarar annabi da kansa. **21** Gama annabi bai taɓa samo tushensa daga nufin mutum ba, sai dai mutane sun yi magana daga Allah yayinda Ruhu Mai Tsarki ya bishe su.

2 Amma a da akwai annabawan karya a cikin mutane, kamar yadda za a sami malaman karya a cikinku. A boye za su shigar da karkataccen koyarwa mai hallaka, har ma su yi musun Ubangiji mai iko duka wanda ya saye su suna kawo wa kansu hallaka farat daya. **2** Da yawa za su bi hanyoyinsu na rashin kunya su kuma sa a rena hanyar gaskiya. **3** Cikin kwaɗayinsu wadannan malaman karya za su cuce ku da tatsuniyoyin da suka kaga. Hukuncinsu yana a rataye a kansu tun da dadewa, hallakarsu kuma ba ta barci. **4** Gama in har Allah bai kyale mala'iku sa'ad da suka yi zunubi ba, amma ya tura su cikin lahira, domin a tsare su don hukunci; (Tartaroō g5020) **5** in har bai kyale duniya ta da ba sa'ad da ya kawo ambaliya a kan mutanenta marasa tsoron Allah, amma ya kiyaye Nuhu, mai wa'azin adalci, da kuma wadansu bakwai; **6** in har ya hukunta biranen Sodom da Gomorra ta wurin kone su suka zama toka, ya kuma maishe su misali na abin da zai faru da marasa tsoron Allah; **7** in kuwa har ya ceci Lot, mai adalci, wanda ya damu ainun da kazamar rayuwar mutane marasa bin doka; **8** (adon kuwa abin da adalin nan ya yi, ya kuma gani, sa'ad da yake a

cikinsu, sai kowace rana yakan ji ciwon aikinsu na kangara a zuciyarsa mai adalci) 9 in haka ne, to, Ubangiji ya san yadda zai ceci mutane masu tsoron Allah daga gwaje-gwaje, yā kuma tsare marasa adalci don ranar hukunci, har yā zuwa ranar shari'a. 10 Wannan gaskiya ce musamman ga waɗanda suke bin sha'awace-sha'awacen lalaci na mutuntaka, suna kuma rena masu mulki. Da kaɗarin hali da kuma girman kai, waɗannan mutane ba sa tsoro kawo zargin baɗa sunan talikan sama; 11 duk da haka ko mala'iku ma da suka fi su kaɗari suka kuma fi su iko, ba sa kawo irin wannan zargi na baɗa suna game da waɗannan talikai a gaban Ubangiji. 12 Amma waɗannan mutane suna yin saɓo a kan abubuwan da ba su fahimta ba. Suna kama da dabbobi marasa hankali, halittun da suke bin abin da jikinsu ya faɗa musu kawai, waɗanda aka haifa don a kama a hallaka, kuma kamar dabbobi su ma za su hallaka. 13 Za a yi musu sakamako da muguntar da suka yi. A ra'ayinsu jin daɗi shi ne a yi annashuwa da rana tsaka. Su kaɗamai ne marasa kunya, suna cike da jin daɗin sha'awace-sha'awacensu yayinda suke cin biki tare da ku. 14 Idanunsu sun cike da zina, ba sa koshi da yin zunubi; suna jarrabtari waɗanda ba tsayayyu ba; gwanaye ne a kan kwaɗayi, la'anannun iri! 15 Sun bar miƙaƙƙiyar hanya suka baude suna bin hanyar Bala'am dan Beyor, wanda ya yi kaunar hakkin mugunta. 16 Amma an tsawata masa saboda laifinsa ta wurin jaki, dabbar da ba ta magana, wadda ta yi magana da muryar mutum ta kuma kwaɓi haukan annabin. 17 Waɗannan mutane maɓuɓulai ne babu ruwa da kuma hazon da guguwar iska take kora. An shirya matsanancin duhu domin su. 18 Gama suna surutai banza na girman kai, ta wurin son bin fasikanci na mutuntaka, sukan jan hankulan mutanen da suke kuɓucewa daga waɗancan masu zama cikin kuskure. 19 Suna yin musu alkawarin'yanci, yayinda su kansu bayi ne ga aikin lalata gama mutum bawa ne ga duk abin da ya mallake shi. 20 In har sun kuɓuta daga lalacin duniya ta wurin sanin Ubangijinmu da kuma Mai Cetonmu Yesu Kiristi sai suka saƙe koma a cikin lalacin, har ya rinjaye su, za su fi muni a karshe fiye da farko. 21 Zai fi musu

kyau da ba su taɓa sanin hanyar adalci ba, fiye da a ce sun sani sa'an nan su juya bayansu ga umarni mai tsarkin nan da aka ba su. 22 A kansu karin maganan nan gaskiya ce, "Kare ya koma kan amansa," da kuma, "Alade da aka yi wa wanka, ya koma birgimarsa cikin laka."

3 Abokaina kaunattatu, wannan ita ce wasikata ta biyu gare ku. Na rubuta su biyun su zama abin tuni don su fadakar da ku ga tunani mai kyau. 2 Ina so ku tuna da kalmomin da annabawa masu tsarki na da suka faɗa da kuma umarnin da Ubangijinmu da Mai Cetonmu ya bayar ta wurin manzanninku. 3 Da farko dai, dole ku fahimci wannan cewa a kwanakin karshe masu ba'a za su zo suna ba'a, suna bin mugayen sha'awace-sha'awacensu. 4 Za su ce, "Ina wannan 'dawowar' da ya yi alkawari ne? Tun mutuwar kakanninmu, kome yana tafiya kamar yadda yake tun farkon halitta." 5 Amma da gangan suke manta cewa tun da can ta wurin maganar Allah sammai suka kasance aka kuma yi fasa daga ruwa ta wurin ruwa kuma. 6 Ta wurin waɗannan ruwan ne aka nutsar, aka kuma hallakar da duniya ta wancan lokaci. 7 Ta wurin wannan magana ce aka ajiye sammai da fasa na yanzu domin wuta, an ajiye su kuma don ranar hukunci da hallaka ta mutane marasa tsoron Allah. 8 Amma kada ku manta da wannan abu guda ɗaya, abokaina kaunattatu. Ga Ubangiji kwana ɗaya kamar shekaru dubu ne, shekaru dubu kuma kamar kwana ɗaya ne. 9 Ubangiji ba mai jinkiri ba ne wajen cika alkawarinsa, yadda waɗansunku suka fahimci jinkiri. Yana haƙuri da ku, ba ya so wani yā hallaka, sai dai kowa yā kai ga tuba. 10 Amma ranar Ubangiji za ta zo kamar barawo. Sammai za su bace da ruri, abubuwan da suke cikinsu za su kone, fasa kuma da dukan abin da yake cikinta za su tonu. 11 Da yake za a hallaka dukan abubuwa ta haka, waɗanne irin mutane ne ya kamata ku zama? Ya kamata ku yi rayuwar tsarki da ta tsoron Allah, 12 yayinda kuke zuba ido ga zuwan ranar Allah kuna gaggauta zuwanta. Wannan rana za ta kawo wa sammai hallaka ta kunan wuta, abubuwa kuma za su narke don zafi. 13 Amma bisa ga alkawarinsa muna

zuba ido ga sabuwar sama da kuma sabuwar
ƙasa, inda adalci zai yi zama. **14** Saboda haka,
abokaina ƙaunatattu, da yake kuna zuba ido ga
wannan, sai ku yi matuƙar ƙoƙari don a same
ku ba tabo, sai dai zaman salama da shi. **15**
Ku yi zaman sanin cewa haƙurin Ubangijinmu
yana nufin ceto ne, kamar yadda ƙaunataccen
dan’uwanmu Bulus ma ya rubuta muku da
hikimar da Allah ya ba shi. **16** Haka yake
rubutu cikin dukan wasifunsa, yana magana a
cikinsu a kan waɗannan al’amura. Wasifunsa
sun ƙunshi waɗansu abubuwa masu wuyar
fahimta, waɗanda jahilai da kuma waɗanda
ba tsayayyu ba ne suke murɗe ma’anarsu,
kamar yadda suke yi da sauran Nassosi, ta haka
suke jawo wa kansu hallaka. **17** Saboda haka,
abokaina ƙaunatattu, da yake kun riga kun
san wannan, sai ku zauna a faɗaƙe don kada a
ɗauke hankalinku ta wurin kuskuren marasa
bin dokan nan har ku faɗi daga matsayinku.
18 Sai dai ku yi girma cikin alheri da sanin
Ubangijinmu da Mai Cetonmu Yesu Kiristi. A
gare shi ɗaukaka ta tabbata yanzu da har abada!
Amin. (aiōn g165)

1 Yohanna

1 Wannan da ya kasance tun farko, wanda muka ji, wanda muka gani da idanunmu, wanda muka duba, hannuwanmu kuma suka taɓa, wannan ne muke shela game da Kalman rai. **2** Wannan Rai ya bayyana, muka kuwa gan shi, muka kuma shaida shi, muna kuwa yin muku shelar wannan rai madawwami, wanda dā yake tare da Uba, ya kuma bayyana a gare mu. (aiōnios g166) **3** Muna yin muku shelar abin da muka gani, muka kuma ji ne, domin ku ma ku yi zumunci tare da mu. Zumuncinmu kuwa yana tare da Uba da kuma 'Dansa, Yesu Kiristi. **4** Muna rubuta wannan domin farin cikinmu yā zama cikakke. **5** Wannan shi ne sakon da muka ji daga wurinsa, muna kuma sanar da ku cewa Allah haske ne; a cikinsa kuwa babu duhu ko kaɗan. **6** In muka ce muna zumunci da shi amma muna tafiya cikin duhu, karya muke yi, kuma ba ma rayuwa bisa ga gaskiya. **7** Amma in muna tafiya cikin haske, yadda yake cikin haske, muna da zumunci da juna ke nan, kuma jinin Yesu, 'Dansa, yana tsarkake mu daga dukan zunubi. **8** In muka ce ba mu da zunubi, muna ruɗin kanmu ne, gaskiya kuwa ba ta cikinmu. **9** In muka furta zunubanmu, shi mai aminci ne, mai adalci kuma, zai gafarta mana zunubanmu, yā kuma tsarkake mu daga dukan rashin adalci. **10** In muka ce ba mu yi zunubi ba, mun mai da shi mafaryaci ke nan, maganarsa kuwa ba ta da wuri a cikinmu.

2 'Ya'yana kaunatattu, ina rubuta muku wannan ne don kada ku yi zunubi. Amma in wani ya yi zunubi, muna da wani wanda yake magana da Uba don taimakonmu, wato, Yesu Kiristi, Mai Adalci. **2** Shi ne hadayar kafara saboda zunubanmu, kuma ba don namu kaɗai ba amma har ma da zunuban duniya duka. **3** Ta haka za mu tabbata cewa mun san shi in muna yin biyayya da umarnansa. **4** Mutumin da ya ce, "Na san shi," amma ba ya yin abin da ya umarta, mafaryaci ne, gaskiya kuwa ba ta cikinsa. **5** Amma in wani ya yi biyayya da maganarsa, kaunar Allah ta zama cikakkiya ke nan a cikinsa. Ta haka muka san cewa muna

cikinsa. **6** Duk wanda ya ce yana rayuwa a cikinsa dole yā yi tafiya kamar yadda Yesu ya yi. **7** Abokaina kaunatattu, ba sabon umarni nake rubuta muku ba, a'a, daɗaɗɗen umarnin nan ne, wanda kuke da shi tun farko. Wannan tsohon umarni shi ne sakon da kuka riga kuka ji. **8** Duk da haka ina rubuta muku sabon umarni; ana ganin gaskiyar umarnin a cikinsa da kuma cikinku, gama duhu yana shudewa, haske na gaskiya kuwa yana haskakawa. **9** Duk wanda ya ce yana cikin haske yana kuma kin dan'uwansa, ashe a duhu yake har yanzu. **10** Duk wanda yake kaunar dan'uwansa, a cikin hasken yake rayuwa ke nan, kuma babu wani abin da yake cikinsa da zai sa yā yi tuntuɓe. **11** Amma duk wanda yake kin dan'uwansa, cikin duhu yake, yana kuma tafiya cikin duhu ke nan; bai ma san inda za shi ba, domin duhun ya makanta shi. **12** Ina rubuta muku, 'ya'yana kaunatattu, domin an gafarta muku zunubanku saboda sunansa. **13** Ina rubuta muku, ubanni, domin kun san shi wanda yake tun farko. Ina rubuta muku, samari, domin kun ci nasara a kan mugun nan. **14** Ina rubuta muku, 'ya'yana kaunatattu, domin kun san Uba. Ina rubuta muku, ubanni, domin kun san shi wanda yake tun farko. Ina rubuta muku, samari, domin kuna da karfi, maganar Allah kuwa tana zaune a cikinku, kun kuma ci nasara a kan mugun nan. **15** Kada ku kaunaci duniya, ko wani abin da yake cikinta. In wani yana kaunar duniya, kaunar Uba ba ta cikinsa. **16** Gama duk abin da yake na duniya, kamar sha'awace-sha'awacen mutuntaka, sha'awar idanunsa, da kuma taƙama da abin da yake da shi, yake kuma yi, ba daga wurin Uba suke fitowa ba sai dai daga duniya. **17** Duniya da sha'awace-sha'awacenta suna shudewa, amma mutumin da yake aikata nufin Allah, zai rayu har abada. (aiōn g165) **18** 'Ya'yana kaunatattu, waɗannan su ne kwanakin ƙarshe; kuma kamar yadda kuka ji cewa magabcin Kiristi yana zuwa, ko yanzu ma abokan gāban Kiristi da yawa sun zo. Ta haka muka san cewa kwanakin ƙarshe sun iso. **19** Waɗannan masu gāba da Kiristi suna cikinmu a dā, amma sun bar mu, don tun dā ma su ba namu ba ne. Ai, da su namu ne, da har yanzu suna tare da mu. Amma sun bar mu,

wannan ya nuna a fili cewa su ba namu ba ne. **20** Amma ku kam, kuna da shafewa daga wurin Mai Tsarkin nan, kuma dukanku kun san gaskiya. **21** Ina rubuta muku ba domin ba ku san gaskiya ba ne, a'a, sai dai domin kun santa, kun kuma san cewa babu yadda karya za ta fito daga gaskiya. **22** Wane ne mafaryaci? Ai, shi ne mutumin da yake musun cewa Yesu shi ne Kiristi. Irin wannan mutum shi ne magabcin Kiristi, ya yi musun Uban da kuma 'Dan. **23** Ba wanda yake musun 'Dan, sa'an nan ya ce yana da Uban; duk wanda ya yarda da 'Dan, yana da Uban a cikinsa ke nan. **24** Ku lura fa cewa abin da kuka ji daga farko, bari ya ci gaba da kasance a cikinku. In kuwa ya ci gaba da zama a cikinku, za ku kasance a cikin 'Dan, da kuma a cikin Uban. **25** Wannan shi ne abin da ya yi mana alkawari, wato, rai madawwami. (aiōnios g166) **26** Ina rubuta muku wadannan abubuwa ne game da wadanda suke kofari su sa ku kauce. **27** Game da ku kuwa, shafan nan da kuka karɓa daga gare shi tana nan a cikinku, ba kwa kuma bukata wani ya koyar da ku. Amma kamar yadda shafan nan tasa tana koya muku kome, ita kuwa gaskiya ce ba karya ba, yadda dai ta koya muku, to, sai ku zauna a cikinsa. **28** Yanzu fa, ya ku'ya'yana kaunatattu, sai ku ci gaba a cikinsa, domin sa'ad da ya bayyana, mu iya tsaya gabagadi babu kunya a dawowarsa. **29** In kun san cewa shi mai adalci ne, to, kun dai san cewa duk mai aikata abin da yake daidai haifaffensa ne.

3 Dubi irin kaunar da Uba ya kaunace mu da ita mana, har ana ce da mu'ya'yan Allah! Haka kuwa muke! Dalilin da ya sa duniya ba ta san mu ba shi ne, don ba ta san shi ba. **2** Abokaina kaunatattu, yanzu, mu'ya'yan Allah ne, kuma abin da za mu zama nan gaba ba a riga an bayyana ba. Sai dai mun san cewa sa'ad da Kiristi ya bayyana, za mu zama kamar sa, domin za mu gan shi kamar yadda yake. **3** Duk mai wannan bege a cikinsa yakan tsarkake kansa, kamar yadda shi Kiristi yake da tsabta. **4** Duk mai yin zunubi yana karya doka ne; tabbatacce, zunubi, karya doka ne. **5** Sai dai kun san cewa Kiristi ya bayyana ne domin ya dauke

zunubanmu. A cikinsa kuwa babu zunubi. **6** Ba mai rayuwa a cikinsa da yake cin gaba da yin zunubi. Kowa da yake aikata zunubi, bai taɓa ganinsa ba, bai ma san shi ba. **7** 'Ya'yana kaunatattu, kada ku yarda wani ya rude ku. Duk mai yin abin da yake daidai mai adalci ne, yadda Kiristi yake mai adalci. **8** Duk mai aikata abin da yake zunubi shi na Iblis ne, domin Iblis mai aikata zunubi ne tun farko. Dalilin da ya sa 'Dan Allah ya bayyana kuwa shi ne don ya rushe aikin Iblis. **9** Babu haifaffe na Allah da zai ci gaba da yin zunubi, domin iri na Allah yana a cikinsa; ba zai iya ci gaba da yin zunubi ba, domin haifaffe ne na Allah. **10** Ta haka muka san wadanda suke'ya'yan Allah da kuma wadanda suke'ya'yan Iblis. Duk wanda ba ya yin abin da yake daidai, ba dan Allah ba ne; haka ma wanda ba ya kaunar dan'uwansa. **11** Wannan shi ne sakon da kuka ji tun farko. Ya kamata mu kaunaci juna. **12** Kada ku zama kamar Kayinu, wanda ya zama na mugun nan, ya kuma kashe dan'uwansa. Me ya sa ya kashe shi? Domin ayyukansa mugaye ne, na dan'uwansa kuma na adalci ne. **13** Kada ku yi mamaki'yan'uwana, in duniya ta fi ku. **14** Mun san cewa mun riga mun ratsa daga mutuwa zuwa rai, domin muna kaunar'yan'uwannu. Duk wanda ba ya kauna matacce ne har yanzu. **15** Duk mai kin dan'uwansa mai kisankai ne, kun kuma san cewa ba mai kisankan da yake da rai madawwami a cikinsa. (aiōnios g166) **16** Yadda muka san kauna ke nan, wato, Yesu Kiristi ya ba da ransa dominmu. Ya kamata mu ma mu ba da rayukanmu domin'yan'uwannu. **17** In wani yana da arziki, ya kuma ga dan'uwansa cikin rashi, bai kuwa taimake shi ba, anya, kaunar Allah tana a cikinsa kuwa? **18** 'Ya'yana kaunatattu, kada mu yi kauna da fatar baki kawai, sai dai mu nuna ta ta wurin aikatawa da kuma gaskiya. **19** Ta haka muka san cewa mu na gaskiya ne, kuma za mu iya tsaya a gaban Allah ba tare da rawar jiki ba. **20** Idan zuciyarmu ta nuna mana muna da laifi, mun san cewa Allah ya fi zuciyarmu, ya kuma san dukan kome. **21** Abokaina kaunatattu, in zukanmu ba su ba mu laifi ba, muna da karfin halin tsayawa a gaban Allah ke nan. **22** Muna kuma samun dukan abin da muka roka daga gare shi, domin

muna biyayya da umarnansa, muna kuma yin abin da ya gamshe shi. **23** Umarninsa kuwa shi ne, mu gaskata da sunan 'Dansa, Yesu Kiristi, mu kuma kaunaci juna kamar yadda ya umarce mu. **24** Wadanda suke biyayya da umarnansa kuwa suna rayuwa a cikinsa, shi kuma a cikinsu. Ta haka muka san cewa yana raye a cikinmu. Mun san haka ta wurin Ruhun da ya ba mu.

4 Abokaina kaunatattu, ba kowane ruhu za ku gaskata ba, sai dai ku gwada ruho don ku ga ko daga Allah ne, domin annabawan karyar da yawa sun fito duniya. **2** Ga yadda za ku gane Ruhun Allah, duk ruhun da ya yarda cewa Yesu Kiristi ya zo cikin jiki, to, daga Allah yake. **3** Amma duk ruhun da bai yarda da Yesu ba, ba daga Allah ba ne, ruhun magabcin Kiristi ne, wanda kuka ji yana zuwa, har ma ya riga ya shigo duniya. **4** Ku, 'ya' yana kaunatattu, ku daga Allah ne, kun kuma yi nasara a kan magabtan Kiristi, domin wanda yake a cikinku ya fi wanda yake a duniya girma. **5** Su daga duniya ne saboda haka suke magana yadda duniya take ganin abubuwa, duniya kuwa tana sauraron su. **6** Mu daga Allah ne, kuma duk wanda ya san Allah yakan saurare mu. Amma duk wanda ba daga Allah ba, ba ya sauraron mu. Ta haka ne muke gane Ruhun gaskiya, da kuma ruhun karyar. **7** Abokaina kaunatattu, mu kaunaci juna, domin kauna tana zuwa daga Allah ne. Duk mai kauna, haifaffe ne na Allah, ya kuma san Allah. **8** Duk wanda ba ya kauna, bai san Allah ba, domin Allah kauna ne. **9** Ga yadda Allah ya nuna kaunarsa a cikinmu, Allah ya aiki makadaici 'Dansa zuwa duniya domin mu rayu ta wurinsa. **10** Wannan ita ce kauna, wato, ba mu ne muka kaunaci Allah ba, sai dai shi ne ya kaunace mu, ya kuma aiko 'Dansa ya zama hadaya ta kafara saboda zunubanmu. **11** Abokaina kaunatattu, da yake Allah ya kaunace mu haka, ya kamata mu ma mu kaunaci juna. **12** Ba wanda ya taɓa ganin Allah; amma in muna kaunar juna, Allah yana raye a cikinmu, kaunarsa kuwa ta zama cikakkiya a cikinmu ke nan. **13** Mun san cewa muna rayuwa a cikinsa shi kuma a cikinmu, domin ya ba mu Ruhunsa. **14** Mun gani, mun kuma shaida cewa Uba ya aiko 'Dansa domin

ya zama Mai Ceton duniya. **15** Duk wanda ya yarda cewa Yesu 'Dan Allah ne, Allah yana raye a cikinsa, shi kuma a cikin Allah. **16** Ta haka muka sani, muke kuma dogara ga kaunar da Allah yake mana. Allah kauna ne. Duk wanda yake rayuwa cikin kauna, yana rayuwa a cikin Allah ne, Allah kuma a cikinsa. **17** Ta haka, kauna ta zama cikakkiya a cikinmu domin mu kasance masu farfin hali a ranar shari'a, domin a wannan duniya muna kama da shi. **18** Babu tsoro cikin kauna. Cikakkiyar kauna dai takan kawar da tsoro, domin hukunci ne yake kawo tsoro. Mai jin tsoro ba cikakke ba ne a cikin kauna. **19** Muna kauna, domin ya kaunace mu da farko. **20** Duk wanda ya ce, "Ina kaunar Allah," amma yana kin dan'uwansa, maƙaryaci ne. Gama duk wanda ba ya kaunar dan'uwansa da yake gani, ba zai iya kaunar Allah wanda ba ya gani ba. **21** Ya kuma ba mu wannan umarni cewa duk wanda yake kaunar Allah, dole ya kaunaci dan'uwansa.

5 Kowa ya gaskata cewa Yesu shi ne Kiristi, shi haifaffe na Allah ne, kuma duk mai kaunar mahaifi kuwa, yakan kaunaci 'dansa ma. **2** Ga yadda muka san cewa muna kaunar 'ya'yan Allah. Muna yin haka ta wurin kaunar Allah da kuma aikata umarnansa. **3** Kaunar Allah ita ce, a yi biyayya da umarnansa. Umarnansa kuwa ba masu nauyi ba ne; **4** domin duk haifaffe na Allah yana cin nasara a kan duniya. Bangaskiyarmu kuwa ita ce ta ba mu wannan nasara a kan duniya. **5** Wa ya cin nasara a kan duniya? Sai wanda ya gaskata cewa Yesu 'Dan Allah ne. **6** Ga wanda ya zo ta wurin ruwa da jini, wato, Yesu Kiristi. Bai zo ta wurin ruwa kadai ba, sai dai ta wurin ruwa da kuma jini. Ruhun ne kuwa yake ba da shaida, gama Ruhun shi ne gaskiya. **7** Akwai shaidu uku, wato, **8** Ruhun, da ruwa, da kuma jini; wadannan uku kuwa manufarsu daya ce. **9** Tun da yake mukan yarda da shaida mutane, ai, shaidar Allah ta fi karfi. Wannan ita ce shaidar Allah, wato, ya shaidi 'Dansa. **10** Duk wanda ya gaskata da 'Dan Allah, yana da shaidan nan a zuciyarsa. Duk wanda bai gaskata da Allah ba kuwa ya mai da shi maƙaryaci, domin bai gaskata shaidar da Allah ya bayar

game da Ɗansa ba. **11** Wannan kuwa ita ce shaidar; cewa Allah ya ba mu rai madawwami, wannan rai kuwa yana cikin Ɗansa. (aiōnios g166) **12** Duk wanda yake da Ɗan, yana da rai; wanda kuwa ba shi da Ɗan Allah, ba shi da rai. **13** Ina rubuta waƙannan abubuwa gare ku, ku da kuka gaskata sunan Ɗan Allah domin ku san kuna da rai madawwami. (aiōnios g166) **14** Wannan shi ne ƙarfin halin da muke da shi sa'ad da muke zuwa a gaban Allah, gama mun san cewa kome muka roƙa bisa ga nufinsa, yakan saurare mu. **15** In kuwa muka san cewa yana sauraranmu, ko mene ne muka roƙa, mun sani, mun riga mun sami abin da muka roƙa daga gare shi ke nan. **16** Kowa ya ga ɗan'uwansa yana yin zunubin da bai kai ga mutuwa ba, sai yā yi masa addu'a. Ta dalilin mai addu'an nan kuwa, Allah zai ba da rai ga mai yin zunubin da bai kai ga mutuwa ba. Akwai zunubin da yakan kai ga mutuwa. Ban ce a yi addu'a domin wannan ba. **17** Duk rashin adalci, zunubi ne, amma akwai waɗansu zunuban da ba sa kai ga mutuwa. **18** Mun san cewa kowane haifaffe na Allah ba ya cin gaba da yin zunubi; kasancewarsa haifaffe na Allah ita takan käre shi, mugun kuwa ba zai iya cuce shi ba. **19** Mun san cewa mu'ya'yan Allah ne, duniya duka kuwa tana hannun Mugun. **20** Mun san cewa Ɗan Allah ya zo duniya, ya kuma ba mu ganewa domin mu san shi wanda yake na gaskiya. Mu kuwa muna cikinsa, shi da yake Allah na gaskiya wato, cikin Ɗansa Yesu Kiristi. Shi ne Allah na gaskiya da kuma rai na har abada. (aiōnios g166) **21** 'Ya'yana ƙaunatattu, ku yi nesa da gumaka.

2 Yohanna

1 Dattijon nan, Zuwa ga uwargida zabaɓɓiya da kuma'ya'yanta, waɗanda nake kauna kwarai da gaske kuma ba ni kaɗai ba, amma har da dukan waɗanda suka san gaskiya. **2** Muna kaunarku saboda gaskiyan nan, wadda take cikinmu za ta kuma kasance tare da mu har abada. (aiɓn g165) **3** Alheri, jinkai da kuma salama daga Allah Uba da kuma Yesu Kiristi, Dan Uba, su kasance tare da mu cikin gaskiya da kauna. **4** Na yi farin ciki kwarai, da na sami waɗansu'ya'yanki suna tafiya cikin gaskiya, kamar yadda Uba ya umarce mu. **5** Yanzu kuma, uwargida kaunatacciya, ba sabon umarni nake rubuta miki ba sai dai wanda muke da shi tun farko. Ina roko cewa mu kaunaci juna. **6** Kauna, ita ce mu yi biyayya ga umarnansa. Kamar yadda kuka ji tun da fari, umarninsa shi ne ku yi zaman kauna. **7** Masu rudi da yawa, waɗanda ba su yarda da zuwan Yesu Kiristi cikin jiki ba, sun riga sun fito a duniya. Duk irin mutumin nan mai rudi ne kuma magabcin Kiristi. **8** Ku lura don kada ku yi hasarar aikin da kuka yi, sai dai ku sami cikakken lada. **9** Duk mutumin da bai tsaya a kan koyarwar Kiristi ba, amma ya yi fari a kanta, mutumin nan ba shi da Allah. Amma wanda ya tsaya a kan koyarwar Kiristi, yana da Uban da kuma Dan. **10** Duk wanda ya zo wurinku bai kuma kawo koyarwan nan ba, kada ku karɓe shi a gidanku ko ku marabce shi. **11** Duk wanda ya karɓe shi yana tarayya da mugun aikinsa ke nan. **12** Ina da abubuwa da dama da zan rubuta muku, sai dai ba na so in yi amfani da takarda da inki in rubuta. A maimako, ina fata in ziyarce ku in kuma yi magana da ku fuska da fuska, domin farin cikinmu ya zama cikakke. **13** 'Ya'yan'yar'uwarki wadda Allah ya keɓe, suna gaishe ku.

3 Yohanna

1 Dattijon nan, Zuwa ga kaunataccen abokina Gayus, wanda nake kauna kwarai da gaske. **2** Abokina kaunatacce, ina addu'a ka sami zaman lafiya don kome ya yi maka daidai, kamar yadda ruhunka yake zaune lafiya. **3** Na yi farin ciki kwarai sa'ad da wadansu'yan'uwa suka zo suka yi zance game da yadda kake da aminci ga gaskiyan nan da kuma yadda kake cin gaba cikin gaskiyan nan. **4** Ba abin da ya fi sa ni farin ciki fiye da in ji cewa'ya'yana suna cikin gaskiyan nan. **5** Abokina kaunatacce, kana da aminci cikin abin da kake yi wa'yan'uwa, ko da yake su baki ne a gare ka. **6** Sun fada wa ikkilisiya game da kaunarka. Za ka kyauta in ka sallame su a hanyar da ta cancanci Allah. **7** Saboda Sunan nan ne suka fito, ba sa karɓan wani taimako daga wadanda ba masu bi ba. **8** Saboda haka ya kamata mu nuna halin karɓan baƙi ga irin mutanen nan domin mu yi aiki tare saboda gaskiyan nan. **9** Na rubuta wa ikkilisiya, amma Diyotirefes, wanda yake son zama na farko, ya fi ya yi hulɗa da mu. **10** Saboda haka in na zo, zan tone abin da yake yi, yana surutu game da mu, yana baɓɓata mu. Wannan ma bai ishe shi ba, har yana kin marabtar'yan'uwa. Yana hana wadanda suke so yin haka, yana ma korinsu daga ikkilisiya. **11** Abokina kaunatacce, kada ka yi koyi da abin da yake mugu sai dai abin da yake nagari. Duk mai yin abin da yake nagari daga Allah yake. Duk mai yin abin da yake mugu bai taɓa sanin Allah ba. **12** Demetiriyus yana da shaida mai kyau daga wurin kowa, har gaskiya kanta ma ta shaide shi. Mu ma muna ba da shaida mai kyau a kansa, ka kuma san cewa shaidarmu gaskiya ce. **13** Ina da abubuwa da dama da zan rubuta maka, sai dai ba na so in yi amfani da alƙalami da inki in rubuta su. **14** Ina fata in gan ka nan ba da daɗewa ba, za mu kuwa yi magana fuska da fuska. Salama gare ka. Abokai a nan suna gaishe ka. Ka gai da abokai a can da sunansu.

Yahuda

1 Yahuda, bawan Yesu Kiristi, dan'awan Yakub, Zuwa ga waƙanda aka kira, waƙanda Allah Uba yake kauna, waƙanda kuma Yesu Kiristi ya kiyaye. **2** Jinkai, salama da kuma kauna, su kasance tare da ku a yalwace. **3** Abokaina kaunatattu, ko da yake na yi marmari kwarai in rubuta muku game da ceton nan namu, sai na ga ya dace in rubuta, in gargade ku ku tsaya da karfi cikin bangaskiya wadda aka danƙa wa mutane masu tsarki na Allah sau ɗaya tak. **4** Na faɗa haka ne domin waɗansu mutanen da aka rubuta hukuncinsu tun ɗa sun shiga cikinku a boye. Su fa marasa tsoron Allah ne. Su ne waɗanda suka mai da alherin Allahmu ya zama dalilin yin fasikanci, suna kuma musun Yesu Kiristi wanda shi ne Makadaici Mai Iko Duka da kuma Ubangjinmu. **5** Ko da yake kun riga kun san duk wannan, ina so in tuna muku cewa Ubangiji ya ceci mutanensa daga Masar, duk da haka daga baya ya hallaka waɗanda ba su ba da gaskiya ba. **6** Haka ma mala'ikun da ba su riƙe matsayinsu na iko ba, waɗanda suka bar ainihin mazauninsu, su ne ya tsare a duhu daure da dawwammamun sarƙoƙi don hukunci ta babbar Ranan nan. (aiōdios g126) **7** Haka ma Sodom da Gomorra da garuruwan da suke kewaye da su, waɗanda su ma suka ba da kansu ga fasikanci da muguwar sha'awar jiki, sun zama misalin waɗanda suke shan hukuncin madawwamiyar wuta. (aiōnios g166) **8** Haka yake da masu mafarke-mafarken nan, gama sun faɗantar da jikunansu, suka ƙi bin masu mulki, suna ɓata sunan talikan sararin sama. **9** Kai, ko Mika'ilu babban shugaban mala'iku ma, sa'ad da yake mūsu da Iblis game da gawar Musa, bai yi garajen dora masa laifi da baƙar magana ba, sai dai ya ce, "Ubangiji yā tsawata maka!" **10** Duk da haka mutanen nan suna maganar banza a kan kome da ba su gane ba; kuma abubuwan da suka fahimta bisa ga jiki, kamar dabbobi marasa hankali, waɗannan abubuwa ne suke hallaka su. **11** Kaitonsu! Gama sun kama hanyar Kayinu; sun ruga a guje garin neman riba cikin kuskure kamar Bala'am; aka kuma hallaka su

cikin tawayen Kora. **12** Waɗannan mutane sun zama kamar faɗanta a taronku na soyayya, suna ta ciye-ciye a cikinku, ba kunya ba tsoro. Su masu kiwo ne da suke ciyar da kansu kawai. Su kamar hadari ne da babu ruwa da iska take kori. Su kamar itatuwa ne, marasa'ya'ya da rani, waɗanda aka tumbuke, ko kamar itatuwan da aka tumbuke suka kuma mutu furmus. **13** Su kamar rakuman ruwan teku ne masu hauka, suna taƙama da tumbatsan kumfar kunyarsu. Su kamar taurari ne masu yawo barkatai, waɗanda aka ajiye mugun duhu saboda su har abada. (aiōn g165) **14** Enok ma, wanda yake na bakwai daga Adamu, ya yi annabci game da waɗannan mutane cewa, "Duba, Ubangiji yana zuwa da dubu dubban tsarkakansa **15** don yā yi wa kowa shari'a, yā kuma hukunta duk marasa tsoron Allah game da dukan ayyukansu na rashin tsoron Allah da suka aikata ta hanyar rashin tsoron Allah, da kuma dukan baƙafen kalmomin da masu zunubi marasa tsoron Allah suka faɗa game da shi." **16** Waɗannan mutane dai, gunaguni gare su, kullum ganin laifin waɗansu suke yi. Muguwar sha'awa ce kaɗai tunaninsu. Sun cika da banzar magana ta yabon kansu. Suna ruɗin mutane da zaƙin baki don samun ribar kansu. **17** Amma ku abokaina kaunatattu, ku tuna da abin da manzannin Ubangjinmu Yesu Kiristi suka faɗa a ɗa. **18** Sun ce muku, "A kwanakin ƙarshe za a kasance da masu ba'a waɗanda za su bi sha'awace-sha'awacensu na rashin tsoron Allah." **19** Waɗannan mutanen ne, suke kawo rabe-rabe, masu bin abin da jiki yake so, marasa Ruhu. **20** Amma ku, abokaina kaunatattu, ku gina kanku cikin bangaskiyarku mafi tsarki, ku kuma yi addu'a cikin Ruhu Mai Tsarki. **21** Ku zauna cikin ƙaunar Allah yayinda kuke jira jinkan Ubangjinmu Yesu Kiristi don yā kawo ku ga rai madawwami. (aiōnios g166) **22** Ku ji tausayin waɗanda suke shakka; **23** ku cece waɗansu ta wurin fizge su daga wuta. Ga waɗansu kuma ku ji tausayinsu, amma tare da tsoro, har ma ku yi ƙyamar tufafin da suka ɓata da ayyukansu na jiki. **24** To, yabo yā tabbata a gare shi, shi wanda yake da iko yā tsare ku daga faɗuwa, yā kuma miƙa ku marasa laifi a gaban ɗaukakarsa da matuƙar farin ciki. **25** Gare shi

kuma, shi da yake kadai Allah Mai Cetonmu, ta wurin Yesu Kiristi Ubangjinmu, bari daukaka, daraja, iko da mulki, su tabbata a gare shi, tun farkon zamanai, yanzu, da har abada abadin!
Amin. (aiōn g165)

Ru'uya ta Yohanna

1 Wahayin Yesu Kiristi, wanda Allah ya ba shi yā nuna wa bayinsa abin da lalle zai faru nan ba da daɗewa ba. Ya bayyana shi ta wurin aiko da mala'ikansa zuwa ga bawansa Yohanna, **2** wanda ya shaida dukan abin da ya gani, wato, maganar Allah da kuma shaidar Yesu Kiristi. **3** Mai albarka ne wanda yake karanta waɗannan kalmomin annabci, masu albarka ne kuma waɗanda suke jinsu, suke kuma sa abin da aka rubuta a ciki a zuciya, domin lokaci ya yi kusa. **4** Daga Yohanna, Zuwa ga ikkilisiyoyi bakwai da suke a lardin Asiya. Alheri da salama gare ku daga shi wanda yake a yanzu, wanda yake a dā, da kuma wanda zai zo, da kuma daga ruhohi bakwai da suke a gaban kursiyinsa, **5** da kuma daga Yesu Kiristi, wanda yake amintaccen shaida, ɗan farin daga tashin matattu, da kuma mai mulkin sarakunan duniya. Gare shi wanda yake kaunarmu wanda kuma ya'yantar da mu daga zunubanmu ta wurin jininsa, **6** ya kuma mai da mu masarauta da firistoci don mu yi wa Allahnsa da Ubansa hidima, a gare shi ɗaukaka da iko sun tabbata har abada abadin! Amin. (aiōn g165) **7** “Duba, yana zuwa cikin gizagizai, kowane ido kuwa zai gan shi, har da waɗanda suka soke shi”; dukan mutanen duniya kuwa “za su yi makoki dominsa.” **8** “Ni ne Alfa da kuma Omega,” in ji Ubangiji Allah, “wanda yake a yanzu, wanda yake a dā, da kuma wanda zai zo, Maɗaukaki.” **9** Ni, Yohanna, ɗan'uwanku da kuma abokin tarayyarku cikin wahala da mulki, da kuma haƙurin jimrewa da suke namu cikin Yesu, ina can tsibirin Fatmos saboda maganar Allah da kuma saboda shaidar Yesu. **10** A Ranar Ubangiji ina cikin Ruhu, sai na ji a bayana wata babbar murya kamar ƙaho, **11** wadda ta ce, “Rubuta a cikin naɗaɗɗen littafi abin da ka gani ka kuma aika ta zuwa ga ikkilisiyoyi bakwai, zuwa Afisa, Simirna, Fergamum, Tiyatira, Sardis, Filadelfiya, da kuma Lawodiseya.” **12** Sai na juya don in ga muryar da take magana da ni. Da na juya kuwa sai na ga alkukan fitilu bakwai na zinariya. **13** A tsakiyar alkukan kuwa akwai wani “kama da ɗan mutum,” saye da rigar da ya kai

har kafafunsa da kuma damarar zinariya daure a kirjinsa. **14** Kansa da kuma gashin fari ne fat kamar ulu, fari kamar dusar ƙanƙara, idanunsa kuwa kamar harshen wuta. **15** Sawunsa sun yi kamar tagullar da take haske cikin matoya, muryarsa kuma ta yi kamar muryar ruwaye masu gudu. **16** A hannunsa na dama ya riƙe taurari bakwai, daga bakinsa kuwa takobi mai kaifi biyu ya fito. Fuskarsa ta yi kamar rana mai haskakawa da dukan haskenta. **17** Sa'ad da na gan shi, sai na fāɗi a gabansa sai ka ce matacce. Sai ya ɗibiya hannunsa na dama a kaina ya ce, “Kada ka ji tsoro. Ni ne Farko da kuma Karshe. **18** Ni ne Rayayye, dā na mutu, ga shi kuwa ina a raye har abada abadin! Ina kuma riƙe da mabuɗan mutuwa da na Hades. (aiōn g165, Haɗeš g86) **19** “Saboda haka, ka rubuta abin da ka gani, abin da yake yanzu, da abin da zai faru nan gaba. **20** Asirin taurari bakwai da ka gani a hannuna na dama da kuma na alkukan fitilu bakwai na zinariya shi ne, Taurarin bakwai ɗin nan, mala'ikun ikkilisiyoyi bakwai ne; alkukan fitilu bakwai ɗin nan kuma ikkilisiyoyi bakwai ne.

2 “Zuwa ga mala'ikan ikkilisiya a Afisa, ka rubuta, Waɗannan su ne kalmomi na wannan wanda yake riƙe da taurari bakwai a hannunsa na dama yana kuma tafiya a tsakanin alkukan fitilu bakwai na zinariya. **2** Na san ayyukanka, faman aikinka da daurewarka. Na san cewa ba ka iya haƙuri da mugayen mutane, ka gwada waɗanda suke cewa su manzanni ne, alhali kuwa ba haka ba ne, ka kuwa tarar cewa su na ƙarya ne. **3** Kai kam ka daure ka kuma jimre da wahala saboda sunana, ba ka kuwa gaji ba. **4** Duk da haka ina riƙe da wannan game da kai. Ka watsar da ƙaunarka ta farko. **5** Ka tuna da matsayinka a dā kafin ka fāɗi! Ka tuba ka kuma yi ayyukan da ka yi da fari. In ba ka tuba ba, zan zo wajenka in ɗauke wurin ajiye fitilanka daga inda yake. **6** Sai dai kana da wannan abu mai kyau. Ka ƙi ayyukan Nikolaitawa da ni ma nake ƙi. **7** Duk mai kunnen ji, yā ji abin da Ruhu yake faɗa wa ikkilisiyoyi. Duk wanda ya ci nasara, zan ba shi ikon ci daga itacen rai, da yake cikin aljannar Allah. **8** “Zuwa ga mala'ikan

ikkilisiya a Simirna, ka rubuta, Wadannan su ne kalmomin wannan da yake na Farko da na Karshe, wanda ya mutu ya kuma sàke tashi da rai. **9** Na san wahalarka da kuma talaucinka, duk da haka kai mai arziki ne! Na san bata suna da wadannan suke yi maka wadannan da suke cewa su Yahudawa ne alhali kuwa ba haka ba ne, su dai majami'ar Shaidan ne. **10** Kada ka ji tsoron wahalar da kake gab da sha. Ina gaya maka, Iblis zai sa wadansunku a kurkuku don yã gwada ku. Za ku sha tsanani na kwana goma. Ka yi aminci ko da za a kashe ka, ni kuwa zan ba ka rawanin rai. **11** Duk mai kunnen ji, yã ji abin da Ruhu yake fada wa ikkilisiyoyi. Duk wanda ya ci nasara mutuwa ta biyu ba za ta cuce shi ba ko kaɗan. **12** “Zuwa ga mala'ikan ikkilisiya a Fergamum, ka rubuta, Wadannan su ne kalmomin wannan wanda yake da takobi mai kaifi biyu. **13** Na san inda kake da zama, inda Shaidan yana da gadon sarautarsa. Duk da haka ka riƙe sunana da gaske. Ba ka yi mûsun bangaskiyarka gare ni ba, har ma a kwanakin Antifas, amintaccen mashaidina, wanda aka kashe a birninku, inda Shaidan yake zama. **14** Duk da haka, ina da abubuwa kima game da kai. Kana da mutane a can waɗanda suke riƙe da koyarwar Bala'am, wanda ya koya wa Balak yã ja hankalin Isra'ilawa su yi zunubi ta wurin cin abincin da aka miƙa wa gumaka hadaya, su kuma yi fasikanci. **15** Haka ma kana da waɗanda suke riƙe da koyarwar Nikolaitawa. **16** Saboda haka ka tuba! In ba haka ba, zan zo wajenka ba da daɗewa ba in yaƙe su da takobin bakina. **17** Duk mai kunnen ji, yã ji abin da Ruhu yake fada wa ikkilisiyoyi. Duk wanda ya ci nasara zan ba shi kaɗan daga cikin boyayyyar Manna. Zan kuma ba shi farin dutse tare da sabon suna a rubuce a bisansa, sananne kawai ga mai karɓan dutsen. **18** “Zuwa ga mala'ikan ikkilisiya a Tiyatira, ka rubuta, Wadannan su ne kalmomin 'Dan Allah, wanda idanunsa suna kama da harshen wuta wanda kuma kafafunsa suna kama da tagullar da aka goge. **19** Na san ayyukanka, kaunarka da bangaskiyarka, hidimarka da daurewarka, kuma cewa kana yin abubuwa a yanzu fiye da abin da ka yi da farko. **20** Duk da haka, ina da wannan game da kai.

Kana haƙuri da matan nan Yezebel, wadda take kira kanta annabiya. Ta wurin koyarwarta tana baɗ da bayina ga yin fasikanci suka kuma ci abincin da aka miƙa wa gumaka. **21** Na ba ta lokaci ta tuba daga fasikancinta, amma ba ta da niyya. **22** Don haka zan jefa ta a kan gadon wahala, zan kuma sa waɗanda suke zina da ita, su sha azaba ƙwarai, sai dai in sun tuba daga hanyoyinta. **23** Zan kashe'ya'yanta. Sa'an nan dukan ikkilisiyoyi za su san cewa ni ne mai bincika zukata da tunani, zan kuwa sãka wa kowannenku gwargwadon ayyukansa. **24** Yanzu, ina ce wa sauranku da kuke a Tiyatira, ku da ba ku riƙe da koyarwarta ba kuma ba ku koyi abin da suke kira zurfafan asiran Shaidan, 'Ba zan ƙara muku wani nauyi ba. **25** Sai dai ku riƙe abin da kuke da shi har sai na zo.' **26** Gare shi wanda ya ci nasara ya kuma aikata nufina har ƙarshe, zan ba shi iko a kan al'ummai. **27** 'Zai yi mulki a kansu da sandar sarauta ta ƙarfe, zai farfashe su, kamar tukwanen yumɓu'kamar yadda na karɓi iko daga Ubana. **28** Zan kuma ba shi tauraron asubahi. **29** Duk mai kunnen ji, yã ji abin da Ruhu yake fada wa ikkilisiyoyi.

3 “Zuwa ga mala'ikan ikkilisiya a Sardis, ka rubuta, Wadannan su ne kalmomi, na wanda yake riƙe da ruhohi bakwai na Allah da kuma taurari bakwai. Na san ayyukanka; ana ganinka kamar rayayye, amma kai matacce ne. **2** Ka farka! Ka ƙarfafa abin da ya rage wanda kuma yake bakin mutuwa, don ban ga ayyukanka cikakke ne ba a gaban Allahna. **3** Saboda haka, ka tuna fa, abin da ka karɓa ka kuma ji; ka yi biyayya da shi, ka kuma tuba. Amma in ba ka farka ba, zan zo kamar barawo, ba kuwa za ka san lokacin da zan zo maka ba. **4** Duk da haka kana da mutane kima cikin Sardis waɗanda ba su bata tufafinsu ba. Za su yi tafiya tare da ni, saye da fararen tufafi, don sun cancanta. **5** Wanda ya ci nasara, kamar su, za a sanya masa fararen tufafi. Ba zan taɓa share sunansa daga cikin littafin rai ba, sai dai zan shaida sunansa a gaban Ubana da mala'ikunsa. **6** Duk mai kunnen ji, yã ji abin da Ruhu yake fada wa ikkilisiyoyi. **7** “Zuwa ga mala'ikan ikkilisiya a Filadelfiya, ka rubuta, Wadannan su ne kalmomi, na wanda

yake mai tsarki da kuma gaskiya, wanda yake riƙe da mabuɗin Dawuda. Abin da ya buɗe ba mai rufewa, abin da kuma ya rufe ba mai buɗewa. **8** Na san ayyukanka. Duba, na sa a gabanka buɗaɗɗen kofa wadda ba mai iya rufewa. Na san cewa kana da ɗan ƙarfi, duk da haka ka kiyaye maganata ba ka kuwa yi m̄sun sunana ba. **9** Zan sa waɗanda suke na majami'ar Shaidan, waɗanda suke cewa su Yahudawa ne alhali kuwa ba haka ba ne, sai dai maƙaryata, zan sa su zo su faɗi a ƙasa a gabanka su kuma shaida cewa na ƙaunace ka. **10** Da yake ka kiyaye umarnina ta wurin jimrewa, ni ma zan tsare ka daga lokacin nan na gwaji wanda zai zo bisan dukan duniya don a gwada waɗanda suke zama a duniya. **11** Ina zuwa ba da daɗewa ba. Ka riƙe abin da kake da shi, don kada wani ya karɓe rawaninka. **12** Duk wanda ya ci nasara zan mai da shi ginshiki a haikalin Allahna. Ba kuwa zai saƙe barin wurin ba. Zan rubuta a kansa sunan Allahna da kuma sunan birnin Allahna, sabuwar Urushalima, wadda take saukowa daga sama daga Allahna; ni kuma zan rubuta a kansa sabon sunana. **13** Duk mai kunnen ji, yã ji abin da Ruhu yake faɗa wa ikkilisiyoyi. **14** “Zuwa ga mala'ikan ikkilisiya a Lawodiseya, ka rubuta, Waɗannan su ne kalmomina Amin, amintaccen mashaidi mai gaskiya, da kuma mai mulkin halittar Allah. **15** Na san ayyukanka, ba ka da sanyi ba ka kuma da zafi. Na so da kai ɗaya ne daga ciki, ko sanyi, ko zafi! **16** Amma domin kana tsaka-tsaka ba zafi ba, ba kuma sanyi ba, ina dab da tofar da kai daga bakina. **17** Ka ce, ‘Ina da arziki; na sami dukiya ba na kuma bukatar kome.’ Amma ba ka gane ba cewa kai matsiyaci ne, abin tausayi, matalauci, makaho kana kuma tsirara. **18** Na shawarce ka ka sayi zinariyar da aka tace cikin wuta daga gare ni, don ka yi arziki; da fararen tufafi ka sa, don ka rufe kunyar tsirancinka; da kuma maganin ido ka sa a idanunka, don ka gani. **19** Waɗanda nake ƙauna su nake tsawata wa, nake kuma horo. Saboda haka ka yi himma ka tuba. **20** Ga ni! Ina tsaye a bakin kofa, ina ƙwanƙwasawa. Duk wanda ya ji muryata ya kuma buɗe kofar, zan shiga in kuma ci tare da shi, shi kuma tare da ni. **21** Duk wanda ya ci nasara, zan ba shi

ikon zama tare da ni a kursiyina, kamar yadda na ci nasara, kuma ina zaune tare da Ubana a kursiyinsa. **22** Duk mai kunnen ji, yã ji abin da Ruhu yake faɗa wa ikkilisiyoyi.”

4 Bayan wannan sai na duba, a can kuma a gabana ga kofa a buɗe a sama. Sai muryar da na ji da fari da take magana da ni mai kama da busar ƙaho ta ce, “Hauro nan, zan kuma nuna maka abin da lalle zai faru bayan wannan.” **2** Nan da nan sai ga ni cikin Ruhu, a can a gabana kuwa ga kursiyi a cikin sama da wani zaune a kansa. **3** Wannan mai zama a can kuwa yana da kamannin dutsen yasfa da karneliya. Bakan gizo, mai kama da zumurrudu, ya kewaye kursiyin. **4** Kewaye da kursiyin kuwa akwai waɗansu kursiyoyi ashirin da huɗu, zaune a kansu kuwa dattawa ashirin da huɗu ne. Suna saye da fararen tufafi suna kuma da rawanin zinariya a kawunansu. **5** Daga kursiyin hasken walƙiya yana ta fitowa, da ƙararraki da kuma tsawa. A gaban kursiyin, fitilu bakwai suna ci. Waɗannan ne ruhoƙi bakwai na Allah. **6** Haka kuma a gaban kursiyin akwai wani abu mai kama da tekun gilashi, yana fyalli kamar madubi. A tsakiya kuwa, kewaye da kursiyin, akwai halittu huɗu masu rai, cike kuma suna da idanu gaba da baya. **7** Halitta ta fari tana kama da zaki, ta biyun kuwa tana kama da bijimi, ta ukun kuma tana da fuska kamar ta mutum, ta huɗun kuma tana kama da gaggafa mai tashi sama. **8** Kowace a cikin halittu huɗu masu rai ɗin nan tana da fikafikai guda shida, tana kuma cike da idanu a ko'ina, har ma ƙarƙashin fikafikanta. Dare da rana ba sa fasa cewa, **9** Duk lokacin da halittu masu ran nan suka rera ɗaukaka, girma da kuma godiya ga wannan wanda yake zaune a kan kursiyin da kuma wanda yake mai rai har abada abadin, (aiɓn g165) **10** sai dattawa ashirin da huɗun nan su faɗi a ƙasa a gaban wannan wanda yake zaune a kursiyin, su yi sujada wa wannan wanda yake da rai har abada abadin. Sukan ajiye rawaninsu a gaban kursiyin suna cewa, (aiɓn g165) **11** “Ya Ubangjinmu da Allahnmu, ka cancanci ɗaukaka da girma da iko, domin ka halicci dukan abubuwa, kuma

ta wurin nufinka aka halicce su suka kuma kasanace.”

5 Sa'an nan na ga a hannun damar wannan wanda yake zaune a kursiyin naɗaɗɗen littafin da rubutu a ciki da wajensa an kuma hatimce shi da hatimai bakwai. **2** Na kuma ga wani babban mala'ika yana shela da babbar murya cewa, “Wa ya cancanta yā balle hatiman nan yā kuma buɗe naɗaɗɗen littafin?” **3** Amma ba wani a sama ko a kasa ko a karkashin kasan da ya iya buɗe naɗaɗɗen littafin ko ma yā duba cikinsa. **4** Na yi ta kuka domin ba a iya samun wanda ya cancanta yā buɗe naɗaɗɗen littafin ko yā duba cikinsa ba. **5** Sai ɗaya daga cikin dattawan ya ce mini, “Kada ka yi kuka! Duba, Zakin kabilar Yahuda, da kuma Tushen Dawuda ya ci nasara. Ya iya buɗe naɗaɗɗen littafin da hatimansa bakwai.” **6** Sa'an nan na ga 'Dan Rago, yana kamar an yanka, tsaye a tsakiyar kursiyin, halittu huɗun nan masu rai da kuma dattawan an sun kewaye shi. Yana da kashon bakwai da idanu bakwai, waɗanda suke ruhohi bakwai na Allah da aka aika cikin dukan duniya. **7** Ya zo ya karɓi naɗaɗɗen littafin daga hannun dama na wannan wanda yake zaune a kursiyin. **8** Bayan ya karɓa, sai halittu huɗun nan masu rai da kuma dattawan nan ashirin da huɗu suka faɗi kasa a gaban 'Dan Ragon. Kowannensu yana da garaya kuma suna riƙe da kaskon zinariya cike da turare, waɗanda suke addu'o'in tsarkaka. **9** Suka rera sabuwar waka, “Ka cancanci ka karɓi naɗaɗɗen littafin ka kuma buɗe hatimansa, domin an kashe ka, da jininka kuma ka sayi mutane wa Allah, daga kowace kabila da harshe da mutane da kuma al'umma. **10** Ka mai da su masarauta da kuma firistoci, don su yi wa Allahnu hidima, kuma za su yi mulki a duniya.” **11** Sai na duba na kuma ji muryar mala'iku masu yawa, yawansu kuwa ya kai dubu dubbai, da kuma dubu goma sau dubu goma. Suka kewaye kursiyin da halittu huɗun nan masu rai da kuma dattawan nan. **12** Da babbar murya suka rera, “Macancanci ne 'Dan Ragon nan da aka kashe, don yā sami iko da wadata da hikima da karfi da girma da ɗaukaka da kuma yabo!” **13** Sa'an nan na ji

kowace halitta a sama da kasa da karkashin kasa da kuma bisan teku, da kome da yake cikinsu yana rerawa, “Gare shi mai zama a kan kursiyin da kuma ga 'Dan Ragon yabo da girma da ɗaukaka da iko, (aion g165) **14** Sai halittu huɗun nan masu rai suka ce, “Amin”, dattawan kuma suka faɗi suka yi sujada.

6 Na kalli yayinda 'Dan Ragon ya buɗe hatimin farko na hatimai bakwai ɗin nan. Sai na ji ɗaya daga cikin halittu huɗun nan masu rai ya yi magana da murya mai kama da tsawa ya ce, “Zo!” **2** Na duba, can kuwa a gabana ga wani farin doki! Mai hawansa yana riƙe da baka, aka kuma ba shi rawani, ya yi sukuwa ya fito kamar mai nasara da ya kutsa don nasara. **3** Sa'ad da 'Dan Ragon ya buɗe hatimi na biyun, sai na ji halitta mai rai na biyu ya ce, “Zo!” **4** Sai wani doki ya fito, ja wur. Aka ba wa mai hawansa iko yā ɗauke salama daga duniya yā kuma sa mutane su kashe juna. Aka ba shi babban takobi. **5** Sa'ad da 'Dan Ragon ya buɗe hatimi na uku, sai na ji halitta mai rai na uku ya ce, “Zo!” Na duba, can a gabana kuwa ga wani baƙin doki! Mai hawansa yana riƙe da abubuwan awo guda biyu a hannunsa. **6** Sai na ji wani abu mai kara kamar wata murya a tsakiyar halittu huɗun nan masu rai tana cewa, “Kwatan alkama don albashin aikin yini, da kuma kwata uku na sha'ir don albashin yini guda, kada kuwa ka ɓata man da ruwan inabi!” **7** Sa'ad da 'Dan Ragon ya buɗe hatimi na huɗu, sai na ji muryar halitta mai rai na huɗu ya ce, “Zo!” **8** Na duba, can a gabana kuwa ga koɗaɗɗen doki! An ba wa mai hawansa suna Mutuwa, Hades kuwa yana biye da shi. Aka ba su iko a kan kashi ɗaya bisa huɗu na duniya don su yi kisa da takobi, yunwa da annoba, har ma da namomin jeji na duniya. (Hadēs g86) **9** Sa'ad da ya buɗe hatimi na biyar, sai na ga a karkashin bagaden rayukan waɗanda aka kashe saboda maganar Allah da kuma shaidar da suka yi. **10** Suka yi kira da babbar murya suka ce, “Ya Ubangiji Mai Iko Duka, Mai Tsarki da kuma Mai Gaskiya, sai yaushe za ka shari'anta mazaunan duniya ka kuma ɗauki mana fansar jininmu?” **11** Sai aka ba wa kowannensu farin riga, aka kuma faɗa musu su ɗan jira kaɗan sai an cika adadin

abokansu masu hidima da kuma'yan'uwansu wafanda za a kashe kamar yadda su ma aka kashe su. **12** Ina kallo yayinda ya buɗe hatimi na shida. Sai aka yi babban girgizar ƙasa. Rana ta zama baƙa kamar gwado na gashin akuya, wata kuma gaba ɗaya ya zama ja wur kamar jini, **13** taurarin sararin sama suka faɗɗaɗi a ƙasa, kamar yadda ɗanyun'ya'yan baure suke faɗuwa daga itacen baure sa'ad da iska mai ƙarfi ta jijjiga shi. **14** Sararin sama kuwa ya janye kamar nadadɗen littafi, ya yi ta nadewa, aka kuma kawar da kowane dutse da kowane tsibiri daga wurinsa. **15** Sa'an nan sarakunan duniya, hakimai, jarumawa, masu arziki, masu ƙarfi, da kowane bawa da kuma kowane'yantacce ya boye a cikin koguna da kuma cikin duwatsun tsaunuka. **16** Suka kira duwatsu da tsaunuka suna cewa, "Ku faɗi a kanmu ku kuma boye mu daga fuskar wannan mai zama a kan kursiyi da kuma daga fushin Ɗan Ragon nan! **17** Gama babbar ranar fushinsu ta zo, wa kuwa zai iya tsayawa?"

7 Bayan wannan, na ga mala'iku huɗu, a tsaye a kusurwoyi huɗu na duniya, suna tsare iskoki huɗu na duniya, domin su hana wani iska hurawa a bisan ƙasa ko a bisan teku ko a bisa wani itace. **2** Sai na ga wani mala'ika yana zuwa daga gabas, yana da hatimin Allah mai rai. Ya yi kira da babbar murya wa mala'ikun nan huɗu da aka ba su iko su cuci ƙasa da teku ya ce, **3** "Kada ku cuci ƙasa ko teku ko kuma itatuwa sai bayan mun sa hatimi a goshin dukan bayin Allahmu." **4** Sai na ji yawan wafanda aka sa musu hatimi. Su 144,000 daga dukan kabilan Isra'ila. **5** Daga kabilar Yahuda mutum 12,000 ne aka sa musu hatimin, daga kabilar Ruben mutum 12,000, daga kabilar Gad mutum 12,000, **6** daga kabilar Asher mutum 12,000, daga kabilar Naftali mutum 12,000, daga kabilar Manasse mutum 12,000, **7** daga kabilar Simeyon mutum 12,000, daga kabilar Lawi mutum 12,000, daga kabilar Issakar mutum 12,000, **8** daga kabilar Zebulun mutum 12,000, daga kabilar Yusuf mutum 12,000, daga kabilar Benyamin mutum 12,000. **9** Bayan wannan sai na duba, can a gabana kuwa ga wani taro mai girma, wanda ba

mai iya ƙirgawa, daga kowace al'umma, kabila, mutane da kuma harshe, suna tsaye a gaban kursiyin da kuma gaban Ɗan Ragon nan. Suna saye da fararen tufafi suna kuma riƙe da rassan dabino a hannuwansu. **10** Suka ta da murya da ƙarfi suna cewa, "Ceto na Allahmu ne, wanda yake zaune a bisan kursiyi, da kuma na Ɗan Ragon." **11** Dukan mala'iku suna tsaye kewaye da kursiyin da kuma kewaye da dattawan tare da halittu huɗun nan masu rai. Suka faɗi da fuskokinsu ƙasa a gaban kursiyin suka kuma yi wa Allah sujada, **12** suna cewa, "Amin! Yabo da ɗaukaka, da hikima da godiya da girma da iko da ƙarfi sun tabbata ga Allahmu har abada abadin. Amin!" (aiɓn g165) **13** Sai ɗaya daga cikin dattawan ya tambaye ni ya ce, "Wafannan da suke saye da fararen tufafi su wane ne, daga ina kuma suka fito?" **14** Na amsa na ce, "Ranka ya daɗe, kai ka sani." Sai ya ce, "Wafannan su ne wafanda suka fito daga matsananciyar wahala; sun wanke tufafinsu suka kuma mai da su farare da jinin Ɗan Ragon nan. **15** Saboda haka, "suna a gaban kursiyin Allah suna masa hidima dare da rana a cikin haikalinsa; kuma wannan mai zaune a kursiyin zai shimfiɗa tentinsa a bisansu. **16** 'Ba za su saƙe jin yunwa ba; ba za su kuma saƙe jin ƙishirwa ba. Rana ba za ta buga su ba,' ko kuma kowane irin zafin ƙuna. **17** Gama Ɗan Ragon da yake a tsakiyar kursiyin zai zama makiyayinsu; 'zai bi da su zuwa ga maɓulɓular ruwan rai.' 'Allah kuwa zai share dukan hawaye daga idanunsu.'"

8 Sa'ad da ya buɗe hatimi na bakwai, sai aka yi shiru a sama na kusan rabin sa'a. **2** Sai na ga mala'iku bakwai da suke tsayawa a gaban Allah, a gare su kuwa aka ba da ƙahoni bakwai. **3** Wani mala'ika, da yake da kaskon zinariyar da ake zuba turare, ya zo ya tsaya kusa da bagaden. Aka ba shi turare da yawa don ya miƙa tare da addu'o'in dukan tsarkaka a bisa bagaden zinariya a gaban kursiyin. **4** Hayaƙin turaren tare da addu'o'in tsarkaka, suka hau zuwa gaban Allah daga hannun mala'ikan. **5** Sai mala'ikan ya ɗauki kaskon, ya cika shi da wuta daga bagaden, ya kuma wurga shi bisan duniya; sai aka yi ta yin tsawa, ƙararraki, walƙiya, da

kuma girgizar fasa. 6 Sai mala'iku bakwai din nan da suke da fahoni bakwai suka shirya don su busa su. 7 Mala'ika na fari ya busa fahonsa, sai ga kanƙara da wuta haƙe da jini, aka kuma wurga su bisan duniya. Kashi ɗaya bisa uku na duniya ya fone, kashi ɗaya bisa uku na itatuwa suka fone, dukan ɗanyar ciyawa kuma ta fone. 8 Mala'ika na biyu ya busa fahonsa, sai ga wani abu kamar babban dutse mai cin wuta, aka jefa cikin teku. Kashi ɗaya bisa uku na teku ya zama jini, 9 kashi ɗaya bisa uku na halittu masu rai da suke cikin tekun suka mutu, kashi ɗaya bisa uku kuma na jiragen ruwa kuma suka hallaka. 10 Mala'ika na uku ya busa fahonsa, sai wani babban tauraro mai cin wuta kamar toci, ya fāɗi daga sararin sama, a kan kashi ɗaya bisa uku na koguna da kuma a bisa maɓulɓulan ruwa 11 sunan tauraron kuwa Maɗaci. Kashi ɗaya bisa uku na ruwaye ya zama mai ɗaci, mutane da yawa kuma suka mutu saboda shan ruwan, don ɗacinsa. 12 Mala'ika na huɗu ya busa fahonsa, sai aka bugi kashi ɗaya bisa uku na rana, kashi ɗaya bisa uku na wata, da kashi ɗaya bisa uku na taurari, har kashi ɗaya bisa uku nasu ya duhunta. Kashi ɗaya bisa uku na yini ya kasance babu haske, haka ma kashi ɗaya bisan uku na dare. 13 Yayinda nake kallo, sai na ji gaggafar da take tashi sama a tsakiyar sararin sama ta yi kira da babbar murya ta ce, "Kaito! Kaito! Kaiton mazaunan duniya, in an yi busan sauran fahonin da mala'ikun nan uku suke shirin busawa!"

9 Mala'ika na biyar ya busa fahonsa, sai na ga tauraron da ya fāɗo duniya daga sararin sama. Aka ba wa tauraron mabuɗin ramın Abis. (Abyssos g12) 2 Da ya buɗe Abis ɗin, sai hayaki ya taso daga cikin kamar hayaƙin matoya mai girma. Hayaƙin nan daga Abis ya duhunta rana da sararin sama. (Abyssos g12) 3 Daga cikin hayaƙin kuwa fāri suka fito zuwa cikin duniya aka kuma ba su iko irin na kunaman duniya. 4 Aka faɗa musu kada su yi wa ciyawa na duniya lahani ko wani tsiro ko itace, sai dai su yi wa mutanen da ba su da hatimin Allah a goshinsu kaɗai lahani. 5 Ba a ba su iko su kashe su ba, sai dai su ba su azaba na watanni biyar. Azabar da suka sha

kuwa ya yi kamar ta harbin kunama sa'ad da ta harbi mutum. 6 Cikin waɗannan kwanakin mutane za su nemi mutuwa, amma ba za su samu ba; za su yi marmarin mutuwa, amma mutuwa za tã ɓace musu. 7 Kamannin fārin nan kuwa yana kama da dawakan da aka shirya don yaƙi. A kawunansu kuwa da wani abu da ya yi kamar rawanin zinariya, fuskokinsu kuma sun yi kamar fuskokin mutane. 8 Gashin kansu ya yi kamar gashin kan mata, haforansu kuma sun yi kamar haƙoran zakoki. 9 Suna da sulkuna kamar sulkunan ƙarfe, ƙarar fikafikansu kuma ta yi kamar motsin dawakai da kekunan yaƙi masu yawa da suke rugawa zuwa yaƙi. 10 Suna da wutsiyoyi da ƙari kamar kunamai, kuma a wutsiyoyinsu suna da iko su ba wa mutane azaba na wata biyar. 11 Suna da sarkin da yake mulki a bisansu wanda yake mala'ikan Abis, wanda sunansa a harshen Yahudawa shi ne Abaddon, da harshen Hellenawa kuwa shi ne, Afolliyon. (Abyssos g12) 12 Bala'i na fari ya wuce, sauran bala'i biyu suna nan zuwa. 13 Mala'ika na shida ya busa fahonsa, sai na ji murya tana fitowa daga fahonin bagaden zinariya da suke a gaban Allah. 14 Ta ce wa mala'ika na shida da yake da fahon, "Ka saki mala'iku huɗun nan da suke a ɗaure a babban kogin Yuferites." 15 Mala'iku huɗun nan kuwa da aka shirya musamman don wannan sa'a da kuma don wannan rana da wata da kuma shekara aka sake su domin su kashe kashi ɗaya bisa uku na'yan Adam. 16 Yawan rundunan masu hawan dawakan nan mutum miliyon ɗari biyu ne. Na ji adadinsu. 17 Dawakai da masu hawansu da na gani cikin wahayina sun yi kamar. Sulkunansu ja wur ne, bakin shuɗi, da kuma rawaya kamar farar wuta. Kawunan dawakan sun yi kamar kawunan zakoki, daga bakunansu kuwa wuta, hayaki, da farar wuta suna fitowa. 18 Aka kashe kashi ɗaya bisa uku na'yan Adam da annobai uku na wuta, hayaƙi da farar wuta da suka fito daga bakunansu. 19 Ƙarfin dawakan nan kuwa yana a bakunansu da wutsiyoyinsu; gama wutsiyoyinsu suna kama da macizai masu kawuna, da wutsiyoyin ne kuma suke yi wa mutane rauni. 20 Sauran'yan Adam da ba a kashe ta wajen waɗannan annobai ba kuwa har wa yau ba su tuba daga aikin

hannuwansu ba; ba su daina bauta wa aljanu, da gumakan zinariya, azurfa, tagulla, dutse da na itace, gumakan da ba sa iya gani ko ji ko tafiya ba. **21** Ba su kuma tuba daga kisankansu, sihirinsu, fasikancinsu ko kuma daga sace-sacensu ba.

10 Sai na ga wani babban mala'ika yana saukowa daga sama. An lullube shi da girgije, bakan gizo kuma yana kansa; fuskarsa tana kama da rana, kafafunsa kuma suna kama da ginshikan wuta. **2** Yana riƙe da ɗan ƙaramin naɗaɗɗen littafi, wanda yake a buɗe a hannunsa. Ya kafa kafarsa ta dama a kan teku kafarsa ta hagu kuma a kan ƙasa, **3** ya kuma yi ihu da ƙarfi kamar rurin zaki. Da ya yi ihun, sai muruyoyin tsawan nan bakwai suka yi magana. **4** Sa'ad da tsawan nan bakwai kuwa suka yi magana, ina dab da rubutawa; amma na ji wata murya daga sama ta ce, "Rufe abin da tsawan nan bakwai suka faɗa kada ka rubuta." **5** Sai mala'ikan da na gani na tsaye a teku da ƙasa ya daga hannunsa na dama sama. **6** Ya kuma yi rantsuwa da wannan wanda yake raye har abada abadin, wanda ya halicci sammai da dukan abin da yake cikinsu, duniya da dukan abin da yake cikinta, da kuma teku da dukan abin da yake cikinsa, ya kuma ce, "Babu sauran jinkiri! (aiōn g165) **7** Amma a ranakun da mala'ika na bakwai na dab da busa ƙahonsa, za a cika asirin Allah, kamar yadda ya sanar wa bayinsa annabawa." **8** Sai muryar da na ji daga sama ta sāke magana da ni ta ce, "Tafi, ka ƙarɓi naɗaɗɗen littafin da yake a buɗe a hannun mala'ikan da yake tsaye bisa teku da ƙasa." **9** Sai na je wajen mala'ikan na ce masa yā ba ni ƙaramin naɗaɗɗen littafin. Ya ce mini, "Ƙarɓa ka ci. Zai sa cikinka yā yi tsami, amma 'a bakinka zai zama da zaki kamar zuma." **10** Na ƙarɓi ƙaramin naɗaɗɗen littafin daga hannun mala'ikan na kuma ci. Ya yi zaƙi kamar zuma a bakina, amma sa'ad da na cinye, cikina ya yi tsami. **11** Sa'an nan aka ce mini, "Dole ne ka sāke yin annabci game da mutane masu yawa, al'ummai, harsuna da kuma sarakuna."

11 Aka ba ni ƙara kamar sandan awo aka kuma ce mini, "Tafi ka auna haikalin Allah da

bagaden, ka kuma ƙirga waɗanda suke sujada a can. **2** Sai dai kada ka haɗa da harabar waje; kada ka auna ta, domin an ba da ita ga Al'ummai. Za su tattaka birni mai tsarki har watanni **42**. **3** Zan kuma ba wa shaiduna nan biyu iko, za su kuwa yi annabci na kwanaki 1,260, saye da gwadon makoki." **4** Waɗannan su ne itatuwan zaitun biyu da kuma alkukai biyu da suke tsaye a gaban Ubangijin duniya. **5** Duk wanda ya yi ƙofari yin musu lahani, wuta za tā fito daga bakunansu ta cinye abokan gābansu. Haka ne duk mai niyyar yin musu lahani zai mutu. **6** Waɗannan mutane suna da iko su kulle sararin sama don kada a yi ruwan sama a lokacin da suke annabci; suna kuma da iko su juye ruwaye su zama jini su kuma bugi duniya da kowace irin annoba a duk lokacin da suke so. **7** To, da suka gama shaidarsu, dabbar da takan fito daga Abis za tā kai musu hari, tā kuwa sha ƙarfinsu tā kuma kashe su. (Abyssos g12) **8** Gawawwkinsu za su kasance a kwance a titin babban birni, wanda a misalce ake kira Sodom da Masar, inda kuma aka gicciye Ubangijinsu. **9** Kwana uku da rabi mutane daga kowace jama'a, kabila, harshe da kuma al'umma za su yi ta kallon gawawwkinsu su kuma ƙi binne su. **10** Mazaunan duniya za su ƙyaface su kuma yi biki ta wurin aika kyautai wa juna, domin waɗannan annabawan nan biyu ne suka azabtar da mazaunan duniya. **11** Amma bayan kwana uku da rabi ɗin numfashin rai daga Allah ya shige su, suka kuwa tashi tsaye, tsoro kuma ya kama waɗanda suka gan su. **12** Sai suka ji wata babbar murya daga sama tana ce musu, "Ku hauru nan." Suka kuwa haura zuwa sama cikin girgije, yayinda abokan gābansu suna kallo. **13** A wannan sa'a aka yi wata babbar girgizar ƙasa kashi ɗaya bisa goma kuma na birnin ya rushe. Aka kashe mutane dubu bakwai a girgizar ƙasar, waɗanda suka tsira kuwa suka ji tsoro suka ɗaukaka Allah na sama. **14** Kaito na biyu ya wuce; kaito na uku yana zuwa ba da daɗewa ba. **15** Mala'ika na bakwai ya busa ƙahonsa, sai aka ji muruyoyi masu ƙarfi a sama da suka ce, "Mulkin duniya ya zama mulkin Ubangijinmu da na Kiristinsa, zai kuwa yi mulki har abada abadin." (aiōn g165) **16** Sai dattawan nan ashirin da huɗu da suke zaune a kursiyoyinsu a

gaban Allah, suka fādi da fuskokinsu a ƙasa suka kuma yi wa Allah sujada, 17 suna cewa, “Muna maka godiya ya Ubangiji Allah, Maƙaukaki, wanda yake a yanzu, shi ne kuma a dā, domin ka karfi ikonka mai girma ka kuma fara mulki. 18 Al’ummai suka yi fushi; fushinka kuwa ya zo. Lokaci ya yi don a shari’anta matattu, da kuma don sākawa wa bayinka annabawa da tsarkakanka da kuma su waƙanda suke girmama sunanka, ƙarami da babba, don kuma hallakar da waƙanda suka hallaka duniya.” 19 Sa’an nan aka buɗe haikalin Allah da yake a sama, kuma a cikin haikalinsa aka ga akwatin alkawarinsa. Sai kuwa ga walƙiya, ƙararraki, tsawa, girgizar ƙasa, da kuma ƙanƙara masu girma.

12 Babbar alama mai banmamaki ta bayyana a sama, mace tana lulluɓe da rana, da kuma wata a ƙarƙashin sawunta, akwai kuma rawani mai taurari goma sha biyu a kanta. 2 Tana da ciki ta kuma yi kuka mai zafi yayinda take gab da haihuwa. 3 Sai wata alama ta bayyana a sama, wani babban jan maciji mai kawuna bakwai da ƙahoni goma da rawani bakwai a kan kawunansa. 4 Wutsiyarsa ta share kashi ɗaya bisa uku na taurari daga sararin sama ta kuma zubar da su ƙasa. Katon jan macijin ya tsaya a gaban macen wadda take gab da haihuwa, don yā cinye ɗanta nan take bayan an haife shi. 5 Ta haifi ɗa, namiji, wanda zai yi mulkin dukan al’ummai da sandar ƙarfe. Aka fyauce ɗanta zuwa wurin Allah da kuma kursiyinsa. 6 Sai macen ta gudu zuwa hamada zuwa inda Allah ya shirya dominta, inda za a lura da ita har kwana 1,260. 7 Aka kuwa yi yaƙi a sama. Mika’ilu da mala’ikunsa yaƙi macijin, maciji da mala’ikunsa su ma suka mai da martani. 8 Amma macijin nan ba shi da isashen ƙarfi, har suka rasa matsayinsu a sama. 9 Aka jefar da ƙaton jan macijin ƙasa, tsohon maciji nan da ake kira Iblis, ko Shaidan, wanda ya ɓaɗ da dukan duniya. Aka jefar da shi ƙasa, tare da mala’ikunsa a duniya. 10 Sa’an nan na ji babbar murya daga sama tana cewa, “Yanzu ceto da iko da mulkin Allahnmu, da kuma ikon Kiristinsa. Gama mai zargin’yan’uwanmu, wanda yake zargin su a gaban Allahnmu dare da rana, an

jefar da shi ƙasa. 11 Sun ci nasara a kansa ta wurin jinin ‘Dan Ragon da ta wurin kalmar shaidarsu; ba su ƙaunaci rayukansu sosai har da za su ja da baya daga mutuwa. 12 Saboda haka ku yi farin ciki, ku sammai, da ku da kuke zaune a cikinsu! Amma kaiton duniya da kuma teku, gama Iblis ya sauko gare ku! Ya cika da fushi, domin ya san cewa lokacinsa ya rage kaɗan.” 13 Sa’ad da macijin ya ga an jefar da shi a duniya, sai ya fafari macen nan da ta haifi ɗa namiji. 14 Sai aka ba wa macen fikafikai biyu na babban gaggafa, don ta tashi sama zuwa inda aka shirya mata a hamada, inda za a lura da ita na ɗan lokaci, lokuta da rabin lokaci, inda macijin ba zai iya kaiwa ba. 15 Sa’an nan daga bakinsa macijin ya kwarara ruwa kamar kogi, don ruwan ya cimma matan yā kuma kwashe ta tare da ambaliya. 16 Amma ƙasa ta taimaki macen ta wurin buɗe bakinta ta kuma shanye ruwan kogin da macijin ya kwarara daga bakinsa. 17 Sai macijin ya yi fushi da macen ya kuma koma wajen sauran zuriyarta don yā yaƙe su waƙannan waƙanda suke biyayya da umarnan Allah suke kuma riƙe da shaidar Yesu.

13 Macijin kuwa ya tsaya a bakin teku. Sai na ga wata dabba tana fitowa daga teku. Tana da ƙahoni goma da kawuna bakwai, da kuma rawani goma a ƙahoninta, a kowane kai kuwa akwai sunan saɓo. 2 Dabbar da na gani ta yi kamar damisa, amma tana da ƙafafu kamar na beyar, bakinta kuma ya yi kamar na zaki. Macijin nan ya ba wa dabbar ƙarfinsa da gadon sarautarsa da kuma ikonsa mai girma. 3 Ɗaya daga cikin kawunan dabbar ya yi kamar yana da raunin da zai iya kashe shi, amma raunin nan da zai iya kashe shi ya riga ya warke. Dukan duniya ta yi mamaki ta kuma bi dabbar. 4 Mutane suka yi wa macijin sujada domin ya ba wa dabbar ikonsa, suka yi wa dabbar sujada, suka kuma yi tambaya cewa, “Wane ne yake kama da dabban nan? Wa zai iya yaƙe ta?” 5 Aka ba wa dabbar baki don ta faɗi kalmomin girman kai da na saɓo ta kuma yi amfani da ikonta har watanni arba’in da biyu. 6 Ta buɗe bakinta don tā yi wa Allah saɓo, ta kuma ɓata sunansa da kuma mazauninsa da na waƙanda

suke zama a sama. 7 Aka ba ta iko tā yaƙi tsarkaka tā kuma ci nasara a kansu. Aka kuma ba ta iko bisa kowace kabila, jama'a, harshe da kuma al'umma. 8 Dukan mazaunan duniya za su yi wa dabbar sujada, dukan waƙanda ba a rubuta sunayensu a cikin littafin ran da yake na 'Dan Ragon da aka yanka tun kafin halittar duniya ba. 9 Duk mai kunne ji, bari yā ji. 10 Duk wanda aka ƙaddara ga bauta, ga bauta zai tafi. Duk wanda aka ƙaddara za a kashe da takobi, da takobin za a kashe shi. Wannan yana bukata haƙuri da aminci a gefen tsarkaka. 11 Sai na ga wata dabba tana fitowa daga ƙasa. Tana da ƙahoni biyu kamar ɗan rago, amma ta yi magana kamar maciji. 12 Ta mori dukan ikon dabban nan ta fari a madadinta, ta sa duniya da mazaunanta su yi wa dabba ta farin nan sujada, wadda aka warkar mata da raunin nan da zai iya kashe ta. 13 Ta kuma yi manyan ayyuka da kuma alamu masu banmamaki, har ta sa wuta ta sauko daga sama zuwa ƙasa a gaban idon mutane. 14 Saboda alamun nan da aka ba ta iko tā yi a madadin dabban nan ta fari, sai ta ruɗi mazaunan duniya. Ta umarce su su kafa siffa don girmama dabbar da aka ji mata rauni da takobi duk da haka ta rayu. 15 Aka ba ta iko tā ba da numfashi ga siffar dabban nan ta fari, don tā yi magana tā kuma sa a kashe duk waƙanda suka ƙi yi wa siffar sujada. 16 Ta kuma tilasta wa kowa, manya da yara, mawadata da matalauta, yantattu da bayi, don a yi musu alama a hannun dama ko a goshi, 17 don kada kowa yā saya ko yā sayar, sai dai yana da alamar, wadda take sunan dabbar ko kuma lambar sunanta. 18 Wannan yana bukata hikima. Duk mai hankali, sai yā lissafata lambar dabbar, gama lamban nan ta mutum ne. Lambarta kuwa ita ce 666.

14 Sai na duba, can a gabana kuwa ga 'Dan Rago, tsaye a kan Dutsen Sihiyona, tare da shi akwai kuma mutane 144,000 waƙanda suke da sunansa da sunan Ubansa a rubuce a goshinsu. 2 Sai na ji ƙara daga sama kamar motsin ruwaye masu gudu, kamar kuma tsawa. Ƙarar da na ji ta yi kamar ta masu garaya da suke kiɗin garayarsu. 3 Suka kuwa rera

sabuwar waƙa a gaban kursiyin da kuma a gaban halittu huɗun nan masu rai, da kuma a gaban dattawa. Ba wanda ya iya koyon waƙar sai mutanen nan 144,000 da aka fansa daga duniya. 4 Waƙannan su ne waƙanda ba su ƙazantar da kansu da mata ba, gama sun kiyaye kansu da tsarki. Suna bin 'Dan Ragon duk inda ya tafi. Su ne aka saya daga cikin mutane aka kuwa mifa su kamar'ya'yan fari ga Allah da kuma 'Dan Ragon. 5 Ba a sami ƙarya a bakunansu ba; su kuma marasa aibi ne. 6 Sai na ga wani mala'ika yana tashi sama a tsakiyar sararin sama, yana kuma da madawwamiyar bishara wadda zai yi shela ga waƙanda suke zama a duniya, ga kowace al'umma, kabila, harshe, da kuma jama'a. (aiōnios g166) 7 Ya ce da babbar murya, "Ku ji tsoron Allah ku kuma ɗaukaka shi, domin sa'ar hukuncinsa ya yi. Ku yi wa wannan da ya halicci sammai, ƙasa, teku, da maɓulɓulan ruwa sujada." 8 Mala'ika na biyu ta biyo yana cewa, "Ta fāɗi! Babilon Mai Girma ta fāɗi, wadda ta sa dukan al'ummai suka sha ruwan inabin hauka na zinanta." 9 Mala'ika na uku ya biyo su ya ce da babbar murya, "Duk wanda ya yi wa dabban nan da siffarta sujada ya kuma sami alamarta a goshi ko a hannu, 10 shi ma zai sha ruwan inabin fushin Allah, wanda aka zuba da duk ƙarfinsa a kwaf fushinsa. Za a ba shi azaba da farar wuta mai ci a gaban tsarkakan mala'iku da na 'Dan Ragon. 11 Hayaƙin azabarsu kuwa zai dinga tashi har abada abadin. Kuma babu hutu dare ko rana wa waƙanda suke wa dabbar da siffarta sujada, ko kuwa ga duk wanda ya sami alamar sunanta." (aiōn g165) 12 Wannan yana bukata haƙuri, a gefen tsarkakan da suke biyayya da umarnan Allah suka kuma kasance da aminci ga Yesu. 13 Sai na ji murya daga sama ta ce, "Rubuta, Masu albarka ne matattun da suka mutu cikin Ubangiji daga yanzu zuwa gaba." "I, za su huta daga faman aikinsu, gama ayyukansu za su bi su," in ji Ruhu. 14 Na duba, can gabana kuwa ga farin girgije, zaune kuma a kan girgijen kuwa ga wani da ya yi kamar "ɗan mutum" tare da rawanin zinariya a kansa da kuma lauje mai kaifi a hannunsa. 15 Sai wani mala'ika ya fito daga haikali ya kuma yi kira da babbar murya ga

wannan mai zaune a kan girgijen ya ce, “Dauki laujenka ka yi girbi, domin lokacin girbi ya yi, gama amfanin da yake duniya ya nuna.” **16** Sai wannan mai zaune a girgijen ya wurga laujensa a duniya, sai aka kuwa girbe duniya. **17** Wani mala’ika kuma ya fito daga haikali a sama, shi ma yana da lauje mai kaifi. **18** Har yanzu, wani mala’ika mai lura da wuta, ya fito daga bagaden ya yi kira da babbar murya ga wannan wanda yake da lauje mai kaifi ya ce, “Dauki laujenka mai kaifi ka tattara kawunan’ya’yan inabi daga kuringar inabin duniya, domin’ya’yan inabin sun nuna.” **19** Mala’ikan ya wurga laujensa a duniya, ya tattara’ya’yan inabin, ya kuma zuba su cikin babbar wurin matsewar inabin fushin Allah. **20** Aka tattake su a wurin matsin inabi a bayan gari, jini kuwa ya yi ta gudana daga wurin matsin inabi tsayinsa ya kai kamar tsawon linzami a bakin doki, nisansa kuma ya kai wajen kilomita 300.

15 Na ga wata babbar alama mai banmamaki a sama, mala’iku bakwai da annobai bakwai na Karshe, na Karshe, domin da su ne fushin Allah ya cika. **2** Sai na ga abin da ya yi kamar tekun gilashi gauraye da wuta kuma tsaye kusa da teku, waɗanda suka ci nasara bisan dabbar da siffarta da bisan lambar sunanta. Suna riƙe da garayu waɗanda Allah ya ba su **3** suka rera waƙar Musa bawan Allah da kuma waƙar Ɗan Ragon suna cewa, “Ayyukanka suna da girma da kuma banmamaki, ya Ubangiji Maɗaukaki. Al’amuranka suna da aminci da kuma gaskiya, ya Sarkin zamanai. **4** Wane ne ba zai ji tsoronka, yā kuma kawo ɗaukaka ga sunanka ba, ya Ubangiji? Gama kai kaɗai ne mai tsarki. Dukan al’ummai za su zo su yi sujada a gabanka, gama an bayyana ayyukan adalcinka.” **5** Bayan wannan sai na duba, a cikin sama kuwa sai ga haikali, wato, tabanakul na Shaida, a bude. **6** Daga cikin haikalin mala’iku bakwai tare da annobai bakwai suka fito. Suna saye da tufafin lilin masu tsabta masu walƙiya, suna kuma saye da ɗamarar zinariya a kirjinsu. **7** Sai ɗaya daga cikin halittu huɗun nan masu rai, ya ba wa mala’iku bakwai nan kwanonin zinariya bakwai cike da fushin Allah, wanda

yake raye har abada abadin. (aiōn g165) **8** Aka kuma cika haikalin da hayaƙi daga ɗaukakar Allah da kuma daga ikonsa, kuma ba wanda ya iya shiga haikalin sai da aka cika annobai bakwai nan na mala’iku bakwai.

16 Sai na ji wata babbar murya daga haikalin tana ce wa mala’iku bakwai nan, “Ku tafi ku zuba kwanoni bakwai nan na fushin Allah a kan duniya.” **2** Mala’ika na fari ya je ya juye kwanonsa a bisan fasa, sai munanan gyambuna masu zafi suka fito a jikin mutanen da suke da alamar dabbar suka kuma yi wa siffarta sujada. **3** Mala’ika na biyu ya juye kwanonsa a bisan teku, sai tekun ya zama jini kamar na mataccen mutum, kuma kowane abu mai rai da yake cikin tekun ya mutu. **4** Mala’ika na uku ya juye kwanonsa a bisan koguna da maɓulɓulan ruwa, sai suka zama jini. **5** Sa’an nan na ji mala’ikan da yake lura da ruwaye ya ce, “Kai mai adalci ne cikin waɗannan hukuntai, kai da kake yanzu, kake kuma a ɗa, Mai Tsarki, saboda yadda ka yi hukuncin nan; **6** gama sun zub da jinin tsarkakanka da kuma annabawanka, ka kuwa ba su jini su sha, yadda ya dace da su.” **7** Na kuma ji bagaden ya amsa, “I, Ubangiji Allah, Maɗaukaki, hukuntanka daidai yake na adalci ne kuma.” **8** Mala’ika na huɗu ya juye kwanonsa a bisan rana, sai aka ba wa rana iko ta kona mutane da wuta. **9** Aka kone su da zafin wuta mai tsanani suka kuwa la’anci sunan Allah wanda yake da iko a kan waɗannan annoban, amma suka ƙi su tuba su kuma ɗaukaka shi. **10** Mala’ika na biyar ya juye kwanonsa a bisan gadon sarautar dabbar, mulkinta kuwa ya zama duhu. Mutane suka yi ta cizon bakinsu saboda azaba **11** suka kuma la’anci Allah na sama saboda zafinsu, da kuma saboda gyambunansu, amma suka ƙi su tuba daga abin da suka riga suka yi. **12** Mala’ika na shida ya juye kwanonsa a bisan babban kogin Yuferites, sai ruwansa ya shanye don a shirya hanya saboda sarakuna daga Gabas. **13** Sa’an nan na ga mugayen ruhoji guda uku da suka yi kamar kwadi; suka fito daga bakin macijin nan, da kuma daga bakin dabbar, da kuma daga bakin annabin ƙaryan nan. **14** Su ruhohin aljanu ne da suke aikata abubuwan banmamaki, sukan je

wurin sarakunan dukan duniya, don su tattara su don yaƙi a babbar ranar Allah Maɗaukaki. **15** “Ga shi, ina zuwa kamar ɓarawo! Mai albarka ne wanda yake zama a faɗake yana kuma saye da tufafinsa, don kada yā yi tafiya tsirara a kuma kunyata shi.” **16** Sa’an nan aka tattara sarakuna zuwa wurin da a Ibraniyanci ake kira Armageddon. **17** Mala’ika na bakwai ya juye kwanonsa cikin iska, daga haikalin kuwa sai aka ji wata babbar murya daga kursiyin, tana cewa, “An gama!” **18** Sai ga walkiya, ƙararraki, tsawa da kuma matsananciyar girgizar ƙasa. Ba a taɓa yin irin wannan girgizar ƙasar ba, tun kasancewar mutum a duniya, girgizar ƙasar kuwa gawurtacciya ce. **19** Babban birnin ya rabu kashi uku, biranen al’ummai kuma suka rurushe. Allah ya tuna da Babilon Mai Girma ya kuma ba ta kwaf cike da ruwan inabin fushinsa. **20** Kowane tsibiri ya gudu ba a kuwa ƙara ganin duwatsu ba. **21** Daga sararin sama manyan ƙanƙara masu nauyin gaske suka fāɗo a kan mutane. Suka kuma la’anci Allah saboda annobar ƙanƙarar, domin annobar ta yi muni ƙwarai.

17 Daya daga cikin mala’iku bakwai masu ɗauke da kwanoni bakwai nan, ya zo ya ce mini, “Zo, zan nuna maka hukuncin babbar karuwan nan da take zaune a bisan ruwaye masu yawa. **2** Da ita ce sarakunan duniya suka yi zina mazaunan duniya kuma suka bugu da ruwan inabin zinace zinacenta.” **3** Sa’an nan mala’ikan ya ɗauke ni cikin Ruhu zuwa hamada. A can na ga mace zaune a kan wata jan dabbar da aka rufe da sunayen sabo tana kuma da kawuna bakwai da ƙahoni goma. **4** Macen tana saye da tufafi masu ruwan ja da shunayya, tana ƙyalli da zinariya, duwatsu masu daraja da kuma lu’ulu’ai. Tana riƙe da kwaf na zinariya a hannunta, cike da abubuwa masu bankyama da kuma ƙazantar zinace zinacenta. **5** Sunan da aka rubuta a goshinta asiri ne, Babilon mai girma mahaifiyar karuwai da kuma na abubuwa masu bankyama na duniya. **6** Na ga cewa macen ta bugu da jinin tsarkaka, jinin waɗanda suka shaida Yesu. Da na gan ta, sai na yi mamaki ƙwarai. **7** Sa’an nan mala’ikan ya ce mini, “Don

me kake mamaki? Zan bayyana maka asirin macen nan da dabbar da take hawa, wadda take da kawuna bakwai da ƙahoni goma. **8** Dabbar da ka gani, a ɗa ta taɓa kasancewa, a yanzu, ba ta, za tã kuma fito daga Abis zuwa ga hallakarta. Mazaunan duniya waɗanda ba a rubuta sunayensu a littafin rai tun kafin halittar duniya ba za su yi mamaki sa’ad da suka ga dabbar, domin a ɗa ta taɓa kasancewa, yanzu kuwa ba ta, duk da haka za tã dawo. (Abysso g12) **9** “Wannan yana bukata hankali da kuma hikima. Kawuna bakwai nan tuddai bakwai ne da macen take zama a kai. **10** Sarakuna bakwai ne kuma. Biyar sun fãɗi, ɗaya yana nan, ɗayan kuma bai zo ba tukuna; amma sa’ad da ya zo, zai kasance na ɗan lokaci. **11** Dabbar da a ɗa ta taɓa kasancewa, amma yanzu ba ta, ita ce sarki na takwas. Ita ɗaya ce cikin bakwai ɗin, kuma tana tafiya zuwa ga hallakarta. **12** “Ƙahonin nan goma da ka gani sarakuna goma ne da ba su riga sun karɓi mulki ba, amma waɗanda na sa’a guda za su karɓi iko a matsayin sarakuna tare da dabbar. **13** Suna da manufa guda za su kuma ba wa dabbar ikonsu da kuma sarautarsu. **14** Za su yi yaƙi da ‘Dan Ragon, sai dai ‘Dan Ragon zai ci nasara a bisansu domin shi ne Ubangijin iyayengiji, Sarkin sarakuna, tare da shi kuwa kirayayunsa, zaɓaɓɓunsa da kuma amintattu masu binsa za su kasance.” **15** Sa’an nan mala’ikan ya ce mini, “Ruwayen da ka gani, inda karuwan take zama, jama’a ce, taro masu yawa, al’ummai da kuma harsuna. **16** Dabbar da kuma ƙahoni goma da ka gani za su ƙi jinin karuwar. Za su kai ta ga hallaka su kuma bar ta tsirara; za su ci namanta su kuma kone ta da wuta. **17** Gama Allah ya sa a zukatansu su cika nufinsa ta wurin yarda su ba wa dabbar ikonsu tã yi mulki, sai lokacin da kalmomin Allah sun cika. **18** Macen da ka gani ita ce babban birnin da yake mulki a bisan sarakunan duniya.”

18 Bayan wannan sai na ga wani mala’ika yana saukowa daga sama. Yana da iko mai girma, aka haskaka duniya da darajarsa. **2** Ya yi kira da babbar murya ya ce, “Ta fãɗi! Babilon Mai Girma ta fãɗi. Ta zama gidan aljanu da kuma wurin zaman kowace irin

mugun ruhu, wurin zaman kowane irin tsuntsu marar tsabta da mai banƙyama. 3 Gama dukan al'ummai sun sha ruwan inabin haukan zinace zinacenta. Sarakunan duniya sun yi zina tare da ita, attajiran duniya kuma sun arzuta da almuƙazzarancinta.” 4 Sai na ji wata murya daga sama ta ce, “Ku fita daga cikinta, mutanena, don kada zunubanta su shafe ku, don kada wata annobarta ta same ku; 5 gama zunubanta sun yi tsororuwa sun kai sama. Allah kuma ya tuna da laifofinta. 6 Ku sāka mata kamar yadda ta sāka muku; ku sāka mata sau biyu na abin da ta yi. Ku dama mata sau biyu na abin da yake cikin kwaf nata. 7 Ku ba ta isashen azaba da baƙin ciki kamar daraja da kuma jin daƙin da ta ba wa kanta. A zuciyarta takan yi taƙama, ta ce, ‘Ina zama kamar sarauniya; ni ba gwauruwa ba ce, kuma ba zan taƙa yin makoki ba.’ 8 Saboda haka a rana ɗaya annobarta za su cim mata, mutuwa, makoki da kuma yunwa. Wuta zai cinye ta, gama Ubangiji Allah mai girma ne, wanda yake shari’anta ta. 9 “Sa’ad da sarakunan duniya da suka yi zina da ita suka kuma yi tarayya cikin jin daƙinta suka ga haƙaƙin kunarta, za su yi kuka da makoki saboda ita. 10 Don tsoron ganin azabarta za su tsaya daga nesa, su yi kuka suna cewa, “Kaito! Kaito, ya birni mai girma. Ya ke Babilon, birni mai iko! Cikin sa’a guda hallakarki ta zo!” 11 “Attajiran duniya za su yi kuka su kuma yi makoki a kanta, domin ba wanda yake ƙara sayen kayayyakin su 12 kayayyakin zinariya, azurfa, duwatsu masu daraja da lu’ulu’ ai; lallausan lilin, tufa masu ruwan shunayya, siliki da jan tufa; da kowane irin katakai masu ƙanshi da kayayyaki na kowane iri da aka yi da hauren giwa, katakai masu tsada, tagulla, baƙin ƙarfe da dutse mai sheƙi; 13 kayayyakin sinnamon da kayan yaji, na turaren wuta, mur da turare, na ruwan inabi da man zaitun, na gari mai laushi da alkama; shanu da tumaki; dawakai da kekunan doki, da jikuna da kuma rayukan mutane. 14 “Za su ce, ‘Amfanin da kike marmari ya kuɓuce. Dukan arzikinki da darajarki sun ɓace, ba kuwa za a ƙara samun su ba.’ 15 Attajiran da suka sayar da waɗannan kayayyaki suka kuma sami arzikinsu daga gare ta za su tsaya daga nesa,

cike da tsoron ganin azabarta. Za su yi kuka da makoki 16 su ce, “Kaito! Kaito, ya birni mai girma, saye da lallausan lilin, shunayya da kuma ja, mai walƙiya da zinariya, duwatsu masu daraja da kuma lu’ulu’ ai! 17 Cikin sa’a guda irin wannan dukiya mai yawa ta hallaka!’ “Duk matuƙan jirgin ruwa, da dukan waɗanda suke tafiya a jirgin ruwa, ma’aikatanta, da duk masu samun abin zama gari daga teku za su tsaya daga nesa. 18 Sa’ad da suka ga haƙaƙin kunarta, za su yi ihu su ce, ‘An taƙa samun birni kamar wannan babban birnin kuwa?’ 19 Za su zuba ƙura a kawunansu, da kuka da makoki za su yi ta kururuwa, “Kaito! Kaito, ya birni mai girma, inda dukan waɗanda suke da jiragen ruwa a teku suka arzuta da ɗumbun dukiyarsa! Cikin sa’a ɗaya ta hallaka!’ 20 “Ki yi murna a kanta, ya sama! Ku yi murna, ku tsarkaka! Ku yi murna, ku manzanni da annabawa! Allah ya hukunta shi saboda abin da ya yi muku.” 21 Sa’an nan wani mala’ika mai ƙarfi ya ɗauki dutse kamar girman babban dutsen niƙa ya jefa cikin teku ya ce, “Da wannan irin giggitawa za a jefa da birnin Babilon mai girma ƙasa, ba za a ƙara ganin ta ba. 22 Ba za a ƙara jin ƙarar kiɗin masu garaya da muryar mawaƙa, da na masu bushe-bushe, da na masu busan kaho a cikinki ba. Ba za a ƙara samun ma’aikaci na kowace irin sana’a a cikinki kuma ba. Ba za a ƙara jin ƙarar dutsen niƙa a cikinki kuma ba. 23 Hasken fitila ba zai ƙara haskakawa a cikinki ba. Ba za a ƙara jin muryar ango da amarya a cikinki ba. Attajiranki, ɗa su ne manyan mutanen duniya. Ta wurin sihirinki, dukan ƙasashe sun kauce. 24 A cikinta aka sami jinin annabawa, da na tsarkaka, da kuma na dukan waɗanda aka kashe a duniya.”

19 Bayan wannan sai na ji abin da ya yi kamar ƙasaitaccen taron mutane a sama, suna cewa, “Halleluya! Ceto da ɗaukaka da iko sun tabbata ga Allahnmu, 2 gama hukuncinsa daidai ne, mai adalci kuma. Ya hukunta babbar karuwan nan wadda ta ɓata duniya da zinace zinacenta. Ya rama jinin bayinsa a kanta.” 3 Suka sāke tā da murya suka ce, “Halleluya! Haƙaƙin yake fitowa daga wurinta ya yi ta tashi

sama har abada abadin.” (aiōn g165) 4 Dattawan nan ashirin da huɗu da halittu huɗun nan masu rai suka fādi suka yi wa Allah sujada, wannan da yake zaune a kursiyi. Suka tā da murya suka ce, “Amin, Halleluya!” 5 Sa’an nan wata murya ta fito daga kursiyin, tana cewa, “Ku yabi Allahnmu, dukanku da kuke bayinsa, ku da kuke tsoronsa, babba da yaro!” 6 Sai na ji wani abu mai kara kamar kasaitaccen taron mutane, kamar rurin ruwaye masu gudu da kuma kamar bugun tsawa mai karfi, suna tā da murya suna cewa, “Halleluya! Gama Ubangiji Allahnmu Maɗaukaki ne yake mulki. 7 Bari mu yi farin ciki mu kuma yi murna mu kuma ɗaukaka shi! Domin lokacin auren ‘Dan Ragon ya yi, amaryarsa kuwa ta shirya kanta. 8 Aka ba ta lallausan lilin, mai haske da tsabta ta sanya.” (Lallausan lilin yana misalta ayyukan adalci na tsarkaka.) 9 Sai mala’ikan ya ce mini, “Rubuta, ‘Masu albarka ne waɗanda aka gayyace su zuwa bikin auren ‘Dan Ragon!’” Sai ya kara da cewa, “Wadannan su ne kalmomin Allah da gaske.” 10 Da wannan sai na fādi a gabansa, don in yi masa sujada. Amma ya ce mini, “Kada ka yi haka! Ni ma abokin bauta ne da kai da kuma’yan’uwanka waɗanda suke riƙe da shaidar Yesu. Ka yi wa Allah sujada! Domin shaidar Yesu ita ce ruhun annabci.” 11 Sai na ga sama a buɗe can kuwa a gabana ga farin doki, sunan mahayinsa Mai Aminci da Mai Gaskiya ne. Da adalci yake shari’a yake kuma yaƙi. 12 Idanunsa sun yi kamar harshen wuta, a kansa kuwa akwai rawani masu yawa. Yana da suna rubuce a kansa da babu wanda ya sani sai dai shi. 13 Yana saye da rigar da aka tsoma a jini, sunansa kuwa Kalman Allah ne. 14 Mayaƙan sama suna biye da shi, suna hawan fararen dawakai, saye da fararen tufafi masu tsabta na lallausan lilin. 15 Daga bakinsa takobi mai kaifi ya fito. Da shi zai karkashe al’ummai. “Zai yi mulkinsu da sandan sarautar karfe.” Yana tattake wurin matsin ruwan inabi na fushin Allah Maɗaukaki. 16 A rigarsa da kuma a cinyarsa akwai wannan suna a rubuce, Sarkin sarakuna da Ubangijin iyayengiji. 17 Na kuma ga wani mala’ika tsaye a cikin rana, wanda ya yi kira da babbar murya ga dukan tsuntsaye da suke tashi sama a tsakiyar sararin sama cewa,

“Ku zo, ku taru don babban bikin nan na Allah, 18 don ku ci naman sarakuna, jarumawa, da kuma manyan mutane, na dawakai da mahayansu, da kuma naman dukan mutane, yantacce da bawa, babba da yaro.” 19 Sa’an nan na ga dabbar da sarakunan duniya da mayaƙansu sun taru don su yi yaƙi da wannan wanda yake kan farin dokin da kuma mayaƙansa. 20 Amma aka kama dabbar tare da annabin ƙaryan nan wanda ya aikata alamu masu banmamaki a madadinta. Da waɗannan alamun ne ya ruɗe waɗanda suka sami alamar dabbar suka kuma bauta wa siffarta. Aka jefa dukansu biyu da rai cikin tafkin wuta ta da farar wuta mai ci. (Limnē Pyr g3041 g4442) 21 Sauran kuma aka kashe su da takobin da ya fito daga bakin wannan wanda yake kan dokin. Dukan tsuntsaye kuwa suka ci namansu iyakar iyawarsu.

20 Na kuma ga wani mala’ika yana saukowa daga sama, yana da mabuɗin Abis yana kuma riƙe da ƙaton sarƙa a hannunsa. (Abyssos g12) 2 Ya kama macijin, wannan tsohon maciji, wanda yake shi ne Iblis, ko kuwa Shaidan, aka kuma ɗaura shi har shekara dubu. 3 Ya jefa shi cikin Abis, ya kuma kulle ya sa hatimi a kansa, don a hana kada yā ƙara ruɗin al’ummai, sai shekarun nan dubu sun cika. Bayan wannan, dole a sake shi na ɗan lokaci. (Abyssos g12) 4 Na ga kursiyoyi inda waɗanda aka ba su ikon shari’a suke zama a kai. Sai na ga rayukan waɗanda aka yanke kawunansu saboda shaidarsu don Yesu saboda kuma maganar Allah. Ba su yi wa dabban nan ko siffarta sujada ba, ba su kuma sami alamarta a goshinsu ko a hannuwansu ba. Suka sāke rayuwa daga matattu, suka yi mulki tare da Kiristi shekaru dubu. 5 (Sauran matattu ba su sāke rayuwa ba, sai da shekaru dubun nan suka cika.) Wannan fa shi ne tashin matattu na farko. 6 Masu albarka da kuma tsarki ne waɗanda suke da rabo a tashin matattu na farko. Mutuwa ta biyu ba ta da iko a kansu, sai dai za su zama firistocin Allah da kuma na Kiristi za su kuma yi mulki tare da shi na shekaru dubu. 7 Sa’ad da shekaru dubun nan suka cika, za a saki Shaidan daga kurkukun da yake, 8 zai kuma fito don yā ruɗi al’ummai da suke a

kursuyoyi huɗu na duniya, Gog da Magog, yā tattara su don yaƙi. Yawansu kuwa ya yi kamar yashi a bakin teku. **9** Suka mamaye duk fāɗin duniya suka kuma kewaye sansanin mutanen Allah, birnin da yake ƙauna. Amma wuta ta fito daga sama ta cinye su. **10** Aka jefa Iblis da ya ruɗe su cikin tafkin farar wuta, inda aka jefa dabban nan da annabin ƙaryan nan. Za a ba su azaba dare da rana har abada abadin. (aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) **11** Sa'an nan na ga babban farin kursiyi da kuma wannan da yake zama a kansa. Duniya da sararin sama kuwa suka ɓace daga gabansa, babu wuri kuwa dominsu. **12** Sai na ga matattu, babba da yaro tsaye a gaban kursiyin, aka kuma buɗe littattafai. Aka buɗe wani littafi, wanda yake shi ne littafin rai. Aka yi wa matattu shari'a bisa ga abin da suka aikata yadda yake a rubuce a cikin littattafai. **13** Teku ya ba da matattu da suke cikinsa, mutuwa da Hades kuma suka ba da matattu da suke cikinsu, aka kuma yi wa kowane mutum shari'a bisa ga abin da ya aikata. (Hadēs g86) **14** Sa'an nan aka jefar da mutuwa da kuma Hades cikin tafkin wuta. Tafkin wutar nan kuwa shi ne mutuwa ta biyu. (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) **15** Duk wanda ba a sami sunansa a rubuce a cikin littafin rai ba, an jefar da shi cikin tafkin wutar nan. (Limnē Pyr g3041 g4442)

21 Sa'an nan na ga sabon sama da sabuwar duniya, gama sama na farko da duniya ta farko sun shuɗe, babu kuma wani teku. **2** Na ga Birni Mai Tsarki, sabuwar Urushalima tana saukowa daga sama, daga Allah, a shirye kamar amaryar da aka yi mata ado mai kyau saboda mijinta. **3** Na kuma ji wata babbar murya daga kursiyin tana cewa, “Yanzu mazaunin Allah yana tare da mutane, zai kuma zauna tare da su. Za su zama mutanensa, Allah kansa kuwa zai kasance tare da su yā kuma zama Allahnsu. **4** Zai share dukan hawaye daga idanunsu. Ba sauran mutuwa ko makoki ko kuka ko azaba, gama tsofaffin al'amura sun shuɗe.” **5** Wannan da yake zaune a kursiyin ya ce. “Ina yin kome sabo!” Sai ya ce, “Rubuta wannan, domin waɗannan kalmomi amintattu ne gaskiya ne kuma.” **6** Ya ce mini, “An gama. Ni ne Alfa da kuma

Omega, na Farko da kuma na Ƙarshe. Duk mai jin ƙishirwa zan ba shi abin sha kyauta daga maɓulɓular ruwan rai. **7** Duk wanda ya ci nasara zai gāji dukan wannan, zan kuma zama Allahnsa, shi kuma zai zama ɗana. **8** Amma matsorata, da marasa bangaskiya, masu ƙazanta, masu kisankai, masu fasikanci, masu sihiri, masu bautar gumaka da dukan maƙaryata, wurinsu zai kasance a cikin tafkin wutar da yake farar wuta mai ci. Wannan fa ita ce mutuwa ta biyu.” (Limnē Pyr g3041 g4442) **9** Ɗaya daga cikin mala'ikun nan bakwai masu kwanonin nan bakwai cike da annoban nan bakwai na Ƙarshe, ya zo ya ce mini “Zo, zan nuna maka amaryar, matar Dan Ragon.” **10** Ya kuwa ɗauke ni cikin Ruhu zuwa wani babban dutse mai tsayi, ya kuma nuna mini Birni Mai Tsarki, Urushalima, tana saukowa daga sama, daga Allah. **11** Ya haskaka da ɗaukakar Allah, haskensa kuwa ya yi kamar lu'ulu'u mai daraja sosai, kamar yasfa, yana fyalƙyali kamar madubi. **12** Yana da babbar katanga mai tsayi, mai ƙofofi goma sha biyu, da kuma mala'iku goma sha biyu a ƙofofin. A bisa ƙofofin an rubuta sunayen kabilu goma sha biyu na Isra'ila. **13** Akwai ƙofofi uku a gabas, uku a arewa, uku a kudu, uku kuma a yamma. **14** An gina katangar birnin a kan tushen gini goma sha biyu, a kansu kuwa akwai sunayen manzannin sha biyu na Dan Ragon. **15** Mala'ikan da ya yi magana da ni yana da sandan awo na zinariya don awon birnin, ƙofofinsa, da kuma katangarsa. **16** Birnin murabba'i ne, tsayinsa daidai ne da fāɗinsa. Ya auna birnin da sandarsa ya kuwa sami mil 1,400 (wajen kilomita 2,200) tsawonsa, fāɗinsa da kuma tsayinsa daidai suke. **17** Ya auna katangarsa ya kuma sami ƙaurinta kamun 144, bisa ga ma'aunin mutum, wanda mala'ikan ya yi amfani da shi. **18** An yi katangar da yasfa, birnin kuma da zinariya zalla, yana kuma ƙyalli kamar madubi. **19** Tushen ginin katangar birnin kuwa an yi masa adon da kowane irin dutse mai daraja. Tushe na farko an yi shi yasfa, na biyu saffaya, na uku agat, na huɗu zumurrudu, **20** na biyar onis, na shida yakutu, na bakwai kirisolit, na takwas beril, na tara tofaz, na goma kirisofuras, na goma sha ɗaya yasin, na goma sha biyu kuma ametis. **21**

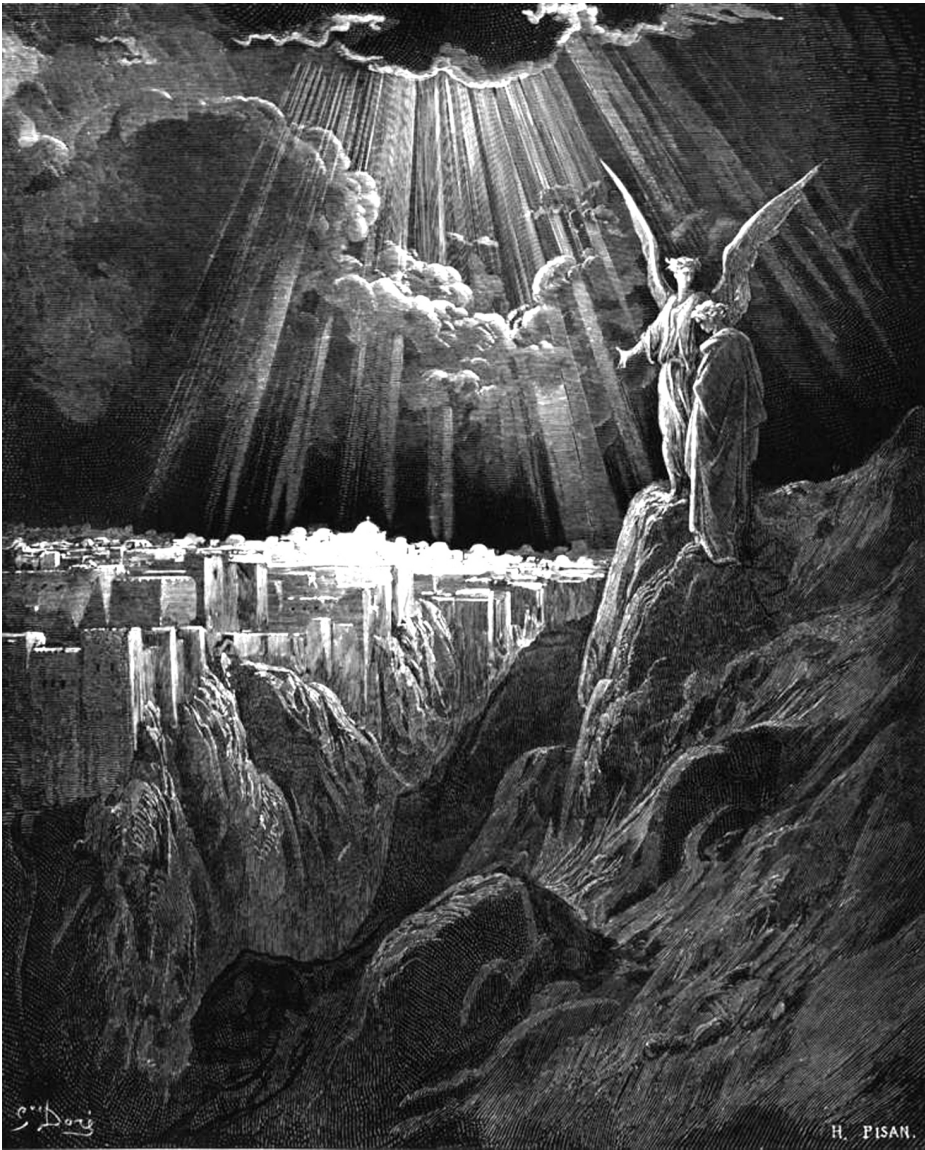
Kofofi goma sha biyun nan lu'ulu'ai goma sha biyu ne, kowace kofa an yi ta da lu'ulu'u guda. Babban titin birnin kuwa an yi shi da zinariya zalla, yana kuma kyalli kamar madubi. **22** Ban ga haikali a cikin birnin ba, domin Ubangiji Allah Macɗaukaki da kuma 'Dan Ragon ne haikalin birnin. **23** Birnin ba ya bukatar rana ko wata su haskaka shi, gama ɗaukakar Allah tana ba shi haske, 'Dan Ragon kuwa shi ne fitilar birnin. **24** Al'ummai za su yi tafiya cikin hasken birnin, sarakunan duniya kuma za su kawo darajarsu cikin birnin. **25** Ba za a taɓa rufe kofofin birnin da rana ba, gama ba za a yi dare a can ba. **26** Za a kawo ɗaukaka da girmar al'ummai a cikin birnin. **27** Babu wani abu marar tsarkin da zai taɓa shiga cikin birnin, babu kuma wani mai aikata abin kunya ko ruɗi da zai shiga, sai dai waɗanda aka rubuta sunayensu a cikin littafin rai na 'Dan Ragon.

22 Sai mala'ikan ya nuna mini kogin ruwan rai, mai kyalli kamar madubi, yana gangarawa daga kursiyin Allah da na 'Dan Ragon, **2** yana bin tsakiyar babban titi na birnin. A kowane gefen kogin akwai itacen rai mai ba da'ya'ya goma sha biyu, yana ba da'ya'yansa kowane wata. Ganyayen itacen kuwa saboda warkar da al'ummai ne. **3** Ba za a ƙara samun la'ana ba. Kursiyin Allah da na 'Dan Ragon zai kasance a cikin birnin, bayinsa kuma za su yi masa hidima. **4** Za su ga fuskarsa, sunansa kuma zai kasance a goshinsu. **5** Ba za a ƙara yin dare ba. Ba za su bukaci hasken fitila ko hasken rana ba, domin Ubangiji Allah zai haskaka su. Za su kuwa yi mulki har abada abadin. (aiɓn g165) **6** Mala'ikan ya ce mini, "Waɗannan kalmomi amintattu ne gaskiya ne kuma. Ubangiji, Allah ruhohin annabawa, ya aiki mala'ikansa, don yã nuna wa bayinsa abubuwan da za su faru nan ba da ɗadewa ba." **7** "Ga shi! Ina zuwa da wuri! Mai albarka ne wanda yake kiyaye kalmomin annabcin da suke cikin wannan littafi." **8** Ni, Yohanna, na ji, na kuma ga abubuwan nan. Kuma sa'ad da na ji, na kuma gan su, sai na fãɗi a ƙasa a gaban mala'ikan da yake nuna mini su, don in yi sujada. **9** Amma ya ce mini, "Kada ka yi haka! Ni abokin bautarku ne, kai

da'yan'uwanka annabawa, da kuma waɗanda suke kiyaye kalmomin wannan littafi. Allah za ka yi wa sujada!" **10** Sa'an nan ya gaya mini cewa, "Kada ka rufe kalmomin annabcin littafin nan, domin lokaci ya yi kusa. **11** Duk mai yin laifi yã ci gaba da yin laifi; duk mai aikata ƙazanta yã ci gaba da aikata ƙazanta. Duk mai aikata abin da yake daidai, yã ci gaba da aikata abin da yake daidai. Kuma duk wanda yake mai tsarki, yã ci gaba da yin abin da yake da tsarki." **12** "Ga shi, ina zuwa da wuri! Ladan da zan bayar yana tare da ni, kuma zan ba wa kowa gwargwadon abin da ya yi. **13** Ni ne Alfa da kuma Omega, na Fari da kuma na Baya, Farko da kuma Ƙarshe. **14** "Masu albarka ne waɗanda suka wanke tufafinsu, don su sami izinin ci daga itacen rai su kuma shiga birnin ta kofofi. **15** Waɗanda suke waje kuwa karnuka ne, masu sihiri, masu fasikanci, masu kisankai, masu bautar gumaka, da duk wanda yake ƙaunar ƙarya yake kuma aikata ta. **16** "Ni, Yesu, na aiko mala'ikana ya ba ka wannan shaida saboda ikkilisiyoyi. Ni ne Tushe da kuma Zuriyar Dawuda, da kuma Tauraron Asubahi mai haske." **17** Ruhu da kuma amarya suna cewa, "Zo!" Duk wanda ya ji kuwa, yã ce, "Zo!" Duk mai jin ƙishirwa, yã zo; duk mai bukata kuma, yã ɗibi ruwan rai kyauta. **18** Ina yin wa duk wanda ya ji kalmomin annabcin wannan littafi gargadi. Duk wanda ya ƙara wani abu a kansu, Allah zai ƙara masa annoban da aka bayyana a littafin nan. **19** Duk wanda kuma ya yi ragi a kalmomi daga littafin annabcin nan, Allah zai ɗauke rabonsa na itacen rai da kuma na birnin nan mai tsarki, waɗanda aka bayyana a littafin nan. **20** Shi da ya shaida waɗannan abubuwa ya ce, "I, ina zuwa da wuri." Amin. Zo, Ubangiji Yesu! **21** Alherin Ubangiji Yesu yã kasance tare da mutanen Allah. Amin.

Na ga Birni Mai Tsarki, sabuwar Urushalima tana saukowa daga sama, daga Allah, a shirye kamar amaryar da aka yi mata ado mai kyau saboda mijinta. Na kuma ji wata babbar murya daga kursiyin tana cewa, “Yanzu mazaunin Allah yana tare da mutane, zai kuma zauna tare da su. Za su zama mutanensa, Allah kansa kuwa zai kasance tare da su yā kuma zama Allahnsu.

Ru’uya ta Yohanna 21:2-3

Reader's Guide

Hausa at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Hausa at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonymous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Hausa---Contemporary/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Romawa 10:7
Ru'uya ta Yohanna 9:1
Ru'uya ta Yohanna 9:2
Ru'uya ta Yohanna 9:11
Ru'uya ta Yohanna 11:7
Ru'uya ta Yohanna 17:8
Ru'uya ta Yohanna 20:1
Ru'uya ta Yohanna 20:3

aidios

Romawa 1:20
Yahuda 1:6

aiōn

Mattiyu 12:32
Mattiyu 13:22
Mattiyu 13:39
Mattiyu 13:40
Mattiyu 13:49
Mattiyu 21:19
Mattiyu 24:3
Mattiyu 28:20
Markus 3:29
Markus 4:19
Markus 10:30
Markus 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
Yohanna 4:14
Yohanna 6:51
Yohanna 6:58
Yohanna 8:35
Yohanna 8:51
Yohanna 8:52
Yohanna 9:32
Yohanna 10:28
Yohanna 11:26
Yohanna 12:34
Yohanna 13:8
Yohanna 14:16

Ayyukan Manzanni 3:21
Ayyukan Manzanni 15:18
Romawa 1:25
Romawa 9:5
Romawa 11:36
Romawa 12:2
Romawa 16:27
1 Korintiyawa 1:20
1 Korintiyawa 2:6
1 Korintiyawa 2:7
1 Korintiyawa 2:8
1 Korintiyawa 3:18
1 Korintiyawa 8:13
1 Korintiyawa 10:11
2 Korintiyawa 4:4
2 Korintiyawa 9:9
2 Korintiyawa 11:31
Galatiyawa 1:4
Galatiyawa 1:5
Afisawa 1:21
Afisawa 2:2
Afisawa 2:7
Afisawa 3:9
Afisawa 3:11
Afisawa 3:21
Afisawa 6:12
Filibbiyawa 4:20
Kolossiyawa 1:26
1 Timoti 1:17
1 Timoti 6:17
2 Timoti 4:10
2 Timoti 4:18
Titus 2:12
Ibraniyawa 1:2
Ibraniyawa 1:8
Ibraniyawa 5:6
Ibraniyawa 6:5
Ibraniyawa 6:20
Ibraniyawa 7:17
Ibraniyawa 7:21
Ibraniyawa 7:24
Ibraniyawa 7:28
Ibraniyawa 9:26
Ibraniyawa 11:3
Ibraniyawa 13:8
Ibraniyawa 13:21
1 Bitrus 1:23

1 Bitrus 1:25
1 Bitrus 4:11
1 Bitrus 5:11
2 Bitrus 3:18
1 Yohanna 2:17
2 Yohanna 1:2
Yahuda 1:13
Yahuda 1:25
Ru'uya ta Yohanna 1:6
Ru'uya ta Yohanna 1:18
Ru'uya ta Yohanna 4:9
Ru'uya ta Yohanna 4:10
Ru'uya ta Yohanna 5:13
Ru'uya ta Yohanna 7:12
Ru'uya ta Yohanna 10:6
Ru'uya ta Yohanna 11:15
Ru'uya ta Yohanna 14:11
Ru'uya ta Yohanna 15:7
Ru'uya ta Yohanna 19:3
Ru'uya ta Yohanna 20:10
Ru'uya ta Yohanna 22:5

aiōnios

Mattiyu 18:8
Mattiyu 19:16
Mattiyu 19:29
Mattiyu 25:41
Mattiyu 25:46
Markus 3:29
Markus 10:17
Markus 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
Yohanna 3:15
Yohanna 3:16
Yohanna 3:36
Yohanna 4:14
Yohanna 4:36
Yohanna 5:24
Yohanna 5:39
Yohanna 6:27
Yohanna 6:40
Yohanna 6:47
Yohanna 6:54
Yohanna 6:68

Yohanna 10:28
Yohanna 12:25
Yohanna 12:50
Yohanna 17:2
Yohanna 17:3
Ayyukan Manzanni 13:46
Ayyukan Manzanni 13:48
Romawa 2:7
Romawa 5:21
Romawa 6:22
Romawa 6:23
Romawa 16:25
Romawa 16:26
2 Korintiyawa 4:17
2 Korintiyawa 4:18
2 Korintiyawa 5:1
Galatiyawa 6:8
2 Tessalonikawa 1:9
2 Tessalonikawa 2:16
1 Timoti 1:16
1 Timoti 6:12
1 Timoti 6:16
2 Timoti 1:9
2 Timoti 2:10
Titus 1:2
Titus 3:7
Filemon 1:15
Ibraniyawa 5:9
Ibraniyawa 6:2
Ibraniyawa 9:12
Ibraniyawa 9:14
Ibraniyawa 9:15
Ibraniyawa 13:20
1 Bitrus 5:10
2 Bitrus 1:11
1 Yohanna 1:2
1 Yohanna 2:25
1 Yohanna 3:15
1 Yohanna 5:11
1 Yohanna 5:13
1 Yohanna 5:20
Yahuda 1:7
Yahuda 1:21
Ru'uya ta Yohanna 14:6

eleēse

Romawa 11:32

Geenna

Mattiyu 5:22
Mattiyu 5:29
Mattiyu 5:30
Mattiyu 10:28
Mattiyu 18:9
Mattiyu 23:15
Mattiyu 23:33
Markus 9:43

Markus 9:45
Markus 9:47
Luka 12:5
Yaġub 3:6

Hadēs

Mattiyu 11:23
Mattiyu 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Ayyukan Manzanni 2:27
Ayyukan Manzanni 2:31
1 Korintiyawa 15:55
Ru'uya ta Yohanna 1:18
Ru'uya ta Yohanna 6:8
Ru'uya ta Yohanna 20:13
Ru'uya ta Yohanna 20:14

Limnē Pyr

Ru'uya ta Yohanna 19:20
Ru'uya ta Yohanna 20:10
Ru'uya ta Yohanna 20:14
Ru'uya ta Yohanna 20:15
Ru'uya ta Yohanna 21:8

Sheol

Farawa 37:35
Farawa 42:38
Farawa 44:29
Farawa 44:31
Kidaya 16:30
Kidaya 16:33
Maimaitawar Shari'a 32:22
1 Sama'ila 2:6
2 Sama'ila 22:6
1 Sarakuna 2:6
1 Sarakuna 2:9
Ayuba 7:9
Ayuba 11:8
Ayuba 14:13
Ayuba 17:13
Ayuba 17:16
Ayuba 21:13
Ayuba 24:19
Ayuba 26:6
Zabura 6:5
Zabura 9:17
Zabura 16:10
Zabura 18:5
Zabura 30:3
Zabura 31:17
Zabura 49:14
Zabura 49:15
Zabura 55:15
Zabura 86:13
Zabura 88:3
Zabura 89:48

Zabura 116:3
Zabura 139:8
Zabura 141:7
Karin Magana 1:12
Karin Magana 5:5
Karin Magana 7:27
Karin Magana 9:18
Karin Magana 15:11
Karin Magana 15:24
Karin Magana 23:14
Karin Magana 27:20
Karin Magana 30:16
Mai Hadishi 9:10
Wafar Wafoki 8:6

Ishaya 5:14
Ishaya 7:11
Ishaya 14:9
Ishaya 14:11
Ishaya 14:15
Ishaya 28:15
Ishaya 28:18
Ishaya 38:10
Ishaya 38:18
Ishaya 57:9

Ezekiyel 31:15
Ezekiyel 31:16
Ezekiyel 31:17
Ezekiyel 32:21
Ezekiyel 32:27
Hosiya 13:14
Amos 9:2
Yunana 2:2
Habakkuk 2:5

Tartaroō

2 Bitrus 2:4

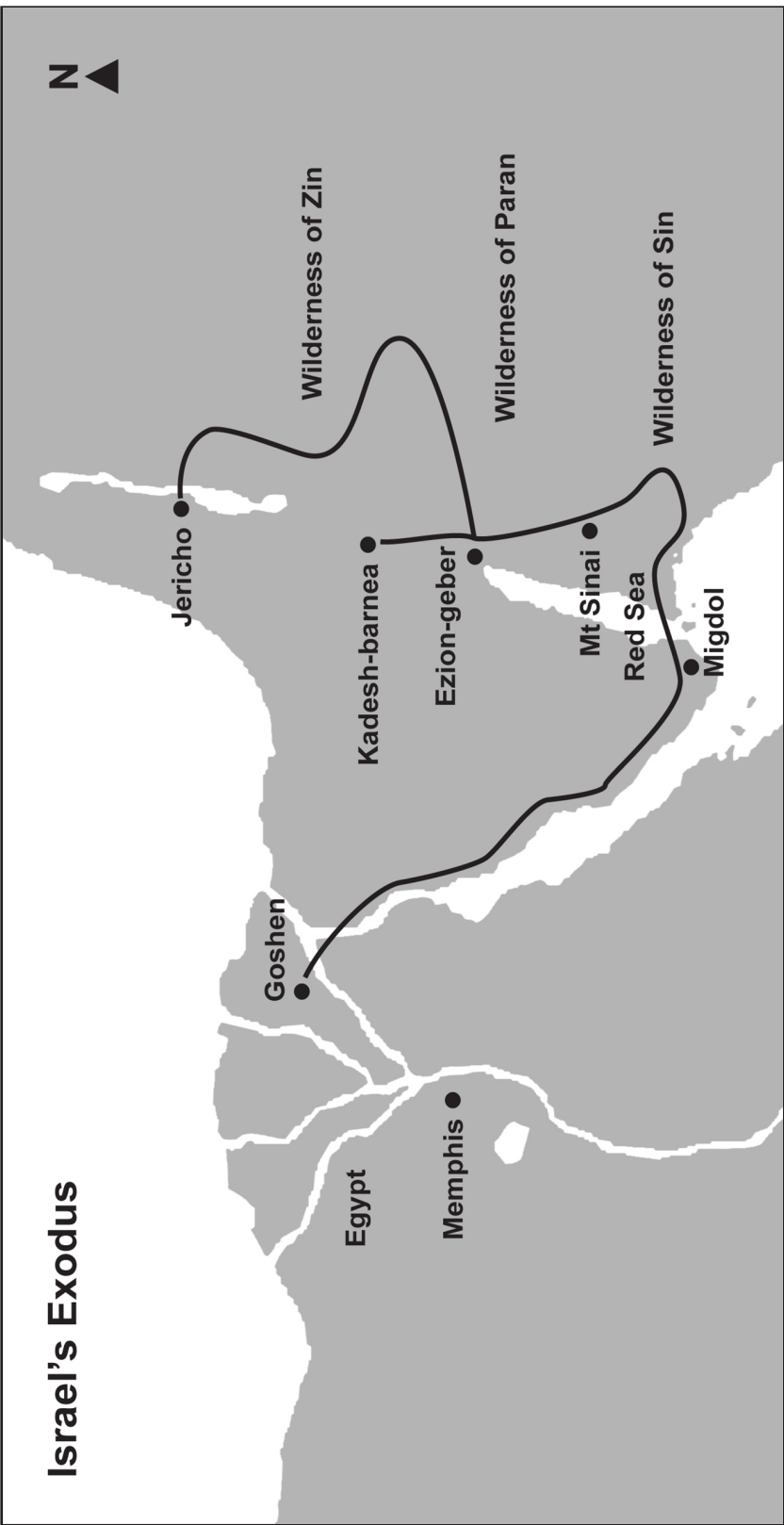
Questioned

None yet noted

Ta wurin bangaskiya ne Ibrahim, sa'ad da aka kira shi ya fita zuwa wata kasar da zai karfi gado daga baya, ya kuwa yi biyayya ya tafi, ko da yake bai san inda za shi ba. - Ibraniyawa 11:8

Sa'ad da Fir'auna ya bar mutane su tafi, Allah bai bi da su a hanyar da ta bi ta iyakar Filistiyawa ba, ko da yake wannan hanyar ce ta fi kusa.

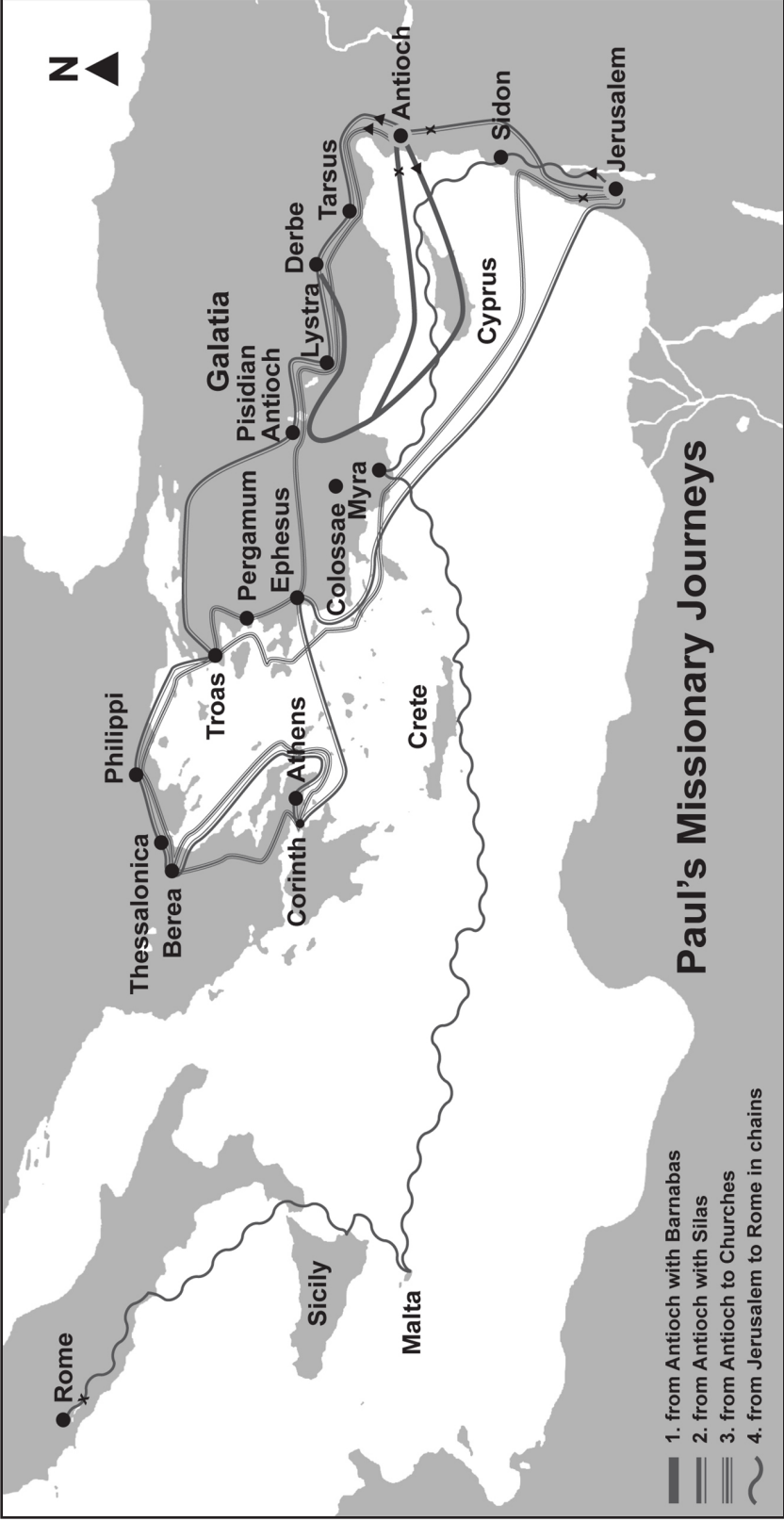
Gama Allah ya ce, "In suka fuskanci yaƙi, wataƙila su canja ra'ayinsu su koma Masar." - Fitowa 13:17

Jesus' Journeys

Gama ko Dan Mutum ma, bai zo domin a bauta masa ba, amma don ya yi bauta, ya kuma ba da ransa fansa saboda mutane da yawa. - Markus 10:45

Bulus, bawan Kiristi Yesu, kirayaye don ya zama manzo, keɓaɓɓe kuma domin bisharar Allah. - Romawa 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- 1956 Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyr in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyr in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ▶			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? ▶			Romans 5:12-19	
Where are we? ◀			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
Who are we? ▶	God	Father	John 10:30	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son	God's perfect fellowship	
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? ▶			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

Fallen				Glory
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers		
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				
Luke 16:22 Blessed in Paradise				
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command				
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus				
			Revelation 20:13 Thalaasa	Matthew 25:41 Revelation 20:10
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			Revelation 19:20 Lake of Fire	Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
			Revelation 20:2 Abyss	

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Hausa at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, *"You did not choose me, but I chose you,"* John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Saboda haka ku tafi, ku mai da dukan al'umman duniya su zama almgiraina, kuna yi musu bafisma a cikinsunan Uba, da na Da, da na Ruhu Mai Tsarki, - Mattiyu 28:19

